

श्री जागसां

विविधोपदेश सूचक श्रीगौतम कुलक नामक प्रकरण बालाव
बोध सहित तथा दार्ष्टान्तिक एकशो ने अगीयार कथाओ युक्त.

— — — — —

श्री ग्रंथसां श्रुतेन प्रमाणता आर्षे दिव

शोने सत्कारेण होद्यथा

सबस्त चतुर्विध श्रीलंघने अवश्य बांचदा माटे

घणोज उपयोगी जाणीने

श्रीदत्त शां० जीरतिह ताणदे

श्रीसुंवापुरीमध्ये

विणयसागर नामक मुद्रायत्रमा मुद्रित करव्या।

વલી જે સમતાત્મરમણે રમણ કરનાર, સમતારૂપ શુભ ધ્યાનાગ્રિવડે કર્મરૂપ કાષ્ટને બાલનાર, વિજાવ પરિણતિને વમનાર, ઠઠ અઠમાદિ તપશ્ચર્યા કરનાર, શુદ્ધ ચારિત્રાચાર પાલનરૂપ પ્રવહ્ણે કરી સંસારસમુદ્ધને તરનાર, ઇત્યાદિક અનેક ગુણોના કરંમક, સાધુવર્ય મુનિશ્રી મોહનલાલ જી માહારાજ, પોતાના ગુણ ત પદ્મશિષ્યોસહિત, અમારો આ ઠઠો નાગ પૂર્ણ થયો કે તુરંત આ મુંબઈમાં પધાર્યા છે, તે પણ આ અમારા નકારી ઠઠા નાગને મંગલદાયક કાર્ય થયું, એમ સ્પષ્ટરીતેં દેખાય છે. કારણ કે તેવા મુ નીશ્વરોનો વિહાર તો ઘણું કરી શ્રીગુર્જર, માલવ, કોંકણ, મારવાડ, બં ગાલ, કાઠીયાવાડ, ને કહ્મ વગેરે દેશોમાં થાય છે, પરંતુ જીવ્યજ્ઞાને માટે આહાર વિહાર કરવામાં કેટલીએક અડચણ પડવાને લીધે આ મુંબઈમાં લગનગ ચાલીસ હજાર શ્રાવકોનો સમુદાય ઠતાં પણ પૂર્વોક્ત મહામુનિ ૧૧ ' આગ થતું નથી, તેમ ઠતાં પણ તે મુનિરાજ મુંબઈના તથા સુરતના નિવાસી શ્રાવકોની સવિનય અતિપ્રાર્થનાથી મુંબઈમાં પધાયા, તેથી આ સ્મદીય શ્રાવક વર્ગના ઠઠા નાગરૂપ જ્ઞાનવૃદ્ધિકારક કામને પરિપૂર્ણ માં ગલ્યસૂચક કાર્ય થયું, એ વાતમાં કાંઈ પણ સંશય નાસતો નથી.

આ ગ્રંથ જે વ ત સંપૂર્ણ થયો, તે વચ્ચતમાંજ પૂર્વોક્ત મુનિરાજજીનું આહિં નાગમન થ ' છે માટે આ અમારા ગ્રંથના પ્રગટ થવાની સાથેં તે મુનિવર્યના મુંબઈમાં નાગમનની ઉત્પ્રેક્ષાકરી છે. વલી આહિં કોઈ નાઈડને સંદેહ ઉત્પ થશે કે આ તમારો ઠઠો નાગ તો હાલજ બાહેર પડ્યો અને તે મહારાજશ્રીયેં ચૈત્ર સમાં આહિં પાડધાયા છે? તો ત્યાં કહેવા ' કે આ ઠઠો નાગ તો ચૈત્રમાસમાંજ તૈયાર થયો છે, પરંતુ અમારા શેઠ જીમસિંહનાઈ દેવલોક થયા, તેથી તેમના અપશોષના કારણથી તથા કેટલીએક અડચણને લીધે તે વચ્ચતમાં આ ગ્રંથ બાહેર પડ્યો નહિ અને હાલ જારેં ઢાપવા ' કામ સરુ કયું, તારે આ પ્ર ાવના ઢાપવી અવ શેષ રહિ હતી તે પ્ર ાવના તથા પ્રથમ ચૈત્રમાસમાં ઢપાઈ રહેલો આ ઠઠો નાગ, બાહેર પાડ્યો છે. અલમતિ સુજ્ઞનેષુ. શુભં નવતુ.

॥ अस्य ग्रंथस्यानुक्रमणिका प्रारभ्यते ॥

- १ प्रथम मंगलाचरण करतां, पहेला पदमां जे लोनी मनुष्य होय, ते
इव्य उपार्ज्जवा तत्पर होय ते उपर चारुदत्तनी कथा. श्रीनेमि० २
- २ पंचेंद्रियोनां विषयसुख ते कामजोग ठे, तेमां प्रथम श्रोत्रेन्द्रिय
उपर राजपुत्र रामनी कथा. जवजावना ग्रंथमां. १०
- ३ चक्षुरिन्द्रिय उपर श्रेष्ठ पुत्रनी कथा. जवजावना ग्रंथमां ठे. ११
- ४ घ्राणेंद्रिय उपर गंधप्रियनी कथा जवजावना ग्रंथमां ठे. १२
- ५ रसनेंद्रिय उपर मधुप्रियनी कथा. जवजावना ग्रंथमां ठे. १२
- ६ स्पर्शेंद्रिय उपर राजकुमार महेंद्रनी कथा. जवजावना ग्रंथमां ठे. १३
- ७ सामान्यें काम ते मैथुननी इहा, स्त्रीसंग करवो तेनी उपर चं
रुप्रद्योतन राजानी कथा. तेनी अंतर्गत जा सा सा सा प्रश्न पू
ठनार सोनीना जीवनी कथा. उपदेशमालामां ठे. १४
- ८ क्लमा उपर दमदंतराजर्षिनी कथा. आवश्यक वृहद्वृत्तिमां ठे. २०
- ९ मथ्यम पुरुष उपर जिनचंद्रकुमारनी कथा. अधमादिपट् पुरुष च० २३
- १० क्रोधथी विराम पामी वैर विरोध समाख्या उपर डाविड अने
वारिखिन्ननी कथा. श्रीशत्रुंजय साहात्म्यमां ठे. ३२
- ११ सिद्धांत प्रमाणे चाले, ते साधु, ते उपर महेंद्रराजा तथा तेना
परिवार कुमारनी कथा. ३८
- १२ समता करे ते साधु, ते उपर अर्जुनमालीनी कथा. उत्तेराध्ययनें. ४५
- १३ उत्सर्ग अने अपवाद ए वेहु प्रमाणे चाले, तेने साधु कहियें,
ते उपर मुनिचंद्र मुनिनी कथा. गुरुमुखें सांजलेली ठे. ४७
- १४ स्वसमय परसमयना जाण होय ते साधु कहियें, ते उपर गो
ष्ठामाहिन्ननी कथा. श्री आवश्यकनी टीकामां ठे. ४८
- १५ सत्त्ववंत धर्मथी न चले, ते उपर ललितांग कुमारनी कथा. श्री पा० ४९
- १६ आपदानो निस्तार करे, ते बांधव, ते उपर सिंहवसंतनी कथा जाव० ५८
- १७ क्रोध उपर शूर ब्राह्मणनी कथा. जवजावनामां ठे. ६२
- १८ मान उपर उद्धित कुमारनी कथा. जवजावनामां ठे. ६३
- १९ माया उपर श्रेष्ठनी पुत्री पद्मिनीनी कथा. जवजावनामां ठे. ६५

- ૧૦ લોજ ઉપર ળેણિ રાજાની કથા. શ્રીવીરચરિત્રમાં છે. ૬૮
- ૧૧ ળેધ તે વિષ તે ઉપર સ્કંધકાચાર્યની કથા. ઉપદેશમાલાની વૃત્તિમાં. ૭૮
- ૧૨ અહિંસા તે અમૃત તે ઉપર નીમકુમારની કથા. શ્રીપાર્શ્વચરિ ૮૧
- ૧૩ જાતિમદ ઉપર હરિકેશીના પાઠલા નવની કથા. ઉત્તરાધ્યયન ૯૨
- ૧૪ લાજમદ ઉપર સુનૂમ ચક્રવર્તીની કથા. શ્રી આવશ્યકનિર્યુક્તિમાં. ૯૪
- ૧૫ કુલમદ ઉપર મરિચીની કથા. શ્રીવીરચરિત્રમાં છે. ૯૭
- ૧૬ દેશ્વર્ય મદ ઉપર દશાર્ણજ ૬ રાજાની કથા. વૃંદારવૃત્તિમાં છે. ૯૯
- ૧૭ બલમદ ઉપર શ્રેણિક રાજા, વીરસ્વામી વિશાસ્વાનંદીની કથા. ૧૦૧
- ૧૮ રૂપમદ ઉપર સનત્ માર ચક્રવર્તીની કથા. ઉત્તરાધ્યયનાદિમાં. ૧૦૧
- ૧૯ તપોમદ ઉપર શ્રેણિક પુત્રનંદિષેણ રૂષિની કથા. વીરચરિત્રમાં છે. ૧૦૫
- ૨૦ શ્રુતમદ ઉપર સ્થૂલિનજીની કથા. પરિશિષ્ટપર્વણીમાં છે. ૧૦૭
- ૨૧ સામાન્ય મદ ઉપર બા ચલિની કથા. ઉપદેશમાલામાં છે. ૧૨૦
- ૨૨ પ્રમાદ ઉપર ચંદા તથા સર્ગમાતાના દીકરાની કથા. સમરાદિ ૧૨૨
- ૨૩ માયા તેજ નય તે ઉપર સર્વાંગસુંદરીની કથા. શ્રી આવશ્યકમાં છે. ૧૨૮
- ૨૪ સત્ય તે શરણ છે તે ઉપર કાલિકાચાર્યની કથા. ઉપદેશમાલામાં. ૧૩૨
- ૨૫ લોજ ઉપર મમ્મણ જોઠની કથા. આવશ્યકનિર્યુક્તિમાં છે. ૧૩૪
- ૨૬ સંતોષ ઉપરાંત સુખ નથી તે ઉપર કપિલ કેવલીની કથા. શ્રીઉત્ત ૧૩૫
- ૨૭ અચંદ્ર હોય તેને વિદ્યા આવે તે ઉપર જવરાજ રૂષિની કથા. ૧૩૯
- ૨૮ વિનયવંતને વિદ્યા નજે. તે ઉપર સિદ્ધપુત્રની કથા. શ્રી આવશ્ય ૧૪૪
- ૨૯ ક્રોધીને અપકીર્તિ નજે, તે ઉપર લવાલુઆની કથા. ૧૪૫
- ૪૦ શીલને અપકીર્તિ નજે, તે ઉપર જની કથા. મુંજપ્રબંધમાં છે. ૧૪૫
- ૪૧ સંજિન્ન ચિત્તવંતને અલક્ષ્મી નજે, તે ઉપર શૂર વિપ્રની કથા. ૧૪૭
- ૪૨ સત્યવંત પુરુષને લક્ષ્મી નજે, તે ઉપર મકરધ્વજની કથા. ૧૪૭
- ૪૩ કૃતગ્નને મિત્ર પણ ત્યાગ કરે છે તે ઉપર જુલળીના ચાર દીર્ઘરા ૧૫૦
- ૪૪ જે યાવંત હોય તે પાપને તજે તેની ઉપર મેતાર્ય મુનિની કથા. ૧૫૦
- ૪૫ જેમ સૂકા સરોવરને હંસ ઠાંમે, તેમ આઝ્વારૂપપાણી સૂકાયાથી તે આત્માહંસ ઠાંમે, ઉપર સ ઇદત્તાદિકની કથા. પ્રશ્નોત્તર માલા વૃત્તિમાં છે. ૧૫૦
- ૪૬ ક્રોધીને બુદ્ધિ ઠાંમે તે ઉપર પદ્ધિઘાતકની કથા. ૧૫૪

- ४७ अरुचिवंतने कहेवुं, ते विलाप. ते उपर ब्रह्मदत्त अने चित्र सं
नूतिनी कथा. श्रीउत्तराध्ययनसूत्रमां ठे. १५५
- ४८ अठतवाला पासें मागवुं, ते विलाप, ते उपर श्रीकृष्ण अने वी
रासालवीनी कथा. श्रीआवश्यक निर्युक्तिमां ठे. १६३
- ४९ अनिश्चित अर्थवालाने कहेवुं ते विलाप ते उपर गामडियानी कथा. १६६
- ५० व्याक्षिप्तचित्तवालाने कहेवुं ते विलाप ते उपर वटुकनी कथा. उपदे० १६६
- ५१ घणा कुशिष्य करवा ते विलाप, ते उपर कालिकाचार्यना शिष्य
नी कथा. श्रीउत्तराध्ययनसूत्रमां ठे. १६७
- ५२ दुष्ट राजा दंष्ट्र देवा तत्पर होय ते उपर बलराजानी कथा. वृंदारु० १६९
- ५३ विद्याधर होय ते मंत्र साधवा तत्पर होय ते उपर मेघरथ रा
जानी कथा. श्रीपरिशिष्टपर्वणीमां जंबूस्वामीना अधिकारें ठे. १७१
- ५४ मूर्ख होय ते कोप करवाने तत्पर होय ते उपर आहिर आ
हिरणीनी कथा. श्रीउपदेशरत्नाकरमां ठे. १७३
- ५५ सुसाधु होय ते तत्त्वमां तत्पर होय ते उपर आर्य माहागिरि
आचार्य तथा सुहृस्तीनी कथा. श्रीपरिशिष्टपर्वणीमां ठे. १७४
- ५६ उग्रतपनी शोना ते कृमा, ते उपर सुकोशल मुनिनी कथा. १७९
- ५७ समतानी शोना ते कृमायोगमां रहे, ते उपर सुव्रतमुनिनी कथा. आ० १८२
- ५८ चारित्रनी शोना ते ज्ञान अने ननुं ध्यान, ते उपर पुष्पनूति
आचार्यनी कथा. श्रीआवश्यकनिर्युक्तिमां ठे. १८३
- ५९ शिष्यनी शोना ते विनयमां प्रवर्तवुं, ते उपर निंबक चेलानी क
था. श्रीउत्तराध्ययनना प्रथम विनयअध्ययनमां ठे. १८४
- ६० आजूषण रहित चारी शोने, तेनी उपर वस्त्र रहित हरिके
शी निनी कथा. श्रीउत्तराध्ययनसूत्रना बारमा अध्ययनमां ठे. १८५
- ६१ परिग्रह रहितपणे दीक्षा धारण करनार साधु शोने, ते उपर क
रकंदूनी तथा प्रसंगें चार प्रत्येक बुद्धनी कथा. आवश्यकनि० १९१
- ६२ बुद्धिमान् प्रधानें राजा शोने ते उपर कल्पकनी कथा. श्रीपरिशि० १९७
- ६३ सती होय ते लवती होय तो ते उपर जिनमतीनी कथा, सुम० २०४
- ६४ चपलचित्त अने अनवस्थितचित्तवालाने पोतानो आत्मा तेज
वैरी जाणवो, तेनी उपर शेठनी स्त्रीनी कथा. उपदेशरत्नाकरमां ठे. २०९

- ૬૫ શીલવંત પ્રાણી તેનો આત્મા જસવંત, તે ઉપર શીલવતીની કથા. ૨૧૦
- ૬૬ જેનું ચિત્ત ધર્મને વિષે અસ્થિર હોય તેનો આત્મા જુરાત્મા છે તેની ઉપર ગંગપાતકની કથા, આવશ્યકનિર્યુક્તિ તથા ઉપદેશ ૨૦ ૨૧૧
- ૬૭ જે જિતાત્મા હોય તે પોતાને ને પરને શરણજૂત થાય તે ઉપર થાવ પુત્રની કથા. શ્રીજ્ઞાતાસૂત્રમાં છે. ૨૧૨
- ૬૮ ધર્મકાર્ય ઉપર કોઈ ઉત્કૃષ્ટકાર્ય નથી, તે ઉપર મુગ્ધનટ્ટની કથા. ૨૧૩
- ૬૯ પ્રાણીની હિંસા ઉપર બીજું કોઈ અકાર્ય નથી તેની ઉપર દેવપ્રાસાદ, સામદેવ અને વ દેવની કથા. શ્રીસુમતિનાયચરિત્રમાં છે. ૨૧૪
- ૭૦ રાગ સ્નેહરાગની ઉપરાંત કોઈ બંધન નથી તે ઉપર આર્દ્રકુમારની કથા. સૂયગડાંગ સૂત્રમાં. ૨૨૬
- ૭૧ બોધિબીજના લાજ ઉપરાંત બીજો કોઈ લાજ નથી તે ઉપર ચંપકમાલાની કથા. શ્રી પાર્શ્વચરિત્રમાં છે. ૨૨૯
- ૭૨ પરિ ન સેવવી તે ઉપર વીર મારની કથા. શ્રીસુપાર્શ્વચરિત્રમાં. ૨૫૪
- ૭૩ અવિદ્યાવંતને ન સેવવા તે ઉપર અગીતાર્થ આચાર્યની કથા. શ્રીવિશેષાવશ્યકમાં છે. ૨૬૦
- ૭૪ માનહીન પુરુષ ન સેવવા તે ઉપર વીરસ્વામી ને ગોશાલાના કથા. સુબુદિ હુષ્ટબુદિની કથા. શ્રીશાંતિનાયચરિત્રમાં છે. ૨૬૨
- ૭૫ ચાહીયામ પ્યને ન સેવવા, તે ઉપર ચક્રદેવની કથા. સમરાદિત્ય. ૨૬૪
- ૭૬ જે ધર્મી હોય તે સેવવા યોગ્ય હોય તે ઉપર શ્રીરુષ્ણદેવસ્વામીના પાઠના જવેં વૈદ્યપુત્રની કથા. ૨૭૦
- ૭૭ જે પંક્તિ હોય તે પૂઠવા યોગ્ય હોય તે ઉપર તુંગીયા નગરીના શ્રાવકની કથા. શ્રીજગવતીસૂત્રમાં. ૨૭૩
- ૭૮ જે સાધુ તે વાંદવા યોગ્ય છે તે ઉપર વિજયસેન આચાર્યની કથા. ૨૭૭
- ૭૯ જે નિર્મલ તે પહિલાનવા યોગ્ય તે ઉપર સુદત્તની કથા. સુમતિ ૦ ૨૮૦
- ૮૦ પુત્ર અને શિષ્ય બેહુ સરખા જાણવા, તે ઉપર રાજાની તથા આચાર્યની કથા. આવશ્યકટીપ્પણીમાં. ૨૮૮
- ૮૧ ઋષિ અને દેવતા સરખા જાણવા તે ઉપર પ્રિયગ્રંથ આચાર્યની કથા કલ્પસૂત્ર ધિવિરાવલીમાં. ૨૮૯
- ૮૨ આર્યસમિત આચાર્ય કથા. કલ્પધિવિરાવલીમાં. ૨૯૦

- ૮૩ પાંચમા નિન્હવ ગંગદત્તની કથા. શ્રીવિજેષાવગ્યકમાં છે. ૨૯૦
- ૮૪ મૂર્ખ અને તિર્યંચ વેદુ સરસ્વા તે ઉપર મરુકની કથા. આવગ્યકનિ ૦ ૨૯૩
- ૮૫ મુર્ઝ અને ઢરિડી સરસ્વા, તે ઉપર સારણ જુવટિયાની કથા. સહસ્રમહાકથામાં. ૨૯૪
- ૮૬ પુરુષની વહોંતેરકલા તથા સ્ત્રીની ચોશઠ કલા. એ સર્વે કલાને જીતનારી ધર્મકલા છે. તે ઉપર સહસ્રમહાકથાની કથા. ૨૯૫
- ૮૭ સર્વકથાને ધર્મકથા જીતનારી છે, તે ઉપર ચિતારાની પુત્રીની કથા. આવગ્યકનિર્યુક્તિમાં. ૩૦૯
- ૮૮ સર્વબલને ધર્મબલ જીતનારું છે તે ઉપર કોકાશની કથા. ૩૧૬
- ૮૯ સર્વસુખને ધર્મસુખ જીતનારું છે તે ઉપર સંયતિરાજા કથા. ૩૩૦
- ૯૦ જુગારીપ્રાણી જુગાર રમવાને આસક્ત હોય, તેના ધનનો નાશ થાય, તે ઉપર નલકુવરની કથા. ૩૪૨
- ૯૧ જે પ્રાણી, માંસજઠ્ઠામાં આસક્ત હોય, તેને દયાનો નાશ થાય. તે ઉપર સોદામની કથા શ્રીનેમીચરિત્રમાં. ૩૪૩
- ૯૨ જે પ્રાણી મદ્યમાં આસક્ત હોય, તેના યશનો નાશ થાય છે, તે ઉપર રાજાના પુત્રની કથા. સમરાદિત્યરાસમાં. ૩૪૪
- ૯૩ જે પ્રાણી વેશ્યામાં આસક્ત હોય, તેના કુલનો નાશ થાય, તે ઉપર ઝઘિતકુમરની કથા. ૩૪૫
- ૯૪ જે પ્રાણી જીવહિંસામાં આસક્ત હોય તે પ્રાણીના ધર્મનો નાશ થાય, તે ઉપર ચમપાશની કથા. ૩૫૧
- ૯૫ ચોરીમાં આસક્ત હોય તે પ્રાણીના શરીરનો નાશ થાય છે, તે ઉપર હુંમિક ચોરની કથા. ૩૫૨
- ૯૬ જે પ્રાણી પરસ્ત્રીમાં આસક્ત હોય તેને સર્વગુણનો અને સર્વ ડ્યનો નાશ થાય છે, તથા અધમગતિને પામે છે તે ઉપર સુર પ્રિય કુમારની કથા. વૃંદારુવૃત્તિમાં છે. ૩૫૪
- ૯૭ પોતે નિર્ધન ઠતાં પણ દાન દે, તે સજ્જતિને પામે, તે ઉપર અ મસેન વચરસેનની કથા. સુમતિનાથચારિત્રમાં. ૩૫૮
- ૯૮ ૪ રાફ પણામાં ક્રૂમા રાખવી. તે ઉપર હસ્રમહાકથાની કથા પ્રશ્નોત્તર રત્નમાલામાં. ૩૬૫

- ૧૯૯ જે પ્રાણી સુસ્વોચિત હોય, તેને જ્ઞાનિરોધ કરવો, તે ઉપર ધર્મ રાજાની કથા. ઉપદેશરત્નાકરમાં છે. ૩૬૭
- ૧૦૦ તારુણ્ય અવસ્થામાં ઇંડિયોનો નિગ્રહ કરવો, તે ઉપર કામપાલની કથા સુમતિચરિત્રમાં પૂર્વજનવને અધિકારે. ૩૭૦
- ૧૦૧ દશઇંડિયોના રોધ કરવા ઉપર ગુણધર્મ રાજકુંવરની કથા. શાંતિનાથ ચરિત્રમાં. ૩૭૪
- ૧૦૨ આ સંસારમાં મનુષ્યનું આયુષ્ય અશાશ્વતું છે તેમાં પણ રાગ યી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર એક પુરુષ તથા સ્ત્રીની કથા. ૩૮૪
- ૧૦૩ સ્નેહયી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર દંપતીની કથા. ૩૮૪
- ૧૦૪ જયયી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર ગજસુકુમારની કથા. ૩૮૫
- ૧૦૫ નિમિત્ત તે શસ્ત્રાદિકયી આયુષ્ય ઘટે, તે અધિકાર લખેલો છે. ૩૮૫
- ૧૦૬ સ્પર્શયી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર ચક્રવર્તીની સ્ત્રીની કથા. ૩૮૬
- ૧૦૭ મનુષ્યનું આયુષ્ય અશાશ્વતું છે, માટે સાધુજને ઉપદેશ્યો જે ધર્મ, તેને આચરણ કરવો, તે ઉપર ચેલાતીપુત્રની કથા આવશ્યક નિર્યુક્તિમાં. ૩૮૬
- ૧૦૮ જે ધર્મ છે, તેજ રક્ષણ કરનાર છે ત્રાણ છે, અનર્થનો ઘાતક છે, સંસારજીતને શરણ છે, તે ઉપર મહાનંદની કથા. ૩૮૭
- ૧૦૯ હવે હુઃખીયો જીવ હોય તે સુખને માટે ધર્મને આચરે, તો રૂઢીગતિને પામે, તે ઉપર વસુદેવનો જીવ પાઠણે જવે નંદી શ્વર સાધુ હતો, તેની કથા.. ૩૮૮
- ૧૧૦ જે પ્રાણી ધર્મને સેવે છે, તે અવ્યાવાધ સુખને પામે છે, તે ઉપર લક્ષ્મીશ્વર શ્રેષ્ઠીની કથા. ૩૮૮
- ૧૧૧ સિદ્ધનું સ્વરૂપ ગ્રંથાંતરથી લખેલું છે, તથા સિદ્ધને એકત્રીશ ગુણ પ્રગટ થાય, તે કહેલું છે. ૩૯૦
- ૧૧૨ આવશ્યક નિર્યુક્તિમાં બીજી રીતિથી સિદ્ધના એકત્રીશ ગુણ કહેલા છે. ૩૯૧
- ૧૧૩ ગ્રંથપ્રશસ્તિકા. ૩૯૨

॥ શ્રીગૌતમકુલક મૂલ, બાલાવબોધ તથા કથાઠ સહિત પ્રારંભ ॥

તિહાં પ્રથમ વાર્તિક કરનાર પંક્તિ શ્રીપદ્મવિજયજી મહારાજ
મંગલાચરણને અર્થે વે અનુદ્યુત્ કહે છે.

॥ અનુદ્યુત્તમ્ ॥ નત્વા શ્રીમન્મહાવીરં, ધ્યાત્વા શ્રીગુરુપંકજમ્ ॥
મત્વા વિવિધશાસ્ત્રોપ, દેશં સત્રસમન્વિતં ॥૧॥ યજ્ઞૌતમર્ષિણા પ્રોક્તં,
ગૌતમં કુલકં વરં ॥ તસ્ય વિસ્તરતઃ કૂર્વે, વાર્તિકં લોકનાપયા ॥૨॥

હાં ગ્રંથની આદિમાં વસ્તુ નિર્દેશરૂપ મંગલ જાણવું. અથવા ગ્રંથમાં
પદ્યરૂપે મંગલ વાંધ્યું નથી, તો પણ પોતાના ચિત્તમાં ઇષ્ટદેવને નમસ્કાર
કર્યો છે, એમ જાણવું. હાં ચર્ચા ઘણી છે, પણ ગ્રંથ વધે માટે લખતા નથી.

હવે ગ્રંથકર્તાએ આદિમાં લોચના લક્ષણ શામાટે કહ્યા છે ? તેનો હેતુ
કહે છે. જે માટે ચારગતિરૂપ સંસારના હેતુ, તે ચાર કપાય છે. તેમાં પણ
સર્વ ગુણોનો વિનાશ કરનાર એવો એક લોચ છે ॥ યતઃ ॥ કોહો પીયં પણા
સેઃ, માણો વિણય નાસણો ॥ માયા મિત્તાણિ નાસેઃ, લોહો સઘ વિણાસણો
॥ ૧ ॥ ઇતિ શ્રીદશવૈકાલિકસૂત્રવચનાત્ ॥ તથા લોચ તે ડુર્જય છે. અને
વળી તે લોચ, ક્રોધાદિકને રહેવાના કાલમાન કરતાં ઘણો કાલ રહે છે,
એટલાજ માટે શ્રીનિવાહુસ્વામીએ આવશ્યક નિર્યુક્તિમાં કહ્યું છે. ॥ યતઃ
॥ ઝવસામંપિ ઝવણિયા, ગુણમહ્યા જિણચરિત્તસરિસંપિ ॥ પઢિવાયંતિ
કસાયા, કિં પુણ સેસેસુ રાગહે ॥ ૧ ॥ જહ્ ઝવસંતકસાઝ, જહ્ અણંત
પુણોવિ પઢિવાયં ॥ નહુ જેવીસસિઅવં, ઓવેવિ કસાયસેસંમિ ॥ ૨ ॥ અ
ણથોવં વણથોવં, અંગીથોવં કસાયથોવં ચ ॥ ન જેવીસસિયવં, ઓવંપિ
હંતિ વ હોઃ ॥ ૩ ॥ એમ એ સર્વ ગાથાઠ એક લોચ આશ્રયિને કહી છે.
તથા સર્વ પાપ 'મૂલ તે લોચ છે. ॥ લોચ 'મૂલાનિ પાપાનિ' ઇતિ વચનાત્
॥ તે માટેજ ગ્રંથ 'શિં આદિમાં લોચ' ગદ્યા કહ્યું છે તથાચ સત્રમ.

- ૧૦૦ જો પ્રાણી સુખોચિત્ત હોય, તેને ઇજ્ઞાનિરોધ રહ્યો, તે ઉપર ધર્મ રાજાની કથા. ઉપદેશર ાકરમાં છે. ૩૬૭
- ૧૦૦ તારુણ્ય અવસ્થામાં ઇન્દ્રિયોનો નિગ્રહ કરવો, તે ઉપર કામપાલની કથા સુમતિચરિત્રમાં પૂર્વજવને અધિકારે. ૩૭૦
- ૧૦૧ દશઇન્દ્રિયોના રોધ કરવા ઉપર ગુણધર્મ રાજા વરની કથા. શાંતિનાથ ચરિત્રમાં. ૩૭૪
- ૧૦૨ આ સંસારમાં મ પ્ય આ પ્ય અશાશ્વતું છે તેમાં પણ રાગથી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર એક પુરુષ તથા િની કથા. ૩૭૪
- ૧૦૩ સ્નેહથી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર દંપતીની કથા. ૩૭૪
- ૧૦૪ જયથી આ પ્ય ઘટે, તે ઉપર ગજસુ મારની કથા. ૩૭૫
- ૧૦૫ નિમિત્ત તે શસ્ત્રાદિકથી આ પ્ય ઘટે, તે અધિકાર લખેલો છે. ૩૭૫
- ૧૦૬ સ્પર્શથી આયુષ્ય ઘટે, તે ઉપર ચ વર્તીની િની કથા. ૩૭૬
- ૧૦૭ મ પ્ય આયુષ્ય અશાશ્વતું છે, માટે સા જને ઉપદેશ્યો જે ધર્મ, તેને આચરણ કરવો, તે ઉપર ચેલાતીપુત્રની કથા આવશ્યક નિર્યુક્તિમાં. ૩૭૬
- ૧૦૮ જે ધર્મ છે, તેજ રક્ષણ કરનાર છે આ છે, નર્થનો ઘાતક છે, સંસારજીતને શરણ છે, તે ઉપર મહાનંદની કથા. ૩૭૭
- ૧૦૯ હવે હુઃસ્વીયો જીવ હોય તે સુ ને માટે ધર્મને આચરે, તો રૂઢીગતિને પામે, તે ઉપર વ દેવનો જીવ પાઠલે જવે નંદીશ્વર સાધુ હતો, તેની કથા. ૩૭૮
- ૧૧૦ જે પ્રાણી ધર્મને સેવે છે, તે આધ સુ ને પામે છે, તે ઉપર લક્ષ્મીશ્વર શ્રેષ્ઠીની કથા. ૩૭૮
- ૧૧૧ સિદ્ધ સ્વરૂપ ગ્રંથાંતરથી લખેલું છે, તથા સિદ્ધને એકત્રીશ ગુણ પ્રગટ થાય, તે કહેલું છે. ૩૮૦
- ૧૧૨ આવશ્યક નિર્યુક્તિમાં બીજી રીતિથી સિદ્ધના એકત્રીશ આ કહેલા છે. ૩૮૧
- ૧૧૩ ગ્રંથપ્રશસ્તિ કા..... ૩૮૨

॥ શ્રીગૌતમકુલક મૂલ, બાલાવબોધ તથા કથાઁ સહિત પ્રારંભ ॥

તિહાં પ્રથમ વાર્તિક કરનાર પંથિત શ્રીપદ્મવિજયજી મહારાજ
મંગલાચરણને અર્થે વે અનુબુ કહે છે.

॥ અનુબુવૃત્તમ્ ॥ નત્વા શ્રીમન્મહાવીરં, ધ્યાત્વા શ્રીગુરુપંકજમ્ ॥
મત્વા વિવિધશાસ્ત્રોપ, દેશં સત્રસમન્વિતં ॥૧॥ યજ્ઞૌતમર્ષિણા પ્રોક્તં,
ગૌતમં કુલકં વરં ॥ તસ્ય વિસ્તરતઃ કૂર્વે, વાર્તિકં લોકનાપયા ॥૨॥

હાં ગ્રંથની આદિમાં વસ્તુ નિર્દેશરૂપ મંગલ જાણવું. અથવા ગ્રંથમાં
પદ્યરૂપે મંગલ વાંધ્યું નથી, તો પણ પોતાના ચિત્તમાં ઇષ્ટદેવને નમસ્કાર
કર્યો છે, એ જાણવું. હાં ચર્ચા ઘણી છે, પણ ગ્રંથ વધે માટે લખતા નથી.

હવે ગ્રંથકર્તાએ આદિમાં લોચના લક્ષણ શામાટે કહ્યા છે ? તેનો હેતુ
કહે છે. જે માટે ચારગતિરૂપ સંસારના હેતુ, તે ચાર કષાય છે. તેમાં પણ
સર્વ ગુણોનો વિનાશ કરનાર એવો એક લોચ છે ॥ યતઃ ॥ કોહો પીયં પણા
સેઃ, માણો વિણય નાસણો ॥ માયા મિત્તાણિ નાસેઃ, લોહો સઘ્ન વિણાસણો
॥ ૧ ॥ ઇતિ શ્રીદશવૈકાલિકસૂત્રવચનાત્ ॥ તથા લોચ તે ડુર્જય છે. અને
વળી તે લોચ, ક્રોધાદિકને રહેવાના કાલમાન કરતાં ઘણો કાલ રહે છે,
એટલાજ માટે શ્રીનિવાહુસ્વામીએ આવશ્યક નિર્યુક્તિમાં કહ્યું છે. ॥ યતઃ
॥ ઝવસામંપિ ઝવણિયા, ગુણમહ્યા જિણચરિત્તસરિસંપિ ॥ પઢિવાયંતિ
કસાયા, કિં પુણ સેસેસુ રાગહે ॥ ૧ ॥ જહ્ ઝવસંતકસાઁ, જહ્ અણંત
પુણોવિ પઢિવાયં ॥ ન જેવીસસિઅવં, ઓવેવિ ક ાયસેસંમિ ॥ ૨ ॥ અ
ણથોવં વણથોવં, ગીથોવં કસાયથોવં ચ ॥ ન જેવીસસિયવં, ઓવંપિ
હંતિ વ હોઃ ॥ ૩ ॥ એમ એ સર્વ ગાથાઁ એક લોચ આશ્રયિને કહી છે.
તથા સર્વ પાપ મૂલ તે લોચ છે. ॥ લોચ 'મૂલાનિ પાપાનિ' ઇતિ વચનાત્
॥ તે માટેજ ગ્રંથ યે આદિમાં લોચ ગ્રહણ કહ્યું છે. ચ સૂત્રમ્.

॥ મૂળગાથા ॥ ઉપજાતિ વૃત્તમ્ ॥

॥ લુપ્તા નરા અબ્ધપરા હવંતિ, મૂઢા નરા
કામપરા હવંતિ ॥ બુદ્ધા નરા સ્વંતિપરા હ
વંતિ, મિસ્સા નરા તિન્નિવિ આયરંતિ ॥૧॥

અર્થ:- (લુપ્તાનરા કે०) લોની મનુષ્ય જે હોય તે (અબ્ધપરા કે०)
ડવ્ય ડપા 'ન કરવાનેવિપે તત્પર (હવંતિ કે०) હોય ઢે એટલે લોની
પુરુષ ડવ્ય ડપા 'ન કરવાનેવિપે તત્પર હોય. ઇહાં ગાથામાં જે અર્થ શબ્દ
કહ્યો ઢે તે અર્થ શબ્દે લક્ષ્મી જાણવી. અને લક્ષ્મી તે દેવતાવિશેષ ઢે. એ
એંકરી ગ્રંથકર્તાયે આદિમાં મંગલ સૂચવ્યું એમ પણ જણાય ઢે. તે કારણ
માટેજ લોની પુરુષ ડવ્યનેવિપે તત્પર હોય. એમ કહ્યું, પણ લોનનું ફલ
ન કહ્યું, જે માટે લોનનું ફલ તે નરક જાણવું. ॥ 'લુપ્તા મહાબા નરયં ડ
વંતિ' ઇતિ વક્ત્ર્યમાણવચનાત્ ॥ એમ જો નરક એવો અર્થ આ પહેલી ગા
થામાં કરિયે તો ડપર જે માંગલિક સૂચવ્યું તે રહેતું નથી. ઇત્યાદિક
કેટલી ચર્ચા લેવાય? હવે લોનનો લીધો જીવ, વિકટ અટવીમાં પેસે,
મહા અપાર સમુદ્ર તરે, અતિ જીમ સંગ્રામમાં અડે, કર્ષણ કરે, ક્રૂપણ
સ્વામીની સેવા કરે, નીચકર્મ આચરે, મસ્તકે જાર ડપાડે, જૂઝવ તપા સ્વમે,
અને તાપ તથા ટાહાડને પણ હિસાવમાં ન ગણે; ઇત્યાદિક મહાકષ્ટને
સહન કરીને પણ ડવ્ય ડપા 'વા તત્પર હોય. તે ડપર ચારુદત્તનો દૃષ્ટાંત કહેઢે.

આ નરતદ્દેત્રનેવિપે ચંપાનામની નગરીમાં મહાધનવાન્ એવો જાનુનામેં
જોઢ વસે ઢે. તેની સુજ્ઞાનામેં જાર્યા ઢે, તેને પુત્ર નથી. તેથી સ્ત્રીજંતારિ
ઘણી આર્તિ કરે ઢે. અને મનમાં એમ વિચારે ઢે કે, જ્યારે ધનનો જોક્તા
એવો એક પણ પુત્ર નથી!! ત્યારેં આપણને આટલું ધન પણ ડયા કામ
નું! એમ ચિંતાતુર રહેતાં દેવાદિકને માનતા, ઇહ્વતા, એક ચારણમુનિ મ
લ્યા. ત્યારે તે મુનિને પૂછ્યું કે, હે મહારાજ! અમારે પુત્ર અજો કે નહિં?
ત્યારે ચારણ મુનિયેં કહ્યું કે, તમારે પુત્ર અજો. પઢી તે સ્ત્રીને ગર્જ રહ્યો. અ
નુક્રમેં પુત્રનો જન્મ થયો. તે વાલકનું ચારુદત્ત એવું નામ દીધું. તે મહોટો
થયો, ત્યારેં મિત્રસાથેં ક્રીડા કરતો એકદા સમયે ડધ્યાનનેવિપે ગયો. ત્યાં

जतां थकां एक स्त्रीनां तथा एक पुरुषनां पगलां दीठां. ते पगलां घणां लक्षणवंत देखीने चारुदत्ते विचारुं के, इहांथी कोइक गुणवंत स्त्रीपुरुष गयां जणाय ठे. एम चिंतवी आगल जतां एक केलिनुं घर दीतुं. ते केलि ना घरनी पासे एक विद्याधर दीठो. तेना सर्व शरीरमां खीला जडेला ठे. तेवामां ते विद्याधर चारुदत्तने देखीने कहेवा लाग्यो के, हे पुरुष ! महारा वस्त्रने ठेडे औषधीवलय ठे, ते घशीने मने चोपडो. ते सांजला चारुदत्ते पण ते औषधी घशीने चोपडी, एटले ते सर्व खीला निकली पज्या. पठी ते विद्याधरना कहेवाथी व्रण संरोहिणी घशीने चोपडी, एटले सर्व व्रण (घा) रुजाई गया, वली त्रीजी औषधीयें साजो थयो. त्यार पठी चारुदत्ते पूठयुं के, हे महानाग्य ! तमे कोण ठो ? अने तमने आवी आपत्ति केम पडी ? त्यारे ते विद्याधर पोतानो संबंध कहे ठे.

जरतक्षेत्रना मध्यनागने विपे रूप्यमय पञ्चीश जोजन ऊंचो अने पचास जोजन पहोलो एवो वैताढ्य पर्वत ठे, तेने विपे शिवमंदिरनामें नगरनो माहेंइविक्रमनामें राजा महापराक्रमी ठे. ते राजानो हुं अमित गतिनामें पुत्र थयो. एक दिवस क्रीडा करतो थको हुं हरिवंत पर्वते गयो. त्यां एक हिरण्यरोमनामा तापस वसे ठे, तेनी सुकुमालिका नामें पुत्री महारूपवंती ठे, ते में दीठी. ते कुमरी तेना पितायें मने परणावी. ते स्त्रीने लझे हुं महारे ठेकाणो गयो. त्यां धूमशिष्य नामें एक महारो मित्र ह तो. ते महारी स्त्रीने देखीने कामें विंधाणो तेथी महारां छिड जोतो रहे. अने मनमां विचारे के, जो ए मित्र मरे, तो ए स्त्री महारे हाथ आवे. ए म करतां एक दिवस हुं महारी स्त्री साथे क्रीडा करतो करतो इहां आय्यो. ते अवसरे महारो मित्र मने एकलो जाणीने, आ रीते खीला ठोकी ने महारी स्त्री लझे जतो रह्यो. ए अवस्थामां हे बांधव ! तें मने जीवतो राख्यो. तेने बदले तुं महारी पासे कांश्क पण / नाग्य के, हुं तने आपुं त्यारे चारुदत्ते कथुं के, तमारा जेवा सत्पुरुषनुं दर्शन थयुं, एटले हुं सर्व कांइ इज्जित पाय्यो. वली में तमारुं दुःख दूर कथुं, माटे हवे महारे शुं जो श्ये ? एम कही बन्ने जण पोतपोताने ठेकाणो गया.

पठी चारुदत्त पोताना मित्रसाथे निरंतर क्रीडा करे, एम करतां ज्या रें चारुदत्त यौवन अवस्था पाय्यो, त्यारे सर्वार्थनामें चारुदत्तनो मामो

ठे, तेनी मित्रवतीनामक पुत्रीनी साथै चारुदत्तना पितायें चारुदत्तने पर
 णाव्यो. पण वन गिडास थको गिसाथे जोगनी वात न रे, त्यारे चा
 रुदत्तना माता पिताये जाण्युं के, अमारो पुत्र जोगमां समजतो नथी, ए
 म विचारीने कलिंगसेना नामें गणिकानी दीकरी वसंतसेना गणिका हती
 तेनी पासे कामजोग शीखवा सूक्यो. एम करतां ते वेश्याने घेर बार वर्ष
 वहि गयां. ते वेश्या थये सोल क्रोड सोनैया खाधा. त्यार पठी ते चा
 रुदत्तने इव्यरहित थयो जाणीने ते वेश्यानी अ थयें तेने काढी सूक्यो.
 त्यारें घेर आवीने जूए तो माबाप मरी गयां ठे, अने घरहाट पडी गयां
 ठे, एम देखीने घ 'ज दिलगीर थयो. पठी व्यापार करवा माटे पोते पो
 तानी गिनां आचूषण लीधां, ते लेशने मामो तथा पोतें बन्ने जण व्यापा
 रने अर्थे चाव्या. मार्गे जतां जतां उशीरपुर नगरे आव्या, त्यां मामाजाणे
 जे कपा लीधो, ते लेशने ता लिप्ति नगरीतरफ चाव्या, अ क्रमे जतां
 थकां वनमां आग लागी, एटले सर्व कपास बली गयो. त्यारे मामाए जा
 ण्युं के, चारुदत्त निर्जाग्य ठे, एनीसाथे महारुं धन पण थय ठे; एम जा
 णी तेणे चारुदत्तने सूकी दीधो.

चारुदत्तें पण एक घोडो वेचातो लीधो, ते पर बेसीने पश्चिम दिशा
 तरफ चाव्यो, आगल जतां थकां घोडो मरी गयो. पठी चारुदत्त पादचारी
 थयो. हवे चालतां थकां घणुं थाक्यो, नू तृषा पण घणी लागी, एवा
 एवा महाडुःख मतो थको अ में प्रियंगुनगरे गयो. त्यां वणिकनां
 घणां घर ठे, तेमां एक सुरेंद्रदत्त नामें पोताना पितानो मित्र वसे ठे. ते
 णें चारुदत्तने पुत्रनी पेठे रा ठे, जोजनव दिक आप्यां, अने कथुं के,
 हवे ' करवा दुः खमवा जाय ठे ? महारे घेर रहे. एम कहे थके पण
 मनमां घणो लोच धरे ठे. व्यापार करवानी महोटी होंस धरे ठे. ते कार
 णथी कोश्कना लाख इव्य उधारे लेशने ना ना करतां पण चारुदत्त रह्यो
 नही. अ क्रमें जहाजमां बेगो, तेनी साथें बीजा पण घणा लोक जहाज
 मां वे , अनुक्रमें ते जहाज य नादीपें गयुं. एम व गाम नगर फर
 तां आठ क्रोड सोनैया कमायो. हवे पोताने देश जवा माटे पाठो जहाज
 मां बेगो, ते समुद्रने मध्यजागे आव्यो, एटले अकाले गाजवीज थयो,
 तेथी प्रवहण जांगुं, सर्व इव्य स इमां गयुं. पण कोश्क पु संयोगे

एक पाटीयुं हाथ आव्युं. ते पाटीयासहित सात दिवस सूधी समुद्रमां जो ला खाधा. अनुक्रमें समुद्रनो पार पाम्यो. ते राजपुर नगरना उद्यानमां आव्यो. त्यां एक तापसना आश्रममां दिनकरप्रजनामा परिव्राजक वसे थे, ते घणो शांत दांत अने जाणिये धर्मनुं धामज होय नहि ! एवो देखाय थे. ते त्रिदंभी, चारुदत्तने कहेवा लाग्यो के, अरे बाबु ! तुं कहांसे आया ? तुं ऐसा दुःखीया क्युं ? तुं तो बडा नाग्यवंतमें शिरदार हे, तेरा दुःख देखकर मेरेसैं खम्या नहि जाता ! मेरे मनमें बहोत आर्त्ति होती है. उर हमरे तां ६ गुरुकी जैसी शिक्षा है तिसमाफक मै, अलेखकों जपता उरनावकी निहा लेता हुं, कंथा पहेरता हुं, उर विनूति चढाता हुं, परकुं दुःखी देखुं, तव मुज्जकोंजी दुःख उपजे, परकुं सुखी देखुं तव मुज्जकोंजी सुख. उपजे, उर सारी दुनीया तो मायामें गरक होगई हे. उर हम तो दररोज निरंजनका ध्यान करते है. उसवास्ते तेरी बात होय सो हमकों कहे. एवा त्रिदंभियानां वचन सांजलीने तेने प्रणाम करीने चारुदत्त कहेवा लाग्यो के, हे जग वन् ! मै बहुत दुःखी हुं. और अब आपके सरणे आयां हुं. तुमसे मेरा उद्धार होवेगा. इत्यादिक पोतानुं वृत्तांत कही देखाड्युं. ते बात सांजलीने त्रिदंभियानी आंखमां आंसु आब्यां, अने कहेवा लाग्यो के, रे बह तुं धीरा हो. सब अह्मा वनेगा. में जानताहुं के तुं बहोत धनका अर्थी है. जला ! अब तें मेरी पास आया है, तो सब बातकी खूबी होवेगी. क्यौं मरता हे ? में ऐसा करुंगा कि लक्ष्मी तो तेरा घरकी दासी होयगी, तुं मेरी साथ चल ! ते सांजली चारुदत्त अने त्रिदंभियो ए वने जण त्यांथी चाव्यां. चालतां थकां बीजे त्रिदंभसे एक अटवीमां पहुँच्या. त्यां एक पर्वतमां गया तेमां एक निवड शिला आवी. ते पगे पाटु मारीने उघाडी. तेमध्ये एक दुर्गपाताल नामें बिल थे, तेमां चाव्या, ते दुर्गपातालमां जमतां जमतां एक रस पीनो कूड दीठो. पण ते देखीतोज महा बिहामणो थे, चार हाथनो विररें थे, जाणिये के, कूड तो नथी, पण नरकनुंजवारणुं थे. हवे चारुदत्तने एक तुंबडी त्रिदंभीयें आपी. अने कहुं के, आ तुंबडी कूआमांथी रसें जरी लाव्य, एम कहीने चारुदत्तने मांची उपर बेसाडीने कूआमां उताख्यो. चारुदत्त पण लोचना वशथी मांहें ऊतख्यो. तेणें कूआमां ज्यांमेखला थे, ते दीठी. तेमां रस पण नख्यो थे. ते रस जेटलामां लेवा जाय थे, एटलामां बीजा

कोईकें शब्द कख्यो, के म म त्त्यारे चारुदत्त बोख्यो के, महारुं नाम चारुदत्त ठे. मने जगवंतें मोकख्यो ठे, तो मुऊने रस जेतां श्या माटे निपेध करो ठो ? महारे ए रसनो जरूर खप ठे. त्त्यारे ते शब्द करनार बोख्यो के, महारी वात सांजल. हुं पण वाणियो बुं. त्तहारी पेठें हुं पण धननो अर्थी थको इहां आव्यो बुं, पण ए त्रिदंभीयें मुऊने मांहि नांख्यो ठे. ते माटे ए त्रिदंभीया नो विश्वास करीश नही. वली वात सांजल. आ रसमां हाथ बोलीश नहिं. जो बोलीश तो हाथ कोही जरो. ते माटे तुंबडी लाव्य. हुं तने जरी आपुं. एम सांजली तेने तुंबडी आपी. त्त्यारे ते पुरुषें पण रस जरीने आप्यो. मां चीना हेवल ते रस तुंबी बांधी. पढी चारुदत्तें रासडी हलावी, त्त्यारे त्रिदंभी ये खेंचीने, कूआने कांठे आप्यो. एटले त्रिदंभीयें तुंबडी मागी. त्त्यारे चारुदत्तें जाण्युं के, आ मायावी तथा विश्वासघाती देखाय ठे. एवुं जाणीने ते रस, तो कूआमां ढोली नांख्यो. एवुं जाणी ते त्रिदंभीयें पण चारुदत्तने कूआमां नांखी दीधो. त्त्यारे ते मांहे रहेजो पुरुष बोख्यो के, तुं कांइ फिकर चिंता करीश नही. तुं जो रसमांहे पज्यो होत, तो न जीवत, पण मेखला उपर पज्यो, तेथी तुं शातामां रहेजे. तने इहांथी नीकलवानो उपाय बतावुं, ते सांजल. इहां रस पीवाने माटे गोधा आवे ठे, ते महा जयंकर शब्द करता आवे ठे, पण तेनी तुं बीक राखीश नही. ते गोधा ज्यारें रस पीने पाठा वले, त्त्यारे तुं तेने पूंठडे वलगजे. माटे ते आवे त्यां सूधी तुं इहां रहे. अने पंच परमेष्ठीनुं ध्यान कख. एम सांजलीने ते त्यां रह्यो. एवामां ते पुरुष तो मरण पास्यो, तेवामां ते गोधा आवीरस पीने पाठा वलतां चारुदत्त पण ते गोधाने पूंठडे वलग्यो. तेनु शरीर सुकुमाल हतुं तेथी घसातो घसातो बहार नीकल्यो. ते जाणे गर्जावासथकीज नवो नीकल्यो होय नहिं !! अथवा नरकमांथीज नीकल्यो होय नहिं !!! ए दृष्टांतें बहार आवे थके नवो जन्म पास्यानी पेठे मानवा लाग्यो, पढी पूंठडुं मूकी दीधुं, त्त्यारे मूर्च्छा खाइने जूमिये पज्यो. वली शीतल वायरा प्र खें चेतन वळुं, त्त्यारे चालवा मांम्युं, एटले वनमां एक पामो हतो तेनी केडे पज्यो, त्त्यारे चारुदत्त एक महोटी शिला उपर चडी गयो. ते जोइने ते पामो पण शिंगडेथी ते शिलाने हलाववा लाग्यो, पण शिला हाळे नही. एवामां एक अजगर नीकल्यो, ते अजगर वनपामाने गली गयो. त्त्यारे

चारुदत्त त्यांथी नावो. ते अनुक्रमें अटवीने अंते एक गाममां चारुदत्तना सामाना मित्रनुं घर ठे, ते गाममां दुःखनी राशिने पामतो पामतो त्यां प होच्यो. तेने तिहां रुदत्त नामें सामाना मित्रें घणुं लाव्यो पाव्यो, साजो कस्यो.

हवे त्यांथी कांइक तुह किरियाणा नरी रुदत्त साथें चाव्यो. जतां थ कां एक महोटी इकुवती नामें नदी आवी, ते उतरी गिरिकूटे गया. त्यां वेत्रवन ठे. ते वनथी अनुक्रमें वने जण टंकण देजो पहोच्या. त्यां वे व करा वेचाता लीधा, ते वोकडा उपर वेसीने केटलाक पंथनो पार पास्या. पढी एवुं जंगल आव्युं के, जेमां मनुष्य मात्र तथा अज (वोकडा) पण चाली शके नही, त्यारे रुदत्तें कहुं के, हवे आपणे पगे चाली शक्युं नहिं, तेमाटें आ वकराने मारी तेनी खोलमां पेसीए. अने एमना मांस नो जाग वहार काढीए, तेने देखी नारंम पंखी आवीने मांसनी त्रांतिये आपण वेढुने उपाडीने लेइ जगे, ते सुवर्णनूमियें सूकजे, एवां वचन सां नलीने चारुदत्त वोव्यो. हे रुदत्त ! आपणाथी ए वकरा केम मराय ? प्रथम तो ए आपणने इहां सूथी लाव्या, माटे आपणने उपकारी थया, व ली आ ठेकाणे एनो नाथ कोण ठे ? वली आपणें पण हिंसा करीने दु र्गतिथें जश्यें, ते हिंसानां फल शास्त्रमां कडुआं कह्यां ठे. ॥ 'न पाणिहिं सापरमं अकळं' इति वचनात् ॥ ते माटे आपणाथी तो ए न हणाय. त्यारे रुदत्त कोप करीने वोव्यो जे, ए वकरां कांइ तहारां नथी, एतो में इव्य खरचीने लीधां ठे. एम कहीने एक वकरो तो तेणें माखो, पढी वी जो वकरो मारवाने रौइपरिणामी थको रुदत्त आव्यो, त्यारे वकरो कंप तो कंपतो चारुदत्तना मुख सामुं जोवा लाग्यो. तेने चारुदत्त कहेवा ला ग्यो के, हे वकरा ! इहां महारो आश्रय नथी, पण आ वेला तने धर्म स खाइयो ठे. ते हुं संजलावुं. अने तुं धीरज धरीने सांजल. जे श्रीवीतराग राग द्वेष रहित, केवलज्ञान, केवलदर्शन, यथाख्यात चारित्रवंत, अढार दोष रहित, चोत्रीश अतिशयें करी विराजमान, वाणीना पांत्रीश गुणें करी नव्य प्राणीने संसार समुड तारवा समर्थ, मोहरहित, अज्ञानरहित, एवा परमे श्वरने देव करीने तुं मान्य. तथा गुरु ते सुसाधु, उत्तम, निस्पृही, आत्मगु णरागी, आत्मसाधनने थें उजमाल थयेला, सत्तावीश गुणें करी विराज मान, रत्नत्रयीना पात्र, स्वपर तारवां समर्थ एवा गुरुने गुरु करी अंगीकार

क . तथा धर्म ते केवलीनो जाण्यो, आत्मानो धर्मनिश्चय वहाररूप साध्य साधनरूप जे निश्चय धर्म, ते आत्मस्वरूप ाणवो. तथा व्यवहार ते स्वरूप प्र गट करवा निमित्त दानादि धर्मने धर्म करी अंगीकार रजे. प्राणातिपात, मृषावाद, अदत्तादान, मैथुन, परिग्रह प्र ख जे र पापस्थान ठे तेने तजजे. चार आहारने प रकजे. सर्व जीव साथे मैत्रीजाव रा जे. वली रुद्धत साथे विशेषे मैत्रीजाव रा जे. अने एम जाणजे के, ए मा रतो नथी, पण जने महारां पूर्व त कर्म उदय आव्यां ठे, ते नोगवुं ठुं. इत्यादिक चारुदत्तनां वचन ते बकराने अमृत रसायननी पेठें परणम्यां. त्यारे चारुदत्तें तेने नवकार संजला १०. हवे ते बकराने रुद्धतें माख्यो. प ठी ते बे बकरानी १०लमां बे जण जूदा जूदा हाथ ठरी लेइने पेठा. एवा अवसरमां त्यां बे चारंम पंखी ाव्या. ते मांसनी त्रांतियें चंचूपुटें करी बन्नेने उपाडी चाव्या. मार्गमां एक त्रीजो चारंम पं ११ ावीने चारु दत्तवाला चारंम पंखी साथे मांसनी लालचे लडवा लाग्यो. ते साथे लडतां थकां ते खोल चारंमनी चांचमांथी बूटीने नीचें एक सरोवरमां पडी त्यारे मांहेथी चारुदत्तें जाण्युं के, चारंम क्यां एक मूक्यो तो खरो ! एवुं जा णी ठरीए करी बंध कापी बहार नीकव्यो, अने सरोवर तरीने कांठे आव्यो.

त्यांथी अटवीमां जतां एक पर्वत दीठो तेनी उपर चाव्यो. एवामां त्यां मुनिराज काउस्सग ध्यानें रह्या थका दीठा. त्यारें निराजें काउस्सग एक पाख्यो, एटले तेमने चारुदत्तें प्रणाम क १०. नियों पण धर्मलाज दइने तेने बोलाव्यो के, हे चारुदत्त ! तुं इहां क्यांथी आव्यो ? इहां तो विद्याधर अथ वा देवता अथवा पंखी वे, पण मनुष्य मात्रनो आसरो नथी ! वली हे चारुदत्त ! तुं मने उलखतो नथी, पण महारी व सांजव्य. चंपानग रीने बहार तें जे विद्याधरना खीला दया हता, ते अमितगत विद्याधर मनेज जाणजे. तें मूकाव्या पठी हुं ापदने ठूकडो गयो, एटले महारा ते वैरीने में दीठो अने तेणें पण मने दीठो. एटले ते वैरी नाशीने अष्टा पदना चैत्यनें शरणे गयो. अने हुं महारीघ रणी लइने महारे घेर आव्यो, ठी महारा पितायें मने राज्य ाण्युं, ने हिर ंज ने वर्ण ंज ए बे चारण श्रमण निराजनी पासे महारा पितायें चारित्र जीधुं.

हवे महारे मनोरमा नामें एक ११ हती तेने बे पुत्र थया, तेमां एक

तुं नाम सिंहयशा अने बीजानुं नाम वराहग्रीव ठे. वली बीजी स्त्री विज
यसेना नामें हती, तेनी कूखे एक गांधर्वसेना नामें कन्या थइ. तयार पठा
सिंहयशाने राज्यें थापीने में महारा पिता गुरु पासे चारित्र अंगीकार क
खुं. पढी अनुक्रमे विहार करतो थको लवण समुद्रमां कर्कोट नामें पर्वत ठे,
तेमां एकांत स्थानक जाणीने ध्यान करुं बुं. ए में महारी वात कही. हवे
तुं तहारी वात कहे. तुं इहां क्यांथी आव्यो? तयारें चारुदत्तें मूलथी मां
नी पोतानुं सर्व वृत्तांत कही देखाड्युं, एवामां मुनिना वेदु पुत्रो त्यां आव्या,
मुनियें चारुदत्तने उलखाव्या के, ए अमारा उपगारी ठे. एवामां वकरो दे
वता थयो ठे, ते देवतापण त्यां आव्यो, तेणे पोतानुं सर्व वृत्तांत संजना
व्युं. हवे विद्याधरें, चारुदत्तने पोताने घेर तेडी जइने घणा हिरण्य सुवर्णा
दिक आप्यां, अने गांधर्वसेना पोतानी जगिनी हती तेपण सोंपी, ने रुहुं
के ज्यारें वसुदेवजी तमारा नगरें आवे तयारें वसुदेवजीने ए महारी वेहन
परणावजो एम कहीने चारुदत्तने पोताने घेर पहोचाव्यो. इत्यादिक सवि
स्तरपणें ए अधिकार वसुदेवहिंम ग्रंथथी जोइ लेवो. इहां तो लोनी प्राणी
इव्य उपार्जवा तत्पर होय, ते माटे महाकष्ट खमे ते उपर एकथा कही.
हवे संसारमां जमवाना कारण माटे लोकप्रसिद्ध कंचन तथा कामिनी ठे.

अने ख्यतायें इव्यादिकतुं उपार्जन करवुं, ते कामनोगने माटेज ठे,

ए संबंधे आव्युं. जे कामनोगनुं बीजुं पद ते कहे ठे.

॥ मूढा नराकामपराह्वन्ति (मूढा नरा के०) जे मूर्खप्राणी होय, ते (काम
परा के०) कामने विपे तत्पर (ह्वन्ति के०) होय. इहां कामज कह्यो ठे. परं
तु उपलक्षणथी नोग पण लेश्ये. एटजे मूर्ख पुरुष कामनोगने विपे तत्प
र होय; ते कामनोग मूर्खने वहाला लागे ठे. ॥ यतः ॥ बालाजिरामेसु ड
हावहेसु, न तं सुहं कामगुणेषु राया ॥ विरक्तकामाणतबोधणाणं, जं
निष्कुणो सीलगुणो रयाणं ॥ इति श्रीउत्तराध्ययनसूत्रे चित्रसंज्ञाति अथ्यय
ने ॥ हवे कामनोग ते पांच इंडियनां विषयसुख कहीये. यतः ॥ कइविहा
णं जंते ! कामा पन्नत्ता ? गोयमा ! डुविहा कामा पन्नत्ता. तं जहा. सदा
रूवा इति. तथा कइ विहाणं जंते ! नोगा पन्नत्ता ? गोयमा ! तिविहा जो
गापन्नत्ता. तं जहा गंधा रसा फासा कइविहाणं जंते ! कामनोगा पन्नत्ता ?
गोयमा ! पंचविहा कामनोगा पन्नत्ता. तंजहा सदा रूवा रसा गंधा फासा

॥ જીવાણં જંતે ! કિંકામી જોગી ? ગોયમા ! જીવાકામીવિ જોગીવિ ॥ ૬
ત્યાદિક શ્રી જગવતી સૂત્ર શતક ।તમે ઉદ્દેશે સાતમે કહ્યું છે.

॥ હવે પાંચ ઇંદ્રિયો તે કયાં સ્પર્શેંદ્રિય, રસેંદ્રિય, ગ્રાણેંદ્રિય, ચક્ષુરિંદ્રિય અને
શ્રોત્રેંદ્રિય, તે ઇંદ્રિયો બે પ્રકારે એક બાહ્ય ઇંદ્રિય તથા બીજાં અન્યંતર ઇંદ્રિય.
તેમાં બાહ્ય ઇંદ્રિય તે કાનની પાપડી પ્ર સ્વ જાતિ વિશેષેં નિન્ન નિ આ
કાર છે. તથા અન્યંતર ઇંદ્રિયોના બે જેદ છે. એક નિવૃત્તિ ઇંદ્રિય અને બીજી
ઉપકરણ ઇંદ્રિય. તે પાંચે ઇંદ્રિય મહા દુઃખદાયી છે, ઉન્માર્ગે પ્રવૃત્તી રહ્યો છે.
॥ યતઃ ઇંદ્રિય ચવલ તુરંગા, હુગ્ગમગ્ગાણુધાવિરે નિ ॥ ઉન્મગ્ગેણ પઢં
તં, નિરુન્નર્ઠ નાણરસ્સીહિં ॥ ૬ ॥ ઇત્યાદિક જેમાટે એકેક ઇંદ્રિયના પરવ
શપણાથી પણ જીવ દુઃખ પામ્યા છે, તો જેના પાંચેં ઇંદ્રિય પરવશ હોય તે
તું તો કહેવુંજ શું ! ! ! ॥ યતઃ ॥ સોપ હાણત્તાણય, દિઠંતા પંચિમે જહા
સંસ્વં ॥ રાય સુય સિઘ્ધિતણઠ, ગંધમહુપ્પિય મહંદાહિં ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥

હવે તે પાંચ ઇંદ્રિયના પાંચ ઉદાહરણ અનુ મેં લખીયે ઢીયે.

તેમાં પ્રથમ શ્રોત્રેંદ્રિય ઉપર રાજપુત્રનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

॥ બ્ર સ્થલ નગરને વિષે જીવનચંડ રાજા. તે રાજાને રામ નામેં પુત્ર છે.
એકદા રાજાએ મંત્રીને પૂછ્યું કે, પુત્રને યુવરાજ પદવી આપું ? ત્યારે મંત્રી
બોલ્યો. હે સ્વામિન્ !! એ પુત્ર રાજ્ય યોગ્ય નથી. રાજાએ કહ્યું, એમાં શ્યો અવગુ
ણ છે ? મંત્રિયેં કહ્યું એને શ્રોત્રેંદ્રિય વશ નથી. નિત્ય ગીત ગાનમાં આસક્ત
છે અનેક મૂંબ ગંધર્વ પન્નગના વૃંદને સંસર્ગે વર્તે છે. તે સાંજલી રાજા હસીને
બોલ્યો. હે મંત્રી ! મેં તહારી ચતુરાઈ દીઠી. જેમાટે રાજાને તો ગીતપ્રિયપણું
તે ગુણ છે. અને તેને તું તો દૂષણરૂપ કહે છે. તેવારેં મંત્રિયેં કહ્યું હે રાજ
ન્ ! આસક્તપણું સારુ નહીં. ॥ યતઃ ॥ જહ અગ્ગીલવો વિ હુ. પસરંતો
દહ્હ ગામનયરાઈ ॥ ઇક્કિકંમિ દિયં પિ , તહ પસરંત સમગ્ગણે ॥ ૮ ॥
તેમાટે ન્હાના નાઈને યુવરાજ પદ આપો. એમ પ્રધાને કહ્યું તો પણ રાજાએ
ન માન્યું અને રામને યુવરાજ પદ આપ્યું. અનુક્રમે રાજા મરણ પામ્યો,
ત્યારે તે રામ રાજા થયો. અને મહાબલ નામા લઘુનાઈ હતો તે યુવરાજ થ
યો. હવે રામરાજા વિશેષ પ્રકારે સ્વેચ્છાએ ગીતગાન સાંજલે. પોતેં પણ ગીત
ગાન કરે. અને નવનવાં ગીત કરીને ઝૂંવાદિકને શીખવીને ગવરાવે, પણરા
જ્યની ચિંતા કાંઈ ન કરે. એકદા પ્રસ્તાવને વિષે એક તરુણી મુંબડી સુસ્વરવાજા

त्यां राजानी पासें आवी. तेना रूप तथा गानगुणें मोह्यो थको ते राजा कुलनी लज्जा सूकीने तेनी साथे अनाचार सेववा लाग्यो. तेने मंत्रीप्रमुख सर्व परिवारें घणोये वाख्यो पण; निवर्त्यो नही. त्यारे सर्व परिवारें संप करी मूंबडीसहित रामने देश वहार काढी सूक्यो, अने लघु जाईने राज्यें थाप्यो. हवे राम देशांतरे जमतो जमतो मरण पामीने वनमां हरण थ यो. त्यां गीतना रसें आहेडीये माख्यो. त्यांथी मरीने महावल राजाना पुरोहितनो पुत्र थयो. त्यां पण यौवनवये गीतगानमां अत्यंत आसक्त थ यो, एकदा रात्रीयें राजा, मूंबना टोला पासे गीत गवरावे ठे. त्यां पुरोहित पुत्रने राजायें कहुं के, मने निडा आवे ठे, माटे हुं निडावश थारुं त्यारे गीत बंध रखावजे. राजाने निडा आवी पण तेणें आसक्तयकां गीत बंध रखाव्यां नही. पढी राजा जाग्यो त्यारे तेणें क्रोधाकुल थइने विप्रना का नमां उष्ण तेल रेडाव्युं तेथी ते विप्र मरण पांम्यो. राजा पश्चात्ताप करवा जाग्यो के, धिक्कार पडो ! मुजने, के में थोडा अपराधे घणो दंड कख्यो ! ! ! एवा अवसरने विपे त्यां केवली जगवान् पधाखा, तेमने वंदना करीने रा जायें पूढ्युं, त्यारे केवलीयें रामना नवथी मांझीने सर्व संबंध कह्यो. एम एक श्रोतेंडियना परवशथी एवां दुःख पांम्यो. आगल पण संसारमां घणा नव करशे. एवा श्रवणेंडियना विपाक सांजली महावल राजाचारित्र अंगी कार करी केवलज्ञान पामी मोह पडोच्या ॥ इतिश्रवणेंडिय कथा संपूर्णम् ॥

हवे चक्रुरिंडिय उपर श्रेष्ठिपुत्रनी कथा कहे ठे.

॥ विजयपुर नगरनेविपे विश्वंजर राजा राज्य करे ठे. ते राजाने कुशल मति नामे मंत्री ठे. अने त्यां यशोधर नामें नगरशेठ वसे ठे. ते त्रणेने मांढोमांढे अत्यंत प्रीति ठे. ते त्रणेने त्रण पुत्र थया ठे. ते यौवनवय पांम्या. कोइ अवसरे मंत्रियें, शेठने कहुं के, तहारो पुत्र नजो नथी, राजद्वारे आवतां अंतेउर सामुं जुए ठे, मार्गे चालतां पण स्त्रीयो सामी नजर करे ठे, आगल जतां एनो विनाश थशे. तेमाटे पुत्रने वारजे. ते सांजली शेठें पण पुत्रने घणी शिखामण दीधी ॥ यथा ॥ मदंगमणंसु यंच, सोहणं कोहमोहनिग्गहणं ॥ इंदियदप्पडेउ, धम्मियजणमंमणं एयं ॥ ए ॥ पण पुत्र वाख्यो नवरे. जे जेनो स्वजाव होय, ते तेने न सूके. ॥ यतः ॥ या यस्य प्रकृतिः स्वजावजनिता दुःखे न सात्यज्यते ॥ इति वचना

तु ॥ एकदा प्र ।वे ते श्रोतुपुत्र ।प्रित्यें सराग दृष्टियें जोतो हांक्यो, रा
जद्वारे प्रवेश करवो निवाख्यो. लोकमां चपलाह नाम पड्युं. अन्यदा व
णिक पुत्र ।थे परदेशे मोकव्यो त्यांपण आखा नगरमां फरतो फरे, आं
खनो परवश थको वाच्य, कूच्या, सरोवर प्रत्ये जोतो फरे. एकदा कोइक प्र
सादनेविषे पाषाणमां दिव्यरूप पूतली देखी व्यामोह चित्तें ते प्रत्येज आ
सक्तपणे प्रवर्त्ते. नोजन प्रमुख सर्व वीसाखां. त्यारे वाणोतरें ते पाषाणनी
पुतली गोपवीने बीजी तेहवीज व मय पूतली करी ते उपाडी उतारे आ
णी, ते पुतली प्रत्ये आस पणें मर जोइ रहे. अनेक घरेणां आनूषण
पहेरावे, अनु में वाणोतर व्यापार करी श्रेष्ठिपुत्र तथा पूतली सहित न
गर नणी चाव्या. मार्गे जतां धाड्य मली. तेणें सायने लूव्यो, पूतलीने
चोरो लइ गया. श्रेष्ठिपुत्र पूतलीना विरहें घेलो थयो. थको अटवीमां नम्यां
करे, अन्यदा नमतो नमतो विजयपुरे आव्यो. त्यां उद्याननेविषे राजानी
स्त्रीने क्रीडा करतां देखीने वारंवार ते प्रत्ये जोतो हवो. एवामां राजपुरुषें
तेने माख्यो, मरीने पतंगियो थयो. त्यां पण अग्निमां जंपापात करी मरण
पाम्यो. एम घणा नव रज्जुशे. ॥ इति चक्रुड्दिये श्रेष्ठिपुत्र कथा ॥ १ ॥

हवे घ्राणेंडिय उपर गंधप्रियनी कथा कहे ठे.

॥ पद्मखंम नगरनेविषे प्रजापति राजानो गंधप्रिय नामा पुत्र ठे. ते जे
जे सुगंधी वस्तु देखे, ते ते सुंघे. एवोज तेने ढाल पड्यो ठे. निरंतर घ्रा
णेंडियना वशथी वासनामां आसक्त रहे. एकदा प्र ।वे नावे वेशी जल
क्रीडा करे ठे, एवामां उरमान मातायें विषमिश्रित अत्यंत सुगंधी पुडी
पेटीमां घालीने नदीमां मूकी ते पेटी तरती तरती नावनी पासे आवी.
तेमांथी कुमरें पुडी लेइ घ्राणेंडियना परवशथकी सुंघी एटले तरत मरण
पाम्यो, मरीने नमरो थयो, अनुक्रमें अनंतो संसार नम्यो ॥ इति घ्राणें
डियविषे गंधप्रियनी कथा समाप्ता ॥ २ ॥

हवे रसेंडिय उपर मधुप्रियनी कथा कहे ठे.

॥ सिद्धार्थपुर नगरनेविषे विमल नामें श्रोतनो मधुप्रिय नामें पुत्र ठे. ते
तीखा, तमतमा, खारा, खाटा, मोला, मधुरा, कसायला प्रमुख नवनवा
रसना आस्वादननो घणो लोलुपि ठे. नित नवनवी रसोइ करी जमे ठे. व्या
पार प्रमुख सर्व कार्य परहां मूक्यां. तेणें एक दिवस चिंतव्युं के, में सर्व र

सनुं अ. वादन कछुं; पण महारा कुले वर्जेजुं जे मद्य मांस, तेनो रस चारव्यो नथी. माटे जे थनार होय ते थाउं, पण एनो स्वाद जोवोतो खरो ! एम विचारीने मद्य मांस खावा लाग्यो, अने पितानुं वाछुं पण न कछुं. तेचारें पितायें तेने घरथी बाहेर काहाढी मूक्यो. देशांतरे जतो रह्यो, त्यां लोक मां मधुप्रिय एवुं नाम प्रवर्त्युं. मांसनो आसक्त थको लोकोनां ठांनां वा लक मारी खातो. तेने एकदा कोटवाजें दीगो. तेवारें शूलिये चडाव्यो. मरीने नरके गयो. अनंतो संसार जम्यो. जेमाटे रसेंडिय वश करवी महा दुर्जन ठे. ॥ यतः ॥ अस्काण सुणि कम्मा, ए मोहणी तह वयाण वंजव यं ॥ गुत्तीणयमणगुत्ति, चउरो डुस्केण जीपंती ॥ १० ॥ इति रसेंडिय कथा ॥ हवे स्पर्शेडिय उपर महेंडनी कथा कहे ठे.

॥ विश्वपुर नगरनेविषे धरणेंड नामा राजा राज्य करे ठे. ते राजाने महेंडत्त नामें पुत्र ठे, त्यां मदन नामें शेठनो पुत्र ठे. तेनी साथे महेंडत्तने मित्राड ठे. एक दिवस राजकुमर श्रेष्ठिपुत्रने घेर आव्यो. त्यारें ते मदनी घणी रूपवंती, शरीरे सुकुमाल एवी चंडवदना नामें स्त्री ठे. तेणें जर्तारनो मित्र जाणी हाथोहाथ पाननुं वीडुं आप्युं. ते स्त्रीनो स्पर्श थयो एटले कामाकुल थयो. अने विचारवा लाग्यो के, ज्यांसुधी आवी स्त्रीनो संग न थी कखो, त्यांसुधी जन्म अफल गयो ! एम विचारी हांसीनां वचन वो लवा लाग्यो, कुचेष्टा करवा लाग्यो, अनुक्रमें अनाचार सेववा लाग्यो. निरंतर स्त्रीने घेर जाय, अब्रह्म सेवे, एवामां राजा महेंडने राज्य आपवा वांढे ठे, ते समयनेविषे महेंडें चंडवदनाने तेडवा माटे रात्रिने समये ठांना पु रुष मोकळ्या, त्यारे चंडवदनार्यें कहेवराव्युं के, महारो जर्तार जे मदन, ते जीवतां हुं निस्संकपणें तमारीपासें आवी न शकुं. एटले एम जणाव्युं के, मदनने मारो ! ॥ यतः ॥ नितम्बिन्यः पतिं पुत्रं, पितरं चातरं हृणात् ॥ आरोपयंत्यकार्येऽपि, दुर्वृत्ताः प्राण संशये ॥ ११ ॥ हवे महेंडें तेज पुरुषो मदनने मारवा माटे मोकळ्या. तेमणें जइ मदनने मारवा मांमथो. एवामां कोटवाजें जाण्युं त्यारे ते पुरुषोने बांधीने कोटवाल राजापासे लाव्यो. राजार्यें पूढ्युं के तमे मदनने केम मारवा मांमथो ? त्यारे तेणें पूर्वजुं सर्व वृत्तांत कछुं. पढी ते सर्व पुरुषो सहित राजार्यें महेंडकुमरने नगर बहार काढयो. ते चंडवदनाने लेइ गयो. राजा लघु पुत्रने राज्य आपी, वैराग्य

પામી સંસારને અસાર જાણી દીક્ષા લેઈ કેવલજ્ઞાન પામી મોક્ષ પહોતો. મદન પણ તથાવિધ સ્ત્રીચરિત્ર જાણી વૈરાગ્યે દીક્ષા લઈને મરણ પામી દેવતા થયો. હવે મહેંડ અને ચંડાનનાને અટવીમાં જમતાં થકાં બન્ને જણને ચોરેં પકડ્યાં. તે ચોરેં બબ્બર લમાં જડ વેચ્યાં. ત્યાં જે લોકો પુરુષને પુષ્ટ કરી તેહું રુધિર કાઢે છે. તેમણેં લીધા, તેનાથી મહેંડ, કદર્યના પામતો એક દિવસ તેણેં અત્યંત રુધિર કાઢ્યું તેથી નિશ્ચેષ્ટ થઈ મરીને નરકે પહોંચ્યો.

નંતો સંસાર જમશે. એ રીતેં સ્પર્શનેંડિયના વશથી મહેંડ આલોકે રાજ્ય ઘટ્ટાદિક થઈ પરલોકે નરકાદિકનાં દુઃખ પામ્યો, એમ જાણી બીજા પ્રાણીયેં પણ ઇંડિય વશ રાખવી. ॥ ઇતિ સ્પર્શનેંડિય વિષે મહેંડ કથા સમાપ્તા ॥ એ પાંચે કથાઈ શ્રીજવજાવના ગ્રંથમાં જોઈ લેવી. એ તો વિજોષેં કામજોગ શબ્દેં પાંચ ઇંડિયનાં વિષય સુખ કાં. તેના પાંચ દૃષ્ટાંત લખ્યાં.

હવે સામાન્ય પ્રકારે કામ તે સ્ત્રીસંગ એટલે મૈથુનની ઇચ્છા કરવી તે ઉપર ચંદ્રપ્રદ્યોતન રાજાનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

॥ સાકેતપુર નામેં નગર, તેના ઈશાન કૂળે શૂરપ્રિય નામેં યદુનું દેહેરું છે. તે યદુ જાગતો પ્રજાવિક છે. તેથી વર્ષે વર્ષે પોતા દેહેરું ચિતરાવે છે, ચિતરાવ્યા પછી ઘણા લોક તેનો મહોત્સવ કરે છે. પણ તે ચિતારાને યદુ મારે છે. અને કદાચિત્ ન ચિતરે, તો લોકમાં મરકીનો રોગ કરે. એવું જાણી ચિતારાયેં નાશી જવા માંડ્યું તે રાજાયેં જાણ્યું, ત્યારે રાજાયેં વિચાણું કે, જો સર્વ ચિતારા ગામમાંથી જતા રહેશે, તો યદુનું દેહેરું નહિ ચિતરાય ! તેથી કોઈક વેલાયેં એ યદુ અમારા વધજણી પણ થશે. એમ ચિંતવી રાજાયેં સર્વ ચિતારાને રોકી રાખ્યા, પણ કોઈને જવા દીધા નહી. પછી સર્વ ચિતારાના નામની ચિઠિયો લખી ઘડામાં ઘાલીને વર્ષે વર્ષે જેના નામની ચિઠી નીકળે, તે યદુનું દેહેરું ચિતરે. પણ જેનો વારો આવે, તે એમ જાણે કે, માહરે યમરાજાની ચિઠી આવી. એમ કેટલોક કાલ ગયો.

એવા અવસરને વિષે કૌશાંબી નામા નગરીથી એક ચિતારો ઘરથી રિસા યો થકો, તે સાકેતપુરને વિષે એક મોશીને ઘેર આવી ઉતર્યો છે. તે મોશીને પણ એકજ દીકરો છે. અને તે વર્ષે તે મોશીના દીકરાનો વારો આવ્યો છે. માટે તે મોશી અનેક વિલાપ કરીને રોવા લાગી. તેને રોતાં થકાં તેના ઘરેં આવેલા ચિતારાયેં પૂછ્યું કે, દે માતા ! તું કેમ રૂણે છે ? મોશીયેં

जेवात हती ते तेने कही संजलावी ते सांजली. चितारो बोळ्यो. तमे रुदन
म करो, आजें यक्षने देहेरें हुं चितरवा जइश. तेवारें मोशीयें कहुं हे पुत्र !
तुं पण महारा पुत्र वरोवर ठे. माटे तने कष्टमां केम नांखुं ? एम बोली,
तो पण ते चितारायें घणो आग्रह करीने कहुं के, हे माता ! तमे सुखशा
तामां वेसो. एम समजावी ते चितारायें ठठनुं तप कहुं, अने सुंदर वि
शिष्ट वस्त्रयुगल पहेरी, आव पडो मुखकोश बांधी, चोस्को पवित्र थइ न
वा कलशे नवरावी, नवी वाराकुंची करी, नवां सराव संपुटे नवोरंग करी,
मांहे सिरस प्रमुख अपवित्र इव्य घाव्या विना देहसं चितहुं. चितरीने प
ढी पगे लागीने कहुं के, में जे कांइ आपनो अपराध अविधि करी होय, ते आ
प खमजो. त्यारे यक्ष तूगे थको बोळ्यो के, वर माग्य. हुं तहारा उपर तुष्ट
मान थयो हुं. त्यारे चित्रकार बोळ्यो के, आज थकी तमारे कोइने मारवो न
ही. ते सांजली यक्ष बोळ्यो के, ए कामतो ताहसं थयुं. पण कांइक वर
माग. त्यारे चित्रकार बोळ्यो के, हुं जेना शरीरनो एक अंश देखुं तो तेनुं
बहुं रूप जेवुं होय तेवुं साक्षात् चितरी काढुं एवुं वरदान मने आपो. ते
वात यक्षें कबुल करीने वरदान आप्युं. त्यारपढी ते चितारो पोतानी कौ
शांबी नगरीये आव्यो. तिहां संतानिक नामा राजा ठे, ते राजाने मृगावती
नामें पटराणी ठे. एकदा राजा पोतानी सजामां वेगो थको पूठवा लाग्यो
के, महारे शुं नथी ? अने बीजा राजाने शुं ठे ? त्यारे कोइक दूत तिहां
वेगो हतो ते बोळ्यो. के, हे महाराज ! तमारे चित्रसजा नथी. एवुं सांज
लीने तेजवेलायें राजायें चिताराउने हुकम कखो के, चित्रसजा करो. त्या
रे सर्व चितारें पोत पोताना जागे वहेचीने चित्रशाला चितरवा मांझी.
जे कारण माटे देवता ' इक्षितकार्य मनमां चिंतवे, एटले तरतज ते थाय.
अने राजा वचन बोले एटले तरत ते कार्य निपजे. हवे यक्षना वरदान
वाजो चितारो पण त्यां ठे. तेना जागे राजानी मृगावती राणीनुं क्रीडास्था
नक चितरवा आव्युं ठे. ते चितरे ठे. तेने चितरतां कोइ जालीना विवर
थकी मृगावतीना पगनो अंगुठो ते चितारे दीवो. ते अंगुठाने अनुमाने मृ
गावतीनुं जेवुं संपूर्ण रूप हतुं, तेवुं चितहुं. ते चितरतां नेत्रनो घाट आणतां
मसीनो हांटो साथल उपर पड्यो. पढी ते हांटो दूर कखो एटले वली
पड्यो. एम वारंवार हांटो पडे, त्यारे जाण्युं के, ए ठेकाणो एने एवुं चिन्ह

देखाय ठे. एवामां राजा पोतें चित्रसना जोवा माटे त्यां आव्यो. जोतां जोतां ते स्थानकें आव्यो. त्यारे पोतानी राणी मृगावतीना चित्रनी साथ ल उपर शाहीथी तिल पडेलो हतो ते दीगो, एटले कोपायमान थयो के, ए चितारो राणीने मळ्यो देखाय ठे. एवुं जाणी राजायें ते चिताराने मार वानो हूकम क तो. त्यारे सर्व चितारा मळीने राजाने कहेवा लाग्या के, हे राजन् ! ए चिताराने तो यद्धें वर आपेलुं ठे तेथी एनो कांइ दोष नथी. त्यारे राजायें । दासीनुं ख देखाडयुं. ते जोइ ते चितारे । दासीनुं रूप आलेख्युं; तोपण राजायें चित्रकारनो अंगूठो कपाव्यो. त्यारे ते चित्रकार वलीपण यद्दपासे उपवास करीने वेगो. ते यद्धें मावा हाथनुं वर दीधुं. ह वे ते चितारो, संतानिक राजानी उपर द्वेष धरतो मृगावतीनुं रूप आलेखी अवंती नगरीये जइ चंद्रप्रद्योतन राजाने देखाडतो हवो. ते चित्र देखी कंदर्प पीडाइने चंद्रप्रद्योतन संतानिक राजा पासे दूत मोकड्यो, ने कहेव राव्युं के, ताहरी मृगावती राणी मने । प. त्यारें संतानिक राजायें ते दूतने तिरस्कार करी काढी मूक्यो. ते देखी चंद्रप्रद्योतन राजा पण पोता नुं सर्व सैन्य जेगुं करी संतानिक राजा उपर चढ्यो. ते वात सांजली संतानिक राजा मरण पाव्यो. त्यारे मृगावती राणीयें पोतानुं शीज राखवा माटे दूतने खें चंद्रप्रद्योतनने कहेवराव्युं के, हुं तहारी पासे । ववाने तत्पर हुं, पण महारा बालपुत्रने वैरी राजा उपड्व करे, माटे केम अवा य ? त्यारे चंद्रप्रद्योतन राजायें कहेवराव्युं के, महारा बेगं तहारा पुत्रना सामुं कोण जोनार ठे ? तेने राणीयें कहेवराव्युं के, म के साप बेगो अने सो जोजने वैद्य रहे, ते वैद्य केम उपचार करे ? तेमाटे महारी नगरीने जब रो कोट करावी आपो. त्यारे कामांध चंद्रप्रद्योतने कहुं के हुं करावी आपुं. त्यारें राणीयें कहेवराव्युं के, उ एनी इंटो आवे, तो कोटरूडो थाय. रा जायें ते मान्युं. पढी चौद मुगटबंध राजा एनी आयतठे, तेनुं सर्व लश्कर तथा पोतानुं लश्कर अवंती नगरीथी द्वार करतां उजा राखीने कौशांबी नगरीनो कोट करावी आप्यो. ॥ यतः ॥ दिवा पश्यन्ति नो घृकाः, काको नक्तं न पश्यति ! न पश्यन्ति मदोन्मत्ता, अर्थी दोषं न पश्यति ॥१॥ पढी राणीना कल्याथी कापड, चोपड, कण, तृण, प्रमुखें नगरी जरी तेथी संग्राम करवा यो ग्य अइ. एम मृगावतीना मनोवांछित सिद्ध थया नंतर मृगावती चिंतववा

जागी के ॥ यतः ॥ धन्नाणं ते गामागर एगर खेड कव्वड जाव सन्निवेसा जड सामी विहरइ पवइवामि य दिसामिएवा ॥१॥ तउ जगवंतो समोसद्धो ॥ जो प्रभु पधारे, तो दीक्षा लेउं. एवामां जगत्गुरु केवलज्ञानना चास्क र श्रीवर्द्धमान स्वामी पधाछा. ते प्रभुना अतिशयें करीने सर्व वैर समी. गयां. मृगावती प्रभुने वंदना करवा नीकली, प्रभुयें धर्मदेशना देवा मांमी तेवामां कोइ एक पुरुषे विचाखुं के, ए सर्वज्ञ ठे, माटे एमने हुं प्रश्न पूठुं. एम विचारी मनमांज धारीने पढी प्रश्न पूठे ठे, त्यारे प्रभुजी बोल्या के, वचने पूठो के जेथी घणा जीव प्रतिबोध पासे. एम प्रभुयें ज्यारे कीधुं, त्यारे ते बोळ्यो ॥ नयवं ! जा सा सा सा ॥ एटले हे जगवन् ! जे चित्तमां विचारुं हुं तेज ठे, त्यारें प्रभुजीयें जवाव बाढ्यो के, हा ! तुं चिंतवे ठे तेज कहे ठे. त्यां गौतमस्वामीये कहुं के, हे जगवन् ! ए पुरुषे “जा सा सा सा” पूठ्युं ते शुं ? जगवंतें कहुं. ते काल, ते समयने विपे चंपानामा नगरी हो तीहवी त्यां एक सुवर्णकार वसे ठे, पण ते स्त्रीनो घणो लोलुपी ठे. तेणें पांचसे पांचसे सोनैया आपीने पांचजे कन्याउ जेगी करी ठे. तेने परण्यो ठे. ते पांचजे स्त्रीउने माटे विविध प्रकारना आचूपणो घडावी राख्यां ठे. जे दिवसें जे स्त्रीनी साथे जोग जोगवा इहे, ते दिवसे तेने घरेणां का ढी आपे, पण ईर्ष्यावंत घणो ठे. माटे घर मूकीने वेगलो खसे नही. अ ने कोइने घरमां पेसवा पण दीये नही.

एक दिवस तेना मित्रें कोइ कार्यने अर्थें बोलाव्यो, त्यां पण जमवा मा टे अणइहाये गयो. त्यारे स्त्रीउयें विचाखुं के, आज आपणो जर्तार व हार गयो ठे. ए आपणने नित अटकाव करे ठे. आज एकांत ठे माटे नाहियें अलंकार, वस्त्र प्रमुख पहेरियें, इत्यादिक विचारीने स्नान करी अ लंकृत विचूषित थइ. पढी हाथमां आरीसा लइ लइने पोत पोतालुं स्वरूप जुए ठे. एवामां सुवर्णकार पण आव्यो ते सहु स्त्रीउने देखीने रूठो. ते णें एक स्त्रीने ग्रहीने पाटु मारी ते एवी जोरथी मारी के मारतां मारतां तेना प्राण नीकली गया. त्यारे बीजी स्त्रीयोयें विचाखुं के, एना हवाल ते, आपणा पण हवाल थारो, तेमाटे आरीसा बूटा मारीयें. एम विचारीने चारजेने नवाणु स्त्रीउयें बूटा आरीसा ते सोनीने माछा. तेथी सम काले आरीसानो ढगलो अयो. तेमां सुवर्णकार पण दबाइने मरी गयो.

પઠી ચારણેને નવાણુને પશ્ચાત્તાપ થયો કે, આપણેં જતાર ાણો, ટે હ
 વે આપણી શી ગતિ થાશે ? અને વલી લોકમાં પણ અપજશ થશે. એવો
 વિચાર કરી સારી રીતેં ઘરના બારણા એવીરીતેં બંધ ૧ કે, તેમાંથી એક
 ઢિડ પણ ન દેશાય એમ કરીને ચારે તરફ આગ લગાડી. તે પશ્ચાત્તાપ
 હિત નરમાણપણાના અથ્થવસાયેં અકામ નિ ૧રાએ મરણ પામીને તે પાંચ
 સેં ષ્યગતિમાં આવી ચોરપણેં ડપની. તે પાંચસેં ચોર એ પર્વતમાં વ
 સે ઢે. અને સુવર્ણકાર મરીને તિર્યંચ (પક્ષિ) ની ગતિમાં ડપન્યો. એક જવ
 તિર્યંચનો કરીને બ્રા ણની દીકરી પણેં ડપન્યો. પાંચણેં િડમાંથી જે િ
 ને પહેજ વહેલી સોનીયેં મારી હતી, તે મરીને વચમાં એક જવ તિર્યંચનો ક
 રીને પઠી તેહજ બ્રા ણનો દીકરો થયો. એમ વે જણ જાણેહેન પણેં ડપ
 ન્યા. તે દીકરો જેવારેં પાંચ વર્ષનો થયો, તેવારેં તે બાલક ઢોકરી એક
 વર્ષની થઈ. તે બાલિકા નિરંતર રુદન કરે. તેને તેનો જાણે રમાડે. એકદા તે
 જાણે તે ઢોડીના પેટ ઉપર પુડપડી દેતાંથકાં સેહેજ તેનો હાથ તેની યો
 નિદારે દેવાણો, ત્યારે તે વહેન રોતી રહી ગઈ. તેથી તેના જાણેં તેને ઢા
 ની રાખવાનો ડપાય શોધી કાઢ્યો. હવે જ્યારે તે ઢોડી રૂએ, ત્યારે યોનિ
 ઢારેં થેપડી દે, તેથી તે ઢોકરી રોતી ઢાની રહે.

એમ કરતાં તેના મા બાપેં તે વાત જાણી. ત્યારે ઢોકરાને ઘરમાંથી
 કાઢી મૂક્યો. અને તે મરીને પણ માતા પિતાયેં અપલક્ષણી જાણી કા
 ઢી મૂકી. હવે તે ઢોકરો પણ જમતો જમતો વિનષ્ટ હુષ્ટ આચારનો ધણી
 થયો. એમ ફરતાં ફરતાં જ્યાં ચારણેને નવાણુ ચોર રહે ઢે, તે પર્વતમાં
 ગયો. અને તે ઢોકરી પણ એકલી રજલતી એક ગા ાં ગઈ. તે ગામ તેજ
 પાંચણે ચોરેં લૂંટયું. તેની સાથે તે િને પણ પકડી લાવ્યા. હવે તે પાં
 ચણે ચોર તે એકજ િને જોગવે ઢે. એમ કરતાં તે પાંચણેને દયા ડપની
 કે, અહો ! બાપડી આ રાંક પરવશ પડીથકી પાંચણે પુરુષને જોગવે ઢે !
 તેથી કષ્ટ સ્વમે ઢે ! તેમાટે બીજી સ્ત્રી મલે, તો એને વિસામો થાય. ત્યા
 ર પઠી વલી ચોર તો ક્યાંએકથી બીજી િ પણ લઈ આવ્યા. ત્યારે ણેં
 જાણું કે, મહારા વિષયસુખમાં ણેં જાગ પાડ્યો ? એવું વિચારીને જે દિ
 વસે તે સ્ત્રીને લાવ્યા, તે દિવસથીજ તેનાં ઢિડ જોવા માંમઘા. અને વિચા
 રે ઢે કે, કોણક ડપાયેં હું એ િને મારું તો ઠીક થાય. પઠી એક દિવસ

ते स्त्री पोतें कूआने कांठे उनी रहीने जे नवी स्त्री आवी ठे तेने कहे ठे के, आ कूआमां जो कांइक देखाय ठे. एम सांजली ते जोवा लागी. त्यारे ते एं पठवाडेषी कूआमां ठेली दीधी, तेथी ते मरण पामी. पाठलथी पांचशें चोर आब्या. ते पूठवा लाग्या के, बीजी स्त्री क्यां गइ ? त्यारे ते कहेवा लागी के, पोतानी स्त्री तमे केम संजाली राखता नथी ? ते वात सांजली तेणें जाण्युं के, एने एणेंज मारी देखाय ठे. एवुं देखीने ब्राह्मणना दीक राना हैय्यामां एवुं उपन्युं के, ए पापिणी महारी जगिनीज हशे ! एम विचारीने चिंतववा लाग्यो के, इहां जगवान श्रीवीरस्वामी सर्वज्ञ सर्वदर्शी ठे, एवुं सांजलीयें ठैयें माटे ते आवे तो तेमने पूबुं. एवामां श्रीवीरस्वामीनुं समवसरण थयुं. त्यारें ते ब्राह्मणें समवसरणमां आवीने लाजजेवी वात हती तेथी मुखें तो बोली शक्यो नहि, पण मनमां पूठवा लाग्यो के ॥ यतः ॥ बुनुं एवि जीवाणं, सुडकराई पावचरियाई ॥ नयवं जा सा सा सा, पंचस ए सोढु इणमो ते ॥ १३ ॥ इति श्रीउपदेशमालायां ॥ हे स्वामिन् ! ए महारी जगिनी ठे किंवा नही ? त्यारें प्रचुर्यें कयुं. हा ए तहारी वहेन ठे. ते वात सांजली तेणें वैराग्य पामीने दीक्षा लीधी. ए अधिकार सांजली सर्व पर्षदाने राग पातलो पडतो हुवो. एवा अवसरमां मृगावती राणी श्रमण जगवंत श्रीमहावीरस्वामी पासे आवी, त्रण प्रदक्षिणा देइ वंदना करी, धर्मदेशना सांजलीने पढी कठी, वे हाथ जोडीने प्रचुरे कहेती हवी के, हे जगवन् ! आ संसार असार ठे. ते प्रज्वली रह्यो ठे, तेमांथी हुं महारा आत्माने काढवाने सावधान थईं तुं. पण चंमप्रद्योतन राजानी आज्ञा लेवं, एटलो विलंब ठे. ते आज्ञा जइने स्वामिजीनी पासे दीक्षा अंगीकार करुं. एम कहीने सन्नामध्येज चंमप्रद्योतन राजाने पूठ्युं, त्यारे चंमप्रद्योतन राजा पण देवता, मनुष्य अने असुरनी महोटी सन्नामां वे गो हतो, तेमां लाज्योथको वारी न शक्यो. तेथी मृगावतीने दीक्षा लेवा नी आज्ञा आपी, ते वेलायें मृगावतीयें चंमप्रद्योतन राजाने खोले पोताना उदयन मरने सोंपीने पोते चारित्र अंगीकार कयुं. ते अवसरें चंमप्रद्योतन राजानी गारवती प्रमुख आठ राणिजयें पण चारित्र लीधुं. अने पांचशे चोरने पण त्यां जइने तेणें प्रतिबोध्या. ए सर्व वात आवश्यकनी वृद्धृत्तिमां उपोद्घातनी आदिमां ठे. ते सर्व इहां प्रसंगे कहेवाणी. पण

હાં તો સુવર્ણકાર કામાનિલાષી તથા ચંદ્રપ્રયોતન રાજા મૃગાવતીનો ૬
હક અને હ્મણની જગિનીની પાંચગે ચોરોથી પણ કામતૃષ્ણા પૂરી ન
થઈ, ઇત્યાદિક કામી જીવો સર્વે મૂર્ખ જાણવા. એ અધિકાર જાણવો.
હવે એ અર્થ તથા કામ એ બેદુને જે ઠાંમે, તેને તત્ત્વના જાણ કહીયે, અને
જે તત્ત્વનો જાણ હોય, તે હુમાનેવિપે તત્પર હોય. એ સંબંધે ત્રીજું પદ કહે છે.

“ બુદ્ધા નરા સ્વંતિ પરા હવંતિ ” (બુદ્ધા નરા કે ૦) જે પુરુષ તત્ત્વના
જાણ હોય, તે પુરુષ (સ્વંતિ કે ૦) હુમા એટલે સમતાનેવિષે (પરા કે ૦)
તત્પર (હવંતિ કે ૦) હોય. એટલે બુદ્ધ પુરુષ હુમાનેવિષે તત્પર રહે છે પણ
કષાય કરેજ નહીં તે પર દમદંત રાજકૃષિનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

॥ જંબૂદ્વીપ લાખ જોજનનો લાંબો પહોલો અને પૂર્ણ ચંદ્રમા સરસો તથા
તેલના પુડલા સરસો ગોલાકાર છે. તેમાં જરતનામેં ક્ષેત્ર પાંચગે ઠવીશ
જોજન ને ૪ કલાનું પહોલું છે. તેમધ્યે વૈતાલ્ય પર્વત અને ગંગા સિંધુયે
કરી ૪ સ્વંમ યથા છે. તેમાં પણ દક્ષિણાર્ધ જરતમાંહેલો જે મધ્ય સ્વંમ છે,
તેમાં હસ્તિશીર્ષ નામેં નગરી છે. તેનો દમદંત નામેં રાજા છે. તે રાજા ધીર,
વીર, અને પરાક્રમી છે. હવે તે અવસરેં કુરુ દેશનેવિષે જેનેં દેશવાથી સાક્ષાત્
સ્વર્ગનો અનુનવ થાય એવું ગજપુર નામેં નગર છે, તેને વિષે યુધિષ્ઠિર નામેં
રાજા રાજ્ય કરે છે. તે રાજા ૬૬ સરસો શોષે છે. તે રાજાના ચાર જાડ
તે જાણે ચાર લોકપાલજ હોય નહિ !! એવા ઝીમ, અર્જુન, નકુલ અને
સહદેવ એ ચાર જાડયેં તે રાજા પરિવશ્યો છે. હવે જેમ જીવને પાંચ ઇંદ્રિ
યના વિષય સુખ તે વૈરીજૂત છે, તેમ દમદંત રાજાના પાંચે પાંડવ તે પાં
ચ વિષયની પેઠેં વૈરી છે. એક દિવસનેવિષે તે દમદંત રાજા, જરાસંધ રા
જા પાસે રાજગૃહ નગરેં જતો હવો. પઠવાડેથી પાંચ પાંડવે આવીને દમદં
ત રાજાનો દેશ લૂંટ્યો, અને કાંશક બાલ્યો પણ સ્વરો, જે કારણ માટે બ
લિયા સાર્યેં બલ કરવો એ નીતિ છે. એમ વિચારીને એ કામ કરીને પાંડવો
પાઠા પોતાને નગરે ગયા. પઠી કેટલાએક દિવસેં દમદંત રાજા પણ પોતા
ને નગરેં આવ્યો, ત્યારે પોતાના દેશના લોકોયેં ફરિયાદ કરી કે, પાંડવો
આવી તમારો દેશ લૂંટીને બાલી ગયા છે. તે સાંજલી દમદંત ક્રોધાયમાન થયો
થકો ચતુરંગી સેના લઈને હસ્તિનાપુરને આવી વીંટી રહ્યો, ત્યારે પાંડવો પ
ણ યદ્યપિ મહાબલિયા છે, તથાપિ તેમનું જોર દમદંત રાજાના સ્વ આગ

ल कांइ चाड्युं नहीं. तेमाटे गढने रोध करीने मांहे वेशी रह्या. पण वहा
र नीकलीने तेनी साथें संग्राम करवा आव्या नही. त्यारे दमदंत राजायें
कहेवराव्युं के, तमें शीयाल सरखा ठो. कारण के, शीयाल पण ज्यां शु
न्य स्थानक होथ त्यां स्वेच्छायें विचरे. तेम तमें पण बुपी रह्या ठो परंतु
जो तमारामां कांइ पण जीवित होय, तो हवे वहार नीकलो. अने को
टमां केम पेशी रह्या ठो ? हुं ज्यारे जरासंघ राजा पासें गयो, त्यारे महा
रो देश लूटवा आव्या, अने हवे तो वहार पण नीकलता नथी ? एम घ
णोक तिरस्कार कख्यो, निर्नर्त्सना करी, पण पांमवो तो जेम निर्जीव थइ प
ड्या होय, तेम थइ रह्या; परंतु कोइ लडवाने वाहेर नीकल्यो नही. त्यारे
दमदंत राजा पाठो वलीने पोताने नगरे आव्यो. अन्यदा ते दमदंत राजायें
संसारथी उद्देग पामी, कामनोगथी निवर्त्त थइ, संसारने असार जाणी,
धनयौवनादिक ह्णविनश्वर विचारी, चारित्र अंगीकार कखुं. अनुक्रमें गी
तार्थ थया. पढी एकल विहारी प्रतिमा अंगीकार करी ॥ यतः ॥ गीयबोय
विहारो, बीयो गीयबुनिस्सिउं जणिउं ॥ इत्तो तइय विहारो, नाणुन्नाउं जि
णवरेहिं ॥ १४ ॥ एकदा ते दमदंत मुनीश्वर एकाकी निष्परिग्रही पोतें
तख्या अने परने तारवा समर्थ, परीसह उपसर्गने सहेतां, ग्रामानु ग्रामें
विचरतां हस्तिनापुर नगरे आव्या. ते नगरने वहार संयम तपस्याने विपे
आत्माने जावतां थकां काउस्सग मुझायें मेरुपर्वतनीपेठें निश्चलपणें रह्या.

एवा अवसरने विपे राजपाटीउं क्रीडाने माटे निकल्या एवा जे पांमव
कौरव तेमां युधिष्ठिरनी प्रथम स्वारी आवी, तेणें दमदंत ऋषीने काउस्स
गें उजा दीठा, तेथी तेमना मनमां घणोज हर्ष उपन्यो. पासे आवी वंदना
करी नमस्कार करी स्तवना करी के, हे जगवन् ! धन्य तमारा अवतारने
के, तमे जन्म जीवितनुं फल पास्या ! हे महाराज ! तमे राज्य ठांमी घोर
पराक्रमी एवं चारित्र अंगीकार कखुं ठे. तेमाटे तमे धन्य ठो, कृतार्थ ठो,
कृतपुण्य ठो, तमेतो अवतार सफल कख्यो, अने हुंतो अल्प सत्त्वनो धणी
कामरूप कचरामां लपटाइ रह्यो हुं. इत्यादिक वना करी आगल चा
दया. एम युधिष्ठिरनी स्वारी आवी रह्या पढी नीमनी स्वारी आवी. तेणें प
ण एमज स्तव्या. एम अ क्रमें पांच नाइउंनी असवारीउंयें आवी ते नि

ना गुणग्राम री वनाउ रीने आगल चाल्या, अने तेउनी अस्वारीना लोकोपण वना करीने चाल्या. त्यारपढी पढवाडैथी डुर्योधन आव्यो त्यारे तेना चरें देखाड्युं के, दमदंत राजा उना ठे, एवुं सांजलीने डुर्योधनने कषाय उपन्यो के, एणे मने शीयाल कहीने जंमया हता ! एम विचारीने पोताना हाथमां जे बीजोरुं हतुं ते मुनिने बूटुं माखुं ! अने पाठलथी तेना लस्करना एाणसो पण वें मुनीनी उपर पडर, ईटाला नांखताज आव्या. एम करतां पडरनो ढगलो थयो. तेमां नि दबाइ गया तथापि नियें सर्वथा प्राय न कखो. मनमां विचाखुं के, जीव पोतानाज क । कर्म विपाक जोगवे ठे. ॥ यतः ॥ सद्यो पुत्रकयाणं, कम्माणं पावए फल विवागं ॥ अवराहे सुगुणेषु, निमित्त मित्तं परो होई ॥ १५ ॥ त्यारपढी पांमवो ज्यारें रयवाडीथी पाठा फ । त्यारें प्रथम युधिष्ठिरनी स्वारी ते ठेकाणे आवी; तिहां निने दीठा नही. त्यारे प्रधान पुरुषोने पूढ्युं के, आ ठेकाणे नि काउसग्न ध्यानें र । हता, ते क्यां गया ? अने आ पडर श्या पड्या ठे ? त्यारे लोकोयें कखुं, महाराज ! ए पडरनो ढगलोतो डुर्योधनथी थयो ठे. एवुं सांजली तेज वेलाये डुर्योधनने तेडीने ठबको दीधो के, अरे मूर्ख ! आ परम निस्पृही जेने तृणने मणि सरखां, ने सुखने दुःख सरां, तथा शत्रुने मित्र सरखा, एवा तथा ठती रुद्धिना त्यागी, ठती शक्ति गोपवनारा, परम समताना सागर, परम गुणी थया. एवा निराजनी उपर तें अकार्य कखुं, तेथी कुरुकुलमां कलंकनूत तुं थयो. जो तहारा मां बल पराक्रम वधारे हतुं तो । पणो कित्तो एणें रोध्यो त्यारे तुं क्यां गयो हतो ? माटे फिट पापीउ आ पापमांथी क्यारें बूटशो ? एम कही सर्व इंद्यो अने पडर दूर कखा. पढी तेल मंगावी निने मर्दन करावी, वंदना नमस्कार करी खमाव्या के, हे प्र , जे कांइ मारो अपराध थयो ते खमजो. एरीते पांमवोयें पूजा वना करी अने डुर्योधनं ईटाले माख्या; पण दमदंत निने परम समता जाव ठे; तेथी कोइनी उपर रागद्वेष न कखो ॥ यतः ॥ आवश्यकनिर्युक्तौ ॥ वंदि माणा न स कसंति, हिलिमाणं न समुज्जलंति ॥ दंतेण चित्तेण चरंति धीरा, णि स ग्धाइअराग दोसा ॥ १६ ॥ ए कथा पण आवश्यक वृहद्वृत्तिमां ठे.

हवे समतानावे मुनिपणुं ठे ते जेनाथी शक्ति दोपें न थयुं तो ते गुं
करे ? ते माटे चोथा पदमां मिश्र पुरुष देखाडे ठे.

“मिस्सा नरा तिन्निवि आयरंति” (मिस्सा के०) मिश्र एटले जे एकां
ते इय्यार्थीपण नही, अने एकांते कामार्थीपण नहि तथा एकांते क्कमा
ना अर्थीपण नही, एवा (नरा के०) मनुष्य ते (तिन्निवि के०) अर्थ,
काम अने क्कमा ए त्रणने (आयरंति के०) आचरे अथवा आदरे. एट
ले मिश्र पुरुष इय्य अवसरे इय्य उपार्जन करे, काम अवसरे विषयादिक
सेवे, अने धर्म अवसरे क्कमा पण राखे. ते उपर इहां जिनचंड कुमारनी
कथा कहे ठे. हवे ज्यांथी ए कथा लखीये ठेयें, त्यांथी प्रस्तावना मांमियें ठेयें.

मिश्र कहो अथवा मध्यम कहो ए वे शब्दनो एकज अर्थ ठे. ते मि
श्र अथवा मध्यम पुरुष कहेवा होय तो के धर्म, अर्थ, काम अने मोक्ष
ने विपे आसक्त होय, ते चारे पुरुषार्थमां जेणें एक मोक्षनेज परमार्थ
जाण्यो ठे, तथा मोक्षतत्त्वने परमतत्त्वपणें मान्यो ठे, परंतु हीन सत्त्वं क
रीने अथवा कोइ कालने प्रजावे करीने पुत्र कलत्रना स्नेहरूप वेडीमां
पड्यो ठे, मोहबंधने बंधाणो ठे, तेने जीधे परमार्थने जाणतो थको, तथा स
म्यक्ज्ञान, सम्यक्दर्शन, सम्यक्चारित्ररूप मोक्षमार्गने देखतो थको, राग
द्वेषना परिणाम ते महा बिहामणा ठे एवुं विचारतो, संसारमां वस्तु स्व
जावने असार देखतो, विषय विलासना कटुक विपाक ठे एम जावतो,
वली इंडियो ते जीवने उन्मागें प्रवर्त्तावे ठे एवुं चिंतवतो थको पण कोइ
विषयनी मधुरतायें करीने कोइ इंडियोना चपलपणे करीने अनादि काल
नो जे कोइ विषयासंगी थयो ठे, ते ठांमवो दुर्लेज थाय ठे तेणें करीने
हजी सूधी मोक्षसुख हूकडा थयां नथी जे कारण माटे कर्मपरिणतिनी शक्ति
अचिंत्य ठे. तेथी महासत्त्वना धणीयें आचरी एवी जे परमेश्वरनी प्रव्रज्या,
ते अंगीकार करी शक्तो नथी. ते कारणें हीन सत्त्वपणा माटे घरमांज
रहे ठे. एवा कोण होय ते कहे ठे. एवा तो श्रावक सम्यक्दृष्टि होय,
जेणें जीवाजीवादि तत्त्वने जाण्वा ठे, तथा जिनवचनना रहस्यने जेणें जा
ण्वा ठे, अने यथाशक्तियें व्रतने जेणे गृह्यां ठे ॥ यतः ॥ बंधं अ विरइहेवं,
जाणंतो राग दोस दुस्कं च ॥ विरइसुहं इहंतो, विरइ काउं च असमहो ॥ १ ॥
एस असंजय समो, निदंतो पावकम्म करणं च ॥ अहिगय जीवाजीवे,

અચલિયદિઠી ચલિય મોહો ॥ ૧ ॥ ઇતિ સમ્યક્દષ્ટિ લક્ષણં ॥ તથા ॥ સમ્મગદંસણરહિતં, ગિણ્હંતો વિરઙ્મપ્પસત્તીતં ॥ એગ વયાઈં ચરિમો, અણુમઙ્ મિત્તત્તિ દેસજઙ્ ॥ ૨ ॥ ઇતિ દેશવિરતિ લક્ષણં ॥ ઇહાં મિશ્રપુરુષ સમ્યક્દષ્ટિ પણ હોય અથવા દેશવિરતિ પણ હોય. બીજા પણ પ્રકૃતિયેં ન ઇક, કરુણાવંત, ક્ષાંતિ માર્દવા વાદિ ગુણેં સહિત, લોનેં અનાકુલિત છે ચિત્ત જેનું, દાન શીયલ તપનું રુચિવંત, અને શુજનાવનાયેં કરો નાવ્યું છે અંતઃકરણ જેનું એવા જે છે તે જીવો આ લોકમાં પણ ઘણું માનવા તથા પૂજવા અને પ્રશંસવા યોગ્ય હોય. મોહના અજિલાષી થકા પરલોકે પણ દેવતા પણ અથવા મનુષ્યપણ પામે. તે ઉપર જિનચંડ કુમારનો દૃષ્ટાંત લખીયેં થેયેં.

॥ જંબૂદ્વીપના નરતક્ષેત્રનેવિપે વિજયપુર નામા નગર છે. ત્યાં સોમચંડ નામા રાજા રાજ્ય કરે છે. તેને ચંડકાંતા નામે પટરાણી છે, તે નગરમાં ધન નામે શેઠ વસે છે. તેને ધનશ્રી નામે સ્ત્રી છે, પણ પુત્ર નથી. તેથી શેઠાણી મનમાં ઘણી હુહવાણી થકી રહે છે, એવું શેઠેં મનમાં જાણીને તેજ ન ગરના બહાર દેવરમણ નામે ઉદ્યાનમાં ચંડનામેં યજ્ઞનું દેહેરું છે, તે યજ્ઞ પ્રજાવિક છે. તે યજ્ઞની પૂજા કરી અને તેની આગલ ઝનો રહીને કહ્યું કે, હે યજ્ઞ ! જો મહારે ઘેર પુત્ર આવશે, તો હું તહારી ઉપર સો (૧૦૦) પામા ચઢાવીશ ! અને સર્વ ઇચ્છેં પૂજા કરીશ. એમ કહી ઘેર આવ્યો. કાલાંતરે સ્ત્રી સગર્જા થઈ, એવા અવસરમાં તે નગરની બહાર ચાર કાનના ધણી શુવનનાનુ નામે નિરાજ આવી સમોસઘ્યા. તે મુનિને નમસ્કાર કરવા માટે જતા લોકને દેખીને ધનશેઠ પણ તે લોકોની સાથે ગયા. ત્યાં મુનિરાજેં દયામય ધર્મદેશના દીધી. ॥ યતઃ ॥ સર્વે જીવાવિ ઇહંતિ, જીવિતં ન મરિતં ॥ તમ્હા પાણિવહં ધોરં, નિર્ગંથા વ યંતિ ણં ॥ ૧ ॥ દિઙ્ગાહિ જો મરંતસ્સ, સાગરંતવસુંધરં ॥ જીવિયં વાવિ જો દિઙ્ગા, જીવિયં તુ સ ઇહં ॥ ૨ ॥ મુક્કહીહિ કરેઅવો. ધમ્મો જીવદયામતં ॥ જાઙ્ જીવો, અહિસંતો, જતં અમરણં પયં ॥ ૩ ॥ યથા ॥ કપાનદીમહાતીરે, સર્વે ધર્મા તૃણાંકુરા ॥ તસ્યાન્તિકમુપેતાયાં, કીય નંદંતિ તે ચિરં ॥ ૪ ॥ ઇત્યાદિક સર્વ જીવની દયામય ધર્મદેશના ગુરુયેં દીધી. તે સાંજલીને શેઠ પ્રતિબોધ પામ્યો, દયાના પ્રણામ થયા, તેવારેં સમક્તિ મૂલ વાર વ્રત અંગીકાર કહ્યા પછી ઘેર આવી કુટુંબસહિત ધર્મ કરતો હવો. હવે એક દિવસ તેની સ્ત્રીને

पुत्रप्रसव थयो, ते पुत्रनो जन्ममहोत्सव कखो, पठी सो पामा लइने य
हने बारणें बांध्या, अने पोतें त्रण लाख डव्यना सोना तथा रत्नमय त्रण्य
फूलो कराव्यां, ते फूलोयें यद्धनी पूजा करीने देवनी शोपना मिषयकी एक
फूल पुत्रने मांथे मूक्युं, बीजुं फूल पोताने मांथे मूक्युं. अने बीजुं फूल पो
तानी स्त्रीने मांथे मूक्युं. त्यारें ते यद्ध रूठो यको रात्रियें प्रत्यक्ष पणं आ
वीने कहेवा लाग्यो के, हे शेर ! तें गुं मान्युं हतुं ने आ गुं कखुं ? त्यारे
शेर बोव्यो. हे यद्धराज ! में तमने सो पामा चडाववा कह्या हता, पण
में मारवाने तो कह्या न हता, ए बापडा रांक अवाचक पशु तेने, हुं जैन
धर्म समजीने केम मारुं ? बली महारा सर्व डव्यें करीने में तहारी पूजा
मानी हती, ते सर्व डव्य लक्षणना त्रण फूलेंकरी पूजन कखुं. अने तेज
मंगल निमित्तें शोपमां लीधा. एम सर्व वात में घटमान करी ठे.

एवो शेरनो दयाधर्म सांजलीने यद्ध घणो प्रसन्न थइ. शेरनी प्रशंसा
करीने पोताने ठेकाणे गयो हवे शेर पुत्रनुं जिनचंड नाम दीधुं, ते सकल
कलामां कुशल जैनधर्मनो जाण थयो. एक दिवस यौवन अवस्थायें
पोताना मित्र साथे क्रीडा करतां मार्गे कोइ पुरुषें एक गाथा कही, ते
पोतें सांजली ॥ यतः ॥ सोलवरीसो पुरीसो, लब्धी जुंजेइ जोउ जणय
स्स ॥ एसो नूणं पुत्तो, रिणसंबंधेण संपत्तो ॥ ३४ ॥ एटले सोल वर्षना
थया पठी जो बापनी कमायेली लब्धी जोगवे, तो ते दीकरो रुण संबंधें
आव्यो ठे, एम जाणवुं. ते सांजलीने पोताना चित्तमां विचारवा लाग्यो
के, ए पुरुषें जे गाथा कही ते साची ठे ॥ यतः ॥ ताय विढत्ता लब्धी, नूणं
पुत्तस्स होइ सा जइणी ॥ होइ परस्स परब्बा, सयं विढंता तउं जुत्ता ॥ ३५ ॥
ते कारण माटे कोइना कह्या विनाज पोताना पुण्यनी परीक्षा निमित्तें पर
देश चालतो हवो. पासे एकज वस्त्र ठे, पण बीजुं कांइ नथी. हवे गाम गा
मने विपे, नगर नगरने विपे, अटवी उ ाडने विपे नमतो ममतो समुडने
कांठे आवीने वेगो ठे, तेवामां तिहां कोइक पंथी आव्यो, ते पंथी समुड
ना कल्लोजनी श्रेणियो उठलती देखीने बोव्यो ॥ यतः ॥ साहीणामय र
थणो, अमरमरोरं च जुवण म करंतो ॥ उल्लसिरिहि व न लजसि, लहरीहिं
तरंगिणीनाह ॥ ३६ ॥ एगाथामां एम कखुं के, हे तरंगिणीना नाथ !
एटले हे स इ ! तहारामां अ त तथा र नखां ठे. तेम उतां तुं जुवन

અચલિયદિઠી ચલિય મોહો ॥ ૧ ॥ ઇતિ સમ્યક્દૃષ્ટિ લક્ષણં ॥ તથા ॥ સમ્મગદંસણરહિતં, ગિણ્દંતો વિરહમપ્પસત્તીતં ॥ એગ વયાઈં ચરિમો, અણુમહ મિત્તત્તિ દેસજહ ॥ ૨ ॥ ઇતિ દેશવિરતિ લક્ષણં ॥ इहां मिश्रपुरुष स म्यक्दृष्टि पण होय अथवा देशविरति पण होय. बीजा पण प्रकृतियें न इक, करुणावंत, ह्मांति मर्दवा 'वादि गुणें सहित, लोनें अनाकुलित ठे चित्त जेनुं, दान शीयल तपनुं रुचिवंत, अने शुजनावनायें करी जाव्युं ठे अंतःकरण जेनुं एवा जे ठे ते जीवो आ लोकमां पण घणुं मानवा तथा पूज वा अने प्रशंसवा योग्य होय. मोहना अनिलाषी थका परलोके पण देवता पणुं अथवा मनुष्यपणुं पामे. ते उपर जिनचंड कुमारनो दृष्टांत लखीयें ठेयें.

॥ जंबूद्वीपना नरतक्षेत्रनेविपे विजयपुर नामा नगर ठे. त्यां सोमचंड नामा राजा राज्य करे ठे. तेने चंडकांता नामें पटराणी ठे, ते नगरमां धन नामें शेठ वसे ठे. तेने धनश्री नामें स्त्री ठे, पण पुत्र नथी. तेथी शेठाणी मनमां घणी डुहवाणी थकी रहे ठे, एवुं शेठें मनमां जाणीने तेज नगरना बहार देवरमण नामें उद्यानमां चंडनामें यक्षनुं देहेरुं ठे, ते यक्ष प्रजाविक ठे. ते यक्षनी पूजा करी ने तेनी आगल उजो रहीने कहुं के, हे यक्ष ! जो महारे घेर पुत्र आवशे, तो हुं तहारी उपर सो (१००) पामा चढावीश ! अने सर्व इव्यें पूजा करीश. एम कही घेर आव्यो. का लांतरे स्त्री सगर्जा थइ, एवा अवसरमां ते नगरनी बहार चार ज्ञानना धणी सुवनजानु नामें निराज आवी समोसखा. ते मुनिने नमस्कार क रवा माटे जता लोकने देखीने धनशेठ पण ते लोकोनी साथे गया. त्यां मुनिराजें दयामय धर्मदेशना दीधी. ॥ यतः ॥ सवे जीवावि इहंति, जीवि उं न मरि उं ॥ तम्हा पाणिवहं घोरं, निगंथा व यंति एं ॥ १ ॥ दि

हि जो मरंतस्स, सागरंतवसुंधरं ॥ जीवियं वावि जो दिक्का, जीवियं तु स इह ॥ २ ॥ मुक्कढીહि करेअवो. धम्मो जीवदयामउ ॥ जाइ जीवो, अहिसंतो, जउ अमरणं पयं ॥ ३ ॥ यथा ॥ कृपानदीमहातीरे, सर्वे धर्मा तृणांकुरा ॥ तस्यान्तिकमुपेतायां, कीय नंदंति ते चिरं ॥ ४ ॥ इत्यादिक सर्व जीवनी दयामय धर्मदेशना गुरुयें दीधी. ते सांजलीने शेठ प्रतिबोध પામ્યો, દયાના પ્રણામ થયા, તેવારે સમક્તિ મૂલ બાર વ્રત અંગીકાર કહ્યા પઠી ઘેર આવી ટુંવસહિત ધર્મ કરતો હવો. હવે એક દિવસ તેની પિં

पुत्रप्रसव थयो, ते पुत्रनो जन्ममहोत्सव कखो, पठी सो पामा लइने य
हने वारणें वांथ्या, अने पोतें त्रण लाख ड्यना सोना तथा रत्नमय त्रण्य
फूलो कराव्यां, ते फूलोयें यहुनी पूजा करीने देवनी जेपना मिषयकी एक
फूल पुत्रने मांथे मूक्युं, वीजुं फूल पोताने मांथे मूक्युं. अने त्रीजुं फूल पो
तानी स्त्रीने मांथे मूक्युं. त्पारें ते यहु रूठो यको रात्रियें प्रत्यह पणें आ
वीने कहेवा लाग्यो के, हे जेठ ! तें गुं मान्युं हतुं ने आ गुं कखुं ? त्पारे
जेठ बोळ्यो. हे यद्वराज ! में तमने सो पामा चडाववा कह्या हता, पण
में मारवाने तो कह्या न हता, ए वापडा रांक अवाचक पशु तेने, हुं जैन
धर्म समजीने केम मारुं ? वली महारा सर्व ड्यें करीने में तहारी पूजा
मानी हती, ते सर्व ड्य लक्षणना त्रण फूलेंकरी पूजन कखुं. अने तेज
मंगल निमित्तें जेपमां लीधा. एम सर्व वात में घटमान करी ठे.

एवो जेठनो दयाधर्म सांजलीने यहु घणो प्रसन्न थइ. जेठनी प्रशंसा
करीने पोताने ठेकाणे गयो हवे जेठें पुत्रनुं जिनचंड नाम दीधुं, ते सकल
कलामां कुशल जैनधर्मनो जाण थयो. एक दिवस यौवन अवस्थायें
पोताना मित्र साथे क्रीडा करतां मार्गे कोइ पुरुषे एक गाथा कही, ते
पोतें सांजली ॥ यतः ॥ सोलवरीसो पुरीसो, लढी जुंजेइ जोउ जणय
स्त ॥ एसो नूणं पुत्तो, रिणसंवंधेण संपत्तो ॥ १४ ॥ एटजे सोल वर्षना
थया पठी जो वापनी कमायेली लद्धी जोगवे, तो ते दीकरो कण संबंधें
आव्यो ठे, एम जाणवुं. ते सांजलीने पोताना चित्तमां विचारवा लाग्यो
के, ए पुरुषें जे गाथा कही ते साची ठे ॥ यतः ॥ ताय विढत्ता लढी, नूणं
पुत्तस्स होइ सा नइणी ॥ होइ परस्स परब्बा, सयं विढंता तउं जुत्ता ॥ १५ ॥
ते कारण माटे कोइना कह्या विनाज पोताना पुण्यनी परीक्षा निमित्तें पर
देश चालतो हवो. पासे एकज वस्त्र ठे, पण वीजुं कांइ नथी. हवे गाम गा
मने विपे, नगर नगरने विपे, अटवी उज्जाडने विपे जमतो ममतो समुडने
कांठे आवीने वेठो ठे, तेवामां तिहां कोइक पंथी आव्यो, ते पंथी समुड
ना कळोलनी श्रेणियो उडलती देखीने बोळ्यो ॥ यतः ॥ साहीणामय र
यणो, अमरमरोरं च जुवण म करंतो ॥ उल्लसिरिहिव न लजसि, लहरीहिं
तरंगिणीनाह ॥ १६ ॥ एगाथामां एम कखु के, हे तरंगिणीना नाथ !
एटजे हे समुड ! तहारामां अमृत तथा रत्न नद्यां ठे. तेम ठतां तुं जुवन

नाजो ने रत (रोरं केण) रिइप ' केम करतो ?
तो हे चूंमा ! ' छोलनी श्रेणिये उल्लास पा तो ला तो के नथी !!
एवी वात जिनलीने जिनचंड र बोव्यो. हे पंथी ! परने दोष देवो,
ए वचन ' ल नथी ॥ यतः ॥ हे: लं तत्त्वविचारणं , देहस्य रो
धारणं च ॥ र्थस्य सारः किल दानं, वाचः लं गीति रो नरा ।
॥ १७ ॥ पुनः ॥ ठंदो जो एवदइ, ररकइ एो पयासेई ॥ सो नि
उण माणुसाणं, देवाणंवि छहो होइ ॥ १८ ॥ तेमाटे इ ' दूष
न काढीयें. ए सायरमां पण घणा ए ठे. ॥ यतः ॥ रयणनिरंतरजरि
उ, तहवि रयणायरस्स म ाया ॥ तेण ई उवमाणं, पढ ' लहिगनी
राणं ॥ १९ ॥ ए गाथामां एम कह्युं के, इ निरंतर र थी जरेलो ठे,
तोपण मर्यादावंत ठे. गत्तमां गंजीरपणानी उपमा ते स इने देवाय ठे.
इत्यादिक ए वर्णववा. एवी गाथा सांजलीने तेनो अधिष्ठायक देवता ह
र्ष पामी प्रत्यह् थयो, अने ते ने कोटी कोटी मूल्यनां पांच रत्नो ा
प्यां. तयार पढी ते कुमर कोइकना बहाण उपर बेसीने ताराद्वीपे गयो.
त्यां तारापुर नगरना उ ानमां देवरमण में यहु ' देहेरुं ठे. ते देहेरा
मां र ।। एवामां त्यां चार कुमरीउ रमवाने ाटे ावी. तेमां एकतो
वनशेष नामें राजानी दीकरी, नामें रूपरेखा ठे, बीजी वनतिल नामा
मंत्रिनी पुत्री, नामें रूपनिधि ठे. त्रीजी वनचंड शेठनी पुत्री, नामें
रूपकला ठे. चोथी वनसुंदर सार्थवाहनी पुत्री नामें रूपरति ठे. ए चारे ने
मांहो मांहि घणी प्रीति ठे. एकदा ते चारे राज वनमां रात्रिनें विषे जेगी
मली ठे. मांहो मांहि एवी वातो करे ठे के, रखेने ापण एक बीजाथी
वियोग थाय ! तेथी जो आपणे चारे मली एक नत्तार करीये, तो याव ि
व सूधी वियोग न थाय. ते माटे आपणा नगरनी बहार उद्यानमां यहु
ठे, ते प्राजाविक ठे. तेनी ापणे पूजा करी आराधीने एनी पासे एक न
त्तारिनी प्रार्थना करीयें. एवो विचार करीने ते चारे त्यां ावी ठे. एवामां
तिहां तेणे कंदर्पाकार देव मर सर ।। कुमर दीगो तयारे विस्मित थइ विकस्वर
नेत्र करीने ते मरने जोइने मनमां धारीने यहुनी जा करी. मनथकी
ज ते वरनी प्रार्थना करीने स्वस्थानके आवीउ. मर पण ते चारेनुं रूप,
सौजाग्य, चातुरीथी रंज्योथको ल हार करीने दिवसतो त्यांज गुजा

तो अने रात्रें पण यक्षना सुवनने विपे रह्यो. ते रात्रे पांच रत्नेंकरी यक्षनी पूजा करी, पढी यक्षनी स्तवना करे ॥ यतः ॥ तुष्टेण जेण सिद्धी, रिद्धी द्विविध उ सुवर्ण ॥ सो देवरमण जस्को, पञ्चस्को देउ मह सुखं ॥३०॥
 एवां कुमरनां वचन सांजलीने यक्ष तुष्टमान थयो. प्रत्यक्ष आवीने ते पां चरत्त पां आप्यां. अने एम कसुं के, हे कुमर ! तहारी स्तवना तथा तहारी रत्ननी पूजा देखीने में चार कन्याउ तने आपी. वली कांश्क वर ग्य. त्यारे प्रणा करीने कुमर बोळ्यो के, महारे काम पडे हुं संजारुं त्यारे आवीने मने साहाय्य करजो. यक्षे ते वात मानीने कुमारने उपा डीने राज वनमां मूक्यो. त्यां कुमरीउ पण कुमरना वियोगथी विधुर थ इ रही हती. तेथी मरने देखीने घणोज आनंद पामीने, ते वेजायें पा णिग्रहणनां सर्वे उपकरण यक्षें लावी आप्यां, अने यक्षना वचनथी चारे णियो पाणिग्रहण कसुं. यक्ष पण अदृष्ट थइ गयो. त्यार पढी प्रजात थ येथके ते न्याउ तथा कुमरनां तेवा प्रकारना परणवानां चिह्न देखीने राजा अमात्य, श्रेष्ठि, सार्थवाह प्रमुख र्व विस्मय पाम्या. पोत पोतानी त्रीना मुखथी वातो सांजलीने हर्ष पाम्या. पढी हाथी, घोडा प्रमुख कु मरने णीने सत्कार दीधो. मरपण केंटलोएक काल त्यां रह्या. ते चारे णीने एकेकुं र मरें आप्युं ते तेणें पोत पोताना हारमां जडावी जीधुं ने ए रत्न मरें पोताना हारमां धाव्युं.

हवे मर पोताने घेर वा उजमाल थयो. ॥ यतः ॥ जणणी य जम्म जूमि, नियचरियं सज्जणडु णविसेसो ॥ मणइं माणसं, पंच विदेसे वि हियम्मि ॥ ३१ ॥ हवे मर, राजा प्र खनी आज्ञा जेइने पोतानी सि यो सहित जहाज उपर बेसीने स इमार्गे चाल्यो. अ क्रमें डुर्दैवना योगथी वहाण जांयुं. मर समुद्रमां पड्यो चारे णियो तेने बांहे वलगी, एवा अवसरमां कोश्क जलहसि चार हाथणीयो सहित त्यां आवीने णियो सहित मरने जेइने मुड् थी पांचे जणने रत्नक्षीपें मूक्या. ते देखी कु मरने विस्मय उपन्यो. हवे गल वनमां जमवा लाग्यो त्यां कोइ निरा ज ध्यानमां रह्या हता तेने देखीने कुमरने हर्ष उपन्यो. ॥ यतः ॥ धन्या नां त्यक्तसंगानां वनवासनिषेविणाम् ॥ स्फुरंति रुदये नित्य-महोमोह महोर्मयः ॥ ३२ ॥ तेवारे साधुने प्रणाम करीने प्रश्न पूठ्युं के, हे जगवन् !

જલહસ્તિયેં મહારા ઉપર એ ઉપગાર કેમ કહ્યો? ત્યારે ઋષિરાજ બોલ્યા. હે કુમર ! તું પૂર્વજવેં એહિજ દ્વીપમાં નિદ્રા હતો. ત્યાં અમારા વચને પ્રતિ બોધ પામ્યો, દયામય ધર્મ સમજ્યો, પઠી કોંઈક વનમાં ચાર મૃગલી સહિત એક મૃગલો મલી પાંચ જીવ તે મહા ઉષ્ણકાલના તાપેં કરીને મૂર્છા પામ્યા છે, તેને પાણી પ્રમુખ ઠાંટીને તેં શીતલ કરા. પઠી નવકાર સંજ લાવ્યો. તે લગારેક સ્વસ્થ મનવાલા થયા, તથાપિ પાણીની તૃપાયેં કરી મરણ પામ્યાં. તે મરીને એહજ સ ડમાં હરિણો જલહસ્તિ પણે ઉપન્યો, અને ચારે હરિણીયો હાથણીપણેં ઉપનીયો. તે પૂર્વજવનો કરેલો તહારો ઉપકાર દેખી તેમને હર્ષે ઉપન્યો, તેથી તેણેં તુઝને ઉપગાર કહ્યો. એવો મુનિ તું વચન સાંજલીને જલહસ્તિનો ઉપગાર સંજારતો નિને નમસ્કાર કરીને ર દ્વીપમાં ગયો. ત્યાં મહાર દેખીને પાંચ હજાર રત્ન સંગ્રહ્યાં. એવામાં કોંઈક વાણિયાનાં પ્રવહણ પાણીને અર્થેં ત્યાં આવ્યાં છે, તેને જાહું આપી ને ચારે સ્ત્રીયો સહિત પોતેં વહાણમાં ચઢ્યો.

હવે તે વાણીયેં ર તથા સ્ત્રીને લોજેં જલચાફને મરને રાત્રિને સમયેં સાયરમાં નાંચ્યો. પ્રજાત થયે થકે િયોયેં જત્તારને દીઠો નહી, ત્યારે પોતાના હાર ગોષવીને હુઃસ્વ ધરવા લાગીઠ. તે વચ્ચે તે વાણીયેં તેમને જોગને અર્થેં ઘણી પ્રાર્થના કરી; પણ તે ચારે, પતિવ્રતાવ્રતની પાલનારીઠ હોવાથી વાણિયાને તૃણ બરાબર ગણતી હવી. ત્યારે તે વાણીયો કષાયમાં હુ હવાણો અનુક્રમેં પોતાને રહેવાનું જે ચંડપુર નામેં નગર તેના ચંડાદિત્ય રાજાને તે ચારે સ્ત્રીયો જેટ કરતો હવો. રાજાયેં પણ જોઈને સરજચિત્ત વંત જાણીને સત્કાર દીધો. પઠી જોઈ પોતાને ઘેર ગયો. હવે તે રાજાને સુ બુદ્ધિ નામેં પ્રધાન છે, તે બોલ્યો. હે રાજન્ ! એ સ્ત્રીયો મર્યાદાવંત જા. વંત છે તે માટે કોંઈક પુણ્યવંતની અંગના હજો એવું સંજવે છે. પરંતુ રાજા તો તેના રૂપસૌજાગ્યેં મોહ્યા થકો અંતેઝરને એક દેજેં આપીને પઠી તેની પરીક્ષા કરવાને માટે રાતે ઢાનો તેમની પાસેં આવ્યો.

એવા અવસરમાં જિનચંડ, જે સમુદ્રમાં પડ્યો હતો, તેને હાથ પાટીયું આવ્યું. તે પાટીયાના આધારેં સમુદ્રના કલ્લોજેં પ્રેચ્યો થકો ત્રણ દિવસેં ચંડ દ્વીપને કાંઠે ઉતર્યો. ત્યાંપાસેના વનમાં ગયો. તે વનમાં એક યોગી ધ્યાનમાં રહ્યો દીઠો. ત્યાં ક્ષણેક વેઠો. પઠી યોગી બોલ્યો. હે કુમાર ! મહારા જા

यें तुं आव्यो ठे. हुं विद्या साधुं हुं ते माटे मने साहाय्य कख. ते सांज
लीने कुमरें विचाखुं के, प्राण तो कोटि उपाय करतां पण आवखुं तूटे
तेवारे रहे नही. माटे ते प्राणें करी परउपगार करीयें, तो तेथी अधिकुं
बीजुं वली शुं सुंदर ठे ? ॥ यतः ॥ कृतनूरिपरित्राणाः, प्राणा यांति नृणां
स्वयं ॥ तैश्चेत्परोपकारः स्यात् सुंदरं किमतः परं ॥ ३३ ॥ तेथी ते योगीनुं
वचन मान्युं. अने रात्रिने विपे सहाय्य कखुं. सवार थयुं के ते योगीने वि
द्या सिद्ध थइ त्यारे ते योगीयें कुमरनो उपगार जाणीने रूप परावर्त्तिनी गु
टिका तथा अदृश्य करणना अंजननी वे गोली ते कुमरने आपी. ते लेइने
कुमर पोतानी स्त्रीयोना वियोगथी विधुर थको, स्त्रीयोनी खबर अण जाणतो
थको, यद्दने संजारतो हवो, यद्दनी स्तवना करवा लाग्यो ॥ यतः ॥ यद्दोयं
कल्पवृद्दोयं, चिंतितार्थविधौ ह्रमः ॥ प्रत्यह्नीनूय मे मंहु, मनःह्मोचं निर
स्यतु ॥ ३४ ॥ एम ते यद्दने संजाख्यो, एटले यद्द प्रत्यह् थइ वोढ्यो. हे

मर ! मने केम संजाख्यो ? कुमरें कखुं, महारी स्त्रीयोनी खबर कहो. य
द्द बोढ्यो, चंडपुरनगरनेविपे चंडादित्य राजाना अंतेउरमां निर्मलशीलव
ती चारे जणीयो रही ठे. त्यारे कुमरें कखुं के, मने पण त्यां सूको. ते
सांजली यद्द मरने उपाडीने चंडपुरने वहार मूक्यो. वली एक चिंता
मणि र आपीने यद्द अदृश्य थयो. मर अदृश्य करणी गूटिकाना प्र
योगें अदृश्य थइ तेहज रात्रें राजानी पासें गयो.

एवा अवसरमां ते चारमांथी रूपरेखा नामें जे राजानी कुमरी ठे ते
बोली. हे सखी ! जे निर्मल कुलमां उत्पन्न थयेला अने यौवनअवस्था
यें परदेशें गमन करनारा एवा अमारा जर्तारनो अमोने महोटो विरह थ
यो ठे माटे न जाणियें के, शुं निपजनार ठे !! ॥ यतः ॥ निष्मलकुलं
मि जन्मो, जुवणसमउ विदेसगमणं च ॥ पियविरहो अश्रुगुठ, नय
याणंमि क परिणामो ॥ ३५ ॥ त्यारे रूपनिधि नामें मंत्री पुत्री बोली.
हे सखी ! शुं बीहे ठे ? रत्नाकरनी पेठें स न जे ठे तेने परउपकारने अ
र्थ विधातायें निपजाव्या ठे. वली जगत्मां एवा स न ठे के, जेना हृद
यमां मर्यादाज वसी रही ठे. ॥ यतः ॥ रथणाथर वसुरथणा, विहिणो वि
हिया परोवयारढं ॥ के केवि संति जुवणे, जाणमणे वसमणे जाया ॥ ३६ ॥
त्यारें त्रीजी रूपकला नामें श्रेष्ठिनी पुत्री बोली. हे सखी ! ते पुरुष जग

તમાં ધન્ય છે, તે ' જીવિત પણ 'ર્થ છે, કે જે પોદ્ધસ્ત્રી થયે ર થયા
 ને પરસ્ત્રીથી વિર ચિત્તવાલા યા ॥ યતઃ ॥ ધ ૧ તે વિચ પુરિસા,
 યંમિ જીયં ચ તાણ સુકયત્તં ॥ જે તિરમણિરત્તા, વિરત્તચિત્તા પરહી
 ॥ ૩૭ ॥ ત્યારે ચોથી રૂપવતી નામેં સાર્થવાહની પુત્રી બોલી. હે સસ્ત્રી
 જવંતીને આપદા આવે થકે વિચાર રતાં નર્તારને વિયોગેં મરણ વિના
 બીજો કોઈ આધાર નથી. ॥ યતઃ ॥ બ સો ચિંતિ 'તં, આવશ્પડિયાણ
 લપસૂઆણં ॥ મરણં વિણા ણ રણં, રમણીણં રમણવિરહે ણં ॥ ૩૮ ॥
 એ ચાર ગાથા સાંજલી રાજા વિચારવા લાગ્યો કે, અહો ! મહારા 'શિશ્વ
 રેં જે વાત કહી તે જ કહી; જેમાટે એ ચારે િયો લાંગના સંજવે છે !
 પઠી રાજા લાજ્યો થકો પોત ૧ ટેકાણે આવીને બેઠો. મર પણ તેના
 વચનેં આનંદ પામ્યો થકો કૌતુકનો 'ર્થ થકો પાઠો વનમાં આવ્યો.

હવે પ્રજાતે રાજાયેં ચારે િયોને સજામાં તેડાવીને ઠયું પણ તે બોલી
 નહી. ત્યારે તે વહાણના ધણી વાણીયાને બોલાવીને પૂછ્યું કે, એ િયો
 તહારી પાસે ક્યાંથી આવી ? ત્યારે તે બોલ્યો કે, 'દેશાંતરથી મૂલ્ય રચી
 ને આપને જેટ આપવા સારુ લા ૧ે હું. તે 'ંજલીને 'ત્રીશ્વર બોલ્યો કે,
 એ વાત અસંજવિત છે. એવા અવસરમાં ઘુટિકાને પ્રયોગેં મર રૂપપરાવર્ત
 ન કરીને ત્યાં સજામાં આવ્યો. ાવીને એક શ્લોક કહ્યો. ॥ યતઃ ॥ લા

૧ પંચ સહસ્ત્રાણિ, ર નાં વારિધૌ પતિઃ ॥ યેનાસાં લોજતઃ ક્ષિપ્તઃ, સ સર્વ
 કથયિષ્યતિ ॥ ૩૯ ॥ એનો અર્થ:-એ િયોના નર્તારને જેણેં, પાંચ હજાર
 ર લઈને લોજેં સ હમાં નાં ૧ે તે સર્વ વાત કહેશે. એ વાત સાંજલી
 રાજા પ્ર ય સર્વ વિ ય પા ૧. ને તે ચારે િયોએ ડલખ્યો. પરંતુ રૂ
 પપરાવર્તન દેખીને વિસ્મય પામી. અને બોલી નહી. કોઈ પરમાર્થ સમજ્યો
 નહી. અને વાણીયો તો નીહું મુખ કરીને રહ્યો. પરંતુ ડંગીત આકારનો
 જાણ એવો જે રાજા, તે બોલ્યો કે, કહો રે ડહાં શ્યો પર 'ર્થ છે ? એ શ્લો
 કનો કહેનારો કોણ હશે ? ત્યારેં કોઈ બોલ્યો નહી; પણ મંત્રી બોલ્યો કે.
 એનો પરમાર્થ એ શ્લોકનો કહેનારોજ કહેશે. તે સાંજલી રાજાયેં ઘણું ૧
 ગ્રહ કરીને પૂછ્યું ત્યારેં મરેં પોતેં વાણીયાને અજનયદાન દેવરાવીને સર્વ
 વાત કહી. રાજાયેં કુમરને પાંચ હજાર રત્ન વાણીયા પાસેથી અપાવીને
 વાણીયાને પોતાના દેશમાંથી કાઢી મૂક્યો. ને ચારે િયો મરને આ

प मांमी, पण रूपपरावर्त्तन देखी ते स्त्रीयो तेने इच्छति न हवी, एवो स्त्री योना मनमां खेद उपन्यो जाणीने कुमरें स्वप्नावनुं (मूलनुं) रूप कछुं. ते देखी स्त्रियो घणो हर्षे पामी. हवे राजा ते कुमरने गुणें रीज्यो थको नित्ये पोतानी पासें राखे. केटलेक काले कुमरें माता पितानो वियोग सं ज्ञारीने राजानी आझा मागीने चारे स्त्रीयो सहित, घणा परिवारें परिवद्यो थको, चिंतामणि रत्नें करी सर्व कार्य साधतो, पोताने नगरे पद्मोच्चो. मातापिताने घणो हर्षे उपन्यो. वियोग जाग्यो.

हवे एक दिवसने विषे तेहिज सुवनजानु नामा साधु चार ज्ञानना धणी तिहां पधाया. तेमने सर्वलोक वांदवा नीकव्या. जिनचंड पण पोताना पिता तथा रि यो सहित वांदवा गयो. ऋषिराजें धर्मदेशना देवा मांमी ॥ यतः ॥ असंख्यं जीवयमाद्भु लोए, जरोवणीयस्स दु नब्बि ताणं ॥ एवं वियाणाहि जि ए पमत्ते, किं हं वि हिंसा अजया गहंति ॥ ४० ॥ इत्यादिक देशना सांजली केटलाएकें सर्व विरतिपणुं अंगीकार कछुं, तथा कोइकें देशविरतिपणुं अंगी कार कछुं ने जिनचंडतो सर्व विरतिपणुं लेवा असमर्थ होवाथी समकि तमूल बार अंगीकार करीने घेर आब्यो. अनुक्रमें घरनो नार जिनचंड ने शिर आप्यो. चिंतामणि रत्नना प्रजावें तथा राजाना वलें करी सर्व जी वने अजयदान प्रवर्त्तावतो, जिनप्रासादे मंमित धरती करतो, विधिपूर्वक सुपात्रे दान देतो स्वशक्तियें अनुकंपादान देतो, सर्व स्थानके परउपगार क रतो, देव गुरु साधर्मिकनी जति आचरतो, मिष्यादृष्टि थकी अंशमात्र प ण अण बिहीतो, गृहस्थना धर्मने उचित सर्व प्रवृत्ति करतो, अंतसमये द श रनी आराधना करी, सात क्षेत्रे धन वावरी, घरमांज अणसण करी, समाधिसहित काल करी, बारमे देवलोकें इंदनो सामानिक देवता बावीश सागरोपमने ॥ उखे जइ उपन्यो. त्यांथी च्यवी अनुक्रमें महाविदेहक्षेत्रे म ष्यावतार पामीने मोक्ष जज्ञे. ॥ इति श्री मिश्र पुरुष उपर जिनचंडकथा समाप्ता ॥ षट् पुरुष कथानके ॥ इति सकलसज्जामिनीतिलकायमान पं मित उत्तमविजयगणि शिष्य पंमित पद्मविजय गणि कृत बालावबोधे श्री गौतमकुलक प्रकरणे प्रथम गाथायां नवोदाहरणानि समाप्तानि ॥

હવે બીજી ગાથાના આઠ પદનો સંબંધ કહે છે. પ્રથમ ગાથાને ઠેકે વાલ પંક્તિ એટલે મિશ્રજીવ બતાવ્યા, તે કારણ માટે હવે બીજી ગાથાની આદિમાં એકલા પંક્તિ જીવ બતાવે છે.

॥ તે પંક્તિયા જે વિરયા વિરોધે, તેસ હુણો
જે સમયં ચરંતિ ॥ તે સત્તિણો જે ન ચલં
તિ ધમ્મં, તે બંધવા જે વસણે હવંતિ ॥૨॥

અર્થ:-તે પંક્તિયા જે વિરયા વિરોધે. (જે કેળ) જે પુરુષ (વિરોધે કેળ) વિરોધ થકી એટલે ક્રોધથકી (વિરયા કેળ) વિરમ્યા એટલે વિરામ પામ્યા (તે કેળ) તેજ પુરુષને (પંક્તિયા કેળ) પંક્તિ કહિયે. તે ઉપર દૃષ્ટાંતરૂપે ડાવિડ અને વારિશ્વિલ્લ એ બે જાણી કથા કહે છે.

પ્રથમ તીર્થંકર શ્રીરૂપજીવે સ્વામીના પુત્ર ડાવિડ એવે નામે હતો જેના નામે લોકમાં ડાવિડ નામે દેશ કહેવાય છે. તે ડાવિડ રાજાને બે પુત્ર થયા તેમાં એક ડાવિડ અને બીજો વારિશ્વિલ્લ થયા. એક દિવસ ડાવિડ રાજાએ ડાવિડને મિથિલાનું રાજ્ય આપ્યું, અને વારિશ્વિલ્લ રાજાને લાખ ગામ આપીને પોતે પ્રભુ પાસે ચારિત્ર અંગીકાર કર્યું.

હવે એકદા વારિશ્વિલ્લ 'રાજ્ય દિવસે દિવસે ચઢતું ડાવિડે દેખ્યું. તેથી તેની ઝનનિતિ સ્વમાય નહીં. માટે વારિશ્વિલ્લ ઉપર દ્વેષ ધરતો રહે. તેવાત વારિશ્વિલ્લે પણ જાણી તેવારે તેપણ ડાવિડનું રાજ્ય લેવાને ઉપાય કરતો રહે છે. એમ બેઝ જાણ માંહો માંહિ વૈરને વહેતા હતા, પણ પોતપોતામાં મુલ્લે મીલતું બોલતા, હૃદયમાં હુષ્ટ આશયના ધણી વિષ મિશ્રિત દૂધના કુંજ સરસા દેખાય. અહો ! ધિક્કાર પડો લોજને !!! જે માટે લોજવરે એવા પુરુષની પણ મલિન બુદ્ધિ થાય છે. ઝત્તંચ ॥ પિતરં માતરં બંધું, મિત્રં જાર્યાં સુતં ગુરુમ્ ॥ લોજાનિજૂતો જૂતાર્થે, ત્યક્ત્વાવજ્ઞાયતે ક્ષણાત્ ॥ ૧ ॥ એ રીતે હુલ્લે નની શિશ્વામણે અન્યોન્ય ઢલ સ્ખોલતાં પણ કોઈ કોઈનો વિશ્વાસ ન કરે. એવામાં એક દિવસ ડાવિડે, વારિશ્વિલ્લનો પોતાના નગરમાં પ્રવેશ કરવો નિપેથ્યો. ત્યારે તેને પણ કપાય જાગ્યો. તેથી યુદ્ધ કરવાને પોતા

नुं सैन्य सज कछुं. त्यारे डाविड पण ते वात सांजलीने कपायमां आवी प्रयाणनी जंजा वजडावतो हवो. सर्व सैन्य जेगुं करी महा सैन्य समुद्र ते विस्तीर्ण पृथ्वीने पण सांकडी करतो वाजिंत्र शब्देकरी दिग्वचकने वधीर करतो, रजें करी आकाश मंजलने ढांकतो, अविच्छिन्न प्रयाणे करी वारि खिन्नना देशने शिमाडे आव्यो. तेवारे वारिखिन्न पण पोतानुं लष्कर लेइ पोताना देशना शिमाडाना ठेडे आवीने पडाव कखो.

हवे ते बेउ जणें पांच योजननुं रणक्षेत्रनुं अंतर सूकीने पडाव कखो. ते लष्करना प्रधान पुरुषोयें पोतपोताना स्वामीने पूढ्या विनाज संधि क रवाने अर्थें मांहोमांहे दूत मोकली तेमने साम, दाम, अने जेद ए वचनें समजाव्या, पण ते समजे नहि, केवल वे जणें युद्ध करवुंज अंगीकार क खुं. इहां वारीखिन्न डाविडना सैन्यने इव्यप्रमुखें लोनावीने केटलुंक सैन्य पोताना लष्करमां लीधुं. वेहु जणना लष्करमां प्रत्येकें प्रत्येकें दश लाख हाथी, दश लाख रथ, पचास लाख घोडा अने दश कोटी पायदल मव्युं ठे. हवे युद्धनो दिवस आवेथके वीररसें उद्भास पामता, पोतपोताना स्वामीनो उत्साह वधारतां, पोतानी जुजावलें त्रण जगतने तृणसमान गणतां सिंहनाद सूकतां, बकतर प्रमुख पेहेरी, संनद्धवद्ध अइ, शस्त्रने नचावतां, एवा नाना प्रकारना युद्धना करनार वीरपुरुषो ते समुद्रना कल्लोलनी पेटें रणजूमिमां आव्या. त्यार पढी क्रोडो गमे मनुष्यादिकनो ह्वय करनार ए वो संग्राम प्रवर्तवा लाग्यो. हाथी हाथी साथे, घोडा घोडा साथे, रथ रथ साथे, पाजा पाजा साथे जीडी गया. परस्परें शस्त्रना प्रहार पडते, गजपदातिना समूहनो ह्वय अते, नदीयोनी पेटें रुधिरना प्रवाह वेहेते, जोगिणी नैरव गृध्रपंखी अने शियाल प्र खने प्रीति उपजावते, महा बीजत्स रौड जयानक रसनी संकीर्णता अते, एवो घोर संग्राम करतां सा त मास वही गया. ते साते मासे अइ दश कोडि म प्योनो ह्वय थयो. ए वा अवसरमां ते संग्रामनो निवारनार वर्षाकाल आव्यो. ते मूसलधारायें वरसवा लाग्यो. पृथ्वी तो पाणीना पूरे जराइ गइ. पंथी लोकना मार्ग रोकाया. त्यारे बहु लष्कर युद्ध करता निवर्त्यो. ऊंची जग्या जोइने मेरा दीधा. अनुक्रमें वर्षाकाल निवर्त्यो, अने शरत्काल आव्यो त्यारे पाणी सर्व ठेकाणें पहोच्यां, त्यां कचरा पण सूकाणा, मेघामंवर टळ्या, दिशाथो

નિર્મલ થઈ, સરોવરનેવિપે કમલ વિકસ્વરતાયેં કરી ઘણાં શોજાય । ન દી સવા લાગ્યાં, વૈ ધાન્ય નિપન્યાં, ઇત્યાદિક શોજા વધતે થકે, તે અવસ રે ડાવિડ રાજા પરિવાર હિત વનશોજા જોવા નિ લ્યાં છે. તે રાજાને એક વિમલ દિનામા પ્રધાન છે. તે પ્રધાન હે તો હવો કે હે હારા ! ૧
 હંમાં તાપસનો આશ્રમ છે માટે ચાલો જોવા જઈયે. ત્યારે પ્રધાનની પ્રેરણાથી તાપસને આશ્રમે ગયા. ત્યાં જેના મ કં જટાના કુટ શોજે છે, વલ્કલનાં વ પહેરવાને રહી ગયાં છે, હાથમાં જપમાલા રહી ગઈ છે, પર્થ્વકાસનેં વેગે એવો સુવલ્ગુ નામા અતિવૃદ્ધ લપતિ છે. તે ઘણા તાપસેં પ રિવચ્ચો થકો જાણે શાંતિરસની મૂર્તિજ હોય નહિ ! ! તેને દેખી રા ।યેં જક્તિપૂર્વક નમસ્કાર કહ્યો. નિયેં પણ ધ્યાન મૂકી ।શીર્વાદ દીધો.

હવે રાજા તેનાં વચન સાંજલવા ઇચ્છે છે. તાપસેં પણ રાજાને ધર્મદેશના દેવાં માંમી ॥ યથા ॥ હે રાજન્ ! આ સંસારરૂપ સ ઇ નંતા હુઃ રૂપ પાણીયેં જહ્યો છે. તે કામ ।ોધાદિક મહ્ત કહ્ત મગર પ્ર સ્વ જલજંતુયેં રી હિત છે. રતિ અરતિયેં કરી અતિ જયંકર છે. લોનરૂપ વડવાનલ ।ગ્નિયેં કરી વધા જગત્નો સંહાર કરે છે. વિષય રૂપરતિયેં જયંકર છે તે વિષયરૂપ જમરી ફરે છે, તેમાંથી સુર, અસુર અને નરેશ્વર પણ નીકળી શકતા નથી. સુખ તે રાક્ષસની પેઠેં હુઃસ્વદાયી છે. સુખ જોગવવાનો કાલ સ્વલ્પ હોય અને નરકાદિકનાં વિપાક તો અનંતા આપે, વલી તે નરક નિગોદાદિકના હુઃસ્વ પણ અનંતાનંત કાલ સહેતાં પાર ન પામિયેં. તે માટે ધિ ।ર પડો એ જોગ ભાને ! ! કે, જેને માટે જીવ, મહા પાપનાં શ્રેકડા ગમે કરતાં, મહા હિંસા, મહા મૃપા પ્રમુખ આચરતાં, મહા હુઃસ્વને અનુજવે છે જે માટે ।ોધાંધ થઈ નિષ્ઠુર પરિણામેં જે હિંસા કરીયેં, તેથી અનંતકાલ નરક નિગોદાદિકનાં હુઃસ્વેં કરીને જીવ પચાય. તથા રાજ્ય તો 'તે નરક' આપનાર છે, શરીર તો અનિત્ય છે, સંપદા તો સ ઇના કલ્લોલની પેઠે ચપલ છે, અને જીવિ તવ્ય તો પાણીના પરપોટાની પેઠે થોડી વાર રહે તેવું છે. તે માટે હે રાજન્ ! તમને પણ મહા નરકાદિક હુઃ રૂપ અનર્થ ' કારણ એવા રાજ્યના લોજેં જાઈ સાથે યુદ્ધ કરવું, તે ઘટતું નથી. એક સ્વંમમાત્ર પૃથ્વીના લોજેં જે મૂઠ વંધુનો વિનાશ કરે છે, તે વે જવનો વિનાશ કરે છે. ॥ યતઃ ॥ જે રાજ્યાદિકતે વંધૂન્, નિષ્ઠુરા ઘંતિ કોપતઃ ॥ તે સ્વાંગાનિ સ્વયં ઢિલ્વા, જતે

ह्यतिलोव्यतः ॥ १ ॥ ते कारण माटे ए संग्रामथकी निवर्त्तो. कोडो गमे लो कोनो ह्य करीने शा माटे पृथ्वीनो ह्य करो ठो ? तमे श्रीयुगादिदेवना पोतरा ठो, तेमणें तो जगतनो रखवाल कख्यो, अने तमे जगतनो ह्य करवा उठ्या ठो माटे ए तमने कुटुंबकलह घटतो नथी.

एवां कुलपतिनां वचन सांजलीने राजा बोव्यो. हे स्वामिन् ! श्रीरूपन परमात्माना जरत बाहुबल प्रमुख पुत्र हता तेणे पण कारणवजो परस्पर महा संग्राम कख्या ठे. तो तेमने पंथें चालता अमने शो दोष ठे ? ते सांजलीने तापस बोव्यो के, जे तमें कखुं ते विचारतां जुदी बात ठे. जेकारण माटे जरत राजायें पाठले जवें पांचजो साधुने आहार पाणी आप्यो जेथी च वर्त्तिपणुं उपजाव्युं हतुं. तथा बाहुबलें वैयावच्च करतां बाहुनुं बल उपजाव्युं हतुं. ते माटे ते तेनुं फल पाय्या ठे. अने जरतने तो चक्ररत्न आयुध शालामां स्थिर रहेतुं न हतुं माटे युध करवुं पड्युं. अने बाहुबलें एम जाण्युं के, हुं निर्बल नथी तो मने ए जरत शी आज्ञा मनावे ठे ? अने राज्य तो पितायें आय्युं ठे, ते माटे तात मूकीने बीजाने माथु केम नमावुं ? एवुं जाणीने ए कखुं, पण ते तो उत्तम पुरुष हता तेमाटे सर्व संग्राम मूकीने बेज जण सामासामा लड्या. बली जरतें तथा बाहुबलें पोतानो आत्मा ताख्यो तेम तारवा कोण समर्थ थाय ? ते कारण माटे ते पुरुषमां सिंह सरखा हता तेवा पुरुषनी स्पर्धा (बरोबरी) करवी तमने घटे नहीं.

एवां लपतिनां वचन सांजलीने राजा लाज्यो, घणो पश्चात्ताप करतो तापसने कहेवा लाग्यो के, हे नि ! में तो अज्ञानें करी महापुरुषोनी स्पर्धा करी; पण काच होय ते मणिने तोले क्यांथी आवे ? तो हे मुनि ! तमें मने नरकरूप कूआमांथी उदख्यो, महारी विवेकदृष्टि उघाडी, एम विचारीने पोतेंज एकाकी पादचारी यश्ने नहाना जाश्ने खमाववा चाव्यो. त्यारे नहाना जाश्यें जाण्युं के, डाविडजी महारा सामा चालीने आवे ठे ते अघ टतुं थाय ठे, माटे वारिखिल्ल पण साहमो आवीने कहेवा लाग्यो के, हे जाइ ! तमे महारा महोटा जाइ, ते पितानें ठेकाणें ठो. तमे सामा चाली आव्या ते महारो अविनय खमजो. तमे महारा जाग्यें घेर चालीने आव्या माटे ए राज्यनो महारे खप नथी. त्यारे डाविड पण एबीज गदगद वाणीयें बोव्यो के, हे जाइ ! महारे पण ए राज्यनुं प्रयोजन नथी. हुं तो

नरक कूआमां पडतो हतो, पण कुलपतियें उगा ।। हवे तो जाणुं तुं के, आ राज्य ते केवल नरक कारण ठे. संसारमां एक धर्मविना बीजा को इतुं शरणुं कोइने नथी. तेमाटे हवे तुं तो व्रतनुं राज्य छेइश, हमणा निश्चें ऊने खमाववा सारु आव्यो तुं. एवी वात जिनजीने वारीखिछ्न बोव्यो. हे जाइ ! तमे सर्वथा व्रत छेशो तो जैम इहां तमे महारा महोटा जाइ ठो, तेम व्रतमां पण तुं महारा स्वामी करीश. ए रीतें व्रत छेवानो तो बेहु जणें निश्चय क ।।; पढी पोतपोताना पुत्रने राज्यें आपीने पोताना मंत्री श्वर सहित दश क्रोड पुरुषनी संगथे सुवद्यु तापसनी पासें आवी ताप स व्रत लीधुं. ते तापस सर्व जटाधारी, कंदमूल आहारी, गंगानी माटी यें शरीर खरज्यां थकां, अल्प कषायीथकां, अल्पनोजन करतां, अल्प निडावंत थका अने करुणायें करी साध्य ठे मन जेनां, एवा रात्रिदिवस श्रीयुगादीशनुं स्मरण करतां, जपमाला फेरवे ठे. मांहोमांहि धर्मकथा कर तां थकां लाखो गमे वर्षो त्यांज गमावतां थकां रहे ठे. एक दिवस नमि अने विनमि विद्याधर राजरूषिना शिष्य बे विद्याधर निराज ते आकाश मार्गें विचरतां त्यां आव्या. तेमने सर्व तापसोयें प्रणाम करीने पूछ्युं के, क्यांथी आव्या अने क्यां जशो ? त्यारे धर्माशिष देइ ते बेहु मुनि एम बो व्या के, मे श्रीसिद्धाचल जइशुं. ए तीर्थ संसारस इमां प्रवहण सरखो अनंत पुण्यनो आधारनूत एवो शाश्वतो गिरिराज ठे. एनीउपर पूर्वे अनंत जीव सिद्धि वखा, वली अनंता जीव सिद्धि वरशे, अने वली रूषि हत्यादि क महोटां पाप जे लागा होय ते पण सिद्धक्षेत्र सेवन करवाथी कृणोक मां कृप्य थाय, प होय ते देवता थाय, ए तीर्थनो आश्रय करतां थकां अनंत जवनां कर्मरूप रिपु पण पराजव न करी शके ॥ यतः ॥ अनंत सुकृताधारः, संसाराब्धितरंगवत् ॥ शत्रुंजयश्च सौराष्ट्रे, गिरिर्जयति शाश्वतः ॥ १ ॥ अनंतमुक्तिमाहेंइ, र तीर्थप्रज्ञावतः ॥ वसंति बहवः सिद्धाः, शुद्धचारित्रनूषिताः ॥ २ ॥ रूषिहत्यादि पापानि, कृप्यं यान्ति कृणाद पि ॥ पशूनामपि देवत्वं, मर्त्यानामपि जायते ॥ ३ ॥ शैलं च दूरतो दृष्ट्वा, नृणां हर्षः प्रजायते ॥ कुकर्मिरिपवः क्रूरा, जवंतीहजीनोनुगाः ॥ ४ ॥ एम हजारो वर्षे सूधी ए गिरिनो महिमा कहेतां थका पण पार न पामी यें. इत्यादिक महिमा सांजलीने ते सर्व तापसो तीर्थयात्राने विषे उत्सुक

यथा यका ते वेहु मुनि साथें पादविहारे विचरतां, श्रीशत्रुंजयतुं एकाग्रम
नै ध्यान करतां, विलंबरहित पणें जाय ठे, त्यारें श्रीसिद्धाचलजीनी पासें
एक सरोवर ठे तेने विषे घणा हंस वेठा ठे, तेमां एक हंस शिथिलांग थके
चूमियें आलोटे ठे, ते मरणावस्था पाम्यो देखीने एक मुनियें पोताना पा
त्रमांथी पाणी पीवरावीने स्वस्थ कखो. पठी परम करुणा बुद्धियें नमस्कार
संजलाव्यो, चार शरणां कराव्यां, फरी कखुं के, हे हंस ! श्रीशत्रुंजय तीर्थ
मनमां धरी, श्रीयुगादीशने संज्ञाख ! जेथी तहारां पाप जाय. ते सांजजी हं
सने शुन जावना आवी, समाधियें काल करी सौधर्म देवलोके देवता थयो.

हवे ते सर्व तापसायें विद्याधरना मुखथी धर्मोपदेश सांजजी, मिथ्या
क्रिया तजी, लोच करी, पंचमहाव्रत रूप साधुधर्म अंगीकार कखो. श्री
सिद्धाचलजीने देखी तेमने घणो हर्ष उपन्यो. तेवारें पोताना आत्माने ध
न्य मानतां ते पर्वत उपर चड्या. त्यां रायण वृद्धने त्रण प्रदक्षिणा देइ,
परमेश्वरने नमस्कार करीने सर्व चैत्यनां प्रभुने नमीने, हर्ष उल्लासें करी
अणसण कखुं. ते मुनि श्रीसिद्धाचलने ध्याने मास अणसण पाली. धा
तिकर्म ह्य करी, केवलज्ञान पामीने, शैलेशीकरण करी, दशकोडीमुनि
साथें कार्तिक पूर्णिमायें डाविड अने वारिखिल्ल श्रीसिद्धाचलजी ऊपर श्री
सिद्धिवधु वख्या. तिहां ते हंसनो जीव जे सौधर्म देवलोके देवता थयो
हतो, तेणे आवीने ते सर्वनो निर्वाण महोत्सव कखो. पठी देवता पोतातुं स्व
रूप देखाडी तीर्थनो महिमा वधारीने पोताने स्थानकें गयो. ए सर्व मुनि
उ कार्तिक पूर्णिमाये कृतिका नक्षत्रें साथेज मुक्ति गया. माटे कार्तिकी पूनि
मे श्रीसिद्धाचलने विषे जो थोडुं पुण्य कखुं होय तो पण ते अनंतशुणुं फल
दायक थाय ॥ यदुक्तं मूलग्रंथेः ॥ कार्तिके मासि रूपणं, तत्कर्म ह्ययत्य
हो ॥ नरके सागर सतेनाम्, यत्कर्म ह्यीयते नहि ॥ १ ॥ एकनैवोपवासेन,
कार्तिक्यां विमलाचले ॥ रुषि गीबालहत्यादि, पातकान् मुच्यते जनः ॥
॥ २ ॥ यः कुर्यात् कार्तिकीं राकां, मंत्रार्हध्यानतत्परः ॥ स जोक्ता सर्वसौ
ख्यानां, निर्वृतिं लज्जते नरः ॥ ३ ॥ इत्यादिक तीर्थमहिमा जाणवो. इहां
तो वे नाशने अत्यंत विरोध हतो, ते टालीने समता करी; माटे पंक्ति
कहिये. ए अधिकार शत्रुंजय महात्मने विषे जोइ लेज्यो.

હવે પંમિત તે ટોણ હોય? તો કે ાધુ હોય. તે ના ાહ ાગલું પદ હેઠે.

તે સા ણો જે મયં ચરંતિ (જે કેં) જે પુરુષ (સમયં કે) સિદ્ધાંત તે ની રીતે (ચરંતિ કે) ચાલે છે. અથવા (સમયં કે) પ્રાકૃત જાણા ા ટે મતા હીયે, તે મ પ્રત્યે (ચરંતિ કે) આચરે છે. “ઝવસમ સાર સુસામણ” ઇતિ વચનાત્ ॥ અથવા “નાસ્ત્યધુના સમયં:” એ વચને રી (સમયં કે) અવસર પ્રમાણે (ચરંતિ કે) ચાલે છે. એટલે ઝત્સર્ગે અને અપવાદના જાણ છે. અથવા (સમયં કે) સ્વપરસમય તે સ્વસિદ્ધાંત અને પરસિદ્ધાંત, તિહાં સ્વસમય તે આત્મસ્વરૂપ ને પરસમય તે આત્મવ્યતિરિ, ધર્માધર્માકાશ, પુજ્જલ, સ્વંઅદ્વા સ્વરૂપ તે પ્રત્યે (ચરંતિ કે) જાણે છે. એટલે રત્નત્રયીના યોગે કરી મોહમાર્ગ સાથે (તે કે) તે પુરુષને (સા ણો કે) ાધુ કહીયે ॥ યતઃ ॥ ચરગતિ જદ્દણયો, રિતિ ધાતુપાઠાત્ ॥ સમયે ॥ યેગત્યર્થાસ્તે પ્રાપ્ત્યર્થા, જ્ઞાનાર્થાશ્ચેતિ વચનાત્ ॥ એ સર્વ ગુણ સાધુમાં હોય. ઇહાં મહેંડરાજા તથા તે રાજાના પરિવારની કથા જાણવી. તે દૃષ્ટાંતની પ્રાવના લેખીએ ઢીયે.

જેણે મોહને વિષે પોતા ચિત્ત આપ્યું છે, અને જેણે મોહ તેજ પરમાર્થ જાણ્યો છે, જે મોહજાલને દલતા થાકતા રહે છે, તથા વિષય મહોલને નાંજતાં થકાં છે, સકલ પ્રાણીના શલ્યજૂત જે રાગદ્વેષ તેના ઢેદનાર છે, ક્રોધ માન માયા ને લોભ તેના જય કરનાર છે, ઇંડિયના દમનાર છે, જેણે જોગતૃષ્ણા સમાવી છે, જેણે પરિસદ્ધરૂપ સુજટોને જીત્યા છે, જે ધોર ઝપસર્ગે પણ પાઠા નાશતા નથી, જે ણીના વિલાસથી વેગલા છે, પાપવ્યાપારથી વિરક્ત છે, અસંયમથી દૂર રા છે, અને ધર્મને તો કડાજ આવતા નથી પરમાર્થના જાણ છે, જેણે આત્મા તોલ્યો છે, સંસારનાં સુખ મૂક્યાં છે, જે પુત્રકલત્રાદિકના બંધન લેખે નથી ગણતા, જેણે કર્મપરિણામ જાણ્યા છે, એવા જે આસન્ન સિદ્ધિયા પ્રાણી છે તેવા મહા પુરુષની સેવા સર્વ દુઃ ને નિરા રા હેતુ છે. પામર લોકોયે મનથી પણ ઇચ્છી ન શકાય એવી દીક્ષા અંગીકાર કરે, તે નિરાજ તપ સંયમ શુજાધ્યવસાયને વિષે સાવધાન હોય, લલ્લિના નિધાન હોય. તે ઝપર મહેંડ રાજા તથા તેના પરિવારની કથા કહે છે.

જંબૂદ્વીપના નરતદ્વેત્રને વિષે અયોધ્યા નામે નગરી છે. ત્યાં ઇક્ષ્વાકુ લમાં અલંકારજૂત સૂરપતિ નામે રાજા રાજ્ય કરે છે. તે રાજાને સુંદરી

नामं ॥ ठे, तेने महेंद्र नामें पुत्र ठे. ते कुमरने गुणसागर मंत्रिनो पुत्र
 गुणसुंदर नामे ठे, तेनी साथे मित्राऽ ठे. एकदा ते मित्रने कहे ठे के, हे
 मित्र ! अनेक आश्चर्यें शोजित जे पृथ्वी, ते जोवानुं महारुं मन ठे ॥ यतः
 दीसऽ विविहचरित्तं, जाणिऊऽ सयण डुऊण विसेसो ॥ अप्पाणं च क
 लि ऽ, हिंमि ऽ तेण पुह्वीउ ॥ १० ॥ एवुं सांजलीने मंत्रिपुत्र बोळ्यो
 हे मित्र ! तें युक्त वात कही ॥ यतः ॥ वहुविसेसनिरिक्कण, वियस्कणो
 होऽ सो नरो नूणं ॥ आहिंमिऊण दिछा, बहु रयणा जेणिमा पुह्वी ॥
 ११ ॥ एवा मंत्रिपुत्रनां वचन सांजलीने कुमार उजमाल थयो. तेवारें
 मंत्री पुत्र साथे माता पिताने वगर कहेज रात्रिने विषे पृथ्वी जोवा निक
 ल्यो. ते ग्राम, नगर, पुर, वनवाडी, आराम, पर्वत, प्रमुख जोतांथका अवं
 ति नगरीने ठूकडा आव्या एटले सूर्य आथम्यो ते देखीने राजपुत्र बोळ्यो.
 ॥ यतः ॥ उदयं जुवणक्कमणं, अन्नमणं चैव एगदिवसंमि ॥ सूरस्सवि ति
 न्नि दसा, का गणणा इयर लोगस्स ॥ १२ ॥ त्यार पढी पूर्वदिशायें चंडमा
 नो उदय थयो ते देखीने मंत्री पुत्र बोळ्यो. ॥ यतः ॥ चंदस्स खउं न हु ता
 रयाणं, रिद्धी वि तस्स न हु तारयाणं ॥ गुरुआण चडणपडणं, का गण
 णा नि पडियाणं ॥ १३ ॥ इत्यादिक अनेक रीतें अन्योक्ति युक्ति विनोद
 करतां रात्रिने समयें पासे कोऽक देवतानुं जवन ठे त्यां गयां. ते समय कोऽ
 स्त्री योगी ' रूप धारी सौजाग्यवती थऽ त्यां आवी. तेने जोऽने महा मर्या
 दानो स ऽ एवो जे मर ते कांऽक नीचुं ख करी बेगो. ते देखीने स्त्री
 कहेवा लागी ॥ यथा ॥ दीणदरिद्रा परवसण, डुब्बला अयस रक्कण सम
 ढा ॥ जे एयारि पुरिसा, धरणी धरंती कयडासि ॥ १४ ॥ अर्थः—हे पृ
 थ्वी जे दीन दरिद्रि आपदावंत पुरुषने देखीने डुब्बला थाय ठे. अपयश
 थवा देता नथी. एवा पुरुषोने धारण करती एवीतुं तो कृतार्थ ठे, एम
 कही ते स्त्री देवताने नमस्कार करी पढी कंदर्पाकार मरने देखीने, आ
 गाथा कही ॥ जाय इह पुरिसदोसं, देसं दटूण हियऽ पुरि ाणं ॥ ॥ जय
 ति रयणमाला, वरमाला उवव ह कंठे ॥ १५ ॥ अर्थः—पुरुषना दोषदेखी
 ने जे स्त्री, पुरुष उपर द्वेषणी थऽ, एवी रत्नमाला नामें ते तहारा गलामां
 वरमाला घालो ! एम सांजलीने गुण सुंदर नामें प्रधानपुत्र, प्रणाम करी
 बोळ्यो. हे जगवति ! ते र माला ां ठे ? ते कोनी पुत्री ? अने पुरुष उपर

દેવણી થઈ તેનું શું કારણ ? એમ પૂછે થકે યોગિણી બોલી. સ ઇમધ્યે સા તસેં યોજન પ્રમાણ સિંહલ દ્વીપ છે. જે દ્વીપમાં જલ જલને વિષે મોતી ની પજે છે, સ્થલ સ્થલને વિષે ર નીપજે છે, વન વનને વિષે હાથી નીપજે છે, ઘર ઘરને વિષે બત્રીશ લક્ષ્ણા પુરુષ છે, મંદિર મંદિરને વિષે પદમણી સ્ત્રી છે, તે દ્વીપને વિષે એક લંકા નામેં નગરી છે. ત્યાં કમલકીર્તિ નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે, તેને કમલાવતી નામેં રાણી છે, તે રાણીની પિની ક લાથે વિસાલ એવી રત્નમાલા નામેં કન્યા પાણિગ્રહણ કરવા યોગ્ય છે. પ એ તે સ્ત્રી વારંવાર એક ગાથા કહે છે. તે આ પ્રમાણે ॥ યતઃ ॥ પરરમણિ રત્ન ચિત્તા, અપવિત્તા હંતિ કેવિ કાપુરિસા ॥ તેણ કુમારી ક ૧, ધ ૧૬૬ જીવલોગંમ્મિ ॥ ૧૬ ॥ એવી ગાથા કહીને યોગિણી તો જતી રહી.

હવે તે કન્યાનું સ્વરૂપ જાણતાં વેંતજ રાજપુત્ર રાગવંત થયો, તોપણ ગંજીરતાયેં કરી ઇંગિત આકારને ગોપવતો હવો. એવું દેખીને મંત્રિપુત્ર વિચારવા લાગ્યો ॥ યતઃ ॥ સંતઃસ રિતોદયાવ્યસનિનઃ, પ્રાહુર્નવદ્યંત્રણાઃ સ વૈત્રૈવજનાપવાદચકિતા જીવંતિ હુઃસ્વં સદા ॥ અવ્યુક્ત મતિઃ કૃતેનચસતા નૈવાસતા વ્યાકુલાઃ, કાર્યાકાર્યવિચારણાંધવધિરોધન્યો જનઃ પ્રાકૃતઃ ॥ ૧૭ ॥ એમ વિચારીને મંત્રિપુત્ર બોલ્યો. હે મિત્ર ! જ્યાં ર માલા છે, ત્યાં જઈયેં. અને તિહાં કૌતુક થશે તે જોઈયેં.

હવે તે યોગિણીયેં પણ આકાશમાર્ગે જઈ તે કુમરનું સ્વરૂપ મરીને ક હું. એ વાત સાંજલતાં થકાંજ તે ર માલા પણ હર્ષવંત થઈ થકી મરની ઝ પર તન્મય મન કરતી હવી. અને તે ર માલાની એક ર મંજરી, બીજી ર પ્રજા, ત્રીજી ર વતી, એ ત્રણ સઘીંડ પણ પાસેં બેઠી હતી તે બોલીંડ કે, હે સઘીં ! જે વર તમને ગમ્યો, તે અમારો પણ નર્તાર થાડ. એમ વિચાર કરીને તે ચારે જણીંડ આકાશગામિની વિદ્યાના બલેં અવંતિ ન ગરીના બહાર ઉદ્યાનમાં દેવતાના જવન પાસેં આવી. તે વચ્ચે તે મર પણ પૂજારાયેં આપેલી સુંવાલી શય્યાની ઉપર મિત્ર સહિત સૂતો હતો, તે ને દેખીને ત્યાંથી સઘ્યા સહિત ઉપાડીને લંકા નગરીના ઉપવનમાં લાવી મૂક્યા. તેમાં પ્રથમ રાજકુમર જાગ્યો, તેણે ત્યાં સર્વ નવુંજ નવું દીતું, તે થી વિસ્મય પામ્યો થકો મંત્રિપુત્રને જગાડીને કહેવા લાગ્યો કે, હે મિત્ર ! એ શું ? એ સર્વ અપૂર્વ દેખીયે ઠીયેં ? એવામાં તે ચાર કન્યાંડ આવી. પ્રણા

म करीने बोली के, तमे अंशमात्र वीक धरशो नही अमें रत्नमाला प्रमुख राजकन्याउं ठेयें, जोगिणीना वचनें तमारा गुणनी आकर्षीं थकी तमोने अमे लंका नगरीना उपवनमां लाव्या ढीये. त्यारें मंत्रिपुत्र बोव्यो; हे मित्र ! आपणने ए सर्व वगर महेनतें कार्य निपन्थुं ठे. तेसांजली राजकुमर बोव्यो. हे मंत्रिपुत्र ! कार्यना परिणामनी खबर न पडे. ॥ यतः ॥ अं वय फलं सुपक्वं, सिद्धिलं विटं समुप्लडो पवणो ॥ साहा मुल्लणसीला. न याणि मो क परिणामो ॥ १८ ॥ ए गाथा कहीने राजपुत्र, तथा मंत्रिपुत्र वेहु उंधी गया. त्यार पढी एवी कुमरनी कहेली गाथा सांजलीने ते चारे कन्याउं परस्परे विचारवा लागी के, ए कुमरें एवी गाथा कही तेनुं शुं कारण हरो ? परिणाम संदेहालो होय तो पण ए वातमां आपणे उद्यम सूकवो नही. कोण जाणे शुं कार्यपरिणाम थइ जाय ? तो पढी शुं करीयें ! ए म विचारीने ते चारे कन्याउं शय्यानें चारे खूणे चार पादें बलगी वेठी.

एवा अवसरमां वैताढ्यने विषे शूरपुर नगरनो चंडचूड नामें राजा ठे. तेनी चंडिका नामें पुत्री ठे. ते कन्याने योग्य वर न मव्यो, ते माटे माता पिता चिंतातुर थइ रह्या ठे. ते देखी कुमरीयें पोतें रोहिणी विद्या संजारीने पोताने योग्य वर पूठयो. त्यारे देवीयें कहुं के, तहारो जरतार, महेइ कुमर थरो. पण हमणां मित्रसहित लंका नगरीना उपवनमां सूतो ठे. एम सांजलीने चंडिका, विमान उपर बेसी रोहिणी विद्याने बलें त्यां आवीने ज्यां कुमर मित्रसहित सूतो ठे, तथा चारे स्त्रीउं पादें बलगेली ठे ते सर्वने उपाडीने वैताढ्यनेविषे पोताना नगरना उद्यानमां सूक्यां. अने देव आराधीने यावत् इहां लाव्यानी वात पोतें घेर जइ पोताना पिताने कही.

हवे लंकायें चारे कन्याउंना पितायें पोतपोतानी पुत्रीउं घेर दीठी नहिं, त्यारें चारे राजा. १ कमलकीर्ति, २ कमलनानु, ३ कमलप्रज, अने ४ कमला कर ए नामें चार विद्याना बलें चारे राजा त्यां आव्या. प्रजाते चंडिका पुत्रीने जई चंडचूड राजा परिवारसहित त्यां आव्यो. त्यां सर्व राजा एक एकना

ख सा जोता रहे. सहुयें स्वस्व कन्यानो वृत्तांत निवेदीने इहां आणवानुं स्वरूप परस्परे कहुं. अने सहु हर्ष पामीने पाणिग्रहणनो आग्रह करवा लाग्या. त्यारे मंत्रिपुत्र बोव्यो. हे नरपतिउं ! ए कुमर, मातापिताने वगर पूठयो पृथ्वीनां आश्चर्य जोवा नीकव्यो ठे ते माटे एवुं करो के, पाणिग्रह

एनो महोत्सव एना माता पिता देखे. अने तेना मनोरथ सफल थाय. ते सांजलीने पांचे राजा विवाहनी सामग्री करी पोतपोतानी पुत्री परिवार सहित तथा मित्रसहित मरने विमानमां बेसारीने अयोध्या नगरीयें चाल्या.

हवे मंत्रिपुत्रें विमानमां बेसीने आगलथी जइ राजाने वधामणी दीधी, त्यारे शूरपति राजा पण परिवारसहित पुत्रने मै ' करतो हवो. सर्व विद्याधरोने उतरवाने श्रेणीबद्ध महोल आप्या. पठी मंत्रिपुत्रें आदिथी मांमीने सर्व वृत्तांत कही देखाड्यो. ते सांजलीने राजा पोताना चित्तमां घणुं खुशी थयो ठतो पाणिग्रहणनी मग्री स करीने आमंवरसहित उत्सव करी पांचे कन्यानुं पाणिग्रहण कराव्युं वली बीजी पण साहमी आवी एवी १०३ स्वयंवरा कन्याउं पाणिग्रहण करा. पठी सर्व राजा तथा विद्याधरोने विस ' न कख्या सर्वना मनोरथ पूर्ण थया. कुमरें राज्यनो सर्वे नार पोतें उपाड्यो. देवतानी पेटें १०८ ॥ साथे जोग जोगवतो विचरे ठे.

एवामां एक दिवसने विषे महारूपीश्वर अनेक नियें परिवर्त्तायका जुवनजानु नामा केवली अयोध्या नगरीना बाहार शक्रावतार तीर्थने विषे आवी समोसखा. वनपालकें वधामणी दीधी, तेने पारितोषित दान आपीने राजा, अंतेउर तथा मर सहित वंदना करवा नीकल्या. सद्गु प्रदक्षिणा देइ प्रणाम करीने यथा स्थानके बेठा. केवलीयें धर्मदेशना दीधी:—जे अरे नव्यजीवो ! असार संसारमां सर्व अनित्य जाणीने धर्मेने विषे प्रमाद म करो ॥ यतः ॥ जुवणं रूवंसंपत्ति, सोहगं धणसंपया ॥ जीवियं वावि जीवाणं, जलबुब्बुअसन्निजं ॥ १९ ॥ देविंदा समहिठिया, दाणविंदा य वि सुद्धा ॥ नरिंदा जे अविंकता, मरणं विवसा गया ॥ २० ॥ सव्वह निरणु कोसा, निविसेसं पहारिणी ॥ सुत्तमत्तपमत्ताणं, एगा जगी अणि या ॥ २१ ॥ दाणमाणोवयारेहि, सामनेयं किया हि या ॥ न स ासा निवरिउं, ते लो केणा अणि या ॥ २२ ॥ जावार्थः—यौवन, रूप, संपत्ति सौभाग्य, धन संपदा अने जीवितव्य ए सर्व पाणीना परपोटा सरखुं ठे. तथा देवेंड, दानवेंड, नरेंड ए सर्व मरणने परवश ठे. ते निर्दयी अनित्यता सर्वत्रव्याप्ति सूतां जागतां सर्व प्राणीमां प्रसरंती ठे. तथा दानादिक पण उपचारें अनित्य ठे. कोइ निवारी शके नही. ते माटे हे दुर्बल प्राणीयो मनुष्यावतार पामीने प्रमाद न करो, समत्व न करो, एवी देशना सांजलीने शूरपति रा

जाने वैराग्य उपज्युं. पढी गुरुने प्रणाम करी पोताने घेर आब्यो. संसार
 श्री उपरातो एवो महेन्द्र कुमार ते राज्यने अणइहत्तो पण तेने राज्यें वेसाख्यो.
 पोतें घणा राजा सहित चारित्र अंगीकार कखुं. महेन्द्र राजा पण जैनध
 र्मना मर्मने जाणतो पोताने वलें अनेक राज्य जीती पृथ्वी स्ववश कर
 तो हवो. चार बुद्धिनो निधान चार उपायें राज्य लक्ष्मीने उपार्जतो एवो
 जे गुणसुंदर तेने प्रधान पदें आप्यो. अत्यंत राजसुखने अनुभवतो, पृ
 थ्वी जिनप्रासादमंजित करतो अको ज्यां पोतानी आज्ञा प्रवर्त्ते, त्यां जग
 त्मां सारजूत जे दया ते प्रवर्त्तावतो हवो. श्री संघनी नक्ति करे, वली प
 रोपकार करे, स्वजनवर्गने घणुं दान मान देइ संतोपे, दीन अनाथने दा
 न देवे करीने जगतमां विख्यात थयो, ए रीतें त्रण वर्गने साधतो हवो.
 हवे चोथो पुरुषार्थ साधवा उजमाल थयो ठे, एवा अवसरमां ते जुवन
 जानु नामा केवली पधाखा. तेनी वनपालकें वधामणी दीधी. राजाचें पण
 तेने जीवे त्यां सूधी खूटे नहि एवुं प्रीतिदान दीधुं, महेन्द्रराजा अंतेउरने
 परिवारें परिवख्यो गुणसुंदर मंत्रीश्वरने साथे तेडी गुरुने वंदना करवा नी
 कव्यो. अनुक्रमें विधि पूर्वक वंदना करी यथोचित स्थानके वेतो. तेने के
 वली पण तेवा प्रकारनीज धर्मदेशना देता हवा के, जेथी ते राजा सं
 यमना सन् ख थाय ॥ यथा ॥ जं कल्ले कायवं, तं अज्झंचिय करेह तुर
 माणा ॥ ब विग्घो हु सुद्धतो, मा अवरएहं पडिरेह ॥ १३ ॥ दिवस
 निसाघडिमालं, आ सलिलं जियाण धितूणं ॥ चंदाश्च वश्त्ता, कालर
 हट्टं जमाडेइ ॥ १४ ॥ इत्यादि देशना सांजलीने संवेग वैराग्य वधते गु
 रुने प्रणाम करी कहेतो हवो के हे स्वामिन् ! महारे दीक्षा लेवानुं मन
 ठे. त्यारे गुरु बोड्या. हे राजन् ! ए वातमां विलंब न करो ॥ यतः ॥
 जं कल्ले कायवं, नरेण अ ए व तं वरं काउं ॥ म अकरुणहिअउं, न
 दिसइ आवयंतोवि ॥ १५ ॥ तूरह धम्मोकाउ, माहु पमायं खणंपि कुट्ठि
 ॥ बडुविग्घो य तो, मा अवरएहं पडिहाहि ॥ १६ ॥ एवुं सांजली
 विशेषें वैराग्य पामी घेर आबीने चिंतवतो हवो के, सर्व पदार्थ अनित्य
 ठे ॥ यतः ॥ सवस्स अणि तं, जुवणधणसयणअब्बदाराणं ॥ देहस्स
 जीवियस्स य, इक्कंपि न पिण्णहे नि ॥ १७ ॥ मायपियपुत्तबंधव, सक
 ल सजाइ आइ कारंति ॥ न मरं तस्सुवयारो, तिजतुसमित्तो वि जणं

તી ॥ ૨૭ ॥ ઇત્યાદિક ચિત્તમાં ચિંતવી, પૃથ્વી રૂણ કરવાની ગુણસુંદર પ્રધાનને આજ્ઞા કરીને, પોતે શ્રીજિનશાસનને યોગ્ય એવી સદ્ગુણે શિક્ષા દેઈ, જિનશાસનની પ્રજાવના કરીને, અઘાઈ મહોત્સવ સાચવીને. ઝગ્ગ લ, જોગ્ય લ, રાજ્ય લ અને ક્ષત્રિય લના ઝપન્યા, વૈરાગ્ય પામેલા, સંસાર સ્વથી વિરથયેલા એવા પાંચસેં પુરુષસહિત તથા ગુણસુંદર પ્રધાન સહિત રાજાચેં કેવલી પાસેં ચારિત્ર લીધું. ત્યાર પછી ગ્રહણશિક્ષા તથા આ સેવના શિક્ષા એ બે પ્રકારની શિક્ષા ધરતા એટલે ગ્રહણ તે જ્ઞાન અને આ સેવના તે ત્રિયા એ બેઝને ધરતા, મોક્ષ તેજ એક સાધ્ય છે જેને એવા થકાં હુકર તપ સંયમ પાલતાં, નિધ્યાનમાં તલ્લીન રહેતાં, પોતાના સરસ્વોજ ગુણવંત પરિવાર છે જેનો તથા ઇચ્છથી, ક્ષેત્રથી, કાલથી અને નાવથી કો ઇનો પ્રતિબંધ અણકરતાં, ધર્મધ્યાનના ચારે પાશ્યામાં ચિત્ત રાખતાં, ક્ષમા, માર્દવ, આર્જવ, મુક્તિ પ્રસ્થાપન ધ્યાનના આલંબનને આલંબતાં, પરિસહ ઝપસર્ગના સંસર્ગને ઇચ્છમાં પણ અણ સંજારતાં, જ્ઞાન ધ્યાન સમતા સંયમ તપમાં પ્રવર્તતા એવા તે મહેંઈ નિરાજને અને શેષ સાધુને પણ સર્વોપધ્યાદિક અનેક લલ્લિયો ઝપજતી હવી. તેના નામ કહે છે.

કોઈક નિના વિષ્ણુ, મૂત્ર, કફ, મલ સ્પર્શાદિક શરીરના સર્વ અવયવ તે ઔષધીનૂત થયાં છે, તે સર્વ ઔષધિલલ્લિયવંત સાધુ કહિયે. કેઈક અણુતત્વેં સૂક્ષ્મશરીર કરવાની શક્તિવંત, અથવા કેઈક મેરુથકી પણ મહોટું શરીર કરવાની શક્તિવંત, કેઈક વાયરાથી પણ હલ શરીર કરવાની શક્તિવંત, કેઈક વજ્રથકી પણ નારે શરીર કરવાની શક્તિવંત, કેઈક નૂમિયે રામેરુ શિશ્વરનો સ્પર્શ કરવાની શક્તિવંત, કેઈક પાણીને વિષે ધરતીની પેઠેં ચાલ્યા જાય એવી શક્તિવંત, કેઈક ત્રણ લોકની ઠારાઈ એટલે શ્રીતીર્થકરની અથવા ઇંડની રૂઢિ પ્રગટ કરવાની શક્તિવંત, કેઈક સર્વ જીવને વશ કરવાની શક્તિવંત, કેઈક પર્વત મધ્યે ચાલ્યા જાય પણ સ્થલાય નહિ એવા શક્તિવંત, કેઈક નિને કોઈ દેસે નહીં એવી દ્રશ્યકરણી શક્તિવંત, કેઈક સમ કાલેં અનેકરૂપ કરવાની શક્તિવંત, કેઈક બીજબુદ્ધિ નિરાજ જે એક પદ માંથી વહુ પદ છે એવી શક્તિવંત, કેઈક કોષ્ઠક બુદ્ધિના ધણી કે, જે કાંઈ કોઠામાં પડયું તે વિણસે નહીં એવી શક્તિવંત, કેઈક પદાનુસારી લલ્લિયવંત તે જે પદ ગયું હોય તે સાંધી આપે, કેઈક મનોબલિયા જેને સર્વ શ્રુત અવ

गाहववाना मन प्रवर्त्ते, केइक वचनवलिया के, जे अंतर्मुहूर्त्तमां सकल श्रुत उार करवा समर्थ होय, केइक कायवलिया जे काउस्सग्गे वर्ष पर्यंत बना रहे पण थाके नही, केइकना पात्रमां रुदन पड्युं थकुं पण खीर, हांम, घृत, अमृतना रसथकी अधिको स्वाद उपजे, एवं थाय, केइक मध्वास्त्रवी जेनी वाणी मधु जेवी स्वादवंत नीकले, केइक सर्पिआस्त्रवी जे ने बोलतां सांजलनारने घृत सरखो स्वाद उपजे, केइक अमृतास्त्रवी एटले जेनी वाणीमां अमृत सरखो स्वाद होय, केइक अह्नीणमहानिशीलब्धि वंत ते गौतमस्वामीनी पेठे जेना पात्रमां पड्युं अन्न ते ज्यांसुधी ते पोतें आहार न करे, त्यां सुधी तेमांथी गमे तेटलाने आपे पण खूटेज नही, केइक अह्नीण महालया जेना कपडा प्रमुखमां गमे एटला मनुष्य बेसारे पण वज्रस्वामीनी पेठे वधतो जाय, केइक संजिन्नश्रोत्र लब्धिवंत ते जेनां एक इंडिय ते पांचें इंडियोनां काम करे, अथवा समकाले सर्व जातिनां वा जां वागे, तो पण जिन्न जिन्न आस्वाद ले, तेमज केइक जंघाचारण मुनि, केइक विद्याचारण मुनि, केइक शापप्रमुख देवा समर्थ, केइक आशीविष लब्धिवंत, केइक पुलाक लब्धिवंत, केइक अवधिज्ञानवंत, केइक मनःपर्यवज्ञानवंत, केइक केवलज्ञानवंत, एवा महारूषीश्वर अनेक लब्धिवंत ठतां पण उपजीवन अणकरतां परोपकार तीर्थप्रभावनाने अर्थे विहार करता विचरे.

एक दिवस ते महेंइ राजरूषीश्वरने पोतानुं आत्मतत्त्व विचारतां थ कां ध्यानने योगें घातिकर्म ह्य अवाथी केवलज्ञान उपन्युं. त्यां देवता ये केवलज्ञाननो महोत्सव करीने धर्म सांजल्यो. पढी ते मुनि अनेक वर्ष सुधी विहार करी अनेक नव्य जीवने प्रतिबोध देइने श्रीसिद्धाचलजी उपर परिवार सहित जइने नावोपग्राही कर्म ह्य करी मोह्ने पथास्या.

केटलोक तेमनो परिवार पण दुष्कर तप संयम पाली नध्याने तत्पर थको सकलकर्मह्य करीने मोह्ने गयो. केइक साधु सावशेष कर्म करी अ तर विमानमां गया. केइक ग्रैवैयकने विषे गया. केइक देवलोकने विषे गया. केइक शकेंइना सामानिक देवता थया. एम अ में बे त्रण नवें मोह्ने जशे. इति महेंइ नरेंइनी कथा संपूर्ण.

हवे बीजो अर्थ. साधु होय ते समता करे, ते पर अर्जुनमाली दृष्टांत.

राजगृह नगरने विषे अर्जुन नामें एक ली रहेतो हतो, तेने स्कंध

श्री नामें चार्या हती. अने मोगरपाणि यहु लदेवता हतो, तेनी वाडीने ठू कडुं ते यहुनुं देहेरुं ठे. हवे ए दिवस ते स्कंधश्री चार्या पोताना चर्त्तारने जात देइ फूल लेइने पोताना चर्त्तार सहित मोगरपाणी यहुनी पूजा करवा आव्यां. तेवामां ठ गोष्ठिक पुरुष महा डुष्टबुद्धिना धणी त्यांज रा ठे. तेणें जेवी ते स्त्रीने दीठी, के तरत ठ एने पापकर्म करवानुं मन थयु. तेवारें अर्जुनमालीने बांधीने यहु तथा अर्जुनमालीनी नजरे देखतां ते ठये पुरुषें अर्जुननी स्त्रीने जोगववा मांमी. ते जोइ अर्जुनमालीनी विचारवा ला ग्यो के, आज सूधी ए यहुनी पूजा करी ते सर्व फोकट गइ. जे माटे म हारी दृष्टें देखतां यहुना ख आगल महारी स्त्रीने ए एवडी विटंबना करे ठे. तो आज पढी ए यहुनी पूजा न करवी. एवुं अर्जुनमालीयें चिंतव्युं के तरत ते यहु आवी मालीनां शरीरमां पेतो तेवारें मालीना बंधन त्रुटी गयां. अने मुजर हाथमां लेइ तेणें पोतानी स्त्रीसहित ठये पुरुष मा १. एम दिन दिन प्रत्ये ठ पुरुष अने सातमी ीनो विनाश करे.

एम करतां एक दिवस त्यां श्रीवीरपरमात्मा ीने समोस १. एवुं सांजलीने राजगृहमां वसता सम्यक धारी सुदर्शन नामें शैवें प्रभुजीने वांदवा माटे जवा मांमयुं. तेने अर्जुनमालीना जयें करी लोकें तथा मा बापें वाख्यो. तो पण ते वांदवा नीकव्यो. मार्गमां यहुना देहेराने ठूकडो जतो देखीने अर्जुनमाली जर लेइने मारवा दोड्यो. र्जुनने आवतो देखीने दर्शन शैव सागारी अणसण लेइ उजो र १०. अने मनमां परमेश्वरनुं ध्या न करवा लाग्यो. अर्जुनमालीयें जरना प्रहार मूक्या पण शैवने लागा नहिं. तेम सुदर्शन शैव पण बीना नही. एवामां पुण्ययोगें मोगरपाणि यहु अ र्जुनमालीना शरीरमांथी नीकली गयो. त्यारे शैवें अणसण पाखुं. पढी शै वें अर्जुनमालीने पाठलो सर्व संबंध जणाव्यो के, जूंमा ! तेंतो घणी हिंसा करी. हवे तुं कइ गतिथे जइश ? एरीतें बूजवीने श्रीवीरस्वामी पासे लेइ गयो.

त्यां प्रभुजी पासे धर्मदेशना सांजली चारित्र अंगीकार कखुं. ठठ ठठनुं पा रणुं करे, राजगृह नगरनी पासे रहे, पारणे गोचरी करवा जाय त्यारे नगरी ना लोक आक्रोश करे, पण कोई नीक्षा न आपे. अने मुखें एम कहे के, अरे पापी ! अमारा स्वजननो विनाश करीने हवे दीक्षा लेइ आज इहां निक्षा लेवा आव्यो ठो ? एवा लोकना डुष्टवचनरूप घात प्रहारने क्कमा

सहित सहेतां ठ महिनें केवलज्ञान पामी मोक्ष पहतो. ए श्रीउत्तराध्यय
यनसूत्रनी वृत्तिने विपे बीजे अध्ययने आक्रोश परीसहें कह्यो ठे. इति ॥

हवे जे साधु होय ते समय शब्दे उत्सर्ग तथा अपवादना अवसर जा
ए, ते उपर श्रीमुनिचंद्र मुनिनुं दृष्टांत कहे ठे.

पृथ्वीनूषण नगरे लोकपाल राजा ठे. तेनी गुणवंती नामें राणी ठे. ते
राजा अतीत योगीने माननारो ठे. अने राणी समकिती ठे. तेथी राजा
अने राणीने मांहोमांहे निरंतर धर्मनो ऊघडो चाव्या करे. एम करतां रा
जायें विचाखुं के, हरकोइ उपायेंकरी महारी राणीने नीच नमणी करूं. ए माटे
राजायें कोटवालने कही मूक्युं के, कोइ जैन यति आपणा गाममां आव्यो
जाणो तो मने खबर करजो.

हवे एकदा उग्र तपस्वी, महाज्ञानी, अत्यंत उपयोगी, एकलमल विहारें
विचरता, युग प्रमाणे ईर्या शोधता एवा विहार करता मुनिचंद्र नामा मु
निराज ते नगरीमां सांज समयें आवीने कोइ यक्षना देहराने एक खू
ए उजा अइ रह्या. एवामां यक्षनो पूजारो आवीने धूप दीप प्रमुख करीने
पोताने स्थानकें गयो. तेवामां कोइकें जइने कोटवालने खबर कही के, जे
ननो यति यक्षना देहेरामां आवी रह्यो ठे. कोटवालें राजाने जणाव्युं.
राजायें कह्युं ए देहेरामां एक वेश्याने घालो. अने द्वार बंध करी तमे
बहार बेठा चोकी करो. प्रातःकालें जे हरो ते जणाशे. तेणे पण तेमज कह्युं.

हवे मुनियें पण खलजलाट सांजव्यो, अने स्त्री पोतानी पासें वेठेली दी
ठी तथा बारणां दीधां देखीने मनमां विचाखुं जे इहां कोइक कारण देखाय
ठे, जो इहां प्रातःकालें गिसहित मने लोक देखरो, तो जैनशासन मेलुं
अशे, ते कारणिक हुं अइश. माटेकोइक उपाय करूं. एम चिंतवीने जेम
वस्त्र बाव्यानी गंध बहार न नीकले, ते रीते यक्षनो जे दीवो हतो, तेज
दीवें करी रजोहरण, हपत्ति, कपडुं, कामली प्र ख सर्वेने हलवे हलवे
वाजीने राख कख्यां. ते राख पोताना शरीरे चोली. वली ते देहेरामां नां
गना अखाडा पण हता तेमांथी नांग घूंटवानुं तकुं पोताने खंचे मूक्युं.
अने यक्षने पुंजवानी मोरपीठीनो पण एक हाथो त्यां पड्यो हतो ते पो
ताना हाथमां लीधो. हवे प्रजात थयो एटले राजा राणीने कहेवा लाग्यो

કે, ચાલો આજ તમારા સાધુ દેશાહુ. તે ઘણા આચારી નિષ્ઠાથી છે, તેને
 બો! તે સાંજની રાણીયે ચિંતવ્યું કે, આજ કાંઈક કૂડ કપટ રચના દેશા
 ય છે, પણ રાજાને ના કહેવાણી નહી. રાજાએ પણ જૈનધર્મની અપત્રાજ
 ના કરવા માટે શેઠ, સેનાપતિ, પૂરોહિત, પ્રધાન, મંત્રીશ્વર, સામંત, પાગિ
 યા, હાલી, હાલી, સર્વને જોડા કરી રાણીને ત્યાં લેઈ, જ્યાં યજ્ઞનું દેહેરું
 છે, ત્યાં આવ્યા. આવીને કોટવાલને કહ્યું. હે કોટવાલ ! આજ મેની ચો
 કી કરો છો ? ત્યારે કોટવાલે કહ્યું કે, હે મહારાજ ! જૈનના યતિ યજ્ઞના
 દેહેરામાં આવ્યા છે, તેણે વેશ્યા ઘાલી છે, તેની ચોકી કરું છું. એવું સાંજ
 નીને રાજા, રાણીના સ્વ સામું જોઈ મસ્કરીમાં કહેવા લાગ્યો. હે કોટવા
 લ ! તું જૂલ્યો છે. જૈનના યતિ એવા હોય નહી. કોટવાલે કહ્યું, મહારાજ !
 હું નથી જૂલ્યો. હું શી વાત હું છું એવું જેમ જેમ સાંજલે તેમ તેમ રા
 ણી ' મુખ ઝંખાઈ જાય, અને મનમાં વિચારે કે, નિ તો એવા હોય ન
 હિં, પણ કદાચિત્ત કોઈ વેશધારી પડવાઈ પરિણામના ધણી હશે, તો જૈન
 શાસન મેલું દેશાહશે. એમ વિચારે છે એટલામાં તો રાજાએ કોટવાલને
 કહ્યું કે, દેહેરું ઝાડો, જોઈએ તો સ્વરા જે માંહિ કોણ છે ? તે જેટલે વારણું ઝ
 ઘાડે એટલામાં માંહિથી એક પુરુષ અતીતના વેપે અલેખવનીચીસ પાડતો
 બહાર નીકળતો સર્વ લોકના વચ્ચે થઈ ક્યાંય જતો ર ા. તેની પઠવાડે
 વેશ્યા પણ નીકળી. તે દેશી રાજા નીચું સૂચ કરી ઝંખવાણો પડ્યો.
 લોક પણ વિસ્મય પામ્યા. જૈન લોક ઘણો હર્ષ પામ્યા. રાણીના અંગોપાં
 ગ પ્રફુલ્લિત થયાં, અને સાડી ત્રણ ક્રોડ રોમરાજિ વિકસ્વર થઈને રાજાને
 કહેવા લાગી કે, હે રાજા ! એ ગુરુ તે મહારા કે, તમારા ? રાજા કોટવા
 લને પૂછવા લાગ્યો કે, એ શી વાત છે ? ત્યારે કોટવાલે કહ્યું, હે મહારાજ !
 એ તો કોઈ આશ્ચર્ય જેવી વાત થઈ ! એમ સાંજની રાજા બોલ્યો નહીં.
 નીચું જોઈ ઘેર આવ્યો, જૈનશાસનની ઝનતિ થઈ. પછી રાજા રાણીને ધ
 મસંબંધી નિંદાનાં વચન કહેતો બંધ ર ા. એમ સાધુ તે ઝત્સર્ગ અપવાદ
 અવસરના જાણ હોય. એ કથા ગુરુ સ્વે સાંજની તેમ લખી છે. ઇતિ ॥
 હવે સાધુ સ્વસમય પરસમયના જાણ હોય, તે ઊપર ગોષ્ઠા માહિત્તની કથા.
 દશપુર નગરે શ્રીઆર્યરક્તિ આચાર્ય નવપૂર્વ ઝાઝેરા જ્ઞાનના ધણી છે.
 તેમના અનેક શિષ્ય છે, તેમાં ગોષ્ઠામાહિત્ત વાદશક્તિવત છે. હવે એકદા

मथुराने विषे कोइक अक्रियावादी आब्यो. तेणें लोकोने कहुं के, माता नथी, पिता नथी. इत्यादिक नास्तिक वाद थाप्यो. तेवारें मथुराना संघें साधुनो संघाटक दशपुर नगरे मोकल्यो. तिहां आर्यरक्षित युगप्रधान ठे. मिमना आगल ते साधुयें आवी सर्व समाचार कह्या. त्यारें ते आचार्यें पोताना मामा गोष्ठामाहिह्न वादलब्धिवंत हता तेने मोकल्या. तेमणें त्यां जश्ने वादीने जीती जिनशासन उजळुं देखाड्युं. त्यार पढी संघें आग्रह करीने गोष्ठामाहिह्नने त्यां चोमासुं राख्या इत्यादि संबंध श्रीआवश्यकनी टीकामां जोइ जेजो. स्वसिद्धांत परसिद्धांतना जाण ते एवा साधु होय.

हवे साधु होय ते सत्त्ववंत होय, ते गाथाना पढेंकरी देखाडें ठे.

“ते सत्तिणो जे न चलंति धम्मं.” (जे के०) जे पुरुष अथवा जे साधु (धम्मं के०) धर्मथी (न चलंति के०) न चले, (ते के०) ते पुरुष (सत्तिणो के०) सत्त्ववंत कहिये. एटले ए जाव के, जे कोइ प्राणीयें पाप करवानी प्रतिज्ञा करी होय, तेने सत्त्ववंत न कहिये, पण धर्मथी जे न चले; तेनेज सत्त्ववंत कहिये. ते उपर ललितांग कुमरनो दृष्टांत कहे ठे.

जंबूद्वीपें नरतक्षेत्रमां श्रीवासनामे नगरें नरवाहन राजा राज्य करे ठे. तेने कमला नामें राणी ठे. अने ललितांग नामें पुत्र ठे. ते बुद्धिवंत, व होत्तेर कलामां प्रवीण अने शस्त्रकलामां तथा शास्त्रकलामां घणो माह्यो ठे. कुलउद्योतक ठे. ते लघु ठे, पण तेना गुणघणां ठे ॥ यतः ॥ न तेन वृद्धो नवति, येनास्ति पलितं शिरः ॥ युवापि गुणवान् यो वै, तमेवस्थविरं विदुः ॥ १ए ॥ ते कुमरना घणा गुण ठे, परंतु ते सर्वमां वली दाननो गुण विशेषे ठे. या चक आब्या देखे एटले गज अश्वादिकनी क्रीडा सर्व मूकी दे, अने याचक न आवे त्यारें ते दिवसने त्रुटी तिथिनी पेठे माने.

हवे ते कुमरने, नामथी तो स न पण स्वजावें डुर्जन एवो दुष्ट ए क चाकर ठे. ते चाकरने मरें वधाखो पण ते मरजुंज मातुं चिंतवे. तो पण कुमर एने ठोडे नहीं. एक दिवस राजा कुमरना विनयादिक गुण दे खी हर्ष पाय्यो. तेथी बहुमूख्यवालो एक हार कुमरने आप्यो. एवामां कोइ याचक मव्यो त्यारें ते हार ते याचकने कुमरें आप्यो. ते सर्वे वात स नें जश्ने राजानी आगल कही. राजाने रीस चढी. पढी एकांते कुमरने कहुं. हे कुमर ! तुजने जरा आब्या विना गुणेंकरी गरदपण आव्युं ठे. तो पण हुं एक

वात कहुं ते सांजल. आ राज्य तहारुं ठे. माटे दिवसें दिवसें राज्य वधारी
 यें, प्रमाद न करीयें, निरंतर सावधान रहीयें, कोइनो विश्वास न रीयें,
 तुं मां ठो, निपुण ठो, यद्यपि दानगुणें सर्वोत्तम ठो, तो पं थोडुं थो
 डुं दान आपीयें. “ अति सर्वत्र वर्जयेत् ” तेमाटे इव्यने लवीये. इत्ते
 होयतो सर्वत्र आदर पामीये. तो एवा दुर्जन इव्यने जे ते न वापरीये.
 ते सांजली कुमर विचारवा लाग्यो के, हुं धन्य हुं जे पितायें मने शिखामण
 दीधी ! एम चिंतवी स्वस्थानके जइ थोडुं थोडुं दान देवां मंथुं. त्यारें स
 र्वत्र अपवाद चाव्यो. याचकें मली मरने कहुं. हे मर ! तुं चिंतामणि
 रखो थइने अटोल काटला सरखो केम थयो ? जगत्मां दान श्रेष्ठ ठे. जे
 दाननथी आपता तेनी लक्ष्मी कोइक जोगवेढे ॥ यतः ॥ कीटिकासंचितं धान्यं,
 मक्षिकासंचितं मधु ॥ कृपणैः संचिता, लक्ष्मी-रन्येनैवोप ज्यते ॥ ३० ॥ संग्र
 हैकपरः प्राप्य, स शोऽपि रसातले ॥ दानान्तु जलदोऽप्यस्य, वनोपरि गर्जति
 ॥ ३१ ॥ धनांगपरिवाराद्यं, सर्वमेव विनश्यति ॥ दानेन जनिता लोके, कीर्तिरे
 कैव तिष्ठति ॥ ३२ ॥ ते माटे हे मर ! अंगीकार करेहुं कार्य मूकहुं ते तने
 घटतुं नथी. ॥ यतः ॥ स साः स्थिति श्रंति, चलंति लपर्वताः ॥ प्रलयेऽपि
 न श्रंति, महान्तोऽंगीकृतं व्रतम् ॥ ३३ ॥ एवुं सांजली मर विचारवा
 लाग्यो के, एक तरफ वाघ अने एक तरफ नदी ए न्याय थयो. जेमाटे ए
 क तरफ पितानी आझा अने एक तरफ पयश ते केम माय ? तथापि
 थनार होय ते थाउ परंतु दान तो देवुं. एम विचारीने अत्यंत दान देवा
 मांथुं. ते सांजली राजा अत्यंत कोप्यो थको मरने द्वारमां प्रवेश करवां
 निपेध्यो. त्यारें मरें विचाखुं जे हवे पिताने घेर रहेवुं महारे घटतुं नथा.
 ॥ यतः ॥ देशाटनं पंक्तिमित्रता च, वारांगनाराजसनाप्रवेशः ॥ अनेक
 शास्त्राणि विलोकितानि, चातुर्यमूलानि जवंति पंच ॥ ३४ ॥ एवो निश्चय
 करी रात्रिने विपे प्रहृन्नपणें एक घोडा उपर बेसीने मरनीकव्यो, अने एनो
 चाकर पापी स न इंगित आकारनो जाण तेपण साथें चाव्यो. बेहु जण
 एक दिशायें चाव्या मार्गमां कुमर कहेवा लाग्यो हे स न ! कांइक विनाद
 कारी वात कहे. ते दुष्ट बोव्यो हे राजन् ! कहो पुण्य तथा पापमां श्रेष्ठ
 गुं ? कुमर बोव्यो, तुं मूर्ख देखाय ठे. तहारुं नामतो स न ठे पण जातें
 दुर्जन देखाय ठे ॥ यतः ॥ जौमे मंगलनाम वृष्टिविषये जइ कणानां

हृये, वृद्धिः शितलिकेति तीव्रपिटके, राजा रजःपर्वणि ॥ मिष्टत्वं जवणे
विषे च मधुरं रे कंठकाख्या तथा, पात्रत्वं तु पणांगनासु रुचिरं नास्मा
तथा नार्थतः ॥ ३५ ॥ एतो सहु जाणे ठे के, धर्मथी जय अने पापथी
हृय, ते सांजलीने स न बोळ्यो. मने तमे मूर्ख कह्यो ते खरो पण अधर्म
कोने कहियें ते कहो. त्पारे कुमर बोळ्यो, सांजल ॥ यतः ॥ वचः सत्यं गुरौ
नरिः, शक्त्या दानं दया दमः ॥ अधर्मः पुनरेतस्मा, द्विपरीतोऽसुखावहः
॥ ३६ ॥ साचुं वचन बोलवुं, गुरुनी नक्ति करवी, शक्तियें दानदेवु, दया पालवी,
तथा इंद्रिय दमवी ए धर्म अने एथी विपरीत ते पाप. ए वात सांजलीस न बो
ळ्यो कदाचित् कोइ समय प्रमाणे अधर्म पण सुखदाइ ठे. जो एमज होय तो,
धर्मी ठतां तमने आपदा केम आवी ? हमणां तो अधर्मना महिमानो अब
सर ठे. तेमाटे चोरी प्र ख करी, धन उपार्जियें. कुमर बोळ्यो हे पापिष्ठ
डुष्ट ! महारी वात सांजल. ए तद्वारा वचन सांजलवा योग्य नथी. कोइक
ने धर्म करतां जय न थाय, ते अंतराय कर्मनो उदय जाणवो. अन्यायथी
अधर्मथी जय थाय, तेतो आगला ज्ञानतुं अछुवातुं जाणजे. ते सांजली
वली पापी बोळ्यो हे देव ! अटवीमां रोवा बरोवर ए वात करेथी शुं थाय ?
आगलुं गाम आवे, त्यां गामना लोकने पूढियें. ते लोक जो धर्मथी विज
य नहि कहे, तो तमे शुं करशो ? मर बोळ्यो जो तुं कहे ठे तेम ठरशो,
तो घोडा प्र ख सर्व तने आपीने तदारो जीवित सूधी चाकर थइ रहीश.
एवो पोतपोतामां पण करी आगला गाममां गया.

त्यां जइने एक वृद्धने पूढ्युं के, अमने घणा कालनो संदेह ठे जे, ध
र्मथी जय ठे के, अधर्मथी जय ठे. त्पारें कोइ दैवयोगें ते पण एम बोळ्यो
के, हा जाइ ! हमणा तो अधर्मथीज जय देखाय ठे. ते सांजली वली आग
ल चाळ्या. त्पारें ते पापी आगल हांसी करवा लाग्यो के, हे सत्यवादी
कुमर ! घोडो आपो अने महारुं चाकरपणुं करो. त्पारें मर विचारवा
लाग्यो. ॥ यतः ॥ राज्यं यातु श्रियो यांतु, यांतु प्राणा विनश्वराः ॥ या म
या स्वयमेवोक्ता, वाचा मा यातु शाश्वती ॥ ३७ ॥ सर्व जाउ पण बोळ्युं व
चन ते केमें पण न जाउ. एम वचन विचारी कुमरें घोडो प्रमुख तेने आ
प्यो, अने पोतें तेनो चाकर थइने र ॥. हवे ते पापी घोडे बेगो दोळ्यो जाय,
मर तो पठवाडे रह्यो पढोची शके नही. त्पारें पापी बोळ्यो. धर्मना प

હૃપાત ' જ પામ્યા ? હવે કહો કે, અધર્મથી જય ! અને આ ઘોડો પા
ઠો લ્યો. કુમર બોલ્યો રે પાપી ! ડુર્મતિના ધણી ! તું મને પણ ડુર્મતિ
આપે છે ? એ શરીર તો વિનાશી છે. માટે ધર્મ તેજ સાર શરણ છે. એ ગા

હિયા લોકો જાણ હોય છે, માટે એ પુરુષે એમ કહ્યું; પણ ધર્મનું મા
ત્મ્ય જાય નહીં. ડાહ્યું ઝંટને ન ગમે, તેથી કાંઈ ડાહ્યુંની મધુરતા ગઈ ન
હીં. ત્યારે ન પાપી બોલ્યો. હે કુમર ! તમે ગર્દન પુઢું પકડ્યું તે
ૂકતા નથી. જેમ ગર્દન પાટુડાં ઝાતો જાય તો પણ મૂકે નહીં. તેમ તમે
પણ એવાજ કદાચ હો. આપણે ફરી બીજા ગામના લોકને પૂછીયે. જો
તે પણ તેમજ કહેશે તો શું કરશો ? ત્યારે મર બોલ્યો. જે આ ચક્રુ છે
તે તમને આપીશું. એવો પણ કરીને ગલા ગામમાં ગયા. ત્યાં પણ ના
વિજાવને યોગે તે લોકોયે તેમજ કહ્યું. વલી ગલ માર્ગમાં જતાં પાપી
કહેવા લાગ્યો રે સત્યવાદી ! હે ધર્મપ્રહાતી ! હવે શું કરશો ? એવાં ઝ
હંત વચન સાંજલી મર પણ ધૈર્ય વલંબીને એક વડના વૃક્ષ હેઠળ જઈ
ને કહેવા લાગ્યો. રે દેવતા દેવીઝ ! અહો લોકપાલો ! તમે સાહી ઠો,
એક ધર્મ તેજ જગત્માં જયવંતો છે. તે મને શરણ આઝ. એવું કહી ભુરી
યે કરી બેઝ નેત્ર ઝલાડીને, પાપી સ નને આપ્યાં. તે જઈ સ ને કહ્યું
હે મર ! તમે ધર્મના ફલ બેઠાં જોગવો. એમ હાંસી કરતો ચાલ્યો ગયો.

હવે મર એકલોમહા પદામાં પહોંચ્યો વિચારે છે કે, આ અસંજવિત વાત
કેમ બની ? અથવા હુષ્કર કર્મના યોગથી ન સંજવે ? એમ કરતાં રાત્રી પ
હી, દિશાઝ સર્વ શ્યામતા પામી, સહુ પંખી પોતપોતાને માણે આવી બેઠા.
એવા અવસરમાં નારંમ પંખી પોતાના ઠામે તેજ વડ ઉપર નેગા મલીને વાતો
કરે છે કે, જેણે કોઈયે કાંઈ અચરિત્ત દીધું હોય, તે કહી સંજલાવો. ત્યારે
એક નારંમ પંખી બોલ્યો ફહાંથી પૂર્વદિશાયે ચંપાનગરીને વિષે જિતશત્રુ ના
મેં રાજા રાજ્ય કરે છે, તેને પુષ્પવતી નામે પુત્રી છે. તે જીવિતવ્યથાંકી પણ
અધિક વહાલી છે, સુંદર સુરૂપવતી ચોશઠ કલામાં પ્રવીણ છે. પણ નેત્રને અ
નાવે તેની સર્વ કલા ફોકટ છે. રાજાને મહાફિર ચિંતા છે, તેથી રાજાયે
પડહો વજડાવ્યો કે, જે કોઈ એ રાજકન્યાને દેખતી કરે, તેને હું તે કન્યા
પરણાવું, અને અર્ધું રાજ્ય આપું. તે સાંજલી નેક દેશના વિવિધ ઉપાયના
જાણ પુરુષ ત્યાં મળ્યા છે. તેમણે ઘણા ઉપાય કહ્યા પણ અંશમાત્ર ગુણ ન

अथो. तेमाटे ते चिंतायें पीडित राजा ठे ॥ यतः ॥ विंडुना ह्यधिका चिंता,
चिता चिंता समा नहि ॥ चिता दहति निर्जीवं, चिंता जीवंतमप्यहो
॥ ३७ ॥ तो पण राजा निरंतर नगरमां पडहो वजडावे ठे. हवे सवारने प
होरें तो राजा, राणी अने पुत्री ए सहुयें काष्ठ नक्षण करणे. पठी न जाणी
येंजे शुं बनणे ? तेमाटे प्रातःकालें तो अमारे त्यां जोवा जवुं ठे. ते सांजली
एक नहानो नारंग पंखी बोव्यो हे तात ! एनी आंखो साजी थाय, एवो
कोइ उपाय हणे ? तयारें वृद्ध नारंग पंखी बोव्यो. जातिअंधनो श्यो उपा
य ? तो पण मंत्रयौपधीनां अचिंत्य महिमा ठे. तयारें लघु नारंग पंखी बो
व्यो के, हे तात ! मने कहो के, ए केम साजी थाय ? तेने वृद्धें कहुं. हे व
त्स, रातें वात फरवी नहीं ॥ यतः ॥ दिवा निरीद्वयवक्तव्यं, रात्रौ नैवच नैव
च ॥ संचरन्ति महाधूर्ताः, स्थाने स्थाने विशेषतः ॥ ३८ ॥ तयारें लघु नारं
ग बोव्यो. तो पण हे तात ! ए वात तो मने कहो. एवा तेना अति आ
ग्रहणी वृद्ध कहेवा लाग्यो के, आ वडना स्कंधने स्थानकें वेलडी वीटाणी
ठे तेनो रस अने आपणी हंगार जो तेनी आंखमध्ये रेडे, तो नेत्र नवपक्ष
व नवां आवे. एम वातो करतां ते नारंग पंखी तो उंधी गया. हवे ते सां
जली मर विचारवा लाग्यो के, आ साचुं हणे के, जूतुं हणे ? ते निश्चय क
रवा माटे प्रथम तो हुं महारी परीक्षा करूं. एम विचारीने वेलडी खोली काढी
अने नारंगनी हंगार पण लीधी. ते उपाय करवाची कुमरने नवां नेत्र आव्यां.
हर्ष पाभ्यो. धर्मनी आस्था तो प्रथमथीज हती ते वली विशेषें वधी. सर्वे
वस्तु देखवा लाग्यो ॥ यतः ॥ वने रणे शत्रुजलाग्निमध्ये, महारणे पर्वतम
स्तके वा ॥ सुप्तं प्रमत्तं विषमस्थितं वा, रक्षन्ति पुण्यानि पुरा कृतानि ॥ ४० ॥

हवे कुमर चिंतववा लाग्यो के, त्यां जइने ते कन्याने साजी करूं. एम
विचारीने नारंग पंखीनी पांखमां पेशी रह्यो. प्रजातकालें कठीने ते नारंग
पंखाये पण तत्काल चंपानगरीना वनमां मूक्यो, कुमर पण सरोवरमां स्ना
न करी स्वादवंत फल प्र ख वावरीने नगरमां चाव्यो. त्यां नगरने दरवा
जे एक श्लोक लखेलो हतो ते देखीने वांच्यो ॥ यतः ॥ जितशत्रोरिधिं
वाचा, मत्पुत्रीनेत्रदायिने ॥ राज्यस्यार्धं स्वकन्यां च, प्रदास्यामीति नान्य
था ॥ ४१ ॥ एटले ए नाव जे महारी पुत्रीने आंखआपे, तेने हुं अर्धुं राज्य
अने ए कन्या आपुं, एवुं वांची पासे जे पुरुष उजा हता तेमने मुखें रा

જાને હેવરાવ્યુંકે, ઠોડક વિદ્યાવંત સિદ્ધ પુરુષ આવ્યો છે. તે કહે છે કે, હું રાજ મરીને દિવ્ય નેત્ર આપું. એવું સાંજલી તે પુરુષને રાજાયેં ઘણું દાન આપ્યું અને કુમરને તરત તેડાવી રાજાયેં તેને આલિંગન દીધું, ઘણી આગત સ્વાગત કરી, મરેં કહ્યું એવડું કરવા રો ઠો ? મમ હોય, કહો. ત્યારેં રાજા બોલ્યો, મહારી પુત્રીને સાજી કરો. કુમરેં પણ સુંગ ધી ડવ્ય મંમલ પૂરીને હોમહવનાદિ મહા મંબરસહિત ડેને વિષે રાખેલી ઔષધી લેડને ઉપચાર ૧૦. એટલેકન્યા દિવ્યને વંત થડ. ત્યારેં રાજાયેં તે પુત્રી, મરને પરણાવી સર્વરાજ્યમાંથી અર્ધરાજ્ય વહેંચી આપ્યું.

મર પણ તે ૧૧ સાથેં જોગ જોગવતો દોગુંદક દેવની પેઠેં ત્રિચરે છે.

એકદા મરેં ગોલ્લને વિષે બેઠાં કસ્માત્ તે પાપીને માર્ગમાં જાતો દી ઠો. તે કેવો છે ? તો, આંખો ગલ્લે છે, જૂલ્લેંતો પેટ બેવડું વલી ગયું છે, શરીરતો રજેંકરી સ્વરડયું થ મહા મલિન છે, ઠામ ઠામ ગુંબડાં થયાં છે, તેની ઉપર પાટા બાંધ્યા છે, તે મહાબિજલ્સ, ચાલતો જાણેં પાપનો ઢગલો જ હોય નહિ ! એવો દે ૧૧ને કરુણાવંત ચિત્તેં તેને તેડી પોતાની પાસે બેસાડીને મર કહેવા લાગ્યો, તું મને ડલ્લે છે ? તે પાપીયેં કહ્યું, હે મહારાજ ! તમને કોણ ન ડલ્લે ! મરેં કહ્યું, હું વિજેપે પૂરું બું, જે મને બરા બર ડલ્લે છેકે નથી ડલ્લેતો ? ત્યારેં પાપી બોલ્યો. હું નથી ડલ્લે તો મર બોલ્યો જેની તેં આંખ કાઢી તેને પણ કેમ નથી ડલ્લેતો ? તે સાંજલી ને તે પાપી, લાજ, જય અને શંકા આણતો આકુલચિત્તેં નીચું સ્વકરી ર ૧૦. કુમરેં તેનું તે વેપ મૂકાવી ૧૧ ન વ અલંકાર જોજન પ્ર સ્વ દેડ કહ્યું કે હે સજ્જન ! તે રાજ્યાદિક પામે પણ શું ? જે પુરુષ પોતાની ક્રુદ્ધિમાંથી પોતાના મનુષ્યને સંવિજાગ ન કરે ! તેમાટે તમે સુલ્લે ડહાં રહો.

હવે ત્યાં રહેતાં થકાં એક દિવસ મર, તે સ નને પૂઢે છે કે, તહારી આવી અવસ્થા કેમ થડ ? ત્યારે પાપી બોલ્યો કે, તમને વડ હેવલ મૂકી ને આગલ જતાં મને ચોર મલ્યા, તેણેં યષ્ટિ ણિના પ્રહાર કરી મહારું સ વેસ્વ જૂંટી લીધું. પઠી ડુઃસ્વ પામતો હું ડહાં આવ્યો. તેમાટે તમે ધર્મનું ફલ પામ્યા, અને હું અધર્મનું ફલ પામ્યો, હવે મને વિસ ન કરો. કુમર બોલ્યો તમે સ્વસ્થ થડ ડહાં રહો, કાંડ ચિંતા કરશો નહી. હું રાજ્ય પામ્યો બું. તે તહારી સાહાય્યેં પામ્યો બું માટે સર્વ રાજ્યના અધિકારી તમે થાડ.

ते सांजली ते त्यां सुखें रह्यो, वेदुनो परस्पर घणो स्नेह देखी स्त्री, कुमरने कहेवा लागी हे राजन् ! ए पुरुष सज्जन नथी जासतो ते माटे एनी संगत करवी रूढी नथी. जो एनी उपर तमारे राग होयतो एने इव्य आपो, देश आपो; पण एनी पासे वेसवुं ते सर्पने दुग्धपान जेवुं कोइक दिवसें अनर्थकारी ठे ॥ यतः ॥ खलः सत्क्रियमाणोपि, ददाति कलहंसतां ॥ दुग्धधोतोपि किं याति, वायसः कलहंसतां ॥ ४१ ॥ जे माटे अमे स्त्री लोक तमने शिखामण देवा योग्य तो नथी, पण तमे अत्यंत नइक ठो ते माटे ए विनंति अवधारो. इत्यादिक अनेक वातो कही ते सांजली राजकुमार चमक्यो तो खरो, पण ते नीचनी संगत मूकी नही.

एकदा कुमरना ससरायें सज्जन पापीने एकांते बोलावी पूढ्युं के, तमारे अने मरने परस्परे एवढो राग केम ठे ? ए कुमरनो देश कोण ? जाति कोण ? पिता कोण ? अने तमे क्यांथी आव्या ? त्यारे ते पापियें विचाखुं के, कदाचित् कुमर पूर्वतुं वैर संजारीने रखे मने अछुज करे ! ते माटे आगलथीज हुं ठीक करूं. एम चिंतवीने ते बोळ्यो हे राजन् ! कहेवा जेवी वात नथी. परंतु राजायें वारंवार पूढ्याथी ते पापी हांसी करतो बोळ्यो.

श्रीवास नामें नगरमां नरवाहन राजानो हुं पुत्र हुं. अने ए महारो चाकर ठे. पण सहेजे रूपवंत घणो ठे अने कोइक सिद्ध पुरुषनी पासे विद्या पाम्यो, पढी पोतानी जातिनी लाजे घर मूकी देशांतर जमतो इहां आव्यो. पूर्वना पुण्यथी तमे पुत्री परणावी अने लक्ष्मी पाम्यो. तथा हुं पण पिताना परवश्यकी नीकव्यो, फरतो फरतो इहां आव्यो. एणें मने उलख्यो, ने जाण्युं के, रखे ! महारी जाति जाति कही फजेती करे ? तेमाटे महारी साथे सगपण राखे ठे. ए वात सांजलीने राजायें आकुल व्याकुल थइ विचाखुं के, है ! है ! महा असमंजस वात बनी ! हवे शुं करूं ? हुंतो वचनमां बंधाणो, पुत्री परणावी पण ए जमाइनो नियह करवो ए रूढुं ठे !

एम विचारी सुमति प्रधानने बोलावीने कखुं के, एनो नियह करो. प्रधानें ए कामथी अत्यंत वाख्यो तेथी राजा मौन करी रह्यो अने पोताना चाकरोने ठांनकखुं के, रात्रें घरना वें मागें आवतो जेने देखो तेने मारी नांखजो ! पण कोइ विचार करशो नही. ते वात चाकरें प्रमाण करी अने राजायें ते चाकरोने ठांन ते स्थानके उजा राख्या.

हवे राजायें रात्रीने मयें राज रने बोलाववाने पुरुष मोकळ्यो, तेणे जड मरने कहुं के, हमणां इ प्रयोजन ठे माटे राजा मध्यमार्गे थड उ तावजात ने तेडावे ठे. ते सांजली डग छेड ठोलीयाथकी मर उत १०, तेने गीयें ठेडो गलीने ह्युं के, स्वामिन् ! तमे माह्या ठो, नीतिना जाण ठो, तो कोइनो विश्वा करी आवी अंधारी राते एकला केम जाशो ? यतः काकेशौचंद्यूतकारेषु सत्यं, क्लीबे धैर्यं मद्यपे तत्त्वचिंता ॥ सर्पे ह्वांतिः शिष्ट कामोपशान्तिः, राजा मित्रं केन दृष्टं श्रुतं वा ॥४३॥ हे स्वामिन् ! तमारा का ममां तमारो मित्रस न विधान ठे, माटे एने मोकलो. ते सांजली कु मर हर्ष पामी आंगणे सूतो जे पापीस न तेने बोलावीने मोकळ्यो. ते पण हर्ष पामतो जाय ठे, एटले मार्गना वचमां तेने राजपुरुषें री नां १०. उखाणो साचो थयो जे “ स्वश स्वधातयति ” ते वखत कल कलाट शब्द थयो. ते उ जाणीने ११ मरने कहेवा लागी. हे महाराज ! महारुं कहुं न मान्युं होत, तो महारी शी गति थात ? पढी मर पण राजा कपट जाणी सैन्यसहित संनद्ध बद्ध थड नगर बहार नीकळ्यो. राजा पण कोपाटोपें युद्ध करवा बहार नीकळ्यो. त्यारें प्रधानें घणी घणी वातो कही राजाने समजाव्यो के, हे राजन् ! अणविचाहुं काम न करि ये. ए तो गुणवंत ठे. माटे परीक्षा करो. त्यारें राजा बोळ्यो तमे रूडुं कहुं. तो हवे तमेज जाउ अने सर्व खबर लावो. ते प्रधान पण मर पासे आवी पूढवा लाग्यो, के तमारी जाति कहो ? मरें कहुं के. महारी जा तम ने जाति ल कहेरो. प्रधानें कहुं के तमे तो गुणे करी गुणवंत ठो ते अमे जाणीयें ठीयें. पण दुष्ट पापीयें राजाने विरुद्ध जांखीने शंका उपजा वी ठे. ते माटे तमने पगे लागीने ल प्रमुख पूढीये ठीये. त्यारें ते कुम रें पोतानी सर्वे वात जणावी. ते सांजली सद्गु रीऊया. राजायें श्रीवास नगरे पोतानो दूत मोकळ्यो. ते राजा पण समाचार वांची प्रथम पुत्र सु वाना समाचार सांजळ्या हता, ते पाठो जीवतो सांजलीने घणो हर्ष पा म्यो. जितशत्रु राजानो उपकार मान्यो जे एणें महारा पुत्रनें घेर राख्यो. पढी ते नरवाहन राजायें जेटणुं आपीने पोताना प्रधाननें जितशत्रु राजानी पासे मोकळ्यो. प्रधाने जड यथार्थ वात कही, ते सांजली राजा विचार वा लाग्यो के, अज्ञानें करी महा अनर्थ कखो होत तो कहेवा परिणाम

थात ? एम चिंतवी घणुं लज्जा पामीनें पोतानो अपराध खमावतो कुमर
प्रत्ये कहेतो हवो के, अर्द्ध राज्यतो तमारा गुणें पाम्या ठो, अने शेष अर्द्ध
राज्य में आजें तमने आप्युं. ते कुमर अणइहतां पण घणा आग्रह पूर्वक
कुमरने राज्यानिपेक करीने. राजा पोते तपोवनमां जइ तप करतो हवो
हवे ते ललितांग कुमर पुण्यें करी घणुं शोजतो हवो ॥ यतः ॥ पुण्या
दवाप्यते राज्यं, पुण्यादवाप्यते जयः ॥ पुण्यादवाप्यते लक्ष्मी, र्यतो धर्म
स्ततो जयः ॥ ४४ ॥ हवे ललितांग पोतानुं राज्य सारा मंत्रीश्वरने सोंपी
ने पुष्पावती राणी सहित प्रधानादिक परिवारने साथें तेडी नगरना लोक
नी रजा लइने अविड्ढिन्न प्रयाणे पोताना पिता पासें आव्यो. पितायें आ
मंवरें प्रवेश महोत्सव कखो. पितापुत्रें परस्परें घणा स्नेहनां वचन कह्यां.
पढी कुमरें कहुं के, स्वामी चंपानुं राज्य कोइक सामंतने मोकली तमारे स्वा
धीन व्यो. तेने पितायें कहुं तहारुं राज्य लेवे सखुं. तें तो सामुं महारुं कुल
अजवाव्युं. हवे एक दिवस पिता कहेवा लाग्यो के, हे पुत्र! आ राज्य त
था प्रजा प्रमुख तमे पालो. अने हुं चारित्र अंगीकार करीश. ते वात कु
मरें अणमानतां पण अति आग्रह करीने घणा आमंवरें तेने पितायें रा
ज्यानिपेक कखो. अने राजा पोतें गुणवंत आचार्य पासे चारित्र अंगीका
र करी आगमनो अन्यास करी गीतार्थ ययो. गुरुयें तेने योग्य जाणी आ
चार्यपद आप्युं. उग्र चारित्रपालता थका विचरे ठे अने ललितांग पण न्याय
सहित राज्य पालतो, धर्म आराधतो प्रजाने सुख देतो विचरे ठे.

एवामां एक दिवसने विपे उद्यानपालकें आवी राजाने विनंती करी
के, हे महाराज ! नरवाहन राजरूषि उद्यानमां समोसख्या ठे. ते सांज
ली लाखपसाय वधामणियाने आपी. अंतेउर परिवार अने चतुरंगी सेना
सहित गुरुने वांदवा नीकव्यो. त्यां विधिपूर्वक वंदना करीने धर्म सांजल
वा बेवो. त्यारें मुनियें पण महाव्रत प्ररूपीने पढी श्रावकनां सम्यक्त्वसू
ल बारव्रतरूप धर्म प्ररूप्यो. ते सांजली राजाये दृढचित्ते समकित अंगी
कार कखुं. ते राजा सात क्षेत्रे धन वावरतो, विशेषें संघनी जक्ति करतो अ
नुक्रमें मणिसुवर्णमय पगथीयां, रंगमंमप, त्रिमंमप, नृत्यमंमपादिक चोरा
शी मंमपें सहित एक दिव्य शिखरबंध चैत्य करावतो हवो. तेमां श्रीरूष
जदेव स्वामीनुं विव प्रतिष्ठा करीने स्थापतो हवो. त्यां निरंतर स्वात्रपूजा

કરતો, અત્રું મેં વૃદ્ધાવસ્થા થઈ જાણીને પોતાના પુત્રને રાજ્યેં આપીને ચારિત્ર લેઈ. ઠઠ અઠમાદિક તપ કરતાં ઉપસર્ગાદિકને સદેતાં ઢેડે અણસણ કરીને દેવલોકેં ગયા ત્યાંથી ચ્યવી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં મનુષ્યાવતાર પામી, સકલ કર્મને હ્રય કરી કેવલજ્ઞાન પામી, આત્મરામી મોક્ષે જશે. એ રીતે ધર્મથી ચલતું નહીં. એ કથા શ્રી પાર્શ્વનાથ ચરિત્રમાં જોઈ લેજો ॥

હવે જે સત્ત્વવંત હોય, તેજ આપદામાં સચાઈ થાય, તે માટે આપદામાં સચાઈ થનારો બતાવે છે. તે બંધવા જે વસણે હવંતિ ॥ (જે કેળ) જે પુરુષ અથવા જે પ્રાણી (વસણે કેળ) કષ્ટ આપદાને વિષેં આપણા (હવંતિ કેળ) હોય. અર્થાત્ ક આપદાની વચ્ચે જે આપણને આડ્ય કરે, (તે કેળ) તે પુરુષ અથવા તેજ પ્રાણી (બંધવા કેળ) બાંધવ કહીયે. ઇહાં પાતાંતરે (વહંતિ, એવો પણ પાત છે, તે (વહંતિ કેળ) આપદાને વહે એટલે આપદાનો નિરાર કરે, તે બાંધવ કહીયે. તે આપદા એક ડચ્ચથી અને બીજી જાવથી એવા બે પ્રકારેં જાણવી. તેમાં ડચ્ચથી આપદા તે નિર્ધન થતું, કષ્ટ પામતું, રોગાદિક પામતું, વહાલાનો વિયોગ, અને અવહાલાનો સંયોગ એ સર્વ ડચ્ચઆપદા કહીયે, અને જાવ આપદા તે ડુર્ગતિયે જતું, ધર્મરહિતપણે થતું ઇત્યાદિક આપદામાંથી જે નિરારે, તે બાંધવ કહીયે. એના ઉપર સિંહ તથા વસંત એ બે જાણનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

મગધ દેશે મહાલય નામક ગામે, એક સિંહ અને બીજો વસંત એ બે નામેં બે સગા જાઈ વસે છે. તેને માંહોમાંહે ઘણી પ્રીતિ છે. એક એક વિના રહી શકે નહીં. અનુક્રમેં યૌવન અવસ્થા પામ્યા. સાર્યેંજ જાણ્યા, પૃથ્વીમાં જમે, ડચ્ચ ઉપાજોગ જોગવે, ચાચે પીયે વ વિલેપનાદિ સર્વ સાર્યેંજ કરે.

એક દિવસ જાણું જાઈની જાર્યા જત્તરિને એકાંતે કહેવા લાગી કે, તમે મૂર્ખ દેખાઉ છો. કેમ કે જે ઘરમાં વાત થાય છે, તેની પણ તમને સ્વબર નથી? એમ સાંજલીને તે પણ ચમક્યો. કે, આતે શું કહે છે. ત્યારેં તે બોલી, તમારો મહોટો જાઈ મુખેં મીઠો છે, પણ હૃદયે ધિતો છે. પોતાની પિને કં, વ, ધરાણાં તથા સ્વજૂર પ્રાદિમ સર્વ આણી આપે છે. વલી ડચ્ચ પ્રમુખ પણ ગાંઠે કરે છે. તમને ઘણું શું કહું? પણ એનાં ફલ આગલેં જાણશો. ત્યારે વસંત બોલ્યો. રે પાપિણી! એવા જૂઠા સંનેડા શું લગાડે છે? કદાપિ જુગ પલટાય, તો પણ મહારો જાઈ એવો હોય નહીં. તું બીજાના ઘરની

पेठे अमारुं घर धूल मेलववा तैयार थइ ठो महारी जोजाइ महारी माता बरोबर ठे. ते कदापि वांकुं करे नहिं. ते सांजली मौन करी रही.

वली एक दिवस एमज कहेवा लागी. एम दिन दिन कहेतां यकां ए दिवस तेना चित्तमां ते वात वेशी गइ के, आ महारी स्त्री खरु कहे ७. त्यारें ते स्त्री पण बोली के, हे जर्तार ! तने ज्ञांति ठे. तुं बांधव उपरर क ठो माटे कांइ देखतो नथी ॥ यतः ॥ रत्तो डुछो मूढो, केणइ बुग्गाइउय जो पुरिसो ॥ देवेहिं वि सयलेहिं, नरतिरिए पत्तियावेउ ॥ ४५ ॥ ते जोजाइ तो कूड कपटनी कोथली ठे, मने नहानी जाणीने घरनां सर्व काम करावे ठे. मुऊने दासीनी पेठें गणे ठे. अने महोटा जाइ तुऊने चाकरनी पेठें गणे ठे. अमे तुऊने बलग्या ठैयें तो हवे शुं करियें मौन करीने वेसी रहीये ठियें. एवी वातो सांजलावीने जंचेखो ॥ यतः ॥ सुवंशजोऽप्यकृत्यानि, कुरु ते प्रेरितः स्त्रिया ॥ स्नेहजं दधि मथ्नाति, पश्यं मंथानको नहि ॥ ४६ ॥

हवे एक दिवस न्हानो जाइ ते महोटा जाइने कहेवा लाग्यो के मा हारो जाग वहेंची आपो. त्यारे अपूर्व वचन सांजलीने वृद्ध जाइ बोळ्यो के, कोनी साथे तहारे जाग वहेंचुं ठे ? महारा विना तहारे कोण ठे ? अने तहारा विना महारे कोण ठे ? जे कांइ तहारुं विपरीत कछुं होय, ते कहीवे खाड. आ सर्व लक्ष्मी तहारी ठे. 'सुखें विलसो, जोगवो. ते सांजलीने न्हानो जाइ लाज्यो. पाठो घेर आवी स्त्रीने कहेवा लाग्यो के, जाइ तो आ रीतें कहे ठे. त्यारे स्त्री बोली के, जे धूर्त होय ते एमज बोले. माटे एवा वचनें ललचाइश नहिं, पण महारुं वचन नथी मानतो, तो हुं जाणुं हुं जे तहारी मति खशी गइ ठे. तुं जोजो ठो पण हाथमां आव्युं कोण मूके ? तहारे चाकर थइ रहेवुं होय, तो सुखें रहे; पण हुं तो दासीपणुं नही करुं; हुं महारा पियरमां जइने रहीश.

एम सांजलीने वली वृद्धजाइनें जइ कछुं के, जाग वहेंची आपो. तेवारें तेणें वली पण तेवांज मीठां वचन कहां ते सांजलीनें तेमज पूर्वली पेठें लाज्यो. एम वारंवार िने तथा जाइने वचनें मोलायमान थको रह्यो. एम वली पण एक दिवस आवीने अडी बेठो. के, आज तो जाग आपशो त्यारेंज उठीशुं. एम सांजलीने वृद्धजाइयें विचाछुं के, जगत्मां स्त्री तो घणी वात ठे. स्त्रीथी सर्व हेवुं ठे, एणें बधुं घर खराब कछुं. ॥ यतः ॥ अ तं

साहसं माया, मूर्खत्वमतिजोनता ॥ अशौचं निर्दयत्वं च, गीणां दोषाः
स्वप्नावजाः ॥ ४७ ॥ इत्यादिक विचारीने घरबार प्र ख सर्व इव्य तेणे व
हेंची आप्यां. ते लइ न्हानो जाइ बहार नीकव्यो.

हवे थोडा दिवसमां लघुजाइ सर्व लक्ष्मी विणसाडीने खाली थयो.
ऊनाइयें वली नवी लक्ष्मी उपार्जी, त्यारें लघुजाइ महोटा जाइने कहेवा
लाग्यो के, तमे जूदी गांठ राखी मूकी हती माटे तेमांथी मने आपो तेवा
रें वली पण ते वृद्धजाइयें लक्ष्मी आपी. एम वारंवार मागे, त्यारें वारंवार
वृद्धजाइ आपे. वारंवार लघुजाइनी लक्ष्मी खूटे. तेथी लोक सर्व ते लघुजा
इनी घणी निंदा करे, अने वृद्धजाइतो घणो स्नेह धरे, मीठे वचनें बोलावे.
एम घणा वखत लक्ष्मी लीधायी न्हानो जाइ लाजनो माखो मागी तो शके
नही, पण वृद्धजाइ उपर द्वेष धरतो गाम नगरने विषे नमतो फरे, परंतु
क्यांय कोडिमात्र कमाय नही. पढी निर्धन थवाथी मलिन व पहेरतो,
चूखें मरतो फरी पण पोताना गाममां आव्यो. वृद्धजाइ उपर ठरी काढी
मारवा त्रुगे. जाइयें ते घात बचावी लीधी. मनमां विचाखुं के, धिार
पडो संसारने !! जे सगो जाइ थको पण आबुं अकार्य करे ठे, इत्या
दिक चित्तमां वैराग्य आणतो गाम मूकीने बहार नीकव्यो. त्यां पांच स
मिते समिता, महा समताना धणी, जितेंद्रिय, आत्मसाधन करता कोशक
मुनिराज, दीठा. तेमनी पासे धर्मोपदेश सांजलीने चारित्र लइ. पालीने सौ
धर्म देवलोकें देवता थयो. लघुजाइपण तापसी दीक्षा लइ पालीने जोति
पी देवता थयो. त्यांथी संसारमां रजव्यो. अनुक्रमें अचलनामे नगरीने
बहार बहुशाल नामें उद्यानमां कालो विकराल सर्प थयो.

एवामां वृद्धजाइ सिंहनो जीव देवलोकनां सुख जोगवीने गजपुर नग
रने विषे सुरेंद्र नामें राजानो वसुधर नामें पुत्र थयो. ते महागुणवंत, सुम
तिवंत, न्यायवंत, सर्व लोकने प्रिय एवो थयो. अनुक्रमें यौवनवय पांम्यो.
कोशक साधु दीठा के, तत्काल जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. पाठलो सिंहनो
जव सांजव्यो. हर्ष उपन्यो. वैराग्य पांम्यो, एवामां श्रीगुणधर नामें केवली
पासें दीक्षा लीधी. त्यां केवली जगवाननें लघु जाइनो संबंध पूठयो. केवलीयें
पण सर्व संबंध संजलाव्यो. त्यारें सर्पनो जव सांजलीने महावैराग्य उप
न्युं. अनुक्रमें ते वसुधर नामें मुनि चौद पूर्व जण्या, तेमने आकरा तप त

पता, संयममां तत्पर रहेतां अवधिज्ञान उपन्युं. वली आगल शुन अथ्य वसायें वर्ततां मनःपर्यवज्ञान उपन्युं, त्यारें आचार्यें योग्य जाणी आचार्य पद आप्युं. ते वसुधर आचार्य विहार करता ते सर्पने प्रतिबोधवा बहु शाल वनमां पधाखा. ते सर्पने धर्म संजलाव्यो. तेथी वैराग्य पास्यो. सर्प ने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं, धर्म ऊपर प्रतीत आवी के, तेज वेला अनशन कस्युं. पांच दिवस अनशन पाली समाधियें काल करीने सौधर्म देव लोकें देवता थयो. अनुक्रमें सिद्धि वरशे. ए कथा जवनावना वृत्तिमां तथा नेमिचरित्रमां जोजो. तेमाटे जाइ ते एवा होय. जे इव्य अने जावरूप वेहु आपदामां आवी उजा रहे, अने निस्तार पमाडे. इति सिंहवसंतकथा. ॥ इति श्रीसकलसज्जामिनीजालस्थलतिलकायमान पंमितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्य पंमित पद्मविजयगणिकृत वालावबोधे गौतमकुलक प्रकरणे द्वितीय गाथायां सप्तोदाहरणानि समाप्तानि ॥ १ ॥

हवे त्रीजी गाथानो संबंध लखीयें ठैयें. वीजी गाथामां चारे पद संसार निस्तार थवानां कह्यां. हवे त्रीजी गाथामां संसारमां जे रज्जलावे ठे, ते कोण ? तो के, क्रोधादिक रज्जलावे ठे; माटे क्रोधादिकनुं स्वरूप कहे ठे. तेमां पण यद्यपि अनंतानुबंधी, अप्रत्याख्यानी अने प्रत्याख्यानी ए त्रण कषायनी चोकडीउ ते गुणताणाने अनुक्रमें सायें जाय ठे. तथापि संज्वलना कषाय जे ठे ते अनुक्रमे जेवारें बंधमांथी अने सत्तामांथी जाय ठे, तेवारें चार मांहेथी प्रथम क्रोध जाय ठे. ते माटे आदिमां क्रोधनुं स्वरूप कहे ठे.

॥ मूल गाथा ॥

॥ कोहान्निचूया न सुहं लहंति, माणंसिणो सोयपरा हवंति ॥ मायाविणो हुंति परस्स पेसा, लुब्धा महिष्ठा नरयं उ विंति ॥ ३ ॥

अर्थः—कोहान्निचूया न सुहं लहंति एटले जे प्राणि (कोहान्निचूया के०) क्रोधे करीने अजिम्त एटले व्याप्त थयेला होय, ते प्राणी (सुहं के०) सुखने (नलहंति के०) न पामे. अथवा (सुहं न लहंति के०) शुन ए

ટલે કલ્યાણને ન પામે ॥ અહે વચ્ચે કોહેણં ॥ ઇતિ ઉત્તરાધ્યયન સૂ વ
ચનાત્ ॥ તે પર શૂર નામા વિપ્રની કથા કહે છે.

॥ વસંતપુર નગરને વિષે કનકપ્રજા રાજા રાજ્ય કરે છે. તેને સોમજ ૧
નામેં પૂરોહિત છે. તે પૂરોહિતને સૂરનામેં પુત્ર છે. તે ચૌદ વિદ્યામાં પ્રવેશ
અને માહ્યો છે. પણ ઘણો ક્રોધી છે. અગ્નિની પેઠેં રાતદિવસ પ્રજલતો રહે
છે. સ્વનાવેંજ કઠોરજાણી છે. રાજસનામાં પણ કહુઆં વચન બોલીને જો
ક સાથેં ઘણો ક્લેશ કરે છે. એક દિવસને પ્રસ્તાવે ક્રોધ કરતાં પિતાનેજ ગ
ળું મરડીને મારી નાંચ્યો. તે દેશીને તેની માતા નાસીને પિયરે જતી રહી,
રાજાચેં પણ હુષ્ટ જાણી પૂરોહિત પદવીથી ઉતારી મૂક્યો. સદા રોષેં રાતો
રહે ॥ યતઃ ॥ ક્રોધઃ પરીતાપકરઃ, સર્વસ્યોદ્દેગકારકઃ ॥ વૈરાનુષંગ જનકઃ,
ક્રોધઃ સુગતિહંતૃકઃ ॥ ૧ ॥ પાડોસી સાથે પણ આકરો ક્લેશ કરે.

હવે તે સૂરની ૧૧ ઘણી રૂપવંતી છે, તેને દેશીને રાજા તે સ્ત્રીને લેવા
માટે ટિડ જોયાં કરે છે. એક દિવસ તે સૂર બ્રાહ્મણ પાડોશી સાથેં લજ્જો.
લડતાં થકાં પાડોશી 'મ' ક ફૂટ્યું. તેથી તે પાડોશી મરી ગયો. ત્યારેં
રાજાચેં તે 'સર્વ' ડચ્ચેં ઝલાલી લીધું. ૧૧ને તેડી પોતાના અંતેઝરમાં મૂકી
અને શૂરને ત્યાંથી કાઢી મૂક્યો ॥ યતઃ ॥ લવણ સમો નહિ રસો, વિન્નાણ
સમો બંધવો નહિ ॥ ધમ્મસમો નહિ નિહી, કોહસમો વશરિઝ નહિ ॥
॥ ૨ ॥ માર્ગમાં તેણેં ક્રોધેં કરી તાપસી દીક્ષા લીધી. ત્યાં ઘણું અજ્ઞાન
કષ્ટ કરીને અંતે જો આ તપ 'ફલ' હોય, તો હું આ રાજાના વધનો કર
નાર થાવું એવું નિયાણું કરી મરણ પામીને વાયુ મારમાં દેવતા થયો. ત્યાં
પૂર્વ જવનાં વૈરેં કરીને નગર ઉપર ધૂલનો વરસાત વરસાવ્યો. સમસ્ત નગ
ર ધૂલમાં ઢાંટ્યું. ઇત્યાદિક પાપ કરી મરણ પામીને મૂંબ થયો. ત્યાંથી કા
લ કરીને પહેલી નરકે નારકી થયો. પછી અનંતા જવ જમીને મગધદેશને
વિષે કોડક ગામમાં પટેલ થયો. ત્યાંપણ મહાકપાયી થકો કષાય કરી રા
જા સાથે ચૌટાવચ્ચે લજ્જો. ઊલ્લંઠ વચન બોલવા લાગ્યો, રાજા રુઠો. ત્યા
રેં તે પટેલને તુલ્કની શાખાચેં બાંધીને ઝંધે 'મ' કે ટંગાડ્યો ॥ યતઃ ॥
અનુચિતકર્મારંજઃ સ્વજનવિરોધો બલીયસા સ્પર્ધા ॥ પ્રમદાજનવિશ્વાસો,
મૃત્યુદ્ધારાણિ ચત્વારિ ॥ ૩ ॥ એવા અવસરને વિષે કેવલજ્ઞાની જગવંત વિ
ચરતા તે ગામને વિષે સમોસચ્ચા. રાજા પ્રમુખ સર્વ કેવલીને વાંઢવાને ગયા

जगवानें, दयाधर्मनी देशना दीधी ॥ यतः ॥ संतार्पं तनुते जिनन्ति विनयं
सौहार्दमुत्सादय, त्युद्देगं जनयत्यवद्यवचनं सूते विप कवजम् ॥ कीर्ति
कृतंति दुर्गतिं वितरति व्याहन्ति पुण्योदयं, दत्तेऽयं कुगतिं सहीतुमुचितो
पेवः सदोषः सताम् ॥ ४ ॥

एवी देशना सांजली देशनाने अंतें राजायें पूढ्युं हे जगवन् ! शूरवीर
सुनटें शुं जीतवुं ? केवली बोल्या. अंतरंगना काम, क्रोधादिक शत्रु जीत
वा. तेना विपाक महा विहामणा ठे. ते क्रोधना विपाक उपर सूरना जव
थी वर्णवीने ते गामनो पटेल टांग्यो ठे. त्यांसुधीनो सर्ववृत्तांत कही संज
लाव्यो. ते कथा सांजलीने घणा जव्यप्राणी प्रतिबोध पाम्या. ते माटे
क्रोधी सुख न पामे इति. आ सूरविप्रनी कथा जवजावना ग्रंथमां ठे.

हवे बंधमांथी तथा सत्तामांथी क्रोध गया पठी मान जाय
ठे, माटे क्रोध पठी माननो स्वरूप कहे ठे.

॥ माणंसिणो सोयपरा हवन्ति ॥ (माणंसिणो के०) जे पुरुष मानवंत
एटले अहंकारी होय, ते पुरुष (सोयपरा के०) सोच करवाने विपे
तत्पर (हवन्ति के०) होय. अथवा (माणंसिणो के०) मान करनारो पु
रुष एटले अहंकार करनारो पुरुष (सोय पराहवन्ति के०) शोकना परा
जवने पामे. एटले मानी पुरुषने सोच करवो पडे. ए जाव ॥ यतः ॥ पा
वन्ति जइ अयंस, उमायं अप्पणो गुणधंसं ॥ उवदसणीजो अजणो, हुंति
अहंकारिणो जीवा ॥ ५ ॥ ते मान उपर उद्धित कुमारनो दृष्टांत कहे ठे.

नंदिपुर नगरने विषे र सार नामें राजा राज्य करे ठे. ते राजाने रूप
वती रंजा सरस्वी रंजा नामें स्त्री ठे. तेने पुत्रपुत्र्यादिक अपत्य कोइ जीव
ता रहेता नथी. एकदा प्रस्तावने विषे पुत्र आव्यो. तेने जीवाडवानो उ
पाय करवा माटे सुपडामां घालीने उकरडे नांख्यो. पठी घडि एकने आंतरे
त्यांथी पाठो लीधो. ते दैवसंयोगें जीवतो रह्यो. एम एक वार ठांमीने
फरी पाठो लीधो माटे उद्धित मर नाम दीधुं. ते यौवनवय पाम्यो. पण
कोइ जातिस्वजावें घणो अहंकारी होवाथी कोइने नीचो नमेज नही. स्त
ब्धनो स्तब्ध रहे ॥ यतः ॥ नमन्ति सफला वृक्षा, नमन्ति लज्जा नराः ॥
शुष्कं काष्ठं च मूर्खाश्च, न नमन्ति नजन्ति च ॥ ६ ॥ ते सर्व जगत्ने तृण
वरावर गणो ठे. अनुक्रमें उपाध्यायनी पासें जणवा मूक्यो; परंतु ते उपा

ધ્યાયને પણ વંદે નહી. એક દિવસ ઝપાધ્યાયને તમાચે તમાચે મારીને હેઠો નાંચ્યો. તિરસ્કાર ક ાો. તે વાત રાજાયે સાંજલીને પુત્રને ઘણો નિઝંઢયો. ઘણી શિલામણ દીધી ॥ યતઃ ॥ મર્દય માનમતંગજદર્પ, વિ નય શરીરવિનાશનસર્પ્પમ્ ॥ ક્ષણો દર્પ્પાદિશવદનોપિ, યશ્ય ન તુલ્યો

વને કોપિ ॥ ૭ ॥ તો પણ રાજાની શિક્ષા ન માની ત્યારે વિષનો ઝંકૂ રો જાણી તર્જના કરી મૂક્યો ॥ યતઃ ॥ ધણં ધણાણ મૂલં, જાય મૂલં સુ હાણ સયલાણં ॥ વિણઝ ગુણાણ મૂલં, દર્પ્પો મૂલં વિણાસાણં ॥ ૮ ॥ તે વારે તે ફરતો ફરતો તાપસને આશ્રમે આવ્યો. પણ તાપસને મસ્તક નમા વે નહી. ત્યારે તાપસે જાણ્યું કે, એ અવિનીત ઢે માટે અમારા કામનો નહી. તેથી તાપસે પણ તેને કાઢી મૂક્યો. હવે માર્ગે ચાલ્યો જતો સામો સિંહ આવ તો દેખીને અહંકારે જરાણો સ્વસે નહી. તેને સિંહે પણ ફાલ દેડ મારીના ચ્યો. મરીને ગર્દજ થયો. તિહાં ઘણી તાડના તર્જના સ્વમતો જવ પૂરો કચ્યો.

ત્યાંથી મરીને નંદિપુર નગરને વિપે પૂરોહિતનો પુત્ર થયો. સર્વ વિદ્યા જાણી શા નો પારંગામી થયો. પણ અહંકારી ઘણો હતો માટે ત્યાંથી મ રણ પામીને મૂંબ થયો. તિહાં તે મૂંબને જેવારે પાઢલા જવનું પુરોહિતનું કુટુંબ દેસે તેવારે તેમને ઘણો રાગ ઝપજે. એવા અવસરમાં ત્યાં કેવલી જગવાન્ પધાચ્છા. તેમને પુરોહિતનું કુટુંબ વાંદવા ગયું. વાંદીને વેઠા. કેવ લીયે દેશના દીધી ॥ યતઃ ॥ બલિન્યો બલિનઃ સંતિ, વાદિન્યઃ સંતિ વાદિનઃ ॥ ધનિન્યો ધનિન સંતિ, તસ્માદર્પ્પં ત્યજેત્બુધઃ ॥ ૯ ॥ ઇત્યાદિક દેશના સાં જલીને પુરોહિતનું કુટુંબ પૂઢવા લાગ્યું. હે જગવાન્ ! અમે ઝત્તમ જાતિનાં કહેવાઈયે ઢતાં અમને એ મૂંબ ઝપર સ્નેહ ઝપજે ઢે, તે ' શું કારણ ઢે ? ત્યારે કેવલીયે ઝખિત કુમારના જવથી સંબંધ કહી દેશાચ્છો. તે સાંજલી ને રાજા પ્રમુખ અનેક જવ્ય પ્રાણીઝ દીક્ષા લેડ મોઢે પહોતા તે મૂંબ ઘણો સોચ કરવા લાગ્યો. તે મૂંબ સમતા ઝંગીકાર કરી મોઢુ જશે ॥ એ માન ઝપર ઝપ્પીત મારની કથા કહી ॥ ઇતિ જવ જાવનાયાં ॥

હવે માનનો બંધ ગયા પઢી માયાનો બંધ જાય ઢે, તે માટે હવે માયા કહે ઢે.

॥ માયાવિણો હુંતિ પરસ્સ પેસા, જે પ્રાણી (માયાવિણો કે) માયાવી ઇટલે જે માયાવંત હોય તે પ્રાણી આજવે તથા પરજવે (પરસ્સ કે) પાર કા (પેસા હુંતિ કે) ચાકરપણે થાય. ઇટલે કપટી પ્રાણી આજવે તથા

परन्तु वे पारको दास थाय तिहांआजवाश्रयी शेवनी पुत्रीपद्मनीनी कथा कहेडे.

वणारसी नगरीयें कमठ नामा शेवनी पद्मिनी नामें पुत्री ठे ते पुत्री महा मायातुं घर ठे. माता पिताने पण कूड कपट विनयें करीने रीऊवे ठे. माता पिताने तेना उपर घणो राग ठे, एक दूणमात्र पण पुत्रीनो विरह खमी शकतां नथी. ते पुत्री ज्यारें यौवन अवस्थामां आवी. तेवारें को इक चंडनामे परदेशी वाणियाने घर जमाइनी परतण करी परणावीने घेर राख्यो. एम करतां पद्मिनीनो वाप मरी गयो. त्यारें घरनो घणी चंड थ यो. पद्मिनी पण निरंकुश थइ, जर्तारने पण कपट विनयें करी रीऊवीने अन्य पुरुष सायें अनाचार सेववा लागी. तो पण तेनो जर्तार जाणे के, ए महासती ठे. एकदा ते पद्मनीयें पुत्र प्रसव्यो, त्यारें विचाखुं के जो ए बालकने स्तनपान करावीश तो महारा सर्व अवयव शिथिल थामे, अ ने शरीर निर्बल थामे, त्यारें विषयनो स्वाद जतो रहेजे, एम चिंतवी ध वरावे नही. जर्तारने कहेवा लागी के, हे स्वामी ! आज पर्यंत महारे को इ पुरुषनो हाथ अड्यो नथी, तो हवे आ बालकने स्तनपान केम करातुं ? जर्तारें तेनी सर्व बात साची मानीने एक धाव्य राखी.

एकदा ते चंड पोताने हाटे बेगो व्यापार करे ठे, एवामां कोइक तरुण ब्राह्मण चंडना हाटे आवी बेगो ठे. ते समये ब्राह्मणने माथे ठाज उपर थी एक तरणुं पडथुं. त्यारे चंडें तेना मस्तक उपरथी ते तरणुं लीधुं. ए टले ते ब्रा एं पोतानी केहेडे कटारी हती. ते काढीने पोतानुं मस्तक बेदवा मांमथुं. तेने शेठें पराणे जाली राख्यो के, अरे जूंमा ! तुं आ शुं काम करे ठे ? श्यामाटे मस्तकछेदन करे ठे ? अमारो शो अपराध ठे ? विप्र बोळ्यो के, हे शेठ ! तमारो कांइ वांक नथी; पण में आ जन्मथी मांमी ने कोइनुं तृणमात्र पण दत्त लीधुं नथी अने आज महारे मस्तके तर णुं लीधुं, माटे महारा व्रत नियमनो जंग थयो.

ते सांजली चंडशेठें विचाखुं के, महारी स्त्री सती ठे, अने आ ब्राह्म ण निर्लोनी ब्रह्मचारी महारा घर योग्य ठे. एम विचारी शेठ घणोज आ ग्रह करी तेने पोताने घेर तेडी आब्यो. अने कथुं के, हवें महारे घेर र हेजो, क्यांहि जशो नही. एम कहीने तेने पोताने घेर राख्यो.

एम शेठने घरनी फिकर टली माटे निश्चित थयो. हवे ते िने ते वि

प्रसाथे वात चित करतां व शनादि अपतां लेतां परिचय थयो. ते
 थी मांहोमांहे अनाचार सेववा लाग्यां ॥ यतः ॥ न्यं म ष्यं हृदये नि
 धाय, न्यं नरं दृष्टिजिराह्वयंति ॥ न्यस्य दत्त्वा वचनावकाशं, न्ये
 न सार्द्धं रमयंति रामाः ॥ १० ॥ एकदा ते चंडशेठ मपुर नगरे गयो. ते
 नगरने बहार एक उान ठे, तेमां ए पंखी निश्चेष्ट काष्ठनी पेठे पड्यो
 रहे ठे. लोक, ते पंखीने तपस्वी जाणीने पूजे ठे. ते ज्यारे पूजक लोको
 जता रहे त्यारें ते पंखी, बीजा पट्टीउ जे चुण करवा गया होय, तेमना
 मालामां जइने इमां नहण करी जाय. वली ते अवसर आय एठले
 पोताने स्थानके आवी बेसे. एवो वृत्तांत चंडशेठें नजरे दीगो. वली चंड
 शेठ पोताना सेवकने थें लेइ शरीर चिंतायें गयो ठे, त्यां एक वृद्धने
 आंतरे रहेलो तापस दीगो. ते धूं रा प्रमाणें दृष्टि देइ जूमिका निहालतो
 प्रमार्जना करतो आवीने त्यां काउस्स गे र १०. एवामां अने सखीयें
 परिवरी थकीरा क १ त्यां गीडा करवा आवी. ते कन्या सखीयो 'टो
 लुं मूकी ताप ने जोवा आवी. तेने ए ली जाणीने तापसें ते ' गलुं म
 रडी आनरण उतारी लइने धरतीमां दाढ्यां. अने मरीने मारीने एक
 खाडमां दाटी, पोतें न्य स्थानके जइ काउस्सगे उजो र १०. ए सर्व
 वात चंडशेठ दूरथी देखीने पोताने उतारे आव्यो. राजायें पोतानी पुत्री
 नी शोध करी पण ते मली नही. तेसांजली राजायें पडह वजडाव्यो के,म
 हारी पुत्रीनी शोध करे तेने हजार १०नैयां आपुं. ते सांजली चंडशे १ से
 वकें राजाने वात संजलावी. राजायें तापसने पकडीने मारी ना १०.

हवे चंडशेठें विचायुं जे हो ! आज में बे महोटां आश्चर्य दीतां. जे
 म अति आचार, तेम अति कपट दीतुं !! तेम महारी १०मां पण
 त्याचार हतो के, जेणें पोताना पुत्रने पण धवराव्यो नही, अने ए प
 ण अत्याचारी हतो. कारण के, ते पण एक तरणामाटे मांथुज कापी नांख
 तो हतो ! तेमाटे रखे ए बेउ जणमां पण अनाचार होय ! ॥ यतः ॥ अ
 इल १ अइमाणं, अइनीयालोयणं च अइचीरु ॥ पुरिसस्स महिलिआए,
 न सीलसुइस्स लिंगाइं ॥ ११ ॥ तेमाटे एक वार घेर जइ परीक्षा करुं, त्यारें
 महारो संदेह जांगे. एम विचारीने घेर जवा उजमाल थयो, सर्व क्रियाणा
 प्रमुख लइने वणारसीयें आव्यो. रात्रीयें सर्व साथ बहार मूकी पोतें ए

काकी प्रवृत्तपणें घेर आव्यो. तिहां जे रीतें कोइ ठिडादिकें करी सर्व वस्तु जणाय एवे ठामें रह्यो. जूवे ठे तो स्त्री ब्राह्मण सार्थे स्वेच्छायें निःशंकपणें विविध प्रकारनी क्रीडा करती दीठी. त्यारें श्रेष्ठथी स्थिर रहेवाणुं नही. मा ठे एक श्लोक कह्यो ॥ यतः ॥ बालेनाचुंबिता नारी, ब्राह्मणस्तृणहिं सैकः ॥ काष्ठनूतो वने पक्षी, जीवानां रक्षको व्रती ॥ १२ ॥ आश्चर्याणि च चत्वारि, मयापि निजचक्षुषा ॥ दृष्टान्यहो ततः कस्मिन्, विश्रब्धं क्रियतां मनः ॥ १३ ॥ एवां नर्त्तारिणां कहेला वचन सांलीजने ते पनी अनाचार सेवतां अधवच उठीने उन्नी थइ. अने ब्राह्मणने घरमांथी बहार काढ्यो. चंडश्रेष्ठ पण स्त्रीनां माया कपटनां चरित्र देखीने मनमां संसारनी असारता जावतो संसारथी उपरांतो थयो थको, परम वै राग्यवंत थइ सर्व ड्व्य सात क्षेत्रें वावरी साधु पासे जइ दीक्षा लइ तेज नवमां केवलज्ञान पामीने मोक्ष पहतो.

ब्राह्मण तथा स्त्रीपण पारकी चाकरी करतां पण डुःखें पेट नराइ चलावतां तेमां वली स्त्री तो विशेषें पराधीन रहेती थकी तेमज काष्ठनूत पंखी तथा तापस ए चारे जण मरण पामी अनंतो संसार नमशे. ॥ यतः ॥ जह जह वंचइ लोयं, माइछो कूडइय वंचेहिं ॥ तह तह संचिणइ मलं, बंधइ नव सायरं घोरं ॥ १४ ॥ इति नवजावना वृत्तौ ॥ ए माया करतां आ नवमां तथा परनवमां पारकी सेवा प्र ख करतां डुःख पाम्या. तेम वली माया करतां परनवे पारका चाकर थाय. ते ऊपर वाणियानी कथा कहे ठे.

पश्चिम महाविदेहनेविषे बे वाणियाने परस्परें घणी मित्राइ ठे. पण ते मां एक तो मायानुं मंदिर ठे. अने बीजो वाणियो सरल स्वजावी ठे. तथापि बेहु जण नेगो व्यापार करे ठे. तेमां जे मायावी ठे. ते सरलने घणुं ठगे ठे. अने सरल वाणियो तो तेनाथी कांइ पण नहि गोपवतां सम्यक् रीतें व्यापार करे ठे. एम ठे तो पण बेहुने दान देवानी घणी रुचि ठे. अनुक्रमें ते बे नव पूरो करीने जे सरल स्वजावी हतो, ते युगलियो थयो. अने जे मायावी हतो ते मरीने तेज गलक्षेत्रमां वणें उजलो अने चार दंतुशलवालो हाथी थयो. ते अनुक्रमें महोटो थयो. तेवारें फरतां फरतां तेणे युगलियुं दीतुं. तेथी मनमां घणी प्रीति उपनी. तेणें पूर्वे घणी माया करी ठे, तेथी आनियोगिकजनित मै उदय थयुं. त्यारें ते युगलीयाने सुंढे

રી સ્વંધે બે ડહું. તે દેહીને સર્વ ગલિઆયેં તેને સર્વથી અધિ જાણી તે ' વિમલવાહન એવું નામ દીધું. હાથીને ાતિસ્મરણ ડપ ' ત્યારેં જાણ્યું કે માયા કરવાયા હું દાસ થયો હું. એ સંબંધ આવશ્યક નિર્યૂક્તિમાં છે. હવે માયા ગયા પછી બંધમાંથી તથા સત્તામાંથી લોજ જાય છે, માટે લોજ કહે છે.

લુહા મહિહા નરયં ડવંતિ. (લુહા મહિહા કે ૦) જે પ્રાણી લોજેં કરીને મહાશ્જાવંત હોય, તે પ્રાણી મરીને (નરયં ડવંતિ કે ૦) નરકને વિષે ાય. એટલે લોજની મહાશ્જાવાલો પ્રાણી નરકેં જડ ડપજે એ જાવ ॥ લો હાડ હુહડનયં ॥ િતિ વચનાત્ ॥ અથવા (લુહા મહિહા કે ૦) લોજેં કરીને મહાશ્જાવાલો પુરુષ (રયં ન ડવંતિ કે ૦) રતિ પ્રમુખ ન પામે. એટલે લોજી પ્રાણી સંતોષ કરીને બેસી રહી શકે નહીં. તે ડપર કોણિક રાજાનો દૃષ્ટાંત.

ચંપાનગરીને વિષે શ્રેણિક રાજાનો પુત્ર, કોણિક નામેં છે. તે રાજા, અ ક્રમેં જેવારેં શ્રેણિક રાજા કાષ્ઠપંજરમાં મરી ગયો. ત્યારેં નવી ચંપાનગરી વસાવીને તેમાં ર ૦. ત્યાં સર્વ હાથી, ઘોડા, લશ્કર અને જાડના પરિવાર સહિત રાજ્ય કરે છે. એવામાં કોણિકનો લઘુ જાડ હલ અને વિહલ એ નામેં છે તે સિંચાનક હાથી ડપર બેસીને કાને ' મલ, તથા હડયેં હાર પ્ર સ્વ આજૂષણો તથા જવ પહેરીને બહાર જાય છે. તેમને દેહીને કોણિકની રાણી પ ાવતી વિચારવા લાગી કે, એવા હાર, હાથી અને ' મલાદિક અ મારે નથી. તેથી ચકુયેં રહિત મુખ સરસું આ રાજ્ય શ્યા કામ ' ? એમ ચિંતવી તે વાત જતારને કહી. ત્યારેં જતારેં કહ્યું કે, એ વસ્તુ પિતાયેં પે લી છે એટલે દિવ્ય ' મલ તથા અષ્ટાદશ ચક્રહાર અને સિંચાનક હાથી એટલા વાના શ્રેણિક રાજા જીવતાં એમને આપેલા છે તે મહારાથી પા કેમ લેવાય ? પિતા પરલોકેં ગયા માટે મહારે તો એમની ડલટી વિશેષેં સ્વર રા સ્વવી ઘટે છે. એમ કહેતાં પણ રાણીયેં કહ્યું કે, એ હાથી અને હાર તો મને અવશ્ય જોશે એવો રાણીયેં અતિ આગ્રહ કરે થકે, હલ વિહલ પાસેથી હારા દિક માગી લેવા ' કોણિકેં કબૂલ કહ્યું.

પછી એક દિવસ તે હારાદિક હલ વિહલ પાસેથી જાડનો સ્નેહ મૂકી ને કોણિકેં માગ્યાં. ત્યારે હલ વિહલેં કહ્યું કે, પ્રમાણ છે. એમ કહીને ઘેર જડ વિચાણું કે, કોણિક બલવાન છે માટે એની સાથેં આપણું જોર ચાલશે નહીં અને આપણી ડપર એની નજર જલી નથી. માટે આપણે બીજે સ્થા

नके जइयें. एम चिंतवी पोतानुं अंतेउर तथा हार, हाथी प्रमुख सर्व वस्तु लइने रात्रियें त्यांथी नीकलीने विशाला नगरीयें आव्या. त्यां तेमनो माता मह चेडो महाराजा राज्य करे ठे. तेणें पुत्र जाणीने राख्या.

कोणिकें गलोर्यें हाथ दइने विचाखुं के, एतो धूतारानी पेठे विश्वास दैइने जता रह्या. तेथी चाइ पण गया, अने वस्तु पण हाथ न आवी. हुं उजयथकी च्रष्ट थयो. में स्त्रीनुं कहुं कहुं माटे, हवे जो पाठो जाइने मनावीने तेडाखुं तो वणिकमां तथा महारामां श्यो अंतर ? एम विचारिने दूत मोकल्यो. ते दूत चेडाराजा पासें जइ एम कहेतो हवो के, हल तथा विहल ए बे चाइ हार अने हाथी प्रमुख लेइने नाशी आव्या ठे, ते पाठा आपो. अने जो नहि आपो तो राज्यादिकथी च्रष्ट थयो. एक खीलीने मा टे आखो देवकुल न पाडियें. चेडोराजा बोळ्यो, जो बीजो पण कोइ शर एो आव्यो होय, तो तेने न आपुं, तो दोहित्राने ते केम आपुं ? दूत बो ल्यो. जो सर्व न आपो तो एनी पासें हार अने हाथी ठे ते लइने आपो. त्यारें चेडो राजा बोळ्यो के, ए धर्म नथी. के एकने उदालीने बीजाने आपियें. बी ' वली महारे कांइ ए कदाग्रह नथी; पण दोहित्रा तमने केम अपाय ? अने तेनो हार हाथी पण उदालीने केम लेवाय ? ते सांजलीने दूतें चंपानगरीयें जइ कोणिकने कहुं. कोणिक पण तत्काल क्रोधारुणनेत्र करीने जयनेना वजडावतो हवो. तेसमय कोणिकना कालादिक उरमान द शे जाइ आवी रज्जु थया. ते एकेकाने त्रण त्रण हजार हाथी, त्रण त्रण हजार घोडा, त्रण त्रण हजार रथ, त्रण त्रण कोडि पायदल, तेम कोणिकने पण एटलुंज लस्कर ठे. एटला लस्कर सहित चेडामहाराजा उ पर चढाइ करी. चेडा महाराजा पण अठारसु टबंध महाराजा सहित स मुख आव्या. ते पण एकेक राजाने त्रण त्रण हजार हाथी, त्रण त्रण हजार घोडा, त्रण त्रण हजार रथ, तथा त्रण त्रण कोडि पायदल ठे, अने एटलुंज चेडा महाराज पण लइकर ठे. ते सर्व मली सत्तावन्न हजार हाथी, सत्तावन्न हजार रथ, सत्ताव हजार घोडा अने सत्तावन्न कोडि पायदल एटलुं सैन्य एकतुं थयुं, अने कोणिक पण सर्व मली तेत्रीश हजार हाथी, तेत्रीश हजार घोडा, तेत्रीश हजार रथ अने तेत्रीश कोडि पायदल एटलुं लइकर जइ विशालायें आव्यो तेणे काल मरने सेनाधिपति कखो ते

કાલ મર ચેડા મહારાજાના સૈન્ય સાથે જડતો જડતો નુક્રમે ચેડા મહારાજાના હસિ ની ઢૂકડો આવ્યો. કોઈનો સ્વભાવ્યો હવ્યો નહીં. તે વેળા યેં ચેડા મહારાજા યેં એક દિવ્ય બાળ મૂક્યું. તેથી કાલકુમર મરણ પા ણે. તે ચેડારાજાની એવી પ્રતિજ્ઞા છે કે નિત્ય એક બાળ નાસ્તો તે ણે બાળ પાઠો રે નહીં માટે તે બાળ નિત્ય એકજ અગ્રસેનાનીને મારવા માટે નાસ્તો.

તે સંગ્રામમાં પહેલે દિવસે રુધિરની નદિનું ચાલી. એવામાં સૂર્ય આશ્વમ્યો. સંગ્રામ નિવર્ત્યો. બીજે દિવસે મહાકાલ જડાઈયેં ચઢ્યો તેપણ એમજ મરણ પામ્યો. એ રીતે દશ દિવસે દશે જાડ સેનાની થડ સંગ્રામમાં મરણ પા ણે. એ સંગ્રામનો વર્ણન લ વામાં ન આવે, એવો જોરાવર થયો છે. હવે પોતાના બરોબરિયા દશે જાડ મરણ પામ્યા જાણીને કોણિક ચિંતવવા લાગ્યો કે, અમોય બાળનો ધણી ચેડો મહારાજા એક બાળે કામ કરે, એને મહારાજા કેમ જીતાય ? અર્થાત્ ક્રોડોગમે સુજડે પણ ન જીતાય ! માટે મેં પણ એની શક્તિ અજાણતે થકે દશ જાડ ક્ષય પમા ણે. હવે જે દશ જાડની ગતિ તે મહારાજી પણ ગતિ. જે માટે અગ્નિમાં બલ્યા ં ઔષધ અગ્નિજ છે. તથા કાંટો કાંટો નીકળે, હીરેં હીરો વિંધાય. એ ન્યાયેં દેવતાડ બાળને દેવતા જીતે એવું ચિત્તમાં ધારીને અઠમ તપ કરી બેઠો. એટલે ચમરેંડ તથા સૌધમેંડ એ બેડ તપના પ્રેક્ષા તથા પાઠલા જવના મિત્ર પણ હતા તેથી ત્યાં આવ્યા. આવીને કોણિકને કહ્યું કે, અમને કેમ સમજ્યા છે ? કોણિક બોલ્યો ચેડારાજાને મારો. તેવારેં શક્ર બોલ્યા ફરીને કાંડક માગો. ચેડો મહારાજા તો

મારો સાધર્મિક છે માટે અમે એને મારીયેં તો નહીં, પણ તહારા શરીર ની રક્ષા કરિ ં. કોણિકેં કહ્યું એમજ હો. ત્યારેં ચમરેંડે મહાશિલા કંટક નામે સંગ્રામ વિ ં. તે સંગ્રામમાં એક કાંકરો નાસ્તો, તો પણ સાહામાને મહા શિલાપણેં થડને પરિણમે. અને એક કાંટો સરસ્વો નાસ્તો તો તે મહાશ થડને પરિણમે. તથા બીજું રથમુસલ નામા સંગ્રામ વિ ં. તેમાં એક રથ ને સહુ બાંધ્યું તે રથ દેવશક્તિયેં કરી સંગ્રામમાં સારથી વિના ફરે. તે રથ ફરતો જે આડમાં આવે, તેને દલ નાસ્તો. જેને સહુ જાગે તેના પ્રાણ જાય એમ સુરેંડ, અસુરેંડ અને નરેંડ એ ત્રણેં મલી ચેડા મહારાજા સાથેં યુદ્ધ માંડ્યું એવામાં નાગ નામા સારથીનો પોત્રો વરુણ નામા પરમ શ્રદ્ધાવંત, દ્વાદશ વ્રતનો ધરનારો, અઠમના પારણાનો કરનારો તેને ઢઢને પારણે

चेडामहाराजायें हूकम कखो. ते वखते ते अष्ठमनुं पन्नस्काण करीने महा
डुईर एवा रथमुसल संग्राममां अवतखो. तेनी साहामो कोणिकनो से
नानी पण रथे बेसी सन्मुख आवीने बोळ्यो के, महारी उपर प्रहार कर.
त्यारें वरुण बोळ्यो. हुं आवक हुं, माटे निरपराधीने आगलथी प्रहार के
म करुं ? ते सांजलीने कोणिकनो सेनानी बोळ्यो के, रुडुं रुडुं व्रत राख
व्रत राख. एम कही कर्ण पर्यंत खेंचीने सेनानीयें वाण मूक्युं. ते वरुणने
मर्मस्थानके लाग्युं. त्यारें वरुणें पण अरुण लोचन करी एकज प्रहारें ते
सेनानीने जमराजाने घेर मूक्यो. पढी पोताने पण गाढो प्रहार मर्मस्था
नके लागेलो जाणी रणमांथी बहार नीकली तृणनो संघारो पाथरी तेनी
उपर बेसीने विचारे ठे के, में महारा स्वामीनुं कार्य तो कखुं; पण हवे
महारे स्वार्थ साधवानो अवसर ठे. एम चिंतवीने अरिहंत, सिद्ध, साधु
अने केवलिनाषित धर्म ए चारनुं शरण करी, सर्व जीवने खमावी, सर्व
जीवनी साथें मैत्रीजाव राखी, अठार पापस्थानक जे सेव्यां ते वोसिरा
वी, चारे गतिने विषे जे कांइ दुष्कर्म कखां ते सर्व त्रिविधें त्रिविधें वोसि
रावीने, श्रीवीरस्वामीने नमस्कार करतो, इत्यादिक आराधना करीने चा
रे आहारनां प स्काण करी नवकारनां ध्यानमां तत्पर थको रह्यो.

एवामां वरुणनो मित्र एक मिथ्यादृष्टि ठे ते संग्रामथी बहार आवी वरु
णने कहे ठे के, जे ' तमने शरणुं तेनुं मने पण शरणुं होजो. एम वेहुज
णें समाधिमां काल कखो. तेमां वरुणतो सौधर्म देवलोके उपन्यो. त्यां
चार पव्योपम आ पालीने महाविदेह क्षेत्रें मनुष्यावतार पामीने मोहे
जशे. अने मिथ्यादृष्टि जे वरुणनो मित्र हतो ते मरीने म थपणें उपन्यो.
ते पण फरी महाविदेहमां मनुष्य थइ मोहे जशे.

हवे वरुणनो ह्वय थयो जाणी चेडाराजाना सुनट तथा अठार गणो रा
तामली बमणुं ँ करता हवा. त्यारें कोणिक पोता ' बल नाग्युं जाणी
ने पोतें चढ्यो. ते लडतो थको चेडा महाराजानी कडो आव्यो. त्यारें
चेडा राजायें पण तेनी पर दिव्य बाण मूक्युं. ते वेलाये इडें कोणिकना
मुख आगलवज्ज कवच कखुं. अने चमरेंडें पढवाडे लोहनो संनाह कखो. तेथी
चेडा राजानुं बाणतो अमोघ हतुं, पण निष्फल गयुं. ते देखीने चेडामहारा
जाना सुनटें विचाखुं के, आपणा स्वामीनुं पुण्य खूटयुं देखाय ठे, पण बी '

બાણ ન મૂકવું. એવી પ્રતિજ્ઞા હોવાથી બીજું બાણ કોણ ની પર ન મૂક્યું. સંગ્રામથી ઝંસરી પાતો ઠેકાણો આવ્યો. બીજે દિવસે પણ એજ રીતે બાણ યાત્રી ગયું. એમ દિન દિન પ્રત્યેં બેઠું જણવું માંહોમાંહે ઘોર ૬ પ્રવર્ત્યું. બેઠુંના લશ્કરમાં અર્ધને એક કોડને એંશીલાખ મ ધ્યનો ક્ય અયો. તે સે નરક અને તિર્યંચમાં ઉપજતા હવા. હેમચંડાચાર્યકૃત શ્રીવીરચરિત્રના અ નુસારેં એ પાઠ છે. અને પ્રતિ મણસૂત્રવૃત્તિને અનુસારેં તો મહાશિલા કં ટક સંગ્રામને વિષે નવ લાખ મનુષ્ય તો એક માઠલીની કૂચે જડે ઉપન્યા. તથા શ્રી જગવતીજી સૂત્રને અ સારેં દશ હજાર એક માઠલીની કૂચે ઉ પન્યા. એ મતાંતર છે. તથા શ્રીવીરચરિત્રને અ સારેં સામાન્ય પ્રકારેં બેઠું સૈન્યમાં અર્ધને એક કોડને એંશીલાખ મનુષ્યનો ક્ય અયો કહ્યો છે. અને શ્રી જગવતીજી સૂત્રને અ સારેં મહાશિલા કંટકને રથ લ એ બેના સંગ્રા મમાં પણ એટલાજ મ ધ્યનો ક્ય કહ્યો છે.

હવે અઢાર ગણ રાજા સર્વ પોત પોતાના નગરે જવાને ઇચ્છતા જાણીને, ચેડો રાજા નાશીને પોતાની નગરીમાં પેલો. તે જોડે નગરીને કોણિકેં વીંટી લીધી, તેવારેં હલ તથા વિહલ રાત્રે શૂરવીર અડે સિંચાનક હાથી ઉપર બેસીને બહાર નીકળી લોકને મારી મારીને નાશી રાવે, પણ કોઈથી પક ડાય નહી. ત્યારેં કોણિક મંત્રીશ્વરને કહેવા લાગ્યો કે, આપણું બધું લશ્કર તો એ હલેં વિહલેં ઉપડવ્યું, માટે એને જીતવાનો ઉપાય વિચારો. ત્યારે મંત્રીશ્વર બોલ્યા કે, જ્યાં સૂધી એ હાથી હોય, ત્યાં સૂધી એને કોડરીતેં ન જીતાય, માટે હાથીને મારવાનો ઉપાય એ છે, જે મારગમાં એક યાદ બ નાવવી. તેમાં ચેરનાં અંગારા જરીને તે યાદને ઢાંકી ક , જેથી તે જ ણાય નહી. પછી તે હાથી યતાવલો આવતાં યાદ માંહે પડશે, એટલે બ લી જશે. એમ સાંજલી હલ વિહલને આવવાને માર્ગે એજ રીતની યાદ બ નાવી ચેરના અંગારેં જરીનેં ઉપરથી ઢાંકી મૂકી.

હવે હલ વિહલ સિંચાનક હાથી ઉપર બેસીને જેટલે યાદ પાસે આ વ્યા, એટલે તે હાથી વિજંગ જ્ઞાનવંત છે માટે આગલ પગ મૂકે નહી. ત્યા રે હલ વિહલેં તે હાથીને ઘણો નિત્રંબધો કે, આ બેલાયે તું ચાલતો નથી. તે શું રણથી કાયર અયો કે ? એક તહારે માટે તો અમે પરદેશેં આવ્યા, બધાને વિયોગ અયો, ચેડા રાજાને મહા કષ્ટમાં નાંચ્યો. આટલા લોકનો

क्य थयो, तेथी जो तहारा करतां कूतरो पाव्यो होत. तो रुडुं थात जे माटे तुं आज अमारा काममां पाठां पगलां दे ठे ते सारुं नथी.

एवुं सांजलीने हाथीयें हृदय विहृदने उतारी देवा मूक्या, पढी पोतें खाइमां जंपापात दइ, मरीने पहेली नरके नारकी पणें उपन्यो. ते देखी ने कुमरो विचारवा लाग्या. हा ! हा !! धिक्कार पडो आपणने ! जे माटे आपणेज पशु ठैयें पण ए हाथी कांइ पशु न हतो. जे हाथीने माटे मातामहने कष्टमां नांख्या. ते हाथी मरी गयो. अने हजी लगण डुर्बुद्धिना धणी अमे जीवियें ठीयें. ए सर्व नाशना करनार आपणे थया. माटे हवे आपणने जीवुं सारुं नहीं. अने कदाचित् जीवियें तो श्रीवीर वर्द्धमान स्वामीना शिष्य अइने जीवियें; पण अन्यथा न जीवुं. एम विचारे ठे, एट ले ते जाव साधुने शासन देवतायें त्यांथी उपाडीने प्रभु पासे मूक्या. चारित्र अंगीकार कछुं. एटलुं थयुं तो पण विशाला नगरीमां श्री मुनि सुव्रत स्वामीनो थूज ठे तेना प्रजाव थकी कोणिक विशाला नगरी न लइ शक्यो, त्यारें कोणिक बोढ्यो के, जो ए नगरीमां गर्दन हल न फेरवुं, तो जंपापात करीने मरुं. अथवा अग्निमां पेशीने मरुं, एवी प्रतिज्ञा करी. तो पण नगरी लेवाइ नही. त्यारें कोणिक खेद धरतो हवो. एवामां आकाशवाणी अइ के, जो मागधिका वेश्या सार्थे कुलवालुक साधु रमे, तो विशाला लेवाय. एवी वात सांजलीने कोणिक, आशावंत थयो. अने जाण्युं के, आकाशवाणी निष्फल जाय नही ॥ यतः ॥ बालकानां हि जाषा या, जाषा या योषितामपि ॥ औत्पातिकी च जाषा या, सा वै जवति नान्यथा ॥ १५ ॥ पढी कोणिकें मंत्रीश्वरोने तेडीनें पूढ्युं के, कुलवालुक क्यां ठे ? तथा मागधिका गणिका पण क्यां ठे ? तेनी खबर काढो. मंत्री बोढ्या. हे महा राज ! गणिकातो तमारी चंपा नगरीमां ठे, अने कुलवालुअानी तो खबर नथी. पढी अर्धुं सैन्य त्यां मूकी अने अर्धुं सैन्य सार्थे लेइने चंपायें जइ गणिकाने तेडावीने आदर कखो के, तमे बुद्धिवंत कलावंत ठो. माटे कुलवालुकने पति पणें करी लावो. अने तमारी कला सफल करो.

मागधिकायें पण ते वचन अंगीकार कछुं. त्यारें राजायें तेने वस्त्र अलंकारादिकें घणो सत्कार करी विसर्जी. गणिका पण पोताने घेर जइ कोइक कला विचारीने कपटथी लोकमां बारव्रतनी धरनारी खरी आविका अइ.

ચૈત્યપૂજામાં તત્પર, દેશના નિલવાને સાવધાન, આચાર્ય પણ એ એ કે, એ સ્વરેશ્વરી શ્રાવિકા છે. એમ કરતાં એક દિવસ આચાર્યને પૂઠ વા લાગી હે સ્વામિન ! કુલવાલુક સાધુ તે કોણ છે ? ત્યારે આચાર્ય તેનું મર્મ અણજાણતાં બોલ્યા કે, હે શ્રાવિકા ! સાંજન. એક મહાગુણ આચાર્ય પંચાચારના પાલનારા હતા. તેને વાનરાની પેઠે અસ્થિર ચિત્તવા લો એક લઘુ ચેલો હતો. તે ગુરુની સારણા વારણા સ્વમી ન શક્યો, તો પણ ગુરુ તો નિરંતર તેને શિશ્વામણ દે, ॥ યતઃ ॥ પરો દૃષ્યતુ વા મા વા, વિષવત્પ્રતિજાતુ વા ॥ જાણિતવ્યા હિતા જાણા, સ્વપદ્મગુણકારિણી ॥ ૧૬ ॥ તો પણ તે શિષ્ય કઠોર વચનને અને મીઠે વચનને પણ ગુરુનું કહ્યું ન માને.

એક દિવસ વિહાર રતાં જ્યારે જીવને પ્રતિબોધ દેતાં તે આચાર્ય શ્રી સિદ્ધાચલજીની યાત્રા કરવા પધા ॥ એમ શ્રીવત્તરાધ્યયનની વૃત્તિ મધ્યે કહ્યું છે અને પ્રશ્નોત્તર ર માલાની વૃત્તિમધ્યે શ્રીગિરનારે પધાયા એમ કહ્યું છે, તે વેળાયેં તે અવિનીત ચેલો પણ સાથેં ગયલો છે. તિહાં પરમેશ્વર બાલબ્રહ્મચારી શ્રીનેમિનાથને વંદના કરી પાઠા વલતાં પઠવાડેથી ચેલાયેં ગુરુને મારવા માટે ઉપરથી શિલા રેડી. તેનો સ્વડસ્વડાટ શબ્દ સાંજનીને ગુરુયેં બેઠું પગ પહોળા કહ્યા. તેવારેં તે શિલાનો પઠાર ગુરુના પગ વેં થઈ જતો રહ્યો. તે વેળાયેં ગુરુને કષાય ચડ્યો, ત્યારેં ગુરુયેં શાપ દીધો કે, અરે પાપી ! સ્ત્રી થકી તહારો વ્રતજંગ થશે. ચેલે વિચાણું જે ગુરુનો શ્રાપ જૂઠો કરવો, માટે જ્યાં સ્ત્રીનું નામ પણ કોઈ ન જાણે, ત્યાં જઈ બેસું.

એમ ચિંતવી ગુરુને ઢાંઢીને પર્વતની નદીને કાંઠે જઈ કાઠસ્સગેં રહ્યો. માસસ્વમણ પ્રમુખને પારણે કોઈ પંથી આવે, તેની પાસેથી આહાર મળે, તો છે, એમ કરતાં ચોમાસામાં નદી પૂર આવી ત્યારેં શાસન દેવતાયેં વિચાણું કે, તપસ્વી નિ તણાઈ જશે. એમ વિચારીને નદી બીજે માર્ગે વાલી. તેમાટે તે મુનિનું નામ કુલવાલુક એવું કહેવાણું. એવું આચાર્યનું બોલણું સાંજનીને વેળ્યા હર્ષ પામતી ઘેર આવી. પઠી તીર્થયાત્રા કરવાને મિપેં જ્યાં તે કુલવાલુક સાધુ છે, ત્યાં આવી, વંદના કરીને સાધુને કહેવા લાગી કે, હે મુનિ ! હું ગિરનાર પ્રમુખ ચૈત્યને વાંદવા નીકલી હું. ત્યારેં મુનિયેં કાઠસ્સગ પારી ધર્મજાન દેશને પૂઠણું કે, તમે ક્યાંથી આવ્યાં ? વેળ્યા બોલી. અમે ચંપા નગરીથી તીર્થની યાત્રા કરવા આવ્યાં, પણ તીર્થ કરતાં

तो परमतीर्थ तमे मढ्या तेमाटे आ मारो आहार शुद्धमान ठे, ते लेइ पारणुं करीने अमारी उपर उपगार करो. एवा कपटी आविकानां वचन सांजढ्या, एटले कृपावंत यइने तेणीनी साथे बहोरवा चाढ्या. तेणीयें प पूर्वे संयोजित इव्यना मोदक दीधा. ते मोदक वावखा, एटले अतिसार रोग थयो. ते अतिसारें करी हाथ पग पण संकोची न शकें एवा ग्लान थया. त्थारें मागधिका बोली. हे स्वामिन् ! अमे पापणीउ ठियें जे माटे अमारा उपगारने अर्थें तमे पारणुं कखुं, अने आहारने अनंतर तमने रोग उपन्यो, ते माटे हे स्वामिन् ! तमने एकला मूकीने अमारार्थी केम जवाय ? अमारा पग तो जेम वेडीमां घाले तेम घाढ्या ठे, एम कहीने ते वेइया त्यांज रही. अने उद्धर्तना प्रमुख करवाने वारंवार त्यां आवे. ते उद्धर्तना दिक करतां साधुने सर्व अंगे स्पर्श करती हवी. साधु पण अनुक्रमें तेनी साथें वातो करवा लाग्या. त्थारें ते पण कटाक्ष नेत्रें जोवा लागी. अनुक्रमें जवालुकनुं चित्त चढ्युं. जे माटे स्त्रीने संगें केटलिकवार तपस्या रहे ? मागधिका तथा मुनिने परस्परे शय्या, आसन, संजोग जेगो थयो. स्त्री न चर्त्तारनो व्यवहार प्रवर्त्त्यो. दिवसें दिवसें ते व्यक्तपणें प्रवर्त्त्यो. पढी तेना कह्या थी चंपायें आव्यो. जे कामांध होय ते स्त्रीना किंकर यइने शुं शुं न करे ? ॥ यतः ॥ सूपसंयोग कृत्यादि, कुरुते प्रेरितः स्त्रिया ॥ स्नेहलं दधि मध्ना ति, पश्य मंथानको न हि ॥ १७ ॥

इहां गणिकायें राजाने कखुं के, जवालुकने नर्त्तार करी लावी तुं. हवे ते शुं करे ? ते आज्ञा करो. त्थारें राजायें जवालुकने कखुं के, जेम विशाला नगरीने आपणे नांजीयें तेवो उपाय करो. एवां राजानां वचन सांजजीने महाबुद्धिनो निधान ते जवालुक लिंगीनो वेष करी विशाला नगरीमां अस्खलित गतियें चाढ्यो, कोणिकें पण आवीने नगरी वींटी पड्यो. एवामां जवालुकें नगरीमां आहुं अवलुं जोतां श्री मुनिसुव्रत स्वामीनो थून देखीने विचाखुं के, आ थूननी उत्तम मुहूर्त्ते प्रतिष्ठा यइ ठे, माटे ज्यां सुधी ए थून होय त्यांसूधी आ नगरी इंदयकी पण न लेवाय !

हवे त्यांना लोक पण गढ रुंधन होवार्थी आकुल व्याकुल थयां थकां ते जवालुकने लिंगी जाणी पूढवा लाग्या. के, अमारो गढरोध क्यारें मटजे ? तेमने कुजवालुक कहेवा लाग्यो के, हुं निमित्त सम्यकरीतें जाणुं

हुं के, ज्यांसूधी आ यूज ठे, त्यांसूधी नगरीनो रोध नही मटे. माटे ज्यारें आ यूज नांगवा मांमशो, त्यारे लश्कर हटतुं जशे. ए नीशानी जा एजो. ते जेवारें सघली यूज उपाडी नांखशो, तेवारें तो सर्व उपडव म टी जशे. ते वात सांजनी नगरना लोको तो लश्करनी बीकें यूज पाडवा वलग्या, एटले लवालुकें कोणिकने जशे कछुं के, तमे हमणां इह्यां उंसरो (पाठा जाउ) ते सांजनी लश्कर बे गाउ पाहुं हटयुं. एटले लोक ने प्रतीत आवी. तेथी लोकें आखी यूज थडमूजमांथी कूर्मन्यासनी (त लीयानी) शिला सूधी खोदीने उपाडी नांखी. ते वखत कोणिकें ते वि शाला नगरीने बार वर्षने अंते नांगी. अने कोणिकने चेडा माहाराजानुं युद्ध निवर्त्यो. आ अवसरर्षिणीमां एवुं युद्ध कदी पण अयुं नथी.

हवे कोणिकें चेडा महाराजाने कहेवराव्युं के हे आर्य ? तमे महारी माताना पिता ठो, महारा पूज्य ठो माटे कहो तमने शुं प्रिय करुं ? त्या रें चेडा महाराजायें विद्दीण अशे कहेवराव्युं के, तने नित्य जय उत्सव नी इह्ता ठे. ते माटे थोडीवार विजंब करीने सुखें नगरीमां प्रवेश करजे. ए वात सांजनी कोणिकें विचायुं के ए शुं माग्युं ? तोपण ते वचन मान्युं. एवा अवसरमां चेडाराजानी दीकरी सुज्येष्ठानो दीकरो सात्यकि नामें वि द्याधर ठे. तेणें विचायुं के, महारा मातामहनी नगरीनी प्रजाने प्रजाते शत्रु लूटशे ? ते महाराथी देख्युं केम खमाय ? एवुं विचारी विद्यायें करी नगरीना सर्व लोकने त्यांथी उपाडीने नीलवंत पर्वत उपर लेइ गयो. हवे चेडा महाराजायें पण गले लोढानी पूतली बांधीने अगाध पाणीमां पो तानुं शरीर पडतुं मूक्युं. तेज वेलायें धरणेंड पोतानो साधर्मिक जाणीने तेने पोताना छुवनमां लेइ गया. जे माटे आउखुं ब्रूव्याविना मरण केम पामे ?

हवे धरणेंड घणी प्रशंसा करतो चेडो महाराजा पण धर्मध्यानमां त त्पर अको, मरणने अणवांठतो, अरिहंतादिक चारेनां शरणां करतो, चारे ने मंगल धारतो, निरीह, निरहंकारी, निर्मम एवा साधुनां शरणां करतो, सैकडागमें नवमां जे कांइ अपराध कख्या तेनी गद्हाकरतो, श्रावकनां बा र व्रत पालतां जे अतिचार लाग्या होय, तेने वोस्तिरावतो, क्रोध, मान, माया अने लोचेंकरी जे हिंसा करी होय, तेने त्रिविधें त्रिविधें मिहामि डुकडं देतो, इत्यादिक आराधना कख्यानंतर पंचपरमेष्ठि मंत्र संचारतो का

ल करीने देवलोकमां पधाखो. कोणिक पण, गर्दछें हल जोतरीने नगरीमां फेरवी पोतानी प्रतिज्ञा पूरी करी घणा आमंवर सहित चंपानगरीयें आव्यो.

एवा अवसरमां जगत् गुरु पृथ्वीने पावन करता ग्रामानुग्रामे विचरता चंपानगरीने विषे पूर्णजड नामा वनमां आवी समोसखा. त्यां कोणिक राजा प्रमुख घणे आमंवरे वांदवा नीकल्या. परमेश्वरनी देशना सांनलीने वैराग्य पामीने कालादिक दशे कुमारोनी दश माताउ पुत्र पौत्रादिकना अनाव थकी दीक्षा अंगीकार करती हवी. हवे कोणिक परमगुरुने पूठतो हवो के, हे परमेश्वर ! जेणें जन्मथी मांमीने कामजोग न तज्या, ते चक्रवर्ती कइ गतिमां जाय ? त्यारें प्रभु बोल्या. सातमी नरके जाय. इहां श्री हरिजडसूरिकृत दशवैकाजिक तथा श्रीहेमचंडाचार्यकृत वीरचरित्र अने नवपद प्रकरण वृत्ति एमना लेखें चक्रवर्ती अधोगति जाय, अने श्रीनगवती जी सूत्रने अनुसारें सातमी नरके जाय ए मतांतर ठे. फरी कोणिक बो ल्यो. के स्वामी हुं मरीने क्यां जइश ? त्यारे प्रभु बोल्या तुं ठी नरकें जइश. तेवारें कोणिक बोळ्यो शुं हुं सातमी नरकें नही जावं ? प्रभु बोल्या तुं चक्रवर्तीज नथी तो ए केवा विचार करे ठे ? कोणिक बोळ्यो. हुं केम चक्रवर्ती नही ! महारे चक्रवर्ती सरखी राजरुद्धि ठे. स्वामी बोळ्या के, चौद र मां एक रत्न उठुं होय, तोपण चक्रवर्ती न कहेवाय. ते वेला अहंकार नो पर्वत एवो जे कोणिक तेणें अहंकारें करी लोढाना सात पर्वत एकेंडि निपजाव्या, अने प ावतीने स्त्रीर ठराव्युं तथा हस्ति रत्न, अश्व र प्रमुख अल्पबुद्धिनो धणी पोतानी बुद्धियें कळपतो हवो.

हवे जरतक्षेत्रने साधतो नवनवा मनोरथ करतो अनुक्रमें वैताढ्यनी तिमिस्त्रा गुफा सूधी महापराक्रम फोरवतो पहोच्यो ते पोतानी शक्ति अण जाणतो उन्मत्त थको दंभें करी गुफाना बारणां उधाडवा माटे त्रण वार ताडना करी. त्यारें कृतमाल नामा गुफानो अधिष्ठायक देव बोळ्यो के, मर वानी इडा करतो एवो कोण गुफानां बारणां ठोके ठे ? कोणिक बोळ्यो के, हुं अशोकचंड नामा चक्रवर्ती उपन्यो. तुं ते जरतक्षेत्रने जीततो थको आव्यो ठुं. माटे मुज्जे तुं नथी उलखतो शुं ? त्यारें कृतमाल देव बोळ्यो के, चक्रवर्ती तो बार थवाना हता ते सर्व थइ गया, माटे अप्रार्थ्यनी प्रार्थना करना रा एवा हे राजा ! तुं तहारे ठेकाणे जा. तुज्जे कढ्याण थाउ. कोणिक बो

जैन धारतकोष ङाग छे.

व्यो. हुं तेर ॥ च वर्ती पुण्ये उपन्यो हुं, जेमाटे पुण्ये लैन ठे ? तुं
हारं परा म नथी जाणतो ? माटे गुफा उघाड अन्यथा तुं पण रहीश
नहीं. एवां असंबद्ध वचन सांनली देवताने कोणिक उपर क्रोध चढ्यो.
तेणें बाली नरुम क ॥ मरीने ठही नरके गयो. ए अति लोनथी मरं
नरके गयो ॥ ए कथा श्रीवीरचरित्रमां कही ठे ॥ इहां कोइक एम कहे ठे के, सर्व
च वर्ती जेवारें तिमि । गुफानां बारणां उघाडे, तेवारें तेनो सेनानी बार
यो न घोडो पाठो हटावे. नहिं तो बाली नाखे; पण ए वात अनागमि
क ठे. आवश्यकनी टिप्पणमां पण ना कही ठे. तथा जंबुद्वीपप्रज्ञप्तिमां
हुं ठे के, सेनानी हार्ये गुफा उघाडे. तथा टीकामां पण आवश्यक टिप्पण
नी साखे ना कही ठे ॥ इति कोणिक कथा ॥ इति श्री सकल सना ना
मिनीनालस्थलतिलकायमान पंमित श्रीउत्तम विजय शिष्य श्री पद्यविजय
गणिकृत बालावबोधे श्रीगौतम लक प्रकरणे तृतीय गाथायांचत्वार्युदाह
रणानि माप्तानि ॥ ३ ॥

पूर्वे लघारें ढेधादिक वर्णव्या, हवे ए क्रोधादिकनुं स्वरूप कहे ठे.
अथवा, पूर्वे जे कह्युं, तेहज फरी देशथी उपमा देखाडी कहे ठे. अथवा
त्रीजी गाथाने ते कह्युं के, लोनवंत नरकें जाय, अने नरकना नवमां
डुख तो कडवां क ॥ ठे, “पन्ना कडुआ विवागा ” इति उत्तराध्ययन वच
नात् ॥ ते कडुनुं तो विष होय, माटे चोथी गाथानी आदिमां विष पूठे
ठे. एटले विष ते हुं कहियें ? ए संबंधें आवी चोथी गाथा ते कहे ठे.

॥ कोहो विसं किं अमयं अहिंसा,माणो अ
री किं हियमप्यमाउ ॥ माया न्नयं किं सरणं
सच्चं, लोहो डुहो किं सुहमाह ुठि ॥ ॥

अर्थ:-इहां गुरु प्रत्ये शिष्यें पूठ्युं के, हे स्वामिन् !
विष एटले हुं ? त्यारें गुरु बोल्या, हे शिष्य ! (कोहो
विष जाणवुं. ते विष उपर खंधक आचार्यनी कथा क
सावडी नगरीने विषे जितशत्रु राजानी धारणी

नी कूखे स्कंधक नामा पुत्र थयो. तेने पुरंदरजसा नामक जगिनी ठे. तेने कुंजकारकटक नगरें दंमक राजाने परणावी ठे. ते दंमक राजाने पालक नामा पुरोहित ठे. एक दिवस दंमक राजायें कांश्क काम उदेशीने पालक पोताना ससरा पासें मोकव्यो ठे. त्यां जितशत्रु राजानी सन्नामां कोइ वार्त्तावर्शें करी पालकें धर्मचर्चा करवा मांमी. ते चर्चा करतां पालक पोतें नास्तिकमति ठे, तेथी तेणें नास्तिक मत आप्युं. त्यारें पासें वेठेला स्कंधक कुमार जैन धर्मना तत्त्वना जाण हता. तणें जैनमार्गमां कहेली युक्तियें करी पालकने निःपृष्ठव्याकरण करी मानचष्ट करी मूक्यो. तेथी पालक को थें नराणो; पण कांश् चाल्युं नहीं. पठी जे कामें आव्यो हतो, ते काम करीने पाठो पोतानी नगरीयें आव्यो.

एक दिवसें वीशमा तीर्थंकर श्रीमुनिसुव्रत परमेश्वर हरिवंशमां उपन्या ते जगजुरु विहार करतां सावळी नगरीयें समोसखा. तेमने स्कंधककुमार वांदवा आव्या. प्रभुजीयें देशना दीधी, ते सांजलीने स्कंधककुमार वैराग्य पामी पांचशें पुरुषनी साथें दीक्षा लइ उग्र विहार करता हवा. समस्त सिद्धांतनो सार अवगाह्यो. प्रभुजीयें एमने पांचशें साधुजीना आचार्य कखा. एक दिवसें स्कंधकाचार्यें आवीने प्रभुजीने विनंति करी के, हे जगव न ! जो तमारी आज्ञा होय, तो पुरंदरजसा वेहेन तथा दंमक राजा वने वी प्रमुखने प्रतिबोधवा जावं ? त्यारें प्रभुजी मौन रह्या. वली बीजी वार पूढ्युं, एम बीजी वार पूढ्युं, त्यारें प्रभु बोल्या के, तमारे प्राणांत उपस र्ग थरो. ते सांजली स्कंधक अणगार बोल्या के, हुं आराधक हुं के नहिं ? प्रभु बोल्या के, तारा विना तहारा शिष्य सर्वे आराधक ठे. स्कंधक अणगार बोल्या हुं हुं न पा ? एम कही प्रभुने वंदना करी पांचशें अणगार साथें कुंजकारकटक नगरें पहाता.

ते वात सांजलीने स्कंधकने आवतां पहेलांज ज्यां ।धुने उतरवा ' उद्यान ठे, त्यां पालकें अनेक शस्त्र दटाव्यां, ते स्थानकें स्कंधकाचार्य पण पधाखा. तेमने दंमकराजा नगरना लोक सहित वांदवा आव्या. गुरुयें देशना दीधी. जवनी अनित्यता देखाडी. ते सांजलीने सहु हर्ष पाम्या. पठी एकांते राजाने तेडीने पालक कहेवा लाग्यो के, हे महाराज ! ए स्कंधक ते पाखंमी ठे. आचारचष्ट ठे. एमां साधुपणुं नथी. ए पांचेशें

ધુ જે એની સાર્યેં આવ્યા છે તે સર્વ સહસ્રયોધી સુજટ છે. તે તમારું રાજ્ય લેવા આવ્યા છે. રાજા બોલ્યો, તેં કેમ જાણ્યું ? પાલક બોલ્યો એનું કપટ હું તમને દેખાડીશ. એમ કહી સાધુડને કોફક કાર્ય ઉદ્દેશીને બીજા વનમાં ગયા. પછી ધરતીમાં ઢાટેલા શ સર્વ તે પાલકે, રાજાને બોલ્યાં. શસ્ત્ર દેખીને રાજા ચિત્ત ચંચલ થયું. તેજ વેળા પાલકને આજ્ઞા દીધી કે તું એને તહારે ગમે તેમ કરજે. એમ કહી રાજા ઘેર ગયો.

પછી પૂર્વજો દ્વેષ રાખીને પાલક પુરોહિતે પુરુષ પીલાય એવું યંત્ર આપીને તે સાધુડને ઘાણીના યંત્રમાં નાંખવામાં મથ્યા. તેવારેં સ્કંધકાચાર્ય તો સદુની પાસે રહીને પ્રત્યેકને ઉપદેશ દેવા લાગ્યા કે, હે મુનિડ ! તમે પરસ્વનાવમાં પ્રવેશ કરશો નહીં. આત્મસ્વનાવમાં રહેજો. એ પાલક તમારો શત્રુ નથી; પણ તમને સિદ્ધિ સાધતાં સાહાય્યકારી મળ્યો છે. જે કર્મ ઘણે કાલે કૃત્ય થાય, તે કર્મ અલ્પકાલમાં કૃત્ય થશે. માટે મરણથી મરશો નહીં. સમાધિ મરણને તો નિરાજ વાંટેજ છે. માટેં વેદનાથી બીહીશો નહીં. એવી વેદનાડ તો આ આત્મા સમતા વિના અનંતીવાર જોગવી આવ્યો છે. તે માટેં સમતામાં રહેજો. ધૈર્ય મૂકશો નહીં. સર્વ જીવ પોતાનાં કાર્યમાં કર્મ જોગવે છે ॥ યતઃ ॥ સર્વો પુલ્કયાણં, કમ્માણં પાવણ ફલ વિવાગં ॥ અવરાહેસુ ગુણેસુ ય, નિમિત્તમિત્તં પરો હોઈ ॥ ૧ ॥ તેમાટેં એક પોતાનું આત્મસ્વરૂપ નિપજાવવાને અર્થે શુદ્ધ ધ્યાનમાં રહેજો. ઇત્યાદિક ગુરુના વચન સાંજલી તે મહાત્મા પણ સકલ કર્મનો અજાવ કરીને સિદ્ધિ સીમંતિનીને વરતા હવા. એમ અનુક્રમે ચારણેં નવાણું મુનિરાજ તો સકલ કર્મરૂપી ઇંધણાં બાલી ક્લધ્યાન ધ્યાયીને અંતગડ કેવલી થઈ મોઢેં ગયા.

હવે એક લઘુ શિષ્ય શેષ ર ૧૦ છે, તેને પણ તે પાપીયેં પીલવા માંમથો ત્યારેં સ્કંધકાચાર્ય બોલ્યા રે પાલક ! પ્રથમ મને પીલ, પછી તહારે ગમે તેમ કરજે. એમ કહેથકે પણ તે હુટ્ટાત્માયેં સર્વનું હુઃખ આચાર્યને દેખાડવા સારુ પ્રથમ લ શિષ્યને પીલ્યો. તે પણ ક્ષપકશ્રેણી માંમી કેવલજ્ઞાન પામીને અવ્યાવાધ સુખનો જોગી થયો. એવું તેનું કૃત્ય દેખીને આચાર્યેં વિચાણું કે, અહો ! એ હુરાત્માયેં મહારું ઇટલું વચન પણ ન માન્યું, તેથી આચાર્યને મહાક્રોધાનલ વ્યાપ્યો. તેણેં કરી ગુણરૂપ ઇંધણને બાલી નાંચ્યાં, અહો ! મહારાં દેખતાં એ પાપીયેં શું નિપજાવ્યું ? એ હુટ્ટ પાલક

तथा दुष्ट राजा अने नगरना लोक पण महा निर्दयी देखाय ठे. ए रीतें क्रोधाध्मात थका स्कंधकाचार्ये पालकने उद्देशीने कहेवा मामयुं के, रे पापी ! जा तपनेज प्रजावें हुं तमारो वध करनारो याजो ! एवुं नियाणुं कयुं. एटले तेणें स्कंधकाचार्यने पण घाणीमां पीव्या. ते स्कंधकाचार्य विराधि त संयमी यइने अभिकुमार निकायमां जइ देवतापणें उपना.

एवा अवसरमां स्कंधकाचार्यनुं रजोहरण रुधिरें खरडयुं, माटे मांसनी घ्रांतियें कोइक पंखीयें उपाडयुं. ते पंखीना मुखमांथी लूटीने स्कंधाकाचार्यनी बहेन पुरंदरजसाना मुख आगल पडयुं. ते रजोहरण तेनी बहेन उजख्युं. अने लोकने खें सर्व वृत्तांत सांजळ्युं. तेवारें ते पुरंदरजसा राजा पासें आवीने कहेवा लागी के, रे पापी ! डुरात्मा ! दुर्नीतिना करनार ! आ कु कर्म तें शुं कयुं ? तें साधुहत्या करी तेथी तहारुं नरक विना बीजुं को इ ठेकाणुं नथी. ए साधुहत्या महा अनर्थनी करनारी ठे. एम वारंवार निजुं नृणा करीने संसारथी उपरांठी थकी वैराग्यवंत थइ. एटले शासन दे वतायें तेने परिवारसहित उपाडीने श्रीमुनिसुव्रत स्वामीनी पासे जइ सूकी. तिहां तेणीयें दीक्षा अंगीकार करी, पोतानुं आत्मकार्य साध्युं.

हवे स्कंधकाचार्य अभिकुमार देवतापणें उपन्यो, एटले अवधिज्ञानें उपयोग दीधो के, तत्काल कषाय जाग्यो. तेवारें क्रोधें करी पालकसहित दंभक राजानो देश बालीने नस्म कखो. त्यां ते देशनुं दंभकारण्य एवुं ना म लोकप्रसिद्ध थयुं. ए रीतें क्रोधने विषे स्कंधकाचार्यने विष थयुं. एकथा श्री उपदेशमालानी वृत्तिमां ठे. इति स्कंधकाचार्य कथा ॥

हवे विषनुं प्रतिपद्दि अमृत ठे, माटे अमृत पूढे ठे. इहां पण किंशब्द लेवो. एटले गुरुप्रत्यें शिष्य पूढे ठे के, हे स्वामिन् ! (अमयं किं के०) अमृत ते शुं ? त्यारें गुरु कहे ठे के, (अहिंसा के०) सर्व जीवनी दया पालवी तेज अमृत जाणवुं. जे कारण माटे सर्व जीव जीवुं इच्छे ठे. ॥ यतः ॥ सवे वि जीवा इहंति, जीविषं न मरिहि उं ॥ तम्हा पाणिवहं घोरं, निगंथा व यंतिणं ॥ १ ॥ ते उपर नीम कुमरनो दृष्टांत कहे ठे.

नरतक्षेत्रने विषे कमलापुर नगरें हरिवाहन राजा राज्य करे ठे. ते नेम दनसुंदरी नामें पटराणी ठे. तेणीयें सिंहस्वप्ने सूचित महातेजवंत पुत्र प्रसव्यो. तेनुं कुलक्रमागत नीम मर एवुं नाम दीधुं, क्रमें ते पांच

ધાવેં લાલતો પાલતો મહોટો થયો. તે રાજાને બુદ્ધિસાગર નામેં પ્રધાન છે. તેનો મતિસાગર નામેં પુત્ર હતો તે મરનો મિત્ર થયો. છે તે કુમરને ઘણો ઇષ્ટ વલ્લભ છે, તેથી ક્ષણ માત્રપણ તેનો વિયોગ ન સ્વમાય. એક દિવસ પુત્રસહિત રાજા આસ્થાન સન્નામાં બેઠો છે, એવામાં વનપાલકેં આવી ધામણી દીધી કે, હે રાજન્ ! આપણા ઉદ્યાનને વિષે દેવચંડ નામેં આચાર્ય પધાયા છે. તે સાંનલીને રાજા હર્ષિત થઈ એક ટ વિના બીજા પોતાના સર્વ અલંકાર વનપાલકને દેતો હવો. પછી રાજા પરિવારસહિત કુમરને તેડીને વંદના કરવા ગયો. ત્યાં વંદના કરી યથાયોગ્ય સ્થાનકેં બેઠો. ગુરુયેં પણ ધર્મલાજ દેશને ધર્મદેશના દેવા માંમી, અને કહ્યું કે, રે નય્ય પ્રાણી ! દશ દૃષ્ટાંતેં કરી મળ્યો નવ પામવો દોહિલો છે. માટે મનુષ્ય નવ પામી મોક્ષમાર્ગને વિષે ચક્ર કરવો. તે દેશના સાંનલીને રાજાયેં સમકિત મૂલ્યવાર વ્રત અંગીકાર કરાં. અને જીમ મરપણ દેશના સાંનલી શ્રદ્ધાવંત થયો. ત્યારેં નિયેં યોગ્ય જાણી જીમને કહ્યું. હે જીમ ! તું દયાવ્રત ચોરું પાલજે. બીજાં વ્રત તે પ્રથમ વ્રતની વાડરૂપ છે, દયા તે સર્વ ધર્મની માતા છે, માટે કોઈ નિરપરાધી જીવને હણીશ નહીં. આદેહો પ્રશ્ન સર્વ થા તજજે. એવું સાંનલીને જીમેં નિરપરાધી જીવને હણવાનાં પાંચ સ્કાણ કહ્યાં, સમકિત પણ અંગીકાર કહ્યું. વળી નિ બોલ્યા કે, તુજને ધન્ય છે. જે માટે તેં બાલક થકાં પણ તૃકના જેવી મતિ કરી. પછી તેને સ્થિર કરવા માટે નિયેં એક ઉદાહરણ કહ્યું, તે કહે છે.

કોઈક ગામમાં ઠ પુરુષ ઘાત કરવાને અર્થેં ગયા. તેમાં એક બોલ્યો કે, દ્વિપદ, ચતુષ્પદ જે આવે તેને મારો. બીજો બોલ્યો, પશુને માથે શું થાય ? માટે મનુષ્યને મારો. ત્રીજો બોલ્યો, મનુષ્યમાં પણ સ્ત્રીને મારશો નહિ; પરંતુ પુરુષને મારજો. ચોથો બોલ્યો, પુરુષમાં પણ હથેલીયાર બંધને મારજો, પણ બીજાને મારવાતું શું કામ છે ? પાંચમો બોલ્યો, જે કોઈ આપણને મારવા આવે તેને મારજો, પણ બીજાયેં આપણું શું બગાડ્યું છે ? ત્યારેં ઠગો બોલ્યો, કોઈને મારશો નહીં. આપણું કામ સહાયી કામ. એ ઠગેં પુરુષ અનુક્રમેં ઠગે લેશ્યાના પરિણામી જાણવા. તેમાટે હે જીમ મર ! તું ઉત્તમ શુદ્ધ લેશ્યાનો ધણી થજે. તેં બાલક થકાં નહું નિયમ લીધું. તે સાંનલીને જી

मकुमर बोड्यो. हे स्वामिन् ! तमे आवी तरुण वयमां चारित्र केम ली
धुं ? तेनुं कारण कृपा करीने कहो. त्यारे मुनि बोड्या सांजल.

कोकण देशमां सिद्धपुर नामे नगरें जुवनसार नामें राजा ठे. ते राजा
रुं दिवस सज्जामां वेतो अको दक्षिण देशथी कोइ अजुत नाटकीया आ
व्यो ठे, तेनुं नाटक जुए ठे. तेमां एकाग्र मन करी वेतो ठे. एवामां एक
निमित्तियो आव्यो ठे, तेने जोइ राजायें कह्युं के, आ अवसरें निमित्तिया
ने शुं करियें ? त्यारें प्रधान बोड्यो के, हे राजन् ! नाटकीया तो वली स
जशे, पण ज्ञानी पुरुष मलवा दोहिला ठे. ते माटे सर्व वात पडती सूकी
ज्ञानीने आदर करी बोलावो. त्यारें राजायें पण तेने आदरसहित बोला
व्यो. निमित्तियो आव्यो त्यारें राजायें प्रणाम कखो. निमित्तियो पण आ
शीर्वाद देइने यथास्थानकें वेतो. राजायें कह्युं, हे निमित्तिया ! तमारे कु
शल ठे ? त्यारें दीन वचनें निमित्तियो बोड्यो. हे स्वामिन् ! कुशल तो एवुं
ठे के, जे मुखें कही न शकियें. त्यारें राजा शंका पामीने बोड्यो के, शुं
आकाश त्रूटी पडशे ? के, शुं थनार ठे ? निमित्तियो बोड्यो के, तमें कहो
बो तेमज अशे. त्यारें राजा जयच्रांत अइने पूठवा लाग्यो के, हे निमित्तिया !
तहारा ज्ञानमां आव्युं होय ते साचुं कहे. त्यारें निमित्तियो बोड्यो. हे रा
जन् ! हमणां बे घडी पठी सजधारायें मेघ वरसशे. जेथी घरवार सर्व
एकाकार अशे. ते सांजलीने आस्थान सज्जाना सर्व लोक जयच्रांत थया.
एवामां उत्तर दिशानो वायरो वाह्यो, अने कृण्णकमां तो मात्र कचोला
जेटलुं वादलुं थयुं. ते जोइ निमित्तियो बोड्यो. जो लोको ! ए जुठ ! आ
आवडुं वादलुं ठे ते सर्वत्र पसरि जशे. एम कहेतां तो ते वादलुं स
घले व्यापी गयुं. अस्थान सज्जाना लोक सर्व पोताने घेर गया. नाटक
पण विसर्ज्युं. एटले गाजवीज थवा लागी, पठी मुसलधारायें वर्षाद वर
सवा लाग्यो. कृण्णकमां जोतां जोतां पाणी बि ार पाम्युं. नगरमां हा
हाकार अइ गयो. लोक घणो बुंबारव करवा लाग्या. पाणी समाय नही.
पठी राजा, प्रधान अने निमित्तियो ए त्रणे सात जूमीना महोल उपर
चढया. राजा, नगर लोकना आक्रंद सांजलतो घणुं दुःख धरवा लाग्यो.
पाणी तो कृण्णकमां सातमी जूमीयें चढी गयुं, ते देखीने राजा बोड्यो.
अहो ! में विषयमां आसक्तचित्तें श्रीजिनेश्वरनाबित धर्म कखो नही, ने

હવે મરણ તો ઢૂકડું આવ્યું માટે હવે શી ગતિ થશે ? હા હા ! હું ફોગટ નવ હાથો ॥ યતઃ ॥ આયુર્વર્ષશતં નૃણાં પરિમિતં રાત્રૌ તદર્ધં ગતં, તસ્યા ઈસ્ય પરસ્ય ચાર્દમપરં બાજત્વતૃઘ્વત્વયોઃ ॥ શેષં વ્યાધિવિયોગદુઃસ્વકલિતં ચાયુઃ પરિક્લીયતે, જીવે વારિતરંગચંચલતરે સૌર્ય્યં કુતઃ પ્રાણિનામ્ ॥ :
હવે શું કરું, ક્યાં જાઉં ? હવે તો શ્રીઅરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને ધર્મ એ ર ' શરણું માહારે છે. એમ બુંબારવ કરે છે. ત્યાં તો પાણી ઢૂકડું આવી પહોંચ્યું.

એવામાં એક જહાજ આવતું દીતું. પ્રધાન બોલ્યો. આ પ્રવહણ કોઈક દેવતા તમારી ઉપર પ્રસન્ન થઈને લાવે છે. તે માટે એ પ્રવહણ ઉપર બેસ જો. હવે તે પ્રવહણ ઢૂકડું આવ્યું અને તેના ઉપર પગ મૂકવા જાય એટલે મેઘ પળ ગયો, ગાજવીજ પળ ગઈ અને પૂર્વલી પરેં નાટક જુએ છે, કચેરી ના લોક સર્વે બેઠા છે, એવું દીતું. ત્યારેં રાજાયેં નિમિત્તિયાને પૂછ્યું કે, આ આશ્ચર્ય તે શું ? નિમિત્તિયો બોલ્યો, હે રાજન્ ! આ ઇંડજાલની વિદ્યાના બલેં મેં તમને તમાસો દેખાડ્યો. તે સાંજલી રાજાને રીજા ઉપની, નિમિત્તિયાને દાન દેઈ વિસર્જ્યો. હવે રાજા ચિત્તમાં વૈરાગ્ય પામ્યો વિચારે છે કે, જેવું ઇંડજાલ, તેવું એ રૂપ, યૌવન, સ્નેહ, આગ્રહ, સંપદા પ્રત્યે સર્વ અસ્થિર છે, હું આ અપવિત્ર કાયામાં મગ્ન થયો છું, ઇત્યાદિક વિચારતાં ચિંતવે છે કે, મહારા પૂર્વજેં જે ધર્મ આચર્યો તે હું પણ આચરું. એવો નિશ્ચય કરી હરિવિક્રમ પુત્રને રાજ્યેં આપી પોતેં તિલકાચાર્ય નામેં આચાર્યની પાસેં ચારિત્ર લીધું. તે જીવનસાર હું પોતેં જીવું. એ મહારા વૈરાગ્યનું કારણ તુજને કહ્યું.

તે માટે હે જીમ ! તેં જે પ્રાણાતિપાત સ્થૂલવ્રત લીધું છે, તેમાં સાવધાન થજે, નિશ્ચલ રહે. જીમ બોલ્યો હે. સ્વામિન્ ! તમારું વચન પ્રમાણ છે. પત્ની વંદના કરી સહુ પોતાને સ્થાનકેં પહોંતા. જીમ પણ યુવરાજ પદવી નો ગવતો, ધર્મનિયમ કરતો વિચરે છે. એક દિવસ તે મરમિત્ર સાર્યેં ક્રીડા કરે છે, એવામાં એક કાપાલિક આવ્યો. તે આશીર્વાદ દેઈને એકાંતે કહેવા લાગ્યો. હે જીમ ! તું પરમોપકારી થો, માટે સાંજલ. મહારે જીવનહો જિણી નામેં વિદ્યા છે, તે બાર વર્ષ સાધતાં મેં પૂર્વ સેવા તો કરી. હવે ઉત્તર સેવામાં કાલીચૌદશને દિવસે સ્મશાનમાં જઈને સાધીશ તેવારેં તું મહારો ઉત્તરસાધક થાય તો મહારી વિદ્યા સિદ્ધ થાય. તે સાંજલીને મરવિચારે છે કે, આ અસાર શરીરેં કરી કોઈને ગુણ થાય તો ઘણું જ રૂઢું. એમ ચિં

तवीने कुमरें तेनुं वचन मान्युं. तेवारें कापालिक बोव्यो. कालोचौदशने आ
ववाने दश दिवस बाकी ठे. त्यांलगे हूं तमारी पासें रहीश. तेपण कुमरें
मान्युं. हवे ते योगी, कुमर साथें खाय, पीये, एकांते वातो करे, एम करतां
१ दिवस मंत्रिपुत्र बोव्यो. हे कुमर ! तमारे ए पाखंमी साथें गोष्टी करवी
रहरी नथी. जेमाटे दुर्जननी संगति अनर्थकारक ठे. कुमर बोव्यो, हे मि
त्र ! तमें साचुं कसुं पण में दाक्षिणतायें हा कही ठे, ते हवे नाकारो केम कहे
वाय ? वली मंत्री पुत्रें घणु वाखी तो पण कुमर न रह्यो. अनुक्रमें कालीचौद
शे निर्जय थकां स्मशानमां गया. त्यां कापालिकें मंमल आलेखी कोइक दे
वताने संजारीने नीमनी शिखा बंध करवा मांमी. त्यारें नीम बोव्यो मा
री शिखायें बंध श्यो ? महारुं सत्व ठे तेज शिखाबंध ठे. एम कही हाथमां
खड्ग लशने साहसिक थको उजो थयो. त्यारें कापालिकें विचासुं के, शिखा
बंधनने ठलें तो ए न ठलाय, हवे पराक्रमें एनुं मस्तक लेउं. एम विचारीने
आकाश सरसुं पोतानुं रूप करीने महा गर्जारव करतो कोपें नराणो थ
को नीमने कहेवा लाग्यो. रे रे बालक ! तहारुं मस्तक पराक्रमें लेइश. अ
ने जो तुं पोतानी मेलें आपे तो आगले जवे देवता थइश. त्यारें नीम बो
व्यो. रे चंमाल, पाखंमी, मायावी, तने हूं शत्रुनी पेठे मारीश. एम कहे
ठे, एवामां पाखंमीयें श घात कस्यो. ते घात नीमें वचमांथी बचावीने
हाथमां तरवार थइ हती ते सहित कापालिकने खंधे चढी बेठो. अने
मनमां विचारे ठे के, एने मारुं के नही ? वली विचासुं के, जीवतो सेवा
करे तो कोण मारे ? एम चिंतवे ठे. एवामां तो ते पाखंमीयें नीमनै पक
डीने आकाशे उठाव्यो. त्यांथी पडतां एक यक्षिणी देवी तेने करसंपुटमां
राखी पोताना मंदिरमां लइ आवी. त्यां र मय सिंहासन उपर बेसारीने थ
क्षिणी कहेवा लागी. हे सुजग ! आ विंध्याचल पर्वतमां हूं वैक्रिय वन
बनावी क्रीडाने अर्थे वसुं हुं. हुं कमला नामें यक्षिणी हुं. आजे परिवार
सहित अष्टापदे जशने त्यांथी पाठी वलतां इहां तुजने पडतो देखीने हूं इहां
लइ आवी हुं. हुं महाकंदर्पे करी पीडा पासुं हुं, अने तुं दयावंत ठे. हुं तहा
रे शरणे आवी हुं. ते माटे मने पीडा पामती राख. आ महारो परिवार ते
तहारो चाकर रूप जाणजे. ते माटे महारी साथें दिव्यजोग जोगव. ते
सांजलीने नीम बोव्यो. हुं जूमिगोचर ने तमे देवांगना ठो, तेथी १५

ણો સંગમ કેમ થાય ? વલી પણ હારી વાત સાંજલ. જે વિષય તે આગ લ મહા દારુણ વિપાકે આવે છે, વિષયાસક્ત થકા જીવ નરક નિગોદને વિષે જમે છે ॥ યતઃ ॥ સદ્ધં કામા વિસં કામા, કામા આસીવિસોવમા ॥ કામા પહે ય માણા, કામા જંતિ હુગઈ ॥ ૪ ॥ તે માટે તમે મહારે મ વરોવર ઠો. તો એવી વાત મ કહેશો. એમ કહીને પગે લાગ્યો. ત્યારેં યદ્દિ ણી બોલી. તું સાહસિક ઠો, માટે કાંઈક માગ ! કુમર બોલ્યો મહારે સર્વ છે એક શ્રીજિનેશ્વરજી શરણું છે, તે ઉપરાંત મહારે બીજું કાંઈ જોતું નથી. દેવી બોલી, મહારે પણ આજ પઠી શ્રીજિન વીતરાગ તેહજ શરણ છે.

એ રીતેં બે જણ પરસ્પર વાતો કરે છે, એવામાં અકસ્માત્ મધુર ધ્વનિ સાંજલીને કુમરેં પૂછ્યું કે, આ ધ્વનિ ક્યાં થાય છે ? દેવી બોલી. એક સાધુ ઉપવાસ કરીને ચોમાસું રહ્યા છે, તે સપ્નાય કરે છે, તેનો એ શબ્દ છે. જીમ બોલ્યો, તેમને વાંદીને જન્મ સફલ કરિયેં. એમ કહી કુમર તેની સાથેં ચાલ્યો યદ્દિ ણી પણ પરિવારસહિત માર્ગે દેશ્વાડતી ચાલી બેહુ મુનિ પાસે આવી વં દના કરીને નિનો સપ્નાય વેઠા સાંજલે છે અને અનુમોદના કરે છે.

એવામાં આકાશથી એક હુજા આવતી દીઠી. તે અકસ્માત્ મરની પાસેં આવી પડી. જીમેં વિચાણું કે, આ શું કરશે ? એટલામાં તો તે હુજા, જીમનું સ્વપ્ન જલ્દ ચાલવા માંડી. મરેં વિચાણું કે, આ લાંબી કાલી કો ની જા છે અને એ ક્યાં જશે ? એવું વિચારી કૌતુકસહિત ઊઠલીને તે હુજા ઉપર ચઢી વેઠો. માર્ગેં અનેક પર્વત, નદી, વન દેશ્વતો કાલિકા

વન ધરતી ઉપર છે ત્યાં આવ્યો. તે હુવન કેવું છે ? તો કે જેને નાના પ્રકારના હાડકાંની તો જીંત છે, મ થ્યના મસ્તકના તો કોશીષા છે, હ સિ ના દાંતનાં તોરણ છે, કેશપાશની ધ્વજા છે, વાઘના ચામડાનો ચંડુ ઊ છે, રુધિરેં કરી રક્ત પૃથ્વીનું તલું છે, તે હુવનને વિષે મસ્તકની માલા ની ધરનારી, ક્રૂર નેત્રની ધણિયાણી, પાડાનું જેનું વાહન છે એવી કાલિકાની મૂર્તિ દીઠી. તેના સ્વ આગલે એક હુષ્ટ, ધૃષ્ટ, પાપિષ્ઠ, પાશ્વંદી, જે એ વામહસ્તમાં એક પુરુષ પકડ્યો છે, એવો એક કાપાલિક વેઠો દીઠો. એ નો જમણો હાથ તે જેના ઉપર જીમ વેસીને આવ્યો તેજ છે. તે જોડેને જીમ મનમાં વિચારે છે કે, એના હાથમાં પુરુષ છે તેને એ શું કરશે ? તે તમા સો જોડે. એમ વિચારીને તે હાથ ઉપરથી ઊતરીને ક્યાંક ઠાનો ઊનો રહ્યો.

हवे ते कापालिक हाथमां खड्ग लेइने ते वाम हाथमां पकडेला पुरुषने कहेवा लाग्यो. रे रांक ! तूं तहारा इष्ट देवने संजार. हुं आ खड्गे करी तहा रुं मस्तक ठेदीने देवतानी पूजा करीश. त्यारें ते पुरुष बोव्यो. जगत् जी खाण उपगारी एवा एक श्रीवीतराग तेहुंज महारेशरण होजो. वजी परोपकारी, पुण्यवंत, मने प्राण थकी अधिक, दयावंत, धर्मनो रसियो एवो जे नीम कुमर जेने में वाख्यो तो पण ते कापालिकनी साथें शुं जाणु क्यांय गयो ? तेहुं महारे शरणुं होजो एम कही पढी पाखंमीने कहुं के हवे तहारे जे करवुं होय ते तूं वहेलुं कर. पाखंमी बोव्यो, तेने तो लक्ष्णवंतो जाणी हुं देवनी पूजाने अर्थें लाव्यो हतो, पण ते शुं जाणियें क्यायें नाशी गयो. हवे तेने स्थानकें तुजने लक्ष्णवंतो जाणीने लाव्यो हुं. माटे तेने संनाखा थी शुं वलवानुं ? ते तो श्वेतजिकु पासे बेगो ठे. ते वात सांजलीने नीम

मर बोव्यो. रे दुष्ट पापीष्ट ! महारा मित्रने विटंबना पमाडे ठे ? ते हुंज नीम मर सर्व जीवनी रक्षा करवाने सौम्य हुं, पण तहारो संहार करवाने नीम हुं. त्यारें कापालिक मंत्रिपुत्रने मूकीने नीम साहामो चाव्यो. एटले कोइ अवसर पामी साहसिक अइ ते कापालिकना वे पग पकडीने हेगो नांखी हृदयउपर पग मूकीने ताडना तर्जनी करवा लाग्यो. एटले देवी आकुल व्याज अइने बोली. रे रे नीम ! एने म मार. ए महारी से वानो करनार ठे. मनुष्यना मस्तकरूप कमलें करी महारी पूजानो करनार ठे. ए मुजने जेवारें एकशो ने आठ मस्तक चढावशे, तेवारें हुं एने प्रत्यक्ष अइश अने जे ए मागशे ते हुं आपीश. पण हमणां तो तहारुं पराक्रम देखीने हुं तहारी उपर संतुष्ट अइ हुं. माटे कांश्क माग. त्यारें नीम बोव्यो. जो मुजउपर तूवी होय, तो मनें वचनें अने कायायें करीने तूं हिंसा मूकी दे. हे माता ! सर्व धर्मजुं बीज तो दया ठे. दया होय तो सर्व मनवांछित फले. अने हिंसायें तो घणो संसार जमियें ॥ यतः ॥ कृपानदीमहातीरे, सर्वे धर्मतृणां राः ॥ तस्याः सुखमुपेता ये, किंननंदंति ते चिरम् ॥ ५ ॥ ते माटे हिंसा तजो अने समता नजो. एवुं सांजलीने देवी कहे वा लागी. हे वत्स ! आज थकी हुं सर्व जीवने महारा जीवसरखा जाणीश. हवे कोइने न मारुं. एम कहीने देवी अदृश्य अइ.

हवे अवसर पामीने मंत्रिपुत्र बोव्यो. हे कुमर ! तमारी स्त्री, वासजव

जैन थार कौष जाग जो.

नमां प्रथम पहोरे गइ, त्यारें तमने न दीठा. तेणीयें चोकीदारने पूछ्युं. तेने पण तुं न जज्यो. त्यारें राजाने कछुं. राजायें खोल कराववा मांमी, पण तुं न जज्यो. त्यारें राजा राणी व मूर्छा खाइने धरतीयें पड़ ली चेतन बढ्युं, त्यारें प्रधान पागिया व चिंतातुर अइने बेठा एव न क नायिका आवीने कहेवा लागी, के हुं तमारी कुलदेवी हुं. नीम मर नी चिंता न करो, तेणें मूलथी मांमीने सर्व चरित्र कही देखाड्युं. अने कछुं के, केटलेक दिवसें नीम मर घणी रुद्धि लइने इहां आवजो. एम कहिने दृश्य अइ. ते सांजलीने हुं स्मशानमां तमने खोलवा नीकब्यो. एटले एणें उपाडीने ने इहां आय्यो. में पुण्ययोगें तमने दीठा. ते सांजलीने 'पालिक बोव्यो. हे सात्विक ! तें कालिकाने दयाधर्म कह्यो ते में पण 'गीकार क तो. तुं आजथी महारो धर्मगुरु ठो. अने हुं तहारो सेवक हुं. तहारा केटला गुण वर्णवुं. तुं गुणें करी परिपूर्ण जखो ठो.

एवामां प्रातःकाल अथो. तेवारें पर्वत सरखी कायावालो सप्तांग प्रतिष्ठित एवो एक हाथी तिहां आय्यो. ते हाथी मंत्रिसहित कुमरने उपाडी पोतानी पीठे आरोपीने आकाशो उत्पत्यो. त्यारें मर कहेवा लाग्यो के, पृथ्वी उपर एवा पण हाथी होय ठे ! के जे आकाशो उमे. त्यारें मंत्रिपुत्र जैनधर्मे वासित अको बोव्यो. हे कुमर ! ए हाथी नथी, तमारा पुण्य नो प्रेक्ष्यो कोइक देवता ठे. माटे आपणने ज्यां लइ जाय, त्यां लइ जवा द्यो. सर्व स्थानके पुण्यथी सारुं अजो. हवे बे जण सहित ते हाथी गगन थी हेठो उतरिने एक उजड नगरने दरवाजे ते बेहुने मूकीने पोते क्यांय जतो रह्यो. त्यारें कुमर, मंत्रीने बहार मूकीने पोतें कौतुकनो लीधो ते न गरमां गयो. त्यां रुद्धीयें परिपूर्ण, मनोहर परंतु मनुष्यें करी शून्य ठे. ए वा घर हाट जोतो जोतो ते नगरमां एक सिंहें पोताना खमां एक पुरुष लीधो ठे. तेने मरें दीगो. ते देखी विचारवा लाग्यो के, आ कोइक देव्यानुजाव ठे. एम चिंतवी विनयपूर्वक सिंहने कहेवा लाग्यो. हे सिंह ! ए पुरुषने मूक. सिंह पण ते पुरुषने पोताना पगनी वचमां घालीने शंकि त अइ नीमने कहेवा लाग्यो. हे सत्पुरुष ! हुं लुधार्थी हुं, घणो काले जह्म मळ्युं ठे. ते केम मूकुं ? कुमर बोव्यो. तमे कोइ देवता ठो ? पण कोइ कारणें सिंहनुं रूप कछुं जणाय ठे. पण सांजलो. जे माटे देवताने पण

हिंसा न घटे. देवता कवलआहारी होय नही. तथापि जो तमारे मांस नी इडा होय, तो हुं महारा शरीरतुं मांस आपुं ? ते सांजली सिंह वो ब्यो. हे कुमर ! तें साची वात कही, पण एणें पाठले जवें मने घणुं डः ख धीधुं ठे. जे मुखें कही शकाय नही, माटे ए पापीने हुं सो सो नव सूधी मारुं तो पण महारो क्रोध जाय नही. कुमर बोव्यो, हे नइ ! ए तो दीन देखायठे तो दीन उपर एवडो श्यो क्रोध ? वली क्रोध कखां पोतानो नव बगडे, माटे क्रोध मूको. इत्यादिक युक्तियें कव्युं, पण ते सिं हें मान्युं नही. त्यारें कुमरें विचाखुं के, डष्ट होय ते तो आक्रोश करे थकेज पाधरा थाय. एम चिंतवी हाथमां खड्ग लश्ने सिंहनी सन्मुख दोज्यो. सिंह पण ते पुरुषने पीठ उपर थापीने मुख विकस्वर करीने कुमर सन् ख आव्यो. एटले कुमर खड्ग लश्ने सिंहनां मस्तक उपर जमाडवा लाग्यो. त्यारें सिंह ते नरने त्यांज मूकीने अदृश्य थइ गयो.

हवे कुमर अने ते पुरुष बेउ जणा साथें राजमंदिरमां गया. त्यां सर्व शून्य देखतां एक सात नूमिया महोल उपर चढ्या. तेमां एक काष्ठनी पू तजी ठे. तेणीयें सुवर्णमय आसन घणा आदर सहित कुमरने आप्युं. नीम पण विस्मय पामीने त्यां बेठो. कृणोक थइ एटले स्नाननी सामग्री लावीने कहेवा लागी के, हे प्रभु ! स्नान करो. नीम बोव्यो. महारो मि त्र मत्तिसागर नामें बहार ठे; तेने इहां लावो. ते मित्रने पण त्यां लावी, ते मित्र सहित स्नान करीने जोजन कराव्युं. सुंदर शय्या पाथरी आपी. त्यां सूता एम सविस्मय थको कुमर त्यां रह्यो ठे, एवामां चलितकुंमलानरण थइने देवता प्रत्यक्षपणें कहेवा लाग्यो. हुं तहारा धैर्यें तुष्टमान थयो हुं. माटे वर माग. कुमर बोव्यो के, तूठो ठो तो कहे तुं कोण ठे ? आ नगर शून्य केम ठे ? देवता बोव्यो. आ हेमपुर नगरमां हेमरथ नामा राजा राज्य करे ठे. तेने चंमनामें पुरोहित ठे. ते लोकने घणुं पीडे, राजा पण कान नो काचो, ते थोडा अपराधें पण घणो दंड करे. एवो पुरोहितनो जूठो अपराध कोइक पुरुषें राजा आगल कव्यो. राजायें रूठे थके अणविचारें उल्ल तेल ठांटीने तेने माव्यो. ते अकाम निर्झरायें मरीने हुं राक्षस थयो हुं, ते में पाठला जवतुं वैर संजारीने सर्व नगरीना लोक प्रवन्न कव्या ठे. तथा सिंहरूप करी राजाने ख मध्ये लीधो हतो ते तें मूकाव्यो. तथा तहारी

।नादिक सर्व सामग्री में करी. तहारी अ वृत्तियें लोक पण सर्व प्रकट कखा. कुमर पण जुये ठे तो नगर सर्व संपूर्ण लोके करी वसतुं दीतुं.

एवामां सुरासुरे विजता एवा चारण निराज आकाशस्थी आव्या. नु में नगर बहार उत ।, ते मरें दीठा. पठी कुमर, राजाने कहेवा लाग्यो. ए निश्वरनां चरणकमल वांदीने नव लो करो. एम धिचारी गोखथी हेतो उतरीने ॥ यतः ॥ जिनें प्रणिधानेन, गुरुणां वंदनेन च ॥ न तिष्ठति चिरं पापं, विद्वहस्ते यथोदकम् ॥ ६ ॥ मर, मंत्री, राक्षस अने हेमरथ राजा ए र्व नि पासे गया, नगरना लोक पण आव्या, वंदना करीने यथोचित स्थानके बेठा, नियें धर्मदेशना दीधी के, हे नव्य प्राणिउ ! क्रोध न करियें. क्रोध ते महादारुण ठे. पोताना आत्माने तपावे, परना आत्माने तपावे, अने जन्मनी प्रीतिनो कृणोकमां विध्वंस करे. इति ॥ सिद्धांतेप्युक्तम् ॥ यतः ॥ पुरि वयणेण दीणंतचं, अहि सिवंतो अहणइ मासतवं ॥ वरिस तवं सवमाणो, हणइ हणंतो अ सा ॥ ७ ॥ इत्यादिक देशना सांजलीने राक्षस बोव्यो. हे नगवन् ! आ मरना प्रजावें गामना लोक उपरथी तथा राजा उपरथी में क्रोध सूक्यो. एवामां गर्जरव करतो एक हाथी त्यां आव्यो. तेने देखीने पर्षदा बीहिवा लागी. एटले ते गजरूप सूकीने चलित मलाजरण थइ दिव्यरूप धरीने यद्द थइ बेठा. त्यारें मुनि बोव्या. हे यद्द ! तमारो पुत्र हेमरथ राजा तेने राखवा माटे तमे हाथीना रूपें नीम कुमरने उपाडी लाव्या. यद्द बोव्यो. हा स्वामा ! तमें सत्य कखुं. ए हेमरथ राजा महारो पुत्र ठे, में परजवना स्नेहथी ए काम कखुं. में पूर्वे सम कित अंगीकार करीने कुसंसर्गे विराध्युं. ते दोषें हुं व्यंतर थयो. ते माटे हे स्वामिन् ! मने फरी समकित उचरावो, त्यारें निराज पण यद्द, राक्षस अने राजा प्रमुख सर्वने विधिपूर्वक सम्यक्त्व देता हवा.

हवे ते सर्व मुनिने वंदना करीने यद्दादिक सर्व राजाने घेर आव्या. त्यारें हेमरथ राजा मरने विनंति करतो हवो के, हे मर ! आ सर्व राजसंपदा तमारी ठे. हुं तमारी आज्ञानो करनार हुं. तमें महारी मदालसा नामें कन्यानुं पाणिग्रहण करो. कुमर पण अति आयुह करे थके ते कन्याने परणतो हवो. एवामां ते कालिका देवी वीश जुजाने धारण करी कापालिक सहित विमान उपर बेसीने त्यां आवी. कुमरने प्रणाम करीने वेशीने

कहेवा लागी के, हे जीम ! महारो हार तुं जे. ए हारमां नव रत्न ठे. ते ने प्रजावें तुं त्रण खंमनो धणी यइश. तथा एथी आकाशो गमन यशो. सर्व राजा तहारी आकाशें वर्त्तशो. वली सांजल हुं विमाने वेशी तहारा नगर उपर यइने जती हती, तिहां तहारा माता पिता तथा नगरना लोक तुफने घणुं संजारे ठे. तहारे विरहें तहारा माता पिता घणा विलाप करे ठे. ते सांजली में तेमने कहुं के, बे दिवसमां जीम कुमरने हुं तेडी आवुं हुं. माटे हे जीम ! तमे चालो. ते सांजली जीम कुमर पोताना नगर नणी जवाने उजमाल ययो. एटले यहु विमान विकुर्विने कहेवा लाग्यो हे कुमर ! आ विमानमां वेशीने पोताने नगरे जाउ. त्यारें हेमरथ राजा पण घणां हाथी, घोडा, आचरण, रत्न प्रमुख कुमरने आपतो हवो.

पढी घणा आग्रहथी हेमरथ राजानी आकाश जेइने विमानमां वेसी कन्या अने मंत्री सहित पोतानी नगरी नणी चाव्या. हाथी, घोडा, पायक प्रख सर्व जूइ उपर चालता हवा. अनुक्रमें घणा आमंवरथी कमल पुरना वनमां पहोता. त्यां चैत्यने विषे यहु राक्षसादिक सहित जीमकुमर, परमेश्वरनी वना करी पादविहारें पिताने नमवा चाव्यो. पिताने पण वनपालकें वधामणी दीधी के, हे स्वामिन् ! जीम कुमर आव्या ठे. ते सांजली राजायें पोताना आचरण सर्व वनपालकने आप्यां. सर्व नगर शणगायुं. प्रधान प्रख सर्व सामा आव्या. जीम पण ते सर्वने आवता देखी माता पिताने चरणो नम्यो, सद्गुने हर्ष ययो, सर्व स्थानकें पहोता, जोजन कख्यां, मंत्रीयें सर्व वृत्तांत राजाने कही संजलाव्यो. राजा घणो रीज्यो. पढी घणी राजकन्याउ मरने परणावता हवा. अनु में कुमरने राज्याजिपेक करीने हरिवाहन राजायें गुरु पासें दीक्षा लीधी. जीम राजा जैनशासननो घणो प्रजावक अतो हवो. अ क्रमें ते त्रण खंमनो नोक्ता ययो. ए रीतें देवतानी पेटें सुख जोगवतां पांत्रीश हजार वर्ष व्यतिक्रम्या.

एक दिवसें वनपालकें आवी राजाने वधामणी दीधी के, हे राजन् ! कृमासागर नामें आचार्य चार ज्ञानना धणी घणा साधुयें परिव्र्या अका आपणा सहाम्न वनने विषे पयाव्या ठे. राजा पण वधामणीयाने शीख आपीने परिवारसहित वंदना करवा आवतो हवो. गुरुने वांढी यथोचित स्थानकें वेशी सर्व धर्म सांजलवाने इच्छता हवा. गुरु पण धर्मदेशना देता

हवा ॥ यतः ॥ एस्थाले क्षिपति स रजः पादशौचं विधत्ते, पीयूषेण प्र
वरकरिणं वाह्यत्येधनारम् ॥ चिन्तारत्नं विकिरति करादायसोद्गायनार्थं,
यो दुःप्राप्यं गमयति धा त्त्यं न त्तः ॥ ८ ॥ अपारे संसारे कथम
पि समासाद्य जवं, न धर्मं यः यद्द्विषयसुखतृष्णातरजितः ॥ बुद्ध्वा पा
रावारे प्रवरमपहाय प्रवहणं, स मुख्यो मूर्खाणा पल पलब्धुं प्रयतते ॥ ९ ॥
इत्यादि देशना सांजलीने राजा हाथ जोडीने पूठतो हवो के, हे जगवन् ! में
पाठले जवें पुण्य कखुं हतुं के, जेथी आटलुं सुख पाम्यो ? गुरु बोल्यां जल.

प्रतिष्ठानपुर नगरने विषे देवदत्त अने सोमदत्त एवे नामें बे जाइ वसे
ठे. पण ते मांहोमांहे द्वेष धरे, अमर्ष वहे. तेमां महोटा जाइने पुत्र न
अवाथी घणी गियो परण्यो, पण पुत्र न आव्यो. ते एक दिवस कोइक
गामें उघराणी जाय ठे, वाटमां जतां दावानल दीगो. तेमां एक सर्प ब
लतो । ल व्या ल यतो दीगो. त्यारें देवदत्तना मनमां दया आवी के,
जो ए र्प उगरे तो हुं सर्वे पा १० जे माटें सर्व प्राणीने जीवितव्य व
हालुं ठे. एम विचारीने पोताना जीवितव्यनी अपेक्षा अण करतो दावा
नल थी सर्प काढतो हवो. तेने कष्टथी रा १०, ते वेला आकरुं पु उ
पार्ज्यु ॥ यतः ॥ गीडानूः सु स्य दुष्कृतरजःसंहारवात्यात्रमो, दुर्वार
व्यसनान्निमेघपटली स कत्वदूती तथा ॥ निश्रेणी त्रिदिवौकसः प्रियस
खी केः गत्यर्गला, सत्त्वेषु क्रियतां कृपैव जवतु शैरज्ञैः परैः ॥ १० ॥
वली एक दिवस नोजन करवा बेसतां मासखमणनां पारणार्थी निरा
ज पथा । तेमने घणा हर्षे करी प्रतिलाज्या. अ क्रमें आउखाने ह्ये
मरण पामीने तुं इहां राजा थयो ठो. पूर्वजवें सर्पने कष्टथी सूकाव्यो ते
पुण्यें तहारुं कष्ट गयुं, अने राज्य पाम्यो. तथा पूर्वजवनो जाइ सोमदत्त ते
हमणां कापालिक थयो. ते पाठला जवना अन्यासथी तहारा उपर द्वेष
धरतो रह्यो. ते माटे हे जीम ! तुं दया पालजे. अने हिंसा त्यजजे. एवुं
सांजली जीमराजाने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं, पूर्वजव दीगो. गुरु उपर
प्रतीत आवी. त्यारें वैराग्य पामीने गुरुने विनंति करी, हे जगवन् ! कृपा
करीने इहां चोमासुं रहो तो घणो लाज थयो. गुरु पण लाज जाणीने
त्यां चोमासुं र । राजायें सम देशने विषे अमारीनो पडहो वजडाव्यो.
नवां जिनचैत्य कराव्यां. निरंतर व्याख्यान सांजजतां, चोमासाने अंते

चारित्र अंगीकार कछुं. हवे नीम मुनि, गुरु साथें विहार करतां, निरति चार चारित्र पालतां, अनेक जीवने प्रतिबोध देतां, केवलज्ञान पामी पर मानंद पद पास्या. इति नीमकुमरनी कथा. श्रीपार्श्वनाथ चरित्रमां विशेषे.

हवे, आगव्या पदमां विष तथा अमृत सप्रतिपदें उदाहरणसहि

त कह्यां, तेज माटे शत्रु तथा मित्र सप्रतिपदें देखाडे ठे.

॥ माणो अरि किं एटले इहां गुरु प्रत्ये शिष्य पूढे ठे के, हे स्वामिन् ! (अरि किं के०) शत्रु ते कोण ? त्पारें गुरु कहे ठे के, (माणो के०) मान. एटले ए जाव जे मान जे ठे ते आत्माने शत्रुतुल्य ठे ॥ माणेण अह मा गइ ॥ इति वचनात्. ते मान आठ प्रकारनो ठे यतः ॥ जाति जाचकु लैश्वर्य, बलरूपतपःश्रुतैः ॥ कुर्वन् मदं पुनस्तानि, हीनानि जनते जनः ॥ ११ ॥ तिहां प्रथम जातिमद उपर हरिकेशीना पाठला जवनो दृष्टांत कहे ठे.

मधुरा नगरीने विषे शंखराजा राज्य करे ठे, ते राजा घणो न्यायनि पुण ठे. एक दिवसे ते शंख राजा गुरुपासे धर्मदेशना सांजली वैराग्य पा मी चारित्र लेता हवा. ते तपस्या करतां घणा लब्धिपात्र थया ठे. एकदा निहाने अर्थे हबिणावरनगरमां गया ठे, त्यां मार्गने अजाणता कोइ सोम देव नामें पुरोहित हतो, तेने मार्ग पूढ्यो. पण ते पुरोहित मुनिना वेष नो देपी ठे, बली ते नगरमां बे मार्ग ठे, तेमां एक मार्ग व्यंतरअधिष्ठित ठे, तेथी जे कोइ ते मार्गें जाय, ते बलीने राख थइ जाय, एवी उष्ण धरती वि बीं ठे. बीजो मार्ग पाधरो ठे, पण पुरोहितें मुनिने व्यंतरअधिष्ठित मार्ग देखाड्यो. मनमां जाएयुं के, ए बली जस्म थाय तो कौतुक जोइयें !

हवे साधुतो ते मार्गें चाढ्या, तेवारें ते व्यंतर पण साधुना तपतेजथी नावो. तेथी मार्ग शीतल थयो. शंखराजर्षितो ईर्यासमितियें हजवे हजवे चाढ्या जाय ठे. त्पारें सोमदेव पुरोहितें गोखमां बेठां विचाखुं के, अहो ! ए धर्म महोठो ठे. जे माटे एवो मार्ग ते पण एने प्रजावें शीतल थयो ! तेमाटे ए वेषने धन्य ठे, अने ए मार्गने पण धन्य ठे. एम चिंतवी गोख थी हेगो उतरी साधुने पगे लागी. कछुं हे स्वामिन् ! में अज्ञानपणें महा पाप कछुं. महारो अपराध खमो. साधुयें पण योग्य जाणी धर्म कह्यो. ते सांजलीने पुरोहित प्रतिबोध पा ॥. मनमां विचाखुं के, ए मुनिराज महा उपगारी ठे. जे माटे में अपराध क ॥, तो पण एणें जने धर्म स ॥

વીને ઉપગાર કહ્યો ! પઠી કહ્યું કે હે સ્વામિન્ ! સં ૧૨ સ ડમાં ચારિત્રરૂ
પ પ્રવહણ દેડને મને તારો. ગુરુયેં પણ તેને ચારિ અંગીકાર કરાવ્યું. તે
નિરતિચાર ચારિત્ર પાલે, પણ બ્રાહ્મણજાતિ માટે જાતિમદ ઘણો કહ્યો તે
થી નીચ ગોત્ર કર્મ બાંધ્યું. બહુકાલ ચારિત્ર પાલ્યું પણ અંતે મદ કહ્યો તે
આલોચ્યો નહિ, પઠી કાલ કરીને દેવતા થયો. ત્યાં બહુકાલ સૂધી દેવતા
ના જોગ જોગવીને નીચ ગોત્રનામકર્મને ઉદયેં તે સોમદેવ પુરોહિતનો
જીવ ગંગાને કાંઠે બલકોટ નામેં ચંદાલ રહે છે, તેની ગૌરી નામેં જાર્યાની
કૂચેં આવી ઉપન્યો. ઇથી આગલ એ કથા “ અજૂસણો સોહડ બંજયારી ”
ત્યાં લખાણે ઇતિ શ્રીઉત્તરાધ્યયનસૂત્રવૃત્તો ॥ એ જાતિમદ ઉપર કથા કહી.

હવે લાજ મદ ઉપર સુજૂમ ચ વર્તિની કથા કહે છે.

॥ વસંતપુરનગરે જેનો સર્વ વંશ ઉદ્ભેદ પામ્યો છે એવો એક ઢોકરો હતો.
તે દેશાંતર જમતો એક તાપસની પાલીમાં ગયો. તે તાપસનું જમ એવું ના
મ છે. તે તાપસેં ઢોકરાને મહોટો કહ્યો. અ કર્મેં જમનો પુત્ર માટે જમ
દક્ષિ નામ કહેવાણું. તે પણ ઘોર તપસ્યા કરવા લાગ્યો. તેથી લોકમાં પ્ર
સિદ્ધિ પામ્યો. એવા અવસરમાં એક વિશ્વાનર દેવતા તે શ્રાવક છે, અને
બીજો ધન્વંતરિ નામેં દેવતા તે તાપસનો જક્તિવંત છે. એ બેહુ દેવોને માં
હોમાંહે વિવાદ થયો. એકેં કહ્યું સાધુ દૃઢધર્મી હોય, અને બીજાયેં કહ્યું
કે તાપસ દૃઢધર્મી હોય. પઠી બેહુ જણેં વિચાર કહ્યો કે, તાપસ તથા સા
ધુની પરીક્ષા કરિયેં. ત્યારેં શ્રાવક દેવતા બોલ્યો કે, અમારો સર્વમાં નવો
જે સાધુ હોય તેની પરીક્ષા કરિયેં, અને તમારો સર્વમાં પ્રધાન સ્વ જે
તપસ્વીહોય, તેની પરીક્ષા કરિયેં. એવો ઠેરાવ બેહુ જણેં કહ્યો.

એવા અવસરમાં મિથિલા નગરીને વિપે તાજો ધર્મ પામેલો એવો પ ર
થ નામેં રાજા તે ચંપાનગરીમાં શ્રીવાસુપૂજ્ય સ્વામિની પ્રતિમા પાસેં ચારિ
ત્ર લેવા જાય છે. તે રાજાની પરીક્ષા કરવા માટેં દેવતાયેં તેના ચાલવાના
માર્ગમાં દેડકીડ વિ ધી. તે દેખીને મેઘ મારના જીવ હાથીની પરેં તે રા
જાયેં પોતાના પગ ઝંચો રાખી મૂક્યો, પણ આગલ ન ચાલ્યો. ઇહાં કોડ કહે
છે કે દેવતા સિદ્ધપુત્રનું રૂપ કરી રાજા પાસેં ગયા, અને ચમત્કારની વાતો
દેખાડીને કહ્યું કે તું એ ધર્મ હમણાં મ કર. તહારું આગ્રહું ઘણું છે. ત્યારેં

राजा बोल्हो. जो घणुं आउखुं हरो, तो घणो धर्म सधाओ. इत्यादिक घणा प्रकारें ठलकरतां पण ते देवो राजाने चलावी न शक्या.

पढी जमदग्नि तापस पासें गया. त्यां पंखीनुं रूप करी तापसनी दाढीमां मालो क ओ, अने पंखी पंखणीने कहेवा लाग्यो, हे नडे ! हुं हिमवंत पर्व ते जावं तुं, त्यारें ते पंखणी तेने जवा न देतां कहेवा लागी के, तमे पा ठा न आवो. त्यारें पंखीयें सम खाधा तो पण न मान्युं. त्यारें गोहत्या, ब्रह्महत्या, स्त्रीहत्या अने बालहत्यानुं पाप कबूल कछुं, तो पण न मान्युं. पढी पंखणीयें कछुं जो तुं ए जमदग्नीनुं पाप ताहरे माथे जे, तो हुं तुज ने जवा देउं. ते सांजलीने जमदग्नि रूठो, वेहु हार्यें वे पंखीने पकडीने कारण पूठवा लाग्यो. त्यारें ते बोल्या, तमारे पुत्र नथि, अने पुत्रविना गति नथी ॥ यतः ॥ अपुत्रस्य गतिर्नास्ति, स्वर्गो नैव च नैव च ॥ तस्मात्पुत्रमुखं दृष्ट्वा, स्वर्गं गच्छन्ति मानवाः ॥ १२ ॥ ते सांजलीने तापस खोजाणो अने विचाखुं के ए साचुं कहे ठे, तेथी तप सूकीने मृगकोष्ठ नगरे गयो. इहां ते वे देवतामांथी मिथ्यात्वी देवता समकित पाम्यो.

हवे ते नगरमां जितशत्रु राजा राज्य पाले ठे, तेनी पासें गयो. राजा पण पगें लागी कहेवा लाग्यो के, तमने खुं आपुं ? तापस बोल्हो के, त हारे सो कन्या ठे, तेमांथी एक कन्या मने आपो. राजा पण शापथी बीहिन्यो थको बोल्हो के, जे कन्या तमने इहे ते कन्या तमो ल्यो. ते सांजलीने तापस अंतेउरमां गयो. तेने देखीने सहु कन्यायें शुशुकार कखो. एवी ते कन्याउनी निर्जर्त्सना जोशने तापसें सर्वने शाप देइ कुबडिउ करी मूकी. एवामां एक लघु कन्याने धूलमां रमती देखीने एक फल आप्युं. ते फल कन्यायें लीधुं. त्यारें तापसें राजाने कछुं के, आ बालकन्यामने इहेठे एम कहीने तेने अंगीकार करी एटले कुबडी कन्याउयें प्रार्थना करी. तेने सालीउ जाणीने साजी करी. अनुक्रमें ते कन्याने आश्रमें लावी पाणिग्रहण कछुं.

हवे ऋतु अवसरे िने कहेवा लाग्यो के, तहारे माटे ब्राह्मण संबंधि चरु मंज्यो ठे, ते जम्या थकां ताहारे घणो सुंदर पुत्र आवगे. त्यारें ते स्त्री बोली के, महारी जगिनी हड्डिणाउर नगरमां अनंतवीर्य राजानी नार्या ठे, ते माटे एक ह्त्रिय संबंधी चरु पचावो. जेथी महारी जगिनी रूडो पुत्र प्रसवे. ते सांजलीने तेंणे बे चरु पचावीने स्त्रीने आप्या. स्त्रीयें विचा

ॐ के जो हुं ब्राह्मणसंबंधी चरु जमीश, तो जेम हुं वनमां रज्जुं हुं तेम हारो पुत्र पण रज्जुशो, एम चिंतवीने कृत्रियसंबंधी चरु पोते खाधुं, अने बीजो चरु जगिनीने मोकव्यो. अनुक्रमें तेने राम नामें पुत्र थयो. तथा बहेनने कृतवीर्य नामें पुत्र थयो. पठी ते तापस पुत्र राम यौवन/ पामे अके त्यां एक विद्याधर आव्यो, ते अकस्मात् मांदो पड्यो. रामें तेनी घणी चाकरी करी. त्यारें ते विद्याधरें परशुनी विद्या आपी. रामें ते वि
१ साधी तेथी पर राम एवे नामें विख्यात थयो. हवे ते परशुरामनी माता बनेवीने घेर पोतानी बहेनने मलवा गइ ठे. त्यां अनंतवीर्य नामें बनेवी साथें व्यभिचार सेव्यो, तेथी एक पुत्र आव्यो. ते जोइ जमदग्निने रोध चढ्यो, तेवारें ते रेणुकाने पुत्रसहित त्यांथी जावतो हवो. ते जाणीने पर रामें परशीयें करी अनंतवीर्यने माख्यो. त्यार पठी अनंतवीर्य नो पुत्र कृतवीर्य राज्यें बेगो. कृतवीर्य पण परशुरामथी पोताना पितानुं मरण जाणीने जमदग्निने मारतो हवो. तेवारें परशुरामने रीस चढी. ते एं जाज्वल्यमान परशु लेइने संग्राममां कृतवीर्यने मारी पोतें राज्यें बेगो. कृतवीर्यनी राणी नासीने तापसने आश्रमे गइ. तिहां नयविबहल अकां पुत्र प्रसव्यो. तेनुं सुजूम नाम दीधुं, ते तापसने आश्रमें महोदो थयो.

हवे पर रामनी परशी कृत्रीनी समीपे जाय, एटले ज्वली उठे. एक दिवस परशुरामने तापसना आश्रमनी पासें थइने जतां परशी ज्वलववा लागी. त्यारें परशुराम बोव्यो के, इहां कोइक कृत्रिय ठे ? ते सांजली ताप सो बोव्या के, इहां तो अमे कृत्रिय ठियें. गमे तो मार. त्यारें तेनी शंका टली. एम अनुक्रमें परशुरामें सात वार निःकृत्रिय पृथ्वी करतां कृत्रिय नी दाढाये करीने आल जख्यो. हवे परशुरामें निमित्तियाने पूठ्युं के, महा रुं मरण कोनाथी ठे ? निमित्तियो बोव्यो. जे सिंहासनने विषे बेशसे, अ ने जेना देखतां दाढाउं खीर थशे, ते खीरने जे खाशे, तेनाथी ता हरुं मरण जाणजे. ते सांजलीने तेने जाणवा निमित्तें पर रामें दानशां जा मंमावी, सिंहासन मंमाव्युं. तेनी आगल दाढाउंनो आल भूक्यो.

एवामां वैताढ्यपर्वतें मेघनाद नामा विद्याधर ठे, तेणें निमित्तियाने पूठ्युं के, महारी पद्मश्री नामें पुत्रीनो नर्तार कोण थशे ? निमित्तियो बोव्यो. सुजूम चक्रवर्ती थशे. ते दिवसथी मेघनाद विद्याधर नित्यप्रत्यें सुजू

मनी सेवा करे. एवामां सुनूम यौवनमां आव्यो थको जौंयरामां रहे ठे. माटे माताने पूठे ठे के, लोक एटलोज ठे ? त्यारें मातायें सर्व वृत्तांत कथ्यो. ते सांजलतांज अहंकार करीने हस्तिनागपुरें गयो. तिहां दानशाजाने क्को जना पमाडतो, पूर्वोक्त सिंहासने वेगो. एवामां थालमां नरेली दाढाउं सर्व खीर थइ गइ, ते जोइ चाकर लोक सूनुमने मारवा लाग्या, तेने मेघनादें ताडना करी दूर कथ्या, सुनूम स्वस्थ थइने ते खीर खाइ गयो, चाकर लोकें परशुरामने खबर कही, तेणो पण संनदवद थइ सुनुमनी उपर परशु मूकी ते जेम सूर्यनी आगल दीवो उब्हाइ जाय तेम सुनूमनी आगल पर उब्हाइ गइ. सुनूम पण धरती पठाडी उजो थयो. तेज थाल हाथ मां लीधो एटले थाल ते चक्र थइ गयुं, ते चक्रें करी परशुरामनुं मस्तक ठेदीने सुनूम पोतें राज्यनो धणी थयो.

हवे ते सुनूमें अहंकारें करी तथा रोपें करी एकवीशवार निर्ब्राह्मणी पृथ्वी करी. मेघनाद विद्याधरनी पुत्री परण्यो. अनुक्रमें ठ खंम साधीने च वर्ती पदवी पाम्यो. वली पोतानी ईश्वरता ठकुराइ देखी अहंकारें न राइ विचाखुं के, ठ खंमतो सर्वे चक्रवर्ती साधे ठे, तो महारी ए क्कडि नो ज्यो विशेष ? माटे हुं धातकी खंमना ठ खंम साधुं. एम चिंतवी अं त अवस्थायें ठ खंमनी क्कडि लेइने लवणस इ मध्ये चर्मरत्न उपर वे गो. त्यारें चर्मर ना एक अधिष्ठायकें विचाखुं, जे हुं एक चर्म नही उपा हुं तो चालशे, कारण के बीजा घणा देवता उपाडनारा ठे, एम सम काळे हजार देवतायें विचारीने चर्मरत्न मूकी दीधुं. तेथी ठ खंमनी क्कडि सहित सु म स इमां डी उ ! मरीने सातमी नरके उपन्यो. इत्या दि कटुक फल पाम्यो, ए रीतें एने अहंकार तेज शत्रु थयो. इति आवस्य कनिर्युक्तौ. स इमां बुज्या ए अधिकार सर्व वडेरा सप्ताय प्रमुखमां आ शे ठे. तेथी लख्यो ठे. अन्यथा ग्रंथो नजरमां नथी आव्यो; पण पड शेष साचो ठे, नहिं तो वडेरा लावे नही.

हवे त्रीजा कुलमद उपर मरीचिनो दृष्टांत कहे ठे. यथा—

॥ श्रीरुषभदेव स्वामीना पुत्र, नरत महाराजा, तेनो मरीचि नामें पुत्र; श्रीवीरस्वामीना स्थूल सत्तावीश जवनी अपेक्षायें त्राजा जवें उपन्यो. ते णें श्रीरुषभदेव स्वामीनी पासे देशना सांजली वैराग्य पामीने चारित्र ली

धुं. स्थविर पासे अगीयार 'ग नण्यो. एक दिवस उष्ण जल आव्यो, तयारें तापादिकें पीडा पामतो चिंतववा लाग्यो के, संयमजार तो :खें वहेवाय. हुंतो निर्वाह री न श', अने घेर जवुं ते पण रुडुं नही. एवुं विचारी ने एक नवो वेष पेदा क'ो के, 'धुतो त्रण दंमथी विरम्या ठे, अने हुं' तो नथी विरम्यो, तेमाटे महारे त्रिदंम ' चिह्न हो. तथा साधुयें इव्यथी केशनो लोच क'ो ठे, अने जावथी 'गेधादिक 'माव्या ठे, अने हुंतो ए वो नथी माटे हुं 'कुर'मन अने शिखा रा गिश. तथा 'धु सर्वप्रा णातिपातथी विर'ा ठे, अने हुं नथी विर'ो, माटें 'ऊने स्थूलथी ते हो. तथा साधु शीलसुगंधी ठे, अने हुं तेवो नथी माटे महारे चंदनादिकें विलेपन हो. तथा 'धु तो मोहरहित ठे, अने हुं तो मोहें 'ढांक्यो हुं ते माटें महारे बत्र हो, तथा साधुना पगें उपानह नथी, 'ने महारे उपा नह हो. तथा साधु कषायरहित ठे, अने हुं तेवो नथी माटे महारे क षायिक व' हो. वली साधु तो स्नान थकी विरम्या ठे, अने महारे तो परि मित जलें स्नान पान थाउ. एम पोतानी 'दियें परिव्राजकनो वेष लीधो.

पढी लोक नवो वेष देखीने धर्म पूठे, तेने 'निनो धर्म संजलावे, देश ना शरि यें अनेक राजपुत्र प्र'ने प्रतिबोधीने प्र'ने शिष्यपणें आपे. प्र'नी साथेंज विहार करे, पढी एक दिवसने विषे प्रभुजी अयोध्या नगरी यें 'मोस'ा. जरत राजा वंदन करवा आव्या, जरतें पूठयुं के, हे जगवन! आ पषेदामां कोइ एवो जीव ठे के, जे आ जरतमां आ 'चोवीशीमां ती र्थकर थाय? प्र'बोल्या. हे जरत! तहारो मरीचि नामें पुत्र'ा चोवीशी मां चोवीशमो तीर्थकर थज्ञे. वली महाविदेहने विषे मूका राजधानीमां प्रियमित्र नामें चक्रवर्ती थज्ञे. तथा एहज जरतमां त्रिष्टु नामा प्रथम वा सुदेव थज्ञे. एवुं सांजलीने जरत चक्री हर्ष पामतो मरीचिनी पासे आवी त्रण प्रदक्षिणा देइ वंदना करीने कहेवा लाग्यो. हे मरीचि! जेटला जग'तमां लाज तेटला तेंज पाम्या ठे. जे माटे तुं तीर्थकर तथा चक्रवर्ती ते मज वासुदेव थइश. वली हुं तहारा परिव्राजकपणाने नथी वांदतो; पण तीर्थकर थइश, माटे वांडुं हुं. एम वारंवार'वना करी जरत पोताने स्थानकें गयो. मरीचि पण ते सांजलीने हर्षना उडेक थकी त्रिपदी आ स्फोटन करी नाचतो थको एम कहेवा लाग्यो के, हुं पहेलो वासुदेव थ

इश, चरम तीर्थकर अइश, अने सूका नगरीयें चक्रवर्ती पण अइश, तेमा टे महारुं ल उत्तम ठे. वली नव वासुदेवमां प्रथम वासुदेव हुं, तथा वार च वर्तीमां प्रथम चक्रवर्ती महारो पिता, वली चोवीश तीर्थकरमां पण प्रथम तीर्थकर महारा पितामह (वापना वाप) श्रीरूपनदेवजी यया, माटे महारुं ल उत्तम ठे. ए रीतें मद करवाथी ते मरीचि नीच गोत्रक मै बांधतो हवो ॥ यतः ॥ जातिजाजकुलैश्वर्य, वलरूपतपःश्रुतैः ॥ कुर्वन् मदं पुनस्तानि, हीनानि जनते जनः ॥ १ ॥ ए कर्म मरीचीने नवे वांध्युं. ते श्रीवीरस्वामीना नवमां पण अठेरानूत ब्राह्मणने कुले प्रभु उपन्या. ए कथा श्रीहेमचंद्राचार्यकृत श्रीवीरचरित्रमां ठे.

हवे चोथा ऐश्वर्य मद उपर दशार्णजइ राजानो दृष्टांत कहे ठे.

॥ दशार्णपुर पाटणने विषे दशार्ण जइ राजा राज्य करे ठे. त्यां एकदा श्रीवीरस्वामी दशार्ण पर्वते आवी समोसखा. वनपालकें राजाने वधामणी दीधी. ते सांजली हर्षे पामीने राजायें आसनथी उठी उत्तरासंग करी परमेश्वरना सन् ख सात आठ पगलां नरीने श्रीवीतरागने विधिपूर्वक वंदना करी पाठा सिंहासने बेसीने वधामणियाने महादान आपीने विचाखुं के, प्रजाते जगजुरुने जेम कोइयें न वांध्या होय, ते रीतें हुं वांदीश. एवुं चिंतवी रात्रिने विषे नगर सणगाखुं, पताकाउ उजी करी, हाटें शोजा करी, सुगंधि पाणीयें करी धरतीने विषे ठटकाव कराव्यो, र नां तोरण पुतलियोयें सहित एवा मंचातिमंचनी श्रेणी विराजित करी, वाम मने विषे कृष्णागुरु प्र खनी धूपघटी प्रकट करावी. स्थानके स्थानके नाटक मंमाव्या.

प्रातःकाले शणगार करी राजा गंधहस्ति उपर बेसी सर्व सामंतें परिवस्यो, सर्व रुद्धि सहित तथा जेणें रूपें करी इंडाणी सरखीने पण जाती ठे एवी पांचशे अंतेवरी प्रत्येकें शिबिकारूढ थकी, साथें चालती, तथा अठार हजार हाथी, चोवीश लाख घोडा, एकाणुं क्रोड पायदल अने एकवीश हजार रथ इत्यादिक परिवारें परिवस्यो, सर्व जगतने तरणा बरो बर गणतो, नगरमांथी श्रीमहावीर परम गुरुने वांदवाने निकल्यो. पगले पगले वाजिंत्र, गीत अने नाटक जोतो थको, याचकोने यथा इच्छायें दान देतो, अबुक्रमें दशार्ण नामा पर्वतने विषे पहोतो. प्र ने देखी हाथीथकी देवो

उतरी मवसरणमां पे वानी विधियें पेशीने ए प्रदक्षिणा देइ वीतराग नें नमस्कार करी यथोचित स्थानके बेठो.

एवा अवसरे सौधमेंइ ज्ञानें करी देखीने चित्त ँचमटार पा होथ हो विचारतो हवो के, हो ! विश्वपूज्यने पूजवानो ए राजाने अत्यंत राग ठे ! पण हा इति खेदे ! मानें करी दूषित ठे !! जे एरण ठे व रासुरना इंड मलीने पोतानी व रुद्रियें करी समकाले पूजा करे, तो प ए श्री परमेश्वर देव अनंतगुणी न पूजाय. एरण के, गुण अनंत ने पू जा तो मानोपेत ठे, ते माटे ए राजानो मान मूकाववाने य करशुं.

एम चिंतवी ऐरावण देवता पासें चोशठ हजार चालता पर्वत र हाथी कराव्या. ते एकेक हाथीने पांचशेने बार म क ठे, एके खें १ ठ आठ दंतूशल एम सर्व मली ए हाथीना (४०९६) दंतूशल आय. ते एकेक दंतूशल ए आठ वावडियो री, ते वावडियो (३३७६८) थइ, एकेक वावडीने विषे आठ आठ कमल ठे, ते कमल सर्वे (३६३१४४) थयां. एकेक कमलने विषे लाख ला पांखडी ते पांखडीयो सर्वे (३६३१४४०००००) ठवीशशें ठेड, एकवीश क्रोडने, चुम्मालीश ला

आय. ते कमलना वचमां कर्णिका, ते उपर एकेको प्रासाद, ते प्रासा दने विषे इंडमहाराज आठ अग्रमहिषीयु बेठा थका कमलना पत्र प त्रने विषे जे नाटक आय ठे, ते जुए ठे. ए एक हाथीनी रीति कही, ए रीतें चोशठ हजार हाथीने परिवारें इंड आख्या ते चोशठ हजारने पांच शे वारें गुणतां (३३७६८०००) मस्तक आय. तेना दंतूशलनी संख्या (३६,३१,४४०००) तथा (३०,९,७१,५३०००) बशें क्रोड, नव क्रोड, ए कोतेर लाखने बावन हजार एटली वावडी आय, तथा (१६७७७३१६०००) सोलशेंने शित्तोतेर क्रोड, बोतेर लाख, ने सोल हजार एटली कमलसं ख्या जाणवी, अने कमल जेटलीज इंडनी सं १ पण जाणवी, तेथी व ली इंडाणीनी संख्या आठगुणी जाणवी. इत्यादिक रुद्रियें करी इंड महा राज श्रीजिनराजने नमस्कार करवा आख्या. ते इंड हाथीउपर बेठा थ कां परमेश्वरने प्रदक्षिणा देइ वांदता हाथीना आगव्या वे पण पठरमां मग्र थया, ते कारणे गजाग्रपद एवे नामें ते तीर्थ कहेवाणुं.

हवे दशार्णजइ राजा सौधमेंइने देखीने चिंतववा लाग्यो के, अहो

इंद्रुं रूप ! अहो रुद्रि ! अहो इंडाणीनो समूह ! ! अहो नक्ति ! अहो शक्ति ! जे वस्तु देखियें ठियें, ते सर्व आश्चर्यकारी ठे, है है ! धिक्कार पडो मने ! कूआना देडकानी पेठें में फोकट रुद्रिनो अहंकार कखो, तेथी हुं लघुता पाम्यो. तेमाटे ए अनर्थनी दायक लक्ष्मीयें सखुं. एम विचारी ते राजायें पंचमुष्टि लोच करी श्रीमहावीर पासें दीक्षा लीधी.

तेवारें इंड महाराजें विचाखुं के, हुं हाखो. महाराथी ए चारित्र न ले वाय. एम चिंतवी दशार्णजइ मुनिने नमस्कार करीने बोव्यो. हे राजर्षि ! तमे धन्य ठो, दुःखें करी पूराय एवी तमें पोतानी प्रतिज्ञा पूरी करी ! ए म बारंवार स्तवना करीने सौधमेंइ स्वर्गें पधारता हवा. दशार्ण जइ राजर्षि पण चारित्र पाली घाति कर्म क्य करी केवल ज्ञान पामी अघाति कर्म क्य करी मोहें पधाखा ॥ इति वृंदावृत्तौ ॥ ए ऐश्वर्यमदनी उपर कथा ॥

॥ हवे पांचमा बलमद उपर श्रेणिक राजानो दृष्टांत कहे ठे.

॥ जेम श्रेणिक राजायें सगर्ना मृगजी बाणें करी हणी, अने पोताना बलनो गर्व क ओ, तेथी नरकनुं आउखुं बंधाणुं. ए कथा पडघोषथी सां नलीने लखी ठे. पण कथा पत्र ग्रंथ सांनरतो नथी. अथवा बलना मदथी श्रीवीरस्वामीना जीवें नियाणुं कखुं के, महारा तपफलें करी हुं महा वीर्य वत पराक्रमी थजो. तेथी त्रिष्टुष्ट वासुदेव थइ. नरकें गया. इति बलमद.

हवे रूप मद उपर सनत् मार चक्रवर्त्तीनी कथा कहे ठे.

॥ शोवेणवि सप्पुरिसा, सणं मारुव केइ बुज्जंति ॥ देहे खण परिहाणी, जं किर देवेहिं से कहियं ॥ १ ॥ कुरु देशने विषे हस्तिनागपुरें कुरुवंशनो अश्वसेन राजा राज्य करे ठे. तेने सहदेवी नामक पट्टराणी घणी शीजवंती सौजाग्यवंती हती. एकदा तेनी कूखे गर्ज रह्यो. तेना योगें रात्रिमां गजवृषणादि चौद स्वप्नां दीतां. अ क्रमें संपूर्ण मासे पुत्रजन्म थयो तेनुं सनत् मार नाम थाप्युं. साडी एकतालीश धनुष शरीरमान, त्र ए लाख वर्षे आउखुं, महारूपवंत जगत्मां एवुं उत्कृष्ट रूप कोइनुं नथी. अनुक्रमें ठ खंम साध्या. चौद रत्न, नव निधान, बत्रीश हजार देश, चोराशी लाख हाथी, चोराशी लाख घोडा, चोराशी लाख रथ, ठन्नु क्रोड पायदल अने चोशठ हजार स्त्रियो इत्यादिक महा चक्रवर्त्तीनी पदवी पाम्यो. त्यारें राज्याजिपेकनो अवसर थयो.

એવા સમયને વિષે સૌધર્મેઈં ઉપયોગ દીધાં કે, નત્ત મારને રા ૧
જિપેકનો અવસર છે, અને એતો પૂર્વ જવેં મહારા સરસ્વા સૌધર્મેઈં હતા.
એવો ચિત્તમાં રાગ આણીને વૈશ્રમણ દેવને બોલાવી હું કે, સનત્કુમાર મ
હારો વાંધવ છે, માટે એના રાજ્યાનિષેકને અર્થે હાર, વનમાલા, ઘટ્ટ,
ટ, ચામરચુગ્મ, 'મલ ગ્મ, પાદપીઠ હિત સિંહાસન, અને પા કા
ઘટલાં વાનાં લઈ જઈ જેટણું મૂકીને કહે જો કે, શક્ર તમને સુખશાતા
પૂઠે છે. તે વચન વૈશ્રમણ દેવ પ્રમાણ કરીને હસ્તિનાગપુરેં આવ્યો. વલી
ઈંદેં અનિપેક મહોત્સવને અર્થે અપ્સરાઝ પણ મોકલી.

હવે વૈશ્રમણ દેવ જેટણું મૂકીને સનત મારને કહેવા લાગ્યો. હે સ્વા
મિન્ ! તમારા રાજ્યાનિષેકને અર્થે શક્રેં જને મોકલ્યો છે. તે વાત ચ વ
ર્ત્તીયેં અંગીકાર કરી. ત્યારેં વૈશ્રમણ દેવેં યોજન પ્રમાણ મણિપીઠ રચું. તે
ઉપર ર મય મંદપ રચ્યો, તેના મધ્ય જાગે મણિમય પીઠિકા રચી. તે ઉ
પર સિંહાસન રચ્યું. ત્યાં બેસાડીને સ્વીરસ ડના પાણીયેં ર નકના ક
લશો જરી જય જય શબ્દ થતે માંગલિકનાં ગીત ગાતે, બ વાજિંત્ર વાજતે,
અનિપેક કરતા હવા. રંજાતિલોત્તમાઝ પણ સર્વ લંકારેં વિજૂષિત રતી
હવી, પઠી ઘણા આમંબરેં ગજપુરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. ત્યાં તે ચ વર્ત્તી, મ ધ્ય
સંબંધી પંચ વિષય સુખનો ત્તર જોગી ચકો કાલ ગમાવે છે.

એકદા સૌધર્મ સજ્જાને વિષે સૌધર્મેઈં સિંહાસન ઉપર બેઠા દેવાંગનાનાં
નાટક જોતા ચકા વિચરે છે. એવા વસરેં એક સંગમ નામા દેવતા ઈશા
ન દેવલોકનો વસનારો સૌધર્મેઈં પાસે આવતો હવો. તે દેવતાની કાંતિયેં
કરી સર્વ દેવતાનું તેજ નાશ પામતું હવું. જેમ સૂર્યપ્રજાયેં ગ્રહગણ અ
ને તારા નિસ્તેજ થાય, જેમ ગમે તેવા તાર્કિક હોય પણ જૈન આગલ નિ
સ્તેજ થાય, તે રીતેં સર્વ દેવતાઝ ડહાઈ ગયા. હવે સંગમ દેવ ત્યાંથી ગ
યા, પઠી વીજા દેવતા સૌધર્મેઈંને પૂઠતા હવા કે, હે સ્વામિન્ ! એ આવ
હું તેજ કેમ છે ? ત્યારેં ઈંડ બોલ્યા એણેં પાઠલે જવે આયંબિલ વર્ધમાન તપ
નિરાજપણેં કહ્યું હતું. તેના પ્રજાવચ્ચી એવી રૂપસંપદા એ પામ્યો છે. તે
સાંજલી સર્વ દેવતાયેં ફરી પૂઠ્યું કે, હે સ્વામિ ! હમણાં એવો સંપૂર્ણ રૂપ
વાન્ કોઈ વીજો છે કે નથી ? ત્યારેં ઈંડ બોલ્યા કે, હઙ્ગિણાઝર નગરેં સન

कुमार नामें चक्रवर्तीनुं तेज अने रूप देवतायकी पण अधिक ठे, ते म हारा सरखाथी पण वचनें कहेवाय नही.

ते इंदुनी वातने वे देवता अणसद्वहता ब्राह्मणनां रूप करी चक्रीनुं रूप जोवा आव्या. तेमने प्रतिहारें रोक्या. पढी चक्रीनी आज्ञा लावीने मांहे पेसवा दीधा. ते वेलायें चक्रवर्ती स्नानने अर्थें सुगंधि इव्यें सुगंधि तेलें मर्द न करावे ठे. सर्व आनरण अलंकार उताह्या ठे. तो पण रूप अथाग ठे माटे ते रूप देखी देवता घणो विस्मय पाभ्या. चक्रियें पूठयुं. रे ब्राह्मणो ! श्या प्रयोजनें इहां तमारुं आवयुं ययुं ? त्यारें विप्र बोल्या. तमारुं रूप त्रि भुवनमां वर्णववा योग्य सांजल्युं हतुं. ते माटे जोवाना कौतुकें आव्या ह ता. पण जेवुं सांजलता हता, तेथी अधिक दीतुं. त्यारें चक्रीयें अति रूप पना गवें करी ब्राह्मणोने कयुं. जो जो विप्रो ! तमें गुं महारुं रूप दीतुं ? जो रूप जोवुं होय तो थोडीवार पडखो, हुं ज्यारें न्हाइ, अलंकार पहेरी सनामां बेसुं त्यारें महारुं रूप जोजो. ते सांजली विप्रें विलंब कखो. रा जा पण शीघ्र स्नान करी अलंकार आनरण पहेरी सिंहासने वेठा, ते वे ला ब्रा णोने बोलाव्या. त्यारें ते ब्राह्मणो, चक्रीनुं शरीर देखी छेप पामता हवा. अने मुखें बोलवा लाग्या, अहो ! मनुष्यनां रूप, लावण्य, यौवन हणमात्रतोरूडा देखियें, अने हणोकमां कांइ नही जेवा थइ जाय.

एवां वचन सांजली च रीयें पूठयुं. रे विप्रो ! तमें एतलो खेद केम करो ठो ? अने महारुं शरीर केम निंदो ठो ? विप्र बोल्या. हे राजन् ! देव तानां रूप अने यौवन ठे ते तो ज्यारें देवता शय्यामां उपजे त्यांथी मां मीने ठमास आउखुं बाकी रहे, त्यां सुधी तेमनुं तेम रहे. पढी हानि पामे ठे, ने म ष्यने तो मथ्य अवस्था आय, त्यांसुधी तेज तथा यौ वन वृद्धि पामे, अने पढी हानि पामे. परंतु तमारा रूपमां तो वली वि शेष आश्चर्य दीतुं के, हमणांज रूप दीतुं अने हमणांज हानि पा णे. त्या रें राजा बोल्या, रे विप्रो ! तमे केम जाणो ठो ? देवोयें श प्रशंसा प्र ख सर्व वृत्तांत कहीने वली कयुं, हे चक्रिन् ! तहारा शरीरने विषे सात महा रोग प्रगट थया ठे ॥ उक्तंच योगशा वृत्तौ ॥ छशोषज्वरश्वासारुचि द्यद्विषेदनाः ॥ सप्ताधिसहे पुण्यात्मा, सप्तवर्षशतानि सः ॥१॥ श्रीउत्तरा ध्ययनसूत्रटीकानो पण एज अजिप्राय ठे. तथा ऋषिमंजलटीकामां तो

વલી આ પ્રમાણે સાત રોગ કહ્યા છે તે કહે છે. ॥ યતઃ ॥ કંઠૂ અજત્તસ
ક્ષા, તિલાવિ અણાઞ્ચઞ્ચિ બીસુ ॥ કાસં સાસં ચ જરં, અહિયાસઃ સત્તવા
સાએ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ તથા મરણસમાધિપય ામધ્યે તો ॥ યતઃ ॥ સોલસ
રોગાર્થકા, હિયા સહચ્ચિ ણા ચઞ્ચેણ ॥ વાસ સહસ્સ સત્તઞ્ચ, સામ ધુરં
ઞ્ચગણં ॥ ૧ ॥ એ રીતે સાત હજાર વર્ષ સૂધી શોલ રોગ સહ્યાં. તથા
ઉત્તરાધ્યયનની દીપિકા મધ્યે તો ॥ સપ્તવર્ષ સહસ્રાણિ, અષ્ટાદશ રોગા ન
ધિસેહે ॥ એરીતે સાત હજાર વર્ષ પર્યંત અઢાર રોગ સહન કહ્યા. ઇત્યાદિ
ક પાઠનું તત્ત્વ બહુશ્રુત જાણે. એમ ચ વર્તિને માત્ર રૂપનો મદ કરતાં જ
કર્મ ઉદય થઈ ગયું, માટે રૂપમદ ન કરવો. હ્યાં એટલીજ કથાનું પ્રયોજ
ન છે. તથાપિ પ્રસંગાગત વિશેષ કથા પણ આગલ લખિયેં ઢિયેં.

હવે ચક્રી પોતા ' શરીર વિજ્ઞાય દેહીને ચિંતવવા લાગ્યો કે, અહો !

નિત્યતા સંસારની ? અહો અસારતા શરીરની ? જે એટલી વારમાં શરીર
વિનાશ પામ્યું. તેમાટે એને વિપે પ્રતિબંધ કરવો તે અયુક્ત છે. રૂપ યૌવન
નો અજિમાન કરવો એ મહોટી મૂર્ખાઈ છે. માટે હવે એનો ત્યાગ કરીને
પરલોક સાધન કરું. એમ વિચારી પુત્રને રાજ્યે થાપતો હવો. તે જોઈ તે
બે દેવતા પણ બોલ્યા કે, હો ધીર પુરુષ ! તમે પૂર્વ પુરુષનો જલો માર્ગ અં
ગીકાર કહ્યો. એમ પ્રશંસા કરી તે દેવતા દેવલોકે જતા હવા.

હવે ચક્રી પણ સર્વ સંગ ત્યાગ કરી ચારિત્ર અંગીકાર કરતા હવા. ત્યા
રેં િર પ્ર સ્વ ચૌદ ર , નવ નિધાન, ચક્ર દેવતા તથા લશ્કર પ્રમુખ
જે પરિવાર હતો તે સર્વ સાથેં થયો. ઘણાં વિલાપ કરતા હવા, ચારે તરફ
વિંટાઈને ર ૧. સનત માર ઋષિ ઢઠને પારણે ગોચરીયેં નીકલ્યા. ત્યાં ચણાના
ફોતરા અને બકરીના ડુધની ઢાશ મલી તે વાવરીનેં વલી બીજો ઢઠ કહ્યો
ત્યારેં સર્વ રોગ બહાર નીકલ્યા. તેની મહાવેદના જોગવતા હવા. એમ તપ
કરતાં થકાં આમોસહિ, સ્વેજોસહિ, વિપ્પોસહિ પ્ર સ્વ સાત લઙ્ઘિયો ઞપ
જતી હવી. તો પણ શરીરની શુશ્રૂષા કાંઈ પણ કરે નહી.

વલી એકદા સૌધમેંડ સનામાં બેઠાં પ્રશંસા કરતા હવા કે, અહો !
સનત માર મુનિની ધીરતા જૂઝ કહેવી છે કે, રોગેં કદર્થના પામે છે,
તો પણ તેનો ઞપચાર કરતા નથી. તે વાત અણમાનતાં બે દેવતા શવર
વૈદ્યનાં રૂપ કરીને ત્યાં આવ્યા. અને કહેવા લાગ્યા કે, હે જગવન્ ! ત

मारा रोगनुं औषध करियें, रोग शमावियें. तो पण मुनि बोल्या नही. फरी मुनिने पूछ्युं, त्यारें मुनि बोल्या के तमे डब्यरोग टालशो के, नावरोग टालशो ? वैद्य बोल्या के नावरोग तो अमे जाणता नथी. त्यारें चक्रीयें पोतानुं थूंक लेइ अंगुलियें चोपड्युं. एटले कनकवर्णी काया थइ गइ. ते देखाडीने कहुं के, हे वैद्यो आ डब्यरोग तो हुं पण टाली शकुं तुं. परंतु संसाररूप नावरोग टालवा समर्थ हो, तो टालो.

ते सांजली देवता विस्मय पामीने कहेवा लाग्या के, ए नावरोग टालवाने तो, तमेज परम वैद्य ठो. एम प्रशंसा करी शकनो व्यतिकर संजलावीने चलितकुंमलानरण थइ, देवतानुं रूप प्रकट करी, प्रणमीने स्वस्थानकें गया. सनत्कुमार पण पचाश हजार वर्ष लगे कुमरपणें रह्या, पचाश हजार वर्ष लगे मंमलिक राजा रह्या, एक लाख वर्ष चक्रवर्तीपणें रह्या, लाख वर्ष साधुपर्याय पाव्यो, अंतें समेतशिखरने विपे अनशन करी, आलोइ, पडि मी, समाधिमां काल करीने सनत्कुमार नामे त्रीजे देवलोके देवतापणें उपना. त्यांथी च्यवी महाविदेह क्षेत्रने विपे मोहे जशे ॥ इति नट मार चक्रवर्तीनी कथा श्रीउत्तराख्ययनसूत्रादिकने विपे ठे.

हवे तपमद उपर नंदिषेण निनी कथा कहे ठे.

कोइक गामने विपे कोइक ब्रा एं यज्ञ मांमयो ठे. त्यां एक चाकर राख्यो, ते चाकर कहेवा लाग्यो के, शेष जात उगरे, ते मुऊने आपोतो हुं रहुं, अन्यथा न रहुं. ते वात ब्रा एं कबुल करीने तेने यज्ञपाटकमां राख्यो. तिहां ते चाकर जे अ वधे ते पोतें लेइने साधुउने पडिलाजे. ते पुण्योदयें करीने देवता उखुं बांध्युं. ते दास मरीने देवता थयो.

त्यांथी च्यवीने राजगृह नगरने विपे श्रेणिक राजानो नंदिषेण नामें पुत्र थयो. यज्ञकारक ब्रा ए तो घणी योनीने विपे घणा नव जमीने से चानक हाथी थयो. अ क्रमें ते हाथी श्रेणिक राजायें पकड्यो. आलान मूले बांध्यो. त्यांथी ते हाथी नातो त्यारें सहु लश्कर मली तेने पकडवा गया, पण पकडाणो नही. परंतु त्यां ते हाथी नंदिषेणनां वचन सांजलीने शांत थयो. अवधिज्ञानें पाबलो नव जाणतो हतो माटे आलानमूलें बांध्यो थको रह्यो. ते हाथी राजा श्रेणिकनो पट्टहस्ती थयो.

एकदा जगवंत, जगजुरु, त्रिलोकीनायक एवा श्रीवीरवर्धमान स्वामी रा

ह नगरीने विषे आवीने मोस १. तेमने राजा तथा नंदिपेण प्र ख वांदवाने गया. जगवंतनी देशना सांजलीने नंदिपेण प्रतिबोध पामतो हवो. पढी घणा आयहें करी माता पितानी आझा जइ दीक्षा लेवा चाव्यो. ते वारें आकाशे देववाणी थइ के, रे वत्स ! अकाले चारित्र लेवा केम उज माल आय ठे ? हजी तुजने जोगकर्मफल घणां ठे, माटे थोडो काल घ रमां रहे, कर्मकृत्य थया पढी दीक्षा लेजे, काल विना क्रिया फले नहीं, ते सांजलीने नंदिपेण विचारवा लाग्यो के, साधुनी संगतें रहेतां मने जोग कर्मफल करशे ? एम चिंतवी प्रभुजी पासे जतो हवो प्रभुयें, निपेथ्यो थको पण पराणो दीक्षा अंगीकार करतो हवो. ठछ अ प्रमुख तपस्या करतो जुवनगुरु साथें ग्रामपुरनगरादिकने विषे विचरे. सूत्र अने अर्थ न एतो, जावना जावतो, परिसह सहेतो थको रहे ठे.

तेने जोगकर्मना उदयथी जोगनी इहा तो आय, तो पण बलात्कारें रोकरी राखे. तपस्यायें करी शरीर अतिदुर्बल करे. इंडियोना विकार टा लवाने निरंतर स्मशानादिकने विषे जइ घोर आतापना ले, तो पण विष यविकार घणो जागे, तेवारें व्रतजंगना नयथकी शरीर बांधवा मां मथो, ते बंध देवतायें त्रोडी नाख्यो. वली श करी आत्मघात करवा मांमथो, त्यारें देवतायें श बूंगां करी नांख्यां. विष खावा मांमथुं, तेवारें देवतायें विषशक्ति अपहरी लीधी. वली अग्निमां पेशी बली मरवा मां मथुं, त्यारें देवतायें अग्नि शीतल करी ना ॥. वली पोतें पर्वत उपर च ढी जंपापात करवा मांमथो, त्यारें देवतायें ऊडपी लेइने कहुं के, महारुं वचन संजार. जोगकर्मफल जोगव्या विना तीर्थकर सरखा पण बूटे न ही. तो तुं श्यो फोकट विकल्प करे ठे ? एम सांजली एकाकी विहार क रतो एक दिवसने विषे ठछने पारणो गोचरी करवा चाव्यो. अनाजोग थ की वेश्याना घरमां जइ धर्मलान दीधो. त्यारें वेश्या बोली, अमारे धर्मे लान ' तो प्रयोजन नथी, पण अर्थ लान जोइये ठिये. एवुं हास्यनुं व चन सांजलीने नंदिपेणें विचाखुं के, ए बापडी रांक मने हसे ठे ! एम चिं तवी ठापरेथी एक तरणुं ताणुं एटले लब्धियें करी रत्ननी वृष्टि अती ह वी. तेवारें वेश्याने कहुं के, तमारे अर्थलान थयो. एम कही तेना घर मांथी बहार नीकल्या, त्यारें वेश्या पण संत्रमसहित पढवाडेथी दोडती

आवीने कहेवा लागी के, हे तपस्वि ! ए व्रत मूको, अने महारी साथें जोग जोगवो. नहिं तो हुं निश्चयें करी प्राणत्याग करीश. एम वारंवार ते वेश्यायें प्रार्थना करे थके जोगनां कटुक फल जाणतो थको पण जोग कर्मना वशथी वेश्यानुं वचन अंगीकार करतो हवो. त्यां वेश्याने घेर रहे तां थकां पण एवी प्रतिज्ञा करी के, महारे प्रतिदिन दशजणने प्रतिबोध देवो. जो दशने प्रतिबोधी न शकुं, तो फरी दीक्षा लेवी. एम करी साधुनो वेष मूकी वेश्याने त्यां रह्या. पण देवतायें कहेलुं दीक्षानुं निषेध वचन त था प्रभुजीनुं वचन संनारे, वेश्या साथें जोग जोगवे, अने नित्य प्रत्यें दश दश जणने प्रतिबोधीने प्रभुजी पासें मोकले, एम करतां बार वर्ष वीत्या.

एक दिवस नवजणने प्रतिबोध्या नंतर दशमो एक सोनी आव्यो ठे, पण ते बूजे नही. एवामां रसोइ तैयार थइ त्यारें वेश्यायें विनंति करी के, हे प्रभु ! जमवा उठो, रसोइ टाहाडी थाय ठे, तेने नंदिपेणें कहुं के, महारो अनियह पूरो थयो नथी. एम कही वली सोनीने विविध प्रकारना वचनें प्रतिबोधे ठे. एटलामां वली वेश्या आवीने कहेवा लागी के, एक रसोइ तो बगडी गइ. वली नवी रसोइ तैयार करी ठे. माटे हवे विलंब न करो. नंदिपेण बोल्या के, दशमो पुरुष प्रतिबोध्यो नथी माटे आज दशमो हुं पोतेंज दीक्षा लइश. एम कही दीक्षा लीधी. ग्रंथांतरें वेश्यायें कहुं के, उठो आज तमेज दशमा थाउं. एवुं वेश्यानुं वचन सांजली कल्या. वेश्यायें घणा विलाप कल्या पण ते गणतिमां आण्या नही, अने पोतें श्रीवीरस्वामीनी पासें चारित्र लइ, आलोइ पडिकमीने देवलोके पथा स्या. ए नंदिपेणना बार वर्षमां प्रतिबोधेला जीव सर्व मली (४३१एण) थाय. ॥ इति नंदिपेणकथा श्रीवीरचरित्रादि ग्रंथे ठे ॥ ७ ॥

हवे श्रुतमद उपर शूलिनइजीनी कथा कहे ठे.

॥ पामलिपुर नगरे त्रण खंन धरतीनो धणी एवो नवमो, नंद नामें राजा थतो हवो. ते राजाने महाबुद्धिनो निधान कल्पकना वंशमां उपनो एवो श कमाज नामें मंत्रीश्वर ठे. तेनी लक्ष्मीवती नामे शीलवन्ती ॥ होती हवी. तेने एक शूलिनइ अने बीजो सिरिउ एवे नामें वे पुत्र थया. ते नगरमां जेणें रूपें करी इंद्राणीने पण जीती ठे. जगत्ना चित्तने वश करनारी ए वी. एक कोश्या नामें वेश्या वसे ठे. ते वेश्या साथें श्रीशूलिनइजी नित्य

जोग जोगवतो त्यां रहे ठे. ए ते वेश्याने घेर रहेतां बार वर्ष वही गया.

एवा अब रमां एक कवीश्वर, महावादी, वैयाकरणशिरोमणि, एवो वररुचि नामें विप्र ते नित्य एकशो आठ नवां काव्य करीने नंदराजानी उलग करे. ते सांजली राजा मंत्रीसां जुए. पण मिथ्यात्वी जाणीने मंत्री तेनी प्रशंसा करे नही. त्यारें राजा पण तुष्टिदान दिये नही. ते अनिप्राय ब्राह्मणें जाण्यो त्यारें ते । ए मंत्रीश्वरनी गिनी सेवा करवा लाग्यो. तेथी लक्ष्मीवतीयें सं अइने एक दिवसें तेने पूठयुं. त्यारें विप्रें कह्युं त मारो स्वामी महारा काव्यनी प्रशंसा करे, तो हुं दान पां. तेवारे गीयें, नर्तारने तेना काव्यनी प्रशंसा करवा कह्युं. प्रधान बोड्यो, हुं मिथ्यात्वीनी प्रशंसा केम करूं ? तो पण गीयें घणो आग्रह करवाथी प्रधानें मान्युं. जे माटे अंध, गी, बाल अने मूर्ख ए चारनो आग्रह बलवंत होय.

पढी ते विप्रें राजाना ख आगल काव्य कं. त्यारें मंत्रीश्वर बोड्या, ए नाषित रूडां ठे. ते सांजली राजायें एकसो आठ दीनार आप्या ते दिव श्रीमांमी निरंतर एकसो आठ सोनैया तेने राजा आपे एक दिवस मंत्रियें राजाने पूठयुं के, हे राजन् ! आ सोनैया तमे केम आपो ठो ? राजायें कह्युं के, तमें प्रशंसा करी माटे आपुं बुं. अन्यथा वैं कां न आप्या ? मंत्री बोड्या. में एनी प्रशंसा तो करी नथी में तो मात्र पूर्वनां काव्य वखाण्यां हतां, एतो पूर्व पुरुषोना जोडेलां काव्य ते तेणे पोतें जो डेला ठे, एवो जुठो अजिमान धरीने तमारा आगल कहे ठे. राजा बोड्यो ए वात केम मनाय ? मंत्री बोड्यो महारी दीकरीउने पण ए काव्य । वडे ठे. तेनी परीक्षा तमोने प्रातःकाले करी देखाडी.

हवे ते मंत्रीश्वरने सात पुत्रिउ ठे ॥ यतः ॥ जस्का य ज दिन्ना, नू आ तह चेव नूअदिन्ना य ॥ सेणा वेणा रेणा, नयणीउ श्रुतिनदस्स ॥ १ ॥ तेमां पहेली कोइ पण काव्य जो एकज बार सांजले, तो तेने मुखपाठ थइ जाय. एवी माही ठे, बीजीने बे बार सांजले एटले आवडे, त्री जीने त्रणवार सांजलें एटले आवडे, एम सातमीने सातवार सांजले एटले आवडे. पढी प्रधानें ते साते पुत्रियोने परिअचने आंतरे राजसज्जामां वे सारी. अने जेटले वररुचीयें एकशो आठ काव्य नवां जोडीने कहां, ए टले यद्दायें ते तरत कही देखाड्यां. पढी बीजीयें कं. पढी त्रीजीयें क

ह्यां, एम अनुक्रमें सातमीयें कह्यां. ते सांजली राजाने रीस चढी, त्यारें निषेध कह्यो के, ब्राह्मणने कांइ आपशो नही. हवे वररुचीयें गंगामध्ये जे इने यंत्र कहुं. तेमां एकसो आठ सोनैयानी पोडली बांधी सूके. प्रातःकाले गंगानी स्तुति करी पोताने पगें आक्रम करे. एटले पोडली पाणी उपर आवे तेवारें ते पोतें तेने उपाडी लियें. एम नित्य करे, ते जोइ लोक सर्व विस्मय पास्या. ते वात राजायें सांजली मंत्रिने कही. त्यारें मंत्रीश्वर बोल्या. जो ए वात सत्य ठे, तो प्रातःकाले जोवा जइयुं. राजायें पण मान्युं.

हवे मंत्रीश्वरें ठानो दूत सूक्यो, ते सरने थांजे बुपीने पंखीनी पेठें रह्यो. जेवारें ते ब्राह्मणें सोनैयानी ग्रंथि घाली, तेवारें ते चर पुरुषें दीठी, ते ब्राह्मण गयो त्यारें ते ग्रंथि चर पुरुषें काढीने ठानी मानी जइ मंत्रीश्वरने आपी.

प्रातःकालें मंत्रीश्वर राजाने तेडी गंगाने कांठे जोवा गया. वररुचीयें पण प्रातःकाले आवी गंगानी स्तवना करी, पगे करीने यंत्र चालना घणी ये करी पण ग्रंथि आवी नही !! त्यारें हाथ घाली खोजवा लाग्यो, पण जडी नही. तेथी मौनपणें रह्यो. ते जोइ प्रधान बोल्या के, आज गंगाजी केम सोनैया आपतां नथी ? हे जूंफा ! आगलथी गंगामांहे ग्रंथि घाली ते तो महारी पासे ठे. माटे हवे खुं खोजे ठे ? ले आ तहारी गांठडी उलख ! एम कहीने गांठडी आपी. ते देखीने तेने मरणथकी पण वधारें दुःख लाग्युं. प्रधान राजाने कहेवा लाग्यो, हे महाराज ! लोकने उगवाने माटे आगला दिवसनी सांजे घाली जाय ठे, अने सवारे आवी काढे ठे. राजायें कहुं के, तें जलुं कपट जाण्युं. पढी सौ पोतपोताने घेर आव्या.

हवे वररुचि हृदयमां घणो द्वेष राखे, मंत्रिनां ठिड खोजे, मंत्रीश्वरना घरनी वात दासी प्र खने पूढ्यां करे. एक दिवस दासीयें कहुं के, मंत्रीना पुत्र सिरियानो विवाह ठे, माटे राजा जमवा आवशे. तेने जेट करवा । रुं श । दिक घडाय ठे, ते वात सांजली विप्रने ठल जडयुं. तेवारें न्हानां ठोकरांने चणा प्र ख खावा आपीने जणावतो हवो के, “ जे सकमाल करे ठे ते नंदराजा जाणतो नथी. सकमाल तो राजाने मारीने सिरिया ने राजा करशे, ” ते ठोकरा पण ठाम ठाम एम कहेतां फरे. अनुक्रमें परं परायें ए वात राजा सूधी आवी, त्यारें राजा विचारवा लाग्यो के, बालक बोले ते साजुं थाय ॥ यतः ॥ बालका य जाषन्ते, जाषनो य योषि

तः ॥ औत्पातिकी च या जाषा, सा जवत्यन्यथा नहि ॥ १ ॥ हवे तेनी प्रतीत करवा माटे मंत्रीश्वरने घेर खबर काढवा एक पुरुष राजायें मोक द्यो. ते पुरुषें पाठो आवीने दीतुं तेवुं राजाने कयुं. ते वात राजायें धारी राखी. जेवारें मंत्रीश्वर राजा पासे सलाम करवा आव्यो, त्यारें राजा

वलुं मुख करीने बेठो. एवो राजानो जाव जाणीने मंत्री घेर आव्यो. सिरियाने बोलावी कयुं के; राजाने काने कोइक वैरी लाग्यो ठे, माटे राजानो आपणा उपर द्वेष थवाथी आपणा जनो उब्बेद करवा तत्पर थयो ठे. माटे तुं जो महारुं वचन माने, तो हुं कहुं तेम कर. ज्यारें हुं राजाने

जरो करुं, त्यारे तुं तरवारें करी महारुं म क ठेदी नाखजे. ज्यारें राजा ठवको दे, त्यारें कहे जे के, स्वामीनो अन्नको ते पिता पण श्या कामनो, अने हुं तो घरडो तुं, चार दिवस रहीने पण मरवुं तो ठेज. परंतु आम करीश तो आपणुं कुटुंब सर्व जीवतुं रहेशे. ते सांजली सिरियो गदगद वचनें रोतो थको कहेवा लाग्यो के, हे तात ! ए घोरकर्म, चंमाल पण न करे, तो हुं केम करुं ? प्रधान बोड्यो, एवो विचार करीश तो सर्व टुंब घाणीमां पीलाशे, अने वैरी हसशे. ते माटे ल राखतां महारो ह्य ते रुडो ठे ॥ यतः ॥ त्यजेदेकं लस्यार्थे, ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ॥ ग्रामं जनपदस्यार्थे, आत्मार्थे सकलं त्यजेत् ॥ १ ॥ तथा हुं गले तालपुट बां

धीने राजाने जरो करीश, एटले तने पिता माखानुं पाप पण नही जागे. एम कहे थके सिरियें ते वचन अंगीकार कयुं. अने पितानुं मस्तक ठेयुं. एटले राजायें कयुं हे, जूंमा ! ए काम शुं कयुं ? सिरियो बोड्यो, स्वामी झोही जाण्यो माटे माख्यो. स्वामीना अनुयायी काम करे, ते सेवक कहियें.

पठी सरियायें प्रधाननुं मृतकार्य कयुं, राजा सिरियाने कहेवा लाग्या के, तमारा बापनी मंत्री डा तमे ल्यो. त्यारें सिरियो बोड्यो, महाराज ! महारो वडेरु जाइ थूलिजइ ठे ते ऊने पिता बरोबर ठे, ते अमारा पिता ना हेतथी बारवर्ष थयां कोश्याने घरे जोग जोगवतो सुखें रहे ठे, ते जाई साथें हुं विचार करुं. तेने राजायें कयुं के, आजनो आज विचार करो. त्यारें थूलिजइने बोलावी सर्व वात मांमीने कही. थूलिजइजी अशोकवा डीमां जइ विचार करवा लाग्या के, राजकाजमां शयन जोजन प्रमुख व खत उपर करी शकियें नही, स्त्रीनां सुख पण जोगवी शकियें नही. त

था राजानां कामकाज करतां चाडिया लोक उपश्व करे. वली पोतानुं इ व्य तथा पोतानुं शरीर व्यय करीने राजानो स्वार्थ साधवाने यत्न करवो पडे, त्यारें पोतानाज आत्मसाधनने अर्थे यत्नकां न करियें ? एम चिंतवीने श्रीयूलिज्जी, पोतेंज पोताना हार्थे मस्तकें लोच करता हवा. रत्नकंवल नां दशियानो उघो कखो. पढी राजानी सनामां जइ धर्मलान देइने राजाने कहुं के, में आलोचुं. पढी जेम गुफामांथी सिंह नीकले, ए रीतें राजसना मांथी नीकल्यो. राजायें मनमां विचाखुं के, ए कपट करीने पाठो वेश्याने घेर जशे, तेमाटे राजा गोखमां बेसीने जोवा लाग्या के, ए क्यां जाय ठे.

हवे स्थूलिज्जे वाटे जतां दुर्गंधि स्थानकें पण नासिका मरडी नही. ते देखीने राजा माखुं धुणावतो हवो. अने मनमां चिंतववा लाग्यो के, अहो ! ए तो नगवान् वीतराग अया देखाय ठे ! में मातुं चिंतवुं ! स्थूलिज्ज पण श्रीसंज्ञूतिविजय आचार्य पासें जइने दीक्षा अंगीकार कर ताहवा. पढी राजायें सिरियानो हाथ पकडीने वलात्कारें मंत्रिमुझ आपी.

सिरियो पण राजकाज चलावतो हवो. ते जाणियें नवा शकमाल महे ताज आव्या होय नहिं ! ते सिरियो महा विनीत स्थूलिज्जना स्नेहथी नित्य कोश्याने घेर जाय, नाइनी स्त्री जाणीने तेनो बहुमान करे, कोश्या पण स्थूलिज्जना वियोगथी सिरियाने देखीने रुए. त्यारें सिरियो कहे के, शुं करियें ! वररुचि ब्राह्मणें अमारो पिता मराव्यो, अने स्थूलिज्ज नाइ नो तमने तथा अमने वियोग कराव्यो. ते वररुचि तहारी बेहेन जे उप कोश्या तेनी साथें हमणां रक्त ठे. तेमाटे कांइक वैरनिर्यातननो उपाय विचारो अने उपकोश्याने कह्नीने एने मदिरापान करावो तो रूडुं आय.

कोश्यायें पण जन्तारिना वियोगथी अने सिरियाना मोहदाह्मिण्यथी उपकोश्याने शीखवीने वररुचीने मदिरापान करावुं !! पीनो वशवर्ती प्राणी शुं शुं अकार्य न करे ? वली ते वररुचीथी अमात्यनो अजाव थ यो. ते दिवसथी सिरियो पण राजानी सेवामां तत्पर रहे ठे. एक दिवस प्रातःकाले उपकोश्यायें आवी कोश्याने कहुं के, आज वररुचीने मदिरा पाइ ठे, ते वात सिरियें सांजलीने विचाखुं के, हवे पिता वैर लेइशुं.

वररुचि पण निरंतर सनामां आवे, तेने राजा, हाली, मोहाली सर्व घणो आदर करे. एकदा राजा, मंत्रीश्वरना गुण संनारवा लाग्यो, अने

सिरियाने गदगद वाणीयें कहेवा लाग्यो के, महारो अमात्य शकमाल घणो नत्ति वंत, घणो शत्ति वंत, इंडने हस्पति सरखो हतो. ते सहेजें जेम तेम मा ॥ गयो ! हा हा दैव ! ए तें शुं कखुं ! अहो नाइ ! शकमाल विना र्व सूं दे. तुं. त्यारें सिरियो बोव्यो, हे महाराज ! हुं कंरुं. ए सर्व दिरानो पिनारो वररुचि पापो तेनां काम ठे. ते सांजली राजा बोव्यो के, वररुचि मदिरा पीये ठे, ए वात साची ठे ? त्यारें सिरियो बोव्यो, राजन् ! ए वात काले दे ाडीश. पढी सिरियें पोताना माणसने शी वी मूक्युं के, कचेरी मले ते वेलायें तुं एके कमल स ने आपजे, अने वर रुचीने मीढलरसें करी तत्काल जावित करेलुं एवुं कमल आपजे. तेवारें ते पुरुषें तेमज कखुं. त्यारें राजा प्रमुख कहेवा लाग्या के, अहो ! ए अ झुत सुगंध क्यांथी लाव्या ? एम करी नासिकाग्रे दीधां, विप्रें पण सुंध्युं, तेथी तेणें रात्रियें चंडहास मदिरा पीधी हती, ते वमन कखुं ते जोइ स हुयें वररुचीने धिग्धिग् करी सजामांथी काढ्यो. वररुचीयें एक विप्र पासें जइ प्रायश्चित्त माग्युं. तेने विप्रें कखुं के, तपाव्युं तरुवुं पान करे तो ए पाप टले. वररुचीयें पण तेमज लोकलाजें तरुवुं पीधुं तेथी मरण पाव्यो.

हवे स्थूलिजइ पण श्रीसंनूतिविजय आचार्य पासे चारित्र पालतां श्रु तस इना पारगामी यता हवा. ज्यारें चोमासुं ाव्युं, त्यारें एक नियें गुरुने प्रणमीने एवो अनिग्रह लीधो के, हुं चार मास जगें सिंहगुफाने बारणें उपवास करी काउस्सगें रहीश. बीजो साधु बोव्यो के, हुं दृष्टि विष सर्पना बिछनी उपर चार महिना उपवास करीने काउस्सगें रहीश. त्रीजो साधु बोव्यो के, हुं उपवास करीने कूआना नारवटीयानी उपर का उस्सगें रहीश. एवुं सांजली गुरुयें पण योग्यता जाणी ते त्रणेने आ झा दीधी. एटले स्थूलिजइजी उठी वंदना करीने बोव्या के, हुं कोश्या नामें वेश्याने घेर चित्रशालानी याचना करीने तेमां रहीश, पण तपस्या करीश नहीं. पट्टरस नोजननो आहार करतो चार मास पर्यंत अनिग्रह जइने रहीश. त्यारें गुरुयें उपयोग देइने योग्य जाणी तेने आझा आपी.

एम ते चारे नि आझा जइने स्वस्वस्थानकें गया. ते मुनि शीतल तीव्रत पस्यावंत देखीने त्यां बनना सर्प, सिंह अने अरहट्टना खेडु प्रमुख सर्व जीव शांत यता हवा. स्थूलिजइ पण कोश्याने घेर आव्या. तेने जोइ कोश्या

पण हाथ जोडी सहामी आवी उनी रही. मनमां विचाखुं के, एणे व्रत तो लीधुं पण निर्वाह न थयो, माटे इहां आव्या ठे. एम चिंतवीने कहेवा लागी के, हे स्वामिन् ! आज्ञा करो, हुकुम फरमावो, ते हुं करुं ? आ शरीर, धन, परिवार, सर्व तमारुं ठे. त्यारें स्थूलिज्जी बोल्या मुऊने चोमासुं रहेवा माटे तमारी चित्रशाली आपो. वेश्या बोली, स्वामी ! सुखें रहो, पधारो. एम कही वेश्यायें चित्रशाली तैयार करी, एटले श्रीस्थूलिज्जी पण कामना घरमां बलियो थइने जेम धर्म पेसे तेम चित्रशालीमां पेठा.

त्यां ते वेश्या षट्तरस नोजन मुनिने व्होरावे. त्यार पठी सोले शण गार सजी मुनिने खोजाववा आवे, पूर्वला कामनोग संनारीने नवनवा कामविलास जे प्रमाणे शा मां कह्या ठे ते प्रमाणें करे, तेथी ते मुनिराज होनाय नही, एम निरंतर होनावतां मुनिने तो उलटी ध्यानधारा वधती हवी. एवुं मुनि ' निर्विकारिपणुं देखीने वेश्या पगे लागी. स्थूलिज्जीनी दृढता देखीने वेश्यायें श्राविकापणुं अंगीकार कखुं. अने एवो अनिग्रह लीधो के, कदाचित् राजा कोइनी उपर संतुष्ट थइ महारे घेर मोकले, तो ते पुरुष मोकलो, पण बीजो पुरुष महारे न कल्पे.

हवे चोमासुं उतखां ते त्रणे मुनि गुरु पासें आव्या. तेमां प्रथम सिं हगुफावासी साधुने गुरुयें कखुं अहो " डक्करकारक " तमे सुखथी आव्या एम कही कांइक आसन ऊंचुं कखुं वली बीजा वे साधुने पण गुरु एम ज कहेता हवा. पठी ज्यारें श्रीस्थूलिज्ज साधु आव्या त्यारें गुरु उना थइने बोल्या के अहो ! डक्करकार ! ड रकार ! तमे सुखशातायें आव्या ? एवुं सांजली पूर्वला त्रणे मुनि विचारवा लाग्या के, अहो ! ए मंत्रिपुत्र ठे माटे गुरु ए ' केटलुं बहुमान करे ठे ? जे माटे षट्तरस आहार नोजन करी लष्ट पुष्ट थको आव्यो, तेने गुरु एटला वानां करे ठे ? तथापि कांइ फकर नही ए सर्व आवते चोमासें जाणिखुं. एम धारी अमर्ष धरतां आठ मास काढ्या. फरी चोमासुं आव्युं. त्यारें सिं हगुफावासी साधु गुरुनी पासें आवी प्रतिज्ञा करतो हवो के, कोइया नामें वेश्याने घेर षट्तरस आहार नोजन करीने हे जगवन् ! हुं चोमासुं रहीश. त्यारें गुरुयें ज्ञानना उपयोगें विचाखुं के, ए स्थूलिज्जी उपर ईर्ष्या लावीने बोले ठे, पण एनाथी निर्वाह नही थाय ! एम चिंतवी गुरु बोड्या, हे वत्स ! ए अनिग्रह

डु डुकर ठे. ाटे न रो. स्थूलिजइजी मेरुनी पेठें ए जिग्रह पाल वानें थिरतावंत हता. त्थारें ते साधु बोढ्यो के, हारें डु र नथी तो डु करडुकर केम कहो ठो ? माटे हुं अवश्य करीश. गुरु बोढ्या के, पूर्वजा तपनो पण जंग थज्ञो. जे माटे शक्ति विना घणो नार उपाडीयें तो शरीर नां गी पडे. तो पण ते रु वचन अपमानीने वेश्याने घेर गयो.

वेश्यायें विचाखुं के, श्री थूलिइजीनी स्पर्धायें ए महात्मा ाव्यो ठे, पण एने सं रमां पडतो राखुं. एम विचारी उठीने प्रणाम क ा. नि यें रहेवा माटे चित्रशाली याची, वेश्यायें पण जग्या आपी, त्यां रह्या. षट्तर आहार नोजन सामग्री वेश्यायें तैयार करी, ते नोजन साधुयें कखुं.

हवे मथ्यान्ह मयें तेनी परीक्षा करवा वेश्या सोल शणगार सजीने आवी. नितो देखता मात्रमां ह्मोनायमान थता हवा. तेवी ाि अने ते ' जो न ते कोने विकार न करे ? ते साधु कंदर्पें व्या ल थयो थको वे

ाने नोगनी प्रार्थना करतो हवो. वेश्या बोली के, अमे तो धन होय तो वश थइयें. नि बोढ्यो. अमारी पासे इय ांथी ? वेश्या बोली के, नेपाल देशनो राजा निने र कंबल आपे ठे, ते लावो. नि पण नेपा ल देशें र कंबलने थयें चाढ्या. चोमासानो काल ठे, मार्गमां कचरा पाणी घणा ठे. तो पण ते साधु जेम अंतरथी पोताना व्रतमां खलाया, तेम बा

थी पण पगें पगें लाता चाढ्या. एम करतां त्यां र कंबल पा ा. तेने वांसनी लाकडीमां गोपवी वाटे पाठा आवतां चोरनी पल्लीमां एक सूडो हतो, ते बोढ्यो. " लक्ष्मायाति " एटले लक्ष्मइव्य आवे ठे. तेवारें पल्ली पतियें कोइ चाडखो पुरुष जाड ऊपर बेठो हतो, तेने पूढ्युं के, खुं आवे ठे ? ते पुरुष बोढ्यो, एक निरुक्त आवे ठे. एवामां साधु त्यां ाव्यो ते ने पल्लीपतियें तपासी जोयुं, पण कांइ दीतुं नही. त्थारें निने मूकी दी धो. ते जोइ पंखी बोढ्यो " लाख जाय ठे. " ते सांजली फरीथी ते पल्ली पतियें साधुने पकडीने पूढ्युं के, साधुं बोल अमारो पंखी जूतुं बोले न ही. साधुयें पण जेवुं हतुं तेवुं कखुं. पल्लीपतियें दया आणी जवा दीधो. अनुक्रमें आवीने वांसमांथी रत्नकंबल काढीने वेश्याने ाप्युं. ते वेश्यायें लइने खालमां नाखी दीधुं. मुनि वोढ्या. रे जूंमी ! घणो क्लेश खमी बहु मूढ्य 'रत्नकंबल में लाव्युं, तेने तुं अपवित्र कचरा मध्ये ' नांखीदे ठे ?

वेश्या बोली. रे मूढ ! तूं रत्नकंबलनी शोचना करे ठे, पण गुणरूप रत्नम
य पोतानो आत्मा ते नरकरूप कचरामां पडे ठे, तेने केम नथी सोच
तो ? ते सांजली मुनिने संवेग आव्यो. त्यारें कहेवा लाग्यो. के हे वेश्या !
संसारमां पडता एवा मुक्त प्रत्ये तें राख्यो. हवे अतिचार पंक शोधवाने
अर्थें हुं गुरु चरणो जइश. हे निःष्पाप तुज्जने धर्मलाज हो. कोश्या पण कहे
वा लागी के, में ब्रह्मचारी थकां तमने खेद पमाज्यो, ते मने मिठामिड
डं हो. में तमने प्रतिबोधवा निमित्तें एटला वानां कखां, ते हे रुपीश्वर !
तमें खमजो अने हवे उतावला गुरु पासे जाउ. अने गुरुवचन अंगीकार
करो. नि पणे ते वचन प्रमाण करी श्री संनूतिविजय गुरु पासे गया
त्यां प्रायश्चित आलोचीने तप अंगीकार करता हवा.

हवे श्रीसंनूतिविजयजी पण अनशन करी देवलोके पधाखा. वली एक
दिवसें राजा रथिक पुरुषनी उपर संतुष्ट थयो; तेवारें तेना मागवाथी तेने
राजायें कोश्याने घेर उतारो आप्यो. हवे कोश्यातो एक थूलिजड टाली
अन्य कोइ पुरुषने इठती नथी. ते माटे रथकार पुरुषनी आगल पण श्री
थूलिजडजीना गुणवर्णन करती हवी. रथकार पण घरनी वाडी मध्ये
ढोलीयें बेसीने वेश्यानुं चित्त रीऊववा माटे पोतानुं विज्ञान देखाडवा आं
बानी लुंब बाणें वींधी, पठी ते बाणना पूंखने विपे बीजुं बाण सांध्युं. व
ली बीजा बाणें ते सांध्युं तेणे करी बेठां थकांज आम्र वृद्धनी लुंब पाडी
कोश्याने आपी. त्यारें कोश्या पण पोतानुं विज्ञान देखाडवा माटे एक
सरसवनो ढगलो करी ते उपर सूची मूकी पुष्पपत्रें ते सूइ ढांकीने ते उ
पर नाटक करती हवी. पण सूची विंधाणी नही. अने सरसव पण ख
स्या नहीं ते जोइ रथकार पुरुष कहेवा लाग्यो. के, तहारी डुकर करणी
देखीने हुं संतुष्ट थयो हुं. माटे कांश्क माग, ते तुज्जने आपुं. त्यारें कोश्या
बोली. महारी डु र करणी दीठी के, जे जोइने तूं महारी उपर री
ज्यो ? अन्यासीने र ठे ? ए तहारी तथा महारी बेहुनी करणी
कांइ पण डु र नथी, पण जे थूलिजडें कखुं, ते डु र ठे. जे माटे बारवर्ष
रही महारी साथे जोग जोगव्या, तेज चित्रशालीमां रही अखंम राखी
ने गयो ! स्त्रीनी पासे एकदिवस पण रही न शकाय. ते श्री थूलिजड चा
रमास पर्यंत अखंम व्रतें रह्या. वली षट्तरस नोजन तहार करता तथा

कामने जागृत करनारी चित्रशालीमां रहेता, पोतानी गिनी पासे वसता,
वर्षाकाल, यौवनावस्था, पूर्वलो राग, एटलां वानामांहेलुं जो एक वा
ठतुं थाय, तो लोढा शरीर होय, ते पण गली जाय, तो वरारणी
शी वात ! ॥ यतः ॥ न डुरं अंबय लुंबतोडणं, न डुरं रिसवनच्चिया
ए ॥ तं डुरं तं च महाणुजावं, जे सो एणी पमयवणंमि बुद्धो ॥ १ ॥
कवयोऽपि ॥ गिरौ गुहायां विजने वनान्तरे, वा संश्रयन्तो वशिनः सह
शः ॥ हर्म्येऽतिरम्ये युवतीजनान्तिके, वशीश एकः शकमालनन्दनः ॥ १॥
योऽग्नौ प्रविष्टोऽपि नैव दग्धः ऋषे न खड्गाग्रकृतप्रचारः ॥ २ ॥ आहिरन्ध्रेऽ
प्युषितो न दष्टो, नाक्तो जनांगारनिवासकोऽपि ॥ ३ ॥ वेश्या रागवती स
दा तदनुगा षडजीरसैर्नोजनं, शुभ्रं धाम मनोहरं वपुरहो नव्यो वयःसं
गमः ॥ कालोऽयं जलदाविल दपि यः कामं जिगायादरात्, तं वंदे वति
प्रबोध शलं श्रीस्थूलिजडं निम् ॥ ४ ॥ रे काम वामनयना तव ख्य
मं, वीरा वसन्तपिकपंचमचंड ख्याः ॥ त्वत्सेवका हरिविरंचिमहेश्वरा
द्या, हा हा हताश निनापि कथं हतस्त्वम् ॥ ५ ॥ श्रीनंदिषेण रथने
मि निश्वरादि-बुद्ध्या त्वया मदन रे निरेषः ॥ ज्ञातं न नेमि नि
जम्बुसुदर्शनानां, तुर्यो न विष्यति निहत्य रणांगणे माम् ॥ ६ ॥ श्रीनेमि
तोऽपि शकमालसुतं विचार्य मन्य हे वयमं नटमेकमेव ॥ देवोऽडिडुर्ग
मधिरुह्य जिगाय मोहं, यन्मोहनालयमयं तु वशी प्रविश्य ॥ ७ ॥

इत्यादिक श्रीस्थूलिजडजीना गुण वर्णन सांजलीने रथकार पुरुष बो
ल्यो. रे गी ! ते स्थूलिजड महासत्त्वनो धणी कोण ठे ? जेनां तुं एटला
गुण वर्णन करे ठे. त्यारें वेश्या बोली. राजानो प्रधान शकमाल नामें हतो
तेनो पुत्र स्थूलिजड तेने हुं वर्णवुं बुं. ते सांजली संज्रांत थयो थको रथका
र बोल्यो. रे गी ! ते महा निनो हुं किंकर बुं. एम सांजली वेश्यायें तेने
संवेगमां आव्यो जाणी, धर्मदेशना देइने तेनी अनादिकालनी मोहनि
डा टाली, त्यारें रथकार बोल्यो के, हे जडे ! तें ऊने जलो प्रतिबोध कखो.
हुं पण ते मुनिने मार्गें चालीश. तें ऊने आज मार्ग देखाड्यो, तहारुं
कल्याण थाउं. तुं तहारो अनिग्रह दृढ राखजे. एम कही सजुरु पासे ज
इने रथकारें पण प्रव्रज्या अंगीकार करी.

जगवान् श्रीस्थूलिजडजी पण तीव्र व्रत पालतां बारवर्षे डुकाल पड्यो

ते महाविकराल डुकालने विषे साधुनो समुदाय, मली समुझने कांते जइने रहेतो हवो. ते नूखें करी सूत्र गणी न शके, तेथी सर्व सूत्र वीसरी ग यां ॥ यतः ॥ अगणिज्जंति नासे विज्जा, दंमिज्जंति नासे पज्जा ॥ कुट्टिज्जं ति नासे न १, बहु बोलंति नासे लज्जा ॥ १ ॥ हवे डुकालने अंतें पाम लिपुर नगरने विषे साधुनो समुदाय एकठो थयो. ते वखत जे साधुनी पासे अंग, अध्ययन, उद्देशादिक जे कांइ कंठाग्रें हतुं, ते लीधुं. त्यारें अ गीयार अंग तो मल्यां, पण दृष्टीवाद पूर्वमध्ये कांइयें न जड्युं. त्यारें सर्व संघ जेलो अइने पूर्व विद्या मेलववाना निमित्तें चिंता करवा लाग्यो.

ते अवसरें नेपाल देशना मार्गें मध्यें रहेला एवा श्रीजइवाहुस्वामी, ते पूर्वधर ठे. तेमने तेडवा माटे श्रीसंघें मली वे साधुने, मोकल्या. ते सा धु त्यां जइ श्रीजइवाहुने नमस्कार करी हाथ जोडीने एम कहेता हवा के, श्रीसंघें तमने तेडवा माटे अमने मोकल्या ठे. गुरु बोल्या के, में तो महाप्रणिधान मांमयो ठे ते बारवषें पुरो थार्जें तिहांसुधी महाराथी अवा शे नही ए महाप्रणिधान निपन्यां पढी जो कोइ कार्य आव्युं होय तो स र्व पूर्व सूत्रने अर्थ सहित अंतर्मुहूर्तमां संपूर्ण गणी शकाय.

हवे ते नियें पाठा जइने श्रीसंघने ते वात कही. तेवारें श्रीसंघें वली बीजा बे साधुने मोकलीने कहेवराव्युं के, तमे गुरुने पूठजो के जे श्रीसंघनी आज्ञा न माने तेने श्यो दंम थाय ? ते कृपा करी कहो. त्यारें गुरु कदेशे के, तेने संघबहार करवो, त्यारें तमें सारी पेठें कहेजो के, ए दंमयोग्य तमें गो. ते साधुयें पण त्यां जइने तेमज कह्युं. त्यारें आचार्य बोल्या के, श्री संघ एम करी शके ते वात महारे प्रमाण ठे; पण श्रीसंघ महारा उपर प्रसाद करीने बुद्धिवंत साधुने जो इहां मोकले तो हुं तेमने नित्य सात वाचना आपीश. तेमां एक वाचना गोचरीथी आवीने आपीश, त्रण वा चना काल वेलायें आपीश, तथा त्रण वाचना सांजना पडि मणा पढी आपीश. ए रीतें पण संघकार्य अज्ञे. अने महारुं कार्य पण नहि सीदाय. पढी ते नियें आवीने संघने तेमज विनंति करी. श्रीसंघें पण स्थूलिज इ प्रमुख पांचशे मुनि जणनारा बुद्धिवंत जोइने मोकल्या. आचार्य पण सहुने जणावता हवा. पण ते साधु थोडी वाचना माटे जणतां उद्देग पाम्या. एक श्रीस्थूलिजइजी टकी र १. ते जणतां जणतां आठे वषें आठ

पूर्व जएया. पढी आचार्यें पूठयुं के, उद्देग केम पामो ठे ? त्यारें स्थूलिनज्जी बोल्या के, हुं उद्देग नथी पाम्यो. पण वाचना थोडी ठे. त्यारें आचार्य बोल्या. हवे प्रणिधान प्रायः पूर्ण अयुं ठे. पढी तमारी इह्वा प्रमाणें वाचना आपी. स्थूलिनज्जी बोल्या, हुं केटलुं जण्यो ? अने केटलुं बाकी ठे ? गुरु बोल्या एक बिंडु जेटलुं तुं जण्यो, अने समुद्र जेटलुं बाकी ठे.

हवे ध्यान पूरुं अये अके बे वस्तु उणां दशपूर्व स्थूलिनज्जीयें जेटले संपूर्ण कं, तेटले विहार करता पामलिपुर नगरने विपे जगवान् श्रीनज्जी बा स्वामी उद्यानमां पधारता हवा. त्यारें यक्षादिक स्थूलिनज्जीनी बहे नो । धविउं अइ ठे ते वंदना करवा आवी. तेणीयें गुरुने वांढीने पूठयुं के, हे प्र ! स्थूलिनज्जी क्यां ठे ? गुरु बोल्या, नहाना देवकुलमां ठे. ते । नज्जी देव ज तरफ चाली. एटले बहेनोने चमत्कार देखाडवा श्रीस्थूलिनज्जी सिंह रूप करी बेठा. ते रूप देखी बहेनो बीहीनीयकी पाढी आवी

रुने कहेवा लागी के, बडा नाइने तो सिंहनरूप करीने त्यां बेठा ठे, ते सांनजी आचार्यें उपयोग दीधो, अने फरी कहुं के, ते तमारा महोटा नाइ ठे, पण सिंह नथी. माटे जइने वांढो त्यारें ते साध्वीउयें फरी त्यां जइ नाइने मूलगे रूपें देखी वंदना करीने. पढी पोतानी कथा कहेती हवी के, आ पणा नाइ सिरियें मारी साथें दीक्षा लीधी, परंतु एकासणुं करवाने पण असमर्थ होवाथी एक दिवस पर्युपण पर्वने दहाडे में कहुं के, आज पोरिसी करो, ते तेमणें करी. पहोर पूर्ण अयो त्यारें में कहुं के, आ पर्व दोहिलुं ठे माटे पूरिमड्ड करो. ते पण कहुं. एम करतां अपराध पंकाण करावुं. में कहुं एटलो काल तो सुखें जइ, ते पण कहुं. पढी अवसरे वली पण में कहुं के, हवे रात्रि ठूकडी ठे, उंधमां रात्रि जइ माटें उपवास करो. तेवारें उपवास पण कखो. रात्रियें देवगुरुने संजारतां कुधायें पीड्योयको मरीने देवलोकें गयो. माटे मने ऋषिघात पाप लागुं तेनो पश्चात्ताप करती श्रीसंघपासें प्रायश्चित्त मागुं. त्यारें संघे कहुं के, तमारो शुद्ध नाव ठे, तेथी प्रायश्चित्त न आवे. में कहुं के, जो साक्षात् परमेश्वर मने कहे तो शाता थाय, अन्यथा नहि ! ते सांनजीने संघें काउस्स गग कखो, शासन देवता आव्या, तेणो संघने कहुं के, कहो शुं करुं ? संघें कहुं के, यक्षाजीने श्रीजिनेश्वर पासे लेइ जाउ. त्यारें शासन देवी बोल्या

के, हुं निर्विघ्नपणें जइ शकुं, माटे तमें काउस्सग्गमां रहेजो. ए वातनी सं घें हा कही. त्थारें शासनदेवी मने श्रीसीमंधरस्वामी पासें लइ गया. में श्रीपरमेश्वरजीने वंदना करी, प्रभुजी बोल्या के, जरतक्षेत्रथी आ आर्या आव्यां ठे, ते निर्दोष ठे. ते सांजलीने महारो संदेह टल्यो, श्रीसंघनी पा से कृपा करीने प्रभुजीयें मने चार अध्ययन आप्यां. शासनदेवता, पाठां म ने महारे स्थानकें लाव्यां. एक जावना अध्ययन, बीजुं विमुक्ति अध्ययन, त्रीजुं रतिकला अध्ययन, अने चोथुं विविक्तचर्या अध्ययन, ए चारे अध्ययन में एक वाचनायें ग्रह्यां. श्री संघनी आगल वात कहीने ए चारे अध्ययन कही देखाड्यां. तेमां वे अध्ययन श्रीआचारांगजीनी वे चूलिका आपी. अने वे अध्ययन श्रीदशवैकालिकजीनी चूलिकापणे आप्यां. एवुं कहे थके स्थूलिनइजीयें ते वातनी आका दीधी. साध्वी पोताने ठेकाणे आव्यां.

हवे स्थूलिनइपण गुरु पासे वाचना लेवा आव्या, गुरु बोल्या के, तुं वाचनाने अयोग्य ठे. ते सांजलीने स्थूलिनइ पण दीक्षा दिवसथी मांमी ने पोतानो पराध विचाख्यो, पण कोइ अपराध दीगो नही. त्थारें गुरुने कखुं के, स्वामी ! महारो अपराध तो महारी नजरमां आवतो नथी. गुरु बोल्या. अपराध करीने वली मानतो नथी ! त्थारे स्थूलिनइ सिंहरूप सं जारीने गुरुना चरणे मस्तक घाली कहेता हवा के, हे स्वामिन् ! हवे फ री एवुं नही करुं. ए महारो अपराध खमो. गुरु बोल्या. हवे तुं न करजे, पण ए काम कखुं तेथी वाचना नहि आपुं. एम कहे थके स्थूलिनइजीयें संघने विनंति करी गुरुने कहेवराखुं, जेमाटे महोटा कोप्या तेने महोटा ज प्रस करवा समर्थ होय ! सूरि बोल्या. हवे बीजा पण आज पढी मं दसत्त्वना धणी थो, माटे योग्यता नथी. आकतां पूर्व महारीज पासे र हो, एनो दंमतो बीजाने शिक्षा माटे ठे. ते सांजली संघें घणो आग्रह कख्यो त्थारें गुरुयें उपयोग दीधो, जाणुं के, महाराथी पूर्व विज्ञेद नही जाय, एम जाणी हवे कोइने जणावशो नही. एवो श्रीस्थूलिनइजीने अनिग्रह करावीने आकतां पूर्व तेमने जणाव्यां. इहां कोइ कहे ठे के, सू त्रेंज चार पूर्व जणाव्यां पण अर्थ न आप्यो. अनुक्रमें आचार्य पद जइवा दुस्वामीयें स्थूलिनइनें आप्युं. ए रीतें स्थूलिनइ जेवामुनि पण श्रुत मद करवाथी जणवाने अयोग्य थया तो बीजानी शी वात ? माटे श्रुतमद न

કરવો. એ આઠમા મદ ઉપર યા શ્રીપરિશિષ્ટ પર્વણીમધ્યે છે ઇતિ ॥

હવે ામાન્ય માન ઉપર બા બલીનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

શ્રીકૃષ્ણનદેવજીયેં દીક્ષા લીધી, ત્યારેં જરતને વિનીતા ' રાજ્ય ાપ્યું. બા બલીને બ લિ દેશનું રાજ્ય આપ્યું. તથા બીજા અઘાણુ પુત્રને અંગવંગા વિદેશ વહેંચી આપ્યા. પ્રચુને દીક્ષા લીધાં એક હજાર વર્ષ થયાં. ત્યારેં જરતને ચ ર ઉપન્યું, ઠ સ્વંમ સાધ્યા, બીજા અઘાણુ જાણે આજ્ઞા મનાવ તાં તેડ રાજ્ય ઠાંતી, શ્રીકૃષ્ણ સ્વામી પાસે દીક્ષા લેડ કેવલજ્ઞાન પામ્યા છે.

જરતચક્રી ઠ સ્વંમ સાધી, વિનિતાયેં આપ્યા, પણ આ ળશાલામાં ચ

ાવે નહિ, ત્યારેં પ્રધાનેં કહ્યું કે, તમારો જાડ બાહુબલી તમારી આણ માનતો નથી, માટે આયુળશાલામાં ચક્ર આવતું નથી. જરતેં જાડ ઉપર દૂત મોકલ્યો. તે બ લિ દેશને વિષે ગયો. ત્યાંની િયોયેં પૂછ્યું. તું કોણ ઠો ? દૂતેં કહ્યું. હું જરતનો દૂત હું. બાહુબલી પાસે જાઉં હું. ત્યારેં િયેં કહ્યું જરત તે કોણ છે ? જરતતો અમારેં કાંચલિયેં છે. તે સાંજલી દૂતેં ચિંતય્યું કે, ઇહાંના લોક એવા હુર્દમ છે. તો તેનો રાજા કેવો હશે ? એમ વિચાર કરતો તિહ્શિલા નગરીયેં પહોચ્યો. ત્યાં બાહુબલી રાજા સજા પૂરી બે ા છે. તેના ત્રણ લાખ પુત્ર છે, તેમાં મહોટો સોમયશા છે. તેને વલી ચો રાશી હજાર િ છે. તેના શ્રેયાંસ પ્ર સ્વ બહોતેર હજાર પુત્ર છે. એમ પુત્ર પોત્રાદિકેં પરિવસ્યો સૂર્યની પેરેં દેદીપ્યમાન એવા બાહુબલીને દેખી જય ત્રાંત થકો દૂત બોલ્યો. હે મહારાજા ! તમારા જાડયેં તમને જુહાર કહ્યો છે. અને કહ્યું છે કે, ચક્ર આયુળશાલાને વિષે આવતું નથી, માટે મહારી આણદાણ માનજો. તે સાંજલી જમુહ ચઢાવી, રાતાં લોચન કરી, બાહુબલી બોલ્યો. અરે દૂત ! જરતને હજી લાજ નથી ? જે માટે અઘાણુ જાણું રાજ્ય લેડ ઠ સ્વંમનો ધણી થયો, તો પણ તૃપ્તિ ન થડ ? કે, મહારું રાજ્ય લેવા વાંઠે છે ? તે દહાડા વિસરી ગયા કે, ન્હાનપણમાં રમતાં દડાની પેઠેં જંચો ઝઢાલીને પડતો તેવારેં હું જાલી લેતો, હું તેનો તેજ હું. રાજ્યનો સ્વપ હોય તો વહેલો આવજે. પણ આણ તો શ્રીતાતજીનીજ માનીશ. એમ કહી દૂતને નિત્રંઢી કાઢ્યો. દૂતેં આવી સર્વ વાત જરતને કહી. ત્યારેં જરતચક્રવર્તીને ક્રોધ ચઢ્યો, પઢી પોતાના સવાક્રોડ પુત્ર છે, તેમાં મહોટો પુત્ર આદિત્યયશા છે, તેના વલી મહાજસા પ્ર સ્વ સવાલાખ પુત્ર

ढे. ते सहित पोतानी रुद्धि लई बहुलिदेशनी संधियें आवी पड्यो. बाहुव
ली पण पोतानुं कटक लेई सामो आव्यो. मांहोमांहि युद्ध थयुं. तेमां घ
णा लोकनो संहार थवा मांमथो. एम युद्ध करतां बार वर्ष थयां. त्यारें ई
ई आवी वे जाइने समजावी. दृष्टियुद्ध, वचनयुद्ध, बाहुयुद्ध, मुष्टियुद्ध अने
दंमयुद्ध ए पांच युद्ध करवा ठेराव्या. ते पांचे युद्धमां जरत हाखो. तेवारें
क्रोधने वशें जाई उपर चक्र मूक्युं. ते चक्र पण बाहुवलीने प्रदक्षिणा देई
पाहुं जरत पासे गथुं. जे माटे गोत्रमां चक्र न लागे.

जरतें विचाखुं के, अमोघ शस्त्र पाहुं फखुं तो निश्चय ए महारुं राज्य
लेजे. हवे जरतें चक्र मूक्यार्थी बाहुवलीने पण क्रोध चढ्यो. के, एणें महारुं
म कठेदवाने कीधुं, तो हुं पण चक्रने अने चक्रवर्त्तीने मुष्टियें करी चूर्ण करूं.
एम चिंतवी मोध चढावी मुष्टि उपाडी त्यां जरत पण सामो धायो. एटले बाहु
वलीने विचार उपन्यो के, हा हा ! जूंथुं थजे !!! ए मुष्टियें जरत मरजे,
ठखूं रंमाजे ! रुषनना वंशने कलंक लागजे !! लोकमां हाहाकार थ
जे !!! ने मुष्टि उपाडी ते पण निष्फल केम करूं ? एम चिंतवी ते मु
ष्टियें म कनो लोच कखो. देवतायें वेष आप्यो. जय जय शब्द थयो. ज
रत आवी पगें लागी अपराध खमावी पोताने स्थानकें गयो.

बाहुवलियें विचाखुं के, महारा अछाणु जाई दीक्षा लेई केवली थया
ढे. ते नहाना जाइने वांदवुं पडजे, ते माटे केवलज्ञान उपजावी पढी न
गवानना समवसरणमां जावूं. जेम तेमने वांदवा न पडे. एवो अजिमान
आणी त्यांज काउस्सग करी रह्या. वर्ष दिवस सूधी नूख तृषा खमी,
पगें मान उग्या, वृद्धनी पेटें वेजडीयें विंटाणा, कानमां पंखीयें माला
घाव्या, ताढताप खमता रह्या. वर्ष दिवसने अंते ब्राह्मीने श्रीरुषनदेवस्वा
मीयें मोकली, तेणें आवी कथुं के, हे वीरा ! गजथकी उतरो. ए वचन
सांजलीबा बलियें विचाखुं के, हुं तो गज उपर नथी चढ्यो, अने एमहा
सतीनुं वचन पण जूतुं न होय, एम विमासतां मनमां ज्ञान उपन्युं के, हुं
अजिमानरूप हाथीयें चढ्योज हुं. जेमाटे न्हाना जाइतो परमगुणी थया.
केवली थया, वीतराग थया, र त्रयीरूप गुणें करी ते परम वडेरा ढे,
त्रि वनने वंदवा योग्य ढे, ते उपर अजिमान करवाथी मने आशातना
लागी माटे न्हंने वंदना करूं. एम विचारी जेटले पग उपाडे ढे, तेटले एज

કરવો. એ આઠમા મદ ઉપર યા શ્રીપરિશિષ્ટ પર્વણીમધ્યે છે ઇતિ ॥

હવે આ માન ઉપર બા બલીનો દૃષ્ટાંત છે છે.

શ્રીકૃષ્ણનદેવજીયેં દીક્ષા લીધી, ત્યારેં જરતને વિનીતા ' રાજ્ય આપ્યું. બા બલીને બહુલિ દેશ ' રાજ્ય આપ્યું. તથા બીજા અઘાણુ પુત્રને અંગવંગા વિદેશ વહેંચી આપ્યા. પ્રહુને દીક્ષા લીધાં એક હજાર વર્ષ થયાં. ત્યારેં જરતને ચક્રર ' ઉપન', ઠ સ્વંમ સાધ્યા, બીજા અઘાણુ જાણે આજ્ઞા મનાવ તાં તેડ રાજ્ય ઠાંતી, શ્રીકૃષ્ણ સ્વામી પાસે દીક્ષા લેઈ કેવલજ્ઞાન પા ા છે.

જરતચ િ ઠ સ્વંમ સાધી, વિનિતાયેં આવ્યા, પણ આ ડશાલામાં ચાવે નહિ, ત્યારેં પ્રધાનેં કહ્યું કે, તમારો જાણ બાહુબલી તમારી આણ માનતો નથી, માટે આયુડશાલામાં ચક્ર આવતું નથી. જરતેં જાણ ઉપર દૂત મોકલ્યો. તે બ લિ દેશને વિષે ગયો. ત્યાંની િયોયેં પૂછ્યું. તું કોણ થો ? દૂતેં કહ્યું. હું જરતનો દૂત હું. બાહુબલી પાસે જાઉં હું. ત્યારેં િયેં કહ્યું જરત તે કોણ છે ? જરતતો અમારેં કાંચલિયેં છે. તે સાંજલી દૂતેં ચિંતવ્યું કે, ઇહાંના લોક એવા હર્દમ છે. તો તેનો રાજા કેવો હજો ? એમ વિચાર કરતો તિહ્શિલા નગરીયેં પહોચ્યો. ત્યાં બા બલી રાજા સજા પૂરી બે ા છે. તેના ત્રણ લાખ પુત્ર છે, તેમાં મહોટો સોમયશા છે. તેને વલી ચો રાણી હજાર િ છે. તેના શ્રેયાંસ પ્ર સ્વ બહોતેર હજાર પુત્ર છે. એમ પુત્ર પૌત્રાદિકેં પરિવશ્યો સૂર્યની પેરેં દેદીપ્યમાન એવા બાહુબલીને દેખી જયઞ્ઞાંત થકો દૂત બોલ્યો. હે મહારાજા ! તમારા જાણેં તમને જુહાર કહ્યો છે. અને કહ્યું છે કે, ચક્રર આયુડશાલાને વિષે આવતું નથી, માટે મહારી આણદાણ માનજો. તે સાંજલી જમુહ ચઢાવી, રાતાં લોચન કરી, બા બલી બોલ્યો. અરે દૂત ! જરતને હજી લાજ નથી ? જે માટે અઘાણુ જાણું રાજ્ય લેઈ ઠ સ્વંમનો ધણી થયો, તો પણ તૃપ્તિ ન થઈ ? કે, મહારું રાજ્ય લેવા વાંઢે છે ? તે દહાડા વિસરી ગયા કે, ન્હાનપણમાં રમતાં દહાડાની પેઠેં જંચો ડહાલીને પડતો તેવારેં હું જાલી હેતો, હું તેનો તેજ હું. રાજ્યનો પ હોય તો વહેલો આવજે. પણ આણ તો શ્રીતાતજીનીજ માનીશ. એમ કહી દૂતને નિત્રંઢી કાઢ્યો. દૂતેં આવી સર્વ વાત જરતને કહી. ત્યારેં જરતચક્રવર્તીને ક્રોધ ચઢ્યો, પઢી પોતાના સવાક્રોડ પુત્ર છે, તેમાં મહોટો પુત્ર આદિત્યયશા છે, તેના વલી મહાજસા પ્રમુખ સવાલાખ પુત્ર

हे. ते सहित पोतानी रुद्धि लई बहुलिदेशनी संधियें आवी पड्यो. बाहुवली पण पोतानुं कटक लेई सामो आव्यो. मांहोमांहि युद्ध थयुं. तेमां घणा लोकनो संहार थवा मांमथो. एम युद्ध करतां बार वर्ष थयां. त्यारें ईं ईं आवी बे जाइने समजावी. दृष्टियुद्ध, वचनयुद्ध, बाहुयुद्ध, मुष्टियुद्ध अने दंभयुद्ध ए पांच युद्ध करवा ठेराव्या. ते पांचे युद्धमां जरत हाख्यो. तेवारें क्रोधने वशें जाई उपर चक्र मूक्युं. ते चक्र पण बाहुवलीने प्रदक्षिणा देई पाबुं जरत पासे गयुं. जे माटे गोत्रमां चक्र न लागे.

जरतें विचाखुं के, अमोघ शस्त्र पाबुं फखुं तो निश्चय ए महारुं राज्य लेगे. हवे जरतें चक्र मूक्यार्थी बाहुवलीने पण क्रोध चढ्यो. के, एणें महारुं म कठेदवानें कीधुं, तो हुं पण चक्रने अने चक्रवर्तीने मुष्टियें करी चूर्ण करुं. एम चिंतवी जोध चढावी मुष्टि उपाडी त्यां जरत पण सामो धायो. एटले बाहुवलीने विचार उपन्यो के, हा हा ! जूंनुं थशे !!! ए मुष्टियें जरत मरशे, ठखंम रंमाशे ! ऋषजना वंशने कलंक लागशे !! लोकमां हाहाकार थशे !!! अने ष्टि उपाडी ते पण निष्फल केम करुं ? एम चिंतवी ते मुष्टियें म कनो लोच कख्यो. देवतायें वेष आप्यो. जय जय शब्द थयो. जरत आवी पगें लागी अपराध खमावी पोताने स्थानकें गयो.

बाहुबलियें विचाखुं के, महारा अछाणु जाई दीक्षा लेई केवली थया. हे. ते न्हाना जाइने वांदवुं पडशे, ते माटे केवलज्ञान उपजावी पठी न गवानना समवसरणमां जावुं. जेम तेमने वांदवा न पडे. एवो अजिमान आणी त्यांज काउस्सग करी रह्या. वर्ष दिवस सूधी जूख तृषा खमी, पगें माज उग्या, वृद्धनी पेटें वेलडीयें विंटाणा, कानमां पंखीयें माला घाल्या, ताढताप खमता रह्या. वर्ष दिवसने अंते ब्रा गीने श्रीऋषजदेवस्वामीयें मोकली, तेणें आवी कखुं के, हे वीरा ! गजथकी उतरो. ए वचन सांजली बाहुबलियें विचाखुं के, हुं तो गज उपर नथी चढ्यो, अने ए महासतीनुं वचन पण जूतुं न होय, एम विमासतां मनमां ज्ञान उपन्युं के, हुं अजिमानरूप हाथीयें चढ्योज हुं. जेमाटे न्हाना जाइतो परमगुणी थया. केवली थया, वीतराग थया, र त्रयीरूप गुणें करी ते परम वडेरा हे, त्रि वनने वंदवा योग्य हे, ते उपर अजिमान करवाथी मने आशातना लागी, माटे जइने वंदना करुं. एम विचारी जेटले पग उपाडे हे, तेटले एज

જાવનાયે ક્ષપકશ્રેણી માંની ઘાતિકર્મ ક્ષય કરી કેવલજ્ઞાન પામ્યા. કેવલી પર્યાય પાલી મુક્તિ પહોંચ્યા. તે માટે માનેં ધર્મ ન હોય ॥ યતઃ ॥ ધમ્મો મણેણ હુંતો, તો નવિ સીઝન્હવાયવિપ્પહિતં ॥ સંવહરમણસિત્તં, વાહુવલી તહ કિલિસ્સંતો ॥૧॥ જે માટે વર્ષે દિવસ સૂધી કેવલજ્ઞાન અટકાવ્યું. તે માટે માનથી ઉપરાંત વલી બીજો શત્રુ તે કોણ છે ? ॥ ઇતિશ્રીઉપદેશમાલાયામ્ ॥ હવે માન તે વૈરી કહ્યો, માટે વૈરીનો પ્રતિપક્ષ હેતુ છે, માટે હેતુ પૂછે છે.

इहां “हियमप्पमाउ” ए पदनो अर्थ कहे ठे शिष्य पूछे ठे के, हे स्वामि न् ! वैरी ते मान कह्यो. त्थारें (हियं किं के०) हित ते शुं ? इहां किं शब्द पठ वाडेनो ठे, ते ज्ञेइयें. त्थारे गुरु बोळ्या के, हे शिष्य ! (प्पमाउ के०) अप्रमाद तेज हित ठे. जे कारण माटे थोडा पण जे माता अथ्यवसाय करवा, ते प्रमाद ठे माटे ते करवा नहि. तेने अप्रमाद कहियें. ते अप्रमादना दृष्टांततो गौतम, सुधर्म, जंबू, प्रजवा, अने वयरस्वामी प्रमुख घणाना ठे, ते जाणवा. इहांतो व्यतिरेकें चंदा अने सर्गमाताना पुत्रनो दृष्टांत कहे ठे. जे माटे थोडो प्रमाद पण महाअनर्थनुं आपनारो ठे ते कहे ठे.

आज जंबुद्वीपना दक्षिणार्धे जरतने विषे उत्तरापथ देशमां वर्द्धमानपुर नगरें, अजितवर्द्धन नामें राजा राज्य करे ठे. त्यां सख एवे नामे गाथा पति रहेठे. तेनीं चंदा नामें जार्यानो सर्ग एवे नामें पुत्र ठे. ते पूर्वकृत कर्मेकरी निर्धन ठे. अनुक्रमें ते सख मरण पाમ्यो. केटलो एक काल गयो, पढी आजीविका पण डुःखे पूराय माटे चंदा उदरजरणनिमित्तें परघरने विषे काम करे. सर्ग पण साग प्रमुखनां इंधणां लावी आजीविका करे. ॥ यतः ॥ किं किं न कयं को को, न पड्डिउ कह कह एणामियं सीसं ॥ डुप्परउयरस्स कए, किं न कयं किं न कायवं ॥१॥ एम करतां एक दिवसें तेनी पासें ईश्वरशेठ पाडोशी वसे ठे. तेने घेर जमाइ आव्यो ठे. सर्गनी पण घेर आववानी वेला थइ ठे. एवा अवसरे ईश्वर शेठें पाणी जरवा माटे चंदाने बोलावी, त्थारें चंदा पण पुत्र जूख्यो आवशे, एवुं जाणी. ते ना सारुं शीके जोजन मूकी, कूतरा प्रमुखना जयथकी बारणें कडी चढावीने त्यां गइ. थोडी वेला पढी सर्ग आव्यो. तेणें इंधणां मूकी माताने खोजी; पण जडी नही शीकेपण जोयुं नही. जूखें तरपें पीड्यो कपाय वंत थयो.

हवे चंदायें पाणी बह्युं; पण शेठना माणस कामकाजमां व्यग्र होता.

तेणें कांइ न आय्छुं. माटे चंदाना मनमां घणो खेद उपन्यो. पठी घेर आवी एटले कषायें सर्ग बोळ्यो. अरे तने त्यां शूलियें दीधी हती के शुं ? जेमाटे महारी वेला वीसरी गइ. हुं चूखें पीडा पामु हुं. त्यारें ते पण डुःखणी हती, तेथी बोली के, शुं तहारा हाथ कपाणा हता के, शीकेथी जेइने खाधुं नही ! एवी रीतें वे जणने तथाविध वचन उचारतां हीणा कर्मबंधाणां.

एकदा कोइ कर्मविचित्रतायें, नाविनावनायोगें, विशिष्ट फल थनार ठे, माटें मानतुंग नामा आचार्य पासे ते वेदु जणें जैनधर्मनो बोध पामी आ वकपणुं अंगीकार कयुं. तेने घणा काल पाली वृद्धावस्थायें शुन परिणामें वेदु जणें चारित्र लीधुं. अंते संक्षेपणा करी समाधियें मरण पामी देवलो के उपन्या. त्यां आय्छुं पूर्ण अये सर्गनो जीव च्यवीने जंबुद्वीपना नरतमां ताम्रलिति नगरीयें कुमारदेव नामें शेठने घेर जींजुआ नामें नार्यानी कूखें पुत्रपणें उपन्यो. तेनुं अरुणदेव नाम दीधुं. ते अनुक्रमें कुमारनाव पाम्यो.

पाठलथी चंदानो जीव पण देवलोकथी च्यवीने पामलापथ नगरें ज सादित्य नामें शेठनी इलुआ नामें नार्या ठे, तेनी कूखें स्त्रीपणें आवीने उपनी, तेनुं देयणी एवुं नाम पाडयुं. ते महोटी थइ, त्यारें नाविनावना योगें अरुणदेवने आपी. ते परण्या विनाज व्यापार करवा जहाजे चढयो. महा कडाह द्वीपे गयो, त्यांथी पाठां वलतां कर्मपरिणाम विचित्र ठे माटे जहाज नांग्युं. पोतें अने एक महेश्वर नामें बीजो पुरुष हतो, ए वेदुज ए पाटीये वलग्या. पाटीयुं तरतुं तरतुं समुडने कांठे आव्युं. ते पामला पथ नगरना उद्यानने विषे आय्या. महेश्वर बोळ्यो, हे कुमार ! इहां त मारुं सासरुं ठे, माटे गाममां जइयें. अरुणदेव बोळ्यो हे आर्य, आ अवस्थायें सासरे जवुं युक्त नथी. महेश्वर बोळ्यो, जो एम ठे तो तमे आ देवकुलमां बेसो, हुं हाटथकी कांइक नोजन लइ आवुं. एम कही. महेश्वर गाममां गयो. पाठलथी अरुणदेवने मार्गना खेदें देवकुलमां उंघ आवी गइ.

एवा अवसरमां देइणीने पाठला नवे जे पुत्रने कयुं हतुं के, “ तहारा हाथ कपाणा हता के ? ” ते वचनना कर्मनो उदय आय्यो. ते जवनना उद्यानने विषे रही ठे. त्यां तेने तस्करें ग्रही तेना हाथमां महामूल्य माणिकनां कटकयुगल हता, ते अर्ध काढयां पण आकरा घणां हता तेथी पूर्ण काढी न शक्या. तेवारें तेनुं ख नीडी ठरीथी हाथ कापी कटक यु

गल लेइने चोरें नासवा मांमयुं. ते उद्यानपालकें दीगो. बूम पाडी. एवा मां कोटवाल आब्यो. ते चोरनी पाठल दोळ्यो. चोर पण उतावलुं चाल वाथी श्वासें जराइ गयो. शक्ति क्षीण अइ. अने जाण्युं के, हवे आगल न हिं चाली शकुं. पूर्वे देव ल धारी मूक्युं हरो, माटे ज्यां अरुणदेव सूतो ठे, ते देव जमां पेगो. एवा अवसरें अरुणदेव पण पूर्वजवें बोव्यो हतो. जे “ तने शूलियें दीधी हती के शुं ” इत्यादिक वचननुं कर्म उदय थयुं. तेवारें ते चोरें विचाखुं के, बीजो उपाय नथी, तेथी कटक युगल ने ठरी ए बे वस्तु अरुणदेवनी पासे मूकी. अने पोतें शिखरमां संताइ रह्यो.

हवे अरुणदेव जाग्यो, दैवयोगें कडां अने ठरी ए बेहुने अरुणें पोतें लीधां. अने विचाखुं के, कोइ देवतायें संतुष्ट अइने मने आप्यां हरो, मा टे फांटमां घाव्यां. पण बली शंका उपनी के, देवें आपेलामां ठरी केम हो य ? एम चिंतवे ठे एवामां कोटवाल आब्यो तेने देखी मनमां खोजना पा

१०. कोटवाल बोव्यो. रे दुष्ट दुराचार ! क्यां जइश ? एवुं सांजलतां हाथ मांथी ठरी हेठी पडी. तेने कोटवाले पकड्यो त्थारें अरुणदेव बोव्यो. हुं कडांनी वात जाणतो नथी. एटले तलारने रीश चढी. मारवा मांमयो. जयें करी पूरां गोपय्यां न हतां तेथी कडां हेठां पड्यां. ते कोटवाले लीधां. अने निश्चय कखो के, एज चोर ! पठी राजा पासे लाव्या. सर्व व्यतिकर राजाने संजलाव्यो. राजाने कांइ पण शंका रही नही. त्थारें ठूकम कखो के, एने शूलियें द्यो. राज्य पुरुषोयें वधस्थानके लावी शूलियें दीधो.

एवामां महेश्वर नोजन लेइने आब्यो, देव जमां जोयुं तो अरुणदेव ने दीगो नही. पठी ठूकडो आवी सर्व ठेकाणे जोयो, पण न जड्यो. म हेश्वर आ लव्या ल थयो. पठी देव जनी समीपे मालीप्र खने पूठयुं के, अरे पुरुषो ! तमे एवा प्रकारनो शेठनो पुत्र देव जमांथी जतो आवतो दीगो ? त्थारें ते बोव्या. जाइ कोइ दीगो नथी. पण हमणां एक चोर माखो. तिहां न जाणियें कदापि कौतुक जोवा गयो होय तो होय ? त्थारें महेश्वर खोजना पामतो बोव्यो. रे नइ क्यां क्यां ते स्थानक ? त्थारें माली यें मार्ग देखाड्यो, शून्य हृदययकी महेश्वर त्यां गयो. तेणे शूलियें च ढावेळुं शरीर जेदाणुं, महादारुण अवस्था जोगवतो अरुणदेवने दीगो.

हवे महेश्वर पण हे श्रेष्ठिपुत्र ! हे श्रेष्ठिपुत्र ! एम कहेतो मूर्खा खाइ

जूमियें पड्यो. त्यां जे लोक जोवा आव्या हता ते लोकें कौतुक अने अ
नुकंपायें आश्वासना करी पूठ्युं. हे आर्य, ए श्रेष्ठिपुत्र ! कोण ठे ? त्यारें
गजद वाणीयें महेश्वर बोळ्यो. अरे नाइ ! ए कथा शी पूठो ठो ? ए क
था पूरी थइ. एतो ताअलिस्ति नगरीने विपे तिलकजूत एवो कुमारदेव ना
मा शेठनो पुत्र ठे, अने आ नगरमां वसनारो जसादित्यनो जमाइ ठे, ते
जहाज नांग्युं, परिवारथी विधोग पामीने आजज इहां आव्यो. में कहुं के,
इहां तहारुं सासरुं ठे. चालो आपणे तेने घेर जइयें. त्यारें एणें कहुं के,
आ अवस्थायें सासरे केम जइयें ? त्यारें में कहुं आ देवकुलने विपे तमे
रहो. हुं हाटेथी नोजन लावुं. एम कहीने हुं नोजन लेवा गयो. हुं पाप
कर्मा नोजन लेइने आव्यो, सघलें जोयुं पण न दीतो. अनुक्रमें मालिने
पूठवाथी तेणें कहुं के, हमणां चोर माख्यो, ते त्यां जोवा गयो होय तो
कोण जाणे ? ए जोवा हुं इहां आव्यो. एटले ए रीतें दीतो. एम कहेतो
कहेतो वली पृथ्वी उपर पड्यो. ते जेम तपावेली वेलुमध्ये मळ तडफडे,
तेम तडफडवा लाग्यो. वली उठी शिलायें करी पोतानो वध करवा लाग्यो.
एटले लोकोयें पकडी राख्यो. ए वात सर्वत्र प्रसिद्ध थइ. जसादित्यें पण
ए व्यतिकर जाण्यो. त्यारें तेजवेला देइणीने लेइने त्यां आव्यो. ते पण अरु
एदेवने झूलियें देखी विजाप करवा लाग्यो. अहो ! महारी अधन्यता ! एम
कहेतां देइणीसहित मूर्खां खाइने धरतीयें पड्यो. परिजनें आश्वासना क
री, पठी जसादित्य बोळ्यो के, काष्ठ लावो, महारे वली मरवुं ठे. आ शो
क संताप महाराथी खमाय नही. परंपरायें ए वात राजायें पण सांज
ली. राजा कोटवाल उपर कोपायमान थयो. कोटवाल बोळ्यो. महारो
कांइ वांक नथी. में चोरने द्वा सहित पकड्यो. ठे हुं कांइ ज्योतिषी न
थी. इत्यादिक वातो कही राजाने प्रतीत करावी, राजा पण जसादित्यने
प्रतीत कराववा निमित्तें वध स्थानके आवीने शेठने कहेवा लाग्यो. रे नइ !
इहां अमारो वांक नथी. दैवनो वांक ठे. माटे ए मरवानो व्यवसाय न
करो. दैवपरिणति एवीज होय. एम कही अरुणदेवने झूलियेंथी उताख्यो.

एवा समयें चारझानना धणी अमरेसर नामा आचार्य घणा जीवने
प्रतिबोध देवानो अवसर जाणीने घणा साधु, घणा देवतायें परिव्रथा थकां
त्यां पधारता हवा. तेमना प्रनावेंज महेश्वरादिकना शोकनो अनुबंध वि

જય જતો હવો. અહો ! અપૂર્વ દર્શન જગવંત પ્રશાંત, દેવતાયે પૂજિત માટે ધર્મ સાંજલિયે, એવી દિ અહ. દેવતાયે પણ ધરતી દ કરી, સુગંધી પાણી વરસાવીને સુગંધી સુમની વૃષ્ટિ કરી. સુવર્ણકમલ રચ્યું. તે ઉપર બે સી ગુરુયે ધર્મદેશના દીધી. જો જો ! દેવાણુપિયા મોહનિષા ઢાંમો, ધર્મ જાગરણે જાગો, પ્રાણાતિપાત પ્ર સ્વ અઢાર પાપસ્થાનક પરિહરો, ક્રમાપ્રમુખ

ણ અંગીકાર કરો, જાવ શત્રુ પ્રમાદને ઢાંમો, પ્રમાદ રસે વાહ્યો જીવ થો ઢાપણ અનાચાર દોષે ઘણાકાલ દારુણવિપાક વેદવા યોગ્ય કર્મ બાંધે. તે ને વિપાકે અરુણદેવ અને દેશીનીપેરે શરીરસંબંધિ અને મનસંબંધિ ઘણા દુઃખ જોગવે. ત્યારે રાજા પ્રમુખે પૂઠયું કે, હે જગવન્ ! એણે શું દુઃષ્ટક કહ્યું હતું ? તેમને ગુરુયે પૂર્વનું સર્વ કથાનક કહ્યું તે સાંજલી, અહો ! ઇટલા દુષ્ટક તના એવા વિપાક ! તો બીજાની શીવાત ? એવું જાણી પર્ષદા વૈરાગ્યવંત અહ.

એવામાં અરુણદેવ અને દેશી મૂર્ખા પામી, ફરી ચેતના પામ્યા, જાતિસ્મરણ જ્ઞાન ઉપન્યું, હૃદયથી સંક્લેશ ગયો, જ પરિણામ વધ્યો. ત્યારે કહેવા લાગ્યાં કે, હે જગવન્ ! જેમ તમે કહ્યું તેમ અમે સાક્ષાત્ દીતું. જિનધર્મ અચિંત્ય ચિંતામણિ રત્નસરખો પામ્યાં. અમે સારીપેઠે જાણ્યું કે, કર્મપરિણતિ એવીજ હોય છે. તેથી અમારું સર્વે આર્તધ્યાન ગયું. અમને પરમ સંવેગ ઉપન્યો છે. તે ટે હવે અમને અનશન પ સ્કાવો, અને જન્મ, જરા, મરણ, શોકના નય ટાલો. આચાર્ય જગવાન્ બોલ્યા. એ યોગ્ય છે, એમજ ઘટે છે, । અવસ્થાયે વિશુદ્ધ પ સ્કાણ છે. તે જવની પરંપરાને ટાલે, ડુર્ગતિ દૂર કરે, સજ્જતિયે પોચાડે, મનુષ્યનાં અને દેવતાનાં સુખને સાધાવે, અનુક્રમે પરમ નિર્વાણપદ પમાડે. એમ કહી રાજા અને શેઠને સમ્મત તે બે ને અણસણ પચ્ચસ્કાવતા હવા. તેણે અમરેસર આચાર્યની ઘણી વના કરી કે, હે જગવન્ ! અમારું સુલબ્ધ મનુષ્યપણું. જેને તમે ધર્મસારથી મલ્યા, વિચિત્ર કર્મ પરિણામને વશ જે પ્રાણી થયા છે તેને તમે પરમ વૈદ્ય થો. હવે હે જગવન્ ! અમારે શું કરવું ? ગુરુ બોલ્યા કે, જે કરવું હતું તે કહ્યું. વલી વિશેષે સર્વ જાવને વિપે જે મમત્વ છે, તે દુઃખ મૂલ છે, તે ને ટાલો, વલી પરમપદનું કારણ એવું જે મૈત્રિપણું તે સમ જીવ ઉપર જાવો, પૂર્વે દુષ્ટક કહ્યાં હોય, તેની વિ દ જાવેં ડગંઠા કરો, તીર્થકરની પ્રરૂપી જ્ઞાનદર્શનચારિત્રરૂપ રત્નત્રયીનો બહુમાન કરો, પ્રમાદ પરિહ

रीने परम पदनुं स्वरूप चिंतवो, ते सर्व तेणें यथाशक्तियें करवा मांमयुं.

ए अवसरे राजा परम संवेगें करी बोलतो हवो. हे जगवन् ! एटलुं पाप तेना एवढा विपाक आव्या ? तो अमने शुं निपजरो ? जेमाटे उद्दाम प्रमादना परवश थकी, अणविचाखा कामना करनारा अमारा सरखा प्राणीनी शी गति थरो ? गुरु बोल्या. हे राजन् ! ए कर्मपरिणति एवीज ठे, ए रीतें थोडा प्रमादथी उपन्यां कर्म तेनां एवां अथवा एथी पण आकरां विपाक उदय आवे, अने घणां अधिक कर्म संच्यां होय तो तेथी आगल नारकी तिर्यचनां तीव्र दुःख जीव जोगवे. ते पण घणा काल सूधी जोगववां पडे, ते माटे जगजुरुयें कथुं ठे के, सुख इष्टकें, थोडो प्रमाद पण न करवो. वली जेर खावुं ते रूडुं, व्याधियें शरीर तपाववुं ते रूडुं, अग्निमध्ये जलवुं ते रूडुं, शत्रुनी संगत करवी ते जली, जुजंग जेगा वसवुं ते श्रेष्ठ; पण प्रमाद करवो ते रूडो नही; महा दुःखदाइ जाणवो. पूर्वे सर्व विष प्रमुख जे कथा ते तो मात्र एकज जवे दुःखना देनार ठे, अने प्रमाद तो वेहु जवें दुःखदायक ठे. वली प्रमादना सामर्थ्यथी जीव आत्मकार्य न देखे, रास जवृत्तियें प्रवर्त्ते, अनागत काल न देखे, गुरुलाघव न विचारे, गुरुनो बहु मान न करे, अनुक्रमें पापकर्म बांधीने तेना विपाकें नरकादिकने विपे एवुं संक्लेशस्थानक नथी, के जे प्रमादी प्राणी न पामे. त्यारें राजा बोड्यो. हे जगवन् ! ए प्रमाद सेव्यो तेनो हवे श्यो उपाय ? गुरु बोल्या. सर्व आरंज अने परिग्रहनो त्याग करवे करीने चारित्र अंगीकार करवुं. ए अप्रमादनुं जे आराधन ते हे राजन् ! एकांते कर्म व्याधिनुं औषध ठे. सर्व लोक मां अनिंदित, पंडित लोकने आनंदनुं उपजावनार, आ जव अने परज वने विषे विघ्नकष्ट टालनार ठे, मिथ्यात्वने दूर करनार ठे, ज्ञानपरिणतीने वधारनार ठे, सकल कल्याणनुं साधन ठे, परम आरोग्यना सुख उपजावनार ठे. ए अप्रमादथी वृद्धवतें शीघ्र, निरतिचार चारित्र पाजवाथो, पूर्वजा महा प्रमादें करी संच्यां जे पाप, ते ह्य थाय अने स्वजावें तेवा कारणने अजावें नवाकर्म बांधे, त्यारें हे देवाणुप्रोय ! कर्मजाल खपावी केवलज्ञान पामी अपुनरागमनें सिद्धि वरे. ज्यां जन्म नही, जरा नही, रोग नही, शोक नही, संयोग नही, वियोग नही, एवुं निरुपम सुख पामे. त्यारें राजा बोल्या. हे स्वामी ! एणें अप्रमाद न सेव्यो ? जे माटे ए

ટલો લગારેક પ્રમાદ, તે એવડા ડુઃખનો દાતાર થયો ? ત્યારે જગવંતે કહ્યું કે, અપ્રમાદ તો સેવ્યો, પણ કર્મપરિણતિ વિચિત્ર છે, માટે અપ્રમાદ માત્રે સકલ કર્મ ન સ્વપે, કિંતુ ઉત્કૃષ્ટો અપ્રમાદ સેવે ત્યારે સ્વપે. વલી સાંજલ હે રાજન ! એટલા અપ્રમાદથી પણ એ રીતનાં ઘણાં કર્મ સ્વપાવ્યાં. વલી આગલે એની સંતતિપરંપરા ત્રુટી, ઉત્કૃષ્ટ અપ્રમાદનું બીજ વાચ્યું, એક જવ જોગવવા યોગ્ય રહ્યું હતું તે જોગવ્યું, માટે ધન્ય છે. તેથીજ પરમેશ્વરે કહ્યું છે. “ સમયં ગોયમા મા પમાયએ ” તે માટે પૂર્વજાં હુષ્કૃત નિંદિયે, રૂપાસે વૈરાગ્યે કરીને આલોડ્યે, વિધિપૂર્વક પ્રાયશ્ચિત્ત અંગીકાર કરિયે, એ રીતે જ પરિણામરૂપ અગ્નિયે કરી કર્મબીજ બલે થકે નિયમા વિપાકરૂપ અંકુરાની ઉત્પત્તિ ન હોય. તે માટે પ્રમાદની સામગ્રી મલે પ્રમાદ ન સેવવો. તે સાંજલી રાજા પ્રતિબોધ પાળો, બંદીસ્થાનાં મૂકાવ્યાં, દાન દેશ્ ચારિત્ર અંગીકાર કહ્યું. જસાદિત્યે તથા મહેશ્વરે પણ દીક્ષા લીધી. એ વાત સાંજલી કડાના ચોરને પશ્ચાત્તાપ થયો, ત્યારે તે ગુરુપાસે પ્રગટ થઈ કહેવા લાગ્યો કે, તે પાપકર્મા હું હું. મહા નિર્દય ! મને અંગીકાર કહ્યું, ઘણું હું કહું વશ્ય મહારે મરવું છે. તે માટે મહારે યોગ્ય હોય તે બતાવો. ત્યારે ગુરુએ વિચાર્યું કે, એને લૌકિક ‘દરપ’ આપું છે. તેથી એને ગુણનાજનતો કરી શકિયે નહીં. તો પણ તેને અનશન કરાવ્યું, નવકાર દીધો, ચોરે પણ તેમજ અંગીકાર કરાવ્યો, ગુરુને વાંચ્યા, પઠી આવડાને ક્યે અરુણદેવ અને દેશ્ણી તથા ચોર એ ત્રણે મરીને દેવલોકે ગયા. તે માટે અપ્રમાદ તે હેતુ છે ॥ ઇતિ સમરાદિત્ય ચરિત્રે ॥

હવે જય તથા શરણ પૂઠે છે.

॥ ઇહાં શિષ્ય ગુરુ પ્રત્યે પૂઠે છે કે, હે જગેશ્વર ! (જયં કિં કેળ) જય તે ? ત્યારે ગુરુ બોલ્યા કે, હે શિષ્ય ! (માયા કેળ) માયા તેજ જય. એટલે પરને માયાયે કપટ કરી, ઠગવું, આલ દેવું, તે જય કહિયે. તે ઉપર સર્વાંગ સુંદરનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

વસંતપુર નગરને વિપે જિતશત્રુ નામે રાજા રાજા કરે છે. તે નગરમાં ધનપતિ અને નાવહ નામે બે જાણ વસે છે. તેને ધનશ્રી નામે બહેન છે, પણ તે બાલરંભા છે. પરલોક સાધવા અર્થી છે. એવામાં શ્રીધર્મધોષ નામે આચાર્ય ત્યાં પધાસ્યા. માસકલ્પે રાત્રી. તે આચાર્ય પાસે ધનશ્રી પ્રતિ પોધ

मी, जाइ पण धर्म सांजलीने समज्या. पढी धनश्रीयें जाई पासे दीक्षा
री आझा मागी, पण संसारना स्नेहें करी जाइयें आझा आपी नही.

ते धनश्री धर्ममां घणो धन व्यय करे, तेथी नोजाइयो कलकलाट करवा
जागी ते जोइ धनश्रीयें विचाखुं के, जाइतो अजिप्राय जोउं जे जाइने महारा
उपर केवो राग ठे ? नोजाइथी महारे खुं प्रयोजन ठे ? एम चिंतवीने माया
यें आलोच करी एकदा तेणें सूती वखतें एक नोजाइने धर्मोपदेश कहे
वा मांमथो, ते धर्म कहीने पढी जेम तेनो नत्तार सांजले, तेम तेने कहुं.
के घणुं कहे खुं थाय, ाडी राखीये, ते सांजलीने जाइयें विचाखुं, के ए
महारी स्त्री निश्चयें दुश्चारिणी देखाय ठे. तेथीज महारी वेहिनें एने शी
खामण दीधी अने जगवंतें तो असतीपोषण कर्मनी ना कही ठे. ते माटे
हुं ए स्त्रीनो त्याग करूं. पढी ते स्त्री ज्यारें पद्वकें बेसवा आवी, त्यारें ते
णें निषेध क तो. ते जोइ रीयें विचाखुं के, आ ते खुं ? वली नत्तारिं कहुं
के, तुं महारा घरमांथी निकल. स्त्रीयें चिंतव्युं के, में खुं दुष्कृत कहुं ? वि
चारतां थकां पोतामां हीणुं आचरण तो कांइन दीतुं. त्यारें त्यांज धरती
उपर महाकष्टें रात्रि गमावी. प्रजातें आमण डमणी थकी बहार नीकली,
त्यारें तेनी नणंद धनश्रीयें पूबहुं के, तुं आमणडमणी केम ठो ? ते रोती
थकी कहेवा जाग के, न जाणियें महारो शो अपराध ठे ? जेमाटे तमा
रा जाइयें मने घरमांथी ाडी मूकी. त्यारें धनश्रीयें कहुं तुं धैर्य राख, हुं
ए वातनी खबर काढीश. पढी धनश्रीयें पोताना जाइने पूबहुं के, तहारी
स्त्री दिलगीर थायठे, ते कारण ठे ? जाइयें कहुं के, ए शीला स्त्री
थी सखुं ! बहेनें कहुं के, तें एने शीला केम जाणी ? ते बोव्यो के, तहा
री पासेज धर्मदेशना देतां निवारण कहुं ते न्जव्युं. त्यारें धनश्री बोली
अहो ! तहारुं पंमितपणुं ने विचारदाक्षिण्य, जेमाटे में तो तेने धर्मोप
देश देतां एवुं कहुं के, दुःशील ते व दोषमय ठे. माटे साडी राखियें. ए
टला माटे तहारी समजप्रमाणे ते दुशीलणी अइ गइ ? ते सांजलीने जाइ
लाज्यो, मिहामि ड ड देवराव्युं, त्यारें धनश्रीयें विचाखुं के, ए जाइतो
काळुं धोळुं जे कांइ हुं कहीश ते सर्व मानशे.

पढी धनश्रीयें बीजा जाइनी परीक्षा पण एमज करवा मांमी, तेमां ए
टलो विशेष के, तेनी व ने धर्मोपदेश देतां खुं के, हाथ राखियें. ते जाइ

યેં પણ તેમજ છું. તે સર્વ પૂર્વે હેલા પહેલા જાણી પેઠે જાણવું. ત્યારે ધનશ્રીયે જાણું કે, એ જાણ પણ કાણું ધોણું જે કહીશ, તે સર્વ માનશે.

એ રીતે માયાયે આલ દેવાના દોષ થકી તીવ્ર કર્મ બાંધે. પઠી તે કર્મ અણઆણોડ અણપડિ મીને જાવથકી પોતાના બે જાણ, અને બે જોજાણે ડની સાથે ધનશ્રીયે દીક્ષા લીધી. તે પાંચે જણ દીક્ષા પાલીને દેવલોકને વિષે ઉપન્યાં. ત્યાં આઠણું પૂર્ણ થયે બે જાણ આગલથી ચ્યવ્યા. તે કૈતપુર નગરે અશોકદત્ત નામે શેઠ, તેના સમુદ્દત્ત અને વરદત્ત નામે બે જાણ પુત્ર પળે થયા. બહેનનો જીવ પણ ચ્યવીને ગજપુર નગરે શં નામે શ્રાવકની પુત્રીપળે આવી ઉપની. તે રૂપે ઘણીજ સર્વાંગે સુંદર હતી, માટે તેનું સર્વાંગસુંદરી એવું નામ દીધું. બે જોજાણના જીવ પણ દેવલોકથી ચ્યવીને કોશલા પુર નગરે નંદન શેઠની શ્રીમતી અને કાંતિમતી નામે પુત્રીયો થઈ. મેં તે સર્વ યૌવન અવસ્થા પામી.

એકદા અશોકદત્ત શેઠ કાંડ કામ ઉદેશીને ગજપુર નગરને વિષે આવ્યા હે, તેણે સર્વાંગસુંદરીને દીઠી. ત્યારે કોડકને પૂછ્યું કે, એ કોની કન્યા હે? તેણે સર્વ વાત કહી. તે સાંજલીને પોતાના સમુદ્દત્ત પુત્રને માટે શંખશેઠ પાસે માગી. શંખશેઠે હાકારો જણ્યો, અનુક્રમે પરણ્યા. ત્યાર પઠી જમાણ સસરાને ઘેર આવ્યો. સસરાયે આદરસત્કાર દીધો, વાસઘર સજ્યું, એવા અવસરમાં તે સર્વાંગસુંદરીને પ્રથમ માયાબદ્ધ કર્મ ઉદય આવ્યું, તેવારે જતારે વાસઘરને વિષે રા, કોડ દેવવાણી અને કોડ પુરુષની ઠાયા દીઠી. ત્યારે જતારને શંકા ઉપની કે, મહારી સ્ત્રી શીલણી હે, એને કોડક જોડને ગયો. પઠી તે ા વાસજવનમાં આવી, પણ જતારે બોલાવી નહી. તેવારે દુઃસ્વાર્ત્તિવર્ણે પૃથ્વીને વિષેજ રાત્રિ ગમાવી. પ્રજાતે કોડ સ નને વિના પૂઢેજ એક અને કહીને સ ઉદત્ત સાકેતપુર નગરે ગયો. ા કોશલા પુરને વિષે નંદની દીકરી પૂર્વજવની ધણીયાણી શ્રીમતીને પરણ્યો, અને એનો નહાનો જાણ પણ તે શ્રીમતીની બહેન અને પાઠલા જવની પોતાની ધણીયાણી કાંતિમતીને પરણ્યો. તે સર્વાંગસુંદરીયે સાંજલ્યું. કે, જતાર બીજી ા પરણ્યો. તેથી તેના ટુંબને સર્વાંગસુંદરીને વિષે ઘણી અધૃતિ ઉપની. પઠી જાણું જાણું પણ ટલ્યું. ત્યારે સર્વાંગસુંદરી ધર્મને વિષે તત્પર થઈ. અનુક્રમે કોડક સાધવી પાસે દીક્ષા લીધી. કા

लांतरे विहार करती गुरुणी साथे साकेतपुरे गइ. त्यां पूर्वजवनी नोजाइयो तो उपशांत चित्तवाली श्राविकाउं थइ ठे, पण बे जाईयो धर्म पाम्या नथी.

ते अवसरें बीजुं मायाबंध कर्म ते आर्याने उदय आव्युं, तेथी पारणा ने दिवसे गोचरी गयां, त्यां श्रीमती वासघरमां रही थकी हार परोवे ठे. एवामां एने घेर साध्वी आव्यां. तेने जोइ श्रीमती उठीने उजी थइ, ते हार पडतो सूकी निहा आपवाने अर्थे घरमां अन्न लेवा गइ एवामां चित्रा मणनो मोर उतरीने हार गली गयो. ते साध्वीयें उजां उजां दीठो, अने विचारुं के, आ अचरज ते केवुं ! एवामां साडीने ठेडे निहा लइ आवी ते लेइने साध्वी त्यांथी चालती थइ. पाठलथी श्रीमतीयें हार जोयो; पण जड्यो नही त्यारें तेणें महोटा आश्चर्य पूर्वक परिजनने पूठ्युं. परिजनें क ह्युं के, एक आर्या टालीने बीजुं कोइ आजे इहां आव्युं नथी. तेणीयें स्व जनने ठवको दीधो. के, एशी वात बोल्यां ? कांइ आर्याजी हार लीये नही. पढी तो वात फूटी. आर्यायें पण पोतानी गुरुणीने मोरनो व्यतिकर कही देखाज्यो. त्यारें गुरुणीयें कहुं के, कर्मनी परिणति विचित्र ठे, पढी ते साध्वी उग्र तप करवा लागी. ते जोइ श्रीमती अने कांतिमतीना नर्तार हस्या. पण साध्वी धर्मथी चूकी नही. तेथी पूर्वे जे कर्म बांध्युं हतुं, ते पातळुं पड्युं.

ते अवसरें श्रीमती नर्तार सहित वासघरने विषे बेठां ठे, एवामां चित्रामणना मोरें हेठे उकरीने हार वसन कस्यो. ते जोइ स्त्री नर्तार बेहु वैराग्य पाम्यां, अने विचारता हवा के, अहो ! साध्वीजीनुं गंजीरपणुं ? अहो ! महोठुं साहासिक पणुं के जेमाटे ते पोतें जाणतां हतां पण कहुं नही !! एम विचारीने खमाववा जाय ठे, एवा अवसरने विषे त्यां साध्वी जी कोइ तथाविध जावनायें करी ध्यानारूढ थइने कृपकश्रेणीमांमी केवल ज्ञान पाम्यां तेनो देवता महोत्सव करवा आव्या ठे. स्त्री नर्तार पण खमावनीने पूठवां लाग्यां के, आ शो विपाक ? त्यारें केवली जगवानें सर्व पूर्व जवनो व्यतिकर कस्यो, अने कहुं के, कोइ माया करशो नही. ते सांज ली ते स्त्री नर्तार वैराग्य पामी चारित्र अंगीकार करता हवा. एवी माया दुःखावह ठे ॥ इति आवश्यकें अरिहंत वर्णनाधिकारे ॥

हवे जयनुं प्रतिपद्धी शरण ठे, माटे शरण कहे ठे.

अर्थः—शिष्य गुरु प्रत्ये पूठे ठे, के हे जगवन ! (सरणं तु किं के०) श

रण ते ? त्यारे रु बोढ्या के, हे शिष्य ! (स ' के०) सत्य तेज र
 ए जाण ' ॥ यतः ॥ विश्वासायतनं विपत्तिदहनं देवैः ताराधनं, क्लेशः
 पथ्यदनं जलाग्निशमनं व्याघ्रोरगस्तंजनम् ॥ श्रेयःसंवर्जनं द्विजननं सौ
 जन्यसंजीवनं, शीतैः केलिवनं प्रजावर्जनं सत्यं वचः पावनम् ॥ १ ॥
 ते कालिकाचार्यनी पेटें जाणवुं ते कालिकाचार्यनो संबंध कहे ठे.

तुरमिणी नामा नगरें जितशत्रु नामें राजा ठे. त्यां एक कालिक नामा
 ब्राह्मण वसे ठे, तेनी जडा नामे बहेन ठे. ते बेहिननो दत्तनामें पुत्र ठे.
 एकदा कालिक ब्राह्मणें पोनी मेळें प्रतिबोध पामी चारित्र लीधुं. में
 आचार्यपद पा १. तेमनो दत्तनामें जाणोज निरं शयको व्यसनें पराजव
 पाम्यो, राजानी सेवा करे. कर्मयोगें राजायें तेने मंत्रिपद दीधुं.

हवे ते बल पा ॥ थको राजाने पण बहार काढी पोते राज्य लइ लीधुं.
 राजा पण तेना जयशकी नागो ठानो रहे. हवे ते दत्तराजा महाकूरकर्मा
 मिथ्यात्वमोहित अनेक याग रावे. घणां प नो घात करे. एकदा
 कालिकाचार्य पधा १. त्यारें दत्त पण पोतानी जडा माताना आग्रह थ
 की आचार्यने वांदवा आब्यो. गुरुयें देशना दीधी. ॥ यतः ॥ धर्मादनं ध
 र्मेत एव कामा, कामेन्य एव क्लेशेन्द्रियजं सुखं च ॥ कार्यार्थिना हि लु
 कारणमेषणीयं, धर्मो विधेय इति तत्त्वविदो वदन्ति ॥ १ ॥ एम सांजनी
 दत्तराजायें याग ' फल पूढ्युं. त्यारें गुरु बोढ्या के, ज्यां हिंसा त्यां धर्म
 न होय ॥ यतः ॥ कृपानदी महातीरे, सर्वे धर्मतृणां राः ॥ तस्यां सौख्य

पेता ये, कियन्नंदन्ति ते चिरम् ॥ १ ॥ तथा ॥ दमो देवगुरुपासि, दान
 मध्ययनं तपः ॥ सर्वमप्येतदफलं, हिंसां चेन्न परित्यजेत् ॥ २ ॥ एम गु
 रुयें कहे थके राजायें फरी याग ' फल पूढ्युं. गुरु बोढ्या. हिंसा ते दुर्गति
 कारण ठे ॥ यदुक्तम् ॥ पंगु छिणित्वादि, दृष्ट्वा हिंसाफलं सुधीः ॥ नि
 रागस्त्रसजंतूनां, हिंसां संकल्पतस्त्यजेत् ॥ १ ॥ त्यारें फरी दत्तें कहुं के,
 एवुं यद्वा तद्वा उत्तर केम द्यो ठो ? जेम होय तेम सत्य कहो. त्यारें
 कालिकाचार्यें विचाखुं के, यद्यपि ए राजा यागना धर्ममां रक्त ठे, माटे
 जेम अनार होय ते थाउ, पण जूतुं बोलवुं ते मंगलिकजणी न थाय
 ॥ यतः ॥ यशो यस्मात् जस्मीनवति वन वहेरिव वनं, निदानं दुःखानां
 यदवनिरुहाणां जलमिव ॥ न यत्र स्याद्वायातप इव तपःसंयम कथा, कथं

चित्तन्मिथ्या वचनमजिधत्ते न मतिमान् ॥१॥ एम विचारीने गुरु बोल्या के, हे दत्त ! निश्चयें यागनुं फल ते नरक ॥ यदुक्तम् ॥ यूपं कृत्वा पशून्हत्वा, कृत्वा रुधिरकर्दमम् ॥ यद्येवं गम्यते स्वर्गे नरके केन गम्यते ॥ १ ॥ त्यारें दत्त बोल्या. केम जणाय के, यागनुं फल नरक ? गुरु बोल्या. आजयी सा तमे दिवसे घोडानी खुरीयें विष्टा उठलशे, ते तहारा मुखमां पडशे. पढी लोहनी 'मीमां तुं पडीश. ए वात जो महारी साची थाय तो ते अनु मानें ए पण सत्य जाणजे के, तहारे नरके जवुं ठे. त्यारे दत्त बोल्या के, तमारी शी गति थशे ? आचार्य बोल्या. अमे धर्मेना प्रजावें स्वर्गे जइशुं. एम सांजलीने दत्तने क्रोध उपज्यो, मनमां चिंतव्युं के, जो सात दिवसमां ए वात नहि मले, तो ए आचार्यने अवश्य मारीशुं. एम विचारीने आचार्यनी पासे सुजटोनी चोकी मूकी, पोतें नगरमां आवीने नगरना सघला मार्गमांथी अशुचि प्रमुख कढावी शुद्ध करावीने सर्व ठेकाणे सात दिवस फूल पथराववानो हुकम करी पोते अंतेउरमां जइ वेगो.

ज्यारें ठ दिवस गया त्यारें आठमा दिवसनी त्रांतियें सातमे दिवसे क्रोध करीने अश्वउपर बेसी जेवामां गुरुने मारवा आवे ठे, एवा अवसरें कोइ क घरडो माली वडी नीतिनी बाधायें पीडा पामवा लाग्यो, ते मार्ग व च्छे फूल पाथरतां खाडमां वडी नीति करी. तेनी उपर फूल ढांकीने गयो, ते विष्टानी उपर दत्तराजानां घोडानो पग पड्यो, तेमांथी विष्टानो ढांटो उठल्यो, ते राजाना स्वमां पड्यो. राजाने विश्वास आव्यो एटले पाठो वल्यो त्यां एकांत स्थल जोइने राज पुरुषोयें तेने दुष्ट जाणी पकडी लीधो. जितशत्रु राजाने राज्यें थाप्यो. पढी सामंत प्रमुखें विचाशुं के, ए जीवतो रद्देशे तो, वली पण दुःखदाइ थशे, एम जाणीने लोढानी कोठीमां घा वयो, घणा दिवस सूधी महाकष्ट जोगवतो विजाप करतो पोकार करतो मरीने सातमी नरकें गयो, अने श्रीकालिकाचार्य तो चारित्र पाली स्वर्गे गया. ए रीतें प्राणांते पण जूतुं न बोलवुं ॥ इति उपदेश मालायाम् ॥

हवे जे लोच ठे तेज दुःख ठे ते देखाडे ठे.

॥ इहां शिष्य गुरु प्रत्ये पूछे ठे के, हे स्वामिन् ! (दुहं किं के०) दुःख ते शुं ? त्यारें गुरु बोल्या. हे शिष्य (लोहो के०) लोच तेज दुःख जे मा टे लोच उपरांत बीछुं कांइ पण दुः नथी. ॥ यतः ॥ ये दुर्गामटवीमटं

તિ વિકટં ામંતિ દેશાંતરં, ગાહંતે ગહનં સ ઇમતનુક્લેશાં ષિં વર્તે ॥
 સેવંતે પણં પતિં ગજઘટાં સંઘટ્ટ ડુઃસંચરં, સર્પેતિ પ્રધનં ધનાંધિતધિય
 લ્લોનવિસ્ફૂર્તિમ્ ॥ ૧ ॥ તે ડપર મમ્મણ શેઠનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

રાજગૃહ નગરે મહાન્યાયવંત, સમકિતયુક્ત શ્રેણિક રાજા રાજ્ય કરે છે. તે
 ને શીલવંતી, સમ્યક્ત્વવંતી અને પતિવ્રતાનુવર્તી એવી ચેલણા નામેં રાણી
 હતી. તથા તે રાજાને ચાર બુદ્ધિનો નિધાન, સકલકલાસંપ એવો અજ
 ય માર નામેં મંત્રીશ્વર હતો. તે નગરમાં અનેક કોટિડવ્યનો ધણી, અને
 ક વ્યાપારનો કરનાર, પરંતુ કેવારેં રૂઢાં વસ્ત્ર પહેરે નહી, દાન સન્માન
 માં મજે નહી, સર્વ કૃપણમાં શિરોમણિ, જો કદાચિત્ પાડોશીને ઘેર પ્રા ણો
 આવ્યો હોય, તો પણ તે શેઠના પેટમાં ડુખવા આવે. તથા યાચક જનને
 વના કરતાં સાંનલે, તો તે અવલું સ્વ કરી બેસે. તથા કોઈ માણસ
 દાન દેતો હોય, અથવા રૂઢું નોજન કરતો હોય, તો તેને દેખીને તેના
 મનમાં સ્વેદ ડપજે એવો મમ્મણ નામેં શેઠ વસે છે.

તે શેઠેં કૃષિ, વાણિજ્ય, પોઠિયા અને શકટ પ્ર સ્વ વહેવરાવી અનેક
 પ્રય કરી ર ના પુંજ જેગા કરી તેનો એક ર મય વૃષજ કરાવીને પોતાના
 ઘરના ડપરલા માલે થાપ્યો છે. અને વલી બીજો પણ ર મય વૃષજ કરવા
 માંમથો છે, પણ તેનું શીંગડું અધુરું છે. તે સંપૂર્ણ કરવાને અનેક વ્યાપાર કરે છે.

એકદા ચોમાસાનો કાલ આવ્યો છે, જલવટ સ્થલવટના માર્ગે તો ચા
 લતા નથી, દેશાવર પ્ર સ્વને વિષે વાણોતર વ્યાપારનાં કામ ચલાવે છે, અને
 પોતેં તો નકામો બેઠો છે, તેથી મનમાં વિચાસું કે, હું નકામો બેઠો હું. મા
 ટે આજ નદી પૂર આવવાથી લાકડાં તણાઈ જતાં હશે, તેનો નારો બાંધી
 લાવું, તો પાંચ પૈસા કમાવું. એમ ચિંતવી વર્ષાદ વરસતે એક કૌપિન પહેરી
 શીતલ વાયરેં શરીર કંપાતે ચક્રે અંધારે કરી એકાકી દિશાડ ઠંકાડ ગઈ છે,
 એવે મારેં ચાલતો નદીયેં આવ્યો માંહે પેશી કાષ્ઠ કાઢવા માંમથા.

તે અવસરે ચેલણા રાણીયેં ગોસે બેઠાં ચકાં મહા ડુઃસ્રીયો, મહા દરિ
 ડી રૂપેં તે શેઠને વીજલીના ચમકારેં ડીતો. ત્યારેં રાજા પાસે આવીને ક
 હેવા લાગી. જો રાજેંડ તમ સરસા જે છે તે જન્યાને જરે, પણ એવા ડુઃસ્રી
 યાને કોઈ ન આપે ॥ યતઃ આકલ્લિક્ષણ નીરં, રેવા રચણાયરસ્સ અપ્પેડ ॥
 નદુ ગલ્લડ મરુદેસે, સવં જરિયં જરિ િતિ ॥ ૨ ॥ તે માટે હે રાજન્ ! જરે

जानें नरबुं ते वृथा ठे ॥ यथा ॥ वृथा वृष्टिः समुद्रेषु, वृथा तृप्तेषु नोजनम् ॥
 वृथा दानं धनाढ्येषु, वृथा दीपो दिवापि च ॥ ३ ॥ हे राजन् ! जे अ
 नाथ दुःखीया दरिद्री होय तेने उपगारना करनारा थोडा. एवां राणीनां
 वचन सांजलीने राजाने दया आवी. तेवारें पोताना पुरुषोने मोकलीने जे
 वने तेडावी पूढ्युं के, हे मोसा ! आ वेलायें नदीमांथी लाकडां काढे ठे,
 तेहुं शुं कारण ठे ? त्यारें ते बोळ्यो. हे राजेंद्र ! महारे घेर एक वृषन ठे,
 अने बीजो जोश्यें ठे; माटे धन उपार्जवानी इच्छायें में विचाखुं के, आ
 ज वर्षाकाळें नवरा वेठा कांइ कार्य करियें, अने आज इंधणां मांघां ठे, ए
 म जाणीने आ काम करुं बुं. त्यारें राजा तेनी उपर संतुष्ट अशने पो
 तानी गमाणीमां महा बलवंता धुरंधर मनोहर अनेक वृषन देखाव्या, अने
 कहुं के, एमांथी जे तहारे गमे ते जे. पण जेवने एके वृषन न गम्यो. त्यारें
 राजायें तेने पूढ्युं के, तहारो वृषन केवो ठे ? त्यारें जेव बोळ्यो. रत्नजडित
 सुवर्णमय ठे. ते सांजली राजा, चेलणा राणी अने अनयकुमार प्रमुखें प
 रिबख्यो थको वृषन जोवा सारुं मम्मण जेवने घेर गयो. ते वृषन देखी राजा
 विस्मय पाय्यो. ते बलदमां एकेकुं रत्न एवुं ठे के, राजाना नंमारमां पण
 तेहुं नथी. त्यारें राजायें जेवने ठबको दीधो के, शुं आ कष्ट कृपणाइ करे
 ठे ? ए कांइ तहारी साथे नहि आवे ? तोपण ते जेवना मनमां न आव्युं.
 ॥ यतः ॥ उपदेशो हि सूखाणां, प्रकोपाय न शांतये ॥ पयः पानं जुजंगानां,
 केवलं विषवर्धनम् ॥ पढी राजाप्रमुख निंदा करतां पोताने घेर आव्या.
 मम्मण जेव पण अनंतानुबंधी लोचना उदयथी मरीने सातमी नरके ग
 यो. त्यांथी निकली वली पण अनंतो संसार रज्जुशे ॥ इति श्रीआवश्यक
 निर्युक्तौ ॥ तेमाटे लोच उपरांत कोइ बीजो दुःख नथी.

हवे दुःखनुं प्रतिपद्दी सुख ठे माटे ते पूढे ठे.

॥ इहां गुरु प्रत्ये शिष्य पूढे ठे के, हे स्वामिन् ! (सुहं किं के०) सुख ते
 शुं ? त्यारें गुरु (आह के०) बोळ्या के, हे शिष्य ! (तुष्टि के०) सतोष तेज
 सुख ठे. संतोष उपरांत बीजुं सुख नथी. ते उपर कपिल केवलीनो दृष्टांत कहे ठे.

कोशांबी नामे नगरीने विषे जितशत्रु नामें राजा राज्य करे ठे. त्यां का
 श्यप नामें ब्रा ए रह्ये ठे ते चौद विद्यानो पारगामी, राजानो पुरोहित, राज
 मान्य ठे. तेने जसा नामें जार्यानो कपिल नामें पुत्र ठे. ते बालक थकांज

तेनो पिता रण पा ।। त्थारें पुरोहितनी पदवी रा ।यें बीजाने आपी.
 एकदा ते नवो पुरोहित घोडे बेसी ठत्र धरावतो मार्गे चालतो देखीने, जसा
 रोवा लागी. त्थारें कपिलें पूढ्युं के, हे माता ! तुं श्यामाटे रुए ठे ? सा
 बोली के, तहारो बाप आवी रुद्धिथीज निकलतो हतो, जे माटे ते वि ।
 वंत हतो. ॥ यथा ॥ विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं, प्र गुप्तं धनं, विद्या नो
 गकरी यशःसुखकरी विद्या गुरुणां गुरुः ॥ विद्या बंधुजनो विदेशगमने, वि
 द्या परं दैवतं, वि । राजसु पूज्यते नहि धनं विद्याविहीनः प : ॥ १ ॥
 त्थारें पिल बोळ्यो के, हुं पण विद्या नणीश. तेने मातायें ह्युं के, इहां
 मत्सरें करी तने कोइ नहि नणावे. ते माटे जो नणवानी इच्छा होय, तो
 सावढी नगरीयें जा. त्यां तहारा बापनो मित्र इंदत्त नामें पंमित ठे. ते
 तने नणावशे. एम ।ंजलीने कपिल त्यां गयो. जइने इंदत्तने पगें प
 ड्यो. तेणें पूढ्युं के, तुं कोण ठे ? त्थारें कपिलें व वृत्तांत निवेदन करी
 हाथ जोडीने कहुं के, हुं वि ।थीं तुं, महारा माता पिता अने तमारामां
 कांइ फेर नथी, ते माटे हुं तमारे चरणे आ । तुं.तो तमे ने नणावी
 ने पसाय करो. त्थारें उपाध्याय बोळ्या के, महारे पुत्र र । ठो.
 जने वि । गृहवानो उ म करवो युं ठे. ॥ : ॥ श्लोकार्ध श्लोकपा
 दं वा, समस्तं श्लोकमेव वा ॥ अवंध्यं दिवसं र्या, दानाध्यय मसु
 ॥ १ ॥ माटे विद्यारहित पुरुष ते प सर । जाणवो. ते माटे तुं सुखें नण्य
 पण नोजननी सामग्री महारे घेर नथी. हुं निर्धन तुं. ने नोजनना सुख
 विना नणाय नही ॥ यतः ॥ आचार्यपु कनिवाससुसंगनिह्वा, बा । इमे
 पठन पंचगुणा न्वंति ॥ आरोग्यबुद्धिविनयोद्यमशास्त्ररागा, न्यंतराः प
 ठनपंचगुणा न्वंति ॥ १ ॥

ते सांजली कपिल बोळ्यो के, निह्वावृत्तियें नणीश, उपाध्याय बोळ्या.
 के, निह्वाने अने नणवाने बनशे नही, ते माटे तुं ।व्य, तहारे अर्थें
 कोइक शेठने नोजननी प्रार्थना करीयें. पढी ते वे जण मली शालिजइ
 नामा शेठने घेर गया. आशीर्वादमां गायत्री कही ॥ उँनूर्नुवः स्व त्सवितुर्व
 रेण्यं नर्गो देवास्व धीमहि इत्यादि ॥ त्थारें शेठें प्रयोजन पूढ्युं. उपाध्या
 य बोळ्या जे, ए महारा मित्रनो पुत्र कौशं । नगरीथी नणवा माटे ।
 व्यो ठे. तेने तमे नोजननो ।श्रय आपो, तो सुखें वि । नणाय. तम

ने महोदुं पुण्य थशे. शेठें ते वात मानीने दासीने कहुं के, ए विद्यार्थी
 ठे, तेने तुं निरंतर जमाडजे, अने एनी खवर राखजे.

हवे ते कपिल नित्य जणे अने शेठने घेर जमवा जाय. पण कपिलने
 सहेजेज हांसीनो ढाल घणो ठे, यौवन पण विकारनुं घर ठे, कंदर्प पण
 दुर्जय ठे, माटे दासी साथें रक्त थयो. दासी पण कपिल साथें अनुरक्त
 थइने बोली के, तुंज महारे नर्त्तार हो. पण तहारी पासे कांइ इव्य नथी,
 हुं तो वस्त्र प्र खनी लालचें बीजा साथें वसुं हुं. तुं कबूल करे, तो कोइनी
 पासें न जाउं ! कपिलें तेनुं वचन कबूल कसुं.

पढी ते कपिल दासी साथें रमतां काल काढे, एक दिवसें दासी महो
 त्सव आय्यो, तेवारें दासी शोकातुर थइने वेठी ठे. कपिलें पूछुं, तुं आ
 ज शोकातुर केम हुं ? त्यारें दासीयें कहुं. आज दासीमहोत्सव ठे, महा
 री पासे वस्त्र, फूल, तंबोल, आनरण कांइ पण वस्तु लाववाने इव्य न
 थी, माटे सखीयो मध्ये महारी हांसी थशे. ते सांजली कपिल घणुं डह
 वाणो, दासी कहेवा लागी. तुं डहवाइश नही. एहज नगरमां धन नामें शेठ
 वसे ठे. तेने प्रथम जे कोइ आवी आशीर्वाद थे, तेने वेमासा सुवर्ण आ
 पे ठे. ते माटे तुं पण वहेलो जइ आशीर्वाद थे. कपिलें पण तेनुं कहुं मान्युं.

हवे कपिलें विचाखुं के, रखेने शेठनी पासें महाराथी आगल कोइ जाय !
 तो मने सोनुं मजशे नही. ते माटे घणो वहेलो निकळ्यो. मार्गमां कोट
 वाल पुरुषें पकड्यो, बांध्यो, प्रजाते राजा पासे लाव्या. राजायें वात पूढी
 त्यारें आवथी मांमी जेवी हती तेवी कही देखाडी. साहुं जाणी राजा
 संतुष्ट थयो. हेवा लाग्यो के, माग्य, माग्य, जे मागे ते आपुं. त्यारें कपि
 लें कहुं एकांते जइ आलोची आवुं, एम कही अशोकवाडीमां जइ आलो
 चवा बेठो. त्यां विचारे ठे के, बे मासें वस्त्र आनरण नही आय, माटे
 सो सोनैया मागुं, वली विचाखुं के, यानवाहनादिक सर्व सो सोनैयामां
 गुं आय, ते माटे हजार मागुं. वली हजारें पण परणवुं प्र ख करतां न
 हि पडोचे. माटे कोडि किंवा सो कोडि किंवा हजार कोडि मागुं ? इत्या
 दिक चिंता करतां गुन कर्मना उदयथी गुन परिणाम थयो. संवेग पाम्यो,
 अने विचारवा लाग्यो के, अहो ! लोननो विजास केवो ठे, जे माटे हुं बे
 मासा सोनाने अर्थे निकळ्यो हतो, अने लाज देखीने कोडीसूधी चढ्यो;

पण लोच पुरो न थयो वली विद्या जणवा णि परदेश आ ो तुं, मेंमा ताने पण न संनारी, उपाध्यायनो उपदेश पण लेखे न गण्यो, ल पण न विचारुं, आ दासीने नीच जाणतो ठतो पण तेमां ूजाणो ! ते माटे ए सुवर्णे सखुं. ए विषयसंगे सखुं. ए संसारना प्रतिबंधे सखुं. इत्यादिक जावनाये जातिस्मरण ज्ञान उपनं. स्वयंबुद्ध थयो. पढी पोतानी मेले लो च करीने देवताये आपेलो वेष लेइने राजा पासे आव्यो. राजाये पूठ्युं. खुं विचारुं ? त्यारें कपिल नियें सर्व वृत्तांत कह्यो ॥ यथा ॥ जहा लाहो तहा लोहो, लाहा लोहो पवमूइ ॥ दोमासाकणयक, कोडिएवि न नि षियं ॥ १ ॥ राजा हर्ष पा ो थको बोव्यो. के, कोडि पण आपुं. नि बोव्या. महारे खप नथी. में सर्व संग तज्यो हे राजन् ! संतोपमां ख ठे. तुं पण रूडां काम करजे. एम कही विहार क ो. ते माटे संतोष तेज सुखठे. इहां तो एटलुंज प्रयोजन ठे, पण प्रसंगे आगल कथा कहिये ठिये.

हवे कपिल नियें धर्मज्ञान देइ विहार कखो. पांच समितियें समिता, त्रण सियें गुप्ता, घोरतपवंत, उग्र ब्र चर्यवासी, निर्मम, निरहंकारी, अ स्वलित पंच महाव्रतना धरनार एवा श्रीकपिल निने ठ महिने केवल ज्ञान उपन्थुं. एवा वसरे राजगृह नगरने अंतरे ढार योजननी अट वीमां बलनट उत्कट ादि नाम देइ पांचशे चोर वसे ठे. ते कपिल नि ये ज्ञाने करी जाण्युं के, ए चोर बूज्जो. ते माट बीजो मार्ग सूकीने अट वीने मार्गे चाव्या. अनुक्रमें ते स्थानके पहोच्या. चोरें वेगलेथी जाण्युं के, कोइक आवे ठे. तेज्यारें ठूकडा आव्या एटले श्रमण जाणीने. स ये मली पकड्यो, सेना समीपे लाव्या, स ये विचारुं के, ए श्रमणनी साथें खेल करियें. तेथी कखुं के, तुं नाच. केवली बोव्या. हुं नाचुं पण ताल को ए वगाडशे ? त्यारें पांचशे चोर मली तालीउ कूटवा लाग्या. नि पण गावा लाग्या ॥ यथा ॥ अधुवे असासयंमि, संसारंमि उ दुक्कपउराए ॥ किं नाम होज तं कम्मयं, जेणाहं दुग्गयं न गह्मि । ॥ इत्यादिक श्री उत्तरा ध्ययन सूत्रमां कापिलीय नामे आठ अथ्ययन प्ररूप्युं. ते सांजली केइ क पहेलीवारे बूज्या, केइक बीजी वारें बूज्या, एम अनुक्रमें पांचशेने बू जवीने दीक्षा आपी. ते माटे संतोष उपरांत कोइ सुख नथी ॥ इति श्री उत्तराध्ययनसूत्रे ॥ इति सकलसज्जानामिनीजालस्थलतिलकायमानपंक्ति

श्रीउत्तमविजयगणिशिष्यपंढितपद्मविजयगणिकृतवालावबोधे श्रीगौतमकुल
कप्रकरणे चतुर्थगाथायां षोडशोऽदाहरणानि समाप्तानि ॥

हवे संतोष उपरांत सुख नहीं, एम कह्युं, अने जे संतोषी होय,
ते प्रायें विनयवंत होय; ते माटे पांचमी गाथानी आदिमां
विनय कहे ठे. ए संबंधें आवी पांचमी गाथा तेतुं सूत्र.

बुद्धी अचंमं जयए विणीयं, कुं कुसीलं
जयए अकित्ती ॥ संनिन्नचित्तं जयए अ
ल ॥, सच्चे टियंसं जयए सिरीय ॥ ५ ॥

अर्थः—बुद्धी अचंमं जयए विणीयं ॥ जे प्राणी (विणीयं के०) वि
नयवंत होय, तथा (अचंमं के०) सौम्यपरिणामी होय, तेने (बुद्धी
के०) विद्या. ते (जयए के०) जजे, एटले सेवे. अर्थात् जे प्राणी विनय
वंत सौम्यपरिणामी होय, तेने विद्या सेवे. अकषायी विनयवंतने ज्ञान
आवे. ॥ इति नावः ॥ इहां अकषायी उपर जवराज रुषिनो दृष्टांत कहे ठे.

विशाला नामें नगरी अनेक जैनप्रासादें मंढित महा रुद्रियें नरेली ठे.
त्यां जवनामैं राजा महान्यायवंत, प्रजानो पालनार, दुष्टनो निग्रह करनार,
शिष्टने पालनार, एवो ठे. तेने गर्दजिह्वा नामें पुत्र ठे, अणुल्लिका नामें पुत्री
ठे, दीर्घपृष्ठ नामें महा अमात्य सर्व मंत्रीमां मुख्य ठे. एक दिवसें राजा
पाठली रातें जाग्यो, चित्तमां चिंता उपनी के, में पूर्वे दानादिक शुन कर
णी करी ठे, तो स इपर्यंत महारी आज्ञा अखंम पर्णें चाले ठे. चतुरंगी
सेना महारे शोचायमान ठे. महारा देश मध्ये दुर्जिह्वा, इति, उपडव, रो
ग, एमनो जय नथी. सर्व लोक देवतानी पेटें सुखिया ठे, पण ए सर्व पू
र्वनी पूंजी वावरुं ठुं. ते माटे हवे आगल्या नव संबल करुं. एम विचा
रतां प्रातःकाल अयो तेवारें सनामध्ये जइ कचेरी नरी बेगो ठे.

ते अवसरे वनपालकें आवी विनंति करी के, हे राजन् ! बहार उद्या
नने विपे सजुरु पधाखा ठे. ते सांजली राजा हर्ष पाम्यो, कुट टाली बी

। सर्व आचूषण वधामणियाने आप्यां. नगरमां उद्धोषणा करावी के, राजा गुरुने वंदना करवा जाय ठे, ते माटे सद्गु आमंवर करी वंदना कर वा निकलजो. लोक पण हर्ष पास्या. मन गमतुं ने वैद्ये कहुं. राजा पटह स्तिउपर बेसी, सद्गु लोकथी परिवस्थो, याचकादिकने दान देतो, जिनशास न प्रजावतो, केक मिष्यात्वीने विषे धर्मबीज वावतो, चालतो हवो. अनु

में पंचानिगम साचवीने गुरुने वंदना करी, उचित स्थानके बेठो. सज्जु रुये मोक्षमार्गनी देखाडनारी धर्मदेशना दीधी. जेम के राज्यलक्ष्मी ते पत्र ठे, स्वर्गादिकनां सुख ते फूल ठे, मोक्ष सुख ते फल ठे, एवो धर्मरूप क व्पवृद्ध जयवंतो ठे. संसार स इ जन्मजरामृत्युरूप कल्लोले सहित ठे, ते मां जहाजरूप धर्म ते पुण्ययोगें पामियें. ते धर्म साधुश्रावकयोग्य द्विविध क ठे. ते बैमां यद्यपि साधुपणुं ड र ठे, तथापि ते निर्वाणसुख शीघ्र

। पे जेमाटे जुजायें समुद्र तरवो, एक हाथें मेरुपर्वत तोलवो, एकलायें कर्म शत्रु ' महासैन्य जीतवुं, खड्गधारा उपर चालवुं, वेलुना कोलिया नरवा, एवी दीक्षा पालवी कवण ठे. ने श्रावकधर्म ते समकितमूल द्वा दश व्रतरूप ठे. एवी देशना सांजली राजा पण हाथ जोडी गुरुने विनंति करतो हवो के, हे नगवन् ! हुं पुत्रने राज्ये थापीने तमारी पासे चारित्र ले इश. गुरु बोल्या के, प्रमाद न करो. जाग्य होयतो एवा मनोरथ थाय.

राजायें पण गुरुनुं वचन प्रमाण करी घेर आवी पुत्रने राज्ये थापीने शि । मण दीधी के हे पुत्र तमें प्रजाने पुत्रनी पेठें पालजो, जे माटे दान जोगादिकें करी लक्ष्मी क्य पामे नही. पण प्रजाने संताप उपजा । ते ना शापें राजानी लक्ष्मी क्य पामे. वली अ । य टालजो, न्याय पालजो, निरंतर धर्म चूकशो नही, तमे महारी पेठें ' ते राज्य ठांमी चारित्र लेजो, अन्यथा ए राज्य नरके पहोचाडशे. ए रीतें शीखामण देइ, प्रजानी । झा मागी, शासननी प्रजावना करीने दीक्षा लीधी ॥ यतः ॥ स्वर्णादि । वड्ड चुंग; पारावारश्चड्ड रः ॥ कष्टा कार्यगतिर्यावत्, न धीर प्रतिपद्यते ॥ १ ॥ पठी गर्दनिह राजा तथा अमात्य अने नगरना लोक वंदना करी स्वस्थानके गया.

हवे जवराजऋषि गुरु साथें विहार करतां घणो विनय, वैयावृत्य कर ता, महा तपस्या करता विचरे. सर्व सिद्धांतनुं सार एवो जे पंचपरमेष्ठि नमस्कार तेने संचारतां अप्रमत्त थकां रहेठे, पण नणे नही तेमने गुरुयें

कह्युं हे वत्स ! तमे जणो. सोद्धमार्ग देखाडवाने ज्ञान ते त्रीजुं नेत्र ठे, त्या रें जवरूपि बोल्या. हे स्वामिन् ! महाराथी वृद्धावस्थायें जणातुं नथी मा टे तमारा चरण कमलनी सेवा करीश. अने दुस्तर तप करीश. एम करतां केटलेक काळें ज्ञानवंत गुरुयें लाज जाणी आझा करी के, विशाला नगरी यें पुत्रने प्रतिबोधवा निमित्ते जाउ. त्यां बीजा प्राणीने पण पुण्यनो लाज यशो. ते गुरुवचन प्रमाण करी चाव्या. जे गुरुनी आझा तेमुख्य मार्ग ठे.

हवे जवरूपि मार्गे विहार करतां चित्तमां चिंतवे ठे के, मुजने कांइ आ वडतुं नथी, माटे पुत्रने श्यो उपदेश देइयुं ? उपदेश विना बीजा प्राणी पण केम प्रतिबोध पामशे ? एवा अवसरने विषे एक जवनुं खेतर ठे, त्यां एक गर्दन ठे, ते अरही परही दृष्टि क्लेपवतो जव खावानुं मन करे ठे, ते देखीने क्षेत्ररक्षकें एक गाथा कही. जे माटे पूर्वकृत कर्म करी विजाती यने पण विद्या होय ॥ गाथा ॥ उहावसी पोहावसी, ममं चेव निरिक्कती ॥ लकिउं ते अनिप्पाउं, जवं पडेसि गद्दहा ॥ १ ॥ व्याख्या:—(उहावसी पोहाव सी के०) रहो आवे ठे, अने परहो जाय ठे. (ममं के०) मनेज देखे ठे. (तेअनिप्पायो के०) ए तहारो अनिप्राय (लकिउं के०) उलख्यो. (गद्दहा के०) हे गर्दन ! तुं (जवं पडेसि के०) जवनी प्रार्थना करे ठे. इति ए गाथा सांजलीने जवराजरूपि विस्मय पामीने ते गाथा जणवा ला ग्या. जाणे अमोघ शा पाम्यो एम मानता हवा. विद्या पाम्यानी पेवें मार्गमां ते गायाने गोखता आगल चाव्या. एवामां नहानां बालक मोइ दांभियें रमे ठे, तेमां एक ठोकरें काष्ठखंम रूप अणुल्लिका मोई उठाली. ते क्यांक जती रही, घणीयें खोली पण न जडी. त्यारें पूर्वजवना अन्यास थी एक बालकें गाथा कही ॥ यथा ॥ उ गया तउ गया, जोइ 'ती न दीसई ॥ म्हे न दिछा म्हे न दिछा, गडे बुढा अणुल्लिआ ॥ २ ॥ व्या १:—(अउंगया के०) इहांथी गइ, (तउंगया के०) तिहांथी गइ, (जोइ 'ती के०) जोतां थकां पण नथी देखाती. (अम्हे के०) अमें न दीठी, तमें पण न दीठी. (गडे के०) ते माटे कूथ्यामां नांखी. अणु ल्लिका शब्दे काष्ठखंम रूप मोइ कहिये. ते सांजलीने जवराजरूपीश्वर सा धु ते गाथा पण जणवा लाग्या. विचाखुं के, जेवुं तेवुं पण जणवुं ते सर्व रुडुं ठे. एम करतां केटलेक दिवसे विशाला नगरीयें पडोता. त्यां 'जार

नी शालायें उत ।. एवामां त्यां कुंजारनी शालामां उंदरडा वारंवार घणो
डखडाट रेठे, ते सांजली 'जारें पण ए गाथा ही ॥ यथा ॥ कु
माल जे ल जहलया, म्ह रात्ति हिंमण गिलणया ॥ अम्ह पसाउ नडि ज
यं, दीहपीछाउ नय ॥३॥ व्या ।:- (ल के०) को ल सुंवा
लुं जइवंत रूडा (रात्ति के०) रात्रे चालवानो शील एटले आचार ठे जे
ने एवा मने (म्ह ०) मारातपसायथी नय नथी, पण (दीहपिछा
उ के०) दीर्घ जे सर्प तेथकी मने नय ठे. ते गाथा सांजलीने मुनि
यें विचाखुं के, का धे चिंतामणि ने वपवृद्ध ए त्रण हुं पा ।.

एवा व रें त्यां राजानी बेहेनने, दीर्घपृष्ठ मंत्रीश्वरें ठानी लावीने
चूमि ह मध्ये राखी ठे. । हरकोइ उपाय करी ए राजाने मारीने म
हारा पुत्रने राज्ये बे ।री', ने राजानी बेहेन महारा पुत्रने परणावी
' एवो दीर्घपृष्ठ 'त्रीयें निश्चय । ठे. जे ।रण माटे जैन ने
प ए बे ।इ ।इ उपगार रेलो जाणे नही.

रा ।यें पोतानी जगिनी शोधवाने माणसो मूक्या. तो पण डी न
ही. प्रधाने सांजळ्युं के, 'जारने घेर जवराज ऋषीश्वर आव्या ठे, ते ड र
तप करीने ज्ञान पा । ठे, माटे एमने खें वृत्तांत सांजलीने जो महारी
वात राजा जाणजे. तो मने हुंबसहित यमने घेर पहोचाडजे. तो हुं ते
नो ।गलथी उपाय करुं ! पापी होय ते पोताने पापें पोतेंज शंका पामे.

हवे मंत्री राजा पासे गयो. तेने राजायें पूढ्युं. तमे आ रात्रीनी वेला
यें केम आ । ? मंत्री पण ठलवेला जाणी बोळ्यो के, तमारा पिता न
अव्रत परिणामी अइ 'जारने घेर आव्या ठे. ते प्रजातें तमारुं राज्य ले
जे. त्यारें राजा बोळ्यो. जो पिता राज्य ले, तो महारुं महोदुं नाग्य ! हुं
चाकर अइने पितानां चरणकमल सेवीश. तेने मंत्रीयें कहुं. हे राजन् !
राज्यतो बलात्कारें लश्यें पण पाम्युं राज्य केम खोइयें ? ते माटे आज
कुंजारने घेर जइने पिताने मारो. पढी निर्विघ्नपणें राज्य जोगवो. ते रा
जायें साचुं मान्युं. जे माटे राजाने कांइ विचार होय नही. कारण के पा
णीनी नीक अने राजा ए बे ज्यां वालियें त्यां वळे.

हवे रात्रे सर्व लोक सूता, ते वेलायें राजा एकलो हाथमां खड्ग लइ
ने 'जारने घेर गयो. तिहां पिता सूता ठे के, जागे ठे, एवुं ठिडें करी जोवा

मांभुं, एटले मुनियें खेत्रपालक पासें सांजलेली प्रथम गाथा गणी. ते गाथामां त्यां जव शब्दें धान्य हतुं, अने इहां जव शब्दें जवराजा समज्यो, तथा त्यां गद्गहा शब्दें गर्दन हतो अने इहां गर्दनिघ्न एवो अर्थ समजाणो, ते गाथा सांजलीने राजा विचारवा लाग्यो के, पिताने ज्ञान उपन्युं देखाय ठे. जे माटे में क्रूर पणें आडुंअवलुं जोयुं. ते एमणें जाणी लीधुं तो पण ए खरा ज्ञानी त्यारें मनाय के, ज्यारें महारी वहेननी खबर कहे एम राजा चिंतवे ठे ! एटजामां तो वली मुनियें बीजी गाथा कही. तेमां अणुद्विका शब्दें ते कुमरीनुं नाम ठे, ते जणायुं. तथा अगड शब्दें नूमिगृह जाण्युं. ते सांजली राजायें विचार्युं के, ए ज्ञानें जाणीने जे विचारुं, तेनोज जबाप दे ठे. अहो ! ज्ञान ते महोटी बात ठे माटे हवे जे शत्रुयें महारी वहेन ठानी राखी ठे, तेनुं नाम कहे तो रुडुं आय. एटले गुरुयें त्रीजी 'नार वाली गाथा कही. ते गाथामां दीहपिठ एटले दीर्घ पृष्ठ नामें प्रधान तेथी जने नय ठे. एवुं समजायुं. ते सांजली राजायें जाण्युं जे महारा पिता अतिशय ज्ञानवंत ठे. महारा मनना संदेह सर्वें जाणो ठे, अने ते संदेह टाले पण ठे.

एम विचारीने राजा द्वारमां पेटो. आंखे आंसु रेडतो मुजने धिग् धिग् हो?? जे माटे एकतो पिता बीजो संयमी अने त्रीजो ज्ञानवंत तेने हुं मारवा आव्यो हुं? एम पोतानी निंदा करतो पणे लागीने वली कहे तो हवो के, हे पिताजी ! पुत्र पुत्र आय, पण पिता कुपिता न आय. जो डुध पाश्यें तो पण जे सर्प ठे ते जेर मूके नही. ते सर्प सरखो हुं थयो. अने तमेतो रागद्वेषरहित ठो ॥ यतः ॥ शत्रौ मित्रे तृणे णे, स्वर्णेऽश्मनि मर्णे दि ॥ मोक्षे जवे जिदा नास्ति, निर्विशेष मनः सताम् ॥ १ ॥ तमे तो ज्ञानवंत ठो, अ में मोक्ष पामशो. पण हुं तमारो पुत्र अश्वे धिग् अर थाउ मने के, हुं डुष्ट थयो!! अवा दीपथकी पण धूम होय ठे. एम राजायें कहे थके पण नि बोल्या नही. जे कारण माटे परमार्थ अजाणताने मौनपणुं करवुं तेज रुडुं ठे. राजा पण महात्माने खमावतो, आत्मनिंदा करतो, शेष रात्रि त्यां काढीने प्रजाते स्वस्थानके गयो. प्रातःकाले दीर्घपृष्ठ प्रधान 'सर्वत्र घर खोजतां त्यां चूंश्रामांथी राजा

ને પોતાની જગિની જડી. તેવારેં રા ાયેં પ્રધાનનાં ઘરવાર જૂંટી જડને તે ને દેશ બાહિર કાઢી મૂક્યો. લો ગેયેં પણ પ્રધાનને ધિ ાર કહ્યો.

પઠી રાજા સમ પરિવાર લેઈ નિને વંદના કરવા યાવ્યો, યને સર્વ જામધ્યે વના કરતો હવો કે, હે સ્વામિન્ ! તમે ગાથા કહે તે થકે ને ા િ થકી રાચીને ડપગાર કહ્યો. પઠી નિયેં ધર્મ ક ા. તે સાં જલી ઘણા જીવ પ્રતિબોધ પા ા, શા નની પ્રજાવના રીને, નિ પાઠા ગજ્ઞ મધ્યે ાવ્યા. પઠી નિયેં વિચાું કે, હે પાલ તથા ઠોકરા, તથા ારની ગાથાયેં ા જ્ઞાનીની પેઠેં માનીતો થયો, તો તે પ્રાણીને ધન્ય હે કે, જે પ્રાણી નિરંતર શ્રદ્ધાયેં કરી શ્રીસિદ્ધાંત જણતા હશે ! એમ ચિંતવી ને પોતેં નિર્માયી થકા જણવા માંમથું, જેમ જેમ જણે તેમ તેમ યાત્મા ને તાર્થ માનતા હવા. વ , પ , શનાદિકનો લોજ તજીને એક સ્વા ય્યાય વિનયાદિકને વિષે તત્પર થયા થકા જણવા માંમથું, ઘણું જણ્યા તો પણ જણવાની ડહા નિર્વાર્તિ નહી. એ રીતે ઘ ાંજ તપ તપી, ઘણી સમતા કરી, સ ાયરૂપ ય ત પાન કરી, ગુરુની સેવા વેચાવ કરી, મેં કા લ કરી દેવલોકને વિષે દેદીવ્યમાન દેવતા થયા. એમ જે ક્રોધરહિત હો ય, તેને વિદ્યા યાવે. તે ડપર એ જવરાજ રૂષીશ્વરનો દૃષ્ટાંત કહ્યો.

હવે વિનયવંતને વિદ્યા જજે તે ડપર બે વિદ્યાધરનો દૃષ્ટાંત કહે હે.

॥ કોડક સિદ્ધપુત્રના બે શિષ્ય હતા તે નિમિત્ત જણ્યા, એક દિવસને વિ પે તૃણકાષ્ઠ નિમિત્તે બહાર નિકલ્યા હે, એવામાં હાથીનાં પગલાં દીઠાં. તે માં એક બોલ્યો. એ હાથીનીનાં પગલાં હે. બીજાયેં કહ્યું તેં કેમ જાણ્યું ? તે ણેં કહ્યું મેં લઘુનીતિયેં કરીને જાણ્યું. વલી કહ્યું. કે એ હાથીની ફાણી હે. બીજાયેં કહ્યું તેં કેમ જાણ્યું ? તેણેં કહ્યું કે ણેં એક દિશિનાં તૃણાં સ્વાધાં હે. તે ડપરથી જણાય હે કે, બીજી ાંચેં દેવતી નથી. વલી કહ્યું કે, એ હા થી ડપર ા યને પુરુષ બેઠો હે. બીજાયેં કહ્યું તેં કેમ જાણ્યું ? તેણેં કહ્યું. બે જણે હેઠા ડતરીને લ નીતિ કરી હે. તે નિન્ન નિન્ન જણાય હે ? વલી બોલ્યો કે, એ ા ાર્ગવતી હે. બીજાયેં પૂછ્યું. તેં કેમ જાણ્યું ? તેણેં કહ્યું કે, હાથનો ડવંજો દેડને ડઠી હે, તેથી જાણ્યું વલી કહ્યું કે, ગર્જમાં પુત્ર હે. બીજાયેં પૂછ્યું તે કેમ જાું ? તેણેં કહ્યું કે, જમણો પગ જારે હે. વલી

कह्युं के, रातां वस्त्र पहेछां ठे. बीजें पूढ्युं के, तें केम जाण्युं, तेणें कह्युं ते व ना दशिया वडवुं ज्ञाग्या ठे, तेथी जाण्युं.

एम करतां आगल नदीने कांते गया. त्यां एक मोशीनो दीकरो परदे श गयो ठे, तेनी चिंतायें मोशीयें पूढ्युं के, महारो दीकरो क्यारें आव शे ? एम पूढतांज मोसीनो घडो पडी गयो. ते घडो जांग्यो, त्यारें एक बोव्यो ॥ यतः ॥ त आयण त आयं, तन्निजेण य तन्निजं ॥ तारूवेण य तारूवं, सरिसं य विणिदिसे ॥ १ ॥ ए रीतें चूडामणि ग्रंथमां कह्युं ठे. ए श्लोकनो अर्थ चिंतवीने बोव्यो के, तहारो दीकरो मरण पाम्यो ठे. एम कह्युं, त्यारें बीजो बोव्यो. रे मोशी ! तहारो दीकरो घेर आव्यो. ते सांज ली मोशी घेर गइ. दीकरो आव्यो दीगो. तेवारें तेज वेलायें वे रूपैया लेइ ने मोशीयें आवी सिद्धपुत्रनो सत्कार कख्यो: ते जोइ पहेलाने बीजायें पूढ्युं. तें केम जाण्युं के, मुड ? तेणें कह्युं के, घडो फूव्यो माटे जाण्युं. वली बीजाने पहेलायें पूढ्युं के, तें केम जाण्युं के, घेर आव्यो ? तेणें कह्युं के, “ त आयेण ” ए श्लोकनो अर्थ विचाख्यो. जे जूमिथकी घट थयो अने फूटीने जूमिने मव्यो, तेथी ते दीकरो पण मोशीने मव्यो जोइये. त्यारें तेणें गुरुने जइने ठबको दीधो के, मने ए अर्थ केम न जणाव्यो ? गुरुबोव्या. विनी तने यथार्थ परिणमे अने विनयरहित होय, तेनें यथार्थ न परिणमे. तेमां महारो शो दोष ठे ? इति आवश्यके ॥ माटे विनयवंतने बुद्धि नजे.

हवे विनयी होय ते अचंम एटले अक्रोधी होय एम कह्युं माटे

तेथी विपरीत तो क्रोधी तथा कुशील होय ते कहे ठे.

अर्थ:- (अं कुसीलं जयए अकिंती ॥ (कुं के०) क्रोधीने तथा (कुसीलं के०) कुशीलियाने (अकिंती के०) अकीर्त्ति (जयए के०) न जे. एटले क्रोधी अने शीलियानो अपजस थाय. तेमां प्रथम क्रोधी उ पर जवालुकनी कथा ठे. ते पूर्वे एज ग्रंथमां लोज इत्थक प्राणीना दृष्टांतें कोणिक राजानी कथा आवी ठे तेनी अंतरचूत ए कथा ठे त्यांथी जोइ लेवी.

हवे शीलियाने अपकीर्त्ति नजे, ते उपर जराजानी कथा कहे ठे.

धारा नगरीयें नोजराजाना जाई जराजा चौदशे बुम्मालीश हाथी नी उकुराइ नोगवे. तेने बुक्रमें कोइक प्रत्यंतर राजायें संग्राम करतां बांधी लइने नजरकेद राख्यो. तेने जमवा सारुं नित्य दासीनी साथें न

षाणी मो ले. ए रतां 'जराजा ते दासीनी साथें विषय सेववा ला ।।
 पढी नोजराजायें सुरंग देवरावीने 'जराजाने एाव्युं के, । ठेकाणे
 बारणुं ठे ते मार्गे यइने आपणा नगरमां आवो त्यारें 'जें दा िने एा
 व्युं के, आ सुरंग मार्गे यइने 'तो इश. तहारे ।वबुं होय तो तुं पण
 चाव्य. त्यारें दासीयें खुं हुं आनरण लेइ आवुं. त्यां धी तमे रहो. ए
 म कही आनरण लेवा गइ. तेने कांश्क वार लागी तेवारें 'जें विचाखुं
 के दासीने घणीवार यइ माटे कोइने खबर पडी जाशे, एम चिंतवीने पो
 तें जवा मांमथुं. एटले दासी पण ।वी तेणें मुंजने जतो देखी विचाखुं
 के मने मूकीने गयो. एम जाणीने पोकार क ।। के, 'ज जाय ठे. ते सां
 नलीने राजाना माणसो । ।. तेणें 'ज राजा 'उपरथी मांथुं पकडथुं
 अने नीचेथी पोताना माणसें पग पकड्यो. एम ताण खेंच यइ. तेवारें मुंजें
 पोताना पुरुषोने कथुं के, तमे पग खेंचशो एटले ते बैरी उपरथी म क
 कापी लेशे. ते ।टे तमे ळने मूकी यो. एवुं सांनली ते माणसो
 र ।. पढी 'जने पकडीने गाम मध्ये जीख मागवा फेर ।।. एवामां को
 इक घेरमां कोइक ।। रहेंटीयो कातती हती, ते रहेंटीयो चरड चरड बो
 लतो हतो. त्यां जइने 'जें क ' के, हे माता ! निह्हा ।पो. एम कथुं, तो
 पण ते ।ियें क तां सांनल्युं नही. तेथी पाठो जवाब दीधो नही. त्यारें
 'जें एक श्लोक कह्यो ॥ यतः ॥ रे रे यंत्रक मा रोदी, र्यदहं त्रामितोऽन
 या ॥ राम रावण जाद्याः, ।निजिः के के न त्रामिताः ॥१॥ एम कही वली
 आगल चाव्यो. बीजे घेर कांश्क प्रकरण ठे, तेणे मांमा तैयार कीधा ठे.
 त्यां जइने कथुं के, निह्हा यो. त्यारें ।ियें पण अर्धो मांमो फाडीने धी
 यें टीपां पडतां लावीने आपवा मांमथो, त्यारें 'जराजा बोव्यो ॥ यतः ॥
 रे रे मंमक मारोदी, र्यदिहं त्रोटितोऽनया ॥ रामरावण 'जाद्या, ।निजिः
 के के न त्रोटिताः ॥ १ ॥ एम कही वली आगल चाव्यो. तिहां तेने
 घेर, स्त्री ठांण पूंजो करे ठे, कोइक पशुने ठोडे ठे. कोइक प ने बांधे ठे.
 एवामां 'जें जइने कथुं, निह्हा यो. त्यारें ते ।। बोली. निह्हा क्यां ठे ?
 हाथ नवरा नथी ? ते सांनली 'ज बोव्यो ॥ गाथा ॥ रे जोली मम गव
 करी, देखवि गमरीआहिं ॥ चवदहसें चव ।लसा, 'ज गइंद गयाइ ॥
 ॥ १ ॥ वली आगल चाव्यो. एवामां कोइक धनवंती स्त्री 'ज राजाने जी

ख मागतो देखीने हसवा लागी. त्यारें मुंजराजा बोव्यो ॥ काव्यं ॥ आप जतं हससि किं इविणांधमूढे, लक्ष्मीःस्थिरा न नवतीति किमत्र चित्रम् ॥ दृष्टं खे नवति य जयंत्रमध्ये, रिक्तो नृतश्चनवति नरितश्च रिक्तः ॥ १ ॥ ए रीतें नगरमां फेरवी लोक मुखें अपजस बोलाते मुंजने मारी नांख्यो. इति ॥ एनो वि । रें संबंध मुंज प्रबंधथी जाणजो, ते माटे कुशीलियाने अप कीर्ति नजे. हवे ए शील चित्त स्थिर न होय माटे आगल पद कहे ठे.

अर्थः—संजि चित्तं नयए अलक्ष्मी ॥ (संजिन्नचित्तं के०) नम्रचित्तवा लाने (अलक्ष्मी के०) अल । एटले निर्धनपणुं (नयए के०) नजे. ए टले अस्थिरचित्तवाला प्राणीने दरिद्रपणुं आवे. ते उपर शूर ब्राह्मणनी कथा एज ग्रंथमां त्रीजी गायानी आद्यमां क्रोधेंव्याप्त जीवना दृष्टांत उपर कही ठे, त्यांथी वांचवी. आहीं फरी लखी नथी.

हवे अलक्ष्मी नजे एमकहुं, माटे तेनी प्रतिपक्षी लक्ष्मी नजे ते कहे ठे.

॥ स० विर्यसं नयए सिरी य ॥ (सञ्चेष्टिर्यसं के०) सत्यने विपे रहेला पुरुषने (सिरीय के०) लक्ष्मी (नयए के०) नजे, एटले सेवे. अर्थात् सत्यनापकने लक्ष्मी नजे. ते उपर मकरध्वज राजानी कथा कहे ठे.

आज जंबुद्वीपने विपे दक्षिण नरताई मध्य खंमने विषे कांति नामें नगरी ठे. त्यां वैरिदमन नामें राजा राज्य करे ठे. ते राजाने घणा पुत्र ठे, तेमां मकरध्वज नामें लघु पुत्र ठे. ते विनय, औदार्य, गांजीर्य, आर्ज व, सौजाग्यादि गुणें करी महोठो ठे. एक दिवसने विषे वनमां वसंतऋतु फूली ठे. त्यारें वनपालकें आवी राजाने विनंति करी के, हे महाराज ! व संत फूव्यो ठे. तेनी शोचा जोवाने पधारो. एवामां राजायें पोताने मस्तकें धोलो वाल दीतो. तेथी विचाखुं के, हुं तो हवे धर्म करवा योग्य थयो. ते माटे महारे जवुं न घटे. एम चिंतवीने पुत्रोने मोकलतो हवो. ते पुत्रोयें वसंतोत्सव करतां याचकने कोश्यें लाख आप्या, कोश्यें बे लाख, कोश्यें त्रण लाख, कोश्यें चार लाख सोनैया आप्या. अने मकरध्वज मारें तो महा उदार थइने कोडीसोनैया दान दीधुं. बीजा सहु कुमरें मलीने प चाश लाख सोनैया आप्या. ए स्वरूप जंमारीयें राजाने कहुं. राजायें म करध्वज कुमारने पूढ्युं, रे मर ! एवडा सोनैया दानमां आप्या तो ज्या रें दुर्निह होय अथवा कोइ सायें संग्राम करवो पडे, त्यारें जंमार विना

કે નિર્વાહ થાય. જૈ માટે દ્વારા દેશમાં શિશ ઠોડ સોનૈયા વર્ષે વર્ષે ડ પજે છે. તેમાં સોલ ઠોડ તેવરના રાં વપરાય છે, અને ચાર ક્રોડ સો નૈયા ઘરઘરચે વ્યય થાય છે. એ ક્રોડ સોનૈયા હાથીડનું સ્વરચ થાય છે. બે ક્રોડ સોનૈયા ગાય ઘોડા પ્ર સ્વના સ્વરચમાં વપરાય છે. ચાચકના દાન ાં ચાર ઠોડ સોનૈયા વપરાય છે. એ કોડિ સોનૈયા જંદારમાં આપું હું. ટેતું એકલો જેવારેં એક દિવ માં એક ઠોટિ સોનૈયા સ્વરચ રી આવી, તેવારેં થોડા દિવસમાં મહારો જંદાર ાલી થઈ જાશે.

તે સાંજલી મરધ્વજ મર બોલ્યો! જેને પુણ્યપ્રબલ છે, તેને દાન દેતાં પણ જંદાર વૃદ્ધિ પામે. જો નામ્યહીન હોયતો જંદાર ાલી થાય. તે સાંજલી રાજા બોલ્યો. તે તદ્વારે પુણ્યજ પ્રમાણ છે, તો ક્રોડ સોનૈયા જે દાનમાં તું આપી આવ્યો તે પાઠા લાવ્ય, નહિ તો તદ્વારે મં કહેદીને આવ્ય. એવું રા ાયેં ઠોધેં વચન હું. તે સાંજલી મરધ્વજ માર અજિમાન ાળી નામાંથી ડીને પૂર્વ દિશિને દરવાજે ગયો. એટલે જમણો સ્વર થયો, તેવારેં દક્ષિણ દ્વારેં ગયો એટલે મણો ઘૂહડ થયો. પઠી પશ્ચિમ દિશાયેં આવ્યો. ત્યાં ઘોર શિવારુત સાંજલ્યું. ત્યાંથી ડત્તર દિશાયેં આવ્યો, એટલે માલી જૈરવ થઈ. એ સર્વે પશ ન જાણીને પાઠો વલ્યો. તે વેલા દરવાજાને મુઠ્ઠે રહ્યાંજ શિવાશ્વદ થયો. તે શિવાશ્વદે વંશજાલમાં ચાર ર વંશચરિમાં રહ્યા છે. એવું શકુન જ્ઞાનેં જાણી વંશજાલી કહેદી વંશને કહેદીને તેમાંથી ચારે ર લીધાં. અને એ સર્વે પુણ્યપ્રજાવ છે, એમ મનમાં વિચારીને ઘરેતર ચાલવા માંમ્યું. એવામાં દિવ્ય ગીતધ્વનિ સાંજલી તે શ્વદને અનુસારેં ચાલ્યો. આંગલ એક ચક્કું દેહરું દીતું. ત્યાં એક નિરાજની આંગલ દિ નાટક થાય છે. તેને જેટલે માર એ છે, તેટલે તો દેવતાયેં નાટક સંહ્યું. પઠી મરેં નિને પ્રણામ કરીને પૂછ્યું. એ દેવતા કોણ છે?

નિ બોલ્યા. હે મર! એ દેવતાનો પાઠલો જવ હું કહું હું, તે તું સાંજલ્ય. એ પૂર્વે કોશ્ક નગરને વિષે શેઠ હતો. તેણે સાધુના પરિચયેં કરીને મૃષાવાદ બોલવાનું પચ્ચસ્કાણ કહ્યું. તે એકંદા લોજેં પરાજલ્યો થકો પારકી આપણ ડીલવી. તે પાપેં કરી દેવકુદિવાલો ચક્કું થયો છે. જો વ્રત જંગ ન કરત તો વૈમાનિક દેવતા થાત. તે માટે હે કુમર! પ્રાણ જતે પ એ જૂતું ન બોલિયેં. તે સાંજલી મરધ્વજ મારેં વીજું અણુવ્રત ગીકાર

पढी संतोषें करी तु आत्मा थको कुमर घर जणी चाव्यो. तयार पढी यक्षे । धुने पूठ्युं. हे महाराज ए मकरध्वज कुमार पण महारी पेटें व्रत खंमजे किंवा राखजे ? साधु बोल्या. हे यक्ष ! ए कुमर प्राणांते पण व्रत नहि खंमे. ते सांजली तेनी परीक्षा करवा माटे ते यक्ष, कापडीनो वेष लइ राजघारें आवी तृणनो पूजो लेई पोकार करवा लाग्यो. नो राजन् ! महारां चार र वंशनी जालमां मूक्यां हतां ते कोइक चोर लेइ गयो. माटे जे कोइ ते चोरी कबुल करे तेनो निग्रह करो. पण बीजानुं नाम लेशो नही. ते सां जली राजायें ढंढेरो फेरव्यो. ते पडह सांजली मरें आशंका आणी चारे र आणी । प्यां. लोकोयें घणो समजाव्यो के, जुतुं बोल तो पण प्रा णांते जूतुं न बोड्यो. तयारें देवतायें प्रकट थइने मरनी पूजा करी नम स्कार कखो सुवर्णनी वृष्टि करीने चार र पाठां आप्यां. पुण्यप्रनाव प्रकट थयो. सर्व लोक चमत्कार पास्या. देवता ठेकाणे गयो. वैरिदमन राजा पण मकरध्वजनो पुण्यातिशय देखीने अपराध खमावतो हवो. अने कहुं के हे

मर, तें जे पुण्यनी वात कही ते साची जाणवी. पढी मकरध्वज कुम रने राज्यें थापी राजा पोतें दीक्षा लेइ तेने रुडीरीतें पात्नीने स्वर्गे पधाख्यो.

मकरध्वज राजायें अनेक जीर्णोद्धार कराव्या. नवा जिनप्रासाद पण कराव्या. महाधर्मि न्यायें राज्य पात्नी सद्गुरु समीपे दीक्षा लीधी ते राजा, उग्र तपस्या करी आठमे देवलोके देवता थया. त्यांथी मनुष्यावतार पामी ने दीक्षा अंगीकार करजे. नंतज्ञान नंतदर्शन नंतवीर्य अनंतसुख मयी थजे. ते माटे सत्य वचन बोलवुं ॥ यतः ॥ नैष्ठुरश्मिनिचयो न नंदनं, नो सुधापि न च हारयष्टयः ॥ निर्वृतिं मनसि तन्वते तथा, सत्यवादिव चनं श्रुतं यथा ॥ १ ॥ पुनः ॥ विश्वासायतनं विपत्तिदलनं दैवेः कृताराध नं, मुक्तेः पथ्यदनं जलाग्निशमनं व्याघ्रोरगस्तंजनम् ॥ श्रेयः संवननं समृ ध्जिननं सौजन्यसंजीवनं, कीर्त्तः केलिवनं प्रनावजवनं सत्यं वचः पावन म् ॥ १ ॥ इति श्रीमकरध्वज पकथा ॥ इति श्रीसकलसज्जानामिनीजालस्थल तिलकायमानपंमितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्यपंमितप विजयगणिकृतबाला वबोधे श्रीगौतम लकप्रकरणे पंचमगाथायां षडुदाहरणानि समाप्तानि ॥

હવે ઠઠી ગાથા હે છે. તેનો પૂર્વજી ગાથા સાર્યે એ સંબધ છે કે, પૂર્વગા
થા ૧ એ હું કે, જે સત્ય બોલે તેને લક્ષ્મી આવે, અને તેથી વિપરીત
એટલે સ બોલનાર પ્રાયેં કૃતગ્ન હોય, માટે તે 'લક્ષ્મણ ક
હેવાને સંબંધે' ૧વી જે ઠઠી ગાથા તે કહે છે.

**ચયંતિ મિત્તાણિ નરં કયગ્ધં, ચયંતિ પાવા
ઇ મુણિં જયંતં ॥ ચયંતિ સુ ૧ણિ સરાણિ
હંસ , ચણ્ણ કુશી કુવિયં મણુસ્સં ॥ ૬ ॥**

અર્થ:-ચયંતિ મિત્તાણિ નરં કયગ્ધં ॥ (કયગ્ધં કે ૦) કૃતગ્ન એટલે ક
૧ ણના હણનાર એવા (નરં કે ૦) પુરુષ તેને (મિત્તાણિ કે ૦) મિત્ર
હોય તે પણ (ચયંતિ કે ૦) 'મે' છે ત્યજે છે. એટલે કૃતગ્ન પુરુષને મિત્ર
હોય તે પણ દીર્ઘરા ૧ની પેઠે ઠાંમે છે. તે દીર્ઘરાજાની કથા કહે છે.

કાંપિલ્લપુર નામેં નગરમાં બ્રહ્મ નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. તેન ચુલણી
નામેં રાણી તેનો પુત્ર બ્ર દત્ત નામેં બારમો ચક્રવર્તી છે. તે કુમરપણે ઠ
તાંજ તેનો પિતા મરણ પામ્યો. ત્યારેં બ્રહ્મરાજાના ચાર મિત્ર હતા તે વા
રાફરતી તે 'રાજ્ય સંજાલવા લાગ્યા. એમ કરતાં તે ચાર માંહેજો એક
દીર્ઘરાજા ચુલણીરાણીથી લુબ્ધ થયો. તેની સાર્યે વિષય જોગવવા લાગ્યો.
એમ તે કૃતગ્ન થયો. ત્યારેં બીજા ત્રણ મિત્રોયેં તેને ઝવેચી મૂક્યો. ૬
હાં તો એટલીજ વાત 'પ્રયોજન છે એ કથા વિ ૧રેં સાતમી ગાથાના આ
થમાં બ્ર દત્ત ચક્રીને અધિકારેં આવજો ત્યાંથી જોડ લેવી.

હવે ૬હાં ત્યજવાના અધિકાર માટે વલી કહે છે.

॥ ચયંતિ પાવાઽ ણિં જયંતં (જયંતં કે ૦) યત્તવંતં (ણિં કે ૦)
નિને (પાવાઽ કે ૦) પાપ જે છે તે (ચયંતિ કે ૦) તજે છે, એટલે યતનાવંત
નિ જે હોય તેને પાપ ત્યજે છે. ॥ યતઃ ॥ જયં ચરે જયં ચિઠે, જયં માસે
જયં સંણ ॥ જયં જંતો જાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઽ ॥ ૧ ॥ તે ઉપર મેતાર્ય
નિનો દૃષ્ટાંત જાણવો તે કથા આગલ ત્રીજા જાગમાં ઉપશમને અધિકારેં
પૃષ્ઠ ૩૯૦ માં સવિસ્તર આવી છે ત્યાંથી વાંચવી પણ તેમાં મેતાર્યજીના પૂ
ર્વજા પુરોહિતના જવમાં એટલું વિશેષ છે કે દીક્ષા લીધા પછી ડુગંઢા ક

रतां तपस्या करी ठे, पण चारित्र डुकर पाळ्युं ठे. आंही संक्षेपे लखीयें ठैयें.
जेमने सोनीयें लीजुवाधर मस्तके बांधी वचमां कीलिका घाली ते वा
धर सूकायां तेथी निनां नेत्र तडतडाट करी त्रुटी पड्यां. मुनि पण ते
वाधरने फूलनी मालासरखुं मानता एम ध्यावता हवा के, हे आत्मन् !
तें घणुं सुकृत काम कछुं. जे माटे तें पंखीने अजयदान दीधुं. प्राणतो जव
जवने विषे पामवा सोहिला ठे, पण परप्राण उगारवा दोहिला ठे. सहेजे
दया पालवी तो सोहिली ठे, पण पोताना प्राण जते दया पालवी दोहि
ली ठे ॥ यतः ॥ जवंति शतशो मर्त्याः, सुस्थावस्थाः सुकृत्कराः ॥ द्वित्रा
स्त एव ये प्राण, प्रयाणोऽपि कृपालवः ॥ १ ॥ धनधान्यादिकना देनारा
सुलज ठे, पण अजयदान देनारा थोडा ठे. ते माटे रे आत्मा ! तें आ
जीवदया करी तेथी तें शुं सुकृत न कछुं ? इत्यादिक मैत्रीजावना जावतों
हृपकश्रेणी मांमी घातिकर्म ह्य करी केवलज्ञान पाम्या. अने आउखुं पण
पुं थयुं, त्यारे मोक्षे पथा १. ए कथा प्रश्नोत्तरर मालावृत्तिमां ठे. ते माटे
मेतार्थ मुनिनी पेठे यतनावंतने पाप त्यजे ठे ॥ ४४ ॥

वली तजवाना अधिकार माटे दृष्टांतें करी त्यजवुंज बतावे ठे.

॥ चर्यंति सु १णि सराणि हंसा (सु १णि के०) सुकाऽ गयेला (स
राणि के०) सरोवरोने (हंसा के०) हंस पक्षिउ (चर्यंति के०) त्यजे ठे.
एटले सुकायेला सरोवरोने हंस पक्षी त्यजे ठे. इहां दृष्टांत रूपें ए पद जो
डियें. जेम हंस सूका सरोवरने त्यजे ठे, तेम इहां (हंस के०) आत्मा
जाणवो ते सर शब्दे शरीररूप तलाव ते आउखारूप पाणी खूटवाथी जे
वारें सूकाय तेवारें तेने आत्मारूप हंस त्यागीने गत्यंतरे जाय इति जावः
॥ एटले आउखुं अस्थिर ठे, माटे धर्म करो. एम सूचव्युं ते उपर स इद
त्तादिकनीकथा कहे ठे. ए कथा एज पु कनां पहेला जागमां गौतम १ ग्रं
थमां आठमा प्रश्ने आठ्पायु धवाना अधिकारें पृष्ठ २४० मां ावी ठे.
तो पण तेमां अने एमां फेरफार होवाथी पाठी ाहीं पण लखि यें ठैयें.

आज नरतक्षेत्रने विषे उ यणी नगरीयें स इदत्त न १ वाणियो व
से ठे, तेने धारणी नामें ी ठे, ने शिव नामें पुत्र ठे. ते वाणियाने ए
क यक्षदत्त नामें चाकर ठे. प्रायें ते सर्वमां दयानुं नाम नथी. एकदा ते स
मुदत्त मरण पाम्यो. तेना दीकरायें मरणकार्य कछुं. तेनी ी धारणीयें

तो केटला ए दिवस गया पठी यद्ददत्तचा रने हारूपवंत । एणीने न
 तारि क ।। लो मां घणो अपवाद थयो. शिवें पण । एयुं ॥ यतः ॥ द
 कलाबुरिमुमितं, चोरिअरमियं चथी जणो त ॥ ए एगोवि ता, जंति दि
 ए पायडा हुंति ॥ १ ॥ ए दिवस धारणीयें एकांतें यद्ददत्तने कयुं के,
 तुं शिवने मा . गलजतां ए महारो पु वधतो थको । पणने दुःख
 दायी थजे. जे कारणे वैरी अने रोग ए बे ने वधवा देख्यें नही.

यद्ददत्त बोव्यो. ए मर तहारो पुत्र आय, अने महारो स्वामी आय
 एने प्रसादें । पणो व ख नोगवियें ठियें. । टे विचारो के, ए नर्थ
 केम करीयें ? री धारणी बोली. रे मूढ ! जो जने तथा पो ने शल
 ष्ठे तो एने मा . हो ! गिना चित्तनी वृत्ति ॥ यतः ॥ । रेऽपियजत्ता
 रं, हणइ सु तह विणासए ढं ॥ नियगेहंपि पलीवइ, नारी रागाउरा
 पावा ॥ १ ॥ एम घणे कष्टें तेने हाकारो जणाव्यो. ने तेणें गीकार
 कयुं के, एने हुं मारीश. गियें प्रेस्यो पुरुष न करे ? ॥ यतः ॥ अन
 श्वा यत्र द्वेषंते, पर्वणि मुंमिंत शिरः ॥ तत्किं न र्यात्तुन किं हन्यात्,
 निरन्यर्थितो नरः ॥ १ ॥ सुवंशजोप्यक नि, रुते प्रेरितः स्त्रिया ॥
 हलं दधि मथ्नाति, पस्य शानको न किम् ॥ २ ॥

अन्यदा धारणीने रडती देखी शिवें पूढ्युं. हे माता ! तमे रुदन केम
 करो ठो ? ते बोली हे वत्स ! करियें । गायोनो संजाल करनार नथी.
 ते माटे सकल गो ल विनाश पामशे. ते सांजली शिवें विचायुं. हो !
 स्त्रीना कपटनी खबर न पडै. गी बीजली थकी पण त्यंत चपल होय,
 वंशजालनी पेठें तिव रुदयवाली होय. माटे एनो कोण विश्वास करे ?
 तोपण हुं स्वात्मरक्षा करीश एम चिंतवी शिव बोव्यो. हे माता ! पण
 जाणुं तुं. पण हुं करुं ? गोवालीया गायो संजारता नथी. सामो क्लेश उ
 पजावे ठे. तेवारें माता बोली. रे वत्स ! ए तें सायुं कयुं; तो पण तुं यद्द
 दत्त साथें गोवालीया पासे जा. त्यारें शिव ने यद्ददत्त बेजण हाथमां
 तरवार लेइ चाव्या. मार्गमां गल पाठल चालतां एक खाड आवी त्यां
 ठाया वधती देखीने शिवने आशंका उपनी. तेवारें । वलो चाव्यो.
 तेथी यद्ददत्त मारी न शक्यो. नुक्रमें बेहुजण गो लमां पडो । तेने
 आव्या जाणी गोवालीया हर ।, तथा तेनी आझामां तत्पर थया. वे

हु जणने दधि दूधें जमाव्या. रात्रें पाढामां लावी वेहु जणने सूवा माटे जुदी जुदी शय्या आपी. तेनी उपर वेहु सूता. एवामां शिवने बुद्धि उप नी तेशी जेवारें गोवालिया सर्वने निडा आवी, तेवारें शिवें उठीने पोता नी देह प्रमाणे एक काष्ठ लावीने पोतानी शय्या उपर मूक्युं. तेनी उपर ए व ठांक्युं. अने पोताना हाथमां तरवार लेइने कोइक स्थानकें जइ ठानो बेसी रह्यो. एवामां यद्दत्त जाग्यो. तेणें शिवनी शय्या पासें आवीने विचाखुं के ए तो उंध्यो ठे. तेवारें खड्ग काढीने जेटले तेने मारवा ने धायो तेटले शिवें तत्काल आवीने तेनुं मस्तक खड्गें करी ठेदी ना रखुं, पढी काष्ठखंम बीजे स्थानके मूकीने पोतानो अपजस टालवाने पो कार कखो के, अरे रे ! गोपो उठो. कोइक चोर मारी जाय ठे. ए रीतें सोर बकोर कखो. ते सांजली गोवालिया पण चोरने सोधवा माटे तेनी साथें थोडीशी नूमियें गया पण चोर नही मलवाथी पाठा वव्या.

प्रातःकाले यद्दत्त उ देखी शिव बोड्यो अहो ! ए शुं थयुं !! एम मायाकपटें लगारेक विलाप करी ते 'मरणकार्य करीने कहेवा लाग्यो. रे रे ! गोपालो ! यद्दत्त विना हुं रही शकतो नथी. ते माटे हुंतो महारे घेर जावं हुं. एम कहीने घेर आव्यो तेवारें तेनी मातायें विचाखुं के, ए तो हजीसूधी जीवतो खेम शलें घेर आव्यो. यद्दत्त मूर्खायें एने माखो नही, एम विचारीने पुत्रने कहेवा जागी हे वत्स ! यद्दत्त गोकुलमांथी के म न आव्यो ? त्यारें शिव बोड्यो. हे माता ! यद्दत्त आवतां थकां पठ वाडेषी पाठो वव्यो. एम कहीने शिव विचारवा लाग्यो. अहो ! आदैनो शो विलास ठे जे कारणे माता पण महारा प्राणलेवा सारुं सावधान थइ ठे ! एवामां धारणीनी दृष्टे तरवार पडी. ते उपर कीडियो पेसती नीकलती दीठी. त्यारें आशंका आवी, अने विचाखुं जे यद्दत्त एने मारीने आवशे ए महारो मनोरथ निष्फल गयो ! एम चिंतवी म्यानमांथी तरवार कहा डी जोइ तो रुधिरें खरडी दीठी. ते वेलायें रोषें करीने तेना रक्तनेत्र थयां. विचाखुं जे एणें महारा स्वामीने माखो. तो हुं एने मारुं. पढी तेज तर वारें करीने पुत्र 'मस्तक ठेद्युं. ते जोइने शिवनी धाव मातायें स्नेहें करी तेज वेलायें एक मुसलुं लइने धारणीने माखुं. तेशी ते पण तत्काल मर ए पामी. ने धावमाताने वली एक दासीयें तरवार मारी तेशी ते पण

રણ પામી. વલી તે દાસીને બીજા કોણે મારી ના ગી. એમ તે બધા
 એ પા ૧. તે ૧૦૬ આગ્રહું અસ્થિર જાણી ત્યાં ઘણા ધર્મિલોકોયે ચારિત્ર
 લીધાં. એ કથા પ્રશ્નોત્તર માલાની વૃત્તિમાં છે. ઇતિ મુદ્દતાદિકથા
 ॥ ૪૫ ॥ એ કથા પહેલા જાગમાં ગૌતમ પૃથ્વામાં પણ આવેલી છે.

વલી પણ તજવાના અધિકાર માટે જ તજવું બતાવે છે.

॥ ચણ્ડ બુદ્ધી વિયં મણુસ્સં (વિયં કે૦) કોપવંત થયેલા (મણુ
 સ્સં કે૦) ષ્ય પ્રત્યે (બુદ્ધી કે૦) બુદ્ધિ (ચણ્ડ કે૦) તજે છે. એટલે કષા
 યવંત મનુષ્યને પક્ષિઘાતક રાજાની પેઠે બુદ્ધિ પણ તજે છે. તે કથા કહે છે.

કોણક નગરનો રાજા, એકદા રથવાડીયે રમવા નીકલ્યો. તે વ શિ
 ક્ષિત અશ્વ ઉપર બેસીને ચાલ્યો. તેથી જેમ જેમ રાજા લગામ खेंचे, તે
 મ તેમ અશ્વ ઢોડે, પણ ઝનો રહે નહી. એમ કરતાં મહાઅટવીમાં લેડ ગ
 યો. ત્યાં રાજા આવ્યો, લગામ સૂકી દીધી. ત્યારે ઘોડો પણ ઝનો રહ્યો. રા
 જા પણ તરખ્યો થયો છે, તેથી જલી ઠાયાવંત એવા એક મહોટા વૃદ્ધ દેવલ
 વિસામો લે છે, એવામાં તે વૃદ્ધના કોટરમાં એક જગર રહેલો છે, તેના

સ્વચક્રી ગરલ પડતું દેખીને પાણીની ઝાંતિયે રાજાયે પત્રનો દડિયો ક
 રીને નીચે ધસ્યો. અ કર્મે તે અજગરની ગરલથી જરાણો. તે દડિયો લેડને
 જેવારે રાજા પીવાને તત્પર થયો તેવારે તે વૃદ્ધની ઉપર એક પંખી બેઠો
 હતો, તેણે તે સર્વ વ્યતિકર જા ૧૦, ને વિચાણું કે, એ રાજા ઘણા લોક
 નો ધારનૂત છે, તે એ પાણી પીજો, અને મરણ પામજો. એમ ચિંતવીને
 રાજાને હિત વાંઠતો જાપટ મારીને રાજાના હાથમાંથી દડિયો ઢોલાવી
 નાંચ્યો. એમજ વલી બીજીવાર પણ રાજાયે તેજ ગરલથી દડિયો નચ્યો,
 અને તે પંખીયે પણ તેમજ બીજીવાર ઢોલાવી નાંચ્યો. એમજ ત્રીજીવાર
 પણ ઢોલાવી નાંચ્યો. ત્યારે રાજા રૂઠોથકો કારણ હુષ્ટ પ જાણી જ
 લપાનાંતરાય કર્તા પંખીને સ્વદ્ગે કરીને મારતો હવો. પઠી રાજા સૈન્ય
 ત્યાં આવ્યું. તેવારે રાજાયે પાણી પીધું, આહાર કહ્યો, સ્વસ્થ થયો, પઠી
 રાજા વડના કોટર મધ્યે જોવા લાગ્યો. ત્યાં અજગરના સ્વચક્રી નિકલ
 તું ગરલ દેખી વિચાર કરવા લાગ્યો કે, અરે ! એતો વિષ દેવાય છે. હો !
 પંખી નિઃકારણ ઉપકારી, મહારા જીવિતનો દાતાર, અને હુંતો કૃતગ્ર થ
 યો. જેમાટે વિચાર કહ્યા વિના પંખીના પ્રાણ લીધા. માટે હું મહાપાપી

अथो. ए रीतें पश्चात्ताप करतो, महा शोक धरतो, चंदनना काष्ठें करी ते पंखीना शरीरने संस्कार करतो हवो. अनुक्रमें नगरे आव्यो, ते कालांत रे शोकरहित अइने राज्य पालतो हवो. ए रीतें कपायीने बुद्धि ठामे, ते माटे बुद्धिना अर्थियें कपाय न करवो. इति पद्धिघातक राजानी कथा ॥ ४६ ॥ इति श्रीसकलसज्जानामिनीजालस्थलतिलकायमानपंक्तिश्रीउत्तमवि यगणिशिष्यपंक्तिप विजयगणिकृतवालावबोधे श्रीगौतमकुलकप्रकरणे षाथायां चत्वार्युदाहरणानि समाप्तानि ॥

हवे सातमी गाथा कहे ठे. तेनो ठी गाथा साथें ए संबंध ठे के, पूर्वनी गाथाना अंतें जे कह्युं के, क्रोधीने बुद्धि ठामे, अने बुद्धिविना जे करवुं ते विलाप व्य जाणवुं. ते माटे सातमी गाथामां विलाप देखाडे ठे.

**अरोइ अहं कहिए विलावो, असंपहारे क
हिए विलावो॥विस्कित्तचित्तो कहिए विला
वो, बहू कुसिसे कहिए विलावो ॥ ॥**

र्थः—अरोइ अहं कहिए विलावो (अरोइ के०) अरुचिवालाने (अहं के०) परमार्थनी वात (कहिए के०) कहेवी, ते (विलावो के०) विलापरूप एटले निरर्थक जाणवी, अर्थात् अरुचीवालाने परमार्थनी वात कहेवी ते विलापरूप जाणवी. ते माटे सांजलनारने रुचि होय तो ज कहेवुं. नहि तो ब्र दत्त अने चित्र निनी पेटें. विलाप सरखुं निरर्थक थाय इति जाव ते ब्र दत्तनी कथा कहे ठे.

साकेत नगरने विषे चंडावतंसक राजा हतो. तेनो पुत्र मुनिचंड नामें हतो ते कामजोग अकी विरम्यो अको पुत्रने राज्ये आपीने पोतें, सागर चंड निराज पासे दीक्षा लेतो हवो. एक दिवसें उग्र तपस्या करतां गुरु साथें विचरतां कोइक गामें गोचरीयें गया. साथ हतो ते जतो रह्यो, गुरुने पण वीसरी गयुं. तेथी गुरु पण साथ साथें चाल्या गया. पाठल थी सागरचंड पोतें एकला अटवीमां आव्या, लुधातृषायें बाधा पामता अका त्रीजे दिवसे होठ, कंठ, तालु सूकाइ गया. तेथी मूर्छा पामी रुद्ध

नीचें प १. एवामां गोवालियाणा चार बालकें आवी ते नी सेवा री. ते चारे बालकें निनी देशनायें प्रतिबोध पामी. दीक्षा लीधी. तेमां बे ज ए तो चारि नी डुगंठा री अण ।लोइ समकेत गुणें करी देवलोके ग या. तथा बीजा पण बे जण देवलोके गया. पण तेनो अधिकार इहां नथी.

अ दा दशपुर नगरें संमिल्लनामा १ एनी जसमती नामें दासी ते ने कूखे पहेला बे जण पुत्रना जोडला पणें आवी उपना. ते में यौ वन पाम्या. एकदा खेत्रनी रखवाली करवा टवीमां गया त्यां रात्रें एक वड हेवल सूता ठे. एवामां वडना कोटरमांथी एक सर्प निकळ्यो तेणें ते बेमांथी एकने मंश्यो. त्यारें बीजायें सापने ।ोलवा मांमथो. एटले बीजा ने पण तेज सापें कर ।ो. त्यां बे जण मरण पामीने कालिंजर नामा पर्व तने विषे मृगलीनी कूखें गलपणें आवी उपन्या. अ में पूर्वनी प्रीतियें पासें पासें कडा चरता जोइ त्यांकोइ ।धें आवीने एकज बाणें ते बेहुने मा १. मरीने गंगाने कांठे बे जण एक हंसीनी कूखे उपन्या. एटले हं थया. तेने पण एक म बंधकें पासमां नांखी कोट मरडीने मारी नां

१. मरीने वणारशी नगरीयें महाधनवंत जूतदि नामें चंमालना घेर पु त्र पणें जइ उपन्या. त्यां पण पूर्वनी पेठें परस्परें बे जणने प्रति थइ. ए क ' नाम चित्र अने बीजा ' नाम संजूति थयुं. एज समये तेज वणार शी नगरीने विषे हांखनामें राजा राज्य करे ठे. तेने नमुचि नामें मंत्री ठे. एक दिवस मंत्री अपराधी होवाथी राजायें जूतदि चंमालने कम क कखो के, ए मंत्रीने नो मारजे. चंमालें पण मारती वेलायें मंत्रीने क ह्युं के, जो तुं जूंयरामां रहीने महारा पुत्रने जणावे तो हुं तुज्जे जीवतो राखुं. मंत्रीयें पण जीवितव्यना लोचें जणाववानी हा कही.

हवे ते ठोकराने जणावतां केटलोएक काल गयो. त्यां ते मंत्री जूतदि चंमालनी ।। साथें लपटाणो. ते वात जूतदिने जाणी, तेवारें तेने मारवा मांमथो, पण चित्र ने संजूति ए बे जाइयोयें पोताने जणाववा नो उपकारी जाणीने तेने नसाडी मूक्यो. त्यांथी निकली हड्डिणाउर नगर ने विषे सनत्कुमार चक्रवर्त्तिने जइ मळ्यो. तिहां ते मंत्रीपद पा ।ो.

हवे ते चित्र संजूति चंमाल पुत्रोयें पण रूप, यौवन, लावण्य, गीत, नाटकनी कला प्र खें करी तथा वीणा वजाववे करी वणारसी नगरीना

लो नां चित्त ह ।. ए दिवस वसंतऋतुने विषे नाना प्रकारना लोक, युवान गियोनां नाट थते थके क्रीडा करवा प्रवर्त्या ठे. तेवामां चंमाल पण पोताना परिवार सहित ग्रीडा करवा नीकव्यो. तिहां चित्र संजुति पण गीत गान करवा लाग्या. ते मनोहर स्वर सांजलीने सर्व नगरीना लो क एने जोवा मळ्या. तेमां वली स्त्रीयोतो विशेषें जेगी थइ. ते देखीने च तुर माह्या लोकें राजाने विनंति करी के, हे देव ! सर्व लोक ए चंमालें विटाव्यो. ते सांजली राजायें पण चंमालने नगरीमां प्रवेश करवो निवा खो. वली केटलोक काल गयो अन्यदा कौमुदीमहोत्सव आव्यो, त्यारें पू र्वली शीखामण बीसारी पोतानी नूमिका अणगणीने वेजण नगरीमां पेठा. त्यां कौतुकरसें गीत गान सांजलीने पोतें पण एक देशे रही गावा लाग्या. ते जोवा सर्व लोक जेगा थया. तेमणें पूर्वली वात जाणीने मारमार कर तां प्रहार देता काढी मू ।. तेवारें उद्यानमां जइ आमण डमणा थइ वि चारवा लाग्या के, मारुं रूप, यौवन सौभाग्य, लावण्य, कला तथा कु शलपणाने धि र ठे ! जे माटे ए चंमालनां ल लंक मात्रें सर्व फो क थयां. त्यां घणुं वैराग्य पास्या, स्वजन टुंबने वगर कहे मारवानो नि श्रय करीने दक्षिण दिशे चाळ्या. त्यां दूर थका एक पर्वत दीठो. ते उपर चढतां एक शिला उपर दुर्बल शरीरें ध्यान करता, तापना लेता, काउ स्तगो र । एवा एक नि दी . ते देखी हर्षें करी पासे जइ वंदना क री. नियें पण ध्यान संपूर्ण थये धर्मज्ञान देइ पूढ्युं के, तमे क्यांथी आ व्या ? तेणें पोता ' सर्व वृत्तांत निवेदन करीने कथुं के, हवे अमे आ पर्व त उपरथी पडीने मरी '. त्यारें ऋषि बोळ्या. एम पामरनी पेठें मरवुं तम ने न घटे. तमोने तो शारीरिक ने मानसि एवा बे प्रकारना दुःखनो ह्यकारक एवो श्रीजिनेश्वरनो प्ररूप्यो धर्म करवो घटे ठे.

तेणें निवचन 'गीकार करी दीक्षा लीधी. अनु में गीतार्थ थया. ठठ, अठम, दशम, डवालस, मास अने अर्धमासादिक विचित्र तपस्या यें आत्माने जावता, ग्रामानुग्रामें विचरता, न्यदा हड्डिणाउर नगरना उद्यानने विषे आवी र । ठे. एकदा मासखमणने पारणो संजुति नि, ते नगरमां गोचरीने माटे इर्यासमिति सहित जमे ठे. तेवा समयें राजमा गें जमतां तेने न चि प्रधानें दीठो. अने उलख्यो. जे ए चंमालनो दीक

રોઢે, તે રા પ્ર ને હારી વાત ણાવજો. એ પોતાને ચેં પોતાના માણ મૂક્યા તે યષ્ટિ ધિના પ્રહારેં નિને કદર્થના કરીને । । હવા.

તે અવસરે મુનિને નિરપરાધ મારે ઢે, તે માટે કોપ થયો. તેણે કરી સ્વમાંથી તેજોલેશ્યા નિકલવા માંમી, ધૂમના સમૂહેં નગર વ્યાપ્તું; ધૂમા ઢાના ગોટેગોટ નીકલ્યા, તેથી આકાશ ઢાવાઈ જતા ।થેં અંધકાર થઈ ગયો, તે જય અને કૌતુકેં કરી નગરના લોક આવ્યા, નિને દેશ્વી વંદના કરી પ્રસન્ન કરવા લાગ્યા. સનત માર ચક્રી પણ આવ્યા. વંદના નમસ્કાર કરી હાથ જોડીને કહેવા લાગ્યા કે, હે જગવન્ ! અમારા સરસ્વા જ્ઞાન પ્રાણીયેં જે અપરાધ કરે તે સ્વમો. તપ તેજ સંહરો. મને જીવિતવ્ય દે વેંકરીને પ્રસાદ કરો. ફરી એવું કામ નહીં કરિયેં. તોપણ પ્રસન્ન ન થયા.

હવે તે ધૂમાદિક દેશ્વી લોકને સ્વેં પણ સાંજલીને ચિત્ર સાધુ ત્યાં આવ્યા, અને કહેવા લાગ્યા. હે સંજૂતિ મુનિ ! કપાય અનલ સમાવો, સમતા કરો, સમતાપ્રધાન નિરાજ હોય, અપરાધી ઉપર પણ માતું ન ચિંતવે, ક્રોધ તે નર્થનું મૂલ ઢે, ક્રોધ તે સંયમનો ઘાતક ઢે, ક્રોધ તે ડુર્ગતિયેં લેઈ જાય, ક્રોધ તે પૂર્વ કોડી ' ચારિત્ર બાલી જસ્મ કરે, તે વચન સાંજલી સંજૂતિમુનિનો ક્રોધાનલ ઉપશ ા. વૈરા માં વ્યાપ્ત થઈ પા ડાનમાં આવ્યા, લોક સદુ સદુને ટેકાણે ગયા, નિયેં વિચારું કે, સંલેષણાતો મેં કરી. હવે અણસણ કરીયેં. એમ ચિંતવી અણસણ કહ્યું.

હવે સનત મારેં ન ચીનો સર્વ વ્યતિ ર જાણ્યો. ત્યારેં ન 'ચીને દૃઢરજ્ઞુ બંધનેં બાંધીને મુનિ પાસે લાવ્યા. નિયેં તેને મૂકાવ્યા. તે સમયેં સુનંદા નામેં ચક્રવર્તિની ાર તે સંજૂતિ મુનિને પગે લાગી. તેવામાં તેની વેણીનો ફરસ સંજૂતિમુનિને થયો. તેથી સંજૂતિયેં નિયાણું કરવા માંમયું, ત્યારેં ચિત્ર મુનિયેં વિચારું કે, અહો ! ડુર્ચેંડિય ! હો વિષય ઝન્માદ ! જે કારણેં એવો તપસ્વી, જિનવચનનો જાણ ઠતાં સ્ત્રીના વાલાય ફરસવાથી એવા અધ્યવસાયવાલો થયો ! એમ ચિંતવીને તેને પ્રતિબોધવાને અર્થે કહેતા હવા કે, હે સંજૂતિ ! એવા અ જ અધ્યવસાયથી નિવર્ત્ય. એ કામજોગ અસાર ઢે, પરિણામે દારુણ ઢે, સંસાર જમવાના હેતુ ઢે, પરમાર્થે ડુઃસ્વરૂપ ઢે, સુખનો અનિમાન માત્ર ઢે ॥ ઝત્તંચ ॥ જહ કહ્મલ્લો કહ્મ, કંમૂઅમાણો ડહં એઈ સુરકં ॥ મોહાઝરા મણુસ્સા, તહ કામડહં સુહં વિંતિ ॥ ૧ ॥ કેવલ

अ चियें नखुं मनुष्यनुं शरीर निरंतर अशुचि द्वारें वहेतो, विष्टानो कोथलो एमां शी नलीवार ठे ? वली प्रधान वस्त्र, प्रधान फुल, प्रधान गंध विले पन होय ते पण शरीरना संगें विणशी जाय. वली उल्लीदांतने विषे डुर्गंध, खने विषे अशुचि रस, नासिकामांथी नित्य अपवित्र पदार्थ वहे, वली रोगनुं घर एवा शरीरने विषे हे मुनिराज ! तमे मुंजाउ नही. जेमाटे नियाणाथी घोर तप अनुष्ठान क । होय ते पण तेवां फलवंत न थाय. इत्यादिक वचन कह्या पण तेने प्रतिबोध न लाग्यो. अने नियाणुं कखुं के, जो ए तपनुं फल होय तो जन्मांतरे हुं च वर्त्ती थाउं. अनुक्रमें मरण पामी सौधर्म देवलोके वे जाई देवता थया. त्यांथी चित्रनो जीव च्यवीने पुरिमताल नगरें शेठनो पुत्र थयो, अने संजूतिनो जीव च्यवीने कंपिछपुर नगरने विषे ब्रह्मनामें राजा तेनी छणी नामे राणीना उदरने विषे चौद सुपनें सूचित पुत्र थयो, तेनुं ब्र दत्त एवुं नाम पाड्युं, ते अनुक्रमें महोदो थयो, वहोत्तर कला जण्यो.

हवे ब्र राजाने चार राजा उत्तम वंशना उपना मित्र ठे. तेमां एक गो काशी देशनो धणी कनक नामें राजा ठे, बीजो गजपुरनो धणी कणे रदत्त नामें राजा ठे, त्रीजो कोशल देशनो धणी दीर्घनामें राजा ठे, चौथो चंपानो धणी पुष्पचूल नामें राजा ठे. ते चारें मांहोमांहे स्नेहें करी एकबीजाना विरहने अणइष्टता अनुक्रमें एकेक वर्षें जेगा रहे. विचित्र क्रीडा करतां काल गमावे ठे. अन्यदा ते चारे ब्रह्मराजाने घेर रह्या ठे. एकदा ते ब्र राजाने म के रोग जपन्यो, त्यारे तेणें पोतानो पुत्र चारे मित्रने खोले सूक्यो. पठी ब्र राजा मरण पांम्यो. तेना मृत्युकार्य करीनें चारे जणें विचार कखो के, ज्यांसुधी ब्र दत्त राज्य चलाववाने समर्थ थाय त्यां सुधी राज्यनो निर्वाह आपणने करवो. एम निरधारी चार जणमांथी दीर्घ राजाने राज्य सोंपीने त्रण राजा पोताने स्थानके गया. पठी ते दीर्घ राजा सकल सामग्रीसहित राज्य नजरें जोड जंमारमां पेतो. अंतेंतर पण जोयुं. हवे इंडियो दुर्निवार ठे, माटे ब्रह्मनी मित्राड पण न गणी, लोक मां निंदा थजो; ते पण न गणी अने चुल्लणी राणीथी लाग्यो. केटलो एक काल गयो, तेवारें धनुनामें प्रधाने ते वृत्तांत यथार्थ जाणीने पोताना वरधनु नामें पुत्रने कखुं के, चुल्लणी कुशीलिणी थइ ठे. माटे ए वात मरने जणावो. तेणें पण तेमज कखुं.

दत्तप ता श्वरि ही न ।। माटे गडो अने कोयल
 बे पक्षियोने पकडी तेवरमां जइ ते नो संयोग रावतो ।य, अने
 हेतो ।य के, कोइ । रीतें रइ तेनो हुं निग्रह करीश. इत्यादिक चेष्टा
 रतो देखीने दीर्घरा ।यें, चुल्लणीने ह्युं, जे गडो ने कोयलनो सं
 योग रावीने बालकनी पेठे जे तेम बोलतो बोलतो ।पणने म
 जाववा टे मुकने गडो ने ने कोयल ठेरावे ठे. ए निश्चय जा
 एजे. ते माटे एने ।रेतो निर्वि पणें ।पणाथी नोगवाय, अने
 हुं, तो ने दीकरा घणाय ।वशे. ते ।नली स्नेहना परवशें एवी अ
 नार्थ वातनी पण हा जणी ॥ उक्तं ॥ मारइ पियजत्तारं, ह इ सुयं तह
 य नासए ॥ ॥ नियगेहं पि पलीवइ, नारी रागावरा पावा ॥ १ ॥ पठी
 मारवा ।टे मरनो विवाह मांढ्यो. ने स्तंनसहित ला । घर क
 राव्युं. त्पारें वरध प्रधानें गंगाने ।ते दान देवाने मिषें दानशाला ।मा
 वी. ।ंथी विश्वासी रुषो पासे सुरंग खोदावीने ला ना घर सूधी ला
 व्यो. हवे ।ि ह थया नंतर लोक घेर गया. वर व ला ना घरमां
 । ।. व वर अने वरध नामे प्रधान पुत्र एत्रण बेठा ठे. बे पहोर रात्री
 गइ. एटले चारे तर आग लागी. हाहाकार थयो. मरने कांइ सूजे न
 ही. त्पारें मंत्रिपुत्रने पूठवा लाग्यो के ए । थयुं ? ते बोव्यो के, जे राजक
 न्या परणवानी हती तेने तो अमें पत्री लखीने निषेध कखो हतो. ते माटे
 ।तो कोइ न्य ।। मोकली ठे. तेशी ए ।। उपर प्रतिबंध करशो नही.
 तमे । स्थानके प्रहार करो. जेम ।पणो निकली जइयें. मरें पण ते
 मज कखुं. बे जण रंगने खें हेर निकल्या. त्यां पूर्व संकेतित विश्वासी
 बे पुरुष अश्व लेइ उजा ठे. ते अश्व उपर चढी आगल चाव्या. इहां ब्रह्म
 दत्तनी हीमी कहेवी. क्रमें चौद र , नव निधान, चोराशी लाख हा
 थी, चोराशी लाख घोडा, चोराशी लाख रथ ने ठनु क्रोड पायदल, चो
 शठ हजार तेवरी इत्यादिक सर्व च वर्त्तिनी सा ।।सहित कंपिल्लपुर
 नगरे ।व्या. तेवारें चुल्लणीयें जयें करी चारित्र लीधुं, अने दीर्घराजायें सं
 ग्राम कखो. ब्रह्मदत्तें चक्र मूक्युं तेशी दीर्घराजा मरण पा ।। पठी सर्व
 राजायें मली चक्रवर्त्तीपदे अनिषेक कखो. कंपिल्लपुरें राज्यें बेठा. एम च
 क्रवर्त्तीप । नोगवतां रहे ठे. इहां विस्तारना अर्थियें दत्त चरि जोधुं.

हवे अन्यदा ब्रह्मदत्तनी हजूर नाटकीयें नाटक मांमथुं ठे, पाठलो प होर ठे, एवामां एक दासी फूलनी माला तथा दडा प्रमुख लावी राजा पासे मूकती हवी, ते कुसुम तथा नाटक जोतां राजाने विकल्प थयो, के, एवं नाटक क्यांक में दीतुं ठे, एवो फूलनो दडो पण क्यांक में सुंघ्यो ठे. एम विचारतां जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं, जूइ पड्यो, मूर्छा आवी, सामं त प्रमुखें चंदन प्रमुख ठांठ्यां, शीतल वायु नांठ्या, एटले चेतन वड्युं. त्यारें पाठले नवे पद्मगुल्म विमाने पोतें सौधर्म देवलोके हतो, त्यांना ना टक सुगंध फूल प्रमुख सांजल्यां, पण जाइ क्यां उपनो ठे तेनी खबर न प डी. माटे तेनी खबर काढवा सारु दोढ श्लोक गुप्त करी वरधनु प्रधानने आप्यो. तेनी मारफत नगरमां उद्घोषणा करावी के, कोइ पठवाडाना वे पद पूरे तेने अर्धुं राज्य चक्रवर्ती आपे. ते सांजली सहु दोढ श्लोक न एो पण कोइथी पाठला वे पद पूराय नही. ते दोढ श्लोक ए ठे ॥ दासा दसे आसी, मिया कालिंजरे नगे ॥ हंसा य गंगतीरा इंसोवागा कासि नूमिए ॥ १ ॥ देवा य देवलोएसु, आसी अम्मे महाद्विया ॥ इति ॥

एवा अवसरें पुरिमताल नगरें पूर्वला नवें ब्रह्मदत्त राजाना जाइ चित्र नामें हता, ते इन्धपुत्र थया ठे, ते जातिस्मरणज्ञान पामी चारित्र लेइ ब्र दत्तना नगरमां मनोरम उद्याने आवी काउस्तगें रह्या ठे, त्यां कोइ अरहट्टनो खेडू पूर्वोक्त दोढ श्लोक नणे ठे, ते सांजली ज्ञान उपयो गें जाइनुं सर्व स्वरूप जाणीने मुनियें बीजा श्लोकनुं पश्चार्ध पूछुं. यथा ॥ इमाणे ठठिआ जाइ, अस्सामस्सेण जाविणा ॥ ते सांजलतांज अरहट्ट खे डू, सर्व काम पडता मूकी हर्ष पामतो राजा पासे गयो. जइने संपूर्ण वे श्लोक कह्या. ते सांजलीने राजा, जाइना स्नेहें मूर्छा पाम्यो. ते वेला राज सजा क्कोजना पामी, पासें उजेला सेवकोयें अरहट्ट खेडूने चपेटायें हण वा मांमथो, मारता थकां ते बोळ्यो. ए वे पद में नथी पूछ्यां पण वनमां रहेला मुनियें पूछ्यां ठे. एम विज्ञाप कखो तेवारें मूकी दीथो. ते पोताने ते काणे गयो. चक्रवर्त्तिने पण मूर्छा वली, तेवारें वृत्तांत सांजलीने जाण्युं के, जाइ आव्या देखाय ठे. ते स्नेहें करी ब्रह्मदत्त चक्री परिवारसहित उ द्यानमां वांदवा निकल्या, त्यां मुनिने देखी तेने वंदना करी बेठा, मुनियें पण देशना दीधी, संसारनी निर्गुणता देखाडी, कर्मबंधना हेतु देखाड्या, मो

હુ ઈર્મ વર્ણવી દે । ઠો, તે સાંજલીને પર્ષદાને વૈરાગ્ય ઉપન્યું. દત્તતો જાવિત થકાં બોલ્યા હે જગવન્ ! જેમ તમે પોતે ઝને લવાથી નં દ ઉપજાવ્યો, તેમ હવે મહારું રાજ્ય ંગીકાર કરીને હર્ષ ઉપજાવો. મહારે આવાસ છે; ગીત, નાટક, વાજિંત્ર રિ યો પ્રમુખ છે, તેના તમે જોગ જો ગવો, પ્રવ્રજ્યા, તો મહાહુઃખ છે, મેં તપ કહ્યું તેનું ફલ હું પામ્યો હું ને તમે તો તેવાને તેવાજ ઠો. નિ બોલ્યા હે રાજન્ ! તેં નિયાણું કહ્યું હતું તે વિપાકેં આપણો બેહુનો વિયોગ થયો. વલી હે રાજન્ ! તહારે જેમ રાજકુ ડિ છે, તેમ મહારે ઘેર પણ ઘણી કુડિ હતી. પણ મેં જિનવચન સાંજલી ને તેનો ત્યાગ ક ઠો. વલી હું તો ગીત તે વિલાપ જાણું હું, નાટક તે વિટં બના જાણું હું, સર્વ આજરણ તે જાર જાણું હું. કામજોગ તો બાલકને મી ા લાગે છે, પણ પંમિતને તો મહાહુઃખદાયી છે, જે કોઈ મુનિરાજ કામજો ગથી વિર ા, તપોધન થયા, શીલ ગુણમાં રંગાણા, તે નિને જે સુખ છે. તે તહારા કામજોગમાં સુ નથી ॥ યતઃ ॥ સવં વિલવિયં ગીયં, સવં નદ્દં, વિમંબણા ॥ સવે આજરણા જારા, સવે કામા હુહાવહા ॥ ૧ ॥ બાલાજિ રામેસુ હુહાવહેસુ, ન તં સુહં કામગુણેસુ રાયા ॥ વિરત્તકામાણ તવોધણા ણં, જં નિકુણો સીલગુણે રયાણં ॥ ૨ ॥

તે માટે હે રાજન્ ! ાપણે સર્વથી નીચ નિંદનીક એવી ચંમલની જા તિમાં હતા. અને હ્યાં એવા કામજોગ પામ્યા. તે સર્વ સંયમ તપ ક ા તે નાં ફલ છે. એવું જાણી પ્રમાદ ન કરો, એ અશાશ્વતા જોગ ઢાંમીને ઘર માંથી ચારિત્ર લેવા નીકલો, એ જીવિત અશાશ્વતું છે, તેમાં જે પ્રાણી પુણ્ય ન કરે, તે પ્રાણી ધર્મ કહ્યા વિના મરણ ઢૂકહું આવે ત્યારેં પરલોકને વિષે ઘણો શોચ કરે. જેમ સિંહ હોય તે ગને લેઈ જાય, તેમ અંતકાલે ત્યુ આવી પ્રાણીને લેઈ જાય. તે વચ્ચે માતા પિતા જાઈ પ્રમુખ કોઈ પણ સ સ્વાઈન થાય. વલી સ્વજન, મિત્ર, પુત્ર, બાંધવ પ્ર સ્વ કોઈ હુઃખ પણ વહેંચી લિયે નહીં, એકલો જીવ પોતેજ જોગવે. જે માટે કર્મે તે કર્ત્તાની સાર્થે જા ય, એ સર્વ દ્વિપદ, ચતુષ્પદ, સ્વેત્ર, ધન, ધાન્યાદિક સૂકીને પરજવે પોતાનાં કહ્યાં શુનાશુજન કર્મે લેઈને જાય, વલી પોતેં મરે, ત્યારેં તેની જાર્યા, પુત્ર પ્ર સ્વ તેના શરીરને બાલીને લોકાનુયાયી કેટલાએક દિવસ શોક કરીને વ લી પોતાનો સ્વાર્થ પોતે પૂરો પાડે, તે માટે હે રાજન્ ! તું જારે કર્મે ન કહ્યું.

चक्री बोल्या. हे मुनीश ! तमे कहो ठो ते हुं पण जाणुं हुं. पण ए नोग संग कारी अमारा सरखाने घणा दुर्जय ठे. में पूर्वे हठिणाउर नगर ने. विषे चक्रवर्त्तिनी रुद्रि देखीनें कामनोगमां गृह अशने अशुचि नियाणुं कछुं, ते पडि म्युं नही, तेनां ए फल ठे. जे माटे धर्मने जाणतो पण कामनोगमां मूर्खीणो हुं. जेम हाथी होय ते घणो कचरो अने थोडुं पाणी जे स्थले होय तेमां पेटो अको अलने देखे खरो पण कचरामां खूत्यो होय तेथी कांते आवी न शके. एम हुं पण कामनोगमां मग्न थयो अको साधुनो मार्ग लेइ शकुं नहीं. मुनि बोल्या नोग अनित्य ठे. तेने जो तुं ठां मवा असमर्थ ठो, तो पण गृहस्थावासमां रह्यो अको आर्यकाम करजे. जो धर्मने विषे रही सर्व जीवनी अनुकंपा करीश, तो पण वैमानिक देव ता अइश ॥ यतः ॥ जइतंसि नोए चइउं असत्तो, अज्जाइकम्माइकरे हि रायं ॥ धम्मे छियं सब्हियाणुकंपी, तहो हि सी देवइउंवि उव्वि ॥ १ ॥ तुज्जे नोग ठांमवानी बुद्धि अती नथी, अने आरंजपरिग्रहमां गृह ठे. तेथी एटलीवार विप्रलाप में कखो ते फोक थयो. माटे हे राजन् ! हवे हुं जाउं हुं ॥ यतः ॥ न तुप्प नोगे जइऊण बुद्धि, गिहोसि आरंजपरिग्रह हेसु ॥ मोहो कउं एत्तिउं विप्पलावो, गह्मामि रायं अममातिउंसि ॥ १ ॥ एम कहिने नियें विहार कखो. अनुक्रमें उग्र चारित्र पालीने तेज नवें सिद्धि वखा. ब्रह्मदत्ते पण कामनोग न ठांमया, ते उत्कृष्टा कामनोग जो गवीने सातमी नरकें नारकीपणें जइ उपन्यों. ते माटे अरुचिवंतने जे कहेवुं ते सर्व विलाप जाणवो. इति ब्रह्मदत्त कथा. श्रीउत्तरा ध्ययने.

हवे कोइक प्रतमां “ अईय अठे कहिए विलावो ” एवो पाठ ठे. त्यां एम अर्थ करवो के, (ईअ के०) गइ ठे (अठे के०) वस्तु जेथी ते अतीतार्थ कहिये. तेनी पासे (कहिए के०) कछुं एटले माग्युं. ते पण विलाप जाणवो. एटले जे पोतानी पासे नथी ते परने छुं आपे ? ॥ यतः ॥ योगशास्त्रे ॥ परिग्रहारंनमग्ना, त्रयेयुः कथं परान् ॥ स्वयं दरिद्रो न पर, मीश्वरीकर्तुमीश्वरः ॥ १ ॥ इहां श्रीकृष्ण अने वीरासालवीनो दृष्टांत कहे ठे.

द्वारिका नगरीयें श्रीनेमिनाथजी समोसखा. कृष्ण प्र खें वंदना कखा नंतर प्र जीयें देशना दीधी. देशनाने अंतें श्रीकृष्णें पूठ्युं के, हे स्वामिन ! साधु चोमासामां विहार केम न करे ? प्र बोल्या. हे कृष्ण ! चोमासा

ક્રમાર્ગ વર્ણવી દે । ઠો, તે સાંજલીને પર્યદાને વૈરાગ્ય ઉપન્યું. દત્તતો અજાવિત થકાં બોલ્યા હે જગવન્ ! જેમ તમે પોતે જને લવાથી તને દ ઉપજાવ્યો, તેમ હવે મહારું રાજ્ય અંગીકાર કરીને હર્ષ ઉપજાવો. મહારે આવાસ છે; ગીત, નાટક, વાજિંત્ર સિ યો પ્રમુખ છે, તેના તમે જોગ જોગવો, પ્રવ્રજ્યા, તો મહાહુઃસ્વ છે, મેં તપ કહ્યું તેનું ફલ હું પામ્યો હું ને તમે તો તેવાને તેવાજ ઠો. મુનિ બોલ્યા હે રાજન્ ! તેં નિયાણું કહ્યું હતું તે વિપાકેં આપણો બેહુનો વિયોગ થયો. વલી હે રાજન્ ! તહારે જેમ રાજક્રુદ્ધિ છે, તેમ મહારે ઘેર પણ ઘણી ક્રુદ્ધિ હતી. પણ મેં જિનવચન સાંજલી ને તેનો ત્યાગ ક ઠો. વલી હું તો ગીત તે વિલાપ જાણું હું, નાટક તે વિટં બના જાણું હું, સર્વ આજરણ તે નાર જાણું હું. કામજોગ તો બાલકને મીઠા લાગે છે, પણ પંમિતને તો મહાહુઃસ્વદાયી છે, જે કોઈ મુનિરાજ કામજોગથી વિર ા, તપોધન થયા, શીલ ગુણમાં રંગાણા, તે નિને જે સુખ છે. તે તહારા ક જોગમાં સુ નથી ॥ યતઃ ॥ સર્વં વિલવિયં ગીયં, સર્વં નદ્દં વિમંબણા ॥ સર્વે આજરણા નારા, સર્વે કામા હુહાવહા ॥ ૧ ॥ બાલાજિ રામેસુ હુહાવહેસુ, ન તં સુદં કામગુણેસુ રાયા ॥ વિરત્તકામાણ તવોધણાણં, જં નિસ્કુણો સીલગુણે રયાણં ॥ ૨ ॥

તે માટે હે રાજન્ ! આપણે સર્વથી નીચ નિંદનીક એવી ચંમલની જાતિમાં હતા. અને હ્યાં એવા કામજોગ પામ્યા. તે સર્વ સંયમ તપ ક ા તેનાં ફલ છે. એવું જાણી પ્રમાદ ન કરો, એ અશાશ્વતા જોગ ઠાંમીને ઘરમાંથી ચારિત્ર લેવા નીકલો, એ જીવિત અશાશ્વતું છે, તેમાં જે પ્રાણી પુણ્ય ન કરે, તે પ્રાણી ધર્મ કહ્યા વિના મરણ ઢૂકડું આવે ત્યારેં પરલોકને વિષે ઘણો શોચ કરે. જેમ સિંહ હોય તે મૃગને લેઈ જાય, તેમ અંતકાલે ત્યુ આવી પ્રાણીને લેઈ જાય. તે વચત માતા પિતા નાઈ પ્ર સ્વ કોઈ પણ સ્વાઈન થાય. વલી સ્વજન, મિત્ર, પુત્ર, બાંધવ પ્રમુખ કોઈ હુઃસ્વ પણ વહેંચી જિયે નહી, એકલો જીવ પોતેજ જોગવે. જે માટે કર્મ તે કર્તાની સાર્થે જાય, એ સર્વ દ્વિપદ, ચતુષ્પદ, સ્ત્રેત્ર, ધન, ધાન્યાદિક મૂકીને પરજવે પોતાનાં કહ્યાં જુજાજુજ કર્મ લેઈને જાય, વલી પોતેં મરે, ત્યારેં તેની નાર્યા, પુત્ર પ્રમુખ તેના શરીરને બાલીને લોકાનુયાયી કેટલાએક દિવસ શોક કરીને વલી પોતાનો સ્વાર્થ પોતે પૂરો પાડે, તે માટે હે રાજન્ ! તું નારે કર્મ ન કહ્યું.

च ॥ बोल्या. हे मुनीश ! तमे कहो ठो ते हुं पण जाणुं बुं. पण ए नोग संग कारी अमारा सरखाने घणा दुर्जय ठे. में पूर्वे हड्डिणाउर नगर ने. विपे चक्रवर्त्तिनी रुद्रि देखीनें कामनोगमां गृह अशने अचुन नियाणुं कछुं, ते पडि म्युं नही, तेनां ए फल ठे. जे माटे धर्मेने जाणतो पण कामनोगमां मूर्खीणो बुं. जेम हाथी होय ते घणो कचरो अने थोडुं पाणी जे स्थले होय तेमां पेटो अको अलने देखे खरो पण कचरामां खूत्या होय तेथी कांठे आवी न शके. एम हुं पण कामनोगमां मग्न थयो अको साधुनो मार्ग लेइ शकुं नहीं. मुनि बोल्या नोग अनित्य ठे. तेने जो तुं ठां मवा असमर्थ ठो, तो पण गृहस्थावासमां रह्यो अको आर्यकाम करजे. जो धर्मेने विपे रही सर्व जीवनी अनुकंपा करीश, तो पण वैमानिक देवता थइश ॥ यतः ॥ जइंतसि नोए चइं असत्तो, अ इक्ष्माइकरे हि रायं ॥ धम्मे छियं सबहियाणुकंपी, तहो हि सी देवइउवि उव्वि ॥ १ ॥ तुज्जेने नोग ठांमवानी बुद्धि अती नथी, अने आरंजपरिग्रहमां गृह ठे. तेथी एटलीवार विप्रलाप में कखो ते फोक थयो. माटे हे राजन् ! हवे हुं जाउं बुं ॥ यतः ॥ न तुप्प नोगे जइऊण बुद्धि, गिइोसि आरंजपरिगं हेसु ॥ मोहो कउं एत्तिउं विप्पलावो, गह्णामि रायं अममातिउंसि ॥ १ ॥ एम कहिने नियें विहार कखो. अनुक्रमें उग्र चारित्र पालीने तेज नवें सिद्धि वखा. ब्रह्मदत्ते पण कामनोग न ठांमया, ते उत्कृष्टा कामनोग जो गवीने सातमी नरकें नारकीपणें जइ उपन्यों. ते माटे अरुचिवंतने जे कहेवुं ते सर्व विजाप जाणवो. इति ब्रह्मदत्त कथा. श्रीउत्तरा ध्ययने.

हवे कोइक प्रतमां “ अईय अठे कहिए विजावो ” एवो पाठ ठे. त्यां एम अर्थ करवो के, (अईय के०) गइ ठे (अठे के०) वस्तु जेथी ते अतीतार्थ कहिये. तेनी पासे (कहिए के०) कछुं एटले माग्युं. ते पण विजाप जाणवो. एटले जे पोतानी पासे नथी ते परने गुं आपे ? ॥ यतः ॥ योगशास्त्रे ॥ परिग्रहारंजमग्ना, रयेयुः कथं परान् ॥ स्वयं दरिद्रो न पर, मीश्वरीकर्तुमीश्वरः ॥ १ ॥ इहां श्रीकृष्ण अने वीरासाजवीनो दृष्टान्त कहे ठे.

धारिका नगरीयें श्रीनेमिनाथजी समोसखा. कृष्ण प्र खें वंदना कखा नंतर प्र जीयें देशना दीधी. देशनाने अंते श्रीकृष्णें पूठ्युं के, हे स्वामिन् ! साधु चोमासामां विहार केम न करे ? प्र बोल्या. हे कृष्ण ! चोमासा

मां जीवनी उत्पत्ति घणी होय ठे तेथी विहार रतां जीवविराधना था य. माटे वर्षाकालें एक स्थानके अंगोपांग गोपवीने रहे. ते सांजली श्री कृष्णें प्रतिज्ञा करी के, सोल हजार मु टबंध राजाउने जतां वतां घणी हिंसा थाय, माटे चोमासामां कचेरी नहि जोडुं. एम कहीने घेर १ व्या. अने दुने निपेध कखो के, चोमासा मध्ये कोइ सजामां आवशो न हिं. ते दिवसथी लोकोमां देवसूती अगीयारश कहेवाय ठे.

हवे कृष्णनो जक्तिवंतो एक वीरो एवे नामें सालवी ठे. ते कृष्णतुं मुख जोया विना जमतो नथी. माटे नित्य बारणे आवी पूजा करीने जाय. एम चार मास जू १० रह्यो. चोमासुं व्यति अंत अयुं त्यारें वीरो आव्यो. तेने कृष्णें पूढ्युं के, तुं डबलो केम दे १५ ठे, त्यारें पासें बेठेला लोकें तांत कछुं. ते सांजली श्रीकृष्णें विचारुं, एनी महारा उपर आवडी न क्ति ठे ! तो हुं सर्वने कही मू' जे एने १५ वतां कोइ रोकशो नहिं. एवुं निर्धारी ते प्रमाणें श्रीकृष्णें स ने संजालाव्युं.

हवे कृष्ण महाराजने प्रतिज्ञा ठे के, पोतानी न्याने परणाववी नहीं. तेवामां जे कन्याने शणगार करावीने तेनी माता राज नामां मोकळे, ते कन्याने कृष्ण पूढे जे तमे राणी अशो के, दासी अशो ? त्यारें न्या कहे राणी अइ. तेने श्रीकृष्ण कहे के, राणी अशानी १ १ होय तो प्र जी पासे जइ चारित्र गीकार करो. त्यारें ते वात प्रमाण करीने चारित्र लि ये. एम करतां एक दिवस एक राणीयें पोतानी दीकरीने शीखवी मूक के. ज्यारें कृष्ण पूढे जे, राणी अशो के, दासी अशो ? त्यारें तुं दासीप मागजे. एवुं सांजली ते मरीयें पण तेमज कछुं. त्यारें कृष्णें चिंतव्युं के, हवे हुं एवुं करुं के, फरी बीजी ११ ए काम न करे. एम विचारी वीरासा जवीने एकांते तेडी पूढ्युं के, तें तहारा जवमां शी करणी करी ठे ? त्यारें ते बोढ्यो के, बोरडी उपर बेसीने में पडरें करी कार्किंमो माखो हतो, त था पांजणी करवानी घेंशनी कलशीमां माखीउ जरी हती त्यारें में तेनी उपर हाथ दीधो हतो, तेथी मट्टिका गणगणाट शब्द करवा लागी. व ली चोमासामां रथ चालवाना मार्ग मध्ये पाणी चाढ्युं जतुं हतुं, त्यारें में आडो मावो पग दीधो हतो, तेथी पाणी रोकाइ रखुं.

ते सांजली श्रीकृष्णराजा तखते बेसी सजामां कहेवा लाग्या के, सां

नलो, वीरो सालवी एवो बलियो ठे ॥ यतः ॥ जोय रत्तफणो नागो, वसं
तो बदरीवणो ॥ (पाठांतरे) आहउं पुढवीसठेणं ॥ पढरसठेण हउं, वेइम
इ णाम खत्तिउं ॥ १ ॥ जेण घोसवइ सेणा, वसंति कलुसी उरइ ॥ धा
री वामहठेणं, वेमई णाम खत्तिउं ॥ २ ॥ जेणे चक्कुक्कया गंगा, वहं
ती कलु सोदयं ॥ धारिया वामपाएणं, वेमई णाम खत्तिउं ॥ ३ ॥
माटे हुं एने आ कन्या आपुं बुं. एम कही श्रीकृष्णें कन्या आपी. वीरा
सालवीयें तेने घेर लावी. तखते बेसारीने सेवा करवा मांमी. एम केटला
एक दिवस गया नंतर कृष्णें पूठयुं. रे वीरा ! घरनां काम करावे ठे के, न
थी करावतो ? वीरो बोल्थो, हे महाराज ! हुं चाकरनी पेटें सेवा करूं
बुं. कृष्ण बोल्या, जो घरनां सर्व काम एनी पासें नहि करावे, तो तहारी
वात तुं जाणें. ते सांजलीने वीरो घेर आवी स्त्रीने कहेवा लाग्यो के, उ
ठ घेंश रांथ्य, पांजणी कख. ते स्त्रीयें कहुं, रे कोलिक ! पोतानी जाति वि
चार ! एबुं सांजलीने वीरोसालवी ताडना तर्झना करवा लाग्यो. त्या
रें ते रोती थकी माता पासें आवीने कहेवा लागी. मने महारो धणी
मारे ठे. ते सांजली राणीयें जइ कृष्ण आगल कहुं. कृष्ण बोल्थो, हे स्त्री,
महारो शो वांक ठे ? एणें पोतें दासीपणुं मागी लीधुं ठे. ते सांजली रा
णीयें कहुं जवाच्यो. हवे एदीहा लेशे. कृष्णें कहुं के, वीरासालवीने पूठि
यें. एम कही वीराने पूढी उत्सव महोत्सवथी तेने दीहा लेवरावी.

वली एकदा श्रीनेमिनाथ समोसखा ठे. तेमने कृष्णवंदना करवा
आव्या. त्यां द्वादशावर्त वंदनायें अठारहजार साधुने वंदना करवा मांमी.
त्यारें बीजा पण घणा राजायें कृष्णनी साथें वंदना करवा मांमी. नु में
स ये आक्या, पण वीरा सालवीयें कृष्णने अनुजाश्ये अठार हजार निने
वांच्या. पढी कृष्णें प्र जीने पूठयुं. हे स्वामिन् ! आज थाक घणो लाग्यो.
पूर्वे घणा संग्राम करतां पण क्यारें एवो थाक लाग्यो नथी. तेने प्र जीयें
कहुं के, हे कृष्ण ! एतो तमारो थाक उतखो, जाणो. जे माटे सातमा न
रकना दलिया त्रोडी त्रीजी नरकनाकखा, जिननामकर्म उपाज्युं; तथा ह्यायि
क समकित कहुं. ते सांजली कृष्ण बोल्या, फरीथी वंदना करूं. जेम शेष त्रण
नरकना दलिया त्रुटे. परमेश्वरें कहुं, ते नाव हवे न आवे. त्यारें कृष्णें
पूठयुं. हे स्वामिन् ! वीराने श्यो लाज थयो ? प्र जी बोल्या. एकतो तें रूडुं

અન્યું, અને બીજું કાયકેશ થયો. એ વે શિવાય બીજો િંડ લાન વીરાસા
લવીને થયો નથી. િત્યાદિક સર્વ અધિકાર શ્રીઆવશ્યકનિર્યુત્તિ મધ્યે
હે. વીરા ાલવીયેં ણની ઘણી સેવા નક્તિ કરી. પણ ફલ કાંડ્યે ન પા
મ્યો. કેમ , કૃષ્ણ પોતેંજ ારંજ પરિગ્રહેં મગ્ન હતા, પોતાની પાસે ચારિત્ર
ધન ન હતું, તો વીરાને સંસારથી કેમ પાર ઉતારે? એમ ઉપનય જોડવો ॥ ૪૭ ॥

॥ અસંપહારે કહિએ વિલાવો (અસંપહારે કે૦) અનિશ્ચિત અર્થ એટલે
પરમાર્થ મજ્યા વિના જે અર્થ (કહિએ કે૦) કહેવો, તે ગામડીયા પુરુ
ષની પેઠે (વિલાવો કે૦) વિલાપતુલ્ય જાણવો. તેની યા કહે છે.

કોંક ગામને વિષે કોંક મૂર્ખ હતો, તે દૈવયોગેં સમ રાગ રાગિણી
ની જાણ એવી કન્યા પરણ્યો. પઢી તે િને આણુ કરવા ગયો. તિહાં સા
રે તે મૂર્ખના સાલા હતા, તેમણેં વિચાર કહ્યો કે, આપણે પ્રજાતે પંચમ
રાગ કરી . તે વિચાર તેની જગિનીયેં સાંજલ્યો. તેણીયેં જરતારને કહ્યું કે,
તમને મહારા જાણ્યો રાગની વાત પૂઠે ત્યારેં કહેજો કે, એ પંચમ રાગ થયો.
પઢી પ્રજાતે ાલાયેં તેમજ પૂઠ્યું, ત્યારેં મૂર્ખેં કહ્યું કે, એ પંચમ રાગ છે,
તે સાંજલી સાલાયેં મનમાં વિચાણું કે, એતો ણુંગ પૂંઠ વિનાનો પશુ છે. પ
ણ કાંક ઘરનો નેદ મલ્યો, જણાય છે. એમ ચિંતવી નગર બહાર જડને ચા
રે કાને વિચાર કહ્યો કે, આપણે પ્રાતઃકાલેં ધન્યાશ્રી રાગ કરવો ॥ યતઃ ॥
ષટ્કર્ણો નિયતે મંત્ર, શ્રતુષ્કર્ણો ન નિયતે ॥ દ્વિકર્ણસ્ય તુ મંત્રસ્ય, બ્ર
પ્યંતં ન ગહ્વતિ ॥ ૧ ॥ એમ કરી પ્રાતઃકાલે ધન્યાશ્રી રાગ કરીને પૂઠ્યું કે,
એ શો રાગ ? તેવારેં મૂર્ખ બોલ્યો એ ઢઠો રાગ. તે સાંજલી સાલા તાલી દેડ
ને માંહોમાંહે હસવા લાગ્યા. મૂર્ખ બોલ્યો. રે મૂર્ખો ! હસો ઢો છું ? કાલે
તમે પંચમ રાગ કહ્યો હતો. માટે આજ ઢઠોજ રાગ યુક્ત છે. જે કારણે
પાંચ પઢી ઢ એમ તો બાજ ગોપાલ પણ જાણે છે. તે સાંજલી વલી સાલા
ઘણુંજ હાસ્ય કરવા લાગ્યા. ત્યારેં તેની િયેં જણાવવા માટે ધાન્યની
હાંમલી દેખાડી. તે દેખી મૂર્ખ બોલ્યો. જાણ્યું જાણ્યું એ તોદ્વડ રાગ છે. ત્યારેં
વલી અત્યંત હાંસી યોગ્ય થયો ॥ એ કથા એજ ગૌતમ લકની વૃત્તિમાં છે ॥

॥ વિસ્કિત્ત ચિત્તે કહિએ વિલાવો (વિસ્કિત્તચિત્તે કે૦) વ્યાકેપવંત ચિત્ત
વાલાને જે (કહિએ કે૦) કહેવું, તે સર્વ (વિલાવો કે૦) વિલાપતુલ્ય
જાણવું. તે ઉપર વટુકની કથા કહે છે.

कोइक गामने विषे एक ब्राह्मण कथा कहेवा बेगो. तेने ज्यारें वे घडी थइ, त्यारें ब्राह्मणें पूठयुं के, कांइ समज्या ? त्यारें एक बटुक बेगो हतो, ते बोव्यो. समज्या. विप्र कहे गुं समज्या ? बटुक बोव्यो. तमारो हरडियो (गलानी नीचेनो जाग) हालतो हतो. विप्र बोव्यो. आते तें गुं धाखुं ? कांइ कहुं तुं तेमां प्रमाण कर. बटुक बोव्यो. फरी कथा कहो तो प्रमाण करुं. त्यारें विप्रें फरी कथा कहेवा मांमी. वली बे घडी थइ एटले पूठयुं के, प्रमाण कखुं ? त्यारें बटुक बोव्यो. आ दरमांथी ७०७ कीटिकाउ नीक ली, अने सातसे सात पेठी. विप्र बोव्यो. चूंमा ! एमां गुं प्रमाण कखुं ? हुं कहुं ते वात धाखुं. बटुक बोव्यो, फरी कथा कहो. विप्रें फरी कथा कहे वा मांमी. वली विप्रें बे घडी पठी पूठयुं. कांइ धाखुं ? बटुक बोव्यो. हा में धाखुं. विप्र बोव्यो, गुं धाखुं ? बटुक बोव्यो के, तमने कथा कहेतां घणी वा र थइ. हवे क्यारे मूकशो ? त्यारें विप्रें कखुं. में फोगट विलाप कखो ! मा टे विहितचित्तवालाने न कहेवुं. ए कथा उपदेशरत्नाकरमां ठे ॥ ५० ॥

॥ बहू सीसे कहिए विलावो (कुसीसे के०) कुशिष्यने (बहू के०) घणुं (कहिए के०) कहेवुं ते युगप्रधान कालिकाचार्यना शिष्योनी पेटें (विलावो के०) विलाप जाणवो. तेनी कथा कहे ठे.

कालिकाचार्यने सर्व शिष्य आलसु मव्या हता. गुरु घणी शिक्षा दीये तो पण वेलाये पडि मणुं पडिलेहण न करे. आंखो चोलता थका असु रा उठे. एक दिवस आचार्यें विचाखुं के, हुं एमने केटली शिक्षा देउं ! जे कहुंहुं ते सर्व अलेखे जाय ठे. एम चिंतवी प्रातःकाले प्रतिक्रमण तथा पडिलेहण करीने एक शय्यातर आवकने जणाव्युं के, हुं अमुक ग्रामे सागराचार्य पास जाउं तुं, कदाचित् अति आग्रहे महारा शिष्यो पूठे तो, महारुं ठेकाणुं बतावजो. एम कही गया. पठी केटली एक वेलाये चेला उठ्या तेणें गुरुने दीठा नही. खोलतां पण जळ्या नही. त्यारें विचाखुं के, ज्यां गया हजो ? त्यां शय्यातरी आवकने कहीने गया हजो. माटे शय्यातरी आवकने घेर जइ पूठयुं के, गुरुजी क्यां गया ? ते बोव्यो, फिट मूखों ! पांचजो शिष्य मलीने एक गुरुने जालवी न शक्या ? गुरुने खोइ बेगो. ते ने शिष्योयें कखुं तमने कही गया हजो, माटे अमने बतावो. शय्यातरी बोव्यो. तमारा डुःखेंज गया ठे, गुरुजी नित्य तमने ठबको देता हता, पण

तमे नता नथी. त्थारें गुरुजी शुं करे ? हारीने जता र । ते सांजली चेला बोल्या. हवे फरी एवुं न रियें. पण हमणा ने बतावो. शय्यात रीयें कहुं के, सागराचार्य पास गे. ते सांजली वें शिष्योयें विहार क । लोक पूठे कोण धु जाय ठे ? त्थारें ते कहे कालिकाचार्य जाय ठे.

हवे पूर्वें कालिकाचार्य पण गरचार्यने उपाश्रये जइ जग्या मागी ए कांते उत । ठे. ते सागराचार्य, कालिकाचार्यना शिष्यना शिष्य ठे, पण तेणें पोताना दादा गुरुजीने नजरे दीठा नथी. माटे उल । नही. पण लोकने महोडें सांजल्युं ठे के, कालिकाचार्य इहां आवे ठे. तेथी मनमां घणी होंश ठे के, दादा गुरुजी वशे तेमनें वांदीलुं. एम करतां साधुनो संघाडो पूठतो पूठतो त्यां ।व्यो. अने पूठवा लाग्या के, हे सागराचार्य ! इ हां रुजी आव्या ठे ? सागराचार्य बोल्या. गुरुजी तो आव्या जाण्या न थी. पण एक मोसो प्रा णोतो आव्यो ठे. त्थारें ते बोल्या, अरे नला आ दमी ! एज गुरुजी ठे. ते सांजलीने सागराचार्य घणुं लाजी गया. जे मा टे एकतो दादा गुरुजी थाय, अने वली उलख्या नही, बीजुं वली प्राहुणा जाणीने व्या ।न प्र ख उत्कर्षथकी घणुं लटकाथी कहुं. वली शिष्योने वाचना आपी. ते पण घणोज पोतानो उत्कर्ष जणाय एम आपी. वली एम पण पुठ्युं हतुं के, हे मोसा ! व्याख्यान तथा वाचना प्र ख अवल रीतें थाय ठे के, नही ? ते वखत मोसायें पण कहुं हतुं, जे घणुं रूडीरी तें थाय ठे. एवी वातो करीहती माटे घणा लाज्या. अने पश्चात्ताप करवा लाग्या के, अहो ! ए ज्ञानना स इनी आगल में महारो एटलो उत्कर्ष कथो ? ए महोटा खेद जेवी वात थइ. एम विचार करतां सद्गुये आव्या. गुरुने वंदना करी. आहार करीने बहार नूमिकायें गया. त्यां चेलाउने क हुं के, नाजनमां वेळु नरी लावो. ते पण वेळु नरी उपाश्रये लाव्या. त्यां चालणी मंगावी. ते वेळु चालणीयें चाली तेमांथी कचरानो ढगलो अल गो कथो. पढी ते जीणी वेळु चेलाउ पास उपाश्रयीने बीजे ठेकाणे ढग लो कराव्यो. वली त्यांथी उपाश्रयीने बीजे ठेकाणे ढगलो कराव्यो. एम करतां थोडी थोडी वेळु उढी थतां थतां बधी वेळु खपी गइ. त्थारें चेलायें पूठ्युं स्वामि ! ए शुं करो ठो ? आचार्य बोल्या, हे शिष्यो ! पूर्वें श्रीसुधर्मास्वा मीयें जंबूने श्रुत आप्थुं. जंबूस्वामीयें प्रजवाजीने आप्थुं. प्रजवास्वामीयें

सध्यंजवसूरिने आप्पुं. एम एकना कोठाथी बीजाना कोठामां आवतां सू
 क्षज्ञान तो उठुं थतुं गयुं. एम जतां जतां स्थूल कांकरा सरखुं आज्ञा
 न रहुं ठे. तेमां वली अहंकार करवो ते शा लेखे ? ते सांजलीने सागरा
 चार्ये विचारुं के, अहो ! गुरुजीये मने शीखामण दीधी. एम चिंतवी गुरु
 जीने स्वमाव्या. इत्यादि. माटे घणा कुशिष्य करवा ते विजाप जाणवो.
 एम श्रीउत्तराध्ययन सूत्र मध्ये गर्गाचार्यना शिष्य पण जाणवा. इति श्री
 सकलसज्जामिनीजालस्थलतिलकायमानपंमितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्य
 पंमितपद्मविजयगणिकृतबालावबोधे श्रीगौतमकुलकप्रकरणे सप्तमगाथायां
 पंचोदाहरणानि समाप्तानि ॥ ७ ॥

हवे आठमी गाथा कहे ठे. तेने पूर्व गाथासार्ये ए संबंध ठे. पूर्वे हीणा
 शिष्यादिक मजे, ते विजाप जाणवा. ते माटे इहां कहे ठे. जे हीणा राजा
 होय, ते दंम करवाने तत्पर होय. ए संबंधें आवी जे आठमी गाथा ते कहे ठे.

**डुछ हिवा दंमपरा हवंति, विज्जाहरा मंत
 परा हवंति ॥ मुक्का नरा कोवपरा हवं
 ति, सुसाणो तत्तपरा हवंति ॥ ८ ॥**

अर्थः—डुछहिवा दंमपरा हवंति (डुछहिवा के०) डुछराजा होय ते
 (दंम के०) प्रजाने दंमवाने विषे (परा के०) तत्पर (हवंति के०) होय.
 एटले राजा प्रजाने दंमवा माटे तत्पर होय. अर्थात् हीन राजा होय
 ते प्रजाने दुःख आपे ते उपर बलराजानी कथा कहे ठे.

क्षितिप्रतिष्ठित नगरें बल नामें राजा राज्य करे ठे. ते शत्रुने विषे बल
 देवनो लघु नाइज होय नहिं, एवो बलीयाना पण बलने टालनारो ठे. अन्य
 दा घणो वर्षाद आव्यो. तेणें करी नगर बहार नदी ठे, त्यां पूर आव्युं.
 ते पूर जोवा सारु नगरना घणा लोक आव्या ठे. त्यां कोटवाल पण जो
 वा आव्यो ठे. ते पूरमां एक महोदुं बीजोरुं तणातुं आव्युं. तेने कोटवाले
 दीतुं. तेवारें नदीमां पेसी ते बीजोरुं काढी लेइने बलराजाने जइ आप्पुं.
 ते बीजोरानो वर्ण पण घणो सुंदर, सुगंध पण घणी, स्वाद पण घणो,

पौष्टि ता प उत्कृष्ट, एं बी जोरुं आस्वादन रीने रा । घणो हर्ष पा
 पो. कोटवालने आदर देइने पूठवा लाग्यो. ए बी जोरुं । इंधी प ।
 कोटवाल बोड्यो, नदीना पूरमां तणातुं । वतुं । रा । बोड्यो ए
 बीजोरानी मूल उत्पत्ति खोली । ठो. त्थारें ते पण नदीने कोलवा ला
 ग्या. त्थां । गल तां ए वन दीतुं. ते वनमां पेसवा । म्थुं, एटले
 पांसे गोवाजिया हता ते बोड्या रे जाइउ ! जे कोइ ए । इंधी ल ले ठे,
 ते निश्चै । रण पामे ठे, माटे विचारी काम । रजो. ते सांजली कोटवाल
 पाठो वड्यो. जे । रण माटे “मरण । नञ्जियं” तेणें आवीने राजा
 ने । थुं. राजा पण सर्व मर्यादा मूकीने एम कहेतो हवो के, । पणा
 नगर । वारो बांधो. नित्य एके । म । थ जइने बीजोरुं लावे. ते सांजली
 ने कोटवाल पण नित्य । लोकना नामनी चीठी लखी. एक घडामां
 नाखीने । मारी । न्या पासे चिठी कढावे. तेमां जेना नामनी पत्री नीक
 ले, ते । मराजानी दूती सरखी लोकने लागे, । ने ते पुरुष बीजोरुं त्रो
 डे, एटले मरी । य, ते बीजोरुं कोटवाल लावीने निरंतर राजाने । पे.
 ए रीतें लोकोनो ह्य थतो हवो. सर्व नगरना लोक जयत्रांत थता रह्या
 के, । ज । मरवानो वारो आवशे, के काल आवशे.

हवे एक दिवसें जिनदा । नामें आवकनी चिठी नीकली. त्थारें ते आ
 वकें, घरदेरासरमां पूजा करी, घरमां स्वजन । टुंबने । वीने सागारी प
 । स्काण कथुं के, जो ए उपसर्गथी जीवतो आवीश, तो । हार पाणी
 लेइश. अन्यथा जाव । व सूधी प । स्काण ठे. पठी ते आवक अदीन मन
 थको जाणियें लीला वनमांज पेसतो होय नहि !!! तेम वनमां बीजो
 रुं लेवा जतो हवो. त्थां ते महाबुद्धिवंत, धीर पुरुष, गाढे स्वरें, ‘ नमो
 रिहंताणं ’ कहेतो थको वनमां पेठो. ते समये ते वननो अधिष्ठाय
 क । कुइ व्यंतरदेव पूर्वजवे व्रत विराधीने उपन्यो ठे, ते नमस्कार सांजल
 वाथी तेने पाठलो जव सांजखो. तत्काल प्रतिबोध पा । पो. हाथ जोडी प्रत्य
 क । थइ आवकने नमस्कार करी घणी जक्ति पूर्वक कहेतो हवो के, हे जिन
 दास ! तमेंज महारा गुरु ठो, सदा पूजवा योग्य ठो, तमे मने धर्म पमा
 पो, पापथकी वाखो, माटे आजथी घेर बेठां हुं तमने बीजोरुं पढोचाडीश.
 जिनदास आवक कृतकृत्य थइ पाठा आव्या. राजाने सर्व व्यतिकर

॥ हवे ते व्यंतर बीजोरुं आपे, ते लइने शेर आवी राजाने निरंतर आपे. राजा जिनदासनी घणी स्तवना करे, जैनधर्म वखाणे, एम शासननी उ ति थइ. शेर राजाने घणुं मानीतो थयो, सकल नगरना लो कने हर्ष थयो, लोक सर्व नवो जन्म मानता घेर घेर उत्सव मांमता ह वा. ए कथा वृंदारवृत्तिमां ठे. राजायें एक रस इंडीयनो लोलुपी थइ सर्व नगरनी हत्या पण हिसाबमां न गणी. नगरदंमथुं. माटें छुष्टराजा एवा होयं.

॥ वि । हरा मंतपरा हवंति (विज्ञाहरा के०) विद्याधर होय, ते मेघ रथनी पेठें (मंतपराहवंति के०) मंत्रसाधवाने तत्पर होय ते कथा कहे ठे.

आ नरतक्षेत्रने विपे वैताढ्य नामा पर्वत ते जेम बेहु पांखे पंखी फ रशी रहे, तेम बेहु पाखें नरतने फरशी रह्यो ठे. त्यां उत्तरश्रेणीने विपे आ नूषण सरखुं देवताने पण वद्वन एवुं नगर होतुं हवुं. त्यां बे विद्याधर सगा जाइ तरुणवयवाला, मांढोमांहे प्रीतिवंता एवा मेघरथ अने विद्युन्मा ली नामें होता हवा. ते बेहुजणें नीच लनी उपनी कन्या परणीने एक वर्ष सूधी ब्रह्मचर्य पाजवुं. ते विधिप्रमाणे विद्या साधवा माटें गुरुनी आ झा मागीने विचार करता हवा के, आपणे ए विद्या साधवा सारु नूचर मनु ष्य पासे जइयें. त्यां आपणी विद्या सिद्ध थ्यो. पठी दक्षिण नरतमां वसंतपुर नगरें चंमालनो वेष करी चंमालना पाडामां आव्या. त्यां बुद्धिप्रपंचें क री कोइक महा द्विनिधान एवा चंमालनी साथें प्रीति मांमी. एकदा मा तंग बोव्यो. तमनें आव्यां घणा दिवस थया. माटे तमे क्यांथी आव्या, अने केम आव्या, ते वात कहो. तेवारें ते बेहु विद्याधर पण पोतानो स । व गोपवीने बोव्या. मे द्वितिप्रतिहि नगरथी आव्या. अमने अ मारा मातापितायें दुंबबहार करी काढी मूक्या. तेम मे पण रीसें करी नीकव्या. ते फरतां फरतां इहां आव्या. मातंग बोव्या सुखें सुखें इ हां रह्यो. जो तमारी इच्छा होय तो एक एक कन्या पण देइयें. पण अमा री कन्यानुं पाणिग्रहण करो तो, अमारुं उचित अनुष्ठान सर्व करवुं पड शे. विद्याधरोयें कहुं के, एमज करीशुं. ते वेला चांमालें पण पोतानी ए क काणी अने दंतुर एवी बे कन्याउ तेमने परणावी दीधी.

हवे विद्युन्माली तो चंमालनी कन्या उपर घणो राग धरे. रूपिणीनी पर पण मोही र ॥, तेथी विद्यासाधन करे नहीं. एम करतां अनु में ते

વિદ્યુન્માલીની િ ગર્જવતી અફ. અને વર્ષપણ સંપૂર્ણ અયું. એટલે મેઘરથ તો સાધવા માંમેલી વિદ્યાને સિદ્ધ રીને સિદ્ધ વિદ્યાવંત અયો, તેવારેં પ્રી તિયેં રીને નાફને હેવા લાગ્યો. હે નાફ ! આપણને વિદ્યા સિદ્ધ અફ.

પણે હવે ચંદાલ લ મૂકી વૈતાઢ્યમાં જફ વિદ્યાધરનાં સુખ જોગવિયેં. તું ચંદાલણીને તજીદે, હવે આપણને વિદ્યાધરી કન્યાડ સ્વયંવરાયે આવજો. તે સાંજલીને વિદ્યુન્માલી પણ લ ાથી નીચું રવ રી બોલ્યો. હે નાફ ! તમે તો કૃત ત્ય અયા. રાક્ષીને સિદ્ધ વિદ્યા કરી. તે માટે તમે તો સુખેં જાડ. હુંતો ધમ સત્વનો ધણી હોવાથી મેં નિયમરૂપ વૃદ્ધ નાંઈ. માટે

જને વિદ્યા સિદ્ધ ક્યાંથી આય ? વલી તમે સુવિદ્યાવંત અને હું અવિ ા વંત માટે સાથેં આવતાં પણ લાજ ડપજે ઢે. વલી હમણા મહારી િ સ ગર્જા ઢે, તે કેમ તજાય ? તે માટે તમને કલ્યાણ આડ. તમે વિદ્યાવંત અકા

સેં જાડ. હું વિદ્યારહિત અકો ટુંબને રવ કેમ દેશાહું ? મેં પ્રમાદે કરીપો તાના આત્માને પોતેં ઠગાવ્યો. હવે ડ્યમવંત અફને વિદ્યા સાધીશ. એક વર્ષ પઢી મહારા ડપર સ્નેહ રાક્ષીને તેડવા આવજો. હું તમારી સાથેં આવીશ. એમ મેઘરથ પણ ચંદાલણીનો સ્નેહ વિદ્યુન્માલીને મૂકાવી ન શક્યો. તેથી પોતેં એકલોજ વૈતાઢ્યેં ગયો. તેને ટુંબેં પૂઢ્યું. એકલા કેમ આવ્યા ? તમા રો નાફ ક્યાં ઢે ? ત્યારેં તેણેં ટુંબને વિદ્યુન્માલીની કથા કહી સંજલાવી.

હવે વિદ્યુન્માલી પણ સ્વપ્નની પેતેં વિદ્યાધરનાં સુખ વીસારી મૂકીને ચંદાલણીયેં પુત્ર જણ્યો તે દેશ્વી હર્ષ પામતો હવાં. વલી પણ વિદ્યુન્માલી ની િયેં ફરી ગર્જ ધલ્યો. હવે મેઘરથથી પણ નાફનો વિયોગ રવમાતો ન થી, માટે વિચારવા લાગ્યો. હું દેવાંગનાસરસ્વી વિદ્યાધરીયોને જોગવું હું. અને મહારો નાફ તો કાણી દં ર ચંદાલણીને જોગવે ઢે. હું સાત જૂમિ યા આવાસને વિષે રહું હું. અને નાફ તો હાડકા પ્ર સેં સહિત મસાણ સરસા ઘરમાં રહે ઢે. હું વિવિધ વિદ્યાસહિત મનોવાંઙિત કરું હું. અને નાફ તો જુનાં વ પહેરે ઢે. કદન્ન આહાર રાય ઢે. એમ ચિંતવતો કેમે કરી એક વર્ષ કાઢીને વલી વિદ્યુન્માલી પાસેં આવી કહેવા લાગ્યો. કે ના ફ ! ચાલો જફ વૈતાઢ્ય પર્વતેં, વિદ્યાધરનાં સુ જોગવીયેં.

તે સાંજલી વિદ્યુન્માલી વિલસો અફ બોલ્યો. હે નાફ ! મહારી સ્ત્રી, વલી ગર્જવતી અફ ઢે. તે હું ચાલું તો તેને કોણ આધાર આય ? હું તહારી પે

तैं कठोरहृदयवंत नथी. ते माटे जाइ तमे जाउ. वली अवसरें दर्शन दे जो. हमणांतो हुं इहांज रहीश. महारा उपर रीस करशो नही. ते मेघ रथ जाइने प्रतिबोध देतो ठेवट थाकीने पोताने ठेकाणे गयो. जे माटे जडने गमे तेवो उपदेश द्यो, पण लागे नही. हवे ते विद्युन्मालीने बीजो पण दीकरो आव्यो. तेवारें तो ते स्वर्गथी पण अधिक सुख मानतो वस्त्र जोजननुं दुःख जोगवे. बेहु बालक खोलामां वेठा. वडीनीत जघुनीत करे, तो पण ते तेने गंगा नानी पेठें मानतो हवो, चंमालणी तना करे, ते पण दासनी पेठें खमे, स्नेहबंधें करी मेघरथ पण वारंवार तेनी पासें आवीने कहे के, हे कुलवंता ! तुं चंमाल कुलें म रहे. जे मानस सरोवरनो हंस होय ते कांइ घरनी खालकुंमीमां रति न करे. माटे तुं पोता ल गुं मलिन करे ठे ? एम आलिंगन देइने कहे तो पण विद्युन्माली माने नहीं. ठेवटे हुं नही आवुं. एम कहीने ते मेघरथ पोताने ठेकाणे पहतो. त्यां पोताना पिता संबंधी राज्यने घणा काज सूधी पाजी अवसरे पोताना पुत्रने राज्यें थापी सुस्थित नामा अणगारनी पासें चारित्र लेइ तप तपीने स्वर्गे गयो. एम जे विद्याधर होय, ते मेघरथनी पेठें मंत्र साधवा तत्पर होय. ॥ ए थका परिशिष्टपर्वणीमां जंबुस्वामीअधिकारे ठे.

अर्थः—मुस्का नरा कोवपरा हवति (मुस्का नरा के०) मूर्खनर जे होय ते (कोवपरा के०) कोप एटले क्रोध करवानें विषे तत्पर एवा (हवति के०) होय ठे. ते उपर अहिर अने आहिरीनो दृष्टांत कहे ठे.

कोइक अहिर पोतानी जार्याने सार्थे लेइने घी गाडुं जरिने वेचवा माटे पासेना नगरमां चौटामध्ये आव्यो. घी वेचवा मूर्ख ठेराठ. ते घीने उतारवा माटे जरतार गाडीउपरथी घडो पड़े, ते आहिरणी हेव ल उनी रही ले. एम करतां किमेक आपतां अथवा लेतां अणउपयोग थकी एक न्हानो घडो आहिरणीना हाथमांथी चूंस पड्यो. ते जांगी खं मोखंम थयो, त्यारें घीनी हाणी थइ. अहिर मन डहवाणुं. माटे उलंजा देवा सारु जार्याने कर्कश वचन कहेवा मांमयां. जे हे पापिणी, दुःशीला ! कामें विमंभना पामी थकी, कोइ रूपवंत तरुण पुरुष सा जोती थकी रूडी रीतें घडो लेती नथी. त्यारें ॥ पण कठोर वचन सांजलीने महा कषाय प्रकट थते होव फफडावती, न कंपावती, जांपण चढावती, का

જાં ટાઢુ હા વિ રાજ ને રીને પાઠું બોલી રે અથ ગા ઢિયા !
 ધીનો ઘડો પે ઢે, તેમાં ચિત્ત રાખતો નથી ? પણ દોન્મત્ત કામિની
 નાં સ્વકમલ પોતો રહે ઢે. ને સાં મને ઠોર વચન હે ઢે ? તે
 સાંજલીને આહિર પણ અત્યંત કોપાનલેં બલતો, જેમ તેમ અસંબંધ બોલ
 વા લાગ્યો. િ પણ તેમજ અસંબંધ, અસંજસ બોલવા લાગી. એમ કરતાં
 પરસ્પર વલગ્યા, ઝૂમા ઝૂમી અફ, કેરો કેશ પ ઢ્યા, મારા મારી આવ્યા,
 એટલે પગ ાધો પાઠો પડતાં ઘડા િહેલું ધીતો પ્રાયેં ઘલું ઝૂંચ્યેં ઢલી
 ગયું. તેમાં કેટલું ધરતીયેં શોષી લીધું. કાંઈ રહ્યું તે કૂતરાં ચાટી ગ
 યાં. િંક ગાડીમાં બાકી રહ્યું હતું, તે તાકી રહેલા ચોરપ્ર સ્વ લેઈ ગયા.

હવે એની ાયેં બીજા આહિર ગાડીયો ઝરીને ધી વેચવા આવ્યા હ
 તા, તે વે વેચીને પરિવ ા. ઘેર વાને ઝજમાલ થ ા સદુ કોઈ પોતા
 ને ઘેર ગયા. અને એ આહિરને િ સાથે લડતાં શેષ સ્વલ્પ દિવસ બાકી
 રહ્યો, ત્યારેં ૬ શમ્ . િંક પ્રથમથી ધૃત વેચ્યું હશે તે િંક લેઈને
 િનત્તાર પોતાના ગામઝળી ચાલ્યા. માર્ગમાં સૂર્ય અયો, દશે દિશા
 યેં િંકાર વ્યાપ્યો. ત્યારેં ચોર આવીને વ , બલદ અને િંક લેઈ ગયા.
 એમ જે મૂર્ખ િંક કરે તે ડુઃ જોગવે. એ કથા ઉપદેશરત્નાકરમાં ઢે ॥

॥ સુસા ણો તત્તપરા હવંતિ (સાધુણો કે) જ્ઞા ઉત્તમ જે સાધુ
 નિરાજ ઢે, તે (તત્તપરા કે) તત્ત્વ જે પરમાર્થ તેને વિષે તત્ત્વર એવા
 (હવંતિ કે) હોય ઢે. તે ઉપર આર્યસુહસ્તિ, આર્યમહાગિરનો દ્વંત કહે ઢે.

શ્રીયૂલિજ્ઞજીના એક આર્ય મહાગિરિ અને બીજા આર્ય સુહસ્તિ એ વે
 હુ શિષ્ય દશ પૂર્વના ધણી અયા. તે પૃથ્વીતલને વિષે જ જીવને ઉપગાર
 કરતા વિચરે ઢે. એમને બાલક થકા યદ્ધા આર્યાયેં માતાની પેઠેં પાલ્યા.
 તે માટે આર્ય પદ આગલથી પ્રસિદ્ધ પામ્યું ઢે. અ ક્રમેં જગદ્બંધુ મહાગિ
 રિ અનેક વાચનાયેં કરી ઘણા શિષ્ય નિપજાવી પોતાનો ગૃહપરિવાર આ
 ર્ય સુહસ્તિને સોંપી પોતેં જિનકલ્પ વિઘ્નેદ ગયો માટે ગૃહની નિશ્રાયેં રહે
 તા થકાંજ જિનકલ્પ વૃત્તિયેં મન થકી એકાકીપણેં વિચરે ઢે. એકદા પા
 મલિપુરેં આવ્યા. ત્યાં વસુજૂતિ નામેં શેઠને આર્યસુહસ્તિયેં પ્રતિબોધ દેઈને
 જીવાજીવાદિક તત્ત્વનો જાણ એવો શ્રાવક કહ્યો ઢે. તે શેઠ પણ આચાર્ય
 ને અનુસારેં ટુંબને ધર્મદેશના દે, પણ કોઈ પ્રતિબોધ પામે નહી. તે શેઠેં

गुरुने कह्युं, हाराज ! महारो प्रतिबोध लागतो नथी, माटे तमे प्रतिबोध
यो. ते सांजली आर्य सुहस्तिजी श्रोतने घेर देशना दीये ठे. एवामां आ
र्य महागिरि पण निहाने अर्थें त्यां आख्या. तेमने आर्य सुहस्तिजीयें उ
जा यइने नमस्कार कखो. ते जोइ श्रेष्ठी बोल्या. तमे जगतने वांदवा यो
ग्य ठो. तो तमारो पण कोइ गुरु ठे ? जे माटे तमे पण नमस्कार करो
ठो ? आर्य हस्ति बोल्या. ए आचार्य महारा गुरु ठे. ए सर्वदा नांखी दे
वातो आहार लइने आहार करे ठे. ए निरंतर उपवासी ठे. एमना पग
नी रज, ते पण महारा सरखाने पगे लागवा योग्य ठे. एम आर्यमहा
गिरिनी स्तवना करी, श्रोतना कुटुंबने प्रतिबोध देइ पोताने स्थानकें आ
व्या. श्रोतें पण महा जक्तिवंत यइने कुटुंबने कही मूक्युं के, ए गुरुराज
ज्यारें निह्ना लेवा आवे त्यारे अन्न पाणी नांखी देवानो आग्रह देखाडीने
एमने बहोरावजो तो महाफल थरो.

बीजे दिवसें वली आर्यमहागिरिजी पधाखा. तेवारें तेज रीतें श्रोतना
टुवें रूडुं नांखतो देखाडी देवा मांमयुं, अने विनंति करी के, आ आ
हार मारें कोइ खातो नथी, माटे तमे ल्यो. गुरु पण उपयोग देइ, अकल्प
जाणीने ते आहार लीधा विनाज पोताने स्थानकें आवी आर्यसुहस्ति
ने कहेवा लाग्या के, तें महारो विनय कखो, तेशी बधुं अ न कखुं. त
हारा उपदेशें मने श्रावकें निह्ना आपवा मांमी. ते अ ह्ती. ते सांज
लीने आर्यसुहस्ती बोल्या. फरी एवुं नहिं करूं. एम कही आर्यमहागिरि
ना पग वच्चे माथुं घालीने अपराध खमाव्यो.

एकदा उ यणीने विषे ते बे नि पधा १. त्यां जीवितस्वामीनी र
थय १ ठे, तेशी यद्यपि परिवार घणो होवाथी नि नि स्थानके उताखा
ठे, तो पण यात्रामां सर्व जेगा नीकल्या ठे. एवामां राजमागें संप्रति राजायें
तेमने दीठा. त्यारें राजायें विचाखुं के, एवुं में क्यांएक दीतुं ठे. एम उहा
पोह करतां राजाने जातिस्मरण ज्ञान उपन. त्यारें गुरु पासे आवी पगे
जागी राजा, कहेतो हवो. हे जगवन् ! जैनधर्म ' भुं फल ? गुरु बोल्या, स्वर्ग
तथा मोक्ष. फरी पूठ्युं, स्वामिन ! अव्य सामायिक ' फल ? गुरु बोल्या,
अव्य सामायिक ' फल राज्यादिक पदवी जाणवी. एम सांजल्युं, एटले
राजाने प्रतीति उपनी. तेवारें राजा बोड्यो. मने उलखो ठो ? महारुं

ना ? रु पण उपयोग देइ बोल्या. हुं रूडी रीतें उजखुं बुं. ताहारो पा ठलो जव सां ल. एकदा अमे बेहु गुरुनाइ को बी नगरीयें ।व्या. त्यां व ।। सां डी हती, अने अमारो परिवार घणो हतो, ते ।टे अमे दा दा स्थानकें उत । हता अने वली ते ।ले डुकाल हतो, पण लोकने ।हार पाणी आपवानी जति अमारा उपर घणी हती.

एक दिव ए शैठना घरमां ।धु गोचरीयें पे . पठवाडैथी एक रांक पण पेठो. साधुने तो इहा प्रमाणे ते श्रावकें ।हारादि वहोराव्या. ते रांकें दीठा. जिह्वा लइने साधु वल्या. त्यारें रांक केडे आवीने जिह्वा मा गतो हवो. साधु बोल्या. अमाराथी तो न अपाय. अमारा रु पासे माग्य, त्यारें तेणे पण साधुउनी ।थें साथें आवी मारी पासे ।हार माग्यो.

।धुयें पण कह्युं के, अमारी पासे एणें आहार माग्यो हतो, त्यारें अमे पण ज्ञानना उपयोगें करी तेने जावि शा ननो उद्योतक जाणीने कह्युं के, जो तुं दीह्वा ले, तो तुज्जे अमे आहार आपियें. ते सांजली रांकें वि च ुं के, क तो हमणा पण निरंतर सहन करुं बुं. तो ते करतां व्रत '

सहन करुं तो घणुंज रुडुं. ने नोजननो लाज पण ठे. एम चिंत वीने दीह्वा लीधी. जूरख्यो हतो माटे मोदक पण यथारुचियें स्वाद करीने पेटजरि खाधां के, जेम श्वासोन्वासनो वायु पण पेसी न शके ! तेथी तेज रात्रियें मध्यस्थ परिणामें काल कखो. मरीने णाल राजाना पुत्रपणें तुं उपन्यो ठे ! ते वात सांजलीने राजा बोव्यो. तमारा पसायें हुं राज्य पा म्यो. तमें दीह्वा न दीधी होत, तथा जैनधर्म न फरश्यो होत, तो महा री शी गति थात ? ते माटे । जव अने परजवना तमे उपकारी ठो. तो हवे मुज्जे आज्ञा करो जे आप कहो ते करीने हुं कांइक अकृणी थाचं. गुरु बोल्या. आ लोक अने परलोकने विषे सुखदाइ एवो जैनधर्म ठे ते तुं अंगीकार कखुं. राजा बोव्यो. अरिहंत ते देव, धासु ते गुरु, ने अरिहं तें जाण्यो ते धर्म, ए महारे प्रमाण ठे, पढी पांच अणुव्रत, सात शिह्वाव्रत धरतो संप्रति राजा श्रावक थयो. त्रिकाल जिनपूजा करे, साहामी वात्स ल्य करे, जीवदयामां तत्पर थको वर्षोवर्षे संघसहित श्रीजिनेश्वरने पूजे, रथयात्रा करे, तेम दीन अनाथने दान देतो, त्रण खंमनो जोक्ता थइने, नरतद्धेत्रने जैनप्रसादें मंमित करतो हवो.

आर्य सुहस्तीजी त्यांज रहेतां कोइक वर्षे संघसहित देहेरानो यात्रोत्सवमांमयो ठे, त्यां निरंतर संघ यात्रा करवा नीकले. त्यारें आर्यसुहस्तीजी आवीने मंरुप मध्ये बेसे. तेमना ख आगल संप्रति राजा लघुशिष्यनी पेटें बेसे. ते चैत्य यात्राने अंते संघे रथयात्रा करवा मांमी. जे कारण मा टे यात्रानो उत्सव ते रथयात्रायेंज संपूर्ण थाय. ते वखत सुवर्ण, माणि कमय सूर्यना रथ सरखो दशे दिशायें अजुवाळुं करतो एवा रथमां श्री अरिहंतनी मूर्ति थापीने नीकल्या. तिहां पूजाविधिना जाण, एवा श्रद्धा वंत श्रावक ।त्र नणावतां, सुगंधी डव्यें प्रतिमाने विलेपन करतां, मुखे मुखकोश बांधीने मालती शतपत्रादिकनी मालायें पूजा करतां, कृष्णागुरु प्र खना धूप उवेखता, आरति उतारता, श्री अरिहंतने नमस्कार करी, आगुआनी पेटें आगल थइ रथने खेंचता ह्वा. अनेक प्रकारनां वाजिंत्र वाजते, घणी सोहागणी स्त्रीयो धवलमंगल गाते, ए रीतें हाट हाट प्रत्यें घर घर प्रत्यें नित्य पूजा अते, धन सार कुंकुमने उत्तम पाणीयें धरती सिंचते, अ क्रमें संप्रति राजाने मंदिरे रथ आव्यो. त्यारें रोमराजी विक स्वर करी, अष्टप्रकारी पूजा करी, घणा आनंदपूर्वक राजायें सर्व सामंतने बोलावीने कह्युं. जो तमें सार पदार्थनी इह्वा राखताहो, तो सम्यक्त्व ग्रह ण करो. जो मने स्वामीपणें मानो ठो, तो श्रमणना उपासक थाउ. महारे तमारा डव्य ' प्रयोजन नथी. मात्र में कह्युं ते प्रमाणे करो. एटले महारुं सर्व मनोवांढि कह्युं, एम कही सर्वने पोत पोताना देश प्रत्ये विदाय कख्या. ते पण स्वामीनी नक्ति साधुनी सेवा घणी करता ह्वा. ते सर्व राजाउयें पोतपोताना देशने विषे रथयात्रा प्रवर्त्तावी. ए रीतें जे प्रांत देश ह्ता, ते पण साधु विहारयोग्य थया. एकदा रात्रियें संप्रतिराजायें विचार्युं के, अनार्य देशमां साधुने विहार करावुं. पढी अनार्य देशना राजाउने बोला वीने कह्युं के, जेम मने कर आपो ठो, तेम महारा जे पुरुष आवे, ते क हे तेम करजो, एम कही पोताना पुरुषोने साधुनो वेष पहेरावीने अनार्य देशमां मोकल्या. ते त्यां जइ अनार्य लोकोने कहेवा लाग्या के अमने बे तालीश दोप रहित वस्त्र पात्र अन्न पाणी आपो. तथा जैनना शास्त्र नणो. इत्यादिक अमारुं कह्युं करशो, तो संप्रति राजाने रीज उपजशे. अन्यथा नहि उपजे. ए रीतें ते पुरुषोयें क . ते प्रमाणे ते सर्व करता ह्वा.

पढी रा ।यें गुरुने पूढ्युं. ।र्य देशनी पेटें अनार्य देशमां विहार केम नथी करावता ! गुरु बोल्या, अनार्य. देशमां ज्ञानें करी रत्न यीनो वधा रो थाय नही. राजा बोल्या नार्य देशने विषे साधुने विहार करावो तो तेनी च राइनी ।ल पडे. ए रा ।ना ।ग्रहथी केइ ।धुने ।ध्र इविड प्र ख देशें विहार कराव्यो. त्यां ते लो ।ो पण ए संप्रति राजाना पुरुष आव्या ठे, एम जाणी तेमने शनपानादिक शुद्धमान आपता ह्वा. एवुं अनार्य देशमां निरवद्य शुद्धमान आहार लतो देखी ते साधुउ गुरुनी आगल आवी विस्मयनी वात संजलावता ह्वा. ए रीतें संप्रति रा जायें अनार्य देशने पण साधुने विहारयोग्य कखा. वजी राजायें पाठला जब ' रांकपणुं संजारीने गामने चारे दरवाजे दानशाला मंढावी. त्यां पो तानो परनो वहेरो वंचो नथी, त्यां रांक प्र खने नोजन करावतां जे उगरे, ते रांधणिया तथा चाकर वहेंची ले. ए दिव राजायें पूढ्युं. उ गखुं नोजन कोण ले ठे ? रांधणिया प्र ख बोल्या. अमें लेइयें ठैयें. राजा बोळ्यो जे अ पाणी वधे ते निरवद्य आहारना लेनारा निने आपजो. ते ' तमने इव्य आपी '. ते पण राजाना क । जब निने ।पता ह्वा. नि पण ँ जाणी लेता ह्वा. वजी राजायें कंदोइने, तेजना वेच नाराने, दहिंना वेचनाराने तथा व ना वेचनाराने बोलावीने कखुं के, जे कांइ साधुने जोइये, ते आपजो ते ' मूल्य हुं ।पीश. कांइ पण शंका लाव शो नही. तेवारें ते पण घणा हर्ष पामता तेमज करता ह्वा. जेमाटे वा णिवाने तो वर वेचाय, एटले घणो हर्ष थाय.

ए सर्व वात आर्य सुह ।िजी सारीपेटें जाणे ठे, पण शिष्यनो राग व लवत्तर ठे, माटे बोळे नही. त्यारें ।र्यमहागिरि बोल्या. अरे ँ जा एतां थकां ' आहार ल्यो ठो ? हरि जी बोल्या "यथा राजा तथा प्र जा " जेम राजा रागें नक्ति करे ठे, तेम लोक पण तेने अ यायी पणें नक्ति रे ठे. ए वात सांजलीने महागिरिजी, आर्यसुहसि उपर को प्या, अने केहताह्वा के, तुं माया करे ठे माटे ।जथी महारे असांनोगिक पणुं ठे, आहार पाणीनो संबंघ नथी, आपणी निन्न सामाचारी थइ, तेथी तहारो महारो पंथ पण जूदो जाणजे. ते सांजलीने आर्यसुहस्तिजी कंप ता थका वालकनी पेटें पगे लागी हाथ जोडीने कहेवा ला ।. हे न

गवन् ! हुं अपराधी हुं. मने मिहामि डुक्कडं हो. महारो अपराध खमो. फरी एवुं नही करुं. आर्यमहागिरिजी बोल्या. तहारो शो दोष ठे ? पूर्वे श्री मन्महावीरस्वामी कही गया ठे के, महारा शिष्यनी परंपरामां श्रीस्थूलिङ्गी पढी ।माचारी हानि पामरो. अने श्री स्थूलङ्गीनी पढवाडे तो तीर्थना प्रवर्त्तावनार आपणे बेहु थया. ते माटे तें प्रभुनुं वचन खरुं कयुं. एम कही नि सामाचारी असांजोगिकपणुं थापी, उ यणीने विषे जीवितस्वामीनी यात्रा करीने, गजाग्रपद पर्वतने विषे अनशन लइ स्वर्गे पधाया. संप्रति राजा पण श्रावक व्रत पाली देवता थयो. अनुक्रमें मोह जरो. आर्य सहस्तीजी पण अ में अवंतिसुकुमालने प्रतिबोधी, प्रधान शिष्यने गह सोंपी, अनशन करीने स्वर्गे पधाया. ए कथा परिशिष्ट पर्वमां ठे. एरीतें साधु होय, ते तत्त्वने विषे तत्पर होय ॥ इति श्रीसकलसनाजामिनीनालस्थलतिलकायमानपंमितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्यपंमितप विजयगणिविरचिते श्रीगौतम लकवालावबोधे अष्टमगाथायां चत्वार्युदाहरणानि समाप्तानि ॥

हवे नवमी गाथानो प्रारंज करियें ठियें. तेने पूर्व गाथा साथें ए संबंध ठे के, पूर्व गाथाने अंतें कयुं के, जे सुसाधु होय ते तत्त्वने विषे तत्पर होय, ते सुसाधु तपस्यावंत पण होय, ते तप करीने कृमा करे तो शोना थाय. ते माटे शोनानी बात नवमी गाथामां कहे ठे.

सोहा नवे उगतवस्स खंती, समाहिजोगो पसमस्स सोहा ॥ नाणं सु णं चरणस्स सोहा, सीसस्स सोहा विणए पवित्ति ॥ ए ॥

अर्थ:-सोहा नवे उगतवस्स खंती (उगतवस्स के०) उग्र तपस्यावंतने (खंती के०) कृमाथकी (सोहा नवे के०) शोना होय. एटले उग्र तप करे तेनी शोना शी ? एम शिष्यें पूछे अके गुरु बोल्या के, जो कृमा सहित तप करे, तोज शोने. ते उपर सुकोसल निनी कथा कहे ठे.

अयोध्या नगरीयें श्रीकृष्णदेवस्वामीना वंशमां कीर्त्तिधर नामें राजा थयो. ते एकदा महोजमां बेठां सूर्यनुं ग्रहण अतुं देखीने वैराग्यभाव नायें विचारवा लाग्यो के, जेम सूर्यनी कृणोकमां आ अवस्था अइ, तेम

सर्व जगत् ए रीतें नित्य ठे. एते चारि लेवुं ते सारुं. ए विचार चिंतवी ते पोतानो निप्राय त्रीने ह्यो. त्री बोव्यो, पु ने राज्यें आपीने संयम व्यो. ते राजायें अन्युं. नु में सुको ला राणीने सुकोसल न पुत्र आव्यो. तेने राज्यतिलक करीने, कीर्तिधर राजायें चारित्र जीधुं. ते नि श्रुतान्यास करतां बहुश्रुत थया. नु में एकल विहारी

थइ तप संयम पालता, ग्रामानुग्रामे विचरता, ठठ ठम दशम, मास ए चारमासी प्र ख तप रता, गिरिगुफाने विषे रहेता, क्रमें यो ध्या नगरीयें पधा ।। असखमणने पारणे नगरी मध्ये गोचरीयें नी व्या.

ते अवसरे कोसला राणीयें जर्तारने तवता देखीने मनमां विचारुं के, जो महारो मर एने देखे, तो एना लनी रीत प्रमाणें ए पण कदापि पोताना बाप साथें जतो रहे ! एम चिंतवी सुजटो मोकव्या. ते सुजटें इ गलुं प डीने नीने वा मांमया. ते जोइ मरनी धाव्य माताने लूढी आवी, धरतीयें पडी, तेने शीतल उपचारें करी मरें स करी. तेवारें ते ंसु रेडवा लागी. एटले सुकोसल राजा विनंति करवा लाग्यो. रे माता ! एवहुं दुःख तमे शामाटे करो ठो ? तमने केणें डहव्यां ? तयारें ते बोली. हे वत्स ! नगरमां महोटुं पाप आय ठे. तेथी मने दुःख लाग्युं. जेम पहाड त्रुटी पडे. अथवा स इ पृथ्वीने रेल ठेल करे. एवुं पाप नगरमां वर्त्ते ठे. मर कहेवा लाग्यो. हे मात ! एवुं पाप वर्त्ते ठे ? धाव्य माता बोली. तहारो पिता कीर्तिधर राजर्षि ।। नगरमां गोचरी करवा ।। व्या हता. तेने देखीने राणी उपडव करीने कढावे ठे. एवा धाव्यनां वचन सांजलीने सुकोसल राजाना मनमां घणो खेद उपन्यो. तेज वेलायें ख मांथी ंसु रेडतो उघाडे पगें चालतो नगर बहार जइ निने मव्यो. त्यां सुजटोने हांकी काढया. ते पण जेम सिंह देखी शीयाल नासे तेम नाठा. साधुनो उपसर्ग टाव्यो. पढी सुकोसल राजा विनंति करवा लाग्यो. हे स्वामिन् ! नगर मध्ये गोचरीने थें पधारो एम कछुं. परंतु नियें तो बी मासखमण कछुं. तेथी वहोरवा ।। व्या नही, पण पुत्रने धर्मदेशना दीधी. ते सांजली पुत्रनेपण वैराग्य उपन्युं. तेवारें पोतानी स्त्रीने गर्ज हतो, ते गर्जनेज राज्यें आपीने पोतें चारित्र अंगीकार कछुं.

ते पिता पुत्रनी जोडी संयम मार्ग पालतां, उग्र तपस्या करतां, मोह

નટ સાર્યે સંગ્રા કરતા, કહેણી તથા કરણી વેદુ સરખી રાખતા, ઈર્ષા સમિતિ શોધતાં, પગલાં દેડ ધરતીને પવિત્ર કરતા, વિચરે બે. મુનિમાર્ગે સા વધાન રહે બે. એવા અવસરે જે વેલાયે સુકોસલે ચારિત્ર લીધું, તે વેલાયે રાગે રીને તેની તા સુકોસલાયે ઉપરથી ળંપાપાત કચો. તે અશુનધ્યાને મ રણ પામીને વાઘણ થડ. નિ પણ વિચરતા ચિત્રકૂટ પર્વતે આવી ધોર તપ કરતા ચોમાસું ર ૧. મેં પારણાને માટે નગર ઉદેશીને વેદુ ગોચરી જણી ચાલ્યા. તે સમયે તે વાઘણે પણ તરત અપત્ય પ્રસવ્યાં બે. માટે નૂ ર્ખી થકી વિકરાલ થડ ચાર દિશેં નજર ફેરવ્યાં કરે બે. એવામાં તે વે મુનિ ને ાવતા દીઠા. નિયેં પણ વાઘણ દીઠી. ત્યારેં કીર્તિધર રાજર્ષિ સુકોસ લ નિને કહેવા લાગ્યા. હે વત્સ ! એ વાઘણ ઉઠલતી ફાલ મારતી આવે બે. તે ઉપસર્ગે અમારે હેવો બે. માટે તમે પઠવાડે રહો. અમે આગલ થ ડ. કોસલ નિ બોલ્યા. હે તાત ! તમે ઝના રહો. એ મહારા ઉપર ક પા કરો તો હું મહારું ાર્ય સાધું. ત્યારેં કીર્તિધર મુનિ બોલ્યા, હે વત્સ ! તમે બાલ બો, વાઘણ વિકરાલ બે, માટે એ પરિસહ તમે કેમ જીતી શક શો ? સુકોસલ નિ બોલ્યા કે, નહાના મહોટા ં શું કારણ બે. મન દૃઢ કરવું જોડ્યે. તે કારણે પારણામાં એ સુખડી મને આપો. એમ કહીને પો તેં ાગલ નીકલ્યો. વાઘણી પણ નૂર્ખી થકી ફાલ દેતી આવી. તે વેલા યેં સુકોસલ નિયેં ચાર આહારનાં પ રાકાણ કરીને ચોરાશી લાખ જીવા જોની રામાવી. જેમ શૂર સુનટ સંગ્રામમાં ચહે, તેમ પરિસહની ફોજને મ હોડે જડ અડ્યા. વાઘણી પણ નિને આપો દેડ દેઠા પાડી ચટચટ ચમડી ચૂંટવા લાગી, તડ તડ નસાજાલ ત્રોડવા લાગી, ફટફટ હાડકાં ફૂટવા માંદયા, રુધિર વહેવા લાગ્યું. ત્યાં કોસલ મુનિ પરમ સંવેગ સમતાયેં પરિણમ્યા. પોતાનાં કર્મ અદિયાસતા હવા. કીર્તિધર પિતા પણ નિજામ તા હવા. અનુક્રમે સુકોસલ મુનિ ધ્યાનેં કરી, ક્ષપકથ્રેણી માંદી, ઘન ઘાતિ કર્મનો ક્ષય કરી, કેવલજ્ઞાન પામી, યોગારોધ કરી, ચૌદમે ગુણતા ણે શૈલેશીકરણ કરીને પરમાનંદ પદ પામતા હવા. એકથા રામચરિત્રમાં બે.

હવે વાઘણી પણ નિમાંસ નક્ષણ કરતી ઘણું ઘણું રાચતી મુનિના રા સૂધી રાવા આવી. ત્યાં સોનાની રેલા દાંતે તે પૂર્વ પરિચિત દેશીને જાતિસ્મરણ પામી, ત્યારેં પશ્ચાન્નાપ

के, हा हा ! मैं ए कर्म कछुं ? जे टे मैं हारा पुत्रने मा ।। माथुं पट
वा लागी. है है ! ए कर्मथी हुं केम बूटीश ! ! ! एम चिंतववा लागी. ते
नुमानें कीर्त्तिधर नियें ण्णुं के, ए षेक जाति स्मरणादिकें समजी
दे ण्णुं ठे. एम ण्णिने नि बोव्या. रे वाघणी ! एम रे ' थाय ? हवे
चार शरणां करी चारे । हारनां प स्काण क के, जेथी कर्म बूटे, ते
सांजली वाघणी पण नशन रीने अ मैं देवलोके गइ. कीर्त्तिधरजी
पण अ क्रमें केवलज्ञान पामी मोक्षे गया. ते माटे उग्रतपनी शोचा ते क्कमाठे.

॥ समाहिजोगो पसमस्स सोहा के०) समाधियोग जे ठे तेज, उपश
मनी शोचा ठे. ते उपर सुव्रतमुनिनुं उदाहरण कहे ठे.

सुदर्शनपुर नगरें सुजाग नामें गृहपति वसे ठे. तेने सुज । नामें नार्या
ठे. ते णिजत्तारि बे श्रावक ठे. ते णियें सुव्रत नामें पुत्र प्रस ।। अ क्रमें
महोदो थयो. ते यौवन अवस्थायें कोइ मुनिनी देशना सांजलीने प्रतिबोध
पाम्यो. त्यारें वगर परणोज माता पिताने पूढीने घणा आग्रहथी दीक्षा
लीथी. तु मैं गीतार्थ थयो, घणो समतावंत थयो; एकल विहार पडि
मा ' गीकार करी. एवा महा समतावंत, धैर्यवंत मुनिने देखी सौधमेंडें
देवतानी सजामध्ये प्रशंसा करी के, सुव्रतमुनि पोताना समाधि योगथी को
इना चलाव्या चले नही. ते सांजलीने बे देवता एमानता परीक्षा करवा
आव्या. तेणें प्रथमतो नुकूल उपसर्ग करवा मांम्या. तेमां एक देवता
बोव्यो. धन्य ठे सुव्रत एगार ! जे तमे मारथका ब्र चारीपणें दीक्षा
लीथी. बीजो देवता बोव्यो. एने शुं वखाणो ठे. एणें तो लसंताननो उठे
द क ।। माटे ए अधन्य ठे. एवुं सांजल्युं तो पण ते नि समाधियोगमां
र ।. वली देव यें ते निनां माता पिताने विषयने विषे आसक्त रहेजा
देखाव्या. तोपण समाधियोगमां र ।. वली देवतायें मातापिताने मा
रवा मांम्यां, त्यारें मातापितायें करुणस्वरें रोवा मांम्युं, तोपण नि
समाधीमां र ।. पढी दिव्य णि वि र्वांने विच्रम विज्ञास सहित निने
जोवा मांम्युं. दीर्घ निसासा नांखीने मुनिने आलिंजन देवा मांम्युं. तो
पण पोताना समाधियोगथी चल्या नही. एम समाधियोगमां रहेता केव
लज्ञान पा ।. नुक्रमें मोक्षे गया. इति आवश्यकनिर्युक्तौ योगसंग्रहे कथा ॥

॥ नाणं सुजाणं चरणस्स सोहा (नाणं के०) ज्ञान तथा (सुजाणं के०)

જન્યાન, તેજ પુષ્પજૂતિ આચાર્યની પેરેં (ચરણસ્સ કે૦) ચારિત્રની (સોદા કે૦) શોના છે. તે પુષ્પજૂતિ આચાર્યની કથા કહે છે.

સિંધુવર્ધન નગરને વિષે 'મિલક નામેં રાજા હતો. ત્યાં પુષ્પજૂતિ નામા આચાર્ય બહુશ્રુત મહાગુણવંત હોતા હવા. તે આચાર્યેં રાજાને પ્રતિવોધી ને શ્રાવક કો છે. તે આચાર્યને પુષ્પમિ નામેં શિષ્ય છે. તે બહુશ્રુત છે પણ ક્રિયા વ્યવહારે શિથિલ છે. તે માટે આચાર્યથી જૂદો રહે છે. સુખમાં કાલ ગમાવે છે. એક દિવસેં તે આચાર્ય, સૂક્ષ્મધ્યાનમાં પેસવાની ઇચ્છા કરે છે. પણ તે મહાપ્રાણ ધ્યાન સરખું છે. તે ધ્યાનમાં રહ્યા થકાં ચેતના છે કે નથી એવું પણ જાણવામાં ન આવે, એવું તે પ્રબલધ્યાન છે. વલી તે આચાર્યની પાસે જેટલા શિષ્ય છે, તે સઘલાયે અબહુશ્રુત છે. તેમાટે આચાર્યેં પુષ્પમિત્ર શિષ્યને બહુશ્રુત જાણીને બોલાવીને કહ્યું કે, મહારે ધ્યાનમાં પ્રવેશ રવો છે. માટે તું પાસે રહેતો પ્રવેશ કરું. તે ચેલેં પણ અંગીકાર કહ્યું. પછી એકાંતે ઝરડામાં બેસી આચાર્યેં ધ્યાન કરવા માંડ્યું. જે કોઈ આવે તેને તે પુષ્પમિત્ર માંહે આવવા ન દીયે, અને કહે કે, તમે ઇહાં રહીનેજ આચાર્યને વંદના કરો. આચાર્યજીતો કાર્યમાં વ્યા લ છે. એમ કેટલાક દિવસ ગયે અને સાધુ માંહોમાંહિ વિચારવા લાગ્યા કે, પૂજ્યજી શું કરતાં હશે ? તેમાં એક સાધુયેં જણે જોયું પણ આચાર્ય અંશમાત્ર ચલે નહી, અને બોલે પણ નહી. તે જોઈ તેણે આવી સર્વ સાધુને સંજ્ઞાવ્યું. તે સર્વ સ્થાથકા પુષ્પમિત્રને કહેતા હવા કે, જો જો ! આચાર્ય તો કાલ પામ્યા છે. તેમ ઠતા તું અમને કેમ નથી કહેતો ? પુષ્પમિત્રેં કહ્યું આચાર્ય કાલ પામ્યા નથી, પણ ધ્યાનધ્યાય છે. માટે આચાર્યને ધ્યાનમાં વ્યાઘાત ન કરો. ત્યારેં તે બોલ્યા, એ તહારું ધૂર્તપણું છે. જે માટે આચાર્ય લક્ષણવંતા છે. તેને તું વેતાલ સાધના કરનારો મલ્યો છે. અને અમને તું ઠગે છે. એ રીતેં સર્વ સાધુ તે પુષ્પમિત્ર સાથેં ક્લેશ કરવા લાગ્યા. એ ક્રમેં રાજાને તેડી લાવ્યા. અને કહ્યું કે, હે રાજન્ જૂઠ આચાર્ય કાલ પામ્યા છે તેને પરઠવવા ક્રેતા નથી. રાજાર્યેં પણ આચાર્યને રૂઢીરીતેં જોયા અને નિર્ધાર કો કે, આચાર્ય કાલ પામ્યા છે. તેવારેં પુષ્પમિત્રની અવજ્ઞા કરીને શિબિકા બનાવી. હવે આચાર્યેં પૂર્વે પુષ્પમિત્રને કહી મૂક્યું છે કે, અગ્નિપ્રમુખનો મહા ઉપદ્રવ થયો જાણે તો મહારો 'મૂઠો સ્પર્શજે. તે સંકેત સંજ્ઞારીને આચાર્યનો

‘गुठो फरश्यो. एटले आचार्य अणुत इ बोल्या. नें ध्यान ि व्याघात केम ो ? पुष्पमित्र बोल्या. त आ शिष्योयें व्याघात ो ठे. त्थारें ते आचार्यें शिष्योने ठव ो दीधो. जे ए तमें रुडुं न कथुं. इत्यादि कथा अवश्य निर्युति मां ठे, ते माटे चारि नी शोना ते ज्ञानध्याने ठे.

॥ सीसस्स सोहा विणए पवित्ति (विणए के०) जे विनय गुणमां (प वित्ति के०) प्र ति करवी तेज (सीसस्स के०) शिष्यनी (सोहा के०) शोना ठे. एटले विनयने विषे प्रवर्त्तवुं, तेज शिष्यनी शोना जाणवी. माटे श्री उत्तराध्ययन ध्ये प्रथम विनय ध्ययने उदाहरण कथुं ठे. ते कहे ठे.

उणी नामा नगरीने विषे ‘वरुषि नामें ह्यए वसे ठे. तेने मा लुंगा नामें चार्या ठे ते बे श्रावक ठे. तेने निंबक नामें पुत्र ठे. अतुक्रमें मालुंगार्यें काल ो. ते जोइ पिता पु बे ने वैराग्य उपन्युं. तेवारें बे जणे कोइक आचार्य पासें दीक्षा लीधी. पण तेमां ठोकरो डुर्विनीत ठे. माटे समाधि लइ बेठेलानी जगाने कांटे करी खोदे, अलग्गहणनी क्रिया कर तां ठीके, एम काल गमावे, सर्व माचारी विपरीत चरें. त्थारें वे साधुयें मली आचार्यने विनंति करी के, तमे ए निंब ने राखो, अवा अमने राखो. जे माटे निंबक रहेजो तो, मे सर्व चाव्या इथुं. ते सां जली आचार्यें निंबकने काढी मूक्यो. पिता पण पुत्रना रागें साथें नीक वयो. ते बे कोइ बीजा आचार्यनी समीपे जइने र १. त्यां पण ठोकराने अ पलङ्कणो जाणी काढी मूक्यो. एम उणीमां पांचसें संघाडामां ते बेहु पिता पुत्र फ १, पण क्यांहि टकी शक्या नही. एक दिवस पिता पुत्र बहारजूमिकायें गया ठे, त्यां पिता रुदन करवा लाग्यो. त्थारें पुत्र बोड्यो. शा टै रडो ठो ? तमेज महारुं नाम निंबक दीधुं ठे पिता बोड्यो. में सा र्थक नाम दीधुं, तहारा डुष्कृतें करी हुं पण क्यांय स्थानक पामतो नथी.

हवे आचार्य पासें पण जइ न शके, त्यां पण कोइ विश्वास न करे. त्थारें पुत्र बोड्यो. हे पिता हवे एकवार कोइक ऽध्यानके जग्या गवेषो. ते सांजली बाप बोड्यो. जो तुं विनीत थाय तो हुं जग्या खोलुं. निंबक बो ड्यो. हवे हुं विनीत अइश. ते सांजली वली मूल आचार्य पासें आव्या. ए टले सर्व साधु क्षोचना पा १. तेमने तेना पितायें कथुं हवे ए महारो पुत्र अन्याय नही करे. तो पण ते साधु माने नही. त्थारें आचार्य बोड्या. हे

आर्यो ! एम न करो. हाल तो ए आपणी पासें प्राहुणा थका रहेओ. ते आजकाल बे दिवस रहीने जओ. एम करीने वेहु जण रह्या.

हवे ते चेलो पडिलेहण वेलायें पडिलेहण करे, उच्चारप्रस्त्रवणनूमिका बहार पडिलेहे, इत्यादिक सर्व सिद्धांतोक्त सामाचारी करतो सर्व साधुने रीक्त उपजावी, अनुक्रमें उ यणी नगरी मांहेला पांचसैं उपासराना सर्व साधुउ मलीने ते निंबकने अमृतना आंवा सरखो माने. ज्यां जाय त्यांथी नीकलवा न दीये. एवो महर्घ्य थयो, महाविनयवंत थयो, घणी यश कीर्त्ति वृद्धि पामी. एम शिष्यनी शोना ते विनयमां प्रवृत्ति करवाथी थाय इति निंबककथा आवश्यकवृत्तौयोगसंग्रहे इति सकलसन्नानामिनीजालस्थलतिल कायमानपंढितश्रीउत्तमविजयगणशिष्यपंढितपद्मविजयगणविरचिते श्रीगौतमकुलकबालावबोधे नवमगाथायां चत्वार्युदाहरणानि समाप्तानि ॥ ए ॥

हवे दशमी गाथानो प्रारंज करियें ठैयें. तेने पूर्वगाथासाथें ए संबंध ठे. जे पूर्वे चार प्रकारनी शोना कही, अने इहां पण जे गुणें करी शो ने, ते गुण बतावे ठे. ए संबंधें करी आवी जे दशमी गाथा ते कहे ठे.

**अनूसणो सोहइ बंजयारी, अकिंचणो
सोहइ दिस्कधारी ॥ बुद्धीजुउ सोहइ राय
मंती, लज्जाजुउ सोहइ एगपत्ति ॥ १ ॥**

अर्थः—“अनूसणो सोहइ बंजयारी (बंजयारी के०) जे ब्रह्मचारी ठे, ते (अनूसणो के०) छुषण एटले आनरण तेणें करी रहित होय तो पण (सोहइ के०) शोने ठे. एटले ब्रह्मचारी पुरुष आनूषण विना पण शोने ठे. ते उपर हरिकेशी अणगारनुं उदाहरण कहे ठे.

मथुरा नगरीना शंख नामे राजायें धर्म सांजली चारित्र लीधुं. ते ए कदा विहार करतां गजपुर नगरें गया. नगरीना मार्गनी वचमां आव्या. त्यां स्वनावेंज धरती अत्यंत उल्ल ठे. जेथी चाली न शकाय, पण ते साधु अजाणतां सोमदेव नामे पुरोहितनैं मार्ग पूठता हवा. त्यारें पुरोहितें हां सीमां तेज मार्ग बताव्यो मग्ग ते मार्गें चाव्या. साधुना तपना प्रजावें

ર્ગ શીતલ થયો. તે વ્યતિકર પુરોહિતેં ગોંચે બેઠાં જો , તેવારેં વિચારવા લાગ્યો. કેમેં ાધુની આશાતના કરી. પઢી ડયાનમાં જડ સાધુને કહેવા લાગ્યો, સ્વામિન્ ! મેં પાપકર્મે છું તેથી કેમ ટૂટીશ ? ાધુ બોલ્યા, દીક્ષા લ્યો, તે સાંજલી દીક્ષા લીધી, દીક્ષા પાલી, પરંતુ જાતિમદ કહ્યો. તેથી મરણ પામીને દેવલોકેં ગયો. ત્યાંથી ચ્યવીને, મૃતગંગા કાંઠે બલકોટેં હરિકેશી ચંદ્રાલનો સ્વામી ઢે, તેને ગોરી તથા ગંધારી નામેં બે જાર્યા ઢે, તેમાં ગોરીની કૂચે ડપન્યો. તેણીયેં સ્વપ્નમાં વસંતમાસ દીઠો. ફલ્યો ફૂલ્યો આંબો દીઠો. પ્રજાતે સ્વપ્ન પાઠકોને તેનું ફલ પૂઢ્યું. તે બોલ્યા. તહારે મહાત્મા પુત્ર થશે. અનુક્રમેં પુત્ર આવ્યો. પૂર્વજવના મદને ડોપેં કરી શરીરે કાલો મહા વિરૂપ થયો. બલ એવું નામ દીધું. જંમણશીલ ક્લેશ કરે. કોડ કહ્યું ચમે નહી.

એકડા વસંતનો કાંડક ડત્સવ ઢે, તેથી સઢુ જેગા થડ જમે ઢે, મદિરા પ્રચલ પિયે ઢે, બલને તો ડલ્લંઠ જાણીને વેગલો કાઢી મૂક્યો ઢે, તે પણ વેગલો વેઠો જુએ ઢે. એવામાં સહસાત્કારેં એક સર્પ નીકલ્યો. તેને સર્વેં મલીને માચ્યો ! એવામાં વલી બીજો જેરુંમ સર્પ નીકલ્યો. તેને સઢુયેં નિર્વિષ જાણીને જીવતો મૂક્યો. તે દેશીને બલને ચિંતા ડપની કે, અહો ! પોતાના ડોપેં કરીને જીવ ક્લેશનો જાગી થાય ઢે !! તે માટે જડક થવું, તે જ રૂઢું ઢે. જે જડક હોય તે જડ પામે. જે કારણે વિષસહિત સર્પ હતો તે હણાયો. અને એ બીજો સર્પ નિર્વિષ હતો તો તેને જીવતો મૂકી દીધો. ॥ ચતઃ ॥ જદા એવ હોયવં, પાવડ જદાણિ જદડ ॥ સવિસો હસડ સપ્પો, જેરુંમો તઢ ૬ ॥ ૧ ॥ એમ વિચારતો પોતાની મેલેં પ્રતિબોધ પામ્યો. જાતિસ્મરણ જ્ઞાન ડપન્યું, તેવારેં દીક્ષા લીધી. વિહાર કરતાં વણારશી ન ગરીને વિષે તિંડુક નામે ડયાને પહોતા. ત્યાં ઢઠ અઠમાદિક તપ કરતા મંધિક નામે યજ્ઞને દેહેરે રહ્યા, તપને પ્રજાવેં તે યજ્ઞ અત્યંત મુનિનો રાગી થયો. એકડા ત્યાં બીજો પ્રાણો યજ્ઞ આવ્યો. તેણેં મંધિકને કહ્યું, મહારા વનને વિષે તમે હમણાં કેમ નથી આવતા ? મંધિક યજ્ઞ બોલ્યો, હું મુનિની સેવામાં હું. એમના ગુણેં આવજ્યોથકો બીજે ઠેકાણે જડ શક તો નથી. તે સાંજલીને પ્રાહુણો યજ્ઞ મુનિનો રાગી થયો. પ્રાહુણા યજ્ઞેં મંધિકને કહ્યું. એવા નિતો મહારા વનમાં ઘણા ડતચ્યા ઢે. ચાલો ત્યાં જ ડને સેવા કરીયેં. એમ કહીને વેહુ જણ ત્યાં ગયા. ત્યાં રહેલા નિને વિ

कथा करता तथा प्रमादने विषे तत्पर थका दीठा. ते कारणे ते मुनिथी विरक्त थइने ते यद्ध पाठो फरी हरिकेशी बल मुनि पासे आवी प्रणाम करीने निरंतर सेवा करतो रह्यो. एकदा वणारशीना धणी कौशलिक राजा नी जडा एवे नामें दीकरी ठे, ते अनेक परिवारें परिवरी, पूजानी सा मग्री लेइने त्यां आवी. तेणें ते यद्धनी प्रतिमाने पूजीने पढी प्रदक्षिणा देतां जेनुं शरीर मलिन अने वस्त्र पण मलिन एवो, महाकुरूपी मुनि दी गो. ते देखीने शुशुकार कखो. यद्धें विचाखुं के, मुनिने तिरस्कार करे ठे. ते माटे एने शिखामण देवी जोइयें. पढी तेजवेला यद्ध तेना शरीरमां पे गो. तेथी ते कन्या असमंजस बोलवा लागी. तेने दासीउयें उपाडीने घेर लावी. राजायें घणाज मंत्रवादी तथा वैद्य बोलाव्या. तेणें आवी अनेक औषधोपचार कखा, पण गुण विशेष कांइ न थयो.

हवे तेने मुखे यद्ध संक्रमीने स्पष्टपणें बोड्यो. एणें महारा देहेरामां रह्यो जे मुनि तेनी निंदा करी ठे. ते माटे ते साधुनुं पाणिग्रहण करे तो एना शरीरमांथी नीकलुं. राजायें विचाखुं के, रुपिपत्नी थइने पण जो जी वती रहे तो सारुं. तेथी राजायें ते वचन अंगीकार कखुं. त्यारें कुमरी साजी थइ. हवे राजा पण कुमरीने सर्व अलंकार पहेरावी विवाहनां उ षकरण लेइ घणा आमंवरसहित यद्धने देहेरे लाव्या. त्यां मुनिने पगे लगाडीने विनंति करवा लाग्या के, हे मुनि ! महारी कन्यानुं पाणिग्रह ण करो. मुनि बोड्या हे जइ ! ए निंदित वातें सखुं ! साधु तो स्त्री साथें ए क वसतीमां पण वसे नही. वजी सिद्धिरूप नारीनो रागी. एवो जे साधु ते अशुचियें पूर्ण शरीर वाली एवी स्त्रीने केम इठे ? एम कखुं.

पण ते यद्धें ऋषिनुं शरीर ढांकीने नवुं शरीर विकुर्विने कन्यानुं पाणि ग्रहण कखुं. संपूर्ण रात्रि त्यां रही. प्रजातें यद्ध दूर थयो. त्यारें स्वप्नावि करूपें कन्या देखी ते प्रत्यें मुनि बोड्या, रे जइ हुं संयमी मन वचन का यायें स्त्रीनो संग न करूं. में तहारुं पाणिग्रहण पण नथी कखुं. पण महा रो नक्तिवंत जे यद्ध ते तने विमंबना करे ठे. तें यद्ध हमणां दूर गयो ठे, ते माटे हुं वेगली रहे. ते सांजलीने ते जडा परणवानी वातने स्वप्ननी पेटें मानती खेद करती घेर गइ. राजाने सर्व व्यतिकर कह्यो. ते वेलायें राजा पासे रुडदेव नामें पुरोहित बेगो हतो ते बोड्यो. हे राजन ! ए ऋषि

પ ૧૧ યતિયેં મૂકી ાટે ૧. એને આપો. ત્યારેં રાજાયેં પુરોહિતનેંજ આપી. તે સાર્યેં વિષયસુખ ઝોગવતાં કેટલોક કાલ ગયો. હવે યજ્ઞકરવાનો ઇચ્છક થઈ પુરોહિતેં તેને યજ્ઞપ ૧૧ કરી. તે યજ્ઞમંત્રપે દેશાંતર થકી ઘણા વિપ્ર ઝેગા થયા હે. તેને માટે ઝોજન ામગ્રી તૈયાર કરી હે. તે અવસરેં તે મુનિ પણ ગોચરીયેં ઝમતા યજ્ઞ મંત્રપે આવ્યા. ત્યારેં પુરોહિતેં, હરિકેશી બલને કહ્યું. રે તું ઇહાં ક્યાં આવ્યો ? અતિ બીહામણો, વર્ણેં કાલો, દેસ્વાતો, વિકરાલ ધુલેં સ્વરહ્યું શરીર, દર્શન કરવા અયોગ્ય, તે શી આશાયેં ઇહાં આવ્યો હે ? જા ન જર આગલથી ! કેમ ઝનો રહ્યો હે ? ત્યારેં તે યજ્ઞ ઝતિ યેં કરી મુનિના શરીરમાં પેસીને બોલ્યો. હું શ્રમણ સંયતિ, બ્રહ્મચારી, પરિગ્રહથી નિવત્ત્યો, રાંધવું પ્રમુખ ન કરું, પરને અર્થેં જે અ નીપન્યું હોય, તેમાં વધ્યું હોય તેની ઝિહ્વા લેવું. તે અ ને અર્થેં ઇહાં યજ્ઞવાડામાં આવ્યો હું. વલી દીન અનાથને આપો ઠો. ઘેબર, શાલિ, દાલ પ્રમુખ પ્રત્યક્ષ પર્ણેં તયાર હે. અને હું યાચવેજ આજીવિકા કરું હું. એવું જાણીને અંતપ્રાંત આહાર મને તપસ્વીને આપો. ત્યારેં વિપ્ર બોલ્યા. આ અવલ સુંદર ઝોજન બ્રાહ્મણેં પોતાને અર્થેં રાંધ્યું હે. તે માત્ર એનેંજ આપિયેં, પણ બીજાકોડને ન આપિયેં તો તે ઝત્તમ અન્ન ઝને કેમ અપાય ? તે માટે કેમ ઝનો હે. તું તહારે માર્ગેં જા. સાધુ બોલ્યો. કર્ષણી ધાન્ય વાવે હે. તે નીચી ધરતીયેં પણ વાવે, અને ઝંચી ધરતીયેં પણ વાવે. તેમ તમે ઝોપણ નીચી ધરતીસરલા ઠો. તોપણ મને ઝંચી ધરતીસમાન જાણીને આપો. અને પુણ્યક્ષેત્ર જાણીને આરાધો. બ્રાહ્મણ બોલ્યા. પુણ્યક્ષેત્ર અમે જાણિયેં ઠિયેં. જ્યાં વાવ્યું થકું ઘણું નીપજે. તે તો જે બ્રાહ્મણજાતિ વિદ્યાયેં કરી સહિત હે તેજ ક્ષેત્ર ઘણું મનોહર હે. તેને આપ્યાં ઘણું ઝગે. ત્યારેં વલી નિ બોલ્યો. જેને ક્રોધ હોય, માન હોય, હિંસા હોય, તથા જે જૂતું બોલે, વગર આપ્યું લે, પરિગ્રહ રાખે, તે બ્રાહ્મણજાતિ વિદ્યાહીન જાણવા, તે બ્રાહ્મણને પાપક્ષેત્ર જાણવા. ઝો બ્રાહ્મણો ! તમેતો વેદનો માત્ર ઝાર વહો ઠો, અર્થ નથી જાણતા, અને વેદ ઝણો ઠો. તે માટે ઝંચ નીચ ઘેર ફરીને જે ઝિહ્વા લે હે, તે મુનિ ઝત્તમ ક્ષેત્ર જાણજો. ત્યારેં વિદ્યાર્થી બ્રાહ્મણ બોલ્યા. અરે અમે પાસે રહ્યા થકાં પણ તું અમારા ઝપાધ્યાયના સામું બોલે હે ? તે માટે એ અન્ન પાણી સર્વ વિણશી જાઝ. પણ તને નહિ આપિયેં. મુનિ બોલ્યા, હું પાંચ સમિતેં સમિતો, ત્રણ ગુપ્તેં ગુપ્તો, સમા

धिवंत, पांच इंडिय जीतनारो हुं तेने जो तमे ए दोषरहित अन्नपाणी नहि आपो तो आ यज्ञहुं फल शुं पामशो ?

हवे उपाध्याय बोव्यो. अरे कोइ ठात्र अध्यापक अग्निपासे वेगो होय ते ए यतिने वांसनी लाकडी कोठ प्रमुख फलें करी मारीने गले पकडीने काढी मूको. एवां अध्यापकनां वचन सांनलीने घणा कुमरो जुवान ठात्र दंमें करी, वेत्रें करी, कोरडें करीने ते यतिने ताडना करवा लाग्या. एवा अवसरें जडा नामें राज मरी ते मुनिने मारता देखीने क्रोधमां आवेला मरोने उपशमाववा माटे कहेवा लागी के, मुऊने, देवताने वलात्कारें रा जायें एने आपी हती, पण एणें मने ठांमी दीधी. इह्मी पण नही. एवो ए ऋषि ठे. ए उग्रतपनो धणी महात्मा जितेंडिय, संयमी, ब्रह्मचारी, महाय शवंत, महामहिमावंत, घोरव्रती, डुकरव्रतवंत, घोर पराक्रमी, कपायादि कनो जीतनार एवो ठे. एनी हेजना न करो. अपमान न द्यो. रखे तम ने तप तेजें करी वालीने राख करे ! एवां जडानां वचन सांनलीने ते य ऋषि ' वैयावृत्य करवाने अर्थें घणा देवताने परिवारें परिवस्यो उपसर्ग ना करनारा कुमरोने निवारतो हवो. ते यद्धना किंकरदेवो आकाशमां बिहामणो रूपें रह्या यकां कुमरोने लोही वमता करता हवा. ते देखीने जडा, ब्राह्मण प्रत्यें कहेती हवी के, अरे ! तमे नखें करीने पर्वत खणो गो. दातें करीने लोहुं चावो गो. पगेंकरी अग्निने हणो गो. आ निहुने पमान देता एटलावानां करो गो. वली ए आशीविष सर्पसरखा ठे, जेथी मरण पामियें. जेम पतंगियानी श्रेणी अग्निमां जंपापात करे, अने मरण पामे, तेम तमे निहुने जोजन अवसरे दंड करो गो. तेथी मरण ठूकडुं करो गो. ते माटे जो धन अने जीवितव्यनी इह्मा करो ठे, तो स र्वे परिवार सहित म क नमावीने ए ऋषि ' स्मरण करो. नहिं तो ए को प्यो यको सर्व लोकने वालीने राख करजो. हवे त्यां सघला मर, वांका जुंका यइ. हाथ पडोला करी, पड्या ठे, आंखो फटकारी करे ठे, खें लोही व मे ठे, मुख उंचा रही गया ठे, जीन तथा आंखो बहार नीकली ठे, बां हो लांबी करी पड्या ठे, हालता चालता नथी. एवा कुमरोना हाल देखीने ते ब्राह्मण चिंतावंत, विमनस्क, महाखेदवंत थयो. अहो ! ए केम साजा थजो ! एम विचारीने नार्यासहित ऋषिने संतोष उपजावतो हवो.

રૂપિને કહેવા લાગ્યો, હે જગવન્ ! એ ઠાત્ર સર્વ બાલ છે. એમણે મૂઠપણે કરી તથા અજ્ઞાનપણે કરીને જે તમારી હેલના કરી, નિંદા કરી તે સ્વમો. રૂપીશ્વર તો મહાપ્રસાદવંત હોય, પણ ક્રોધ કરવા તત્પર ન હોય. તે સાં જલીને મુનિ બોલ્યા. પૂર્વે પણ મહારામાં ક્રોધ ન હતો, અને હમણા પણ નથી, તેમ હવે પઢી પણ ક્રોધ કરીશ નહીં, પરંતુ મહારી વૈયાવૃત્ય કરનારા યદ્દે એ કુમરોને હણ્યા છે. તે સાંજલી ઉપાધ્યાયપ્રમુખ બોલ્યા. તમે શા

ાર્થના જાણ તથા રુઢીરીતે યતિધર્મના પાલક થકા કૌપ કરો નહીં, તમે મહાપ્રજ્ઞાવંત ઠો. તે કારણથી તમારા ચરણે અમે સર્વ મલને શરણે આવ્યા ઠીયે. તમે પૂજવા યોગ્ય ઠતાં અમે તમને પૂજ્યા નહીં. માટે અમારો અપરાધ સ્વમીને શાલિ સાલણાં પ્ર સ્વ અમારે ઘણું અ છે. તે અમારા ઉપગારને અર્થે વહોરો. એવો તેનો આગ્રહ જાણીને માસસ્વમણને પારણે તે મહાત્મા જાત પાણી લેતા હવા. તે વેલા સુગંધ પાણીની તથા સુગંધ ફૂલની વૃષ્ટિ થઈ. વલી વસુધારા (સૌનેયાની) વૃષ્ટિ થઈ. દેવતાયે દેવ હુહંની વગાડી. આકાશને વિષે “અહો દાણં મહા દાણં” એવા શબ્દ થયા. તે જોઈ બ્રાહ્મણ હર્ષ પામીને કહેતા હવા કે, એ સાક્ષાત્ તપનો મહિમા દેખાય છે. જાતિનો વિશેષ કાંઈ દેખાતો નથી. જે માટે હરિકેશી બલ ચં માલનો પુત્ર તેની એવી સાક્ષાત્ રુદિ દેખિયેં થૈયેં.

હવે મુનિ કહે છે. હે બ્રાહ્મણો ! તમારે યજ્ઞ કરતાં અગ્નિનો આરંજ કરવો યુક્ત નથી. તથા પાણીયેં કરી શુદ્ધ થાઉ ઠો, તે બાહ્ય શુદ્ધિ છે. તે બાહ્ય શુદ્ધિને તત્ત્વના જાણ નથી માનતા વલી માન, યજ્ઞનો યંજ, તૃણાં, કાષ્ઠ જે જેગાં કરો ઠો, સાંજે અને પ્રજાતે પાણીના કોગલા કરો ઠો, તે સર્વ પ્રાણ જૂતની હિંસા કરો ઠો, એમ કરતા ફરી પાપ કરો ઠો, તે સાંજલી બ્રાહ્મણ પૂછે છે કે, ત્યારેં અમો યજ્ઞને અર્થે કેમ ચાલિયેં ? અમે પાપથકી વેગલા કેમ થઈયેં ? હે યદ્દુપૂજિત નિ ! તત્ત્વના જાણ ! તમે રૂઢો યજ્ઞ કે વીરીતેં થાય તે કહો ? નિ બોલ્યા. જે ઠકાયનો આરંજ ન કરે, મૃષા ન વોલે, અદત્ત ન લિયે, સ્ત્રીનો સંગ ન કરે, પરિગ્રહ ન રાખે, ક્રોધ માન માયા અને લોભ ન કરે, ઈંડિયો દમીને યજ્ઞને અર્થે પ્રવર્તે, વલી સર્વ આશ્રવ ને સંવરે, જીવવાની આશા અણકરતા જે પોતાની કાયાને વોસિરાવે, ઉપ

સર્ગસહિત શ્રુશ્રૂપા અણકરતા કર્મરૂપ શત્રુ તેજ મહોટો છે યજ્ઞ જેને એવો યજ્ઞ તે ઉત્તમ યજ્ઞ છે, તે યજ્ઞ તમે કરો.

ત્યારે તે વિપ્રો મુનિને પૂછતા હવા કે, તમારે એ યજ્ઞમાં અગ્નિ કયો છે ? તથા અગ્નિ આપિયે તે સ્થાનક કયું છે ? તમારે હોમ કરતાં ચાટુડીથી ધી પ્રમુખ સિંચવાને ચાટુડી પ્રમુખ કયી છે ? તમારે અગ્નિ સંધૂકવાને ઢાળા નો ગોર કયો છે ? તમારે સ્વીજડા પ્રમુખનાં ઇંધણાં કયાં છે ? તમારે શાંતિ કોણ છે ? કે જેણે કર્મ, તપસ્વિ ટલે. તમારે હોમવાનો વિધિ શો છે ? તે સર્વ કહો ?

મુનિ ઉત્તર કહે છે. અમારે વારન્નેદનું તપ તે અગ્નિ છે. અગ્નિનું સ્થાનક તે જીવ છે. મન વચન કાયાના યોગ તે ચાટુડી છે. શરીર તે ગોર છે. કર્મ તે ઇંધણ છે. સંયમ યોગ તે શાંતિ છે. એ વિધિયેં અમે યજ્ઞ કરિયેં થૈયેં.

વળી બ્રાહ્મણ અન્યંતર સ્નાન શુદ્ધિ પૂછે છે. હે મુનિ ! તમારે સ્નાન કરવાનો હહ કોણ છે ? તમારે સંસાર સમુદ્ર તરવાને તીર્થ કોણ છે ? પાપ તપશમાવે એવું પુણ્યક્ષેત્ર શાંતિતીર્થ કોણ છે ? શાને વિપે નાહ્યા થકા કર્મરૂપ રજ પરિહરો ઠો ? એ વાત અમે સાંજલવા ઇચ્છિયેં ત્રિયેં માટે કહો.

મુનિ ઉત્તર કહે છે. હિંસારહિત ધર્મ તે અમારે હહ છે, બ્રહ્મચર્યરૂપ શાંતિ તે તીર્થ છે, તે તીર્થ કેવું છે ? તો કે, મિથ્યાત્વાદિકેં મહોતું નથી, જીવને વિપે જે નિર્મલ લેશ્યા તેણેં કરી તે નિર્મલ છે, જેને વિપે ન્હાયો થકો જીવ, નિર્મલ વિશુદ્ધિયેં કલંકરહિત પરમ શીતલજૂત અડને સર્વ દોષને ઠાંમે, એ ન તીર્થકરેં કહ્યું છે. મુનિને એ ન ઘણું પ્રશસ્ત છે. એને વિપે

ન કરી મહારૂષિ શુદ્ધ નિર્મલ અડને ઉત્તમ સ્થાનને વિષે પહોતા. એટલે સિદ્ધિ વચ્ચા. તે માટે એ હરિકેશી મુનિને રૂપ પણ ન હતું, જૂષણ પણ ન હતાં, પરંતુ બ્રહ્મચારી પુરુષ હોવાથી ઘણું શોજતા હવા. એ કથા શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના બારમા અધ્યયને છે.

॥ અર્કિંચણો સોહસદિક્ષધારી (દિક્ષધારી કે) જે દીક્ષાધારી સાધુ, તે (અર્કિંચણો કે) અર્કિંચન એટલે પરિગ્રહરહિતપણેં કરીને (સોહસ કે) શોને છે. તે ઉપર કરકંમૂ પ્રત્યેક બુદ્ધની કથા કહે છે.

॥ યતઃ ॥ કરકંમૂ કલિંગેસુ, પંચાલેસુ ય હુમ્ હો ॥ નમિરાયા વિદેહેસુ, ગંધારેસુ ય નિગ્ગહ ॥ ૧ ॥ વસન્ને ય ઇંદ્રકેક, વલણ અંબેય પુષ્કિણે વોદ્ધી ॥ કરકંમૂ હુમ્ હસા, નમિસ્ત ગંધાર રસુ ઓ ॥ ૨ ॥ એનો અર્થ કથા જાણવો.

॥ चंपानगरीनो दधिवाहन रा । तेनी प ।वती नामें राणी ठे. ते चेडा
 हाराजानी पुत्री ठे. एकदा तेने गर्जने प्रजावें दोहलो उपन्यो के, रा
 नां व हुं पहेरुं. राजा मने ठत्र धरे, अने उद्यानमां गीडा करुं. रा
 जा ते दोहोलो पूरवा माटे राणीने हाथी उपर बेसाडीने उद्यानमां चा
 ल्यो. एवामां वर्षानो प्रारंज थयो ठे, तेना योगें माटीनी गंध आववाथी,
 हाथी मदोन्मत्त थयो थको वनजणी दोडतो हवो, तेनी पठवाडे कोइ प
 होंची शक्यो नही. हाथी घणो दूर अटवीमां गयो. एवामां वेगलेथी ए
 क वड देखीने राजा राणी प्रत्यें कहेतो हवो के, हाथी वडतलें थइने
 जशे. माटे वडनी शाखा पकडी लेजो, जेवारें वड आव्यो तेवारें राजायें
 तो शाखा पकडी लीधी पण राणी शाखाने पकडी शकी नही, तेथी राणीने
 ज्यां कोइ मनुष्य पण न मजे तेवी अटवीमां हाथी लेइ गयो. एवामां ते
 हाथीयें एक इह दीगो. त्यारें तृषावंत थयो थको जलकेलि करवा लाग्यो.
 राणी पण हलवे हलवे उतरिने मार्ग अजाणती थकी सागारी प ।ण
 करीने एक दिशि जणी चाली. आगल जतां राणीने एक तापस मव्यो. ते
 बोव्यो रे वत्स ! तुं कोण ठो ? राणी बोली. हुं चेडामहाराजानी पुत्री
 हुं. अने दधिवाहन राजानी जार्यां हुं. मने हाथी पहरि लाव्यो ठे. ते
 तापस चेडामहाराजानो गोत्रिउ हतो, माटे राणीने घणी ।श्वासना करी
 ने वनफल खावाने आणी आप्यां. केटलाक दिवस त्यां रह्या पढी तापसें
 राणीनी साथें चालीने ते अटवी उलंघावीने तापस बोव्यो. हवे हलें खेडेली
 धरती आवी माटे महाराथी चलाय नही ए अमारो आचार नथी, माटे
 तमे ए मार्गें चाढ्या जजो, आगल दंतपुर नगर आवशे. ते सांजलीने
 राणी दंतपुरे गइ, त्यां साध्वी पासे दीक्षा लीधी, पण गर्जनी वात सा
 ध्वीने कही नही. परंतु साध्वीजीयें उद्याननी वात जाणीने राणीने एकांत
 जगामां राखी. अनुक्रमें पुत्र आव्यो. त्यारें रात्रियें ते बालकना कंठे नामां
 कित मुझा थापी र कंबलें विंटीने स्मशाने मूक्यो. ते बालकने स्मशा
 नना रखवाला चंमालें लेइने पोतानी स्त्रीने आप्यो. राणीयें साध्वीजीने
 कह्युं के, पुत्र मुएलो आव्यो, माटे परतव्यो ठे, एम समजावीने पोतें चंमा
 लणी साथें सखीपणुं करीने नित्य पुत्रने जोवा जाय.

ते बालक वधतो थको बालको साथें रमतां रमतां एम कहे के, हुं त

मारो राजा बुं, माटे मने कर आपो. ते दंममां जे मने खरज आवे ते खरज खणो. तेथी करकंमू एवुं नाम पड्युं. साध्वीनो ते बालकनी उपर राग घणो हतो, तेथी सुंदर मोदक निहामां लावीने बालकने आपे. एम करतां ते जुवान थयो. एटले स्मशाननी रखवाली करवा जाय.

एवामां एक दिवसे वे साधु त्यां आवी चढ्या. तेणें त्यां वंशनी जा लीमां एक वंश उजो दीतो. त्यारें ते वेमां एक सामुद्रिक लक्षणनो जाण ठे, ते लघु साधुने कहेवा लाग्यो के, जो ए बालक आ वंशना दंमने चार आंगल वधवा देइने पढी ले, तो राजा थाय. ते वचन करकंमूयें सांनव्युं. तथा एक ब्राह्मणें पण सांनव्युं. ते ब्राह्मण मुनिनुं वचन सत्य मानतो उतावलो चार आंगल धरती खोदी दंम कापीने लेइ गयो. ते देखीने करकंमूयें पण ते ब्राह्मणपासेंथी लाकडी जोंटावी लीधी. तेवारें ते ब्रा

ण नगरीमां पंचातीयाने एकठा करीने कहेवा लाग्यो के, महारी लाकडी चंमाल पुत्र पासेथी अपावो. बालकें कहुं महारी स्मशान जूमि ठे, माटे हुं नहिं आपुं. पंचातीयें कहुं, हे विप्र तुं बीजी लाकडी ले. विप्रें कहुं महारे तो एज लाकडीनो खप ठे. कारणिया बालकने पूढवा लाग्या. तुं लाकडी केम नथी आपतो ? बालक बोड्यो. ए दंमना प्रजावथी हुं राजा थइश. ते सांनली कारणिया हसीने बोड्या के, ज्यारें तुज्जे राज्य मले, त्यारें ए ब्राह्मणने एक गाम आपजे. ते वचन बालकें अंगीकार कहुं. पढी ब्रा णें बीजा ब्रा णो एकठा करीने कुमरने मारवानो उपाय कख्यो, ते वात चंमालें सांनली. तेवारें तेना मा बाप ठोराने लेइने त्रणे जण नाठां. अनुक्रमें कांचनपुरे गयां. नगरनी बाहेर ते चंमालपुत्र सूतो ठे, हवे त्यां अपुत्रियो राजा मरण पास्यो ठे, तेथी पंचें मली अश्व अधिवास्यो ठे. तेणें ज्यां बालक सूतो ठे, त्यां आवीने हेषारव कख्यो, त्यारें लक्षणना जाण पुरुषें आवीने जोयुं तो लक्षणवंतो बालक जाण्यो. जय जय शब्द थयो. बालक उठ्यो. तेने घोडा उपरें बेसाख्यो. पण चंमाल जाणीने ब्राह्मणोयें नगरमां पेसवा अटकाव्युं. तेवारें करकंमूयें वज्रनी पेटें ते वासना दंमने हाथमां लीधो. एटले ते दंम अग्निजेवो जाज्वल्यमान दीसवा लाग्यो. ते जोइ सर्व ब्राह्मण बीहीना थका नाशी गया. करकंमूने सहुयें मली राज्यें बेसाड्यो. त्यां वाडवस्थानकवासी जे चंमालो होता, ते सर्वने राजा

યેં હ્રિણ કહ્યા. જે ાર્ગ રાજા ચલાવે, ને ચાલે ॥ યતઃ ॥ દધિવાહનપુત્રે
 ણ, રાજા ચ કરકંમૂના ॥ વાટસ્થાનકવા વ્યાશ્ર્વમાલા । ણી તાઃ ॥ ૧ ॥

હવે કરકંમૂ રાજ્ય પામ્યો તે સાંનલી બ્રા ણ આવી ગામ માગવા લા
 ગ્યો. રાજા બોલ્યો, તહારી ફજા આવે તે ગામ માગ્ય. વિપ્ર બોલ્યો મહારું
 ઘર ચંપાનગરીયેં છે, માટે ત્યાં એક ગામ આપો. ત્યારેં કરકંમૂ રા ાયેં ચં
 પાપુરીનો રાજા પોતાનો પિતા હતો તેને લશ્ચું કે, એ બ્રા ણને મહોટું ગામ
 તમારી ધરતીમાં આપજો. અને તેને બદલે તમે કહો તે એક ગામ અથવા
 નગર મહારી ધરતીમાંથી તમને આપું. જે કારણે દેતાં લેતાં સ્નેહ ઘણો વ
 ધે. ॥ યતઃ ॥ દદાતિ પ્રતિશ્ર્લ્લાતિ, ગુપ્તમાશ્વ્યાતિ જલ્પતિ ॥ ઝુંકે નોજયતે
 ચૈવ, ષઙ્ગવિધં પ્રીતિલક્ષણમ્ ॥ ૧ ॥ તે લેખ વાંચીને દધિવાહન રાજા કો
 પ્યો થકો બોલ્યો, જે એ ચંમાલને પોતાના આત્માની સ્વર નથી. અને મ
 હારી ઉપર કાગલ લખે છે. તે સાંનલી દૂત પાઠો જડને કરકંમૂને સંનલાવતો
 હવો. કરકંમૂ પણ સર્વ લશ્કર લેઈ અહંકારે જડને ચંપા નગરી વીંટતો હવો.

વેદુ રાજાને ધોર યુદ્ધ થવા લાગ્યું તેવારેં સાધ્વી કરકંમૂ પાસે જઈ એ
 કાંતે તેડીને કહેવા લાગી કે, એ રાજા તહારો પિતા છે. તે સાંનલી કર
 કંમૂયેં ચંમાલ માબાપને પૂછ્યું, તેણે પણ યથાર્થ વાત કહી. નામાંકિત
 મુદ્દા તથા ર કંબલ દેખાડ્યું, તે જોડને સાધ્વીને કહેવા લાગ્યો, હે માતા !
 હુંતો અહંકારથી પાઠો ન વહું. ત્યારેં સાધ્વી ચંપાપુરીયેં રાજાના મહોલ
 માં ગયાં, તેમને સદ્યેં ઝલસ્યાં. નમસ્કાર કો, દાસીઝ રોવા લાગી, તે
 સાંનલીને રાજાપણ ત્યાં આવ્યો, સાધ્વીને ગર્જની વાત પૂછી, સાધ્વી બો
 લ્યાં, જેણે આ નગરીનો રોધ કહ્યો છે, તે તહારો પુત્ર છે, તે સાંનલી રા
 જા હર્ષિત થઈ પુત્રને મલ્યો, મહોત્સવ કહ્યો, પછી રાજા, વેદુ રાજ્ય કર
 કંમૂને આપીને પોતેં ચારિત્ર લેતો હવો.

તે કરકંમૂ રાજાને પ્રાર્યેં ગો લ ઘણા પ્રિય હતાં. એક દિવસ શરત્કાલેં
 એક વાઢડો ઘણો સુંદર ઝજ્જલવર્ણેં દીઠો. તે વેલાયેં દુકમ કહ્યો કે, એ
 વાઢડાની માતાને દોહોશો નહી. સર્વ દૂધ વાઢડાને પીવા દેજો. તેમ બીજું
 દૂધ પણ એને પીવરાવજો, ગૌરસવાલેં પણ તેમજ કહ્યું. અ ક્રમેં તે બલદ ઘણો
 ડુધેર થયો. રાજા દેસીને ઘણો હરસ્યો. એકદા ઘણા કાલે ગો લ જોવા
 ગયો. ત્યાં તે વૃષ્ણને વીજા પાડા પરાજવ કરતા દેસીને રાજાયેં ગોવાલને

पूठयुं के, ते वृषज क्यां ठे ? गोपालें ते वृषज देखाज्यो. घणो घरडो थयो दीठो. ते देखीराजाने वैराग्य उपन्युं. जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. यदाह नाप्यकारः ॥ सेयं सुजायं सुविहितसंगं, जो पासिया वसजं गोठमझे ॥ रिद्धि अरिद्धि समुपेहियाणं, कलिंगराया विसमिस्क धम्मं ॥ १ ॥ गोठंगणमझेठं, कि य सहेण जस्स जयंति ॥ दिता वि दरिय वसजा, सुतिस्कसिंगा समडा वि ॥ २ ॥ पोरायण गयदप्पो, गलंतनयणो चलंतवसुठुठो ॥ सो चेवइ मो वसजो, पट्टय परिघट्टणं सहइ ॥ ३ ॥ अर्थः—थ्वेत, उज्ज्वल, सुजात, ग नैदोपें रहित, रूडां वढैच्या बरोबर शीगडां ठे जेनां, एवो जे वृषज तेने गोष्ठ मध्ये, गो ल मध्ये देखीने राजा चिंतवणा करे ठे के, जेना टंकित शब्द (नांकार शब्द) सांजलीने बीजा दर्पवंता तीक्ष्णगृंगवाला एवा स नर्थ बलद पण नासता हवा. ते बलीवर्द पुराणिक घरडो गतदर्प एटले गयो ठे मद जेनो, तथा नेत्र गलतां ठे, अने होठ चलतां ठे, एवो थ को पाडाना पराजव सहे ठे. ए रीतें रुद्धि पण विपरीत ठे. धिक्कार पडो संसारने ! सर्व प्राणीनी एज स्थिति ठे. ते माटे ए संसारें सखुं. एम वि चारीने करकंमू प्रतिबोध पाમ्या. दीक्षा लेइने विहार करता हवा ॥ १ ॥

हवे बीजा द्विमुख प्रत्येकबुद्धनी कथा कहे ठेः—

॥ पांचालनामा देशने विषे कांपिछपुरे द्विमुख नामें राजा हतो. तेणें ए कदा, लोके पूजिजतो एवो इंध्वज अनेक लघु ध्वजायें परिवस्यो दीठो. वली तेज इंध्वज पड्यो थको तेना उपर लोक लघुनीति वडीनीति कर तां डुर्गंध सहित दीठो. तेथी द्विमुख राजाने पण वैराग्य उपनुं, जातिस्मरणज्ञान पामी दीक्षा लेइने विचरता हवा ॥ २ ॥ यदाह नाप्यकारः ॥ जो इंदकेउ सुअलंकियंतं, दहुं पडंतं पविलुप्पमाणं ॥ रिद्धि अरिद्धि स पेहिया णं, पंचालराया विसमिस्क धम्मं ॥ १ ॥

॥ हवे त्रीजो प्रत्येकबुद्ध नमि नामें राजा हतो, एकदा तेना शरीरें महा दाह रोग उपन्यो. ते दाहनी उपशांतिने अर्थें राणीयो चंदन घसवा लागी. घसतां थकां तेनां कंकणानो खडखडाट थाय. ते राजाने काने खमाय न ही. त्पारें राणीयोयें वलय उतारीने मात्र एकेकुं वलय राख्युं. तेथी खड खडाट मटी गयो. राजायें पूठयुं के, हवे खडखडाट केम नथी थतो ?

त्यारें पासैं बेठेला जनोयें कथुं के, महाराज ! राणीयोयें एके वलय राखीने बीजा वलय सर्व उतारी सूक्यां ठे. ते सांजलीने राजाने एकत्वनाव ना आवी. विचाखुं के, एकाकीपणामांज सुख देखाय ठे !!! बहुमां खड बड देखाय ठे. एम चिंतवतां जातिस्मरणज्ञान उपन्युं. वैराग्य पामी दी ह्वा लेइने विचरता ह्वा. यदाह जाण्यकारः ॥ बहुयाण सदयं सु १, एक स्सय असदयं ॥ वलयाण नमीराया, निस्कंतो महिलाहिवो ॥ ३ ॥

हवे चोथा प्रत्येकबुद्धनी कथा कहे ठे.

॥ गंधार देशने विपे सिंहपुर नामे नगरे निग्गइ नामें राजा हतो. ते एक दा राजपाटियें नीकव्यो ठे. त्यां एक फव्यो फूव्यो आंबो दीठो. तेमांथी एक मांजर राजायें लीधी. पठवाडे लश्कर आव्युं. तेणें पण कोइयें पत्र कोइयें मांजर लीधी. एम अ में पठवाडे ठुंठो लाकडो रह्यो. रथवाडी थी पाठा वलतां राजायें सेवकोने पूठयुं के, ते आंबो क्यां गयो ? मंत्री बो व्यो. हे राजन् ! तमे एक मांजर लीधी. त्यार पठी सेनाना लोकोयें पत्रा दिक लेतां लेतां एवो काष्ठना अंजनूत आंबो रह्यो. राजा विचारवा ला ग्यो. राज्य पण ए रीतनुं ठे. ज्यां सूधी रुद्धि त्यां सूधी शोने. एम वैराग्य पामी व्रत अंगीकार करी निर्मम थका विहार करता ह्वा, तथाचाह जाण्य सुधांजोनिधिकारः ॥ जो चूअरुक्कं तु मणानिरामं, समंजरीपत्तवपुप्फचितं ॥ रिद्धिं अरिद्धिं स पेहियाणं, गंधारराया विसमिक्क धम्मं ॥ १ ॥

ए रीतें चारे साधु विहार करता क्कितिप्रतिष्ठित नगरे चार द्वारनुं देव कुल ठे, त्यां आवी चढ्या. पूर्वदिशिद्वारे करकंमू पेठा. दक्षिणदिशि द्वारे द्वि मुख पेठा. पश्चिम दिशि द्वारे नमिराजर्षि पेठा अने उत्तर दिशि द्वारे निग्गइ पेठा. देवतायें विचाखुं के, एके रुषिने पुंठ केम देउं ? एम विचारीने चार मुख कख्या. हवे ते करकंमूने बाल अवस्था थकी खरज घणी ठे, माटे तेने खणवाने अर्थे एक पंजो राख्यो ठे. तेणें करी कान खणी पाठो गोपव्यो. ते देखीने द्विमुख, साधु करकंमूने कहेता ह्वा ॥ यतः ॥ जया रं परिचं, पुरं अंतेउरं तद्वा ॥ लवमेयं परिचं, संचयं किं करेसिमं ॥ १ ॥ अर्थः— जो राज्य, पुर, अंतेउर सर्व ठामयुं तो आ संशय शो करो ठो ? ते सां जलीने करकंमूयें जवाव दीधो नहीं. एटलें नमिराजरुषी, द्विमुख प्रत्ये बो व्या ॥ यतः ॥ जया ते पेइए रज्जे, कया किच्चं करा बहु ॥ तेसिं किच्चं प

रिच , अ कङ्कपरो जव ॥ १ ॥ अर्थः—ज्यारें पिता संबंधियो राज्यने विषे कामना करना घणा, चाकर कखा ते सर्वनो त्याग करीने आज नि रर्थक अन्यदोषचिंतक तमे शामाटे थाउ ठो ? इति ॥ त्यारें गंधारदेशना वासी निग्गइ नामे मुनि, नमिराजकृषि प्रत्ये बोल्या ॥ यतः ॥ जया सव परिच , सुखाय घडसी जवं ॥ परं गरीहसी कीस, अत्तनिस्स सकारए ॥ ॥ १ ॥ अर्थः—जो सर्व तजीने मोहने अर्थे उजमाल थया ठो, त्यारें आत्माने निःश्रेयस जे मोह तेना कारक एवा जे तमे ते पारकी गद्दी जे निंदा ते कां करो ठो ? ए त्रणे मुनिना वचन सांजजीने करकंमूजी बोल्या ॥ यतः ॥ मुक्कमग्गं पव सु, साहूसु वंजयारिसु ॥ अहियं निवारंते, न दो सं वत्तुमरिहसि ॥ १ ॥ अर्थः—मोह मार्गने पाम्या एवा साधु ब्रह्मचारीने विषे अहित अर्थने निवारतां दोष कहेवा योग्य नथी. ॥ रुसउ वा परो मा वा, विसं वा परियत्तउ ॥ जासियवा हिया जासा, सपक्कगुणकारिया ॥ १ ॥ अर्थः—अन्य रुसो अथवा न रुसो अथवा विष परावर्त्त थाउ; पण हितकारी, आत्माने गुणकारी एवी जाषा कहेवी. इत्यादिक कहेतां करकं मूयें पण सर्व परव्युं. एम गुरु मुखें सांजजियें बियें. माटे कांइ न राख वुं ए साधुनी शोना ठे ॥ इति श्री आवश्यक निर्युक्तौ योगसंग्रहे ॥

॥ अर्थः—बुद्धी उ सोहइ रायमंती. (रायमंती के०) राजानो मंत्री एटले प्रधान, ते (बुद्धीजुउ के०) बुद्धियें करी युक्त होय, त्यारेंज (सोहइ के०) शो जे ठे. एटले बुद्धियु प्रधानें करी राजा शोने ठे. ते उपर अनयकुमारादिक नेकनी कथाउ ठे, ते प्रसिद्ध ठे, माटे इहां कल्पकनो दृष्टांत लिखियें बियें.

पामलिपुर नगरने विषे उदायी राजा राज्य करे ठे. पण ते वर्षोवर्ष कटकाइ करे, तेवारें सर्व राजाने तेडावे ते माटे सर्व राजा खेद पाम्या थका मनमां विकल्प कखां करे के, केमे करी उदायी राजा मरे तो ठीक थाय. एवा अवसरे कोइक राजानो कांइक अपराध थयो, एटले उदायी राजायें तेनुं राज्य हरी लीधुं. तेवारें ते राजानो दीकरो नासतो उ विणी यें जइ चंमप्रद्योत राजानी सेवा करतां ते बुद्धिनो धणी राजाने कहेवा जाग्यो के, उदायीने हुं मारुं; पण तमे सखाइ थजो. चंमप्रद्योतने अंगीकार कयुं. त्यारें ते पण पामलिपुर नगरे गयो. मारवाना घणाये बिइ जुए पण बिइ पामे नहि. परंतु साधुने राजानी पासे जता देखीने ते पण कपटी

साधु यो. तेणें वं साधुना विनयादि करवे री वंने वश कखा.

उदायी रा । पण । त चौदशे पौषध करे ठे, आचार्य पण धर्म
या संनलाववा रा । पासे जाय. एक दिवस संध्या समयें । चार्यें चे
लाने ह्युं. उपधि ल्यो. राजा पासे जवुं ठे. ते सांजलीने तत्काल तेणें उ
पधि लेइने कंकलोहनी पाली पण साथे ठानी लीधी. आचार्य राज ले
गया. धर्म था दी. नु में पोरिसी जणावीने आचार्य तथा राजा
हुए सूता ठे, ते व त चेजो उठीने राजाने गळे ठरी मूकी बहार नीक
ल्यो, चोकीयातें पण साधु जाणी रोख्यो नही. तेथी ते कपटी यति जतो र ।

नु में उदायी राजाना शरीरनुं रुधिर, गुरुना संथारे आव्युं. गुरुयें
उठीने राजाने जोया. राजा मरण पाम्या जाणीने गुरु विचारवा लाग्या
के, हुं जीवतो रहुं तो लोकमां कहेवाशें के, गुरुयें राजाने मरावीने चे
लाने नसाडी मूक्यो. एम शासनमां उद्गाह थशे. ते वेला गुरुयें आलोइ
पडि मी सर्व जीवने खमावी तेज पाली पोताने गळे मूकी. प्रातःकाले
राजा तथा गुरु बे जण मरण पाम्या देखीने लोक विचारता हवा के,
कोइक घातक पुरुष ठलें करी बेहुने मारी गयो. पढी बेहुनो संस्कार क
खो. राजा पुत्रियो ठे, माटे राज्ययोग्य पुरुष पामवा अश्वने अधिवास
ना करीने नगरमध्ये तथा नगरबहार फेरवे ठे. ते अवसरें ए नापितें
प्रातःकालें एवुं स्वप्न दीतुं. जे महारे इंतरडें करी पामलिपुर नगर वीं
टयुं ठे. तेणें ते स्वप्न फल स्वप्नना जाण उपाध्यायने पूठयुं. उपाध्यायें पण
तेने पोतानें घेर लावीने न्हवराव्यो. पढी पोतानी दीकरी परणावी दीधी.

हवे ते अश्व पण जमतो जमतो ज्यां नापित ठे, त्यां आव्यो. नापि
त सामो रहीने हेषारव करवा लाग्यो. त्यारें प्रधान लोको ते नापितने दी
पतो देखीने राज्यने विपे आपता हवा. पण राजलोक तेने नापित जाणी
ने अमर्षे करी तेवो तेनो विनय न करता हवा. ते जोइ ते नापित नंद,
सुनटोने कहेवा लाग्यो के अहो सुनटो ! ए लोकने पकडो. एवुं सांज
लीने ते सुनटो परस्पर सा जोइने हसता हवा. तेवारें नंद नापित रा
जायें लेप्यमयी एटले जीतें चित्रित पुरुषोनी साहा जोयुं. के तत्काल ते
लेप्यमय वे पुरुष हाथमां खड्ग लेइ धा । हवा. तेने जोइ केइक नाशी
गया. केइकने माखा. ते देखीने सर्व प्रधान पागीया राजाने खमावीने वि

नय बहुमान रता हवा. हवे ते राजाने प्रधान कोइ नथी, तेने खोलें ठे.

एवा अब रे ते नगरने बहार एक कपिल नामें ब्राह्मण वसे ठे. एक दिवसें सां मयें कोइ साधु विहार करता त्यां आब्या. असुर वेला हो वाथी गाममां जवाय नही. एम जाणी ते साधु कपिल अग्निहोत्रना घर ने विषेज रह्या. त्यां ब्राह्मणें विचाखुं के, कांश्क प्रश्न पूठुं, जे ए कांइ स मजे ठे ? एम जाणी जे जे प्रश्न पूठ्यां ते ते सर्वना उत्तर साधुयें कह्यां. त्यारें कपिल श्रावक थयो. एम केटला दिवस गया. पठी साधुयें विहार तो. एकदा बीजा साधु एने घेर चोमासुं रह्या. एवामा कपिलने एक पुत्र आब्यो. तेने जन्मतांज व्यंतरी वलगी ठे. एवामां साधु पात्राने का प देता हता, ते पाणीना हेवल कपिलें, ठोकरो लावीने धख्यो. तेना प्रजा वें व्यंतरी नाठी. ते जोइ कपिल पण धर्मेमां थिर थयो. पठी जे कारणे पि ता धर्मे थिर थया ते ते कारणे करी ते पुत्रनुं नाम कल्पक एवुं दीधुं. अनु में तेनी माता पिता कालधर्म पाम्या. कल्पक महोटों थयो. चौद विद्या नो जाण थयो. एवामां त्यां एक ब्रा ए वसे ठे. तेने एक पुत्री ठे ते ज लोदर रोगिणी ठे. तेथी तेने वर मलतो नथी. ते ब्राह्मणें कोइक उपायें कल्पकने ते कन्या आपवामाटे आंगणे कूठ खोदी तेमां कन्याने मूकी.

एवामां कल्पक मार्गमां चाब्यो जाय ठे, तेने जोइ ब्राह्मणें पोकार क तो. जोकल्पक ! कन्या कूआमां पडी ठे, माटे जे काढे तेनी ए कन्या. ते सांजलीने कल्पक दयायें करी दोडतो आवीने ते कन्याने खेंची काढतो हवो. तेवारें ब्रा णें कहुं ए कन्या तमारी थइ, माटे तमे परणो. कल्प क पण लोकना अपवादथी बीहीतो थको ते कन्याने परणीने पठी औष धने योगें रूपें रतिसरखी नीरोगी ते कन्याने करी मूकी.

हवे कल्पक महा संतोषी, कोइ दान इहे नही, विद्यार्थी आवें तेने न णावें, एम नेक ठात्रें परिक्खो चाले. ते वात राजायें सांजली के, कल्प क महाबुद्धिवंत ठे. माटे तेडावीने कहुं के, तुं मंत्रीपदवी ले, कल्पकें कहुं, मंत्रीने तो लोचने वशें पाप करवा पडे, अने हुं तो जोजन तथा व टाली अधिक परिग्रह पण राखतो नथी. ए वात सांजलीने राजायें विचाखुं के, ए कांश्क वांकमां आवे तो महारी वात मानरो. पठी राजा तेना ठिइ जोवा लाग्यो, पण प्रायें महोटा पुरुषने ठिइ होय नही. मा

टे बिड़ ड्युं नही. त्थारें राजायें कल्पकना व नो धोनारो धोबी हता, तेने बोलावीने ह्युं के, कल्पकनां वस्त्र धोइने पाठा आपीश नही. ते धोबी पण राजानी आझा प्रमाण करीने घेर गयो. एकदा कौमुदीमहोत्सव ठूकडो आव्यो. त्थारें कल्पकनी गीयें कल्पकने कहुं. राजाना धोबी पासो महारुं व धोवरावी आपो. जेम ते चोखां व थाय. ते धूपीने कौ दीमहोत्सवना पर्वमां पहेरुं. ते सांजली कल्पकें विचाखुं के, धोबी ना डाने लोर्जे, कौ दीमहोत्सव ठूकडो ठे माटे मने व नही आपे, तो हाथें करीने श वेचो लेवो पडरो. एम चिंतवी गी वचन उवेखी मूक्युं. जे पंमित लोक होय ते गीने आधीन होय नही. तथापि गीयें अति आग्रह करवाथी कल्पकें ते धोबीने व धोवा आप्यां. कारण के, रियोनो, लकनो, राजानो, ने सूरखनो, कदाग्रह पण बलवंत ठे.

हवे पर्वदिव आव्यो, त्थारें कल्पक, धोबीने घेर वस्त्र लेवा आव्यो, पण धोबीने राजानी आझा नथी, माटे आपे नही. केहे के, आजतो उठ काल आवजो. ए रीतें वायदा करे. एम जेम लहेणीयात देणीयात ने घेर जाय, तेम नित्य धोबीने घेर व लेवा जाय, एम करतां बे वर्ष वही गयां, पण धोबी व आपे नही. जे माटे अतिहमा ते परानव स्थानक थाय. जय विना प्रीति न होय. एम विचारिने त्रीजे वर्ष धोबीने घेर जइने कल्पक बोव्यो. तुं चोर ठो. महारां व तुज्जने जड्यां पण जो तहारा रुधिरें व रंगीने लेउं, तो हुं कल्पक खरो जाण जे. अन्यदा रातना समयने विषे ते कल्पक विद्यासाधक पुरुषनी पेटें साहसिक थको गुप्त ठरी राखीने धोबीने घेर गयो. चु टी चढावी महा कोपवंत अइने धोबीने कहेवा लाग्यो. रे छुष्ट ! तहारे घेर में चाकरनी पेटें फेरा खाधा. हवे व आपे ठे के नही ? ते धोबी पण कल्पकने राक्षससरखो जयंक, र देखीने पो नी गीने कहेवा लाग्यो. एनां व आप्य. तेम धोवणें पण व प्रकट करी देखाड्यां. त्थारें कल्पकें ठरी काढीने धोबीना पेटमां मारी. जेम कोर्जे करी धरतीने विदारीयें तेम धोबी पेट विदाखुं. तेना रुधिरें करी व रंगी लीधा. ते जोइ धोवण बुंवारव करती बोली. रे ह्युं अमने मारे ठे ? राजानी आझायें एटला दिवस तुज्जने वस्त्र नही आप्यां, ते सांजलीने कल्पक संच्रांत थको विचारवा लाग्यो. अहो ! राजानुं वचन

में न मान्युं, माटे ए श्यो प्रपंच राजायें कखो ठे? हवे में धोबीने माखो. ए अपराधें राजाना पुरुष मने लेइ जशे. माटे तेथी पहेलांज हुं राजानी पासे जावं. एम निरधारीने राजानी पासें गयो. तेने नंदराजायें पण घणा आनंदसहित आदर आप्यो. राजा इंगिताकारनो जाण होवाथी कल्पकने अनिलाषसहित जाणीने प्रार्थना करी के, तमे अमात्यपदवी ल्यो. कल्पकें पण पोताना अपराधनुं औषध जाणीने, राजा 'वचन मान्युं. जे माटे बुद्धिवंत होय ते अवसरना जाण होय.

हवे नंदराजा पोताने कृतकृत्य मानतो, कल्पक साथें वातो करतो थ को, संदेहनी वातो पूठे. कल्पक पण राजाना सर्व संदेह नांगे. ए वामां तिहां धोबीयो सर्व एकठा यइने पोकार करता आव्या. तेणें कल्पकने गौरवता सहित राजानी पासे वेठेलो दीतो. ते जोइ धोबी पोत पोता ने घेर गया. राजायें पूर्वला सर्व अमात्य टालीने एक कल्पकने महामंत्री क तो. कल्पक पण अनेक उपाय करीने नंदराजाने धरती अने लक्ष्मी अपावतो हवो. राजानो पण जसवाद घणो होतो हवो. हवे पूर्वला मंत्री कल्पक उपर घणो द्वेष धरे, कल्पकनां ठल खोले. ते दुष्टमंत्रियोयें कल्पकना घरनी दासीने व दिक आपीने वश करी लीधी. तेने कल्पकना घरनी खबर नित्य पूठे. दासी पण लोचे करीने कल्पकना घरनी सर्व वात तेमने कहेती रहे.

हवे कल्पकने घणा पुत्र ठे. जे माटे जैनशासनीने प्रायें घणा पुत्र होय. एकदा कल्पकने पुत्र 'विवाहमंगल करवुं ठे, माटे राजाने अंतेउर सहित घेर तेडवानी इत्ता करे ठे. ते राजाने आपवा सारु कुट ठत्र चामरा दिक कराववा मांमया ठे. बीजी पण राजाने योग्य वस्तु करावे ठे. ते सर्व वात दासीयें पूर्वला मंत्रीयो आगल कही. तेणें पण ठल पामीने राजाने कयुं, हे स्वामिन् ! तमारा लेखें अमे कशा कामना नथी. तो पण अमे स्वामिना नक्तिवंता ठियें, हितवांठक ठियें, जवंत ठियें, माटे हितनी वात कहियें ठियें. तमारो वहालो मंत्रीश्वर जे कल्पक, तेणें जे वात मांमी ठे, ते सां जलो. तेणें पोताने घेर ठत्रचामरादिक राजालंकार कराववा मांमया ठे. ए टली वाततो अमें कही. तेनो शयतो तमे महाराज जाणो. जे माटे बुद्धिवंत पुरुषने एक सिद्ध जोवामां आवे तो सर्व रांध्यानी खबर पडी जाय. अमे महाराज 'खूण खाइने सर्व महोटा थया ठियें, ते माटे कहियें ठियें,

पण कल्पकनी ईर्ष्यायें नथी कहेता. कदाचित् आपएम जाणो के, ए म त्सरें करी कहेवे, तो चरपुरुष मूकीने खबर करावो.

ते सांजली रा यें पण चरने जोवा मोकल्या. तेणें ते ज दीतुं. आ वीने राजाने सर्व ह्युं. तेवारें राजायें पण कल्पकने टुंबसहित अंधारा कूआमां उता गो. तेने खावा माटे एक सेइ कोइवा अने ए नेकरवो पा णीनो कूवामां क्यो. त्यारें थोडुं अ देखीने कल्पक बोळ्यो. आपणने ए क सि सिद्ध जागे आवरो, परंतु कोलियानी तो वात शी ? अने कवल तो शत संख्यायें होय त्यारें उदर पूर्ण आय. अने सिद्ध प्रमाण खातां तो सर्व मरी जइ. ते माटे जे कोइ मंत्रिपद वैर वालवा समर्थ होय, ते एकज जण ए अन्न पाणी वावरो. त्यारें सर्व टुंब मजीने कहेवा लाग्युं के, वैर वालवातो तमे समर्थ ठो, बीजो कोइ नथी. ते माटे तमे एकजा वा वरो. ते सांजली कल्पक ते अ वावरे. बीजा सर्व टुंबना माणसतो अ नशन करी देवलोके गया. ते अवसरें सामंत राजायें जाण्युं के कूपमां रहेतां कल्पकनो अजाव थयो हरो, माटे नंदने उपाडी पामलिपुर लेइ मूकीयें. एम विचारी पामलिपुर नगरने सर्व सामंत राजायें मजी वींटी लीधुं. नंद राजायें दरवाजा बंध कल्या. लोक पण महा जयत्रांत थया. नंद राजा प ण ते शत्रु सायें लढवा असमर्थ थयो थको बेसतां, सूतां, खातां, पीतां कोइ स्थानकें पण दाहज्वर पीडितनी पेटें रति न पामतो हवो. त्यारें वि चारवा लाग्यो के, ज्यां सूधी कल्पक मंत्रीश्वर हतो, त्यां सूधी सिंहनी गु फानी पेटें कोइ पामलिपुर सा जोइ न शक्युं. अने कल्पक विना नगरी नी आ अवस्था थइ ! रखवाल विना उपवनने पंथी लोक पण परानव करे. ते माटे जो कल्पक जीवतो होय, तो सर्वने उडाडी मूके. बीजा सर्व मंत्रीतो जोइ रह्या ठे, पण कोइने कांइ सूज्जतुं नथी. जे माटे प्रायें हाथी नो नार ते हाथीज उपाडे. एम विचारी कारागारना अधिकारीने तेडीने पूठ्युं. त्यारें ते बोळ्या. स्वामिन् ! आज सूधी कोइक कोइवा तो ले ठे, ए म कही तेज वखतें कूआमां मांची मूकी. ते मांची उपर बेसारीने जेम निधान काढे, तेम कल्पकने बहार काढयो. कल्पकने सर्व हकीकत कही संजलावी. कल्पक बोळ्यो, मने कोटनी रांगें चारे दिशि फेरवीने, शत्रुनी नजरें पाडो. त्यारें राजायें कल्पकने शिविका उपर बेसाडीने पाका वृद्धनां

पत्र सरखो चारे दिशि कोट उपर फेरव्यो. ते देखीने वैरी विचारवा ला
ग्या, जे नंदराजा घणो निर्मल ठे. ते कारणथी आपणने कूटकल्पक देखा
डीने बीवरावे ठे. एम चिंतवी वली घणो उपड्व करवा लाग्या. ते जाणीने
कल्पकें दूत मोकली वेरीउने कहेवराव्युं के, तमो सर्वने मान्य एवो मंत्री
प्र ख जे होय तेने नावमां बेसारीने तमे गंगामध्ये आवो. हुं पण ना
वमां बेसीने आवुं हुं. आपणे विचार करी जेम तमने गमशे, तेम करीशुं.

एवुं दूतनुं वचन सांजलीने ते संधि करनारा पुरुषो, नावमां बेसीने
आव्या. कल्पक पण नावमां बेसीने गंगामां सामो आव्यो. तिहां कोइक
ना हाथमां शेलडी हती, ते देखीने कल्पकें आंगलीनी संझायें बताव्युं के,
ए शेलडीनुं मूल अने ठेडो कापी नांखिये, त्यारें शेष शुं रहे? एम कहे
थके ते संधिविग्रहिक पुरुष यद्यपि घणाये बुद्धिवंत हता, घणाये माह्या
हता, पण कल्पकना बोलवानो शय न समज्या. कल्पकनो आशय ए
हतो के, जेम शेलडी मूले वधे, अथवा प्रांते वधे, तेम बेहु संधि सरखी
होय, त्यारें ह्त्रियनी संतति वधे. पण एक सत्य संधिवालो होय, अने
बीजो मायासंधिवालो होय, ते केम चाले? ते माटे सत्यसंधिवंत नंद ठे,
अने मायासंधिवंत तमे ठो, तेथी तमारुं कांइ नही चाले. वली ते स्थान
के एक आहीरणीने माथे दहिंनी हांमी देखीने कल्पकें हस्त संझायें देखा
डीने कहुं के, आ दंमें करी जो ए हांमी जागी नांखियें, तो शाय? ए
आशय पण संधिविग्रहिक पुरुष न समज्या. परंतु कल्पक अमात्यनो ए
आशय हतो के, तमारुं लश्कर ते हांमीसरखुं ठे. ते महारा वीर्यरूप दं
में हण्युं थकुं, तमारुं सर्व बल दहिंनी पेटें वेराइ जशे. फोदे फोदा थइ जशे.
वली कल्पकें पोता नावडुं शत्रुना नावडानी वचमां घालीने, त्रण प्रदहि
णा दीधी. तेनो अजिप्राय पण ते संधिविग्रहिक पुरुषें न जाण्यो. पण ते
कल्पकनो अजिप्राय ए हतो के, जेम महारी नावें तमारी नावने आवरी,
तेम महारुं तेज तमने आवरशे. ए त्रण संझा करी, पण एके संझानो
जावार्थे अणजाणतां ते संधिकारको, विचार स इमां पड्या. जेम काग
डानुं बालक मुख विकस्वर करी रहे, तेम रह्या. कल्पकतो वगर बोले पावो
वली पोताने स्थानकें आव्यो. संधिविग्रह पुरुषतो जावार्थे अणजाणतां
विलखा थइने पोताना लश्करमां गया. तेमने सामंत राजायें पूठ्युं. कल्प

कैं त ने ' ह्युं ? ते कहेवा लाग्या के, कल्प तो असंबंध लापी लवा डी ठे. तो पण संधी खानो जवाब न लवाथी सा 'त रा । फरी री तेमने पूढवा लाग्या. त्यारें ते लाज पामीने बोल्या के, अमे तो कल्पकनो अनिप्राय मजी शक्या नही. ते सांजली सर्व वैरी राजायें विचारुं के, कल्पकें एने पण कांश्क इव्यादिकने लोचें लपटाव्या देखाय ठे. नहिंतो साचुं केम बोले ! तो रखेने ए मांहेला जेडु यइने आपणने मरावे ! तेथी आपणने हवे इहां रहेवुं घटतुं नथी. एम जाणीने ते सर्व लश्कर सहित नासवा लाग्या.

ते जोइ कल्पकें नंदराजाने कह्युं. हवे अस्वारी करीने जेम तमने गमे तेम लूंटो. कोइ आडा हाथ करनार नथी. ते सांजलीने नंदराजायें पण चढाई करी ते राजाजना हाथी, घोडा, रथ, र जंमार प्र ख घणां लूटी लीधां. नंदराजानुं राज्य स्थिर थयुं. नंदराजा पण पूर्वला दुष्ट मंत्रीने कल्पकने दुःख दायक, अनर्थ एक जाणीने निग्रह करतो हवो. ते कल्पक न्याय नीतियें करी इव्य उपार्जीने राजानो जंमार जरतो हवो. ए कल्पकनी कथा परिशिष्ट पर्वणीमां ठे. ते माटे कल्पकजेवा मंत्री होयतो राजा शोचे. अजयकुमारें करी जेम श्रेणिक राजा शोचतो हवो. तेम सकल कलामां शल एवा कल्पक मंत्रियें करी ते नंदराजा शोचतो हवो.

कंडुक गीडा करती देखीने वरदत्तें विचारुं. अहो ! जुं एतुं रूप, लावण्य अने कांति केवी ठे ? एम चिंतवी पोताना सागरनामै मित्रने पूठ्युं. ए कोनी पुत्री ठे ? मित्र बोळ्यो एज गामनो वसनारो बंधुदत्त नामें शेट तेनी बंधुमती नामें जार्या, तेनी ए जिनमती नामें पुत्री ठे. ते सांजलीने वरदत्त रीऊयो. एवामां जिनमतीयें पण तिर्हीं दृष्टियें तेने दीगो.

वरदत्त पोताना मित्रसहित घेर तो आव्यो. पण बीजो सर्व व्यापार मू की ते गीने चित्तमां ध्यातो शय्यायें सूतो. त्यां तप्तशिलातले जेम मळ तडफडे, ते रीतें तडफडे ठे, लांवा निशासा नांखे ठे, ते वात तेना पिता यें जाणीने सागरने पूठ्युं के, वरदत्तने शी अशाता ठे ? त्यारें सागरें सर्व वात कही. वसुमित्र शेटें बंधुदत्तने याचना करी के, तमारी पुत्री महारा पुत्रने आपो. बंधुदत्त बोळ्यो, तमे युक्त वात कही, तमाराथी बीजो उत्तम कोण ठे ? पण महारो नियम ठे के, श्रावक विना बीजाने पुत्री आपवी नही. ते सांजली शेटें घेर आवीने पुत्रने सर्व वात कही. वरदत्तेंपण कन्या परणवानी इहायें नि पासे जशने श्रावकपणुं अंगिकार कयुं. ते तेने जा वयकी परिणम्युं पण खरुं. ते वात बंधुदत्तें जाणीने पोतानी पुत्री वरदत्त ने परणावी. ते स्त्रीनर्तारने मांहोमांहे घणो राग थयो, विश्वास थयो, बेदु विषयसुख अ नवतां काल गमावे ठे.

अन्यदा वरदत्त बहार गयो जोशने सागर, जिनमती पासे आव्यो. जिन मतीने कहेवा लाग्यो के रुद्रदेव शेटनी बहु सार्थें तमारो नर्तार एकांते कांडक विचार करता हता. ते तमे जाणो गे के नहि ? ते सांजली, सरल स्वभाव वाली जिनमती बोली, ते वात तो तेउ जाणे, अथवा तमे तेमना मित्र ठे माटे तमे जाणो. सागर बोळ्यो, हुं जाणुं तुं; पण पूठ्या विना केम कहुं ? जिनमती बोली, तमे कहो शुं कार्य हजे ? सागर बोळ्यो, जे महारे तमारी सार्थें काम ठे ते काम तमारा नर्तारने तेनी सार्थें ठे. जिनमती बोली, महारी सार्थें तमारे शुं काम ठे ? सागर बोळ्यो तहारो नर्तार मूढ ठे, जे तहारा सरखी गीने मूकीने बीजी स्त्री पासे जाय ठे, पण विषयरसना आस्वादो जाण होय, तेने तो तहारो खप केम न होय ? एतुं घणुंज दुर्वचन ते जि नमतिने कर्णकटुक लाग्युं, त्यारें कोपे नराणी थकी तिरस्कार करती कहेवा लागी. रे निर्ले ! रे अनार्थ ! तुं एतुं पाप चिंतवे ठे !! अथवा जेवुं चि

કેં ત ને ' હું ? તે કહેવા લાગ્યા કે, હવે તો અસંબંધ લાપી લવા
હી છે. તો પણ સંધી રવાનો જવાબ ન લવાથી સાંત રાજા ફરી ફરી
તેમને પૂછવા લાગ્યા. ત્યારે તે લાજ પામીને બોલ્યા કે, અમે તો કલ્પકનો
અજિપ્રાય મજી શક્યા નહીં. તે સાંજલી સર્વ વૈરી રા ાયેં વિચાું કે,
હવેકેં એને પણ કાંઈક ડચ્છાદિકને લોજેં લપટાચ્છા દેશાય છે. નહિંતો સાહું
કેમ બોલે ! તો રહેને એ માંહેલા જેડુ થડને આપણને મરાવે ! તેથી આપણને
હવે હાં રહેવું ઘટતું નથી. એમ જાણીને તે સર્વ લશ્કર સહિત નાસવા લાગ્યા.

તે જોઈ કલ્પકેં નંદરાજાને કહ્યું. હવે અસ્વારી કરીને જેમ તમને ગમે તેમ
લૂંટો. કોઈ આઢા હાથ કરનાર નથી. તે સાંજલીને નંદરાજાયેં પણ ચઢાડ
કરી તે રાજાડના હાથી, ઘોડા, રથ, ર ચંદ્રાર પ્ર સ્વ ઘણાં લૂટી લીધાં.
નંદરાજાનું રાજ્ય સ્થિર થયું. નંદરાજા પણ પૂર્વલા હુષ્ટ મંત્રીને કલ્પકને હુઃસ્વ
દાયક, અનર્થ રક જાણીને નિગ્રહ કરતો હવો. તે કલ્પક ન્યાય નીતિયેં
કરી ડચ્છા ડપાર્જીને રાજાનો ચંદ્રાર જરતો હવો. એ કલ્પકની કથા પરિશિષ્ટ
પર્વણીમાં છે. તે માટે કલ્પકજેવા મંત્રિ હોયતો રાજા શોજે. અન્યકુમારેં
કરી જેમ શ્રેણિક રાજા શોજતો હવો. તેમ સકલ કલામાં શલ એવા
કલ્પક મંત્રિયેં કરી તે નંદરાજા શોજતો હવો.

અર્થ:-લ જીવ સોહડ બંજયારી. અથવા લ જીવ સોહડ એગપત્તિ.
(લ જીવ કે) લ યુક્ત (એગપત્તિ કે) પતિવ્રતા િ એટલે શીયલ
વંતી િ (સોહડ કે) શોજે છે. અથવા સતી હોય તે લાજ મૂકીને જે
મ તેમ ન બોલે, તો ઘણું શોજે. હાં જિનમતીનો દૃષ્ટાંત કહે છે. યથા:-

એક અદ્રુત નગર હતું. ત્યાં પ્રબલ શત્રુને મર્દન કરે એવો, જનાર્દન ના
મેં રાજા રાજ્ય કરે છે. ત્યાં રાજાને ઘણું માનીતો, મહાજનમાં સ્વ, પરાં
પકાર કરવા તત્પર, એવો વસુમિત્ર નામેં જોઠ વસે છે. તે જોઠને નિર્મલ ગુ
ણવંતી યશોમતી નામેં જાર્યા છે; તે િ જત્તારને સમ મનોરથ પૂર્ણ થ
તે કાલ જાય છે. પણ પુત્ર નથી. તેનું ઘણું હુઃસ્વ ધરે છે. તે જોઠેં લદેવતા
આરાધી. તેણેં તુષ્ટમાન થઈ વર આપ્યો, તેથી પુત્ર આચ્યો. વધામણાં કહ્યાં,
વરદત્ત એવું નામ દીધું. તે અ ક્રમેં મહોટો થયો, સર્વ કલા જાણ્યો, યૌવન
અવસ્થા પામ્યો. તેને એક સાગર નામેં બાલમિત્ર છે. પણ તે વક્ર છે, અને
વરદત્ત પોતેં સરલ છે. અન્યદા કોઈ એક કન્યાને પોતાના ઘરની નીચે

कंडुक गीडा करती देखीने वरदत्तें विचायुं. अहो ! जुठ एतुं रूप, लावण्य अने कांति केवी ठे ? एम चिंतवी पोताना सागरनामै मित्रने पूठयुं. ए कोनी पुत्री ठे ? मित्र बोळ्यो एज गामनो वसनारो बंधुदत्त नामें शेठ तेनी बंधुमती नामें जार्या, तेनी ए जिनमती नामें पुत्री ठे. ते सांजलीने वरदत्त रीऊयो. एवामां जिनमतीयें पण तिहीं दृष्टियें तेने दीगो.

वरदत्त पोताना मित्रसहित घेर तो आब्यो. पण बीजो सर्व व्यापार मू की ते गीने चित्तमां ध्यातो शय्यायें सूतो. त्यां तप्तशिलातले जेम मळ तडफडे, ते रीतें तडफडे ठे, जांबा निशासा नांखे ठे, ते वात तेना पिता यें जाणीने सागरने पूठयुं के, वरदत्तने शी अशाता ठे ? त्यारें सागरें सर्व वात कही. वसुमित्र शेठें बंधुदत्तने याचना करी के, तमारी पुत्री महारा पुत्रने आपो. बंधुदत्त बोळ्यो, तमे युक्त वात कही, तमाराथी बीजो उत्तम कोण ठे ? पण महारो नियम ठे के, श्रावक विना बीजाने पुत्री आपवी नही. ते सांजली शेठें घेर आवीने पुत्रने सर्व वात कही. वरदत्तेंपण कन्या परणवानी इच्छायें नि पासे जइने श्रावकपणुं अंगिकार कयुं. ते तेने जा वथकी परिणम्युं पण खरुं. ते वात बंधुदत्तें जाणीने पोतानी पुत्री वरदत्त ने परणावी. ते स्त्रीनर्तारिने मांढोमांढे घणो राग थयो, विश्वास थयो, बेहु विषयसुख अ नवतां काज गमावे ठे.

अन्यदा वरदत्त बहार गयो जोइने सागर, जिनमती पासे आब्यो. जिन मतीने कहेवा जाग्यो के रुइदेव शेठनी बहु साथें तमारो नर्तारि एकांते कांडक विचार करता हता. ते तमे जाणो ठो के नहि ? ते सांजली, सरल स्वभाव वाली जिनमती बोली, ते वात तो तेज जाणे, अथवा तमे तेमना मित्र ठो माटे तमे जाणो. सागर बोळ्यो, हुं जाणुं तुं; पण पूठया विना केम कहुं ? जिनमती बोली, तमे कहो शुं कार्ये हजे ? सागर बोळ्यो, जे महारे तमारी साथें काम ठे ते काम तमारा नर्तारिने तेनी साथें ठे. जिनमती बोली, महारी साथें तमारो शुं काम ठे ? सागर बोळ्यो तहारो नर्तारि मूढ ठे, जे तहारा सरखी गीने मूकीने बीजी स्त्री पासे जाय ठे, पण विषयरसना आस्वादेनो जाण होय, तेने तो तहारो खप केम न होय ? एतुं घणुंज डुर्वचन ते जि नमतिने कर्णकटुक जाग्युं, त्यारें कोपे नराणी थकी तिरस्कार करती कहेवा जागी. रे निर्ल ! रे अनार्य ! तुं एतुं पाप चिंतवे ठे !! अथवा जेवुं चि

त ! चिंतव्युं होय तेवुं वचनपण नीसखुं जणाय ठे माटे धि १२ हो तने !
अने तहारां चरि ने पण धि १२ हो ! तें हारा जर्तारने पण कलंक दीधुं.
माटे ।हींथी दूर जा. तहारुं दर्शन पण महापापजणी थाय.

ते सांजलीने ते सागरचोरनी पेठें त्यांथी निकलतो साहामो आवतां वर
दत्तें दीठो. गौहत्याकारकनी पेठें मलिन ख यको देखीने तेने वरदत्तें पूढ्युं,
तमने शो उद्देग ठे ? श्या कारणे आमण डुमणा देखाउ ठो ? १२गर निसा
सा नांखी बोळ्यो. शुं उद्देगनी वात पूढो ठो ! ए वात प्रकाशी न शकियें.
तेम गोपवी पण रखाय नही. जेम स्थानकें गुंबडुं थयुं होय, तेनी पेठें
ए १२णजो. ए कहेतो आंसुनी धार रेडतो कपटें करी ठानो रह्यो. ते सां
जली वरदत्तें विचारुं के, एना मनमां कोइ महोटो उद्देग देखाय ठे. वरदत्त
बोळ्यो. कहेवा जेवुं होय ते उद्देगनुं कारण कहो. हुं डुःखनो संविजाग क
रीने तमारुं डुःख उठुं करीश. सागर बोळ्यो, तमे महारा परम मित्र ठो माटे
तमाराथी महारे 'ठा' होय ? तमे जाणो ठो जे, नारी अनर्थनुं कारण ठे.
जेम हिंसा सर्वडुःखनुं कारण ठे, जेम 'धकार' कारण रात्री ठे तेनी पेठें

११पण सर्व डुःखनुं कारण ठे. वरदत्त बोळ्यो के, आज महाजैरवंती साप
णी सरखी एवी कोइ स्त्रीना संकटमां तमे पड्या हता के, केम ठे ? सागर
बोळ्यो. जिनमतियें जने निर्ले कखो. घणा काल सूधी कंदर्पना विकार
असमंजस पणें मुजने एणीयें देखाड्या. तेम स्वथी पण विषय सेववा
कहुं खरुं. तथापि में जाण्युं. ए आज काल पोतानी मेलें ठेकाणे आवशे. एम
विचारीने एटलो काल उवेखी मूकी. पण नित्य नित्य अधिकअधिक अस
तीना चाला करती वचन कहेवा लागी. परंतु कहेती रही नही. १२ज हुं तु
जने जोवा माटे घेर आव्यो हतो, तयारें तेणें राक्षसणीनी पेठें बल जोती
मने रुंधी राख्यो. जेम हरिण वाघरी पाराधी थकी बूटीने नाशे, तेम जिनम
तिथकी हुं महारा आत्माने मूकावीने जयें बीहीनो थको नाठो. एवामां
तमे मळ्या. में मनमां विचारुं जीव आपवाविना मने बूटको नथी. तेमाटे
मरुं तो रूडुं. वली विचारुं जे, मरवुं तो युक्त नथी. वली जिनमती जर्तार
रने आगल कांश्क कहे. ते कदापि परोक्षने माटे महारो मित्र साचुं पण
माने. अथवा मित्रने सर्व वात यथार्थ संजलावुं. जो एनां चरित्र मित्र जा
एतो एनो विश्वासतो न करे ! रखे मित्रने कांश्क आपदामां नांखे ! वली

में विचाखुं के, ए पण न घटे जेमाटे एक तो में एनी आशा पूरी नकरी. बीजुं वली एनुं कुशीलपणुं प्रगट करवुं एतो चांदा उपर खार चोपड्या सरखुं थाय. एवी विचित्र चिंता चिंतवतो थको मुऊने तमे दीठो. माटे हे मित्र ! महारुं उद्देगनुं कारण जे हतुं ते में तमने कछुं.

एवां ते पापी मित्रनां वचन सांजलीने वरदत्तने घणो रोपनो जर थयो. ते घेर गयो एटले जिनमती तेनां पग पखालवा पाणी लावीने तेना मुखआगल आवी उजी, तेवारें तेणे रीसैं करी ठरी लेइने जिनमतीनुं नाक ठेयुं, तेथी हाहाकार थइ गयो, सर्व सगा कुटुंबी जेला थया, सहुयें वरदत्तने ठवको दीधो, रे पापी, निःकरुण ! कुलमां कलंक पण न विचाखुं ? स नरुनेहपण न गण्यो ? आ लोकने विषे अने परलोकने विषे दुःखदायी पणुं पण न विचाखुं ! तें ए शुं काम कछुं ? ए जिनमती समस्त गुणवंती ठे. तिलतुष मात्र पण जेमां दोष नथी. जे कारणे एनुं उत्तम कुल, उत्तम जाति, मनोहर रूप, मधुर वाणी, विनयवंती, पर पुरुष सामुं जुए पण नही, ज लावती, एना गुणेंकरी सकल कुटुंब एने वश थइ रहुं ठे, एनुं चंडमा सरखुं निर्मल शील ठे, तेने तें शुं कछुं ? एवो कोलाहल सांजलीने राजपुरुष आवी वरदत्तने पकडी राजा पासे लाव्या. राजायें पूठ्युं, रे नइ ! ए स्त्रीयें तहारो शो अपराध कखो, जे माटे राजकुले जणाव्या विना तें तहारें हाथेंज निग्रह कखो ! वरदत्त बोव्यो, महारो सागर मित्र ठे. ते एनो सर्व अपराध जाणे ठे. राजायें अनुचरोने कछुं के, जाउं सागरने तेडी लावो. ते सांजली कोटवाल तेने खोलवा गयो. खोलतां थकां कोइ वननी कुंजमां नासतो पकड्यो. बांधीने राजा पासें लाव्यो. रा जायें पूठ्युं. रें डुराचार ! ए महासतीयें शो अपराध कखो ? सागर धुजतो थको कांइ बोव्यो नही. त्यारें कोरडाना प्रहारें मार दीधो. पठी जेवो हतो तेवो वृत्तांत कखो. राजायें बे ने अन्यायना करनार जाणी बंदीखाने नांख्या.

जवंती गीने जरतार गमे तेवी पीडा दे, तो पण ते जर्तार उपर मातुं न चिंतवे. जेम जोलडीने पीले तो पण मधुर रस आपे. तेम जिनमती जर्तार उपर अथवा सागर उपर द्वेषनो लेश पण ह्यैयामां न धरती, वली जैन मतनी वासनायें वासित थकी एम विचारे ठे के, में जवांतरे दुष्ट कर्म क खां ठे, तेनां ए फल मने उदय आव्यां ठे ॥ यतः ॥ सबो पूवकयाणं, क म्माणं पावए फलविवागं ॥ अवराहेसु गुणे य, निमित्तमितं परो होइ

॥ ૧ ॥ વલી વિચારે છે કે, મહારી નાસિકા બેદાણાં તો િંદ્ર : નથી. જે માટે કર્મને વડોં જીવ શી શી વિટંબના નથી પામતો ? પણ દારા નિર્મલ લને મેં કલંક લગાવ્યું. બીજું જૈનધર્મની મેં લ તા દેખાડી. એ મુજને મહાહુઃસ્વ લાગે છે. એમ કહેતી ઘરના દેહેરાસર મધ્યે જડને જિન પ્રતિમા આગલ એકાગ્ર મનેં કાઠસ્સગેં રહી. એવા મયેં જિન તીં અ સ્વંમ શીલ દેખી શાસન દેવતા ઘણું રી પામ્યાં અકાં જિન તીની નાસિકા સુંદર રલ સ્વરૂપ વાલી નિપજાવતા હવા. આશથી ફૂલની વૃષ્ટિ કરી, દેવહુંડની વાગી, જૈનશાસન જયવંતું છે, જ્યાં જિનમતી સરખી તીયો વસે છે, એવા ઘોષ કા. એ સર્વ સતીં અદ્ભુત સ્વરૂપ સાંનલીને રાજા પોતેં ત્યાં આવીને જિનમતીના ગુણ વર્ણવ કરવા લાગ્યો કે, હે સતિ ! તું ધન્ય, તું કૃત પુણ્ય, તદારો જન્મ સફલ છે, તદારા શીલનો મહિમા અદ્ભૂત છે.

હવે જિનમતીયેં હાથ જોડીને કહ્યું. હે રાજન્ ! મહારા નર્તારને તથા નર્તારના મિત્રને મૂકો. ત્યારેં રાજાયેં તેના વચનથી તે બે ને મૂક્યા. જિ નમતી પણ સંસારસ્વરૂપ અસાર જાણીને દીક્ષા લેતી હવી. તીવ્ર તપ ચારિત્ર સેવીને સજ્જતિયેં ગડ. વરદત્ત પણ લોકની નિંદા સાંનલી કોડને સ્વ પણ દેાડી ન શક્યો, પશ્ચાત્તાપ પણ ઘણો અયો. એ રીતેં એક પી લાવંત અકી શોને છે. ઇતિ જિનમતી કથા શ્રી સુમતિનાથચરિત્રે પ્રા કૃતપ્રબંધે પૂર્વજવે ૦ ॥ ઇતિ શ્રીસકલસનાનામિનીનાલસ્યલતિલકાયમાન પંક્તિશ્રીવત્તમવિજયગણિશિષ્યપંક્તિપ વિજયગણિવિરચિતે ગૌતમ લકપ્ર કરણવાલાવબોધે દશમગાથાયાં ચત્વાર્યુદાહરણાનિ સમાપ્તાનિ.

હવે અગિયારમી ગાથા કહે છે. તેને પૂર્વલી ગાથા સાથેં એ સંબંધ છે. જે પૂર્વ ગાથાને અંતે એમ કહ્યું કે, એક પી સતી લાવંત હોય, તે શોને. તે સતીપણું તો જો આત્મા સ્થિર હોય તો થાય, ને સ્થિરં પ્રતિપદ્ધી સ્થિરપં છે, માટે એમાં અસ્થિરપણું કહે છે. એ સંબંધેં કરી આવી જે અગિયારમી ગાથા તે કહે છે.

**અપ્પા અરી હો અણવઠિયસ્સ, અપ્પા જસો
સીલમહ નરસ ॥ અપ્પા હુરપ્પા અણ ઠિય
સ્સ, અપ્પા જિઅપ્પા સરણં ગઈય ॥ ૧૧ ॥**

अर्थः—अप्पा अरी हो अणवच्छियस्स (अणवच्छियस्स के०) अनवस्थितस्य एटले जेना मनादिक योग्य ठेकाणे न होय, तेने पोतानो (अप्पा के०) आत्माज (अरी हो के०) वैरी समान होय. एटले चपल चित्त वालाने शेठनी स्त्रीनी पेठें पोतानो आत्मा तेज वैरी जाणवो. ते कथा कहे ठे.

श्रीपुरनगरने विपे वसुनामें शेठ वसे ठे. तेने गोमती नामें स्त्री ठे. अने धनपाल नामा पुत्र ठे. अनुक्रमें पिता मरण पाय्यो. तेना मृतकार्य कखां. कालें करी शोक टव्यो. पढी गोमती, पुत्रनी वडू साथें निरंतर क्लेश करे, पुत्रें कहुं. हे माता ! तमारे घरसंबंधि चिंता करवानुं शुं प्रयोजन ठे, तमे बेठां थकां धर्म करो, हुं तमारो आज्ञाकारी हुं, तमे आज सूधी घरना व्याहेपें करी धर्म सांजल्यो नथी, अवधाख्यो नथी, माटे धर्म सांजलो. एम कह्नीने कोशक शा ना वांचनारने घेर तेज्यो, तेणें शान्त्र वाचवा मां मयुं, गोमती सांजलवा बेठी ते वांचनार जेटले बोव्यो, जीष्म उवाच. एटले खडकीमां अरयो पेठो कूतरो दीठो. त्यारें दूरथी हाड हाड एम कहेती ते गोमती उठी उनी थइ. खडकीना रखवाजा उपर रूठी, तेने कांइ क ठवको दीथो, थोडीक वारें आवीने वली सांजलवा बेठी. वली वांचनार बोव्यो, जीष्म उवाच. एटलुं कहुं एटले रसोडाने ठूकडी बिलाडी दीठी, त्यारें वेगलेथी ठिरि ठिरि एम कहेती उठी. रांधणीया उपर रूठी रीस करी वली पाठी बेठी. वली पुस्तकनो वांचनार बोव्यो, जीष्म उवाच. एटले वाठडो बूव्यो ते जोइ उठीने पोकारवा लागी के, अरे वाठडो बूव्यो रे वाठडो बूव्यो. एम करती वाठडाना पालक उपर रीस करती वली सांजलवा बेठी. वली वांचनार बोव्यो, जीष्म उवाच, एटले कागडा काउ काउ करवा लाग्या, त्यारें मुख वां करीने चाकर उपर रीस करवा लागी. एम याचक प्र खना आववाथी वारंवार उठवे करी एक पद्दोर थयो. एटले पुस्तकनो वांचनारो घेर गयो. वली बीजे दिवसे प्र काले वांचनार आव्यो. त्यारें पण सांजलवानी जे रीत हती, तेनी तेज रीत हती. वांचनारो थाकीने घेर गयो ॥ यतः ॥ अणवच्छियस्स धम्मं, मा हु कहि । सुहु वि पियस्स ॥ विज्जायं होइ हं, विज्जाय गिंधमंतस्स ॥ १ ॥ पुनः ॥ अणुत्तसहुडिनिधिः प्रबोधयेत्, बहूपदेशैरपिकोऽनवस्थितम् ॥ जेतुं तडिद्वहि मलं न पुष्करा, वत्तोऽपिधाराशत लङ्कोटिनिः ॥ २ ॥ इत्युपदेशर करे.

હવે બીજા પદનો અર્થ હે છે. અપ્પા જ ૧૦ શીલમંત નરસ્સ (શીલમંત કે ૦) શીલવંત (નરસ્સ કે ૦) જે પુરુષ હોય, તેનો (અપ્પા કે ૦) આત્મા તે શીલવતીની પેઠે (સો કે ૦) જસ પામે.

હીં શીલવતીની આત્મા એ ગ્રંથમાં લગ જગ (૧૧૫) શ્લોક જેટલી સંક્ષેપથી લખેલી છે, પરંતુ એ પંદર નાગ હિંદો ચોથો નાગ ઠપાડ બહાર પડી ચૂકો છે. તેમાં ચોથા શીલવતીની ઉપર દૃષ્ટાંતરૂપે ૫ ૧૯૦ મધ્યે શ્લોક ૧૦૦ જેટલી એકથા ઠપાડ ગયેલી છે. માટે આહીં લખી નથી. ત્યાંથીજ વાંચી લેવી, એ આ શ્રી સુમતિનાથ ચરિત્ર વિષે છે. તથા એ શીલવતીનો રાસ પણ માહારી પાસે શ્લોક ૩૦૦૦ ને આસરેનો છે.

વલી શીલવતીની સાસુ નામ યશશ્રી છે. તેને વદલે ચોથા નાગમાં શ્રી એવું નામ ઠપાડ ગયેલું છે. તેમજ શીલવતીના શ્વરને પહેલાં જૈવારે પુત્ર ન હતો, તેવારે યશશ્રીયે પુત્ર પ્રાપ્તિને માટે પોતાના નરતારને કહ્યું છે કે, હે આર્યપુત્ર ! પાળા નગરના ઉત્તરને વિષે અજિતનાથ સ્વામીના દેરાસરના દ્વારદેશે જિતવલા નામે દેવી છે. તે અપુત્રિયાને પુત્ર, નિર્ધનને ધન, રાજ્યરહિતને રાજ્ય, અવિદ્યાવંતને વિદ્યા, હિચિયાને સુખ, આંધલાને આંખો, ને રોગીયાને નિરોગીપણું પામે છે, માટે તમે પણ ઉદ્દેગ કરવો પડતો મૂકીને તે દેવીની યાચના કરો તો મનોવાંઙિત પૂર્ણ થાય. તેવારે શેઠ બોલ્યો, હેરિ ! તેં જલી યાદ આપી. એમ કહી નાહી ઉજ્જવલ વા પહેરી, પૂજાના ઉપકરણ લઈને, જિનેશ્વરને દેહેરે ગયા. શ્રી જિતનાથ સ્વામીની પ્રતિમાની પૂજા બાવના ચંદન, બરાસ, કસ્તૂરી, અગર, ફૂલ, ત્રિઅર્ચાયે કરી પઠી અજિતવલા દેવીની આગલ આવ્યા. તેની પૂજા પણ તેજરીતે કરીને શેઠ બોલ્યા. હે જગવતિ ! તમારા પસાયે મહારે પુત્ર થશે, તો હું જૈનધર્મને વિષે તત્પર થયો થકો તમારી મહોટી નક્તિ કરીશ. તથા પુત્ર નામ પણ તમારા સંબંધી દેશ્શ. એમ કહી ઘેર આવ્યા. એટલી વાત માંહેલો કેટલોક નાગ તેમાં ઠપાયો નથી, પરંતુ બીજી વાત તો આ પ્રત કરતાં ચારગુણી વિષે તેમાં ઠપાડ છે. તે જાણવી.

હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. અપ્પા હુરપ્પા અણવઠ્ઠિયસ્સ. જે નિવૃત્ત ધર્મને વિષે (અણવઠ્ઠિયસ્સ કે ૦) અનવસ્થિત એટલે અસ્થિર છે, તેને પોતાનો (અપ્પા કે ૦) આત્માજ (હુરપ્પા કે ૦) હુરાત્મા જાણવો. એટ

ले जेनो आत्मा गंगापाठकनी पेठें धर्मेने विपे न रह्यो, मोहें मूक्यो यको वस्तुतत्त्व न समजे. अने वस्तुनुं स्वरूप कोइ कहे तो माने पण नही. तेज छुष्टात्मा जाएवो. ते गंगा पाठकनी कथा कहे ठे.

लाटदेशने विपे नरुअच्च नगरें गंगानामे पाठकें, घणा बालक निशालि याने जणावी जणावीने घणुं धन एकतुं कहुं. पढी वृद्धावस्थायें परण्यो. ते स्त्री तरुण होवाथी तेने विषय समावतुं विपम थइ पड्युं, तेशी नर्मदा नदीने पहेले कांठे कोइक पुरुष साथें रंगाणी ठे. माटे निरंतर रात्रीयें घ डायें करी नर्मदा नदी उतरनीने पार जाय. त्यां विषय सेवीने पाढी आवे. घणी माया केलवीने नर्तारनुं मन रीऊवे. दिवसें कागडाने बलि नांखवा जाय. त्यारें नर्तारने कहे के, हुं कागडाथी बीहुं हुं. नर्तार पण सत्य मा नतो तेनी रक्षा करवा पोताना ठात्रोने मोकले. कोइक अवसरे तेने नर्तारें कहुं के अ क म प्यने अ क र्थमाटे नित्य तेडी आवजे, स्त्रीयें क हुं के, हुं पुरुष साथें बोली जाणुं नही. त्यारें पाठक पोते बोलावी लावे. ते देखी एक ठात्रें विचाहुं के, ए सरलनां लक्षण नही ॥ यतः ॥ अत्या चारमनाचार, मत्यार्जवमनार्जवम् ॥ अतिशौचमशौचं च, षड्विधं कूटल क्षणम् ॥ १ ॥ एम विचारीने एनां चरित्र जोवा लाग्यो, ते जोतां जोतां रात्रीयें नर्मदा नदी उतरती दीठी. एवामां सामा आवता चोर तीर्थें उ तया, ते चोरने मगरें पकड्यो ते देखीने स्त्री बोली तीर्थें शुं करवा उत ह्या ? तोपण जलुं थयुं. हजी कांइ गयुं नथी. तमे ए मगरमत्स्यनी आंख्यो ढांकी मूको. एम कहुं ते ठात्रे सांजलीने विचाहुं के, अहो ! जूउ स्त्रीनुं सा हसपणुं केवुं ठे ! ॥ यतः ॥ अनृतं साहसं माया, मूर्खत्वमतिजोचता ॥ अशौचं निर्दयत्वं च, स्त्रीणां दोषाः स्वनावजाः ॥ १ ॥

वली एक दिवस बलि नांखवा अवसरे कागडाथी रक्षा करवा माटे पाठकना आदेशथी तेज ठात्र स्त्रीनी साथें आव्यो ठे. बलि नांखतां ते ठा त्र बोळ्यो ॥ उक्तंच ॥ दिया कागाण बीहेसी, रतिं तरिसि नम्मयं ॥ कुति ढाणि य जाणासि, अढीणं ढंकणाणि य ॥ १ ॥ ते सांजलीने रीयें वि चाहुं के, महारी वात ए जाणतो देखाय ठे. तेवारें ते बोली के लोकस्वजा व एवोज देखाय ठे. माटे मौन करो. आजथी नर्मदा तरवुं मूक्युं. त्यार पढी चंचलपणें करी तेज ठात्र साथे संयोग थयो.

એક દિવસ દેશાંતર જવા માટે તેજ ઠાત્રને ઘર જલાવી પાતક દેશાંતર ગયા. પાતલથી ઘર ાં એક મૃત કલેવર લાવી રાતેં અગ્નિ લગાડીને તે ઠાત્ર સંગાથે સ્ત્રી નીકલી ગઈ. પ્રાતઃ ભે પાતક ઘેર આવ્યો. ઘર બહુ તે સંબંધી સર્વ સ્વરૂપ જાણું. ત્યારેં હા પ્રિયા ! મરી ગઈ, એમ ઘણો સ્વેદ કરતો મૃતકારજ કરી તે િનાં હાડકાં લેઈને ગંગાજળી માર્ગેં ચાલ્યો જાય છે. તે િને પ એ ઠમાસ પર્યંત ઠાત્ર સાથેં રમ્યા પઠી કોઈક વાતને લીધે રુસણું થયું છે. ત્યારેં તે િને પશ્ચાત્તાપ ઉપન્યો, કે જતાર મૂકીને હું હાં ક્યાં આવી ? એવું પોતા ' સર્વ સ્વરૂપ, જતાર ત્યાં આવી પહોંચ્યો, તેને કહ્યું. ત્યારેં પાતક બોલ્યો. તું મહારી િ સરસ્વી દેશાય છે સ્વરી, પણ તેતો તું નથી. તેનાં અ સ્થિતો આ મહારી ગાંઠે બાંધ્યાં છે. ત્યારેં િયેં તેને પૂર્વલી અનેક પ્રકાર ની નિશાનીયો બતાવી, તો પણ તે હાડકાં બતાવે પણ માને નહી. ત્યારેં િયેં ઠાત્ર દેશાલ્યો, તેને જોઈ પાતકેં કહ્યું કે, એ મહારા ઠાત્રસરસ્વો દે શાય છે, પણ તે િનાં હાડકો મહારી પાસે છે. ત્યારેં તે િ સ્વેદ પામીને જતારને તજતી હવી. એવા પાતકસર ા પુરુષ કોઈ ' કહ્યું સાંજલે નહી, ધર્મેને વિષે ઝજમાલ થાય નહી. તેનો આત્મા હુરાત્મા જાણવો. એ કથા ાવશ્યકનિર્યુક્તિ તથા ઉપદેશર કરમાં છે.

॥ હવે ચોથા પદનો અર્થ કહે છે. અપ્પા જિ પ્પા સરણં ગઈય (અ પ્પા કે૦) આત્મા જ્યારેં હંડિયો જીતી મનને વશ કરે, ત્યારેં (જિઅપ્પા કે૦) જિતાત્મા થાય, એવો જે આત્મા, તેજ (સરણં ગઈય કે૦) સંસારથી બીહીતા એવા પ્રાણીયોને આશ્રય જૂત થાય. એટલે તે આવજ્ઞા નિની પેઠેં હુઃસ્વી પ્રાણીને સુખને અર્થેં થાય તે આવજ્ઞા મુનિની કથા કહે છે.

તે કાલે તે સમયને વિષે દારિકા નામેં નગરી હોતી હવી. તે પૂર્વપશ્ચિમ બાર યોજન લાંબી અને ઉત્તરદક્ષિણ નવ યોજનની પહોળી છે. ધનદેં નિ પજાવી છે, સુવર્ણનો કોટ છે, નાનાવિધ પંચવર્ણમણિના કોશીશા છે, ધન દની અલકા નગરી સરસ્વી છે, જેમાં હર્ષવંત ક્રીડાવંત લોક વસે છે, તે નગરી પ્રત્યક્ષ દેવલોક સરસ્વી છે. તે દારિકાને બહાર ર્શાન કૂળે ગિરનાર પર્વત છે, તે ઝંચો ગગનથી વાતો કરતો, અનેક પ્રકારની વનસ્પતિયેં મંદિત, હંસ, મૃગ, મયૂર, ક્રૌંચ, સારસ અને ચક્રવાક પ્ર સ્વ પદ્મીયોવડેં શોજિત છે. અનેક દેવતા તથા દેવાંગનાના મિથુન, ચારણ, વિદ્યાધર ઇર્ણેકરી સંકીર્ણ છે. તે ગિ

रनारने ठूकडुं नंदनवन नामें उद्यान ठे. ते सर्व ऋतुना फल फूलें सहित
घणुं रमणीक ठे. ते उद्यानने मध्यनागे सूरप्रिय नामें यक्षनुं देउल ठे. ते
द्वारिकामां कृष्ण नामें वासुदेव वसे ठे, ते समुद्रविजय प्रमुख दशे दसार,
बलदेव प्र ख पांच महावीर पुरुष, उग्रसेन प्रमुख सोल हजार राजा, प्र
द्यु प्रमुख साडात्रण क्रोड मर, साम्ब प्रमुख साठहजार दुर्दांत कुमर,
वीरसेन प्र ख एकवीश हजार वीर पुरुष, ठप्पन्न हजार बलदेवना पुरुष,
रुक्मिणी प्रमुख हजारो गीत, अनंगसेना प्रमुख अनेक हजार गणिकाउं, इ
त्यादिक तथा वैताढ्यगीरि पर्यंत त्रण खंम नरत्ताईनो अधिपतिपणुं करतां
विचरे ठे. ते नगरीने विषे थावच्चा नामें गाथापतिणी वसे ठे. महा रुद्रिवंत
कोइने परानवनीय नथी. तेने थाव । नामें पुत्र थयो. ते आठ वर्षेनो
थयो जाणीने उत्तम दूर्त जोइने कलाचार्य पासे जणवा मूक्यो. अनु में
महोठो थयो त्यारें सर्व जोग समर्थ जाणीने एके दिवसें बत्रीश कन्यानुं
पाणिग्रहण करा . ते सायेपांचे इंडियनां विषय सुख जोगवतो विचरे ठे.

एकदा दश ध षनी काया, श्यामवर्णें शोजित, संयमतपस्यावंत एवा
अरिहा श्री अरिष्टनेमि, अठार हजार मुनिराज, चालीश हजार आर्या
जीने परिवारें परिव्रया यथाप्रतिरूप अवग्रह ग्रहीने द्वारिकाने बहार नि
रनारनी पासे नंदनवन उद्यानने विषे सूरप्रिय यक्षना देहेराने ठूकडुं अ
शोक वृद्ध ठे, त्यां समोसख्या. संयमने विषे आत्माने नावता थका विचरे
ठे. पर्षदा परमेश्वरने वंदना करवा नीकली. ते प्रभुजीने आब्या जाणीने वा
सुदेवनीसुधर्मा सजामध्ये कौमोदिकी नामे जेरी रहे ठे. ते बजडावता हवा.
ते शब्द द्वारिकाने मांहे तथा बहार सघले व्यापतो हवो. ते सांजलीने स
र्व लोक हर्ष पाम्या, सहु लोक न्हाइ, बलिकर्म करी, वस्त्र आनूषण पहे
री, केइ हाथीउपर, केइ घोडा उपर, केइ रथने विषे, केइ शिबिकायें बेसी
ने, केइ हिंमता थका, पुरुषना समूहें परिव्रया थका कृष्ण पासे आब्या.
त्यारें कृष्ण वासुदेव सर्व सामग्री स थइ जाणीने चतुरंगी सेना तैयार
करावी, विजया नामे गंधहरि शणगारी, अनुक्रमें प्र जीने वांदवा नीक
ल्या. पंचानिगम साचवी प्रभुजीने वंदना करी. थाव । पुत्र पण ते वात
सांजली वांदवा आब्या. अनुक्रमें प्रभुजीयें धर्मदेशना दीधी. ते धर्मदेशना
सांजली हर्ष पामी थावच्चा मर वोव्या, हे स्वामिन् ! जेम तमें कहुं तेम

જ છે. મહારે તારી પાસે ચારિ લેવા ' મન છે, પણ માતાની આજ્ઞા લઈ આંતું. પ્રભુજી કહે જેમ સુખ ઉપજે તેમ કરો; એ વાતમાં પ્રતિબંધ કરશો નહીં.

અ મેં માતા પાસે આવીને કહ્યું, હે માતા ! મેં નેમપ્રજીની દેશના સાંજલી તેમને રુચી. માતા કહે તું ધન્ય કૃતાર્થ થયો. ત્યારે માતાને કહ્યું
તે તારી આજ્ઞા હોયતો હું ચારિત્ર અંગીકારું. તે સાંજલી માતા મૂર્છા પામી, ચિત્ત વલ્યા પઠી માતાયે ઘણા વિષયના અનુકૂળ પ્રતિકૂળ વચન કહીને ચારિત્રની ડુરતા દેખાડી, પણ આવ તારા પુત્ર તે વચનમાં ન મૂંઝાણા. માતાની શ્વાવિના દીક્ષાની આજ્ઞા માગી. તેવારે આવજ્ઞા ગાથા પતિણી, મહોટાને યોગ્ય મહોટું જેટણું લેશને સ ને પરિવરી થકી કૃષ્ણવાસુદેવ પાસે આવી. સ્વ આગલ જેટણું મૂકી એમ કહેવા લાગી. હે દેવાણુપ્પિય ! મહારે આવ તારા નામે એકજ પુત્ર છે, ઘણો શ્રેષ્ઠ છે, તે સંસારના જયથકી ઉદ્દેગ પામ્યો છે, અરિહા શ્રીઅરિષ્ટનેમિપાસે પ્રવ્રજ્યા લેવા ઝજમાલ થયો છે, તેમાટે દીક્ષા મહોત્સવ કરવા ' મન છે, તેથી ઘર ચામર ટપાલે
પણ, તો મહોત્સવ કરું. ત્યારે કૃષ્ણવાસુદેવ બોલ્યા. એ વાતની તમે ફિકર કરશો નહીં. તમે સુખશાતામાં રહો. હું પોતે આવ તારા પુત્રનો દીક્ષામહોત્સવ કરીશ. એમ કહી કૃષ્ણજી ચતુરંગીસેનાસહિત વિજય નામે હસિ ઉપર બેસીને આવ તારા પતિણીને ઘેર આવી આવ તારા પુત્રને એમ કહેતા હતા. હે દેવાણુપ્પિયા ! તમે દીક્ષા ન લ્યો, મહારી બાહુઠાયાયે સુખે રહો, એક તમારા શિર ઉપર વાઝકાય સ્પર્શે તેને તો હું વારી ન શકું, પણ બીજો કોઈ તમને જો બાધા પીડા ઉપજાવે. તો તે સર્વ ઉપડવ હું નિવારીશ. ત્યારે આવ તારા પુત્ર બોલ્યો. જો તમે જીવિતવ્યનાં તનો કરનાર એવો જે મૃત્યુ, તેને નિવારો, અથવા રૂપ રંગની હાણી કરે, એવી જે જરા, તેને આવતી નિવારો, તો તમારી બાહુઠાયાયે રહીને મધ્ય સંબંધિ વિપુલ કામજોગ જોગવતો હું વિચરું. ત્યારે કૃષ્ણવાસુદેવ બોલ્યા. હે દેવાણુપ્પિયા ! એતો ડુર્ગતિક્રમણીય છે. એને તો મહાબલિયા એવા દેવ દાનવપણ નિવારી શકે નહીં, એક પોતાનાં કર્મકૃત્ય આય, તોજ જરા મરણ ટલે. ત્યારે આવજ્ઞાપુત્ર બોલ્યા. હે દેવાણુપ્પિયા ! એટલાજ માટે હું અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ અવિરત કષાયેં કરીને સંચેલાજે કર્મ સંચય તેનો કૃત્ય કરવાને શું હું.

તે સાંજલીને કૃષ્ણવાસુદેવ કૌટુંબિક પુરુષને બોલાવીને એમ કહેતા હતા

के, दारिका नगरी मध्ये शिंगोडाने आकारें मार्ग होय, त्रण मार्ग होय, चार मार्ग पडता होय इत्यादिक मार्गने विषे, तमे हाथी उपर वेसीने ठंडेरो फेरवो, अने एम कहो के, थावच्चा पुत्र संसारना तापथी उद्वेग पाय्या ठे; जन्म जरा मरणथी बीहीना ठे, ते अरिहा अरिष्टनेमि पासे चारित्र जेवा उजमाल थया ठे, ते माटे हे देवाणुप्पिय ! राजा अथवा अथवा युवराज ना कुमर, ईश्वर, तलवर, कौटुंबिक, मामंबिक, इत्य, शेर, सेनापति सार्थवा ह प्र ख जे कोइ थावच्चापुत्रनी सार्थे प्रवज्या लीये, तेने कृष्ण महाराजा आझा आपे ठे. तेने पठवाडे मित्र ज्ञाति प्रमुख जे आतुर होय, इव्यवा न न होय, तो तेनो घरनो निर्वाह श्रीकृष्ण करजो. एज रीतें कौटुंबिकें उ द्योषणा करी त्यारें हजार पुरुष, उपाडे एवी शिविका उपर प्रत्येक प्रत्ये कें बेसलाने एक हजार पुरुष दीक्षा लेवामाटे थावच्चा पुत्रने घेर आव्या. ते देखीने कृष्णवासुदेवें महोटे विस्तारें दीक्षामहोत्सव कथ्यो. अनुक्रमें अ रिहा अरिष्टनेमिना बत्रातिबत्र देखीने सर्व शिविकार्थी हेवा उतल्या. पठी कृष्णवासुदेव थाव । पुत्रने आगल करीने प्रभुजी पासे आव्या. त्यां थाव । पुत्रें आनूषण उताल्या, ते थावच्चा गाथापतिणी हंसलक्ष्मण पट्ट साडी मां लइ, ठि । वलीना हार रखा आंसु मूकती एम कहेती हवी. हे वत्स ! संयमने विषे य करजो, पराक्रम फोरवजो, ए अर्थने विषे प्रमा द न करवो, एम कह्नीने जेम आव्यां हतां तेम पाठां गयां. त्यार पठी थाव । पुत्र हजार पुरुष सार्थे पंचमुष्टि लोच करी. अनुक्रमें अणगार थ या. स्थविर पासे सामायिक आदे देइ चौद पूर्वना जणनार थया. घणा च उठ ठठ अठमादिक तप करता विचरे ठे. प्र जीयें ते हजार पुरुष थाव च्चापुत्रने शिष्यपणें सोंप्या.

एकदा प्र जीने वंदना नमस्कार करीने थाव । पुत्र कहेता हवा. हे नगवन् ! तमारी आझायें सहस्र अणगारसहित बीजे देशे विहार करवा इहुंंंं. प्रभुयें कथ्युं, हे देवाणुप्पिय ! जेम सुख उपजे तेम करो. त्यारें था व । पुत्र अणगार बहार देशने विषे विहार करता विचरे ठे.

एवा अवसरने विषे सेलंगपुर नामें राजा तेनी पद्मावती नामें राणी ठे. तेनो मंडुक नामें मार युवराज ठे. ते सेलंग राजाने पंथक आदे देइ ने चार बुदिना जाण, राज्यधुराना चिंतवनारा एवा पांचसें मंत्री ठे.

त्यां थाव ।पुत्र अणगार समोस ।. राजा वंदना करवा नि ल्यो. रुयें धर्मकथा कही. ते सांजली राजा तथा पांचशे मंत्रीश्वर सर्व श्रावकपणुं अंगिकार करता हवा. त्यांथी थाव ।पुत्र अणगार, विहार करता हवा.

एवा अवसरने विषे सौगंधिका नामें नगरी होती हवी, त्यां नीलाशो क नामें उद्यान હતું. त्यां सुदर्शन नामें नगर शेठ वसे ठे. ते महारुद्धिवंत ठे.

एवा अवसरें एक शुक्रनामें परिव्राजक, चार वेदनो पारंगामी, पांच यम पांच नियम सहित शौचमूल दश प्रकारनो परिव्राजकधर्म पालतो तथा दान धर्म करवो, तीर्थविषे ।न करवुं एवुं प्ररूपतो एकदा नगवां व पहेरी, दंम ंदिका, ठन्नालय अं श, अंगुठी प्र ख राखतो, हजार तापसें परिवस्यो थको, सौगंधिका नगरीनेविषे ज्यां परि जकनी वसति ठे, त्यां आवी, सर्व उपकरण सूकी ।ख्य समयमां आत्माने जावतो थको विचरे ठे. ते वात नगरीमां प्रसिद्ध थइ. अ क्रमें लोक सर्व तेने पगे लागवा नीकळ्या, सुदर्शन पण नीकळ्यो, ते सुदर्शन तेने सांख्यमतनो धर्म संजलावतो हवो के, हे दर्शन ! अमारे शौचमूल धर्म कह्यो ठे. ते शौच बे प्रकारें ठे. ए क इव्यशौच ने बी ं नावशौच. त्यां इव्यशौच ते पाणी अने ति का, तथा नावशौच ते मान पाणी मंत्री करीने थाय. तेणें जे कांइ अप वित्र होय ते पवित्र करियें. एम करतां निर्विघ्नपणें स्वर्गें जइयें. ते सांज लीने सुदर्शनशेठें शौचमूल धर्म ंगीकार क ।ो. में शुक्रपरिव्राजक पण सौगंधिका नगरी थकी नीकली बीजे गामे विचरतो हवो.

अन्यदा ते थाव ।पुत्र अणगार पण सौगंधिका नगरीयें समोस ।, पर्षे दा वांदवा आवी, सुदर्शनशेठ पण आळ्या, वंदना करीने एम पूठता ह वा. हे स्वामिन् ! मूलधर्म कयो ? त्यारें थाव ।पुत्र बोळ्या. विनयमूल ध र्म कह्यो ठे. ते विनय बे प्रकारनो ठे. एक गृहस्थविनय ने बीजो नि विनय. तेमां गृहस्थविनय ते पांच अ व्रत, सात शिक्षाव्रत अने श्रावक नी अगीयार प्रतिमारूप क ।ो ठे. तथा मुनिविनय ते पांचमहाव्रतरूप क ह्यो ठे. वली अठार पापस्थानकनुं वोसिराववुं, दश प्रकारना प स्काण, करवा, वार निरु प्रतिमा आराधवी, एवो विनयमूल धर्म आराधीने अनु क्रमें आठ कर्म खपावीने जीवलोकना अग्रनागे सिद्धि वरे.

पत्नी आवच्चापुत्र अणगारें, सुदर्शन श्रोतने पूढ्युं. तमारो शो मूलधर्म ठे ? श्रोत बोढ्यो. अमारो शौचमूल धर्म ठे. यावत् एथी स्वर्गे जइयें.

त्यारें याव । पुत्र बोढ्या. हे सुदर्शन ! रुधिरें खरड्युं वस्त्र होय तेने रुधिरें धोइयें, तो ँ आय ? सुदर्शन बोढ्या. शुं न आय. आवच्चापुत्र बोढ्या. तेम तमारें पण प्राणातिपातप्रमुख अठार पापस्थानक सेवतां शुं न आय.

वली हे सुदर्शन, रुधिरें खरड्या वस्त्रने साजीखारें लीपी अग्नीयें चढा वी पत्नी ँ पाणीयें धोइयें त्यारें ते वस्त्र शुं न आय ? सुदर्शन बोढ्या. हा शुं न आय. ए रीतें हे सुदर्शन ! अमारें प्राणातिपातनुं विरमण प्रमुख अठारें पापस्थानकना विरमण अकी शुं न आय. ते सांजली सुदर्शन श्रोत बू ऊया. आवच्चापुत्रने वंदना नमस्कार करे. आवच्चापुत्रें धर्म संजलाव्यो. अ नुक्रमें बारव्रतधारी श्रावक थया. जीव अजीवना जाण थया. इत्यादिक तेणे श्रावकना गुण सर्व अंगिकार क । माटे ते सर्व इहां वर्णववा.

एम सुदर्शन श्रोतें शौचमूल धर्म ठांमीने विनयमूल धर्म आदख्यो. ते सांजलीने कपरिव्राजकें विचाखुं के, हुं पाढो जइने शौचमूल धर्म अंगिकार करावुं. एम चिंतवी वली पण एक हजार परिव्राजकसहित सौगंधि का नगरीने विषे आवी, परिव्राजकनी वसतीमां उपकरण मूकी, धाउडुं व पहेरी, थोडा परिव्राजकने सायें लेइने सुदर्शन श्रोतने घेर आव्यो. सुदर्शन श्रोत पण क परिव्राजकने आवतो जाणीने उना न थया, वंदना पण न करी, सामा पण न गया, मौनपणें बेशी र ।

त्यारें कपरिव्राजक बोढ्यो. आगल हुं आवतो त्यारें तुं उजो थतो, सामो आवतो, अने हमणांतो उजो पण थतो नथी. एवो विनयमूल धर्म तें क्यां अंगिकार कखो ठे. त्यारें सुदर्शन श्रोत उजा थइने एम कहेता हवा के, हे देवाणुप्पिय ! अरिहा अरिष्टनेमिना अंतेवासी याव । नामें एणगर इहां आ । ठे. ते नीजाशोक उद्यानमां विचरे ठे. तेमनी पासे में विनयमूल धर्म अंगिकार कखो ठे. त्यारें शुं न बोढ्यो. हे सुदर्शन ! चालो आवच्चापुत्रनी पासे जइयें. हुं अर्थ हेतु प्रश्न पूढुं. तेनो जो ऊने खरो उत्तर आपशे, तो हुं पण वंदना नमस्कार करीश. तथा जो ऊने खोटो उत्तर आपशे, तो हुं तेमने हेतु प्रश्ने निःपृष्टव्याकरण करीश. ए म कही ते कपरिव्राजक एक हजार परिव्राजक संघाते सुदर्शन श्रोतने ते

હી યાવજ્ઞાપુ ગારની પાસેં ।વીને પૂઠતો હવો કે, તમારે યા । છે ?
યાપનિ છે ? ।વાધ છે ? । વિહાર છે ?

યાવ । બોલ્યા. એ ચારે વાના હારે છે. જે જ્ઞાન, દર્શન, ઋત્રિ, તપ, સંયમાદિ ના યોગેં હારે યતના વર્તે છે. તે હારે યા । છે ॥ ૧ ॥

તથા યાપનિકા બે પ્રકારની છે. એ ઇંદ્રિયાપનિકા ને બીજી નોંડિય યાપનિ ।. તેમાં ઇંદ્રિયાપનિકા તે પાંચે ઇંદ્રિયો મહારે વશવર્તિ છે. અને નોંડિયયાપનિ । તે ક્રોધ, માન, યા, લોન એ ચારેં ક્ષીણ ઉપ શાંત છે. એ ને ઉદય યવતા નથી ॥ ૨ ॥

તથા વ્યાવાધ તે ને વાત, પિત્ત, શ્લેષ્મ, દ્વિ પાત, વિવિધ પ્રકારના રોગાતંક તે પણ હમણા ઉદીરાતા નથી ॥ ૩ ॥

તથા પ્રા ક વિહાર તે ।રામને વિષે, ડાનને વિષે, દેવ લને વિષે, સજાને વિષે, િ પ પંમક રહિત વસતીને વિષે, પાડિહાર પીઠ લક શય્યા સંચારો ગ્રહીને વિચરું તું ॥ ૪ ॥ એમ ચારે ઉત્તર વાલ્યા.

એટલે વલી કપરિવ્રાજકેં પૂઠયું કે, પ્રા ત જાણ્યેં “ સરિસવયા ” એ તમારે જઠ્ઠવા યોગ્ય છે કે, જઠ્ઠવા યોગ્ય છે ? યાવ । પુત્ર બોલ્યા. સરિસવયા તે બે પ્રકારના છે. તેમાં એક મિત્રરૂપ અને બીજા ધા રૂપ છે. ત્યાં મિત્ર સરિસવય તે ત્રણ પ્ર રે છે. એક સાર્યેં જન્મ્યા, બીજા સાર્યેં મ હોટા યયા, ત્રીજા સાર્યેં ધૂલમાં ર ।, એ ત્રણે તો સાધુને જઠ્ઠવા યો નથી. ને બીજા ધા સરિસવ જે છે તે બે પ્રકારના છે. તેમાં એક તો શસ્ત્રેં પરિણમેલા હોય છે, અને બીજા શસ્ત્રેં પરિણ । ન હોય તેમાં જે શસ્ત્રેં નથી પરિણમ્યા તે તો સાધુને અકલ્પ છે. અને જે શસ્ત્રેં પરિણમ્યા છે, તે વલી બે પ્રકારના છે. તેમાં એક તો પ્રા ક અને બીજા પ્રા ક હોય. તે અપ્રા ક તો સાધુને ન કલ્પે, અને જે પ્રા ક છે તે વલી બે પ્રકારના છે. એક યાચના કરી લાવેલા અને બીજા અયાચિત્ હોય છે. તેમાં અયાચે લા તો સાધુને અજઠ્ઠ્ય છે. ને જે યાચેલા છે તે વલી બે પ્રકારેં છે. એક શુદ્ધમાન અને બીજા અ શ્દમાન તેમાં જે અ શ્દમાન તે ન કલ્પે, ને જે શુદ્ધમાન છે, તે બે પ્રકારેં છે. એક દાતારેં આપેલા, ને બીજા દાતારેં નથી આપ્યા. તેમાં જે દાતારેં નથી આપ્યા, તે સ્વાવા યોગ્ય નથી. ને જે દાતારેં આપ્યા છે. તે શ્રમણ નિર્ઘેયને સ્વાવા યોગ્ય છે.

इहां पूठनार परिव्राजकनो ए आशय ठे के, जो ए सरिसवय खावा योग्य कहेसो, तो हुं एने ठलमां नांखीने कहीश के, तमारे मित्र पण खावा योग्य देखाय ठे. परंतु एमतो थाव अपुत्र न ठलाया.

त्यारें वली लुकपरिव्राजक, ठल करीने पूठे ठे के, तमारे कुलढी खावा यो के, न खावा योग्य ठे ? थाव अपुत्र बोल्या, कुलढी बे प्रकारें ठे, ए लवंती स्त्री ते लढी कहेवाय ठे, अने बीजुं कुलढी जे धान्य विशेष ठे, ते एणवुं. तिहां लढी गिना त्रण जेद ठे. एक लपुत्री, बीजी कुल ता, अने गिजी लवधू, ए त्रण तो खावा योग्य नथी, अने जे धान्य कुल थी ठे, ते सरिसवनी पेठे जाणवी. ए प्रश्नमां पण थावच्चापुत्र न ठलाया.

त्यारें वली ठल करीने कपरिव्राजक प्रश्न पूठे ठे के, तमारे मांस खावा योग्य के, नहि खावा योग्य ? थाव अपुत्र बोल्या. मास त्रण प्रकारना ठे. एक कालमास, बीजो अर्थमास, अने त्रीजो धान्यमास. तेमां का लमा तो श्रावणशी मांझी अषाढ सूधी बार प्रकारना ठे, ते साधुने खावा योग्य नथी. बीजा अर्थमास ते एक मासो, बे मासा प्र ख जेथी सो रूपुं तोलाय, ते अर्थमास कहियें. ते पण साधुने खावा योग्य नथी, त्रीजा धान्य मास, ते अडद कहेवाय ठे. ते सरिसवनी पेठे खावा योग्य न खावा योग्य कहेवा. ए प्रश्नमां पण थाव अपुत्र न ठलाया.

त्यारें वली प्रश्न पूठे ठे के, तमे एक ठो के, बे ठो ? अक्षय ठो के, व्यय ठो ? के वस्थित ठो ? के अनेकनूतनाविनावस्वनाव ठो ? थाव अपुत्र बोल्या, एक पण ठुं अने बे पण ठुं, यावत् अनेकनूतनाविनावस्वनाव पण ठुं. त्यां संख्यात प्रदेशनी अपेक्षायें अक्षय ठुं, अव्यय ठुं, अवस्थित ठुं, उपयोगनी अपेक्षायें अनेकनूतनाविनावस्वनाव ठुं ठुं, एटले नित्यानित्य बेहु पक्ष सूचव्यां. कोइ रीतें खजाया नही. त्यारें क परिव्राजक बूज्या. थाव अपुत्र अणगारने वंदना करी, नमस्कार करी, एम कहेता हवा के, स्वामिन् ! हुं तमारी पासे केवलीनो प्ररूप्यो धर्म सांजलवानी इत्ता करुं ठुं. थाव अपुत्रें धर्मकथा कही. ते सांजली घणो हर्ष पास्या थका थावच्चा पुत्रने एम कहेता हवा के, हुं तमारी पासे स हस्त परिव्राजक साथे मुंझ अइ प्रवज्या लेवा इहुं ठुं. थावच्चापुत्र बोल्या, जेम सुख उपजे तेम करो. ते वेलायें ईशान कूणे दंम प्र ख एकांते सूकी,

पढी पोतानी शिखा उपाडी नु में स यें प्रव्रज्या लीधी. सामायिक १ दि देइ चौद पूर्वना जणनारा थया. थाव १ पुत्रें, ते हजार परिव्राजक, कने शिष्यपणें सौपीने पोतें सौगंधि १ नगरीथी विहार १०, अ क्रमें सिद्धाचलजीने विषे आवी, एक मास १ पादपोषगमन अनशन पाली, केवलज्ञान पामीने, हजार पुरुष संघाते सिद्धि व १.

त्यार पढी शूकपरिव्रा क विहार रता, सेलंगपुर नगरने विषे समोस १. पर्षदा वांदवा नीकली, सेलंगराजा पण वांदवा नीकल्या, धर्म सांज जीने सेलंग राजा बोल्या. हे स्वामिन् ! हुं पंथकप्र ख पांचसे प्रधानने पूढी, मंहुक मारने राज्यें थापीने तमारी पासे चारित्र लेइश. क मुनि बोल्या. जेम सुख उपजे तेम करो. त्यारें सेलंग राजायें घेर आवी, पांच से मंत्रीने बोलावीने पूढ्युं, हे देवाणुप्पिय ! में क नि पासे धर्म सांज ल्यो, ते ग १०, रूढ्यो, संसारना जयथकी उद्देग पा १० हुं, माटे दीक्षा लेवा १ मन ठे. तमे गुं करो ठो ? तमारे हित इहित १ ठे ? ते सांजली मंत्रि बोल्या. जो तमे दीक्षा ल्यो ठो, तो अमारे बीजो कोण आधार आ लंबन ठे ? अमे पण संसारना जयथी उद्देग पाम्या ठियें. माटे तमारी सायें दीक्षा लेइ १. जेम अमारे संसारमां तमे वडेरा ठो, तेम दीक्षा लीधां पढी पण अमारा तमेज वडेरा ठो.

त्यारें राजायें मंत्रीश्वरोने कहुं. तमे तमारा वडा पुत्रोने टुंबनो चार सौपीने, सह पुरुष उपाडे एवी शिविकायें बेसीने, महारी पासे आवो. ते मंत्रियो पण तेमज अनुक्रमें राजा पासे आव्या. राजा पण मंहुक मरने राज्याजिषक करीने, सेलंगपुर शणगारावीने, पांचसे मंत्रि साथें दीक्षा लेइ, अ क्रमें अगीयार अंगना जणनारा थया. सेलंगराजरूपिने पांच से मंत्रिने शिष्यपणें सौपीने अन्यदा क अणगार न्य देशने विषे विहार करता हवा. क्रमें हजार निने परिवारें परिवस्था थका श्रीसिद्धाचल उपर अनशनकरी मोहू पधास्या.

हवे सेलंग राजरूपिने पण, ह, जूखा, अरस, विरस, टाहाडा, उन्हा, काजातिक्रांत, प्रमाणातिक्रांत एवा आहार पाणी करतां; सुकोमल शरीरें रोग प्रगट थयो. घणी वेदना कंरू, दाघ, पित्त, ज्वर, शरीरें व्याप्यो शरीर घणुं सुकाइ गयुं. अन्यदा विहार करता थकां सेलंगपुरें पधास्या, मंहुक रा

जा वंदना करवा नीकल्यो, वंदना करीने पिताना शरीरे रोग उपन्यो दे खीने सेलंग रुषिने एम कहेता हवा के, तमे महारी यान शालायें आवी उतरो, हुं वैद्यने तेडीने तमारा रोगनी चिकित्सा करूं. सेलंग अणगारें ते वचन मान्युं, मंहुक राजा पोताने स्थानकें आव्या. सेलंग पण बीजे दिव से प्रातःकाले पांचसे अणगारनी साथें मंहुक राजानी यानशाला मध्ये प्रा क पीठफलकादिक याचीने रह्या. वैद्य तेडावीने प्राशुक एषणीक औषधें करी तथा मद्यपानें करी साजा थया. त्यार पठी अशनादिकमां मद्य पानमां लूठ्या, गृह थया, पासढा थया, उस्सन्ना थया, कुशील थया, संस ता थया, पीठ फलक शय्या संथारामां प्रमत्त थया, ते पीठफलकादिक जे मनीपासें याची लाव्या होय तेने पाठां आपतां मन चाले नही.

न्यदा पांचसे प्रधान शिष्यमांहेलो एक पंथक टालीने बीजा अणगा रीने पाठली राते धर्म जागरिकायें जागतां एवो विकल्प उपन्यो जे सेलंग राजायें राज्य ठांमी दीक्षा लीधी, पण हवे प्रमादमां पड्या थका रस गृहि ठांमी शकता नथी, ते साधुने न कल्पे. माटे प्रातःकाले सेलंगराजर्षिने पूढी, पीठफलादिक आपीने, एक पंथक मुनिने वैयावचमां थापीने, आपणे बहार उग्रविहार करवो कल्पे ठे. एम चिंतवी अनुक्रमें सहुये विहार कखो.

हवे पंथक मुनि पण शय्या, संथारो, उर, खेल, औषध, जेष्ठज, जात पाणीयें करी, अगिलानपणें वैयाव करे. एम करतां एकदा कार्तिक चो मासाने दिवसे सेलंगराजरुषि विपुल अशनादिक आहार करी मद्यपान करी पाठले पहारे सुखें सूतो ठे. तेवामां पंथक मुनियें चोमासी प्रतिक्रम एण करवा मांम्युं. विचाले चोमासी खामणा खामतां गुरुने मस्तकें पग फ रश्यो, ते थकी सेलंग कषायमां आव्या, रीस चढी, उठीने बेठा थया, अ ने एम कहेवा लाग्या के, कोण । प्रार्थ्यानो प्रार्थनारो, हीणी चौदशनो उपन्यो, जे जेने सुखें सूताने संघटे ठे ? ते वचन सांजलीने पंथकजी जय पाम्या, त्रास पाम्या, हाथ जोडी कहेवा लाग्या, हे स्वामिन् ! हुं पंथक, दे वसिक पडि मणानो काउस्सग करीने चोमासी खामणा खामुं हुं. तेमां हे देवाणुपिय तमने वंदना करतां तमारा पगने मस्तक फरश्युं. ते महारो अपराध खमो. तमे खमवा योग्य ठो. एम वारंवार खमावे ठे.

पंथकजीनां एवां वचन सांजलीने सेलंगराजर्षिने एवो विकल्प उपन्यो

के,में रा नार ठामयो. हवे इहां अ नादिकमां ६ इने विचरुं तुं तेन
घटे. माटे प्रातः ।ल 'मू रा 'ने पूढीने, पडिहार पीठ लग शय्या संथारो
पा ' ।पीने, पंथ अणगार संगार्थें उग्र विहारे बहार विहार करी '
पढी जेम विचारुं तेम रीने विहार करता हवा. ते वात चारशेनवाणु

एगारें सांनजी, तेवारें मांहो ।हे हेवा लाग्या, रे ।धुउ ! सेलंगराज
ऋषियें पंथक नि ।थें बहार देशे विहार क ।, तो हवे ।पणें पण से
लंगरा ऋषिने अंगिकार रीने ते नी साथें विचरुं घटे ठे ! ए विचा
री, सेलंगराजऋषि पासे आवीने, ।थें विचरता हवा. घणा वर्ष सूधी
घणा तप जप रतां, में श्रीसिद्धाचलजी उपर पादपोषगमन न

नैं केवलज्ञान पामीने सिद्धि व ।. इति श्री ज्ञातासूत्रे पंचमाध्ययने ॥

इहां थाव । निने प्रसंगे बीजो अधिकार पण कह्यो. आ श्रीज्ञातासू

। श्रीशत्रुंजय महातीर्थ ' नाम आ . माटे ए तीर्थवंदनीक पू नीक ठे,
ऋषनकूटनी पेठें शाश्वतुं ठे, इहां ग्रंथ वधे माटे चर्चालखी नथी. जो थाव

। एगार जितात्मा थया तो पोतानो । तेहज गति तथा बीजा प्रा
णीने शरण नूत पण थयो. इति श्री थाव । पुत्र अणगार कथा ॥ इति श्री

कलसनाजामिनीनालस्थलतिलकायमानपंडितश्रीउत्तमविजयगणिशिष्य
पंडितप विजयगणिकृतं श्रीगौतम लकप्रकरणे बालावबोधे एकादशगा
थायां चत्वार्युदाहरणानि स तानि ए अगीयारमी गाथा कह्यी ॥ ११ ॥

हवे बारमी गाथा कहे ठे. तेने पूर्व गाथा साथें ए संबंध ठे के, पूर्व गा
थाने 'ते जितात्मा ते गति शरण थाय एम कह्युं, तो इहां जे धर्मी
होय तेज जितात्मा थाय. ते धिकारे आवी जे बारमी गाथा ते कहे ठे.

न धम्मक । पर हि क ' , न पाणिहिं ।

पर ' अक ' ॥ न पे रागा पर हि ' धो,

न मोहिल ज्ञा परमहि लानो ॥ १२ ॥

अर्थः—न धम्माक । परमहि क ' (धम्मक । के०) धर्मकार्य स
न बीजुं (परमहि के०) परम अर्थ एटले उत्कृष्ट (क ' के०) कार्य

(न के०) नथी. एटले ए जाव के, जगत्ना जीवोयें खावुं, पीवुं, पहेरवुं, उढवुं, घरबार, स्वजन, ठुंव परिवार, बैया, ठोकरां धणीयाणी प्रमुखनुं कार्य, ते पोता करी मान्युं ठे. पण ते अज्ञानपणानो विलास ठे. परंतु परमार्थ तो एक धर्मकार्य करवुंज योग्य ठे. ते उपर मुग्धजट्टनो दृष्टांत कहे ठे.

कौशांबी नगरीने ठुकुंडुं शाली नामें गाम ठे. तेमां दामोदर नामें जट्ट रहे ठे. तेनी सोमा नामें चार्या ठे. तेने ग्धजट्ट नामें पुत्र ठे. तेने सुजह्णना नामें चार्या ठे. ते स्त्री जत्तारने सुखें रहेतां केटलोक काल गयो. अनुक्रमें माता पिता मरण पाव्या, अ नंतर पितानी लक्ष्मी ह्वय गइ ॥ यतः ॥ इंदिरा मंदिरेऽन्यस्य, कथं स्थैर्यं विधास्यति ॥ या स्वसन्ननि पद्मेऽपि, संधावधि विजृंजते ॥ १ ॥ त्यारें नाना प्रकारनी आपदानुं स्यानक एवुं दरीडि पणुं आव्युं ॥ यतः ॥ निर्द्वयो ह्रियमेति द्वीपरिगतः प्रचक्ष्यते तेजसा, निस्तेजाः परिचूयते परिजवान्निर्वेदमागच्छति ॥ निर्विघ्नः शुचिमेति शोकसहितो वैः परिचक्ष्यति, निर्बुद्धिः ह्वयमेत्यहो निधनता सर्वापदामा स्पृष्टम् ॥ १ ॥ ते ग्धजट्ट, जायें करी गिने पण वगर पूठे रात्रिने विषे

नो नगर बहार नीकव्यो. धननो अर्थी अको बार वर्षे सूधी परदेशे नमतो पाठो घेर आव्यो. त्यारें पोतानी स्त्रीने अत्यंत विनयवंत देखीने पूजा लाग्यो. रे गि ! तें बार वर्षे सूधी एकली अकी केम निर्वाह कखो ? त्यारें गि बोली. हे प्राणप्रिय ! विमला नामें जैनमती प्रकृते परउपकारणी ठे. तेणीयें विशिष्ट तत्त्व रसनो उपदेश कखो. तेमां मझ अइ अकी में बार वर्षे ते बार दिवसनी पेठें काढ्या. ते सांजलीने ब्राह्मण घणो विस्मय पाव्यो. हसते खें कहेवा लाग्यो के, ते तत्त्वनी वात जने पण कहे. जेम हुं पण सुखी आवं त्यारें तेणीयें पण जीवाजीवादिक नव तत्त्व रूढी रीतें कही समजाव्या. तेवारें ते विप्र पण सुश्रावक अयो.

हवे ते गामना वसनारा न्य ब्राह्मणो ते स्त्रीजत्तारने घणो आक्रोश करे. पण ते जैनधर्ममां दृढ अकां न चले. जाणे के, जैनधर्म उपरांत बीकांइ पण नथी. एकदा माह मासनी ताढ वहाते अके पुत्रने लेइने ता पवाने अर्थे अंगीठी करीने ज्यां सर्व ब्राह्मण तापे ठे, त्यां ग्धजट्ट पण आव्यो. एटले सर्व ब्राह्मणें मली तेने तिरस्कार कखो. रे पापिष्ठ दुष्ट ! इहांथी उंसर ! उंसर दूरजा ! ते सांजलीने जट्ट विजखो अको बोव्यो. जाइ

એક જિનધર્મ તેહજ સત્ય છે. બી ' સર્વ અસત્ય છે. જો જિનધર્મ અસત્ય હોય તો આ મહારો પુત્ર બલી જાજો. એમ કહીને સહસાત્કારેં ધૈર્ય ધરીને સજ ગેલી અંગીઠીમાં પુત્રને મૂક્યો, તે જોઈ ર્વ । એ હાહાકાર કરવા લાગ્યા, ત્યાં તત્કાલ ઉપયોગવંત શાસન દેવતાયેં પાસે અર્કાં અદિ શીતલ કરી નાંચ્યો. તે શાસનદેવતા પ્રકટ અંને જિનધર્મની પ્રશંસા રવા લાગ્યા. તે શાસન દેવતાયેં પાઠલે નવેં ચારિત્ર લેશને વિરાધ્યું હતું. તેથી મરીને વ્યંતરી અઈ છે તે વ્યંતરીયેં કેવલીને પૂઠ્યું હતું કે, હું સુલજબોધી હું કે, ડુર્લજબોધી હું ? કેવલી નગવાનેં કહ્યું. તેં પૂર્વ નવે સંયમ વિરાધ્યો છે, તેથી આ નવમાં કોશને કષ્ટ પડ્યું હોય તો તેને સહાય્ય કરી શાસનપ્રજાવના કરીશ, તો સુલજબોધી અશ્શ. તે સાંનલીને તે દેવી પણ ઠામ ઠામ જિનશાસનની પ્રજાવના કરતી ત્યાં આવી ચઢી. તેણેં ઘનટ ' પણ સહાય્ય કહ્યું. તે મહિમા દેખી બ્રા એ વિશ્વમય પામ્યા, શ્રીજિનધર્મની પ્રશંસા કરતા હવા, પઠી મુઘનટ ઘણો હર્ષ પામતો પોતાને ઘેર આવ્યો. પોતાની િને વાત કહી. ત્યારેં િયેં ઝલટો ટવકો દીધો. કે, તમે એ જોલાપણું કેમ કહ્યું ? કદા ચિત્ત દેવતા ' હાય્ય ન અયું હોત તો, પુત્ર બલી જાત, અંને તમે પણ ધર્મચ્રષ્ટ યાત, લોકમાં ધર્મની અપચ્છાજના યાત, તે માટે એમ ન કરિયેં અ ક્રમેં તે િનત્તાર શ્રીઅજિતનાથ પરમેશ્વર પાસે ચારિત્ર અંગિકાર કરીને, સંયમ તપ પાલી, કેવલજ્ઞાન પામીને મોઢેં ગયાં. બ્રા એપ્ર સ્વ પણ પ્રતિબોધ પામ્યા ॥ ઇતિ આચાર પ્રદીપે ઘનટ કથા ॥ તે માટે ધર્મકાર્ય ઉપરાંત બીજું કોઈ પણ ઉત્કૃષ્ટ કાર્ય નથી.

॥ હવે બીજા પદનો અર્થ કહે છે. ન પાણિહિંસા પરમં, અક ' (પાણિહિંસા કે૦) પ્રાણીની હિંસાથી કોઈ પણ (પરમં કે૦) ઉત્કૃષ્ટ (અક ' કે૦) અકાર્ય (ન કે૦) નથી. એટલે જીવહિંસા ઉપરાંત કોઈ પણ અકાર્ય નથી. તે ઉપર દેવપ્રસાદ, સામદેવ અંને વામદેવની કથા કહે છે.

આજ જંબુદ્વીપના નરતદ્વેત્રને વિષે પંચાલ દેશે કાંપિલપુર નામેં નગર છે. ત્યાં જયવર્મા નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. તેનેજ બાવલી નામેં રાણી છે. તેની સાર્થેં વિષયસુખ જોગવતો રાજા કાલ ગમાવે છે. એકદા રાણીયેં એવું સ્વપ્ન દીતું. જે કોઈક ડુષ્ટે રત્નજડિત કુટુંકરી દેદીપ્યમાન એવું રાજા નું મ ક ઠેયું, તે મસ્તક મહારા સ્વોજામાં પડ્યું. રાણી સંત્રમ પામીને

जायें जाणुं त्यारें पूढ्युं के, शुं ठे ? राणीपण शोकें करी रोवा जायें तेनी आश्वासना करी. वली अवसरे पूढ्युं. तेणीयें तेम कहुं. राजा बोव्यो. ए शोक करवें सहुं. मुकुटनो धर राजा तहारे पुत्र थजे. वली राजायें चित्तमां चिंतव्युं के, महारुं ठूकडुं ठे. एवुं ए स्वप्ने सूचवाय ठे. तोपण उद्यम मूकवो नही. ओएक काल गयो. हवे राणीने तो गर्ज रह्यो ठे.

अवसरें शूरसेन नामें एनो गोत्रियो प्रधान हतो, तेणें सामंत प्र करीने तेमनी साथें आवीने नगर रोक्युं. त्यारें राजायें पोतानुं जाणीने राणीना घरथी सुरंग खोदावीने स्मशानसुधी काढी. ते खाडीने कहुं के, वैरी प्रबल ठे, कार्यनी गति विपम ठे, कोण जाणे गटे अवसर जाणोतो आ सुरंगमांथी नीकलजो. एम करतां शत्रुयें करवा मांम्युं. त्यारें जयवर्म्म राजा लडवाने सामो नीकव्यो. यु ए पाय्यो. कोलाहल थयो ते सांजलीने सुरंगे थइने राणी नाठी. जयें करी राणीने प्रसव थयो ते बालकने राजानी मुझा सहित कं वींटीने मसाणमां मूक्यो. पोते वेगली लताने अंतरे जइ बेठी.

अवसरें तेज नगरमां जइनामें जेठ रहेठे, तेनी सुजडा नामें जा एण ते मुआ बालक जणे ठे, तेथी जेठें कुलदेवी आराधी. तेणें थइने कहुं के, तुं ज्यारें आ बालकने परवववा जाय त्यारें त्यां लकने देखेतो उपाडी लेजे. एज रीतें जेठें बालक लीधो. ते लेतो राणी आगल चालती थइ. मनमां घणुं वैराग्य धरती तापसणी थइ. जेठें पण ते वात पोतानी जार्याने न कही; परंतु आपणो बालक लोतो ठे, एम कहीने पाठो पोतानी णिने आप्यो. एक मास थयो त्यारें गुं कहुं. देवप्रसाद एवुं नाम दीधुं, महोटो थयो, कलाउ जण्यो, यौव यो. घणा जेठोनी कन्या आवे पण मर सरखी न होवाथी जेठ

એક જિનધર્મે તેહજ સત્ય છે. બી ' સર્વ સત્ય છે. જો જિનધર્મે અસત્ય હોય તો આ મહારો પુત્ર બલી જાજો. એ કહીને સહસાત્કારેં ધૈર્ય ધરીને સજ ગેલી 'ગીઠીમાં પુત્રને મૂક્યો, તે જોડ વંચા એ હાહાકાર કરવા લાગ્યા, ત્યાં તત્કાલ ઉપયોગવંત શાસન દેવતાયેં પાસે અકાં ડિ શીતલ કરી નાંચ્યો. તે શાસનદેવતા પ્રકટ અંશે જિનધર્મની પ્રશંસા રવા લાગ્યા. તે શાસન દેવતાયેં પાઠણે નવેં ચારિત્ર લેંશે વિરાધ્યું હતું. તેથી મરીને વ્યંતરી અઈ છે તે વ્યંતરીયેં કેવલીને પૂઠ્યું હતું કે, હું સુલનબોધી હું કે, ડુર્લેનબોધી હું ? કેવલી જગવાનેં કહ્યું. તેં પૂર્વે નવે સંયમ વિરાધ્યો છે, તેથી આ નવમાં કોંઈને કષ્ટ પડ્યું હોય તો તેને સહાય્ય કરી શાસનપ્રજાવના કરીશ, તો સુલનબોધી અશ્શ. તે સાંજલીને તે દેવી પણ ઠામ ઠામ જિનશાસનની પ્રજાવના કરતી ત્યાં આવી ચઢી. તેણે 'ઘનટ્ટ' પણ સહાય્ય કહ્યું. તે મહિમા દેખી બ્રા એ વિસ્મય પામ્યા, શ્રીજિનધર્મની પ્રશંસા કરતા હવા, પઠી 'ઘનટ્ટ ઘણો હર્ષ પામતો પોતાને ઘેર આવ્યો. પોતાની િને વાત કહી. ત્યારેં િયેં ઝલટો ઠબકો દીધો. કે, તમે એ જોલાપણું કેમ કહ્યું ? કદાચિત્ દેવતા ' સહાય્ય ન અયું હોત તો, પુત્ર બલી જાત, ને તમે પણ ધર્મ આત, લોકમાં ધર્મની અપત્રાજના આત, તે માટે એમ ન કરિયેં અનુક્રમેં તે િનત્તાર શ્રીઅજિતનાથ પરમેશ્વર પાસે ચારિત્ર અંગિકાર કરીને, સંયમ તપ પાલી, કેવલજ્ઞાન પામીને મોઢેં ગયાં. બ્રા એપ્રે સ્વ પણ પ્રતિવોધ પામ્યા ॥ ઇતિ આચાર પ્રદીપે 'ઘનટ્ટ કથા ॥ તે માટે ધર્મકાર્ય ઉપરાંત બી ' કોંઈ પણ ઉત્કૃષ્ટ કાર્ય નથી.

॥ હવે બીજા પદનો અર્થ કહે છે. ન પાણિહિંસા પરમં, ક ' (પાણિહિંસા કે) પ્રાણીની હિંસાથી કોંઈ પણ (પરમં કે) ઉત્કૃષ્ટ (અક ' કે) અકાર્ય (ન કે) નથી. એટલે જીવહિંસા ઉપરાંત કોંઈ પણ અકાર્ય નથી. તે ઉપર દેવપ્રસાદ, સામદેવ અને વામદેવની કથા કહે છે.

આજ જંબુદ્વીપના નરતદ્વેત્રને વિષે પંચાલ દેશે કાંપિલપુર નામેં નગર છે. ત્યાં જયવર્મ નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. તેનેજ બાવલી નામેં રાણી છે. તેની સાથેં વિષયસુખ જોગવતો રાજા કાલ ગમાવે છે. એકદા રાણીયેં એવું સ્વપ્ન દીધું. જે કોંઈક ડુટેં ર જડિત કુટેંકરી દેદીપ્યમાન એવું રાજા નું મસ્તક ઢેધું, તેમસ્તક મહારા ખોલામાં પડ્યું. રાણી સંત્રમ પામીને

जागी. राजायें जाणुं त्यारें पूढ्युं के, चुं ठे ? राणीपण शोकें करी रोवा लागी. राजायें तेनी आश्वासना करी. वली अवसरे पूढ्युं. तेणीयें जेम हतुं तेम कहुं. राजा बोव्यो. ए शोक करवें सखुं. मुकुटनो धर नार महाराजा तहारे पुत्र अशे. वली राजायें चित्तमां चिंतव्युं के, महारुं मरण पण ठूकडुं ठे. एवुं ए स्वप्ने सूचवाय ठे. तोपण उद्यम मूकवो नही. एम केटलोएक काल गयो. हवे राणीने तो गर्न रह्यो ठे.

एवा अवसरें शूरसेन नामें एनो गोत्रियो प्रधान हतो, तेणें सामंत प्र मुखने वश करीने तेमनी साथें आवीने नगर रोक्खुं. त्यारें राजायें पोतानुं निर्बलपणुं जाणीने राणीना घरथी सुरंग खोदावीने स्मशानसुधी काढी. ते राणीने देखाडीने कहुं के, वैरी प्रबल ठे, कार्यनी गति विषम ठे, कोण जाणे चुं अशे, माटे अवसर जाणोतो आ सुरंगमांथी नीकलजो. एम करतां शत्रुयें नगरजंग करवा मांमथुं. त्यारें जयवर्म्म राजा लडवाने सामो नीकव्यो. युद्धमां मरण पाम्यो. कोलाहल थयो ते सांजलीने सुरंगे अइने राणी नाठी. एवामां जयें करी राणीने प्रसव थयो ते बालकने राजानी मुझा सहित कं बल रत्नें वींटीने मसाणमां मूक्यो. पोते वेगली लताने अंतरे जइ बेठी.

एवा अवसरें तेज नगरमां जइनामें शेर रहेठे, तेनी सुजडा नामें जार्या ठे, पण ते मुझा बालक जणे ठे, तेथी शेरें लदेवी आराधी. तेणें तुष्टमान अइने कहुं के, तुं ज्यारें आ बालकने परवववा जाय त्यारें त्यां कोइ बालकने देखेतो उपाडी छेजे. एज रीतें शेरें बालक लीधो. ते लेतो देखीने राणी आगल चालती अइ. मनमां घणुं वैराग्य धरती तापसणी अइ.

हवे शेरें पण ते वात पोतानी जार्याने न कही; परंतु आपणो बालक तो जीवतो ठे, एम कहीने पाढो पोतानी िने आप्यो. एक मास थयो त्यारें वधामणुं कहुं. देवप्रसाद एवुं नाम दीधुं, महोटो थयो, कलाउं नख्यो, यौव न पाम्यो. घणा शेरोंनी कन्या आवे पण मर सरखी न होवार्थी शेर परणावे नही. एकदा एक निमित्तियो आव्यो. लोकोना खथी वखाण सांजलीने तेने शूरसेन राजायें बोलाव्यो. छिप्रश्रप्रमुख प्रश्नें रूडो जा एयो. त्यारें राजायें एकांते पूढ्युं. ए राज्य महारा वंशमां रहेशे के, नही ? निमित्तियो बोव्यो, खेद करशो नही, हुंतो शा मां कह्या जब कहीश. राजा बोव्यो, खेदनो शो अवसर ठे ? निमित्तियो बोव्यो. तमारा वंशमां तो

નહિ રહે, રાજાયેં પૂઠ્યું. તો કોણ રાજ્ય કરશે ? નિમિત્તિયો બોલ્યો. આજથી પંદર દિવસેં ગાયના ગો લને નિલ્લ લેઈ જતાં દેખી જે પુરુષ તે ગો લ ને પાહું વાલશે, તથા તમારા પુત્રની આજ્ઞા નહીં માનશે, તથા પુરનો ધણી પૂર્ણચંડ રાજા છે તેની દીકરિયોને જે પરણશે, તે તમારું રાજ્ય જોગવશે. તે વચન રાજાયેં માન્યું, અને નિમિત્તિયાને હું કે, કોઈ આગલ એ વાત કહેશે નહીં. એમ કહી પૂજીને નિમિત્તિયાને વિસર્જ્યો. શૂરસેન રાજાયેં પોતાના પુત્રોને ગોકુલમાં મૂક્યાં, અને શીખું કે, એક માસ સૂધી ત્યાં રહીને ગો લ જાલવજો. તેપણ અનાદર થકી પરિવાર વિના ત્યાં ગયાં. અર્ધમાસ ગયો તે સઘલા રાજ મર પ્રમાદમાં રહ્યા, અને નિલ્લેં ગો લ હજ્યું. એવામાં દેવપ્રસાદ સ નના વિવાહ કાર્યેં ગયો હતો, તેણેં માર્ગની વચમાં ગોકુલ હરીજતાં નિલ્લોને દેખીને પરા મ ફોરવી ગો લ પાહું વાલ્યું. એ વ્યતિકર સાંજીને રાજાયેં જાણ્યું કે, રાજ્યનો ધણી શેઠપુત્ર દેવપ્રસાદ યશે.

હવે રાજપુત્રેં પણ નગરમાં પડહ વજડાવ્યો. જે વાન પુરુષ રમવા નીકલશે, તેને તો રાજ મર પ્રસાદ કરશે. અને જે રમવા નહીં નીકલે તો રાજકુમર તેનો પરાધ રમશે નહીં. એમ સાંજી નગરના ઘણા મર નીકલ્યા, પણ દેવપ્રસાદ ન નીકલ્યો. માતાપિતાયેં કહ્યું, હે વત્સ ! રાજ પુત્રનો ઉત્સવ જીવ, રાજાની આજ્ઞા તે વિપમ છે, મર બોલ્યો, મહારું માથું ડુલ્લે છે, તે માટે બોલશે નહીં, હેં કરી માવિત્ર પણ ન બોલ્યા.

એવામાં દેવપ્રસાદેં વચન સાંજલ્યું કે, ર પુર નગરને વિષે પૂર્ણચંડ રાજાની લક્ષ્મીવતી અને કાંતિમતી નામેં બે દીકરીયો છે. તે ગંધ ડવ્યના સંયોગ રૂઢા જાણે છે. તે એમ કહે છે કે, અમે ગંધડવ્ય જેગા કરિયેં. તેનો વિશેષ જે જાણે તેને પરણવું, પણ બીજાને ન પરણવું. એમ નિર્ધારી તે ગંધડવ્ય જેગા કરીને ઘણા રાજપુત્રોને દાસીને હાર્યેં દેખાડે છે, પણ કોઈને વિશેષ માલમ પડતી નથી. એ વ્યતિકરેં રાજા ઘણો ડુઃખીયો છે. તેથી નગરમાં પડહ ફેરવ્યો છે કે, જે પુરુષ કુમરીના ગંધનો વિશેષ કહે, તેને હું અ

हे ? राजानी आझायें अमारे तेने मारवो हे, शेर बोड्या, एतो गइका
ले र पुर नगरे मामाने घेर प्राहुणे गयो हे. माटे हुं राजा पासे आहुं हुं
एम कही शेरें, एक पुरुषने शीखवी कुमरपासें मोकव्यो. तेणें जइने कु
मरने कहुं के, तमारा पितायें कहेवराव्युं हे, जेरत्नपुर नगरें मामाने घेर जजो.

पठी शेर पण राजा पासे गयो, राजाने सर्व हकीकत कही, राजायें
विचाखुं के, निमित्तिया वचन साचुं हे; तोपण मीतुं वचन बोलीने उपा
य करवो ते श्रेष्ठ हे. एम चिंतवी शेरने कहुं, पुत्रने वहेजो बोलावो. शेरें
कहुं आपनुं वचन प्रमाण हे. एम कही शेर पोताने घेर आव्यो. कुमर
पण र पुर नगरे बंधुदत्त नामें मामाने घेर पहोच्यो. त्यां उचित कृत्य क
री मामाने कहुं, मने ते गंध देखाडो. मामायें मरीनी दास्तीने तेडावी
गंधइव्य देखाड्युं. देवप्रसाद कुमरें पण, परीक्षा करीने सर्व इव्य जूदा जूदा
कही देखाड्या. अनु में सर्व प्रतीत करावी. ते जाणीने कुमरीउ हर्ष पा
मी, राजाने जणाव्युं. पूर्णचंड राजायें विचाखुं के, धनवंत तो खरो पण
वाणियो हे, अने एवो उदार विज्ञानवंत वाणीयो न होय, तेम राजक
न्याने पण ए वाणिया उपर राग केम होय ? एवो विचार करे हे. एवामां
देवप्रसादनो कृत्रिम मामो कंबलरत्न तथा जयवर्म राजानी नामांकित मुझ
जेइने राजा पासें आव्यो. राजाने कहुं, हे राजन् ! महारा बनेवीयें कंपि
छपुर थकी माणस मोकव्यो हे, ते माणसें मुजने एम कहुं के, शूरसेन रा
जायें तमारा बनेवीने वगर वाकें पकड्या हे, ते आपदामां कहेवराव्युं हे,
जे ए देवप्रसाद जयवर्म राजानी नामांकित शासहित मसाणमांथी ली
धो हे. ते मुझायें अमे जाण्युं के, ए जयवर्म राजानो पुत्र हे, पण जयें
करी अमे कोइने कहुं नही, अने महोटो कखो. बीजुंतो अमे कांइ जाण
ता नथी. वली बीजी वात कहुं हुं, ते सांजलो. शूरसेन राजाने ए कुमर
नी उपर घणो द्वेष हे. एने पकडतां जूतुं मिष करीने में तमारें त्यां मोक
व्यो हे. माटे एने शूरसेन राजाना द्वेष रूप नयथी राखजो, एवी वात क
हीने मुझा तथा कंबल र राजाना मुख आगल सूक्यां. राजायें विचाखुं,
अहो ! जयवर्मनो पुत्रतो महारो जाणेज हे. एम जाणी हर्ष पास्यो थको
शेरने कहेवा लाग्यो, रे शेर ! तमारा बनेवीने कहेवरावो के, तमे रूडुं
कहुं. जे कुमरने इहां मोकव्यो, अने समाचार जणाव्यो, हवे शूर सेननी

અંશમાત્ર પણ વીક રાખશો નહીં. એમ કહી દેવપ્રસાદને બોલાવ્યો. રાજાયે તેનું સ્વ જોડને કહ્યું કે, અહો ! એતો જયવર્મા રાજા સરખો છે. એમ આનંદ પામીને સર્વ લોકને તે વાત સંજ્ઞાવી. બેઠું કન્યાઈ પરણાવી દીધી.

એકદા શૂરસેન રાજાયે મારનારા પુરુષ મૂક્યા. તે આવી મરને મટ્યા. કુમરે તેમને પાડ્યા. કુમરને જમણી જાયે પ્રહાર આવ્યો. તે સાંજલીને રાજા ત્યાં આવ્યો. તેણે તે અર્ધસુવેલા મારનારાને પકડ્યા. મર બોલ્યો. એ મુઆને મારવું તે ઘટવું નથી, એમ અજયદાન દેવરાવીને પૂછ્યું જે સ્વરૂં કહો તમને કેણે મૂક્યા છે ? તે બોલ્યા, શૂરસેન રાજાયે મૂક્યા છે, કુમર પોતાના બાપનો વૈરી જાણીને કોપાયમાન થયો થકો, પૂર્ણચંડ રાજાને વિનંતી કરતો હવો કે, મને તમારું લસ્કર આપો તો, હું મહારા પિતાનું વૈર લેવું. રાજા બોલ્યો. લસ્કરનું શું કામ છે ? હું સાર્થે આવું હું, એમ કહી રાજા પોતે નીકળ્યો. તે નિરંતર પ્રયાણે કરી કંપિલપુર નગરે પહોંચ્યો. દૂત મુસે કહેવરાવી મૂક્યું કે, હે શૂરસેન ! તું હવે રાજ્ય મૂકીને ધર્મ કલ્પ ! તે વચન શૂરસેને ન માન્યું અને સંગ્રામ કરી, ત્યાં ઘણા ઉદ્યમે શૂરસેનને જીત્યો, તેને ગાઢા પ્રહાર લાગ્યા, તેથી અક્રમે મરણ પામ્યો. દેવપ્રસાદ રાજ્યે બેઠો. પૂર્વની નીતિયો આપી. પ્રજાલોક સર્વ આનંદ પામ્યા. સદુ સામંત રાજા વશ કલ્યા. દેવપ્રસાદ મહારાજા થયો. સ્વનાવેજ દયાવંત કોઈ જીવની હિંસા ન કરે.

એક દિવસે દેવપ્રસાદ રાજાયે, ઊગતા સૂર્ય સરખું ઈશાન કૂળે અજુઆ હું દીધું. રાજાયે સ્વર કાઢવા પ્રતિહારને મોકલ્યો. પ્રતિહાર આવીને કહેવા લાગ્યો. હે મહારાજ ! આજ સુમકરંમક નામા ઉદ્યાનને વિષે દમસાર મુનિને કેવલજ્ઞાન ઉપન્યું છે. દેવતા ઉત્સવ કરવા આવ્યા છે. તેનું એ અજુવાલું છે. રાજાયે વિચાર્યું કે, પ્રજાતે કેવલીનાં ચરણ કમલ વાંદીશું. એમ ચિંતવતાં રાત્રી ગઈ. સવારમાં રાજા હાથીઉપર વેસી ઢત્ર ધરાવતે, ચામર વિજાવતે, વંદના કરવા બહાર નીકળ્યો. એવામાં જે ચાલી શકતો નથી, મેપ સરખો કાલો છે, નૂસે કૂસ પળ ઝળી છે, દાંત બહાર નીકળ્યા છે, હાથ પગ સૂણ્યા છે, કોઢે કરીને કીડા પડ્યા છે, શરીર વિણશી ગયું છે, અગણિત માંસીયે શરીર ઢાંક્યું છે, એવા પ્રત્યક્ષ પાપના પુંજ સરખા એક નીચારીને દેખીને રાજાને કરુણા આવી. વિચારવા લાગ્યો કે, અહો ! પૂર્વજવે પાપ કલ્યાં તેનું ફળ એ રાંક જોગવે છે. અનુક્રમે ઉદ્યાનમાં પહોંચ્યો. ઢત્ર, ઢરી

प्र ख राज चिह्न सूक्या, केवली जे नमस्कार करी उचित स्थानके वेशीने राजायें पूछुं, हे जगवन् ! में मार्गमां एक जीखारी दीतो तेनो पूर्वजव शीरीतें ठे ते कृपा करीने ऊने कहो. तेवारें केवली बोल्या.

धनपुर नगरें, जयपाल नामे राजा, त्यां सामदेव अने वामदेव नामे बे जाइ वसे ठे. एकदा डुकाल पडे अके वामदेवें, सामदेवने कहुं, नोजन मलतुं नथी तो डुकाल केम उतरीछुं ? माटे आपणे आहेडो करीने आजी विका करीयें, एम निर्धारी बेहु अटवीमां गया, पारधी कर्म करवा लाग्या. एक हरणने देखी वामदेवें बाण मूक्युं, ते बाण हरणने न लाग्युं, पण जवितव्यताना योगें एक जाडने अंतरे नासिकाग्रें दृष्टि आपी, लंवायमान हाथ करीने एक मुनिराज काउस्सगें रह्या ठे, तेमना मुख आगल पड्युं. ते बाण खोलतां खोलतां त्यां पडेलुं दीतुं. ते देखीने सामदेवतुं श्याम मुख अइ गयुं विचारवा लाग्यो के, अहो ! में अकार्य कहुं, जो साधुने ए बाण लाग्युं होत तो मने नरकमां पण रहेवाने ठेकाणुं न मलत. पढी निने पगे जागीने खमावतो हवो, नि पण योग्यता जाणी काउ स्सग पारीने धर्मकथा कहेता हवा के, जीवनी हिंसा करवी ते महाडः खदायक ठे, एथी नरकें जइयें ॥ यतः ॥ सवे जीवा विइडंति, जीविजं न मरिज्जिजं ॥ तम्हा पाणवहं घोरं, निगंथा व यंति एं ॥ १ ॥ जो कुणइ परस्स डुहं, पावइ तं चेव सो अणंतगुणं ॥ लप्पंति अंबयाइं, न दु निंव तरु मियवियंमि ॥ २ ॥ जो जीववहं काउ, करेइ ए खणमित्तमत्तणो ति जिं ॥ ठेयणजेयणप हं, नरयडुहं सो चिरं लहइ ॥ ३ ॥ जं दोहग्गमुदग्गं, जं जणलोए डुहावहं रूवं ॥ जं अरस्ससूलक्ख, खास सासकुवाइणो रोगा ॥ ४ ॥ जं कन्ननासकरचलण, कत्तणं जं च जीवियं तुडं ॥ तं पुवारोविय जीव, डुक्क रुक्कस्स फुरइ फलं ॥ ५ ॥ जवजलहीतरितुडं, महत्तकट्ठाणड मअमअकुडं ॥ संजणियसिवसुक्कं. स दयं कुंणह जीवदयं ॥ ६ ॥ इ त्यादिक उपदेश सांजलीने सामदेव गुरु पासे निरपराधी जीवने हणवो नही, एवी विरति लेतो हवो. पढी गुरुयें कहुं ए व्रत रूडी रीतें पालजो. जे माटे व्रत जंग करवुं ते महाअनर्थ जणी थाय ठे. ते स्पष्ट समजाववा माटे इहां कुंदनामा कर्म करतुं उदाहरण कहुं तुं ते सांजलो.

सोरव देशमां अणुमंजीपुर नगरें एक कुंदनाम कर्मकर वसे ठे. तेने

મંજરીયા નામેં નાર્યા ઠે. કુંદ પ્રકૃતિયેં ઘણો જણક વિનીત ઠે. એકદા મે ઘઘોષ નામેં આચાર્ય વનને વિપે પધા । ઠે, નિરવદ્ય સ્થાનકે ઉતસ્યા ઠે, એવામાં કુંદ પણ ક ।દિક લેવા નિમિત્તેં વનમાં જાય ઠે, તેણેં વચમાં આચાર્યને દીઠા. ત્યારેં અહો ! ધન્ય ઠે એમને એવું બહુમાન આચાર્યની ઉ પર ઉપન્યું. તે વચત નક્તિસહિત વંદના કરી, ગુરુયેં પણ યોગ્યતા જાણી તેને ધર્મદેશના દીધી. તે સાંજલી કુંદ પ્રતિબોધ પામ્યો. કાંઈક વ્રત લેવં, એવી ઇચ્છાયેં મધ્યમાંસની વિરતિ કરીને પોતાને ઘેર ગયો. ત્યાં પોતાનો સા લો પ્રાદુણો આવ્યો ઠે, તેને માટે માંસ રાંધ્યું ઠે, તે એને પણ પીરશ્યું, ત્યા રેં એણેં નિષેધ કહ્યો. તો પણ પોતાની િના આગ્રહથી ઘણો વિકલ્પ ક રતાં માંસ સ્વાધું. પઠી ઘણો પશ્ચાત્તાપ કરે ઠે, એવામાં રાત પડી. િયેં પૂછ્યું, નિસાસા કેમ નાંચો ઠો ? તેવારેં એણેં વ્રતજંગલું વૃત્તાંત સંજલાવીને કહ્યું કે, જને એનો મહોટો સંતાપ ઠે. હે જૂંમી ! તેં મહારા વ્રતનો જંગ કરાવ્યો. તે વચન સાંજલીને તેની િને પણ ઉદ્દેગ ઉપન્યો. તે બોલી તમે મને કેમ ન સંજલાવ્યું. અહોહો ! તમે મને પણ પાપમાં નાંચી હવે પ્રજાતે ગુરુને પૂઠીને જે યુક્ત હજો તે કરીશું કુંદેં પણ યુ વચન જાણીને માન્યું.

પ્રજાતે લા ાવંત ઠે તો પણ િને સાથેં તેડી ગુરુ પાસેં આવી બેઠો, પણ લાજેં કરી બોલે નહી. ગુરુ બોલ્યા, એ રીતેં આમણ હુમણો કેમ થયો ઠો ? તે બોલ્યો, હે જગવન ! હું પાપી હું, હું બોલવા યોગ્ય નથી, ગુરુ બો લ્યા, શ્યા માટે ? ત્યારેં તેની સ્ત્રીયેં ગુરુને પ્રણામ કરીને સર્વ વૃત્તાંત કહ્યું. ગુરુયેં વિચાશું એ ઘણા રૂઢા ઠે કે, જેના એવા પરિણામ ઠે. એમ ચિંતવી ને બોલ્યા તમે સ્વેદ શાને કરો ઠો ? શું ત્રુટો તંતુ ન સાંધિયેં ? શું વિષ્ઠાયેં સ્વરજ્યો પગ ન ધોડ્યેં ? તેમ ઘણા પશ્ચાત્તાપેં કરી અલ્પબંધ થાય. ઇત્યા દિક દેશના દીધી. તેથી બેહુ જણને વૈરાગ્ય ઉપન્યું, મદિરા માંસનાં વ્રત લીધાં તે જાવથકી પાલીને આઝલાને ક્યે મરીને શ્રીકંઠનામા દેશને વિ પે જયંતી નામેં નગરી ત્યાં કુરુચંડ નામેં રાજા તેને મંગલા નામેં રાણી તે ની કૂચે કુંદનો જીવ પુત્રપણેં આવી ઉપન્યો. તેજ રાત્રીને વિપે રાજહંસ મુખમાં પેસતો સ્વપ્નમાં રાણીયેં દીઠો. જાગી ત્યારેં જત્તારને વિધિપૂર્વક સં જલાવ્યો. રાજા બોલ્યો, હે સુંદરી ! તહારે રાજહંસ પુત્ર થજો. રાણીયેં પ ણ તહત્તિ કહી અંગીકાર કહ્યું. અનુક્રમેં જિનેશ્વરની તથા મુનિની સેવા કરું.

एवो दोहलो उपन्यो, राजायें दोहलो पूर्ण कखो. अनुक्रमें पुत्रनो जन्म ययो, वधामणां ययां, शकुनने अ सारें राजहंस एवुं नाम दीधुं, निमित्ति कखुं ए महोटा राज्यनो धणी अगो. अनुक्रमें पिता मरण पाम्यो. त्यारें राजहंसने बालक जाणीने तेनो काको श्रीचंद नामें हतो ते राज्यें वेतो, राजहंसने युवराज पदवी दीधी. एवामां पूर्वजवें व्रत जंग कखुं ठे, ते दोपें करी तेनी उरमान माता रज्जा नामें हती तेणीयें विचाखुं के, ए महारा पुत्रनो वैरी ठे, जे माटे ए जीवतां महारा पुत्रने राज्य न मले. एम विचारीने तेणें राजहंस कुमरनी उपर कामण कखुं. तेथी थोडा दिवसमां तेने जलोदर रोग ययो. राजायें औषध उपचार घणा कखा, पण रोग न गयो. एवामां शत्रु राजायें पोतानो देश पराजय्यो जाणीने राजा धाड जेइने ते उपर चढी गयो. पण ते डुर्गजूमिवलें जीताणो नही. तेथी तेनो काको श्रीचंद राजा त्यांज विनाश पाम्यो.

हवे उरमान राणीना वलें करी परिवार पण राजहंसने कायर करे. त्यारें राजहंसें विचाखुं के, महारे घेर ते परदेश जाणवा माटे परदेश जवुं रुखुं ठे. एम चिंतवीने घेरथी ठानो नीकड्यो, महाकष्ट सहेतो, ग्रामानु ग्रामे नमतो, उ यणी नगरीयें गयो. रोगें अत्यंत ग्रहवाणो, चाली पण शके नही एवो अको एक देवकुलने विपे रह्यो. त्यां दयायें करी लोक स्वा वाने आणी आपे, एम महाकष्टें दिवस काढे ठे. ए अवसरें तेनी पूर्व जन्मनी जार्या मंजरी नामें हती ते पण आउखाने ह्वे मरण पामी अ की उज्जयणी नगरीमां महासेन राजानी सेनानामें राणी ठे तेनी क्रूरवने विपे देइणी नामें पुत्री अइ. तेने पण पूर्वना व्रतजंगदोपें करी रोग उपन्यो, ठे ते औषधादिकें करीने पण न गयो, अनुक्रमें यौवन पामी, एवामां कांश्क रोग पोतानी मेले पातला पड्या. ए अवसरें महासेन राजा सेवकोने पूठे ठे के, तमे कोना पुण्यें रुद्धि विलसो ठो? ते बोल्या. हे स्वामिन! तमारापुण्यें करीने विलसियें ठेयें. ते सांचजी राजायें सर्व सेवकोने आदर पूर्वक विसर्ज्या.

ते बात सांचजीने देइणी हसती अकी बोली के, जूड राजा लोकने सु ग्यतायें ठगे ठे. एवुं बोली ते तेनी सोक मातानी दासीयें सांचज्युं. त्यारें दासीयें देइणी कुमरीने पूठ्युं, हे स्वामिनी! एमां जुं ग्योदुं ठे? देइणी बोली पारके पुण्यें लक्ष्मी कोइ जांगवे नही. ते व्यतिकर दाम्नीयें जइ राजाने

કહ્યો, રાજા કોપ્યો, દેશીને બોલાવી કહ્યું, તું કોને પુણ્યે લક્ષ્મી જોગવે છે? દેશી બોલી હે રાજન ! પરમાર્થે પોતાના પુણ્યે જોગવું હું. જે કારણ માટે સર્વ પ્રાણી પોતાના કષ્ટાં સુખ દુઃખ જોગવે છે. પર તો નિમિત્તમાત્ર છે. એ વું વચન સાંજલીને રાજાને અધિક કષાય જાગ્યો, તેવારે કોટવાલને તેડાવીને કહ્યું કે, તમે કોઈ અત્યંત દુઃખીયો પુરુષ દીઠો હોય તો તેને હાં વહેલો તેડી લાવો. કોટવાલ પણ રાજા ' વચન પ્રમાણ કરીને નગરમાં સ્થળવા લાગ્યો. તેણે દેવ જમાં રાજહંસ મરને મહાદુઃખીયો દીઠો, તેને રાજા પાસે લાવ્યો. રાજાએ પણ અવકાશ કરી તેને દેશી પરણાવી દીધી તે વહુવરને દેશ નિકાલો દેશને વળી દેશીને વિશેષે કહ્યું કે, હવે તમે પોતાનું પુણ્ય જોગવો, કુમરીએ કહ્યું પ્રમાણ છે. પઠી ક્ષેત્રે નગરી બહાર નીકળ્યા, માર્ગમાં ઉત્તરાપથ ગામી સાથે દીઠો. દેશીએ સાર્થવાહ પાસે જઈને પોતાનું વૃત્તાંત સંજલાવ્યું, અને કહ્યું કે, હું મહારા પિતાનો દેશ સૂ, ત્યાં સૂધી મહારા જતારને લેઈ ચાલો. તે સાર્થવાહે અંગીકાર કહ્યું, એક પામો વેસવા પ્યો, અ ક્રમે એક દેશ સૂકી બીજા દેશે પહોંચ્યા, સાથે અટવીમાં ઉતર્યો, દેશીએ પણ જતારને લેઈને પાસેના જાડતલે વૃદ્ધના પત્રનો સાથરો કહ્યો. ત્યાં રાજહંસ અને દેશી પણ જતારનું શરીર જોતી થકી બેઠી છે.

એવામાં કુમરની માતા મંગલા રાણી મરણ પામીને તે સ્થાનકે અંતરી થઈ છે. તેણીએ રાજહંસને દીધો. તેની ઉપર રાગ ઉપન્યો. ત્યારે દિવ્ય શક્તિએ ઇંડજાલ વિકૂર્વી, તેથી ઉદેહીના શિખરમાંથી એક કાલો સર્પ નીકળ્યો, અને મરના મુખમાંથી એક ઉજ્જ્વલ સર્પ નીકળ્યો. તે સર્પ એક બીજાના મર્મે વોલવા લાગ્યા તેમાં કાલો સર્પ બોલ્યો, અરે દુરાત્મા, તું આ રાજકુમરના ઉદરમાં રહીને શ્યામાટે એનો વિનાશ કરે છે ? જે માટે હાં કોઈ જાણ પુરુષ નથી. નહીં કાં રાઈવાટી તક્ર સાર્થે એને પીવરાવશે તો તું મરણ પામીશ. ત્યારે મુખમાંથી નિકલેલો ઉજ્જ્વલો સર્પ બોલ્યો, રે ક્ષ્મસર્પ ! તું જે દિવ્યને અધિષ્ઠીને રહ્યો હો, તે જો કોઈ જાણશે તો તારો વિદ્વત્ત્વોદીને દિવ્ય જઈ જાશે. તે સર્વ વાત દેશીએ સાંજલી. આ રાજપુત્ર છે, એમ જાણી દેશીને ઘણો હર્ષ ઉપન્યો. ચિંતવવા લાગી કે, અહો ! એણે સત્ય કહ્યું છે ॥ યતઃ ॥ પરસ્પરં ચ મર્માણિ, યે રક્ષંતિ માનવા. ॥ ત એવ નિધનં યાંતિ, વલ્મીકોપરિ

सर्पवत् ॥ १ ॥ ते माटे मने रोग ह्यथवानो उपाय मळ्यो. पण तात नो देश मूक्यो, तो हवे इहांज रहीने कांइ ब्रि या करुं.

हवे खोजतां खोजतां एक गोकुल जड्युं. ते गोकुलना स्वामीने वात कहीने प्रार्थना करी. तेणें पण अंगिकार करी देइणीने दीकरीपणें राखी. त्यारें सार्थवाहने पूढीने त्यां रह्या. राइ वाटी त सार्थें आपवाथी कुमर थोडा दिवसमां साजो थयो. विद्याधर सरखो अन्य स्वरूप थयो. देइणी हर्ष पामी. विशिष्ट गोरसें करी शरीरे पुष्ट अइ. एकदा देइणीयें पूढ्युं. तमे कोण अने क्यांना वासी ठे ? राजहंसें पण यथार्थ वात कही दीधी. ते सांजलीने, देइणीयें विचाळुं के, एनो विधाता अनुकूल थयो, माटे पोताने देश जवुं युक्त ठे. पढी नर्तारिने कळुं. आपणे पोताने देश जइयें. राजहंस बोळ्यो, जइयें तो खरा पण गो लना धणीने उपगार कखा विना जवुं युक्त नथी. देइणीयें विचाळुं ए महासत्त्ववंत पुरुष देखाय ठे. माटे संपदा पात्र अजे, पढी निधाननो व्यतिकर संजलाव्यो, तेणें पण सर्पनुं स्थानक खोदीने मांहेथी इव्य काढ्युं, ते गोकुलपतिने आपीने अनुक्रमें जयंतीनगरीयें पहां च्या. बहार उद्यानमां आंबानी ठायडीये वेग ठे. त्यां राजहंसने निझा आवी ठे. एवा अवसरें ते नगरीनो श्रीचंदनामें अपुत्रियो राजा मरण पास्यो ठे, नवो राजा शोधवाने पंचदीव्य अधिवासना करीने नीकल्या ठे, फर तां फरतां नगरबहार राजहंस पासे आव्यां. जुए तो आंबानीढाया चली नथी. कुमरने मस्तके कलश ढाळ्यो, हर्षें करीने नगरमां लाव्या, सर्वें मली राज्यानिषेक कखो, पुण्यना बलें सामंतादिकनो मान्य थयो. एम त्यां राज्य जोगवतां केटलोक काल गयो.

एकदा उ यिणीना महासेन राजायें सांजळ्युं के, राजहंस चंपानगरी नो राजा थयो ठे. त्यारें दूत मोकलीने कहेवराळ्युं के, सर्व धन जंमार म हारीपासें मोकली देजे, नहितो युद्ध करवा स अजे. ते सांजलीने राज हंस बोळ्यो, हे दूत, तहारो स्वामी महोढो ठे, ते माटे प्रथमथी तो हुं कां इ नही करुं. अने युद्ध प्रारंभ्या पढी तो वगर बोळ्यो तत्काल जे उचित हजे ते करीश. एम कही दूत विसर्ज्यो, दूत उ यिणीयें गयो, सर्व व्यति कर महासेन राजाने संजलाव्यो, राजा सांजलीने कोपायमान थयो, तेज दिवसे प्रयाण कळुं, अनुक्रमें देइणी ए वात सांजलीने राजहंस राजाने

कहेवा लागी के, तमे पण सामा नीकलो. ए सांजली रा हं प बमणे प्रमाणें पोताना दे नी िमा मूकीने होटासैन्यनी ामग्री हित जश्ने पडाव कखो. बीजे दिवसे संग्राम थयो, घणा संग्रामें हासेन राजाने पाडीने बांधी लीधो. पढी देइणीने बोलावी पूढ्युं के, हवे ' कर ' ठे ? देइणी बोली सत्कार करीने विस ' बुं ए स नने ठे. राजायें प ए एमज ' गिकार कखुं, प्रहार जगाव्या, वरणे विषे पाटा बांध्या, ते अ वसरें देइणीयें आवी प्रणाम करीने राजाने कखुं, हे तात ! तमे प्रसाद रीने ऊने नर्त्तार आप्यो, ते महारुं पुण्य उ ? ते ' नली राजायें देइ णीने उजखी, पण बीजो नर्त्तार क 'ो ' ाणीने राजा लाज्यो, देइणीयें स र्व वृत्तांत कखुं, ते सांजली सामंतादिक सर्व हर्ष्या, जे ए रुचंड राजानो पुत्र राजहंस मर ठे, ने मरी पण महासेन राजानी पुत्री ठे, माटे सरखो योग मल्यो ठे. राजा पण विचारवा लाग्यो के, हो ! में रूडुं न कखुं ! जेमाटे सर्व कोइ पोता ' ज पुण्य नोगवे ठे, एम देइणीयें जे कखुं हतुं ते सर्व सत्य ठे. हवे राजाने वरण रुजाया एटले विसर्जन कखो. ते राजा एम कहेतो गयो के हुं, व 'ं जावं बुं. महारा पुत्र तमारा चा र ठे, तेनी संजाल करजो. ए रीतें राजहंस, राजाधिराज थयो. नुक्रमें देइणीने पुत्र थयो, तेनुं राजमृगांक एवुं नाम दीधुं.

एकदा राजाने एवी चिंता थइ के, मने शा कर्मना विपाक हजो ? ए वसरे प्रतिबोधवानो समय जाणीने चार ज्ञानना धरनार श्रीज्ञानजानु आ चार्य त्यां पधाखा, पुरोहितें आचार्य ' आगमन कखुं. राजा पण देइणी संघातें वंदना करवा गयो, धर्म सांजल्यो, पूर्व योगें करी धर्म परिणम्यो. सू रीने पूढ्युं, में पूर्वे शा पुण्यपाप कखां हतां के, जेथी हुं सुख तथा दुःख पाम्यो ? तेने गुरुयें पाढलो सर्व संबंध कह्यो, ते सांजली राजाने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. त्यारें कहेवा लाग्यो के, हे जगवन् ! जेम तमें कखुं तेमज ठे. परिजनने पण संजलाव्युं. व्रतजंगना अधिकार सांजलीने घणा लोक प्रतिबोध पाम्या. सिद्धांत सांजलवानी इह्वा थइ. अणुव्रत अंगिकार कखां. धर्मना अधिकार घणा कखा. घणा काल सूधी श्रावकपणुं पाल्युं. पुत्रने राज्यें थापीने, देइणी तथा प्रधान परिजननी साथें राजहंसें चारित्र लीधुं. सा धुपणुं पालीने स्त्रीनर्त्तार वेदु ब्रह्मदेवलोके देवता थया, अनुक्रमें सिद्धि वखा.

एम व्रतजंगना विपाक सांजलीने सामदेव बोळ्यो, हे जगवन् ! हुं प्राण जतां पण व्रतजंग नही करूं. एवो नियम लेइ घेर गयो. वामदेवतो कर्म ना दोषें करी गुरुवचन पडिवीने पण प्राणीना वध करवामां प्रवर्त्यो, मांसनक्ष्ण करवा लाग्यो, एवुं देखीने सामदेव तेनाथी जूदो रह्यो, तेवारें वामदेव, सामदेव उपर कोप्यो थको जयपाल नामें राजा पासे गयो. ते राजाने पारधी कर्म वहालुं ठे. तेने वामदेव कहेवा लाग्यो के, हे राजन् ! सामदेव कहे ठे के, जे पुरुष पारधी कर्म करे, ते महापापी जाणवो. ते सांजली राजा कोप्यो, सामदेवने बोलावीने पारधी कर्म कराववा साथें लेइ गयो, राजायें कहुं, जो पारधी कर्म रे तो हुं पसाय करूं. सामदेव बोळ्यो, जे प्राणिनीहिंसायें रुद्धि पामीयें ते रुद्धियें सखुं ! ते सांजली राजायें चाकर पुरुषोने कहुं के, एना हाथमां श आपो, जो ए हरणादिकने न मारे तो एने मारो, चाकर पुरुषो पण तेमज सामदेवने मारवा लाग्या, तोपण तेणें कोइ प्राणीनो घात न कखो. त्यारें राजायें विचाखुं. जे ए जोनथी किंवा नयथी पण जीव नथी मारतो ? ते माटे ए अंगरक्षक घणोज रूडो ठे. एम चिंतवतो अनुक्रमें राजा पण जीववधथी वेगलो थयो.

ए रीतें निरतिचार व्रत पालीने सामदेव सौधर्म देवलोके देवतापणें उपन्यो. वामदेवें पण पारधी कर्म करतां कोइक कालें निरपराधी स्रुअरने माखो. स्रुअरें पण रोषें रातो थइने वक्र दाढायें करी तेनी जंघाठ ठेदी नाखी. एटले नूमियें पड्यो. स्रुअरें तेनुं पेट विदाखुं. ते वामदेव रौड्या नना वज्रें मरण पामीने प्रथम नरके नारकी थयो. सामदेवनो जीव देव लोकथी च्यवीने हे राजन् ! तुं इहां राजापणें उपन्यो. अने वामदेवनो जीव पण नरकमांथी नीकलीने ए डुमक थयो ठे. ए माटेज एने देखीने तने लगार पण स्नेह न उपन्यो, एना अति उत्कृष्ट पापें करीने तें एनो कांइ पण उपचार न कखो. हजी पण ते पापने प्रजावें दीर्घ संसार रज्जलशे. तथा तें पूर्व जवें हिंसानी विरति करी, तेथी सैकडोगमे आपदाठ उजंघीने राज्य पाय्यो. ते सांजली राजाने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. त्यारें कहेवा लाग्यो. हे मुनीश्वर ! जे तमें कहुं ते तेमज प्रत्यक्षपणे में दीतुं. हवे पसाय करीने मुज्जे सर्व जीवना वधनी विरति करावो. ते सांजली गुरु बोळ्या, हे श्रावक ! सर्व जीवनी विरति तो चारित्र अंगिकार करो त्यारें थाय. रा

જા બોલ્યો. હે સ્વામિન્ ! રાજ્ય સ્વસ્થ કરીને દીક્ષા લેઈ. ત્યાર પછી રાજાયે, જય મરને રાજ્યે આપીને વિજય મરને વરા પદવીયે આપ્યો. અને પોતે દમસાર કેવલી પાસે દીક્ષા લીધી. તીવ્ર તપસ્યા કરીને સ્વર્ગે ગયા. અ ક્રમે મોક્ષપણ ગયા ॥ એ હિંસાની ઉપર દેવપ્રસાદ, અમદેવ ને વામદેવની કથા શ્રી મતિનાથ ચરિત્રમાં છે.

॥ હવે ત્રી ' પદ કહે છે. ન પેમરાગા પરમહિ બંધો (પે રાગા કેળ) પ્રેમરાગા એટલે સ્નેહરાગા ઉપરાંત કોઈ (પરમહિ કેળ) ઉત્કૃષ્ટ (બંધો કેળ) બંધન (ન કેળ) નથી. એટલે સ્નેહરાગા તે મહોટું બંધન છે. તે ઉપર આ મારનો સંબંધ કહે છે.

સ ઇમધ્યે આઈપુર નામે નગર છે. ત્યાં આઈનામે રાજારાજ્ય કરે છે. તેને આઈ એવે નામે રાણી છે. તેને આઈકુમાર નામે પુત્ર થયો. તે રાજા ને એક દિવસ શ્રેણિક રાજાયે જેટ ' મોકલ્યું છે, તે જેટણું देखીને આઈ મરે પૂછ્યું. એ જેટ ' કો ' આ છે ? રાજા બોલ્યા. મહારા મિત્ર શ્રેણિક રાજા છે. તેણે મંત્રિ સાર્થે જેટણું મોકલ્યું છે. ત્યારે મરે તે મંત્રિ ને પૂછ્યું કે, તમારા રાજાને કોઈ ગુણવંત પુત્ર છે ? મંત્રિ બોલ્યો. અનય માર નામે પુત્ર છે. તે સાંજલીને અનય કુમારને યોગ્ય જેટણું જોઈ આપ્યું. તેની સાર્થે પત્ર પણ લખી આપ્યું. અને કહ્યું કે, આ જેટણું અનય કુમારને આપજો. તેણે પણ રાજગૃહિયે જઈને રાજા ' જેટણું રાજાને આપ્યું, અને કુમાર ' જેટણું તથા પત્ર અનય મારને આપ્યું. અનય મારે વિચાર કહ્યો કે, એ મહારી સાર્થે મિત્રાઈ કરવા ઇહે છે, અને મહારી સાર્થે જે મિત્રાઈ કરે, તે તો વશ્ય સમકિત પામે. એમ પ્રજીયે કહ્યું છે. તે માટે એ કોઈ આસન્નસિદ્ધિયો લઘુકર્મી જીવ દેશાય છે. પણ પાઠલે જવે વ્રત વિરાધીને આવ્યો છે, તેથી અનાર્ય દેશમાં ઉપન્યો છે. ઇત્યાદિક વિચારીને આનરણ ઉપકરણ સહિત એક શ્રીકૃષ્ણદેવસ્વામીની પ્રતિમાને પેટીમાં ઘાલીને પોતાના પુરુષ સાર્થે પ્રતિબોધ દેવાને માટે આઈ મરને મોકલી. આઈ મારે પણ એકાંતે જઈ અપૂર્વ જેટ જાણીને પેટી ઉઘાડી. ત્યારે જિન પ્રતિમા देखીને વિચારવા લાગ્યો. આ કેવું આનરણ હશે ? એમ કરી કાને, કોટે પ્રજા પોતાને અંગે માંની જોઈ, પણ શોને નહી. ઠેવટે આકીને મુખ આગલ માંની. ત્યારે શોનવા લાગી. વારંવાર સામું જોતાં ઇહા

पोह करतां जाति रण ज्ञान उपन्युं पाठलो नव दीगो. ते आवी रीतें:—
 वसंतपुर नगरें सामायिक नामें कुटुंबी हतो. तेने वंधुमती नामें नार्या
 ठे. एक दिवस धर्म इंजलीने िजरतार बेहुयें दीक्षा लीधी. निन्न नि
 विहार करतां ए नगरमां जेगा गया. नार्याने आर्यापणें देखीने राग
 उपन्यो. ते वात आचार्यें जाणी प्रवर्तिनीने कहेवराव्युं के, वंधुमती आ
 र्याने जाणुं बहार निकलवा देशो नही. ते कारण वंधुमतीयें जाण्युं, त्यारें
 विचार्युं के, अहो ! धिक्कार पडो महारा रूपने के. जे देखीने नर्तारना चा
 रित्रमां परिणाम बगड्या ! एम चिंतवी त्रार्यें अनशन कछुं. अनुक्रमें
 काल करी देवलोके गइ. ते वात ामायिक नामा साधुयें सांजलीने तेणें
 पण अनशन कछुं. काल करी देवलोकें देवता अयो. त्यांथी च्यवी हुं अ
 नार्य देशो उपन्यो हुं. एवुं ज्ञानमां देखीने अहो ! अनयकुमार विना मने
 अनार्य देशमां कोण प्रतिबोध आपे ? एम घणो उपकारी जाण्यो; पण अ
 नयकुमारने मलवा माटे पितायें आझा आपी नही. पितायें तेने वैराग्यवं
 त जाणीने, पांचसे सुनटने रखवाला सूकीने कछुं के, मरने नजरमां राख
 जो. एम करतां बहार रमवा जाय, घोडा दोडावतां एक पाटी पोतानो
 घोडो ागल काढे. एम करतां कोइ वेला एक घडीपडी आवे. कोश्वेला
 बेघडियें पण आवे. एम विश्वास पमाडीनें एक दिवस सडुने वंचीने दरि
 याने कांठे गयो. त्यां जहाज उपर बेसीनें बीजां सर्व जहाज सायें हंकारीने
 पारकांठे लेइ गया. कांठे उतरिने त्यांथी आर्यदेहेत्रें आवी दीक्षा लेवा
 मन कछुं. देवतायें वाख्यो के, हजी तहारे जोगकर्म बाकी ठे. तोपण न
 मानतां दीक्षा लीधी. विचारतां वसंतपुर नगरे पहोंच्या. त्यां कोइ यद्दने
 देहेरे काउस्सगो रह्या ठे, एवा समयमां पूर्वजवनी नार्या देवलोकथी च्य
 वीने ए नगरमां शेठने घेर श्रीमती नामें पुत्री अइ ठे, ते सखीयोनी सायें
 विहार क्रीडा करवा आवी ठे. त्यां सर्व मरीयो पोतें पकडेला आंजाने
 नर्तार करी माने ठे, एवी क्रीडा करे ठे. तेमां श्रीमतीना हाथमां मुनिनो
 पग आव्यो. तेणें सहसात्कारें कछुं के, आ महारो वर. ते वेला देवतायें
 सोनैयानी वृष्टि करी. नितो पग ढोडावीने जता रह्या. ते डव्य राजायें
 लेवा मांम्युं. देवतायें निषेध कख्यो. ते सर्व डव्य देवताने वचनें शेठने
 घेर अनामत राख्युं. कन्या पण बोली के, महारे आ नवमां तो एज वर

वरवो. पण बीजो नही. पढी ते वर पामवा माटे दानशालायें दान देतां बार वर्ष वहीगयां. तेवारें ते निपण देवयोगें तेज नगरें आव्या. नियें जाण्युं के, नगरीतो तेज ठे, तथापि विचारुं के, ते वातने बार वर्ष वही गयां, माटे हवे कोण उलखशे ? एम जाणी नगरमांगोचरी रतां तेनेज घेर आव्या.

त्यां ते स्त्रीयें पण मुनिने पगें प लकतुं धारी मूक्युं ठे, ते नीशा नीयें उलख्या. नुक्रमें राजा अने शेर प्र खें घणो आग्रह तो. त्यारें मुनियें विचारुं के, 'गीकार न करुं तो कन्या मरण पामे. तथा देवता यें पण दीक्षा लेवानी ना कही हती. ए' जाणीने पाणिग्रहण कछुं. क्रमें पुत्र आव्यो, तेने निशाले जणवा मूक्यो.

हवे आईकुमार दीक्षा लेवाने उजमाल थया, ते सांजलीने श्रीमती रें टीयो लेइने कांतवा बेठी. निशालेथी पुत्र आव्यो. तेणें पूढ्युं, रे माता ! आंशुं मांशुं ठे ? माता बोली, रे वत्स ! 'ल ठे, अने तहारो बाप दीक्षा ले ठे, तो हवे महारे ए रेंटीयोज आधार ठे. त्यारें पुत्र बोव्यो, हे माता ! महारा पिताने हुं नहिं जवा देवं, बांधी राखीश. तमें चिंता न करो. एम कहने सूत्रनी कोकडी ताणी हती ते लेइने पिताने पगें वींटवा ला ग्यो. कोइक ग्रंथे खाटला उपर बेठा हता तेमाटे खाटलाने चारे पासे सूत्र नो तांतणो वींटतो जाय अने कहेतो जाय के, पिताने बांधी रां 'तुं.

एवा मर्मनां वचन सांजलीने आई मारें विचारुं के, जो जइ, तो बालक डहवाशे, दिलगीर थशे, माटे जलुं, जेटला तंतु हशे तेटला वर्ष र हिशुं. एवामां सूत्र वींटी रह्या पढी बालक बोव्यो, तमने बांधी रा ' ठे. हवे क्यां जशो ? त्यारें तंतु गण्या तो बार थया. आई मारें 'ीने कछुं हुं हजी वारवर्ष रहीश. ते पण अनुक्रमें पूर्ण थयां. एटले वली पातुं चारित्र लीधुं.

हवे रखवाली करनारा पांचसें सुजटोयें विचारुं के, आपणे राजाने ' मुख देखाडीयें ? एम चिंतवी आर्यक्षेत्रें आवी चोरी करी, वाटपाडु थइ पेट जराइ करता रह्या ठे. त्यां आईकुमार आवी चढ्या. तेने उलखीने ते पांचसे आवी पगे लाग्या. ऋषियें धर्मदेशना दइ, पांचसेने प्रतिवोधी दीक्षा दीधी. ते पांचसेने परिवारें परिवर्या थका राजगृही नगरीयें प्रचुने आव्या जाणीने त्यां जवा लाग्या. मार्गमां जतां गोसालो मळ्यो. ते कहेवा लाग्यो के, क्यां जाउं ठो ? मुनि बोव्या. श्री महावीर पासे जइशुं. गोसालो बोव्यो.

ते वीर नथी. जे उग्र तप करता, वनमां एकांते रहेतां, कोइ साथें बोल ता नही, ते सर्व लोकने उगवा माटे करता हता, ते सर्वने उग्या. हवे तो नित्य आहार करे ठे, स्त्रीयोना जकुंममां बेसे ठे, लाखोगमे लोकोने एक ठा मेलवे ठे, चामर विंजावे ठे, ठत्र धरावे ठे, रूपुं सोनुं तथा रत्नना गढ मां सिंहासने बेसे ठे. माटे तुं जाणतो होइश के, ते वीर ठे, पण ते वीर नथी. नि बोल्या. वीर तेवाज ठे. पूर्वे करता तेज करे ठे. जे माटे पूर्वे एवां कर्म हतां के, तपस्या रीने मौन रहेता, एकांते वनवास सेवतां, त्यारेंज ते कर्म खपे, अने हवे एवां कर्म ठे के, ठत्र चामर धरावे, देवता म प्यनी पर्षदा मध्ये बेसे, देशना दीये, त्यारें कर्म खपे. इत्यादिक युक्ति यें गोललाने निरुत्तर करी आगल चाल्या. त्यां हस्ति सांकलें बांध्यो हतो, ते

निने देखीने सांकल जांगीने बूढ्यो, सर्व लोक नाठा, हाथी आर्दकुमार ने पगे लागीने वनमां चाळ्यो, गयो ते यशवाद नगरमां विस्तार पाय्यो, ते वात राजा श्रेणिकें तथा अनयकुमारें सांजलीने मंत्रिप्र ख परिवारसहित त्यां आख्या. नमस्कार करी निने पूढवा लाग्या, हे जगवन् ! हाथीने वं धनथी केम मूकाळ्यो. मुनि बोल्या, ए सांकल त्रोटवी कांइ कंठण न ला गी, पण सूत्रनां बार तंतु त्रोटवा घणा डु र लाग्या. राजायें पूढ्युं. ते के म ? मुनियें आद्यथी पोतानुं वृत्तांत कळ्युं. ते सांजलीने राजाने घणो हर्ष उपन्यो. अनय मारने पण हर्ष उपन्यो, अने विचार्युं के, में प्रतिमा मो कली तेनुं आ फल थयुं ठे. इत्यादिक हर्ष पामता घेर गया. मुनि पण श्री वीरस्वामी पासे जइ, नमस्कार करी, उग्र तप करी. हूपकश्रेणि मांमी केव लज्ञान पामी मोर्हे गया ॥ इति श्री सूत्रकृतांगनिर्युक्तौ आर्दकुमारकथा ॥

हवे घोश्या पदनो अर्थ कहे ठे. न बोहिलाजा परमहि जानो. (बोहि लाजा के०) समकितरूप बोधिबीजसमान बीजो कोइ (परमहि के०) उ त्कृष्ट (लाजो के०) लाज (न के०) नथी ॥ यतः ॥ जह चिंतामणि सणिणं, कप्पतरू तरुवराण जह पवरो ॥ तह सम्मत्तं बुत्तं, पवरं सव्वाण वि गुणा णं ॥ १ ॥ पस्कीण पस्किराउ, सुराण इंदो गहाण जह चंदो ॥ तह सम्मत्तं पवरं, जणिणं सव्वाण वि गुणाणं ॥ २ ॥ अमयं सव्वरसाणं, नरवराण च क्की मुणीण गणनाहो ॥ तह दंसणपसडं, जाणह सव्वाण वि गुणाणं ॥ ३ ॥ जं संमत्तविज्जा, निस्वयं पालिउण जइ किरियं ॥ जेविअं पि दु पत्ता, पुणो

वि जमिरा जवमपारं ॥ ४ ॥ नरयाश्चु डस्काइ, सहंति इडस् हाइ इह
जीवा ॥ न य तेसिं सिवगमणं, मोत्तुं स्मत्तसंपत्ति ॥ ५ ॥ सम्मत्तं पुण
पत्ता, अंत हुत्तं पि जंति स्कंमि ॥ आसायण ब ला वि , वट्टपरिय
ट्टमप्लंमि ॥ ६ ॥ तो अइयारवि , धन्ना पालंति केइ सम्मत्तं ॥ धन्नाण
वि ध यरा, जेतं जणयंति नेसिं ॥ ७ ॥ इहां चंपकमाला उदाहरण कहे ठे.

जंबुद्वीपना नरतक्षेत्रमां विशाला नामें नगरीनो ललितांग नामें धर्मवंत
राजा हतो. तेने शीलवंती अने धर्ममां उ माल एवी प्रीतिमती नामें जाय
हती. तेने पांच पुत्र उपर एक चंपकमाला नामें पुत्री अइ. ते पुत्रीने द
चंद पाठक पासे जणवा सूकी. अनु में लक्षण, साहित्य, ज्योतिष प्र ख शा
जणी. एकदा राजा, सामंत अने मंत्रिमंजल प्र ख चेरी मेलवी बैठो ठे.
तेवामां प्रतिहारें आवीने कह्युं, हे स्वामिन् ! एाला नगरीनोामी अरि
केसरि नामें राजाधिर तेनो मरगुरु नामें प्रधान पुरुष इहां आव्यो ठे.
ते सांजली राजायें कह्युं, तेने वहेलो मोकल. तेणें पण तत्काल मोकव्यो.
राजायें पण उजो अइ आलिंगन देइने तेने उचित स्थानकें बेसा ो. अने
अरिकेसरि राजा केम शल पूठयुं.

एवा अवसरमां चंपकमाला पण स गियोयें परिवरी ध्यापकसहित
राजा पासें आवी. राजायें तेने खोलामां बेसाडीने पूठयुं. रे वत्स ! तुं छुं
जणी ठो ते कहे. तयारें मरी कांइ बोली नही. ते जोइ दचंद उपाध्या
य बोव्या हे राजन् ! ए बोली नही पण घणा शा ना परमार्थ जाणें ठे.
त्यारें अमरगुरुयें विचार्युं. के, जो ए अरिकेसरि राजानी गी आयतो घणुं रूडुं
आय. एम विचारिने अमरगुरु बोव्या रे राजपुत्री ! तें चूडामणी ग्रंथनो
अन्यास कखो ठे ? कुमरी बोली कांइक कखो ठे. तयारें अमरगुरु बोव्या
कहो, तमारो नर्त्तार कोण अओ ? क्यारें अओ ? केटला पुत्र अओ ? अने के
टली पुत्रीयो अओ ? ते सांजली कुमरी लाजथकी बोली नही. उपाध्याय बो
व्या. तुं लज्जायें नथी बोलती पण विद्यानी हेलना अओ. तयारें विचारिने
कुमरी मधुर वचन बोली. अरिकेसरि राजा एक वर्ष पढी महारो नर्त्तार
अओ. वार वर्ष सूधी राग रहेओ. पढी ठमास सूधी राग उतरओ. पढी वली
राग अओ. वे पुत्र अओ. एक पुत्री अओ. एटली बात तो पूढी ते कही. पण
हवे कांइक वगर पूठयुं कहुं बुं, ते सांजलो.

हवे मरीयें ज्यारें उठवा मांमयुं, तेटले राजायें अंगलस नचूषण
मदचंदने आप्यां. बीजा सजालोकें पण आप्यां. बी ' लाख सोनैया '
आसन आप्युं. चंपकमाला ने ध्यापक पोताने ठेकाणे पडोता. रा
जा अमरगुरुने कहेवा लाग्या के, राजायें संदेशो कह्यो होय, ते संक्षेपें
कहीने उतावला घेर जाठ. त्यारें मरगुरु बोड्या, तमारा देशनी सीमा
यें गढ ठे, ते अमने आपो. त्यारें ललितांग राजा बोड्यो. वे राज्य अ
रिकेसरी राजा ' ठे. गढनो शो नार ठे ? अमरगुरु बोड्या. तमारा सरखा
स न कोण हरो ? के, जेणें आप्यो. एम कही कुणाला नगरीयें गया.
अरिकेसरी राजाने ललितांग राजा ' जेट ' आप्युं. सर्व वृत्त ' संजलाव्युं.
कुमरीलुं पण सर्व वृत्तांत कव्युं. त्यारें राजा बोड्यो, तहारो एटलो प्रमाद थयो.
जे कारणे ते बाला तें मागी नही. तेथी जो ते कोइ अन्य राजाने अपडो
तो मने नेत्र आपीने उजाली लीधां ए ' अरो. त्यारें मरगुरु बोड्यो. ते

કન્યાયેંજ એક વર્ષ પઠી તમે વરશો, એમ કહ્યું છે. રાજા બોલ્યો, તોપણ ન જરેં દીઠા વિના મને તૃપ્તિ ન થાય. તે માટે વલી પ્રાર્થના કરવાને મિષેં ત્યાં જા. હું પણ માહારો વેષ બદલાવીને તહારી સાથેં બચકાનો ઝાલનાર થઈને ાવીશ. એમ નિર્ધારી મરગુરુ પ્રધાન પોતાની સાથેં લશ્કર લેઈ ત્યાં ગયો. રાજા પણ સાથેં ગયો. લલિતાંગ રાજાને અમરગુરુ મલ્યો. રાજાયેં ડચિત ાસને બેસાડી તરત પાઠા ાવ્યા, માટે અરિકેસરી રાજા ' કુશલ પૂઠ્યું ફરી શીઘ્ર ાવ્યા ' કારણ પૂઠ્યું. ત્યારેં અમરગુરુ બોલ્યો. મહારે મુખેં તમારી પુત્રીના ગુણ સાંજલીને અરિકેસરી રાજાને ઘણો રાગ ડપન્યો. એક વર્ષની ઢીલ જાણી તો પણ જોવાને મન ઘણું ડત્સુક થયું. જો રાજા મરીને ન દેખે, તો પ્રાણત્યાગ કરે. તે માટે જેમ તમને ઘટે તેમ કરો. એવી વાત કરતાં કુમરી પણ સરસ્વી વયવંતી સસ્વીયોની સાથેં પિતાને પગે લાગવા સારુ ત્યાં ાવી. રાજાયેં ડોલામાં બે ાડી પૂઠ્યું, રે વત્સ! એ અમરગુરુ શે કારણે ાવ્યા છે ? મરી બોલી એના બચકાનો ઝાલનાર તે રાજા પોતે છે. તે સાંજલી ને વિસ્મય પામી. લલિતાંગ રાજાયેં ાસન થકી ડઠીને બચકા ઝાલનાર અરિકેસરી રાજાને પ્રણામ કહ્યો. અપર ાસને બેસાડયા. પઠી મરીને તાતેં પૂઠ્યું. તહારા પાણિયદ્ધણનો વર્ષ દિવસનો વિલંબ શા માટે છે ? કુ મરી પોતાના પગના અંગુઠા સા ' જોઈને બોલી નહી.

ત્યારેં પિતાયેં જ્યોતિષીને બોલાવીને પૂઠ્યું, મરી ' લગ્ન જોઈને કહો. જ્યોતિષી બોલ્યો, ા વર્ષમાં રૂઢું લગ્ન નથા. જે કારણે સૂર્યદેત્રેં વૃહસ્પ તિ ાવ્યો છે ॥ યદુક્તમ્ ॥ ગુરુદેત્રગતે જ્ઞાનૌ, જ્ઞાનુદેત્રગતે ગુરૌ ॥ વિવા હાદિ ન કુર્વીત, વાંઢન્ જપરંપરામ્ ॥ ૧ ॥ તેરસ માસે અહિં, ગુરુસ્ત એગંમિ હોઈ રાસિમ્મિ ॥ જં જુતિ તો વરિસે, ગયંમિ વડ્સાહ માસસ્ત ॥ ૨ ॥ એટલે વૈશાખ જુદિ અગીયારશ ડત્તરાધ્યાયુનીને પહેલે પાડ્યેં હ ધેણ યોગેં સૂર્ય નક્ષત્રથી દશમે નક્ષત્રે જુદ્ધ લગ્ન છે. જે કારણે પાંચ ગ્રહ ને વલેં જુક્ત સૂર્ય તથા જુક્ત ડંચ સ્થાનક પામ્યા છે. જતાપાતાદિક દોષ રહિત છે. તે લગ્નદિવસ લખાવીને પુરોહિતને ાપ્યો. જ્યોતિષીને ાદર સત્કાર કરી વિસર્જન કહ્યો. ત્યાર પઠી અરિકેસરી રાજાને લક્ષ્મીપાક તેલેં મર્દન કરાવી, નવરાવીને, વસ્ત્રાદિક પહેરાવી. દેહેરાસરને વિપે લાવીને ફૂ લગંયાદિક ાપ્યા. તે રાજાયેં પણ વ્યવહાર થકીજ પૂજા પ્રણામ કહ્યો.

पत्नी नोजनशालायें लावीने परिवारसहित नोजन कराव्युं, घणुं आदर सन्मान देइ हाथी, घोडा, रथ, रत्न, आनूपणें पहेरामणी करी सिंहासने बेसाडीने जलितंग राजा एम कहेतो हवो, हे राजन् ! मारवाडनी धर तीयें फरतो हंस क्यांथी आवे ? अने आवे तो केटली वार रहे ? तेम अ मारे घेर तमे आव्या. माटे ज्यारें घेर पधारशो त्यारें चंपकमाला तमारी साथें आवशे. ते सांजली राजा बोळ्यो. उचितना जाण, कालना जाण, धीर, वीर, स नमां धोरी एवा तंमारा सरखा बीजा कोण थशे ? तमारुं लावण्य, तमारो स्नेह, तमारो विनय देखीने हुं तृप्ति पामतो नथी. पण चंपकमाला साथें न आवे त्यां सूधी जे जाण्युं कार्य ते अधुरुं ठे. ते सां जलीने तरत चंपकमालासहित राजाने विदाय कखो. जलितंग राजा ते अरिकेसरी राजाने वोलावीने पोताने स्थानके आव्यो. अरिकेसरी राजा पण पोताने नगरे पहोव्यो. चंपकमालाने एवो प्रासाद आप्यो के, पोताने स्थान के बेगं चंपकमालानुं दर्शन राजाने घाय. निरंतर चंपकमालाने आवासे जाय.

एक दिवस राजा अमरगुरुने साथें लेइने राणीपासें गयो. अमरगुरु बोळ्यो कांश्क कलाविचार कहो. ते बोली. विविध प्रकारनां दर्शन ठे, तेमां तमारें कयो धर्म मान्य ठे ? अमर बोळ्यो. ए प्र तव विनानी शी वात कहो ठो ? ते बोली. प्र तव विनानी केम कहो ठो ? जे कारणे सर्व कलामां प्रधान आ लोक अने परलोकनो साधनारो तो धर्म ठे ॥ यतः ॥ बावत्तरी कला पं, मि या वि पुरिसा अपंमिया चेव ॥ सब कलाणं पवरं, जे धम्मकलं न जाणं ति ॥ १ ॥ अमरगुरु बोळ्यो इहां कोइ विचार करवो नथी. जेना पूर्व पुरुषें जे धर्म सेव्यो ते तेनो धर्म जाणवो. जेम माता दुःशील होय, अथवा सुशील होय, तेना विचार ' हुं प्रयोजन ठे ? तथा रोगीने औषध साथें प्रयोजन पण वैद्य गमे तेवो होय. तेनो प्रयोजन नथी. तेम पोताना गुरु प्र खें यज्ञ प्रमुख धर्म जेम क तो ते प्रमाण. बीजी चिंता करवानुं हुं प्रयोजन ठे ?

एम अमरगुरु बोली रह्यो. त्यारें चंपकमाला बोली. तमें कह्युं ते खरुं हशे, परंतु तमारा सरखा पंमितने एम बोलवुं घटे नही. जे कारणे धर्म, अर्थ अने काम ए त्रण पुरुषार्थमां धर्म पुरुषार्थ ते परम पुरुषार्थ ठे. जे माटे धर्मथी अर्थ अने अर्थथी काम निपजे ठे. ॥ यतः ॥ धर्मादर्थोऽर्थतः कामः, कामात्सुखफलोदयः ॥ आत्मानं हंति तौ हत्वा, यो कस्या न निवे

વતે ॥ તે માટે ધર્મનો વિચારતો કરવોજ ઘટે છે. વલી તમે હું કે, પૂર્વ પુરુષનો માગત આવ્યો તે ધર્મ, તે યુતિ પણ ઘટે નહીં. કારણ કે, પૂર્વ પુરુષ દરીડિ હોય અથવા રોગિષ્ઠ હોય, ત્યારે તેના પુત્ર થાય તે પણ 'રોગીપ' તથા દરીડિપ ' ન ઠામે ? તેમ માતાનો દૃષ્ટ' દીધો તે પણ છે. જો માતા ડુઃશીલ હોય, ને પુત્ર તેનો ત્યાગ ન રે, તો તે માતા ત્રને મારે. તથા ાષધનો દૃષ્ટાંત દીધો તે પણ નથી. ઇહાં વૈ સ્થાનાય

રુ લેવો; તે પણ રાગદ્વેષરહિત, પરમાર્થનો જાણ એવો હોવો જોઈયે. તેવા ગુરુ તો રિહંત પોતે છે અથવા તેમની ાણાયે ચાલતાં કાલોચિત ય ાયે વર્તતા મત્સરરહિત એવા ગુરુ સાધુ છે અથવા રાગાદિકે રહિત એવા પોતે શ્રી

રિહંત દેવ છે. તેવા બીજા દેવ નથી. તે ાંજલી રાજા બોલ્યો. ઇહાં ' પ્રમાણ દે ાડો ઢો ? મરી બોલી, સર્વ શા માં જે દેવ ક ા છે તેમાં દેખીયે ઢીયે કે, પૂર્વ સૃષ્ટિનો સંહાર કરવો, નવી ણિ ઉપ વવી, વલી િને પાસે રાખવી, શ ધરવાં, જપ લા ધરવી, ઇત્યાદિક સર્વ રાગ દ્વેષનાં લક્ષણ છે. માટે તે દેવ નહીં. ઇત્યાદિક યુક્તિયે કરી નિરુત્તર કહ્યાં. ત્યારે મરગુરુ ને રિકે સરી રાજા સ ક પા ા. નિશ્ચલચિત્ત યથા. અમરગુરુ બોલ્યા તે અમને જૈનધર્મમાં યાપ્યા માટે સંતાર સમુદ્માં તું અમને જહાજસરખી થઈ.

એમ કરતાં એક વર્ષ તે એક ગસરહું કષ્ટે ગમાવ્યું. પઢી લગ્નદિવસે રાજા પરણ્યો. તે િ સાથે દેવતાની પેઠે વિષયસુખ ઝોગવ ' ગયો કાલ પણ જાણતો નથી ! એકદા રાત્રીના પ્રથમ પહોરે ઝંટ ઉપર ચઢીને દક્ષિણ દિશે જાઉં હું એવું સ્વપ્ન દેખીને મરગુરુ જાગ્યા. પઢી વિચારું કે, જો એ સાચું સ્વપ્ન હશે તો હવે મહારું ા અલ્પ જાણવું. એમ ચિંતવીને રાજાને કહ્યું કે, રાણીને મહારું શેષ આગ્રહું પૂઠો. ત્યારે રાજા અમરગુરુને રાણી પાસે લેઈ આપ્યા. ગુરુયે રાજાને કહ્યું કે, તમે પૂઠો. એવામાં રાણીયે વગર પૂઠે સર્વ વ્યતિકર સંજલાવીને કહ્યું કે, દશ મહિના આગ્રહું બાકી છે. તે સાંજ લીને ફરી પૂઠયું હે ધર્મમાતા ! મહારા ધર્મગુરુ ક્યાં છે ? રાણી બોલી. ઇહાંથી સો યોજને પુરાણપુર નગરે છે. તે સાંજલીને અમરગુરુયે રાજા રાણીને સ્વમા વ્યા. રાજા બોલ્યો. જે ઇહલોક તથા પરલોકના સુખનું કારણ એવી ચંપકમા લાને દેશાંતરથી તમે લાવ્યા. તે તમારો વિયોગ ડુઃખ મહારાથી કોઈરીતે નહા સ્વમાય એવો છે. તે વેલા રાજાયે મરગુરુના પુત્રને તેડાવીને અમરગુરુના પર્વે

आप्यो, मारीनो पडह व डाव्यो, बंदीखानां ठोड्यां, दीन अनाथने दा
न दीधां, अमरगुरुपण साधर्मिकने सन्मान देइ, जिनमंदिरने विषे पूजा रचा
वी, छाइ महोत् व करावी, धर्मकार्ये घणुं इच्च व्यय करी, शूर वीर सुज
टने सखाइ लेइ, राजाने पूढीने दीक्षा लेवा चाह्या. राजा बलावीने पा
वह्या. अमर रुये श्री मय लधि नामें केवलीनी पासे चारि अंगीकार
कछुं. चारित्र पाली केवलज्ञान पामी मोक्ष पथाह्या.

हवे राजानी जे पूर्वली पटराणी ठे, ते चंपकमालानी उपर द्वेष धरती
रहे ठे. तेणीये सुलसा नामें परिव्राजिकानी घणी सेवा करीने कछुं के, हे
गवती ! चंपकमालाने इंक लंक थापो, जेथी राजा विषमिश्रित
नी पेठें एनो त्याग करे. परिव्राजिका बोली. ए राजा, चंपकमालाना ज्ञान
एँ रीज्यो थको एने ब मान दे ठे. वली राजा मूढ आत्मा थको विचा
रे ठे, जे परम पदनो हेतु जैनधर्म ठे. ते धर्म एणें जने पमाड्यो. एवुं
जाणी एने ब मान दीये ठे. ते माटे हुं ए चंपकमालाने धर्मथी त्रष्ट करुं, त्यारें
राजा पोतानी मेले चिंतवशे, ए जेम खथी कहे ठे, तेम करती नथी.
तेथी एनो त्याग करशे. माटे पहेलां एने धर्मथी त्रष्ट करवानो उपाय करी
ने पढी कलंक देवानो उपाय करीश. एम राणीने कहीने ते परिव्राजिका पो
तानी मेडिये गइ. चंपकमालाने जैनधर्मथी त्रष्ट करवानो निरंतर उपाय वि
चारतां चिंतवतां जाण्युं के, एने पुत्र नथी. माटे प्रजाते जइने एने पुत्रनो
उपाय कहुं, एम चिंतवी प्रजाते चंपकमालाना वास वने गइ. आशीष देइने
बेठी. एकांते चंपकमालाने कहेवा लागी के, तमारे पुत्र नथी अने पुत्रविना
जो जर्तार ' घणुं प्रेम होय तोपण पातलुं पडे, वली पुत्रविना सज्जति न
होय, माटे पुत्रप्राप्तिनो उपाय हुं कहुं ते करो. १ मूली तथा मंत्रेपवि
रक्षा लेइने स्नान करो, तथा तर्पण करीने कालीदेवीनी पूजा रो, काली
देवीपासे पुत्र मागो, एम करतां तमारे पुत्र शे.

ते सांजलीने चंपकमाला सम्यक्त्वमां दृढचित्त राखीने बोली. रे धूर्त !
एम बीजा लोक धूताय. पण जे धर्म जावित होय, जेणें संसारने दुःखरू
प जाण्यो होय, ते धूताय नही. पुत्रविना जरतार ' प्रेम पातलुं पडे एम
जे तें कछुं ते मूर्खनुं वचन जाणवुं. जे माटे चक्रवर्तिनी गिरत्तने पुत्र क्यां
थाय ठे ? अने हतो १ १ नवपर्यंत रहे ठे. वली तें ह्युं के, पुत्रियाने

સજ્જિત ન હોય, તે પણ અજ્ઞાનવિલા છે. પુત્રતો નો હેતુ છે. માટે બ્રહ્મચર્ય તે ધર્મ છે. અને ધર્મથી સજ્જિત છે. તથા પુત્રથી જો સ્વર્ગ હોયતો જૂંમ, શૂકરી, કૂતરી અને કૂકડી પ્ર સ્વને સજ્જિત થવી જોઈએ. 'તથા રક્ષા પ્રમુખે પુત્ર થતો હોયતો, જગત્માં કોઈ અપુત્રિયો ન રાજો જોઈએ. વલી કાલીદેવીની પૂજા કરો, ઇત્યાદિક જે તે કદ્યું તે કાલીદેવી કોણ છે ? તે જો મદિરામાંસમાં ગૃહ હોય તો તેમાં દેવપણું પણ જે મૂર્ખ હોય તે માને. તે માટે એક જિન અને તે જિનમતમાં રહેલા જનો તેને ટાલીને બીજાને હું પગે ન લાગું. હે જૂંમી ! હાથી ઉપર ચઢીને ગર્દનની સવારી કોણ કરે ? એમ યુક્તિયે નિવારી તોપણ તે ધૂતારી ઝી નહીં.

ત્યારે પ્રતિહારીપાસે વાહ જાલીને કાઢી મૂકાવી. તેથી તે પરિવ્રાજિકા, કષાયે ધમધમતી થકી પૂર્વસાધિત વિદ્યા સંજારતી હવી. એટલે તે વિદ્યા આવી. વિદ્યા બોલી 'જને કેમ સંજારી છે ? પરિવ્રાજિકા બોલી. એ પાપણી ચંપકમાલા પોતાના જ્ઞાને ગર્વવંતી થકી મહારી પણ વજા કરે છે ! માટે એ જીવતી થકીજ શારીરિક તથા માનસિક ડુઃખ જોગવતી રહે, ને રાજા એનો ત્યાગ કરે, એવું શીલ કલંક ચઢાવો. હવે જેટલે ચંપક માલાના વાસ જવનમાં રાજા આવ્યો, એટલે વિદ્યા દેવીયે એક પુરુષ દેવે. તેને જેવામાં રાજા રૂઢીરીતે જોવા લાગ્યો. એવામાં તે પુરુષ અદૃશ્ય થયો. ત્યારે રાજા સહસાત્કારે વિસ્મય પામ્યો થકો ચિંતવવા લાગ્યો. જે એના રૂપે મોહ્યો થકો કોઈક વિદ્યાધરે પ્રાર્થના કરે થકે તેને એણીયે ગીકાર કહ્યો દેવાય છે !! માટે ધિરપડો પિના સ્વનાવને ! પિને કોઈરીતે હાથ માં લેવાય નહીં. પણ જે તેના મનમાં ગમ્યું તે સ્વરૂં. એ જિન વચને વાસિત, નિર્મલ જની ઝપની, વલી ધૈર્યવાલી ઝતાં પણ જો શીલતા સેવે છે, તો બીજી સ્ત્રીની શી વાત કહેવી ! એમ વિચારીને રાજા વિરક્તમન થકો ચિંતવે છે કે, હવે એ સ્ત્રી જોગયોગ્ય તો નથી; તોપણ એણીયે મુજને જૈનધર્મ પમાડ્યો. એ મહોટો ઝપગાર કહ્યો છે. જેનો લાચો જવસુધી પણ પ્રત્યુપકાર કરી ન શકીયે. માટે એની સાર્થે નિત્ય આલાપ સંલાપ તો કરવો પરંતુ કાગઢે વિટાલ્યું જોજન સ્વાવા કોણ ડહે ? એ રીતે તે સાથે જોગનું મન ગોપવીને ડંગિત આકાર ગોપવીને રાણી પાસે ગયો. રાણી પૂર્વની પેઠે ઝની થડ. રાજા પોતે પણ ક્ષણેક શય્યા ઉપર વેસીને ઝઠ્યો. એમ રાજા નિરંતર જાય, વાત વિ

गत रीने उठे, पण जोगनी बात करे नही. त्थारें राणीयें विचारुं के, राजा 'दस्नेही' शा कारणे थयो हजो ? जेमाटे ह्णोक आवीने जतो रहे ठे. त्थारें शब्दना अह्णर लेइने चूडामणि ग्रंथनो उपयोग दीधो तेथी जाण्हुं के, ए परिव्राजिकानो विलास ठे. तोपण परिव्राजिकानी उपर लेश मात्र खेद धो नही. जाण्हुं के महारे ठे हिना सूधी जोगांतराय ठे. ते का ह्णवने ए निमित्त थइ ठे. तथा एमां अंतराय पण शो ठे ? एतो अज्ञानी जीव मोहवजो अनादि कालनो अन्यास सेवे ठे. माटे विशेषें धर्मेने विषे उद्यम करवो घटे ठे. ते धर्म सकल सुख 'कारण' ठे.

पठी ते राणी, कोइक दिवस मधुर कंठें सप्ताय करे, कोइक दिवस सुगंधी फूलें देवपूजा करे, कोइ दिवस संसार स्वरूप जावे, कोइक दिवस देव रुना गुणग्राम करे. एम दिवस गमावे ठे वली सखियो सहित सा मायिक प्रति मण करे. एम अरतिरहित रात्रिदिवस गमावे ठे. एक दिवस महर्दिक सखीयें राणीने पूठ्युं. तमारा उपर राजानो मंदस्नेह केम देखाय ठे ? चंपकमाला बोली, चंडमानी कलानी पेटें स्त्रीने जत्तारिनो स्नेह घटे पण खरो, अने वधे पण खरो. वली हे सखी ! बात सांजलो, विषय नां सुख किंपाक वृद्धनां फल सरखां ठे. देखातां तो रूडां पण अंते प्राण हरे, एवा अने वली पोतानी मेळें न संपजे तो तेमां शुं अयुक्त ठे ? सखी बोली. एमज हो. पण लोकमां पर पुरुषना संगमनो अपवाद चाव्यो ठे. ते सांजलीने स नोनां हृदय बले ठे. चंपकमाला बोली, लोकमां शरीतें बात चाले ठे ? सखी बोली. कोइक विद्याधर तमारी साथें रमे ठे. चंपकमाला बोली तें साचुं कह्युं. में पण चूडामणि ग्रंथें करी जाण्हुं, लोकमां अपकीर्त्ति पण परिव्राजिकायें करी. तथापि हवे एवो उपाय करीशुं के, जेम तमारा सरखां स नोनां ख उज्ज्वल थजो. एम सांजलीने सखी उठी. एटले राजा आव्यो. चंपकमाला बोली हे राजन् ! तमे नरमां चूडामणि र सरखा ठो. तमारा गुण कोण गणी शके ? जेणें प्रत्यह् दोष देखीने पण महारी उपर एटलो राग राख्यो. तथा ठाम्या जोजननी पेटें तमे महाराथी जोग ठाम्यो. ते में चूडामणीग्रंथना उपयोगें जाण्हुं. शय्याने विषे महारी साथें रमतो पुरुष तमे दीठो. तथा लोकमां पण अपकीर्त्ति थइ. ते पण में ज्ञान उपयोगें जाण्हुं. ते कारणे लोक प्रत्यह् तमे मुज्जे आकरुं धीज

करावो. जेथी हासं अप सटले. रा १ बोड्यो, १रें रावियें ? ते बोली प्रजातें रावो. राजा बोड्यो. ' धीज करशो ? ते बोली, नगरना महर्दिक लोक हेरो ते करी '. रा येँ हा १२ मान्यो. राणीने पूढीने उठयो. रा जा न्य स्थानकें जइ सूतो. पाठली राते १ग्यो, त्यारें विचारवा लाग्यो. के, राणी धीज करशो, अने जो दाचित् ६ अशो नहि त्यारें अमने बमणी शाता अशो. इत्यादिक मोलायमान हृदयथका तःकाल अयो, रा जा मध्ये १व्यो. परि नने तथा नगरना लोकोने तेडाव्या. राजा बोड्यो, चंपकमाला शीलणी ठे, एवो लोकमां पडधोष चाड्यो ठे, ते राणीयें सां जड्युं. हवे कहे ठे के, धीज रीने ६ अइश, तो नोजन री . ते मा टे तप्तमाष ' धीज करावीयें, तेनी १मग्री तैयार रो. त्यारें ते बोड्या. पामरलोकना वचन मात्रें एवडुं करवुं घटे नही. राजा बोड्यो. जे वर्ण वाद विस्तार्यो ते महोटा पुरुषनो महिमा हणो. गाम खें गर ' बंधाय नही. ते सांजली लो बोड्या, जेम आपने गमे तेम करो. त्यारें रा १यें दिव्य स्थानके जइने राणीने तेडवा मोकली. राणी पण पौषध पारी, विधि पूर्वक देव जा करी, शिविका उपर बेसीने त्यां १वी. डुव्ह देवी प्र ख अंतेवर पण जवनिकाने १ंतरें रा १नी १झायें १ेवा बेठा, लो ' को लाहल अइ रह्यो. जे १ज देवी ६ अशो.

हवे कारणीया पुरुषें जाज्वल्यमान १ि तैयार करी तेमां प्रचुर तेल घालीने कढा चढावी. पढी जेटले मांहि माष (अडद) न' १ एटले हसा त्कारें प्रलयकालनी अग्नि सरखी नलज्वाला उठी, तडतड करी आकाश विवर पूरी काढ्या, खडहडाट करतां प्रासादनां शिखर त्रुटी पड्यां, माता पुत्रने मूकी नासती हवी, पुत्र माताने मूकीने नासवा लाग्या, सादने अग्रे, कोइ कोट उपर चढे ठे, कोइ पोकार करे ठे, कोइ विजाप करे ठे, कोइ हाहाकार करे ठे, रे पुत्र ! रे माता ! रे पिता ! इहां मारी शी ग ति अशो ? अमने राखो, इत्यादिक लोकनो शब्द विस्तार पाम्यो. एवामां आकाशें रही शासन देवतायें कहुं. ए हजी थोडुं ठे ? परंतु चंडकला सर खी निर्मल स्त्रीतुं अपजस बोलता एवा तमे पोताना आत्माना वैरी ठो. माटे जुठ हवे शुं थाय ठे ? ते सांजलीने लोक नयें बीहीता थका चंपक मालाने पगे लागीने बोड्या, रे देवी ! बलती एवी आ अनाथ नगरीने तुं

राख! राख !! अविनीत लोकने पण महोटा पुरुष उवेखे नही. यतः॥ उ
पजीविकेष्टु विमुखाः, सुजना न जवंति दुर्विनीतेष्टु ॥ वत्सव्यथितेऽप्युरसि,
सुरनिर्न संहरेत् क्षीरं ॥१॥ राजा बोव्यो, रे राणी ! स्फटिक सरखुं उजळुं
तहारुं शील तेने मूढ लोकें कलंक चढाव्यो. तेज पापरूप विष वृद्धनां फू
ल अनुजवे ठे. पण तेने तहारो पसाय टालीने बीजुं कोऽ शरण नथी.
ते सांजली चंपकमाला बोली, जो अरिकेसरी राजा मूकीने बीजो कोऽ म
हारा मनमां न वश्यो होय, तो ए अग्नि उलवाऽ जाउं. आ सर्व लोक
बलुं बलुं करे ठे. ते स्वस्थ थाउं. एवुं कलुं, एटले शासन देवतायें तेमज
कलुं. वली जे देवता कौतुकना लीधा नक्ति नावथकी आव्या हता, तेणें
जयजय शब्द कल्यो, कुसुमनी वृष्टिकरी, देवडंडुनि वगाडी, आकाशे देवांगनाउं
नाटक करवा लागी, लोकपण पृथ्वीने विषे नगरमां कुंकुमना ठांटा देव
रावता हवा, चंदनमालानां तोरण बंधाव्या, सर्व बाल, वृद्ध, स्त्री पुरुष एम
कहेता हवा के, चंपकमाला चिरंकाल जीवती रहो.

एवुं अति अद्भुत कौतुक देखीने नयथकी बीहीनी एवी परिव्राजिका
विचारवा लागी के, अहो ! ए अनर्थनुं मूल हुं अऽ ! माटे हवे मने मरण
तेज शरण ठे. लको पापनी करनारी एवी हुं पापिणीने हवे लाखो गमे
डुःख सहेवां पडशे. ए महापापनो निस्तार तो जिनमतना निपुण पुरुषो
अप्रतिष्ठान नगर कहे ठे, त्यां जाउं. त्यारें थाय तो पण महारुं जे दुष्टच
रित्र ठे ते सर्वलोक प्रत्यक्षे कहीने ए महासतीनां चरण कमलने पगे लागुं.
एम करवाथी हुं पापनरें जराणी तुं, तेथी हलकी अऽने जो त्यां कदाचित्
मुळने मरण आवशे तो पण रूडुं. एम धैर्य अवलंबी, परिव्राजिका त्यां दिव्य
चूमिकायें आवी, वेगलेथी जुजादंम ऊंचा करीने कहेती हवी के, जिनशा
सन जयवंतु वत्तो. ए महासतीने प्रनावें दिव्य प्रातिहार्य प्रत्यक्ष आज प
ण देखाय ठे. एम कहीने चंपकमालाने पगे लागीने. कहेवा लागी, हे दे
वी ! तहारुं शील जयवंतु वत्तो, तुं समकितने विषे निश्चल ठो, आजथकी त
हारा पसायें मने पण समकित हो, जाव गीव सूधी जे तहारा देव ते महा
रा देव, तहारा गुरु ते महारा गुरु, एम समकित अंगीकार करीने चंपकमा
लानुं कलंक विशेषें टालवाने लोकोमां पोतानुं दुष्ट चरित्र कही देखाडती

हवी. के ए देवी तीमां शिरोमणि ठे. में विद्याशक्ति यें करीने एनी साथे रमतो पुरुष देखाव्यो. में नगरना सर्व लोकमां ए पजस कहेवराव्युं.

तेने राजा पूठवा लाग्यो, ए तुज्जे शा माटे करवुं पड्युं? परिव्राजि का बोली. कूडकपटनी चंमार हुंज तुं. बीछुं कोण कारण होय? राजा बोळ्यो, जेम तमारुं दुष्कृत तमें कहुं तेम तेनो हेतु पण कहो. नहि क होतो तमारो विनाश थज्ञे. परिव्राजिका बोली, ए दुःख ते केटलुं थज्ञे? हजी मने तो आगल नरकनां दुःख घणां जोगववां ठे. राजा बोळ्यो, रे रे सुनटो! एनी उपर उल्ल तेज सींचो. जेटले ते काम करवा सुनट उद्या, तेटले चंपकमाला बोली, रे स्वामी! वारो वारो! ए काम न करो, तमा रा सरखा दयावंत पुरुष एवुं काम केम करे? ए परिव्राजिका पोताना प्रा णत्यागें करी परना प्राण उगारे ठे. वली पोता दुष्कृत लोकमध्ये प्रत्य क् पणें कहेवुं ते दुष्कर ठे, ए तो जेने जिनवचन चित्तमां रम्युं होय, ते ज कहे. ते एणें कहुं माटे एनी पूर्व अवस्थातो गइ. हवे ए तो तमारी साध र्मिक थइ, माटे एनुं वात्सल्य करवुं घटे ठे. यतः ॥ साधर्मिकवत्सलता, क ष्पलता संपदां प्रसवे ॥ यस्मात्तस्मात्तत्रैव कृतधियः वर्तते य म् ॥ १ ॥ राजा बोळ्यो, ए युक्तायुक्त तमें जाणो. पढी राजा चंपकमालासहित पोताने घेर आव्यो, परिव्राजिका पण शांत थइ थकी, पश्चात्ताप सहित निरंतर चं पक माला पासे जइने गृहस्थयोग्य धर्म सांजलती हवी.

हवे दुल्लह देवीयें पण पोताना प्राण त्याग करवा धाखुं. ते वात चू डामणीना बलें जाणीने चंपकमाला त्यां गयां, अने पूठवा लाग्यां. तुं काम करो ठो? राणी बोली, तमाराथी तुं अजाण्युं ठे? चंपकमाला बो ली, ए अपजसनो ए प्रतीकार नथी. हमणां तमे धर्म करतां दिवस कहा डो. पढी अवसरे उपाय बतावीछुं. दुल्लहदेवी बोली हे अपकार करे ते उ पर उपकारिणी, ठिड्नी ठांकनारी, कुलवंती, तुज्जतने नमस्कार थाउं. एम कही धरणीयें मस्तक नमावीने फरी कहेवा लागी, हे सती! तमारा चरण ते शरण ठे ॥ यतः ॥ निर्गुणेष्वपि सत्त्वेषु, दयां कुर्वति साधवः ॥ नहि संहरति ज्योत्स्नां, चंद्रश्चंमालवेश्मसु ॥ १ ॥ ए रीतें चंपकमाला साथें घ णी प्रीति धरती रहे. राजा पण ते देखीने चित्तमां चमत्कार पाय्यो थको चिंतववा लाग्यो के, चंपकमाला सुकुमार उपनी ठे. माटे ए उपर मत्सर कर

वो घटे नहीं ॥ यतः ॥ वरं ज्वालाकुले बन्हा, बन्हाय निहितं वपुः ॥ न पुनर्गुणसंपन्ने, कृतः स्वल्पोऽपि मत्सरः ॥ १ ॥ ए रीतें राजा तेना गुणो नो बहुमान करतो, जिनधर्मेने विपे विशेषें प्रवर्त्ततो, गाम गामने विपे, नगर नगरने विपे, जिनश्वरनां देहेरां करावतो हवो. तेमां पण पोताना देशमां विशेषें करावतो हवो. सुविहित जननी, जक्ति बहुमान वसती प्र दानादिक करे, घणां सामीवञ्चल करे, बहुमानपूर्वक सिद्धांत सांजले, सघ ले अमारी पडह वजडावे, श्रावकलोकना व्यापारमां दाण मूकी दे, राज्य कार्यमां अनवद्य पणें प्रवर्त्ते, एम करतां गुजलग्न गुनमूहूर्त्ते चंपकमाला यें पुत्र प्रसव्यो. प्रियंवदा दासीयें राजाने वधामणी दीधी. राजायें एक सु कट टाली अंगलग्न सर्व आनूषण दासीने आपी तेनुं दासपणुं टाळ्युं. वधाम णी दीधी, जिनेश्वरनी पूजा प्रमुख करी. नगरमां पण घर घर गीत गान करावतो ध्वज तोरण प्रमुखें शोणित करे ! एम एक मास पर्यंत उत्सव क रीने ते बालकनुं खुवनानंद एवुं नाम पाडता हवा. अनुक्रमें कलाप्रमुख जणीने प्रवीण थये थके युवराज पदे थापता हवा. अनुक्रमें करसिंह ना में बीजो पुत्र थयो. पढी जयसुंदरी नामें एक पुत्री आवी. एम काल ज ते थके एक दिवस चंपकमालायें जत्तारिने कयुं. रे राजन् ! हवे आपने म होटा पुरुषोनो मार्ग आदरवो घटे ठे. राजा बोव्यो, तमे युक्त वात कही, पण हुं कर्मवशे करीने हजी तमारुं खकमल जोवाने तृष्णावंत हुं. राणी बोली, एवुं वचन म कहो, अने हुं कहुं ए रीतें पोताना आत्माने शिखाम ण आपो. जेम के, रे आत्मा ! तुं मनुष्यनो नव दुर्जन पामीने स्त्रीने माटे केम हारे ठे ? स्त्रीना शरीरमां तुं शी मनोहरता देखे ठे ? जो आ शरीरनी बहार ठे ते मांहे करियें, अने मांहे ठे ते बहार करियें. तो ए शरीरने का गडा कूतरा चूथे एवुं ठे. वली स्त्रीतुं शरीर, तो चर्म, हाड, रुधिर, मूत्र, वि ष्टामय महा दुर्गंधी ठे. जेवुं तहारुं स्त्रीने विपे चित्त रंगाणुं ठे, तेवुं जिन धर्मेने विपे चित्त रंगायतो तुं तेज न संसारनो ह्य करे. वली जेनो स्नेह ते बीजलीनी पेठें चपल ठे. माटे ते पुरुषनी रेखा पण जूंशी नाखो, ते पं मितनी जिह्वा पण शतखंम थाउ. चंचापुरुषसरखा ते पुरुष जाणवा के, जे स्त्रीने वर्णवे ठे. रे रे आत्मा ! तुज्जे शुं कहियें ! तुं महाकष्टें जिनशासन पाम्यो, ते फोकट हारे ठे, मदोन्मत्त हाथीनी पेठें विपयने विपे राचे ठे,

सुशील रूप वनराजीने नांजे ठे, जिनवाणीरूप अं शप्रहार मानतो नथी, अमृतसरखुं. जिनमत पामीने विषयरूप हालाहल पीये ठे, ते धनुरो खा धो ठे, जे माटे जाणतो थको पण, अज्ञान मोहेंकरी विषयरूप विषने सु ख करी माने ठे. रे आत्मा ! धि ! र पडो ! ! तहारी महोटाइने ! तथा कलाना महिमाने, जे कारणे तुं विवेक पामीने विषय जोगववा इहे ठे ! जीवित तो इंधनुषसरखुं चपल ठे, माटे तुज्जे विषयनी शी तृष्णा रहे ठे ? एम जाणीने निरंतर जवस्वरूप ध्यावो के, जेणें करी जन्म जरा अने मरणनाडुःखनुं हरनार एवो संवेग रसायन पामो.

एवां चंपकमालानां वचन सांजलीने ते राजा संवेग रसें जावित थको चंपकमालाने स्नेहें करी कहेवा लाग्यो के, तें मुज्जे मिथ्यात्वरूप कचरा मांथी उदख्यो. जेणें करी आजवने विषे अने परजवने विषे सुखनुं कारण एवो धर्मनो उद्यम थयो. जो राज्यनार धरवाने समर्थ एवुं बीजुं पुत्रर मुज्जे थयुं. तो पण हुं पूर्वजवना अन्यास थकी रागदावानलें विधुर थयो बुं. माटे हवे आत्महित करवाने शीघ्र उद्यम करुं.

एवा अवसरमां चारज्ञानना धणी श्रुतजलधि नामें आचार्य बहु शिष्यें परिव्र्या थका अवसर जाणीने नंदनवन उद्यानमां समोसख्या. उद्या नपालकें वधामणी दीधी. तेने प्रीतिदान देइने, सात आठ पगलां सामा जइने, वंदना करी पढी मंत्रिश्वर राणी अने कुमरोना परिवारें परिव्र्यो थको, पंचाज्जिगमन साचवतो, ते राजा, आचार्य पासे पढोतो. चंपकमाला तथा दुह्वेदेवीयें परिव्र्यो थको. आचार्यने नमस्कार करी उचित स्थानके वेठो. आचार्य पण गंजीर स्वरें देशना दीधी. ते जवस्वरूप देशना सांजली राजा हाथ जोडीने विनंती करतो हवो के, हे स्वामिन् ! मुज्जे दीक्षारूप नावायें करी जव समुझनो पार पमाडो. गुरु वोढ्या. विलंब न करो. पढी ते राजायें, पोताना कुमरने सिंहासने वेसारी सर्व समहे राज्यें थापीने मंत्रीप्रमुखने कहेतो हवो के, ए सुवनानंद कुमरने महारी पेटें देखो, जो. एम कहीने पोताना कंठथी हार उतारी कुमरना कंठे नांखी वली कुमरने कहेवा लाग्यो के, जेम प्रजा अने परिवारने एटला दिवस में राख्यो तेम तमे राखजो. पढी परिजनने कह्युं के, जेम तमे महारी आणा मस्तके वहेता हता, तेम हवे ए राजानी आणा वहेजो. हवे चंपकमाला पुत्रने क

હે ઢે કે, હે જાત ! એ રાજ્ય પામીને સમ્યક્ રીતે નિર્વાહ કરજો, હે પુત્ર લૌકિક શાસ્ત્રે ધર્મ અર્થ અને કામ એ ત્રણ પુરુષાર્થ કહ્યા છે, તેમાં ધર્મ ચક્રી અર્થ તથા કામ પામીયે પરમાર્થે મોક્ષનું કારણ તે ધર્મજ છે, પણ બીજું નથી, અર્થ કામ સેવ્યા ચક્રાંતો કેવલ જવદુઃખનાંજ હેતુ થાય. તે માટે રે વત્સ ! અર્થ કામ તે પુરુષાર્થ નહી, ધર્મ તેજ પુરુષાર્થ છે, એમ રાગદ્વેષરહિત એવા શ્રીજિનેશ્વરે કહ્યું છે. તે માટે અપ્રમાદી ચાલેને આત્માને ધર્મને વિષે પ્રવર્ત્તાવજો. તેમ લોકને પણ જિનધર્મને વિષે પ્રવર્ત્તાવજો. જો પણ તું સકલ કલામાં કુશલ થો, તો પણ હું અપત્યના સ્નેહ માટે તુજ ને જૈનધર્મનો ઉપદેશ દેઉં હું, જીવનાનંદ રાજાયે પણ તે ઉપદેશ અંગીકાર કરી ઊઠીને માતા પિતાને પ્રણામ કહ્યા પછી રાજા ચંપકમાલા પ્રમુખ રાણીયોયે પરિવશ્ચો ચક્રો ચારિત્ર અંગીકાર કરતો હવો. પરિવારિકાયે પણ ગુરુચરણે ચારિત્ર લીધું. આચાર્ય પણ ચંપકમાલા પ્રમુખ આર્યાંને આનંદશ્રીનામે આર્યાને સોંપતા હવા. જીવનાનંદ રાજા પણ, નિરાજને વંદના કરીને હર્ષવિષાદસહિત ઘેર પહોતો.

જે નગરી, જે ઘરના પ્રદેશ જે કાંઈ પિતાયે શોજિત હતા, તે સર્વ નહીં દેખવાથી જીવનાનંદ રાજા શોકાતુર થયો, અનુક્રમે કાલાંતરે શોક ઢાંખીને, રૂઢીરીતે રાજ્ય પાલતો, રિપુ સમૂહને આક્રમતો, વિચરે છે. અરિકેસરી રાજકૃષિ પણ રાત્ર દિવસ સૂત્રાન્યાસ કરતા અનુક્રમે ગીતાર્થ થયા. તેમને આચાર્યે આચાર્યપદે આપ્યા. બીજો તેનો પરિવાર જે સાધુ સાધવીનો હતો તે પણ એમના પરિવારપણે સોંપ્યો. અ ક્રમે અરિકેસરી કૃષિ, ધનઘાતી કર્મ ક્ષય કરીને કેવલજ્ઞાન પામ્યા. જન્ય જીવને પ્રતિબોધ દેઈ, શૈલે શીકરણ કરી, આઝવાને અંતે પરમ પદ પામ્યા. અવ્યાબાધ સુખી થયા. ચંપકમાલા પણ સાધ્વીયે પરિવશ્ચાં અગીયાર અંગ જણ્યાં. ગુરુણીયે પ્રવર્તિની પદે આપ્યાં. વિવિધ તપસ્યા કરતાં પૃથ્વીને વિષે વિચરે છે. ઘણાં જન્ય પ્રાણીને નરકનાં દુઃખ નિવારતી, ગુરુસેવા વૈયાવ ત્રિકે અપૂર્વકરણ કરી કૃપકથ્રેણી આરોહી, ડુસ્તર મોહસ ૬ તરીને નિર્મલ કેવલજ્ઞાન પામતી એક માસનું અનશન કરીને સુસાધ્વીયે પરિવશ્ચાં ચક્રાં ચંપકમાલા સિદ્ધિ વશ્યાં. શાશ્વતા સુખનાં જોગી થયાં. એમ સમકિતના લાજ ઉપરાંત લાજ નથી, તે ઉપર ચંપકમાલાની કથા કહી એકથા સુપાર્શ્વચરિત્રમાં છે ॥ ઇતિ

सुशील रूप वनराजीने जांजे ठे, जिनवाणीरूप अं शप्रहार मानतो नथी, अमृतसरखुं. जिनमत पामीने विषयरूप हालाहल पीये ठे, ते धनुरो खा धो ठे, जे माटे जाणतो थको पण, अज्ञान मोहेंकरी विषयरूप विषने सु ख करी माने ठे. रे आत्मा ! धि ! र पडो ! ! तहारी महोटाइने ! तथा कलाना महिमाने, जे कारणे तुं विवेक पामीने विषय जोगववा इहे ठे ! जीवित तो इंधनपसरखुं चपल ठे, माटे तुज्जे विषयनी शी तृष्णा रहे ठे ? एम जाणीने निरंतर नवस्वरूप ध्यावो के, जेणें करी जन्म जरा अने मरणनाडुःखनुं हरनार एवो संवेग रसायन पामो.

एवां चंपकमालानां वचन सांजलीने ते राजा संवेग रसें जावित थको चंपकमालाने स्नेहें करी कहेवा लाग्यो के, तें मुज्जे मिथ्यात्वरूप कचरा मांथी उद्दख्यो. जेणें करी आजवने विषे अने परजवने विषे सुखनुं कारण एवो धर्मनो उद्यम थयो. जो राज्यनार धरवाने समर्थ एवुं बीजुं पुत्ररत्न मुज्जे थयुं. तो पण हुं पूर्वजवना अन्यास थकी रागदावानलें विधुर थयो तुं. माटे हवे आत्महित करवाने शीघ्र उद्यम करुं.

एवा अवसरमां चारज्ञानना धणी श्रुतजलधि नामें आचार्य बहु शि ष्यें परिव्रिया थका अवसर जाणीने नंदनवन उद्यानमां समोसख्या. उद्या नपालकें वधामणी दीधी. तेने प्रीतिदान देइने, सात आव पगलां सामा जइने, वंदना करी पढी मंत्रिश्वर राणी अने कुमरोना परिवारें परिव्रियो थको, पंचान्निगमन साचवतो, ते राजा, आचार्य पासे पहतो. चंपकमाला तथा छुल्लहदेवीयें परिव्रियो थको. आचार्यने नमस्कार करी उचित स्थानके वेगो. आचार्य पण गंजीर स्वरें देशना दीधी. ते नवस्वरूप देशना सां जली राजा हाथ जोडीने विनंती करतो हवो के, हे स्वामिन् ! मुज्जे दी ऋरूप नावार्यें करी नव समुझनो पार पमाडो. गुरु बोल्या. विलंब न करो. पढी ते राजार्यें, पोताना कुमरने सिंहासने वेसारी सर्व समझे राज्यें था पीने मंत्रीप्रमुखने कहेतो हवो के, ए सुवनानंद कुमारने महारी पेटें देखो, जो. एम कहीने पोताना कंठथी द्वार उतारी कुमरना कंठे नांखी वलीकु मरने कहेवा लाग्यो के, जेम प्रजा अने परिवारने एटला दिवस में राख्यो तेम तमे राखजो. पढी परिजनने कह्युं के, जेम तमे महारी आणा मस्तके वहेता हता, तेम हवे ए राजानी आणा वहेजो. हवे चंपकमाला पुत्रने क

હે હે કે, હે જાત ! એ રાજ્ય પામીને સમ્યક્ રીતે નિર્વાહ કરજો, હે પુત્ર લૌકિક શાસ્ત્રે ધર્મ અર્થ અને કામ એ ત્રણ પુરુષાર્થ કહ્યા છે, તેમાં ધર્મ થકી અર્થ તથા કામ પામીયેં પરમાર્થે મોક્ષનું કારણ તે ધર્મજ છે, પણ બીજું નથી, અર્થ કામ સેવ્યા થકાંતો કેવલ જવડુઃસ્વનાંજ હેતુ થાય. તે માટે રે વત્સ ! અર્થ કામ તે પુરુષાર્થ નહી, ધર્મ તેજ પુરુષાર્થ છે, એમ રાગદ્વેષરહિત એવા શ્રીજિનેશ્વરે કહ્યું છે. તે માટે અપ્રમાદી અંશે આત્માને ધર્મને વિષે પ્રવર્તીવજો. તેમ લોકને પણ જિનધર્મને વિષે પ્રવર્તીવજો. જો પણ તું સકલ કલામાં કુશલ થો, તો પણ હું અપત્યના સ્નેહ માટે તુજ ને જૈનધર્મનો ઉપદેશ દેઉં હું, જીવનાનંદ રાજાયેં પણ તે ઉપદેશ અંગીકાર કરી ઊઠીને માતા પિતાને પ્રણામ કહ્યા પછી રાજા ચંપકમાલા પ્રમુખ રાણીયોયેં પરિવહ્યો થકો ચારિત્ર અંગીકાર કરતો હવો. પરિવ્રાજિકાયેં પણ ગુરુચરણે ચારિત્ર લીધું. આચાર્ય પણ ચંપકમાલા પ્રમુખ આર્યાંને આનંદશ્રીનામેં આર્યાને સોંપતા હવા. જીવનાનંદ રાજા પણ, મુનિરાજને વંદના કરીને હર્ષવિષાદસહિત ઘેર પહોતો.

જે નગરી, જે ઘરના પ્રદેશ જે કાંડ પિતાયેં શોનિત હતા, તે સર્વ નહીં દેખવાથી જીવનાનંદ રાજા શોકાતુર થયો, અનુક્રમેં કાલાંતરે શોક ઢાંમીને, રૂઢી રીતે રાજ્ય પાલતો, રિપુ સમૂહને આક્રમતો, વિચરે છે. અરિકેસરી રા જરૂષિ પણ રાત્ર દિવસ સૂત્રાન્યાસ કરતા અનુક્રમેં ગીતાર્થ થયા. તેમને આચાર્યેં આચાર્યપદે આપ્યા. બીજો તેનો પરિવાર જે સાધુ સાધવીનો હતો તે પણ એમના પરિવારપણે સોંપ્યો. અનુક્રમેં અરિકેસરી ઋષિ, ધનધાતી કર્મ ક્ષય કરીને કેવલજ્ઞાન પામ્યા. નવ્ય જીવને પ્રતિબોધ દેઈ, શૈલે શીકરણ કરી, આઝ્વાને અંતે પરમ પદ પામ્યા. અવ્યાવાધ સુખી થયા. ચંપકમાલા પણ સાધ્વીયેં પરિવહ્યાં અંગીયાર અંગ નણ્યાં. ગુરુણીયેં પ્રવર્તિની પદે આપ્યાં. વિવિધ તપસ્યા કરતાં પૃથ્વીને વિષે વિચરે છે. ઘણાં નવ્ય પ્રાણીને નરકનાં ડુઃખ નિવારતી, ગુરુસેવા વૈયાવઙ્ગાદિકેં અપૂર્વકરણ કરી કૃપકથ્રેણી આરોહી, હસ્તર મોહસ ૬ તરીને નિર્મલ કેવલજ્ઞાન પામતી એક માસનું અનશન કરીને સુસાધ્વીયેં પરિવહ્યાં થકાં ચંપકમાલા સિદ્ધિ વહ્યાં. શાશ્વતા સુખનાં જોગી થયાં. એમ સમકિતના લાજ ઉપરાંત લાજ નથી, તે ઉપર ચંપકમાલાની કથા કહી એ કથા સુપાર્શ્વચરિત્રમાં છે ॥ ક્ષિતિ

સકલસનાનામિનીનાલક્ષ્યલતિલકાયમાનપંમિતશ્રીઉત્તમવિજયગણિશિષ્યપં
મિતપ વિજયગણિવિરચતે શ્રીગૌતમ લકપ્રકરણે બાલાવબોધે દ્વાદશગા
થાયાં ચત્વાર્યુદાહરણાનિ સમાપ્તાનિ ॥

હવે તેરમી ગાથા કહીયેં ઢીયેં. તેને પૂર્વ ગાથાની સાથેં એ સંબંધ છે. જે પૂર્વ ગાથાયેં ચાર વસ્તુ ઉત્કૃષ્ટ દેખાડી. હવે ચાર વસ્તુ જઘન્ય અધમ છે. તે માટે તેનો ત્યાગ કરવો, તે દેખાડવાને સંબંધેં આવી જે તેરમી ગાથા તે કહે છે.

**ન સેવિયવા પમયા પર ૧, ન સેવિયવા પુ
રિસા અવિદ્યા ॥ ન સેવિય ૧ અહિમાન
હીણા, ન સેવિય ૧ પિસુણા મણુસ્સા ॥૧૩॥**

અર્થ:—ન સેવિયવા પમયા પર ૧ (પરક્ષા કે ૦) પારકી (પમયા કે ૦) પ્રમદા
ઘટલે સ્ત્રી તે (ન સેવિયવા કે ૦) ન સેવવી. તે ઉપર વીર મરની કથા કહે છે.

શ્રી નિલય નામા નગરેં રિપુમર્દન નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. તેને કમલ
શ્રી નામેં નાર્યા હતી. અને વીરકુમર નામેં મહારૂપવંત પુત્ર હતો. પણ તે
શૂર, વીર, ધીર, વાદી, કહ્યા ગુણનો જાણ, વિનયવંત, કલાનું ઘર, કલંક
રહિત છે. તે કુમર એકદા મહા અટવીને વિષે આહેડે ગયો. પણ સસલા
કે મૃગ પ્રમુખ કોઈ જનાવર નજરે ન આવ્યું. ત્યારેં વિસ્મય પામતો પરિ
વારસહિત આગલ ચાલ્યો, ઘટલે એક સ્થાનકેં સસલા, મૃગ, મહિષ, ગ
જ, વૃષભ, વાઘ, ચિતરા, પ્રમુખ સર્વ તીર્થંચ જેના બેઠેલા હતા. તે પરસ્પ
રે વૈરી પણ મિત્રની પેઠેં વૈર ઢાંખીને રહ્યા છે. વલી મેઘની પેઠેં ગંજીર શ
બ્દેં કરી કર્ણને વિષે અમૃત સરસો લાગે એવો સપ્પાય ધ્યાન કરતા એવા મુ
નિર્ઝનો શબ્દ સાંજલ્યો. ઘટલે કુમરના પરિવારેં નાના પ્રકારનાં શ તીર્થંચ
ઉપર નાંચ્યાં, પણ તીર્થંચના શરીરેં એકે ન લાગ્યું. ત્યારેં મરેં વિચાણું કે,
જનાવરનાં વૈર શમ્યા છે. અને એકે શસ્ત્ર ન લાગ્યું. તે સર્વ મુનિનો પ્રજાવ
છે. એમ જાણી મુનિના ચરણકમલેં નમસ્કાર કહ્યો. યોગ્ય સ્થાનકે બેઠો.
તે દેખીને તેના પરિવારે પણ તેમજ કહ્યું. મુનિવર પણ ધર્મલાજ દેશને દેશ
ના દેતા હવા કે, જે પ્રાણી જીવહિંસા ન કરે, તે સૌજન્યતા પામે. સર્વ પા

પમાં જીવહિંસાનું પાપ મહોટું છે. પરમ નરકનું કારણ છે. સર્વ જીવને સદા કાલ પોતાનું જીવિતવ્ય વહાણું છે. જેમ મરણ પોતાને અનિષ્ટ છે, તેમ સ કલ જીવને મરણ અનિષ્ટ જાણવું ॥ યતઃ ॥ અમેધ્યમધ્યે કાટસ્ય, સુરેંદ્ર સ્ય સુરાલયે ॥ સમાના જીવિતાકાંક્ષા, સમં મૃત્યુનયં દ્વયોઃ ॥ ૧ ॥ ડુર્વ ચન, ગાલ, ઘાત, પરાજવ, નવવંધન તથા મરવું એ જેમ પોતાને અનિષ્ટ છે, તેમ પરનેપણ અનિષ્ટ જાણવું. માટે જેને જે વહાણું હોય, તેને તે દેવું તે પરજવનું શંબલ છે. તથા વલી એક જણને કોઈ એક એક ઢત્રું રાજ્ય આપે, તથા કોઈ એક જીવિત આપે, તે વેદુમાં જીવિતનો આપનાર વધે. વલી ધ ન, બાંધવ, સ્વજન, પુત્ર, કલત્ર, સર્વ કરતાં પોતાનું જીવિત ઘણું ઇષ્ટ છે. એતો સહુને અનુનવસિદ્ધ છે. વલી જો મનુષ્યશ્વકો પણ માંસ ખાય, રુધિર પીયે, તો કાગડા કૂતરા કરતાં તેમાં શી વિશેષ ? તે માટે જીવતા અશરણ અનાથ જીવોને મારીને જે તેનું માંસ ખાય, રુધિર પીયે, તે નરક ટાલીને વીજું સ્થાનક નહિ પામે. વલી પ્રવર, સ્વાદવંત જે સૂઝડી પ્રમુખ નોજન છે. તેને મૂકીને જે અશુચિ અપવિત્ર વસ્તુ એવું માંસ છે, તેને તે નિઃશુક નિઃકરુણ પર્ણે ખાય, તેમાં શી અધિકાઈ દેશે છે ? ઇત્યાદિક ગુરુ ની દેશના સાંજલીને કુમર સમકિત પામ્યો. સંકલ્પીને સ્થૂળ નિરપરાધી પ્રાણીને હણવું નહીં. તથા પરસ્ત્રી સેવવી નહીં. તથા માંસ નક્ષણ કરવું ન હી એવા નિયમ લીધા. તેમ કુમરના પરિવાર પુરુષોયે પણ જેને જે ગમ્યું તેણે તે નિયમ લીધો. મુનિ પોતાને સ્થાનકે ગયા. કુમર પણ ઘેર આવ્યો.

હવે એકદા રાજા, બુદ્ધિની પરીક્ષા કરવાને અર્થે સર્વ મરોને નેગા કરીને પૂછે છે કે, પંચાલદેશને વિષે ફોજદાર મૂકિયેં ઢિયેં. તેમાં એક તો ઘણો નિપુણ અને પ્રકૃતિયેં અવંચક છે, તે એમ કહે છે. કે હું દશ લાખ સો નૈયા એક વર્ષમાં ઝપજાવી આપીશ, અને વીજો કહે છે કે, હું પન્નર લાખ સો નૈયા ઝપજાવી આપું. તે હકીકત અમે દશ લાખના ઝપજાવનારને કહી, ત્યારે તેણે કહ્યું કે, મહારાથી તો દશ લાખથી વધુ ન ઝપજે, પઢી રાજાને ગમે તેમ કરો. તે માટે હે કુમરો ! તમે કહો કે એનું શું કરવું ? તે સાંજલી સઘલા કુમર બોલ્યા કે, જે ઘણું ઇચ્છ્ય ઝપાર્જી આવે તેને મોકલો. ત્યારે વીર કુમરને રાજાએ કહ્યું. તું કેમ નથી બોલતો ? વીર કુમર બોલ્યો, એ વાત મુજને ગમતી નથી. મને તો જે તમે પ્રથમ પુરુષ કહ્યો જે અવંચક, નિપુ

ए, तातने हितकारी, प्रजाने पीड़े नहीं, माटे तेने मोकलवो योग्य लागे ठे. कारण के, प्रजा पीडाय नहि त्यारें व्यापारी व्यापारादिक सुखें करी शके, तेथी राजाने न्यायनो दोकडो घणो आवे ने वली न्यायें चा लवाथी धर्मनी पण वृद्धि आय ठे. ते माटे जे थोडुं पण न्यायें धन उपार्जे. तेने अधिकारी करवो योग्य ठे. बीजो पुरुष प र लाख न्यायें उपार्जे ते अन्यायथी तमने पण अधर्म थज्ञे. तथा अपयश थज्ञे. वली एक वर्ष तो पन्नरलाख आवज्ञे. पण पढी बीजे त्रीजे वर्षें एक लाख पण नहि उपजे. ॥ यतः ॥ अत्युपादानमर्थस्थ, प्रजान्यः पृथिवीभुजां ॥ दुग्धमादाय धे नूनां, मांसाय नकर्त्तनम् ॥ १ ॥

તે સાંજલીને રાજાયેં વિચાર્યું કે એ કુમર વયેં તો લઘુ છે, પણ બુદ્ધિ યેં કરી સર્વથી ગુરુ છે. માટે રાજ્યનારની ધુરી એ વહેજે. તેથી ચદ્યપિ હું એના ગુણ પ્રકટ નહિ કરું, તો પણ નગરમાં એના ગુણ ઢાના નહિ રહે. અને સર્વ કુમરથા એ વિપરીત બોલ્યો છે, એટલે સહુ એના ઉપર મત્સર ધ રજે, તે માટે ઇહાંથી એને દેશાંતર મોકલું. એમ ચિંતવીને રાજા બોલ્યો, હે કુમર ! તહારા ગુણ ઘણા છે, માટે તહારે વાપની રૂઢિ જોગવવી શુક્ર ન થી, તેથી તું એ રૂઢિ અને આ દેશ મૂકીને પરદેશ જા. તે સાંજલી તે કુ મર, રાજાને પ્રણામ કરીને મતિસાગર પ્રધાનનો પુત્ર વિમલ નામેં હતો, તેને સાર્યેં લેજને નિકલ્યો. તેની રચવાલી માટે રાજાયેં પંથીલોકને મિપેં ઢાના સુજટ મૂક્યા. તેણેં પરિવહ્યો કોસલપુરના પરિસરે જડને વિશ્રામ કહ્યો. એહવામાં ઘણો કોલાહલ સાંજલ્યો. ઘણાં વાજિંત્ર સાંજલ્યાં ત્યારેં પ્રધાનપુત્ર વિમલની મારફત કુમરેં પૂઠાવ્યું કે, ઇહાં શો મહોત્સવ છે ? વિમલેં પણ કોડકને સુખેં સાંજલીને કુમરને કહ્યું. કે ઇહાં રણધવલ રાજાને પોતાના પ્રાણથકી પણ અતિવહાલી. એવી પુરુષદેષિણી કુરુમતી નામેં એક કન્યા છે. તેને પરણાવવા માટે તેના પિતાયેં કુલદેવીનું આરાધન કહ્યું ત્યારેં કુલદેવીયેં કહ્યું, તમારો પટ્ટહસ્તિ, જેનાકંઠમાં ફૂલની માલા આરોપે, તે પુરુષ, કુમ રીનો નર્તાર થજે, અને કુમરી પણ તે ઉપર રાગ ધરજે. તે સાંજલીને રા જાયેં પટ્ટહસ્તી શણગારી તેને પૂજીને, તેની ઉપર કુમરીને વેસાડીને, અંકુશ રહિત ટૂંટો મૂક્યો છે. તે હાથીયેં માલીને હાટેથી સૂંઢમાં માલા લીધી છે. હમણા તે સર્વ રાજકુલીસાર્યેં નગરમાં જમે છે. એવી વાત કરે છે, એવામાં

त्यां पट्टहस्ती पण आव्यो, तेणें कुमरने कंठे माला घाली. वीरकुमरने सूं ठे करी पोताने खंधे आरोपतो हवो. ते कुमर रूपेंकरी कंदर्पावतार जेवो देखीने, राजा घणो हर्ष पाव्यो. कुमरी पण देखीने घणो आनंद पामी. ते वेलायें कुमरना शरीरथी धूल जठकावणीने माटे दश हाथी, एक ला ख सोनैया, अने एक हजार थोडा राजायें आप्या. बाया लमेज कुरुमती तुं पाणिग्रहण कराव्युं, करमोचन वेलायें राजायें एक हजार गाम आप्यां. रहेवाने प्रासाद आप्यो. कुमर त्यां रह्यो. विलास करे ठे, ए सर्व वृत्तांत कुमरना पितायें जे ठाना पुरुष पंथीने वेपें कुमरनी पठवाडे मूक्या हता, तेणें जशने कुमरना पिताने संजलाव्युं. राजाने घणो आनंद उपन्यो.

हवे विवाह दिवसे मांसादिकवर्जित जोजन कुमरें कथुं. त्यारें राजायें तेनो हेतु कुमरने पूढ्यो. कुमर कहेवा लाग्यो, पंचेंडियनो वध कख्या विना मांसजक्षण थाय नही. अने पंचेंडियनो वध, ते नरकें जवानुं परम हेतु ठे. इत्यादिक देशना देतां मांसना घणा दोष देखाज्या. त्यां प्रसंगे साधुनो तथा गृहस्थनो धर्म पण कथ्यो. वली पोतें श्रावकनो धर्म अंगीकार कथ्यो ठे, अने मांसप्रमुखनो परिहार कथ्यो ठे, ते पण कथुं. ते सांजली राजाने धर्म उपर बहुमान उपन्युं. परम विश्वास थयो. राजायें मांस जक्षण वर्ज्युं. वली देव, गुरु अने धर्म ए त्रण तत्व अंगीकार कथा.

एक दिवस संध्यासमयें एक स्त्री आवीने कहेवा लागी. हे कुमर ! राजानी जार्या, मंत्रिनी जार्या, शेठनी जार्या, अने प्रतिहारनी जार्या, ए चार जणीयें तमने दीठा, तेथी चारे कंदर्पें विह्वल थइ ठे. जूदी जूदी चारें जणीयें मुजने मोकली ठे. ते चारे पण मांहांमांहे जेम न जाणो तेम त मारो संगम थाय, तेवी करुणा करो. ते सांजलीने कुमर पोताना चित्थी निश्चय करीने बोळ्यो. के आवती राते पहेजे पहोरे प्रतिहारीने मोकल जे, बीजे पहोरें शेठाणीने मोकलजे, त्रीजे पहोरे मंत्रिनी जार्याने मोकल जे, अने चौथे पहोरे राणीने मोकलजे. ते स्त्री पण सांजलीने हर्ष पामती, कार्य सिद्ध मानती, स्थानके जइ सद्गुने वात जणावती हवी.

हवे कुमर राजाने कहेवा लाग्यो. हे राजन् ! जो दीतुं अणदीतुं करो तो हुं कांश्क वात देखाडुं. राजा बोळ्यो, तुं महारे पुत्रसरखो ठो, वली तें मुजने धर्म समजाव्यो. आ महारो जन्म सफल कथ्यो, ते माटे तहारे ग

मे त्यां अमने जोड. त्थारें कुमर बोव्यो, आज संध्या ये हारा आवा सने विषे ठाना त्वजो. राजा बोव्यो हुं आवीश.

हवे संध्या समये राजा ठानो आव्यो, मरें पोताना पढ्यं नी पास ना पढ्यंक उपर राजाने बेसाड्यो. हवे हरकोइ मिष करीने प्रतिहारी घरथी नीकली, मर पास आवीने बेठी. मर कहेवा लाग्यो, रे ! विषय जे ठे. ते आलोकने विषे दुःखनुं हेतु ठे, अने परलोकने विषे नरक ' कारण ठे ते माटे कागडानुं मांस ने कूतरें बोटथुं, ए उखाणो साचो ठे. तथापि जो तृप्ति अती होय तो विषय पण जोगवीयें, जो मिष्ट जोजन होय तो तृप्ति ये ठांमीयें, पण विषय जोगवे तृप्ति न होय. अने परलोकें नरक ' कारण ए बे दम केम सह्यें ? वली ए जीवें विषय तो देवताना जवमां सागरोपमनी संख्याना काल सूधी जोगव्यो. तोपण तृप्ति न अइ. तो थोडो काल म प्य ना जवनो तुह जोग जोगवें केम तृप्ति अशे ? यद्यपि विषय आपातमात्र मनोहर लागे, तोपण किंपाक वृद्धनां फलसरखां परिणामे दुःखदाइ ठे. ते माटे विषयने ठांमी इंडिय मनने दमीने मोक्षमार्ग समजीने तेने विषे उद्यम कर. तथा मोक्षनो मार्ग ते स क्ज्ञान, सम्यक्दर्शन, सम्यक्चा रित्ररूप र त्रयीनुं स्वरूप वि ारें समजाव्युं. तेथी प्रतिहारी प्रतीबोध पामी.

बीजे पहोरें शेठाणी आवी त्थारें, प्रतिहारीने जवनिकाने आंतरे बेसा डीने शेठाणीने प्रतिबोध दीथो. त्थारें तेपण तेमज प्रतिबोध पामी.

त्रीजे पहोरें मंत्रिनी नार्या आवी, तेने पण प्रतिबोधी रूडे मार्गें थापी ने तेने पोतानी पूंठे जवनिकाने आंतरे बेसाडी.

चोथे पहोरें राजानी राणी आवी. त्थारें कुमरें आसनथी उठीने प्रणा म कखो. राणी बोली, हे नाथ ! ए शुं करो ठो ? हमणां उजा अवानो शो अवसर ठे ? तथा प्रणामनो शो अवसर ठे ? पोताना अंगसंगरूप अ तें करी मने शीतलता उपजावो.

विरहानलरूप अग्नियेंकरी वलती एवी ऊने कृणमात्र पण उवेखशो नही. जो उवेखशो तो महारुं हृदय फाटी जशे. ते सांजलीने मरें तेनी सामुं पण जोयुं नही. अने विचायुं के, हजी ए मदोन्मत्तपणाथी उपदेश योग्य नथी. राणी बोली, जे सत्पुरुष होय ते सत्य प्रतिज्ञावंत होय ॥ यतः ॥ सकृदपि यत्प्रतिपन्नं, तत्कथमपि न त्यजंति सत्पुरुषाः ॥

इत्यादिक मुकुने एकांते तेडीने हवे उपरांता केम थइ रह्या ठो ? त्पारें कुमर बोळ्यो. तमने बोलावीने जिनधर्मने विपे थापीने परलोकने विपे दुःख आपनारां एवां दुष्ट चरित्रथी दूर राखीशुं. राणी बोली तेमज करो. पण एकवार तमारा अंगनो संग कख्या पठी जेम कहो तेम हुं करूं. कुमर बोळ्यो, पाणिग्रहणना दिवसथी मांमीने आज दिवस सूधी कंदर्पावतार राजानो निरंतर संगम करतां तमोने तृप्ति न थइ ? तो महारो संगम ते पण वली चोरीयें करवो. तेथी तृप्ति केम थाय ? माटे ए डुर्बुद्धि त्यागीने निरपराध सन्मार्ग सेवो. इत्यादिक पूर्वोक्त युक्तियें करी घणुये राणीने समजावी पण समजी नही, अने कहेवा लागी के, हुं सर्व तमारुं कछुं करीश, पण तमे महारी दूतीने जे वचन कछुं ठे ते पालो. कुमर बोळ्यो, जे में दूतीने कछुं ते न करो, तमारे आ जन्ममांतो मनोवांछित पूरूं नहि पडे.

एवुं ते कुमरनुं असाधारण सत्त्व देखीने अने पोताना डुरध्यवसाय जोडने, वैराग्य पामी थकी कुमरना चरणे प्रणाम करीने राणी बोली, हे बांधव ! हुं पापी जगिनी ! तेणीयें तुजने पराजव कखो. हवे ए पापथी हुं क्यां हूटीश. हुं तमारी उरमान मातानी पुत्री लघु बहेन हुं. तमे पोताना कुलरूप आकाशमां चंडमासरखा थया. तमे परनारीने जगिनी करीने गणी ठे. अने हुं कलंकें सहित प्राण केम धरी श ? माटे महारे तमारी आझा तेज शरण ठे. पठी कुमरनी आझायें पोताने स्थानकें गइ. बीजी त्रणे स्त्रीयो पण परपुरुषनो नियम करी समकित पामी कुमरने प्रणामीने कुमरनी शिद्धा सांजलीने पोताने स्थानकें गइ. राजा पण कुमरने कहेवा लाग्यो, रे महाजसना धणी ! । संसार नाटक देखाडवे करीने तमे महारी उपर घणो उपगार कखो. हवे आझा करोतो महारे स्थानके जाउं. त्पारें कुमर राजाने पहोचावीने पाठो आब्यो.

हवे प्रातःकाले मर तथा राजा बेहु, साथें बेठा ठे. एवामां सहसा त्कारें ईशानकूपो अति अद्भुत तेजनो विार दीठो. प्रतिहारने पूढ्युं, आशुं ठे ? तेणें खबर करीने कछुं. इहां एक केवली जगवान् समोसखा ठे. तेमने देवता वंदन करवा आवे ठे. तेनी ए कांति देखाय ठे. ते सांजलीने राजा पण कुमरने साथें तेडीने अन्य कार्य सर्व मूकीने सर्व ऋद्धि सहित वंदनानिमित्ते गया, त्यां विधिपूर्वक वंदना करीने परिवारसहित पर्थ

દામાં બેઠા. કુમર પોતાના ધર્મદાયક જાણીને બોલ્યો. હે વીતરાગ ! તમે મને પવિત્ર કહ્યો. ઘણો પ્રસાદ કહ્યો. જે કારણે પોતાના ચરણકમલનું જીને દર્શન કરાવ્યું. રાજા બોલ્યો મને પણ પવિત્ર કહ્યો. સર્વ પર્ષદા ઓઠી ત્યારે રાજાએ પરિવારસહિત કુમરને લેઈને અવગ્રહ બહાર આવી કુટાદિક સર્વ અલંકાર કુમરને આપ્યા. પછી પોતાના પરિવારને એમ કહેતો હવો કે, એ તમારો રાજા, પરિવારસહિત મરને પ્રણામ કરીને કેવલી પાસે જઈને દીક્ષા અંગીકાર કરે છે. એમકહી દીક્ષાલીધી. તેમજ કુમર તથા રાજા બેઠાને પૂઠીને પોતાના પાપની શુદ્ધિ કરવા માટે રાણી પણ દીક્ષા લેતી હતી. બીજી પણ ઘણી રાણીયો ચારિત્ર લેતી હતી. કુમર પણ વંદના કરીને પોતાને સ્થાનકે આવ્યો. રાજાને પાટે બેઠો, કેવલી પણ કેટક દિવસ રહીને વિહાર કરતા હતા. રાજા પણ ન્યાયે રાજ્ય પાલતો, જિનશાસન પ્રજાવતો યજ્ઞો મંત્રિશ્વરને પણ સર્વ કાર્યમાં આગલ કરીને પોતાના સરખો કરતો હતો.

હવે રિપુમર્દન રાજાએ કાગલ મોકલ્યો, તે વેળાએ વિમલ મંત્રિને રાજ્યે આપીને શ્રીનયપુર નગરે પહોંતો. તે વીર મારે પોતાના પિતાને ધર્મ સંજ્ઞા લાવ્યો. રાજાએ પણ ધર્મતત્ત્વ સમજીને પુત્રને રાજ્યે આપી ચારિત્ર અંગિકાર કહ્યું. પાઠલથી વીર રાજા પણ ઘણા કાલ સુધી રાજ્ય પાલી, અંતે રણધવલ રાજકુષિની પાસે ચારિત્ર લેઈ, નાના પ્રકારના દેશને વિષે વિચરી, ઘન ઘાતી કર્મ ક્ષય કરી, કેવલજ્ઞાન પામીને અક્રિયપદને વરતા હતા. એમ કંદર્પનો મદ જાંગીને લોકોને ચમત્કાર દેખાડીને વીરકુમર, કલ્યાણની પરંપરા પામ્યો. એ રીતે પરસ્ત્રી ન સેવવી. ઇતિ શ્રીવીરકુમર કથા સુપાર્શ્વ ચરિત્રેઃ ॥

॥ હવે બીજા પદનો અર્થ કહે છે. ન સેવિયદ્વા પુરિસા અવિદ્યા (અવિદ્યા કે ૦) અવિદ્યાવંત એટલે વિદ્યારહિત એવા (પુરિસા કે ૦) પુરુષ જે હોય તેને (ન સેવિયદ્વા કે ૦) ન સેવવા. તે ઉપર અગીતાર્થની કથા કહે છે.

વસંતપુર નગરને વિષે એક અગીતાર્થ સંવેગીસરખો આચાર્ય હતો. તેની સાથે ગજા વિચરે છે. તે ગજામાં એક સંવિક્લસરખો સાધુ રહે છે. તે નિરંતર પાણી પ્રમુખ સ્વરૂપે હાથે આદિક દોષસહિત અશુદ્ધમાન આહાર પાણી લેઈ આવીને, નિત્ય આવશ્યક વેળાએ સંવેગીની પેઠે ઘણો સ્વેદ ધરતો, ગુરુ પાસે આવીને સર્વ પાપ આલોવે. ગુરુ પણ નિત્ય તેનું પ્રાયશ્ચિત્ત આપે. તે આલોચણ આપતાં ગુરુ પોતે અગીતાર્થ હોવાથી નિત્ય એમ કહે કે, અહો !

ए शिष्य जूठ कहेवो धर्मश्रद्धावंत ठे ! ए महानाग्यवान् ठे. धर्म तो सुखें सेवाय; पण आलोवबुं ते घणुं डुकर ठे. ते माटे शुद्ध ठे. ते देखीने बीजा मुग्ध साधु विचारवा लाग्या के, अहो ! आलोवबुं तेज श्रेय ठे. ते माटे अकृत्य करवामां कांइ दोष नथी पण अकृत्य करीने तेने आलोवबुं जोइ यें, एम सर्व साधुयें धाखुं; पठी ते सर्व साधु एमज प्रवर्तवा लाग्या. एम केटलोएक काल गयो, एकदा कोइ गीतार्थ साधु त्यां प्राहुणा आव्या. ते मणें ए सर्वविधि दीतो, त्यारें विचारवा लाग्या के, अहो ! ए अगीतार्थ स वेगह्व नाश पमाड्यो. एम चिंतवीने पठी ते गीतार्थ साधुयें पहेला अगीतार्थ आचार्यने कहुं के, हे आचार्य ! तमे अकृत्य सेवी साधुनी प्रशंसा करतां गिरिनगरना राजा तथा त्यांना निवासी लोक सरखा थाउं ठो.

ते कथा हुं कहुं बुं, एक गिरि नामें नगर हतुं त्यां एक कोटीश्वर वाणि यो वसे ठे. ते वैश्वानरनो (अग्निनो) नृत्तिवंतो ठे. ते वर्षोवर्ष एक उरडो रत्नं नरीने तेने अग्नि लगाडे. ते देखीने राजा तथा नगरना सर्व लोक मली ते श्रेष्ठनी प्रशंसा करे के, जूठ, ए श्रेष्ठ वैश्वानरनी केवी नृत्ति करे ठे ? जे अग्नि नामा जगवानने वर्षोवर्ष रत्नं करीने संतोषे ठे. एम प्रशंसा करता रहे. ते श्रेष्ठपण हर्षे करीने प्रतिवर्षे रत्ननो उरडो अग्नियें बालीने अग्नि देवनी नृत्ति करे. एक वर्ष जेवो श्रेष्ठे अग्नि लगाड्यो के, तेज वेलायें जावि जावथी प्रचंड वायरो पण वाह्यो, तेणे करी अग्नि विस्तार पाय्यो. तेथी राजाना महोल प्र ख सर्व नगर बलीने राख थयुं. त्यारें राजा तथा नगरना लोकें विचाखुं के, पूर्वे एने निषेध कखो होततो घणुं सारुं थात. आपणें ए नी फोकट प्रशंसा करी. एवो पश्चात्ताप करी दंमनीने ते वाणियाने काढी मूक्यो.

ए रीतें हे आचार्य ! तमे पण अविधियें प्रवर्तता, एवा साधुनी नित्य प्रशंसा करतां, पोताना आत्मानो तथा गह्वनो नाश करो ठो. ते माटे मथुरा नगरीनो राजा तथा तन्निवासी लोक सरखा थाउंतो अनर्थना जा गी न थाउं. तेनी कथा हुं तमने कहुं बुं, ते सांजलो.

मथुरा नगरीने विषे एमज पूर्वोक्तरीतें वैश्वानरनो नृत्ति एक वाणियो रहेतो हतो, तेणे रत्नं घर नरीने अग्नि लगाडवा मांढयो, एटले राजायें तथा नगरना लोकें तेनो तिरस्कार कखो, दंमयो, सहु कहेवा लाग्या के, अटवीमां जइ घर करीने अग्नि केम लगाडतो नथी ? एम कहीने तेने न

ગરમાંથી કાઢી મૂક્યો. એમ હે આચાર્ય ! તમે પણ કરશો તો આત્માને તથા ગજને અનર્થથી રાખશો. એવી તિયે શીસ્વામણ દીધી. તો પણ અગીતાર્થપણા માટે તે આચાર્ય પોતાનો ઢાગ્રહ ન મૂક્યો. તેજ રીતે પ્રવર્તવા લાગ્યો. ત્યારે પ્રાહુણા સાધુએ ગજના સાધુને કહ્યું કે, એવા મૂર્ખ ગુરુની સેવા કરવેં કરી તમારો ઉદાર કેમ થશે ? માટે એને તજો. નહિતો તમને એ અનર્થ જણી થશે. તે સાંજલીને ગજના સાધુએ ગુરુને ઢાંમયો. એ રીતે અવિદ્યાવંત પુરુષને ન સેવવા, એ કથા વિશેષાવ કમાં છે.

॥ હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. ન સેવિયવા અહિમાની હીણા (અહિમાની કેળ) અજિમાની પુરુષ તથા (હીણા કેળ) હીન એટલે નીચ પુરુષ જે હોય તેને (ન સેવિયવા કેળ) ન સેવવા. તે ઉપર શ્રીવીરસ્વામી અને ગોસાલાનું ઉદારણ કહે છે.

ઠામ ઠામ ગોસાલાને જલ્દણે કરીને કોંક લોક પ્રજીને મારવ આવ્યા. કોંક પ્રજીને બેઢીમાં નાંખવા માંમયા. ઇત્યાદિક કથા શ્રીકલ્પકાદિકને વિષે પ્રસિદ્ધ છે, ત્યાંથી જાણવી. એ ગોસાલા અજિમાની ઠત નીચ પુરુષ હતો. અથવા આજ નરતદેવને વિષે ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નામે નગરમહાબુદ્ધિ અને સુબુદ્ધિ નામે બે વાણિયા વસે છે. પણ તે બેનું જેવું નામ તેવાજ પરિણામ છે. એમ લોકમાં પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે. બે નિર્ધન છે, પણ કર્મ સંયોગે બેદુને મિત્રાઈ થઈ છે, તે બેદુ કાંક ક્રિયાણાં લેશે પરદેશે ધન ઉપાર્જવા ગયા. અનુક્રમે કોંક પુરાતન ગામને વિષે કેટલા એક દિવસ લોજેં કરી રહ્યા.

એક દિવસે સુબુદ્ધિ દેહચિંતાયે ગયો છે, એવામાં કોંક જુના સ્વંદેરમાંથી કાંક નિધાન જડ્યું. તે મહાબુદ્ધિને દેખાડ્યું. હજાર સોનેયા થયા, તે લેશે પોતાને નગરે આવ્યા. તે વારે તે મહાબુદ્ધિ, સુબુદ્ધિ સાથે વિચાર કરવા લાગ્યો કે, એ ધન જો આપણે બેદુ અર્ધો અર્ધ લેશે ગામમાં જડ્યું, તો લોકમાં આપણો નાર વધશે. ત્યારે રાજા જાણશે કે, એમને નિધાન જડ્યું છે. માટે લૂંટી લેશે. પછી જેવા હતા તેવાજ દરીદ્ર થઈ જશે. માટે સો સો ડબ્બ લેશે વીજું ડબ્બ જો તમારી હા હોયતો વડતલે ઢાટીયે. તે વાત સુબુદ્ધિએ પણ માની; પછી રાતે ઢાટીને પ્રાતઃકાલે બેદુ ઘેર ગયા.

હવે મહાબુદ્ધિ તો અણવિચારું સ્વરચ કરતાં થોડા દિવસમાં ડબ્બ ખાઈ ગયો. ત્યારે સુબુદ્ધિને સાથે લેશે વલી સો સો ડબ્બ કાઢી લાવ્યા. એક દિવસ મહા

दियें विचारुं के, शेष इव्य जे रह्युं ठे, ते एने उगीने हुंज लइ आयुं. एम चिंतवीने रात्रीने समयें ते धन पोतें लाव्यो. प्रातःकाले सुबुद्धिने कहेवा गयो के, हवे आपणे दाटेहुं इव्य घेर लावीयें, तो चित्तमांथी चिंता टले. ते वात सरल आशयना धणी सुबुद्धियें मानी. प्रजातें बेहु जण ते स्था नके गया. त्यां जोयुं तो निधान न दीतुं. तेवारें कूड कपटुं घर एवो ते छुष्ट दि बूब पाडीने कहेवा लाग्यो के, अरे हुं उगाणो !! कोशक धन ले इ गयो !!! पहर लेइ माथुं कूटवा लाग्यो, अने सुबुद्धिने कहेवा लाग्यो के, ए धन तें लीधुं ठे. जे कारणे आपण बेहुविना बीजो कोइ ए स्था नक पण जाणतो नथी. ते सांनजी सुबुद्धि बोळ्यो. जो मने ए इव्य तहा राथी गृप्तपणें लेहुं होत, तो प्रथमथीज तने शुं करवा देखाडत ? माटे तुं पोतेंज जेम उग ठो, तेम बीजाने पण उग जाणो ठे. एम बेहुजण क्लेश क रता राजद्वारे गया. राजा आगल ते छुष्टबुद्धि कहेवा लाग्यो. हे महाराज ! अमने निधान जड्युं हतुं, ते अमे तमारी बीहीके बहार दाट्युं. ते एणें जने वंचीने एकलें लीधुं. माटे हवे जे युक्त होय ते करो. राजा बोळ्यो, ए वातमां कोइ साक्षी ठे ? छुष्टबुद्धि बोळ्यो के, महोटा वृद्धने हेठल दाट्युं ठे, ते वृद्ध साक्षी ठे, बीजुं तो कोइ नथी. ते महावृद्ध जो एम कहे के, अमुक पुरुषें लीधुं, तो तमे मने सत्य वचननो धणी जाणजो. राजा बोळ्यो, जो एम करशो तो तमे सर्व लोकमां सत्यवादी कहेवाशो, ए परीक्षा काले करीशुं, एहुं छुष्टबुद्धियें कहे थके राजायें बेहुने विसर्ज्या, बेहु जण घेर गया, सुबुद्धि मनमां विचारे ठे के, अहो ! ए दुर्घट वात केम बन शे ? पण धर्मथी सदा जय ठे. छुष्टबुद्धि पण घेर जइने नइ नामे पोता ना बापने कहेतो हवो के, हे पिता ! इव्यतो हुं लाव्यो हुं, माटे राते हुं तमने वडना कोटरमां घालीश. लोक जेला आय, त्यारें कोटरमांथी एम कहे जो के, सुबुद्धियें इव्य लीधुं ठे. ते बोळ्यो, रे छुष्ट ! तें ए छुष्ट काम कथुं, ठे पण हुं तहारा आयहें ए काम करीश. तेणें पण तेमज कथुं.

हवे प्रातःकाले राजा तथा नगरना लोक साथें छुष्टबुद्धि सुबुद्धि प्र ख सर्व त्यां आव्या. वडनी पूजा करीने पढी छुष्टबुद्धि बोळ्यो, हे वृद्ध ! तमें कदेशो ते साधुं उरशो. ते माटे सत्य कहो के, ए धन कोणें लीधुं ठे ? त्यारें वडना कोटरमां रह्यो मोसो बोळ्यो. ए धन सुबुद्धियें लीधुं ठे. ते

ગરમાંથી કાઢી સૂક્યો. એમ હે આચાર્ય ! તમે પણ કરશો તો આત્માને તથા ગજને અનર્થથી રાખશો. એવી ક્તિયેં શીખામણ દીધી. તો પણ અગીતાર્થપણા માટે તે આચાર્યે પોતાનો કદાગ્રહ ન સૂક્યો. તેજ રીતેં પ્રવર્તવા લાગ્યો. ત્યારેં પ્રાદુણ સાધુયેં ગજના સાધુને કહ્યું કે, એવા સૂર્ય ગુરુની સેવા કરવેં કરી તમારો ઉદાર કેમ થશે ? માટે એને તજો. નહિતો તમને એ અનર્થ નળી થશે. તે સાંજલીને ગજના સાધુયેં ગુરુને ઠાંમયો. એ રીતેં અવિદ્યાવંત પુરુષને ન સેવવા, એ કથા વિશેષાવ કમાં છે.

॥ હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. ન સેવિયદ્વા અહિમાની હીણા (અહિમાની કે०) અનિમાની પુરુષ તથા (હીણા કે०) હીન એટલે નીચ પુરુષ જે હોય તેને (ન સેવિયદ્વા કે०) ન સેવવા. તે ઉપર શ્રીવીરસ્વામી અને ગોસાલાનું ઉદારણ કહે છે.

ઠામ ઠામ ગોસાલાને જલ્દણેં કરીને કોંક લોક પ્ર જીને મારવા આવ્યા. કોંક પ્ર ને બેઢીમાં નાંખવા માંમયા. ઇત્યાદિક કથા શ્રીકલ્પસૂત્રાદિકને વિષે પ્રસિદ્ધ છે, ત્યાંથી જાણવી. એ ગોસાલો અનિમાની ઠતાં નીચ પુરુષ હતો. અથવા આજ નરતદ્વેષને વિષે ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નામે નગરમાં હુણ્ડુદિ અને સુબુદિ નામેં બે વાણિયા વસે છે. પણ તે બેનું જેનું નામ તેવાજ પરિણામ છે. એમ લોકમાં પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે. બે નિર્ધન છે, પણ કર્મ સંયોગેં બેહુને મિત્રાઈ થઈ છે, તે બેહુ કાંક ક્રિયાણાં લેંને પરદેશે ધન ઉપાર્જવા ગયા. અ કર્મેં કોંક પુરાતન ગામને વિષે કેટલા એક દિવસ લોનેં કરી રહ્યા.

એક દિવસેં સુબુદિ દેહચિંતાયે ગયો છે, એવામાં કોંક જુના સ્વંમેરમાં શ્રી કાંક નિધાન જડ્યું. તે હુણ્ડુદિને દેખાડ્યું. હજાર સોનૈયા થયા, તે લેંને પોતાને નગરે આવ્યા. તે વારેં તે હુણ્ડુદિ, સુબુદિ સાથેં વિચાર કરવા લાગ્યો કે, એ ધન જો પણ બેહુ અર્ધો અર્ધ લેંને ગામમાં જડ્યું, તો લોકમાં આપણો નાર વધશે. ત્યારેં રાજા જાણશે કે, એમને નિધાન જડ્યું છે. માટે લૂંટી લેશે. પઠી જેવા હતા તેવાજ દરીદ્ર થઈ શક્યું. માટે સો સો ડચ્ચ લેંને વીજું ડચ્ચ જો તમારી હા હોયતો વડતલે ઢાટીયેં. તે વાત બુદિયેં પણ માની; પઠી રાતે ઢાટીને પ્રાતઃકાલે બેહુ ઘેર ગયા.

હવે હુણ્ડુદિ તો અણવિચાર્યું સ્વરચ કરતાં થોડા દિવસમાં ડચ્ચ સ્વાઈ ગયો. ત્યારેં દિને સાથે લેંને વલી સો સો ડચ્ચ કાઢી લાવ્યા. એક દિવસ હુણ્ડુ

बुद्धियें विचारुं के, शेष इव्य जे रह्युं ठे, ते एने उगीने हुंज लइ आबुं. एम चिंतवीने रात्रीने समयें ते धन पोतें लाव्यो. प्रातःकाले सुबुद्धिने कहेवा गयो के, हवे आपणे दाटेहुं इव्य घेर लावीयें, तो चित्तमांथी चिता टले. ते वात सरल आशयना धणी सुबुद्धियें मानी. प्रजातें वेहु जण ते स्या नके गया. त्यां जोखुं तो निधान न दीतुं. तेवारें कूड कपटनुं घर एवो ते छुष्टबुद्धि ब्रुंव पाडीने कहेवा लाग्यो के, अरे हुं उगाणो !! कोइक धन ले इ गयो !!! पत्तर लेइ माथुं कूटवा लाग्यो, अने सुबुद्धिने कहेवा लाग्यो के, ए धन तें लीधुं ठे. जे कारणे आपण वेहुविना बीजो कोइ ए स्या नक पण जाएतो नथी. ते सांनली सुबुद्धि बोळ्यो. जो मने ए इव्य तहा राखी गृहपणें लेवुं होत, तो प्रथमथीज तने खुं करवा देखाडत ? माटे तुं पोतेंज जेम उग ठो, तेम बीजाने पण उग जाणे ठे. एम वेहुजण क्लेश क रता राजद्वारे गया. राजा आगल ते छुष्टबुद्धि कहेवा लाग्यो. हे महाराज ! अमने निधान जड्युं हवुं, ते अमे तमारी बीहीके बहार दाट्युं. ते एणें मुजने वंचीने एकलें लीधुं. माटे हवे जे युक्त होय ते करो. राजा बोळ्यो, ए वातमां कोइ साक्षी ठे ? छुष्टबुद्धि बोळ्यो के, महोटा वृद्धने हेठल दाट्युं ठे, ते वृद्ध साक्षी ठे, बीजुं तो कोइ नथी. ते महावृद्ध जो एम कहे के, अमुक पुरुषें लीधुं, तो तमे मने सत्य वचननो धणी जाएजो. राजा बोळ्यो, जो एम करशो तो तमे सर्व लोकमां सत्यवादी कहेवाशो, ए परीक्षा काले करीशुं, एवं छुष्टबुद्धियें कहे थके राजायें वेहुने विसर्ज्या, वेहु जण घेर गया, सुबुद्धि मनमां विचारे ठे के, अहो ! ए दुर्घट वात केम बन शे ? पण धर्मथी सदा जय ठे. छुष्टबुद्धि पण घेर जइने जइ नामे पोता ना बापने कहेतो हवो के, हे पिता ! इव्यतो हुं लाव्यो हुं, माटे राते हुं तमने वडना कोटरमां घालीश. लोक जेला थाय, त्यारें कोटरमांथी एम कहे जो के, सुबुद्धियें इव्य लीधुं ठे. ते बोळ्यो, रे छुष्ट ! तें ए छुष्ट काम कयुं, ठे पण हुं तहारा आग्रहें ए काम करीश. तेणें पण तेमज कयुं.

हवे प्रातःकाले राजा तथा नगरना लोक साथें छुष्टबुद्धि सुबुद्धि प्र ख सर्व त्यां आव्या. वडनी पूजा करीने पढी छुष्टबुद्धि बोळ्यो, हे वृद्ध ! तमें कदेशो ते साधुं वरजो. ते माटे सत्य कहो के, ए धन कोणें लीधुं ठे ? त्यारें वडना कोटरमां रह्यो मोसो बोळ्यो. ए धन सुबुद्धियें लीधुं ठे. ते

ગરમાંથી કાઢી મૂક્યો. એમ હે આચાર્ય ! તમે પણ કરશો તો આત્માને તથા ગજને અનર્થથી રાખશો. એવી તિ થેં શીખામણ દીધી. તો પણ ગીતાર્થપણા માટે તે આચાર્યે પોતાનો ઢાઘહ ન મૂક્યો. તેજ રીતે પ્રવર્તવા લાગ્યો. ત્યારે પ્રાહુણા સાધુયે ગજના સાધુને કહ્યું કે, એવા મૂર્ખ ગુરુની સેવા કરવેં કરી તમારો ઉદાર કેમ થશે ? માટે એને તજો. નહિતો તમને એ અનર્થ જણી થશે. તે સાંજલીને ગજના સાધુયે ગુરુને ઠાંમ્યો. એ રીતે અવિદ્યાવંત પુરુષને ન સેવવા, એ કથા વિશેષાવશ્યકમાં છે.

॥ હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. ન સેવિયવા અહિમાની હીણા (અહિમાની કેળ) અજિમાની પુરુષ તથા (હીણા કેળ) હીન એટલે નીચ પુરુષ જે હોય તેને (ન સેવિયવા કેળ) ન સેવવા. તે ઉપર શ્રીવીરસ્વામી અને ગોસાલા ' ઉદારણ કહે છે.

ગામ ગામ ગોસાલાને લક્ષણે કરીને કોઈક લોક પ્ર જીને મારવા આવ્યા. કોઈએ પ્રજુને બેઢીમાં નાંખવા માંમ્યા. ઇત્યાદિક કથા શ્રીકલ્પસૂત્રાદિકને વિષે પ્રસિદ્ધ છે, ત્યાંથી જાણવી. એ ગોસાલા જિમાની ઢતાં નીચ પુરુષ હતો. અથવા આજ નરતદેત્રને વિષે ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નામે નગરમાં હુણ્ડિ અને સુબુદિ નામે બે વાણિયા વસે છે. પણ તે બેનું જેવું નામ તેવાજ પરિણામ છે. એમ લોકમાં પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે. બે નિર્ધન છે, પણ કર્મ સંયોગે બેહુને મિત્રાઈ થઈ છે, તે બેહુ કાંઈક ક્રિયાણાં લેઈને પરદેશે ધન ઉપાર્જવા ગયા. અર્થે ક્રમે કોઈક પુરાતન ગામને વિષે કેટલા એક દિવસ લોજેં કરી રહ્યા.

એક દિવસે સુબુદિ દેહચિંતાયે ગયો છે, એવામાં કોઈ ના સ્વમેરમાંથી કાંઈક નિધાન જડ્યું. તે હુણ્ડિને દેખાડ્યું. હજાર સોનેયા થયા, તે લેઈને પોતાને નગરે આવ્યા. તે વારેં તે હુણ્ડિ, સુબુદિ સાથે વિચાર કરવા લાગ્યો કે, એ ધન જો આપણે બેહુ અર્ધો અર્ધ લેઈને ગામમાં જઈશું, તો લોકમાં આપણો જાર વધશે. ત્યારેં રાજા જાણશે કે, એમને નિધાન જડ્યું છે. માટે લૂંટી લેશે. પઠી જેવા હતા તેવાજ દરીદ્રિ થઈ. માટે સોસો ડચ્છ લેઈને વીજું ડચ્છ જો તમારી હા હોયતો વડતલે ઢાટીયે. તે વાત સુબુદિયેં પણ માની; પઠી રાતે ઢાટીને પ્રાતઃકાલે બેહુ ઘેર ગયા.

હવે હુણ્ડિ તો અણવિચારું સ્વરચ કરતાં થોડા દિવસમાં ડચ્છ સ્વાઈ ગયો. ત્યારેં સુબુદિને સાથે લેઈને વલી સોસો ડચ્છ કાઢી લાવ્યા. એક દિવસ હુણ્ડિ

बुद्धियें विचाखुं के, शेष इव्य जे रह्युं ठे, ते एने उगीने हुंज लइ आवुं. एम चिंतवीने रात्रीने समयें ते धन पोतें लाव्यो. प्रातःकाले सुबुद्धिने कहेवा गयो के, हवे आपणे दाटेहुं इव्य घेर लावीयें, तो चित्तमांथी चिता टले. ते वात सरल आशयना धणी सुबुद्धियें मानी. प्रजातें वेहु जण ते स्था नके गया. त्यां जोखुं तो निधान न दीतुं. तेवारें कूड कपटनुं घर एवो ते छुष्टबुद्धि बूब पाडीने कहेवा लाग्यो के, अरे हुं उगाणो !! कोइक धन ले इ गयो !!! पत्तर लेइ माखुं कूटवा लाग्यो, अने सुबुद्धिने कहेवा लाग्यो के, ए धन तें लीधुं ठे. जे कारणे आपण वेहुविना बीजो कोइ ए स्था नक पण जाणतो नथी. ते सांजली सुबुद्धि बोव्यो. जो मने ए इव्य तहा राथी गृत्तपणें लेवुं होत, तो प्रथमथीज तने खुं करवा देखाडत ? माटे तुं पोतेंज जेम उग बो, तेम बीजाने पण उग जाणो ठे. एम वेहुजण क्लेश क रता राजद्वारे गया. राजा आगल ते छुष्टबुद्धि कहेवा लाग्यो. हे महाराज ! अमने निधान जड्युं हवुं, ते अमे तमारी बीहीके बहार दाट्युं. ते एणें ऊने वंचीने एकलें लीधुं. माटे हवे जे युक्त होय ते करो. राजा बोव्यो, ए वातमां कोइ साक्षी ठे ? छुष्टबुद्धि बोव्यो के, महोटा वृद्धने हेठल दाट्युं ठे, ते वृद्ध साक्षी ठे, बीजुं तो कोइ नथी. ते महावृद्ध जो एम कहे के, अमुक पुरुषें लीधुं, तो तमे मने सत्य वचननो धणी जाणजो. राजा बोव्यो, जो एम करशो तो तमे सर्व लोकमां सत्यवादी कहेवाशो, ए परीक्षा काले करीखुं, एवुं छुष्टबुद्धियें कहे अके राजायें वेहुने विसर्ज्या, वेहु जण घेर गया, सुबुद्धि मनमां विचारे ठे के, अहो ! ए दुर्घट वात केम बन शे ? पण धर्मथी सदा जय ठे. छुष्टबुद्धि पण घेर जइने जइ नामे पोता ना बापने कहेतो हवो के, हे पिता ! इव्यतो हुं लाव्यो हुं, माटे राते हुं तमने वडना कोटरमां घालीश. लोक जेला थाय, त्यारें कोटरमांथी एम कहे जो के, सुबुद्धियें इव्य लीधुं ठे. ते बोव्यो, रे छुष्ट ! तें ए छुष्ट काम कखुं, ठे पण हुं तहारा आग्रहें ए काम करीश. तेणें पण तेमज कखुं.

हवे प्रातःकाले राजा तथा नगरना लोक साथें छुष्टबुद्धि सुबुद्धि प्र ख सर्व त्यां आव्या. वडनी पूजा करीने पढी छुष्टबुद्धि बोव्यो, हे वृद्ध ! तमें कहेशो ते साखुं उरजो. ते माटे सत्य कहो के, ए धन कोणें लीधुं ठे ? त्यारें वडना कोटरमां रह्यो मोसो बोव्यो. ए धन सुबुद्धियें लीधुं ठे. ते

अंजली सर्व लो चमत्कार पास्या. राजा सुबुद्धिने कहेवा लाग्यो के, अपराध तमारो ठ्यो. माटे धन आपो. सुबुद्धियें विचाखुं, दापि कालें वृद्ध बोले नही. ए सर्व दुष्टबुद्धिनी कूट गूढ रचना देखाय ठे. वडना को टरमांशी वाणी नीकली तेशी कोइक पुरुष संकेत करीने मांहे घाल्यो ठे. एम निर्धारी पढी सुबुद्धि राजाने कहेतो हवो. हे राजन् ! अवश्य महारें ए धन आपवुं. पण महारें कांइक कहेवुं ठे, ते अप सांजलो. राजा बो ल्यो. जे कहेवुं होय ते कहो. सुबुद्धि बोल्यो. धनतो में लीधुं पण घेर ले इ गयो नथी. में लेइने वडना कोटरमां मूक्युं हतुं. पढी बीजे दहाडे ले वा आव्यो. त्यारें फणाटोप मांमी रह्यो एवो जयंकर सर्प दीगो. तेशी में विचाखुं के, ए धन देवाधिष्ठित थयुं देखाय ठे. ते माटे हे राजन् ! तमा री आज्ञा होय तो ए सर्पने कोइक उपायें हुं मारुं. राजा बोल्यो, एमज करो. तेवारें सुबुद्धियें पण बहार अने मांही ठांणां प्र ख नखां, पढी अग्नि लगाज्यो, ते ठांणांनो धूमाडो आव्यो तेशी आकुल व्याकुल थयो थ को नइशेठ प्रथ्वीयें पज्यो, लोकोयें उलख्यो, कौतुकथी लोक पूढवा ला ग्या. अरें नइशेठ ! ए शुं ? ते बोल्यो ए दुष्टें मने कूटसाखीयो कखो, अलीक वचन फल जने हमणाज मल्युं, ते माटे कोइ जूतुं बोलशो न ही. ते सांजली राजायें नइ शेठने राख्यो. अने सर्व धन लेइ दुष्टबुद्धिने नगरमांशी काढी मूक्यो. तथा सुबुद्धिने व अलंकारादिकें पूज्यो. सत्यवा दी माटे लोकमां घणी प्रशंसा थइ. दुष्टबुद्धि तो प्रथमथीज लोकमां मान हीन हतो, तेनी संगतें सुबुद्धिने आपदा थइ. माटे मानहीननी संगत न करवी ॥ ए कथा श्री शान्तिनाथ चरित्रमां ठे.

तो सद्भावें प्रीति ठे अने यज्ञदेव तो कपटें प्रीति राखे ठे. ने यज्ञदेव एनां ठिड् जोया करे, एनी संपदा देखी खमाय नही ॥ यतः ॥ खजः सत्क्रिय माणोऽपि, ददाति अजहं सताम् ॥ दुग्धयोतांऽपि किं याति, वायनः कजहं सताम् ॥ १ ॥ तो पण ठिड् तो न जड्युं. त्यारें मनमां विचारुं के. ए तो ठलातो नथी. माटे हवे कोइ एवो उपाय करं के, जेय्की ए आ गाममांज रही शके नहि ! जे माटे एज नगरनो गेवासी चंदन नामा सार्थवाह ठे. तेना घर थकी ड्य चोरी लावुं, ते एने जइ सांणुं. ए पण महारी मित्रा इ दावे राखणे, पठी हुं राजाने संजलावीश त्यारें राजा एने दंगे, मार गे, कूटगे, अने एनां घर पण लूटी लेगे. पठी जेम विचारुं तेमज कयुं. ड्य चोरी लावीने चक्रदेवने कहेवा लाग्यो. हे मित्र ! ए महारं ड्य प्र वन्नपणें राखजो. परंतु कुवेलाये लाव्युं माटे चक्रदेव न राखतो हवो. तो पण घणो आग्रह करतां दक्षिणतार्ये ना न कही जक्यो. अने धन गुप्त करी राख्युं. एवामां लोकमां वात प्रसिद्ध यइ के, चंदन सार्थवाहतुं घर कोइक मुशी गयो. ते वात चक्रदेवें सांजली. एटले मनमां शंका उप नी. त्यारें यज्ञदेवने पूठवा गयो. यज्ञदेव बोव्यो. रे मित्र ! ए शुं कहो ठो ? हुं तमने केम डःखमां नाखुं. ए ड्य तो नहारा पितानी बीकें में तमारें घेर सूक्युं ठे. त्यारें चक्रदेवने शंका हती ते टली गइ.

हवे चंदन सार्थवाह राजानी पासे फरियाद गयो, त्यारें राजा बोव्यो. तमारुं शुं शुं ड्य गयुं ? शेठें पण राजाना दफतरमां जखाव्युं. राजायें त त्काल ढंढेरो फेरव्यो. रे लोको ! सांजलो. चंदन सार्थवाहतुं घर कोइ सूशी गयो ठे, ते जो कोश्यें लीधुं होय तो ते आवीने राजाने कहे, राजा ते नो गून्हो माफ करगे. तथा कदापि जो जाहेर नही करगे, अने पठी रा ना जाणगे तो राजा तेने आकरो दंग दंगे, तेना प्राण लेगे. ते ढंढेरो फेरव्या पठी पांच दिवस गया, एटले यज्ञदेव राजा पासे जइने कहेवा लाग्यो, हे राजन् ! वात कहेवी युक्त नथी, मित्रतुं ठिड् केम कहेवाय ? तो पण राजघारे तो जेवुं जाणीयें तेवुं कहीयें ए नीति ठे. वली यद्यपि जो मित्र ठे, तो पण आलोक अने परलोकनो विरुद्धाचारी पोताना आ त्माने पण डःखदायक ते मित्रने शुं कहं ? राजाने केम जवेखुं ? जे नज रें दीतुं ते तमने कहुं बुं. राजा बोव्यो जेवुं होय तेवुं कहो, पण न्याइने

અન્યાઈ કહેશો નહિ. યજ્ઞદેવ બોલ્યો, હે રાજન્ ! મેં તને સાંનલ્યું છે, જો તું
 દેવ ન માને તો એ ઘર પ્રહ્લ પળેં તું, મેં પરિજન પાસે સાંનલ્યું છે તે
 રું છે, પછી મન માને તેમ કરો, તમે મહોટા છો, મા કરો તો ઘણું સારું,
 મહારો હોટો જાણ છે. રા ા બોલ્યો, એ વાત કેમ નાય ? યજ્ઞદેવ બો
 લ્યો તમે કહ્યું તે સાચું છે, પરં રૂઢા માણસનું મન પણ લોચેં કાચું થઈ
 જાય છે. એ ાં લનો પણ શો વાંક છે ? જે માટે ફૂલ ઘણું ઉત્તમ હોય,
 ને ગંધી હોય તો પણ તેમાં કીડો નિપજે છે. ઠાંણામાં વીંઠી થાય
 છે, તો તેમાં લં કરે ? તે માટે કોઈક પ્રકારેં આપ એ ઘર જોવરા
 વો. રાજાયેં પણ તે વાત જાણીને પંચ બોલાવ્યા, વલી ઘણા ન્યાય
 વંત મહાજન જેગા કરીને કહ્યું કે, ચંદન સાર્થવાહના જંમારીને સાર્યેં લ
 ઇને ચ દેવ ઘર તું. ત્યારેં કારણિયા વિચારવા લાગ્યા કે, રાજા
 બોલે છે ? કાંઈ પણ તોલ કરતો નથી ! ચ દેવને ધર્મનો રંગ ચોલ જેવો
 છે. વલી વિચારે છે કે, આપણે કરિયેં, આપણેતો આજ્ઞાકારક થયા,
 એમ કરી આં માં આંસુ ઝરતાં સર્વ જેગા મલીને ત્યાં ગયા. પાઠલો પહો
 ર દિવસ રો, ત્યારેં આવ્યા. તેને ચક્રદેવે ઘણું આદર સન્માન દેઈ બેસવા
 ને આસન આપ્યાં. કારણિયા બોલ્યા, હે શેઠ ! કોઈ વ્યાપાર કરતાં કાંઈ
 વસ્તુ લાવ્યા હોય તો કહો. ચક્રદેવ શંકારહિત પળેં બોલ્યો. હું કાંઈ જા
 ણતો નથી. કારણિયા બોલ્યા, તમે કોપ ન કરશો, રાજાની આજ્ઞા તમા
 રું ઘર જોવાની છે. ચક્રદેવ બોલ્યો, ઇહાં કોપનો શો અવસર છે ? જે રાજા
 હોય તે ન્યાયેં અન્યાયેં એ એતો રીતિજ છે.

હવે કારણિયા પણ નગરના વૃદ્ધપુરુષોને સાર્યેં લેઈને રાજપુરુષોને હાર્યેં
 જોયું, જોતાંથકાં વિવિધ પ્રકાર ધન દીતું, તે જાંમ પણ ચંદનના નામ
 સહિત દીતાં. માંહેથી ઝપાડી સર્વ બહાર લાવ્યા, ચંદન શેઠના જંમારીને દે
 સ્વા ા, તે પણ દેખીને હૈયામાં દુઃખ ધરતો બોલ્યો, સંજવેતો છે પણ ચિ
 ત્તમાં સંશય ાવે છે. કારણિયા બોલ્યા, પત્ર લખ્યું છે તે વાંચો, તેમાં એ
 દાગીના છે કે નહિ ? પત્ર જોયું તો સર્વ તે પ્રમાણેં દીતું. ત્યારેં સહુયેં થર
 હાયા. કારણિયાયેં ચક્રદેવને પૂછ્યું તમારે ઘેર એ રૂઢિ ક્યાંથી આવી ?
 ત્યારેં ચક્રદેવેં વિચાણું કે, મિત્ર નામ કેમ દેવાય ? જો એને માથે ચોરી
 આવેતો મહારી સ નતા કેમ રહે ? વલી મહારા એ ઝગારીને પરના

प्राण के हणुं ? एम चिंतवीने कहुं के, ए ज्ञांम महारा घरना ठे. कारणिया बोल्या, ए ज्ञांमनी उपर चंदन सार्थवाहनं नाम केम ठे ? तेणें कहुं तेतो खबर नथी, कोण जाणे फेरफार थयो हरो ! कारणिया बोल्या, शी संख्यायें तमारां ज्ञांम ठे ? चक्रदेव बोल्यो, सांजरतुं नथी. पठी कारणियायें पत्र वंचाव्युं, तो दश हजारनो माल थयो, ते पत्रमां लखेलां ज्ञांम वरा वर मल्यां, नगरना लोक तथा कारणिया विस्मय पाम्या के, युगांते पण चक्रदेव पार धन न ले. फरी पूठवा लाग्या, हे चक्रदेव ! जे होय ते प्रकट वात कहो के, ए केम ठे ? एम फरी फरीने पूठे, पण चक्रदेव तेज जवा व आपे. वली फरीने पूठ्युं, कांश्क विचारीने कहो. तोपण चक्रदेवें कांश्न कहुं. त्यारें कोटवाल कोपीने राजा पासे लाव्यो. राजाने सर्व वात संज्ञ लावी. राजा बोल्यो, ए उन्नय लोकनो जाण ते आबुं हीणुं काम केम करे ? चक्रदेवने राजायें पूठ्युं, जे परमार्थ होय ते कहो. त्यारें चक्रदेवें, आंख मां सु लावीने पूर्वनी पेटें कहुं. राजाने चक्रदेव उपर शंका उपनी, पण चक्रदेवना बापनो आदर जाणीने कांश् कहुं तो नहि; परंतु नगरथी बाहेर काढी मूक्यो. राजाना चाकरें नगरनी पासे वन ठे त्यां जइ मूक्यो. त्यां चक्रदेवें मनमां विचाखुं के, मुज्जे आवडो पराजव थयो, लोकमां अपयश थयुं माटे हवे महारे जीवबुं घटे नही. एम चिंतवीने त्यां देवलनी पासे एक वड ठे, तेमां गलेफांसो दीधो.

ए अवसरे वनदेवीयें अवधिज्ञानें जोखुं तो वात घणी विपरीत थती दीठी. चक्रदेव उपर करुणा आवी, तेथी ते वनदेवीयें राजानी माताना दिलमां आवीने जेवी वात हती तेवी कहीने कहुं के, नगरना बहार चक्रदेवें मरवाने फांसो घाड्यो ठे, ते जश्ने वारो, ने घणा आदरथी नगरमां तेडी लावो. ते सांजलीने राजा दुःखथी टलवलतो बोड्यो के, डुरा चारी यज्ञदेवने पकडी लावो. एम हुकम करीने पोते उतावजो ठोठे साथे नगर बहार जतां थकां दूरथी चक्रदेवने फांसो खातो देखीने सोर करतो आवीने फांसो दूर करीने पोतानी पासे बेसाड्यो. चित्तमां घणो आनंद उपन्यो. राजा बोल्यो, हे जूंमा ! में तने फरी फरीने पूठ्युं पण तें कांश् वात कहीज नही. तुं साचो ठे, तहारुं सर्वस्वरूप वनदेवीयें महारी मना दि

ल '।वीने ह्युं. तेणें यज्ञदेवने जूठो कऱ्यो, ने तने साचो क ७. ते सांजलीने च देवें विचारुं, हो ! ए काम मातुं थयुं. राजा बोळ्यो, तहारी अवज्ञा करी ते हुं खमातुं तुं, तुं खमजे, में परमार्थ ।एया विना ७धें करी तने घणी कदर्थना करी ने कष्टमां नांख्यो. च देव विचारे ठे, जे ए महोठो अनर्थ थयो जे माटे यज्ञदेवने आपदा आवी. ते वारें राजाने कहेवा लाग्यो. हे राजन् ! तमे प्रजाना पालक ठो, यज्ञदेवनी खरी खबर काढो, राजा बोळ्यो, अमे खरी खबर काढी ठे, ए महाडु ठे, स नने दुःख दायी ठे. च देव बोळ्यो, ए महारो मित्र एम करे नही. राजा बोळ्यो, देवी खोटुं बोळे नही. च देवें विचारुं महारो जाइ ठे, तेमां ए वात केम संजवे ?

एटलामां यज्ञदेवने बांधीने राजा पासे आण्यो. राजायें कऱ्युं, एनी जी न कापो, एनी बे आंखो उपाडो, ए ' घर लूटी लावो, एने यष्टि ष्टि प्रहारें मारीने पढी देशमांथी काढी मूको. त्यारें चक्रदेव राजाने पगे पढी घणी घणी उलग करी कहेतो हवो के, महारे बीजुं कांइ जोइतुं नथी, यज्ञदेवने मूको. जो यज्ञदेव आपदा पामे तो मने खामी ।वे. राजा बोळ्यो, ए वाततो नथी, ए साते धातें छुष्ट ठे, विश्वासघाती ठे, एने रा खे ह्युं थाय ? माटे बीजुं कांइ माग, बीजी जे वात कहे ते हुं मातुं, तुं क हेतो तुज्जे सर्वनो शिरदार करी थापुं, पण यज्ञदेवने तो नहि मुं. फ री चक्रदेव बोळ्यो, एने जीवितदान थो, एटलें तमे मने सर्व आप्युं. रा जा बोळ्यो, तहारे वचनें मूक्यो. चक्रदेवें कऱ्युं, ए तमें महारी उपर महो टो प्रसाद कऱ्यो, एम कही राजाने पगे लाग्यो. राजायें चक्रदेवने घणो आदर दीधो. घणी रीतें बोलाव्यो. लोक कहेवा लाग्या. राहनुं पाणी रा हे गयुं. यज्ञदेव महाजघन्य थयो. एतो जीवतो ज उं जाणवो. चक्रदेवतो उंमा वानी पेटें महागंजीर जाणवो. सवैयो ॥ बहिरें गीत नहु सुण्यो, न मरे चंप न दीठो, सोलकला संपूर्ण चंद अंधळें न दीठो, करहीणें पांगु लें कठिनको बाण न ताण्यो, जुवती कंठ विलग ग्धें रसजेद न जाण्यो, कूणही पूत कपूत गीत नाद चित्त नवि धाख्यो, कवि गद्द कहे रे ुरो तो गुणवंताहि गुण ग्र ७ ॥ १ ॥ चक्रदेवने वैराग्य उपन्युं, अहो ! मित्रने पण एवडो खेद, अहो कर्मनी विचित्रता, अहो संसारनी असारता, पर

चित्तनो पार न पामीयें, जो मित्रज एम झोही थाय तो कोनी साथें चित्त मेलवीयें ! जो एनो त्याग करीयें तो सुख पामीयें ॥ यतः ॥ वरं न राज्यं न राज्यराज्यं, वरं न मित्रं न कुमित्रमित्रम् ॥ वरं न दारा न कुदारादारा, वरं न शिष्यो न कुशिष्यशिष्यः ॥ १ ॥

एवा अवसरने विपे अग्निनूति नामा गणधर उद्यानने विपे अवग्रह जाचीने रह्या ठे. तेमने चक्रदेव उद्याने गयो हतो, तेणें दीठा, त्यारें घणो राग उपन्यो, जइने प्रणाम कखो, गुरुयें धर्मलान दीधो, चक्रदेवें धर्म पूठयो, गुरुयें पण खंति प्रमुख दश प्रकारनो मुनिधर्म वखाण्यो, ते सांजलीने घणी शाता उपनी, कमें विवर दीधुं, त्यारें मिथ्यात्व त्याग कखुं, समकित पाम्यो, वधते परिणामें देशविरति फरश्यो, वली चढते अध्यवसायें संवेग वध्यो, पुण्योदयें करी कर्म गव्यां, वीर्य उद्धास वध्यो, कर्म स्थिति घणी ठी, दीक्षाना परिणाम थया, गुरुने कहेवा लाग्यो, तमे मने उपगार कों. हवें जे कहो ते करूं. गुरु बोल्या, तुं योग्य जीव ठो माटे चारित्र अंकार कर. ते गुरुनुं वचन सांजली चक्रदेवें चारित्र आदखुं, आउखा पर्यं पाळुं, काल करीने पांचमे देवलोके नव सागरोपमना आउखें देवता थयो.

यज्ञदेव मरीने बीजी नरके नारकी थयो. हवे आगल ए चक्रदेव यज्ञावना पूर्वजवनी वार्त्ता घणी ठे. ते सर्व समरादित्य चरित्रथी जाणजो. जहांतो चाडियानी संगत न करवी, ते उपर ए जवनुं प्रयोजन हतुं, ते कखुं. चाडियानी संगत मूकी त्यारें सुखिया थया. अ क्रमें चक्रदेव त्रण चार जवे मोक्ष जशे. यज्ञदेवतो अ क्रमें ठी नरके जइ. पठी अनंतो काल संसारमां रज्जजशे. इति चक्रदेव कथा ॥ ७६ ॥

इति श्रीसकलसज्जानामिनीजालस्थलतिलकायमानपंढितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्यपंढितश्रीप विजयगणिविरचिते गौतम लकप्रकरणे बालावबोधे त्रयोदशगाथायां पंचोदाहरणानि समाप्तानि ॥

हवे चौदमी गाथा लखीयें ठियें. तेने पूर्वगाथा साथें ए संबंध ठे के पू
र्व गाथायें न सेववा योग्य धम पुरुष देखाड्या, ने आ गाथा
मां तेना प्रतिपद्दी, सेवा करवा योग्य उत्त पुरुष देखाडे ठे.

जे धम्मिया ते ख^७ सेवियवा, जे पम्मिया ते
खलु पूठिय ॥ जे साहुणो ते अज्जिवंदि
यवा, जे निम्ममा ते पडिलानियवा ॥१॥

अर्थ:-जे धम्मिया ते खलु सेवियवा (जे के०) जे पुरुष (धम्मिया
के०) धर्मि एटले धर्मवंत होय, (ते के०) ते पुरुष (लु के०) नि
श्चयें (सेवियवा के०) सेववा, एटले अंगीकार करवा. ते उपर श्रीरूपन
देव स्वामीनो पाठला वैद्यना जावनो दृष्टांत कहे ठे.

जं द्वीपें महाविदेह क्षेत्रने विषे क्वितिप्रतिष्ठित नामें नगर ठे. त्यां सु
विधिनामें वैद्य तेनो जीवानंद नामें पुत्र हतो. ते काळेज बीजा चार बा
लक उपन्या. ते जाणियें दान शील तप अने जावनानी मूर्तियोज होय
नहि ! तेमां एक प्रस चंड राजानी कनकावती जार्या तेनो महीधर ना
में पुत्र थयो, बीजो सागरदत्त सार्थवाहनी जयमती जार्या तेनो पूर्णज
इ नामें पुत्र थयो. त्रीजो नासीर नामा प्रधाननो सुबुद्धि ना पुत्र
थयो, चोथो धननामा शेठनी शीलवती जार्यानो गुणाकर नामें पुत्र थ
यो. अ क्रमें महोटा थता हवा. साथें पांसुकीडा करे. कलाना कलाप
साथें जणे. तेज नगरमां इश्वरदत्त नामें शेठनो केशव नामें पुत्र ठे, ए ठ
जणने मांहो मांहे आकरी मित्राइ थइ. ते पंचेंडिय अने ठुं मन तेनी
पेठें, विरहरहितपणें रहे. जीवानंद पोताना पितानी विद्या आयुर्वेद संपू
र्ण जण्यो, ष्ठांग औषधी रसनी वातो फल सर्व जाणे, हाथीमां जेम
ऐरावण, ग्रहमां जेम सूर्य, तेम सर्व वैद्यमां शिरोमणि थयो. ठ जण
साथें क्रीडा करतां एक दिवस एकने घेर रहे, बीजे दिवसें बीजाने घेर
ठए जेला रहे, एम सदा सघलाये जेगा रहे. एकदा जीवानंद वैद्यने घेर
सघला जेगा मलीने र । ठे, एवामां पृथ्वीपाल राजानो पुत्र गुणाकर नामें

हे, तेमणें अंगना मेलनी पेठें राज्य ठांमीने चारित्र जीवुं ठे, ते जेम उष्णकालना तापें नदी डुवली थाय, तेम तपस्यार्यें करी डुर्वल थया ठे, तेमने अकाले अपथ्य नोजनें करी कोठ नीकळ्यो ठे, तेमां सर्व जे कृमि उपन्या ठे, तो पण औपध जाचता नथी, जे माटे मुनिराज होय ते शरीरनी अपेक्षा न करे. ते मुनि ठठने पारणे घर घरने विपे न मता जीवानंद वैद्यने घेर आवता मित्रोयें दीछा. त्यारें महीधर कुमारें वैद्य पुत्र जीवानंदने हांसीमां कछुं, जगतमां वैद्य शिरोमणी तुं कहेवाय ठे, तुज्जे रोगनुं ज्ञान ठे, तहारी पासे औपध पण घणा ठे, चिकित्सामां पण माह्यो ठो, पण तहारामां कांश्दया नथी. जे सदा आर्त्त होय ते तुज्जे प्रार्थना करे तो पण तुं वैश्यानी पेठें डव्य विना तेनी सामुं पण न छुए. माटे एकांतें डव्यना लोनी न थड्यें, कांश्क धर्म आश्रयिने पण चिकित्सा करीयें, तहारी वैद्यविद्या, तहारो परिश्रम तेने धिक्कार पडो, जे माटे एवुं रोगवंत पात्र आव्युं, तेने उवेखे ठे ! ते सांजलीने जीवानंद पण सकलविज्ञानरूप रत्ननो रत्नाकर ठे ते बोळ्यो. हे महाजाग ! तें जळुं संजा खुं जे माटे ब्राह्मण अक्षेपी न होय, वाणियो अचंचक न होय, शोक्य अ न इष्यावंत न होय. शरीर नीरोगी न होय. पंफित, धनवंत तथा गुणवंत ए त्रण निरहंकारी न होय. स्त्री अचंचल न होय. राजपुत्र सुचरित्रना धणी न होय. ए सर्व प्रायें न होय, माटे ए महामुनि चिकित्सा करवा योग्य ठे. पण औषधनी सामग्री महारी पासें पूरी नथी. ए वच मां 'तराय नडे ठे. जे माटे एक लक्ष्पाक तेजतो महारीपासें ठे, पण गोशीर्ष चंदन अने रत्न कंबल ए बे वस्तु नथी. ते सांजलीने पांचे मित्र बोळ्या. ए बे वस्तु अमे लावी. एम कहीने पांचे जण हाटनी श्रेणीयें गया. साधु पण पोताने ठेकाणे गया. हाटवाला वाणियाने पांचे जणें कछुं मूल्य लेइने अमने बे वस्तु आपो. एम कहे थके वाणीयो बोळ्यो. ए बे वस्तुनुं प्रत्येके लाख डव्य मूल्य थाय ठे. पण तमे ए वस् ने करशो ? जे प्रयोजन होय ते कहो, ते बोळ्या. तमे मूल्य लेइने अमने गोशीर्ष तथा रत्न कंबल आपो, मारे साधुनी चिकित्सा करवी ठे. ते सांजलीने वाणियो विस्मय पामीने विकस्वर लोचन करी रोमराजि विकस्वर करीने चिंतववा लाग्यो. ए ' उन्माद प्रमाद मदन ' स्थानक एवुं यौ

वन क्यां ? अने महारी विवेकनुं स्थानक एवी वृद्धवस्था क्यां ? जरायें जर्जरित शरीरवालो हुं बुं तैथी ए कार्य मने करवुं घटे, ते ए करे ठे. एम चिंतवीने ६ वाणियो बोळ्यो, जो नइ ! ए बे वस्तु मूढ्य दीधा वि नाज ल्यो. तमने कल्याण थाउ. एनुं मूढ्य सर्वथा नहिं लेउं. तमे मने जा इनी पेटें धर्ममां संविजागी कखो. एम कही ते शेतें बेहु वस्तु आपीने पोतें चारित्र लइ तेने निरतिचारपणें पाली केवलज्ञान पामी मोक्षे गयो.

ते पांचे सत्पुरुष पण औषध सामग्री लेइने जीवानंद वैद्यने साथें ते डीने नि पासें गया. मुनि वडना वृद्ध हेठल निश्चलपणें काउस्सग्गे र ह्या ठे. तेमने ठये जण प्रणाम करीने बोळ्या, हे जगवन ! तमारी चिकि त्सा करवे करीने धर्ममां विघ्न करीछुं. पण अमने आज्ञा करो. तथा पु एयनो अनुग्रह करो. एम मुनिनी अनुज्ञा लेइने एक गायनुं मडुं लेइ आव्या.

हवे निने अंग प्रत्यंगे ते तैलें मर्दन कछुं. जेम नीकें करीने पाणी क्यारामां आवे, तेम शरीरमां तेल संचारता हवा. ते तेलनुं वीर्यउल्ल ठे, तैथी मुनि अचेतन थया. जे माटे उग्रव्याधी शमाववाने उग्र औषध जो इये, हवे तैलें करीने कृमिया कलेवरमां आकुला थया. पढी मुनिने शरी रें र कंबल लपेटी लीधुं. ते र कंबल शीतल ठे, तैथी त्वचागत कृमी हता ते सर्व बाहार नीकल्या. तेने र कंबलमां लेइने हलवे हलवे गायना शब मां खंखेछ्या. कारण के, सत्पुरुष होय ते सर्वनी दया पाळे. पढी जीवानं दें गोशीर्षि चंदनं करी मुनिना शरीरे विलेपन कछुं. तैथी आश्वासना उप नी. वली तैलें चोळ्युं तैथी मांसगत कृमी नीकल्या. पढी र कंबल आह्वा दन कछुं. तैथी ते कृमि र कंबलमां आव्या. ते पण गायना शबमां खं खेछ्या. उपर गोशीर्षि चंदन चोपड्युं. तैथी मुनि शीतल थया. अहो ! वै द्यनुं कुशलपणुं जूउ कहेवुं ठे ! वली तेल चोळ्युं तैथी हाडगत कृमी नी कल्या. वली र कंबले लेइने गोशबमां परठव्यां. वली गोशीर्षि चंदनं विले पन कछुं. ज्यारें बलीयो रुपे त्यारें व पंजरमां पण रहेवानुं स्थानक नमले.

नि निरोगी थया. पढी संरोहिणी औषधियें नवी कांतिसमान नि देह थयो. सुवर्ण सरखी काया थइ. त्यारें निने खमावीने ठए जण पोता ने स्थानके गया. मुनि पण अन्यत्र गया. पढी गोशीर्षि चंदन रह्युं. ते त था र कंबल बेचीने सुवर्ण लीधुं. ते सुवर्ण ने पोतानुं वर्ण जेली म

હોતું મેરુના ટુંકની પેઠેં એક ચૈત્ય કરાવી, તિહાં જિનપ્રતિમાની પૂજા કરતાં, રુસેવામાં તત્પર થકાં કાલ ગમાવતા હવા. તે ઠયે જણ એકઠા વૈરાગ્ય પામીને ચારિત્ર લેઈ ગ્રામાનુગ્રામે વિચરતા, ઠઠ અઠમાદિક તપસ્યા કરતા, મધુકર વૃત્તિયેં આહાર લેતા, સુનટની પેઠેં પરિસહ સહેતાં, ક્રુમાદિકેં કરી ચાર કપાયનો જય કરતા, ઇવ્ય જાવથી સંલેપણા કરતા, અનશન કરીને પંચ પરમેષ્ઠિનું ધ્યાન કરતા, વારમા દેવલોકે વીશ સાગરોપમ ને આઝલે ઇંડના સામાનિક દેવતા થયા. ઇહાં એટલું પ્રયોજન હતું માટે એકજ જવ કહ્યો છે. વીજા જવ શ્રીહૈમ રૂપન ચરિત્રથી જાણવા ॥ ૭૭ ॥

હવે વીજા પદનો અર્થ કહે છે. જે પંદિયા તે સ્વલુ પૂઠિયવા (જે કે૦) જે પુરુષ (પંદિયા કે૦) પંદિત હોય, (તે કે૦) તે પુરુષ (સ્વલુ કે૦) નિશ્ચે (પૂઠિયવા કે૦) પૂઠવા યોગ્ય જાણવા. તે ઉપર તુંગિયા નગરીના શ્રાવકનો દૃષ્ટાંત કહીયેં ઢીયેં.

તે કાલે તે સમયને વિપે, તુંગિયા નામેં નગરી હતી. તેનું વર્ણન કરું. તે નગરીની વહાર પૂર્વ અને ઉત્તર દિશિના વચમાં, ઈશાન કૂળે પુષ્પવતી નામેં ઉદ્યાન હતું. તેનું વર્ણન કરું. તે નગરીમાં ઘણા શ્રમણો પાસક વસે છે. તે કેવા છે ? તો કે, ધન ધાન્યાદિકેં પરિપૂર્ણ અને પ્રસિદ્ધ છે, અથવા પોતાના ધર્મમાં દર્પવંતા છે, ઘણા વિસ્તારવંત એવા જવનશયનાસ નવાહનેં કરી જ્યાં છે, ઘણાં અણિમાદિક ધનવંતા છે, જેને ઘણું સુવર્ણ, ઘણું રૂપું, ઘણાં ધન ભમણી વૃદ્ધિયેં અથવા વ્યાજ વૃદ્ધિયેં વધારતા છે. જે એં વિપુલ વિવિધ પ્રકારનાં અશન પાન જાત પાણી બહુલોકના જમવાથી ઠાંમથાં છે, નાંચી દીધાં છે, જેને ઘણા દાસ દાસી ગાય પાડા ગામ્મર પ્રસવ છે. જે ઘણા લોકોને અપરાજવનીય છે. જીવ અજીવ જાણે છે. પુણ્ય પાપ ઝલસે છે. શ્રવ સંવર અને કાચિકી પ્રસવ ક્રિયા, અધિકરણ ગાઢી યંત્ર પ્રસવ બંધ મોહ તેના હેય ઉપાદેયમાં શલ તથા સ્વરૂપના જાણ છે. આપદા પ્રસવ એ પણ દેવતા પ્રસવની સાહાય્ય નથી ઇચ્છતા. પોતાનાં કલ્યાં કર્મ પોતેં જોગવે, એમ વિચારીને અદીનમન થકા વિચરે છે. અથવા પાશ્વંની પ્રસવ સમકિતથી ચલાવવા આવે તો પણ પરની સાહાય્ય નથી ઇચ્છતા, પોતેંજ તેનો પ્રતિઘાત કરવા સમર્થ છે. જિનશાસનમાં અત્યંત જાણિત છે, તે માટે જવનપતિ વ્યંતર, જ્યોતિષી, વૈમાનિક દેવતા

પણ તેમને ધર્મથી ચલાવી શકે નહીં. નિર્ગ્રંથના પ્રવચનમાં નિઃશંકિત, નિઃકંપિત, નિર્વિચિકિત્સાવંત, થી સાંજલીને લાધા છે અર્થે જેણે, થીને અવધારણ કહ્યા છે, સંશય ડપને અર્થે પૂછ્યા છે, તે પૂછ્યા થીના નિશ્ચય કા છે, પર્યાય અર્થે પણ જાણ્યા છે, ઇટલાજ માટે તેને અસ્થિ મિંજાયેં સર્વ જ્ઞ વચનની પ્રીતિરૂપ રંગ લાગ્યો છે. કસુંબાદિકના રંગેં રંગ્યાની પેઠેં રંગાણા છે. તેજ દેખાડે છે. તે શ્રાવકો, પોતાના પુત્રાદિકને બોલાવીને એમ શિક્ષા દે છે કે, હે પુત્રાદિકો ! હે આગ્રસ્વાવંતો ! એ નિર્ગ્રંથ પ્રવચન જે થી છે, તેજ પરમાર્થ છે. બીજું ધનધાન્ય, પુત્ર, કલત્ર, મિત્ર પ્રવચન તે સર્વ નર્થ છે, ડન્નત છે એમ કહે. જે ' ચિત્ત સ્ફટિકની પેઠેં નિર્મલ છે. નિર્ગ્રંથ પ્રવચન પામવેં કરી જેનાં મન પરિ ઇ છે. ડુંગલો ડંચી મૂકી છે. બારણાં ડઘાડાં મૂક્યાં છે. અતિશય ડદારતા છે. માટે અતિશયવાન દાતા છે. જે નિહુ ડવે તેને કોડ નિષેધ ન કરે. જેણેં પરઘર પ્રવેશ ઢાંમ્યો છે. અથવા ' તેડરમાં તથા પરઘરમાં પ્રવેશ તે પ્રીતકારી છે. ઇટલે અતિધર્મીપણેં કરી કોડને શંકા ડપજે નહીં. દ્વાદશ વ્રતના ઢરનારા, પોરિસી પ્ર સ્વ પ સ્કાણ પર્વ દિવસે ડપવાસ પ્ર સ્વના કરનારા, વલી પૌષધના કરનારા, શ્રમણ નિર્ગ્રંથને પ્રા શુક ઇષણીક અશન, પાન, સ્વાદિમ, સ્વાદિમ, વ , પાત્ર, કંબલ, પાય પુષ્પણ, પીઠ, ફલક, શય્યા, સંથારો, ઔષધ, નૈષઢ્ય પડિલાનતા યકા વિચરે છે, તથા યથાપ્રતિપન્ન તપ કરતા યકા વિચરે છે.

તે કાલ તે સમયને વિષે શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામીના સંતાનિયા ઘણા સ્થ વિર, જાતિસંપન્ન, જસંપન્ન, બલસંપન્ન, રૂપસંપ , વિનયસંપન્ન, જ્ઞાનસંપન્ન, દર્શનસંપન્ન, ચારિત્રસંપન્ન, જાસંપન્ન, લાઘવસંપન્ન, ઔષધપ્ર સ્વેં હલકા, ડયંસી, તેયંસી, વચ્ચંસી, મનેં ધૈર્યવંત, શરીરેં તેજસ્વી, વચનેં આદેય વંત, એ ત્રણે પદને જોડીયેં. જસ્સંસિ ક્રોધ, માન, માયા અને જોજ જી ત્યા છે. નિડા જીતી છે. ઇંડિય જીત્યાં છે. પરિસહ જીત્યાં છે. જેનેં જીવ વાની આશા તથા મરણનો જય નથી. તપપ્રધાન, ગુણપ્રધાન, કરણપ્રધાન, ચરણપ્રધાન, ઇહાં ચરણકરણશબ્દેં ચરણસિત્તરી તથા કરણ સિત્તરી લેવી. નિગ્રહપ્રધાન, નિશ્ચયપ્રધાન, માર્દવપ્રધાન, ાર્યવપ્રધાન, લાઘવપ્રધાન, ક્ષાંતિપ્રધાન, મુત્તિપ્રધાન, વિદ્યા, મંત્ર, તપ, વ્ર ચર્ય નયનિયમ, સત્ય તથા શૌચ પ્રધાન. ચારુપ્રજ્ઞા, સર્વ જીવના મિત્ર, નિયાણ રહિત, ડહ્કકતારહિત,

तेजोलेख्या बहार न काढे, श्रमणपणाने विपे राता, जेनां प्रश्न उत्तर दूपण रहित, कुत्तियावण जूत ठे. एटले स्वर्ग मृत्यु अने पातालमां जे वस्तु ठे, ते सर्व कुत्तियावणना हाटमां मले. ते रीतें अणगारमां पण इत्थित अर्थ नि पजावे, एवी लब्धिवंत ठे. तथा सम्यक्त्वगुणवंत ठे. माटे उपमा दीधी. एवा पांचसे अणगारें परिवह्या ग्रामानुग्रामे विचरता ज्यां तुंगिया नामें न गरी, ज्यां पुष्पवती चैत्य ठे, त्यां आवता हवा. यथा प्रतिरूप अवग्रह ग्रहीने संयम तपस्याने विपे आत्माने जावता थका विचरे ठे.

त्यारें तुंगिया नगरीमां एक दिशियें लोक जता देखीने ते श्रमणोपास कने जाण थये थके परस्परें तेडावीने जेगा थइ एम कहेता हवा के, हे देवाणुप्पिय ! श्रीपार्श्वनाथस्वामीना अपत्य स्थविर जगवान पूर्वे वर्णव्या तेवा पथाव्या ठे. हे देवाणुप्पिय ! तथा रूपस्थविर जगवाननां जो नाम गो त्र सांजलीयें तो महाफल थाय, तो सामा जइयें, वंदना करीयें, नमस्कार करीयें, प्रश्न पूढीयें, सेवा करीयें, अर्थ गृहियें तेना फलनुं तो कहेवुंज शुं !!! ते कारण माटे हे देवाणुप्पिय ! आपणे जइयें, वंदना करीयें, नमस्कार करीयें, यावत् सेवा करीयें. ते आपणने आनवने विपे, परजवने विपे, सुखकारी, हेमकारी, यावत् साथें आवज्ञे. एम मांढो मांढे वात कबूल करी, पोत पोतानें घेर गया.

पढी घेर जइन्हाइने पोताना घर देहेरासरनी पूजा प्रमुख करी, गुरुवंद नायें पहेरवा योग्य मांगलिककारी वस्त्र पहेरीने, जेनुं बहुमूल अने चार थोडो एवां आनूषण पहेरीने पोत पोताना घरमांथी नीकलीने एकठा म ली पगे चालता थका पुष्पवती चैत्यने विपे आवी सचित्तइय्यनो त्याग करे, अचित्त पासे राखे, एक साडी उत्तरासंग करे, मुनिराजने नजरें दीठा हाथ जोडी अंजलि करे, मन एकाग्र करे, ए पांच अजिगम जालवता स्थ विर जगवंत पासें आवी, त्रण प्रदक्षिणा देइ सेवा करे. त्यारें ते स्थविरें श्रमणोपासकने चार महाव्रतरूप धर्मदेशना दीधी. त्यारें ते श्रमणोपासक देशना सांजलीने हर्ष पाय्या. त्रण प्रदक्षिणा देइने एम पूठता हवा. हे ज गवन् ! संयमनुं शुं फल ? तथा तपनुं शुं फल ? स्थविर बोल्या, हे आर्यो ! संयमनुं अणल्लय फल. (अल्लणय के०) अनाश्रव नवां कर्मनुं अणलेवुं. तप ' फल ते वोदाण (वोदाण के०) पूर्वकृत कर्मरूप वन गहननुं जूण

તું. અથવા કર્મરૂપ ચરાતું શોધન કરતું. ત્યારે શ્રમણોપાસક બોલ્યા, હે જગવન્ ! જો સંયમ ' ઇન્દ્રિય ફલ છે અને તપ ' વૌદાણ ફલ છે, તો હે વ્રતા દેવલોકને વિષે શા નિમિત્તેં ઉપજે છે ?

त्यारें कालिय पुत्र नामा स्थविर एम कहे. हे आर्यो ! पूर्व तपें देवता देवलोकने विषे उपजे छे. (पूर्वतप के०) राग अवस्थानावी तप अने वीतराग वस्था नावी तप, ए बे अपेक्षायें सराग तप ते पूर्व तप कहीयें.

ત્યારે મેહલ નામા સ્થવિર એમ કહેતા હવા, હે આર્યો ! પૂર્વ સંયમે દેવતા દેવલોકને વિષે ડપજે છે. પૂર્વ સંયમ તે યથારહ્યાત ચારિત્ર એટલે સરાગ સંયમ કહીયે. રાગનો અંશ તે કર્મબંધનું હેતુ છે.

वली आणंदरक्षित नामा स्थविर एम कहे, हे आर्यो ! कर्म करी देव
ता देवलोकने विषे उपजे ठे. कर्म ते शेष कर्म क्य न थयां तेशी, उपजे ठे.

वली कासव नामा स्थविर एम कहे, हे आर्यो ! संग पणें देवता देव लोकने विषे उपजे ठे. संग ते इव्यादिकने विषे संग तेणे करी उपजे ठे जे कारणे संयम सहित होय. तोपण संग ते कर्मबंध हेतु ठे इति ॥ हे आर्यो ! ए श्रे साचो ठे. अमे अमारी बुद्धियें नथी कहेता. त्यारें श्रमणों पासक एवा प्रश्न उत्तर सांजलीने हर्ष पाम्या. संतोष पाम्या. स्थविर जग वानने वंदना नमस्कार करी प्रश्न पूढी तेना अर्थ ग्रही स्थविरने विषे त्रण प्रदक्षिणा देइने वंदना नमस्कार करीने पोत पोताने घेर गया. ते स्थविर पण बीजा देशने विषे विहार करता हवा.

ते काल ते समयने विषे राजगृह नगरे जगवंत श्रीवीरस्वामी समोस
खा. यावत् पर्षदा वांदवा आवी. देशना दीधी. यावत् पर्षदा पाठी गइ.
ते काल ते समयने विषे श्रमण जगवंत श्रीमहावीरस्वामीना वडा अंते
वासी इंडनूति नामा अणगार तेनुं वर्णन करवुं. यावत् जेणें विपुल तेजो
लेश्या संक्षेपी ठे, अने निरंतर ठठ ठठनां पारणां करतां संयम तपस्याने
विषे आत्मा जावता थका विचरे ठे. त्यारें ठठने पारणे पहेली पोरिसीयें
सप्राय करे, बीजी पोरिसीयें ध्यान करे, त्रीजी पोरिसीयें ह्पत्ति पडिले
हीने जाजन वस्त्र पडिलेहे, पूंजे, प्रमार्जे, पढी जाजन अवगाहीने प्रभु
पासे आवे. वंदना नमस्कार करीने एम कहे के, हे जगवन् ! तमारी
आज्ञायें राजगृह नगरमां गोचरी जवा इहुं बुं. त्यारें प्रभुयें आज्ञा दीधे

थके उतावला नहीं, चपलपणें नहीं, श्र्यासमिति शोधता, धूसरा प्रमाण
दृष्टि देइ, राजगृहमां गोचरी फरे ठे. तेमणें फरतां थकां एम सांजल्युं,
जे तुंगिया नगरीने बहार, यावत् श्रमणोपासकें एम पूठ्युं. तथा तेने
स्थविरोयें जे उत्तर दीधुं. ए वात केम मनाय ? एवी लोक वातो करे ठे. ते
गौतमस्वामीयें सांजल्युं. पढी गोचरी करीने पाठा प्रभुपासैं आव्या. इरि
यावहि पडिक्कमी गोचरी आलोवी जात पाणी देखाडी एम कहेता ह्वा
के, हे जगवन् ! तमारी आझायें हुं गोचरी गयो. ते गोचरी फरतां लोक
एवी वात करवा लाग्या, ते में सांजली. हे स्वामिन् ! ते स्थविर, श्रमणो
पासकने ए अर्थ कहेवा समर्थ के नहि ? ते अविपरितपणें कहे के, न क
हे ? ते उपयोगी, ज्ञानी, खरा के नहि ? ते समस्त प्रकारें जाणो के नही ?
प्र जी बोल्या, हे गौतम ॥ ए अर्थ कहेवा समर्थ ठे. अविपरीतपणें कहे, ते
उपयोगी ज्ञानी ठे, समस्त प्रकारें कहे. गौतम बोल्या, हे स्वामिन् ! तथा
प्रकारना मुनिराजनी सेवानुं शुं फल ? प्रभु बोल्या, विज्ञान एटले हेय उ
पादेयनो विवेक आवे, सिद्धांत सांजलीयें, ए फल. विशिष्ट ज्ञानथी पाप
त्याग करेज. गौतम बोल्या, पञ्चक्काणनुं शुं फल ? प्रभु बोल्या, संयम फल.
पाप प ख्युं एटले संयम थायज. गौतम बोल्या, संयमनुं शुं फल ? प्रभु
बोल्या, अणएहय फल. संयमवंत थाय एटले नवां कर्म न ग्रहे. एम अण
एहयनुं तप फल. अनाश्रव थयो थको तप करेज. तपस्यानुं वोदाण फल.
तपस्यां करतां पूर्वकर्म निरे, ते वोदाणनुं अकिरिया फल. अक्रिया ते यो
गनिरोध. कर्मनिर्जेरा थाय, त्थारें योगनिरोध थायज. अक्रियानुं सिद्धिपर्य
वसान फल. तेथी आगल फल नथी ॥ इति श्रीजगवतीसूत्रे बीजे शतकें
पांचमे उद्देशे. ते माटे जे पंमित होय ते पूठवा योग्य जाणवा.

हवे त्रीजा पदनो अर्थ कहे ठे. जे सा णो ते अनिवंदियवा. (जे सा
हुणो केण) जे साधु निराज ठे, (ते अनिवंदियवा केण) ते समस्त
रीतें वांदवा योग्य जाणवा. ते उपर विजयसेन आचार्यनो दृष्टांत कहे ठे.

जंबुदीपना पश्चिम महाविदेह क्षेत्रने विषे गंधार नामें देश त्यां गंधार
नामें नगर ठे. त्यां लक्ष्मीसेन नामें राजा तेनो विजयसेन नामें पुत्र ठे.
तथा सुवसु नामें पुरोहित. तेनो विजावसु नामें पुत्र ठे. ते राज मरने
तथा पुरोहित पुत्रने घणी मित्राइ थइ. एक दिवस पुरोहित पुत्रने रोग

તું. અથવા કર્મરૂપ ચરાતું શોધન કરતું. ત્યારે શ્રમણોપાસક બોલ્યા, હે જગવન્ ! જો સંયમ ' અણહ્ય ફલ છે અને તપ ' વોદાણ ફલ છે, તો હે વતા દેવલોકને વિષે શા નિમિત્તેં ડપજે છે ?

त्यारें कालिय पुत्र नामा स्थविर एम कहे. हे आर्यो ! पूर्व तपें देवता देवलोकने विषे उपजे छे. (पूर्वतप के०) सराग अस्थ्याजावी तप अने वीतराग वस्था जावी तप, ए बे अपेक्षार्यें सराग तप ते पूर्व तप कहियें.

ત્યારેં મેહલ નામા સ્થવિર એમ કહેતા હવા, હે આર્યો ! પૂર્વ સંયમે દેવતા દેવલોકને વિષે ઉપજે છે. પૂર્વ સંયમ તે અયથારહ્યાત ચારિત્ર એટલે સરાગ સંયમ કહીયેં. રાગનો અંશ તે કર્મબંધનું હેતુ છે.

वली आणंदरक्षित नामा स्थविर एम कहे, हे आर्यो ! कर्म करी देव
ता देवलोकने विषे उपजे ठे. कर्म ते शेष कर्म क्य न थयां तेशी, उपजे ठे.

वली कासव नामा स्थविर एम कहे, हे आर्यो ! संग पणें देवता देव लोकने विषे उपजे ठे. संग ते इव्यादिकने विषे संग तेणे करी उपजे ठे जे कारणे संयम सहित होय. तोपण संग ते कर्मबंध हेतु ठे इति ॥ हे आर्यो ! ए अर्थ साचो ठे. अमे अमारी बुद्धियें नथी कहेता. त्यारें श्रमणों पासक एवा प्रश्न उत्तर सांजलीने हर्ष पाम्या. संतोष पाम्या. स्थविर जग वानने वंदना नमस्कार करी प्रश्न पूढी तेना अर्थ ग्रही स्थविरने विषे त्रण प्रदक्षिणा देइने वंदना नमस्कार करीने पोत पोताने घेर गया. ते स्थविर पण बीजा देशने विषे विहार करता हवा.

ते काल ते समयने विषे राजगृह नगरे जगवंत श्रीवीरस्वामी समोस
 खा. यावत् पर्षदा वांदवा आवी. देशना दीधी. यावत् पर्षदा पाठी गइ.
 ते काल ते समयने विषे श्रमण जगवंत श्रीमहावीरस्वामीना वडा अंते
 वासी इंद्रचूति नामा अणगार तेनुं वर्णन करवुं. यावत् जेणें विपुल तेजो
 लेश्या संक्षेपी ठे, अने निरंतर ठठ ठठनां पारणां करतां संयम तपस्याने
 विषे आत्मा जावता थका विचरे ठे. त्यारें ठठने पारणे पहेजी पोरिसीयें
 सप्राय करे, बीजी पोरिसीयें ध्यान करे, त्रीजी पोरिसीयें मुहपत्ति पडिले
 हीने जाजन व पडिलेहे, पूंजे, प्रमार्जे, पढी जाजन अवगाहीने प्रभु
 पासे आवे. वंदना नमस्कार करीने एम कहे के, हे जगवन् ! तमारी
 आज्ञायें राजगृह नगरमां गोचरी जवा इबुं बुं. त्यारें प्रभुयें आज्ञा दीधे

थके उतावला नही, चपलपणें नही, श्र्यासमिति शोधता, धूसर प्रमाण दृष्टि देइ, राजगृहमां गोचरी फरे ठे. तेमणें फरतां थकां एम सांजल्युं, जे तुंगिया नगरीने बहार, यावत् श्रमणोपासकें एम पूठ्युं. तथा तेने स्थविरोयें जे उत्तर दीधुं. ए वात केम मनाय ? एवी लोक वातो करे ठे. ते गौतमस्वामीयें सांजल्युं. पढी गोचरी करीने पाठा प्रभुपासें आव्या. इति यावहि पडिक्कमी गोचरी आलोवी जात पाणी देखाडी एम कहेता हवा के, हे जगवन् ! तमारी आझायें हुं गोचरी गयो. ते गोचरी फरतां लोक एवी वात करवा लाग्या, ते में सांजली. हे स्वामिन् ! ते स्थविर. श्रमणोपासकने ए अर्थ कहेवा समर्थ के नहि ? ते अविपरितपणें कहे के, न कहे ? ते उपयोगी, ज्ञानी, खरा के नहि ? ते समस्त प्रकारें जाणो के नही ? प्र जी बोल्या, हे गौतम ॥ ए अर्थ कहेवा समर्थ ठे. अविपरीतपणें कहे, ते उपयोगी ज्ञानी ठे, समस्त प्रकारें कहे. गौतम बोल्या, हे स्वामिन् ! तथा प्रकारना मुनिराजनी सेवानुं शुं फल ? प्रभु बोल्या, विज्ञान एटले हेय उपादेयनो विवेक आवे, सिद्धांत सांजलीयें, ए फल. विशिष्ट ज्ञानथी पाप त्याग करेज. गौतम बोल्या, पञ्चाकाणनुं शुं फल ? प्रभु बोल्या, संयम फल. पाप प रूथुं एटले संयम आयज. गौतम बोल्या, संयमनुं शुं फल ? प्रभु बोल्या, अणएहय फल. संयमवंत आय एटले नवां कर्म न ग्रहे. एम अणएहयनुं तप फल. अनाश्रव थयो थको तप करेज. तपस्यानुं वोदाण फल. तपस्यां करतां पूर्वकर्म निरे, ते वोदाणनुं अकिरिया फल. अक्रिया ते यो गनिरोध. कर्मनिर्ज्जरा आय, तयारें योगनिरोध आयज. अक्रियानुं सिद्धिपर्य वसान फल. तेथी आगल फल नथी ॥ इति श्रीजगवतीसूत्रे बीजे शतके पांचमे उद्देशे. ते माटे जे पंक्ति होय ते पूढवा योग्य जाणवा.

हवे त्रीजा पदनो अर्थ कहे ठे. जे साधुणो ते अनिवंदियवा. (जे साणो के०) जे साधु निराज ठे, (ते अनिवंदियवा के०) ते समस्त रीतें वांदवा योग्य जाणवा. ते उपर विजयसेन आचार्यनो दृष्टांत कहे ठे.

जंबुद्वीपना पश्चिम महाविदेह क्षेत्रने विषे गंधार नामें देश त्यां गंधार नामें नगर ठे. त्यां लहमीसेन नामें राजा तेनो विजयसेन नामें पुत्र ठे. तथा सुवसु नामें पुरोहित. तेनो विजावसु नामें पुत्र ठे. ते राजकुमरने तथा पुरोहित पुत्रने घणी मित्राऽ थऽ. एक दिवस पुरोहित पुत्रने रोग

થયો, તેથી તે મરણ પામ્યો એવા અવસરને વિષે ત્યાં વિહાર કરતાં ગંધાર પર્વતને વિષે ચાર નિ પધાયા. તે ત્યાં ચોમાસું રહ્યા. ત્યારેં ચર પુરુષેં આવી રાજ મરને કહ્યું. તે રાજ મરને નિ ઘણા વહાલા છે. માટે વાંદવા ગયો. નિને સપ્પાય કરતાં દીઠા. વાંદતાં ઘણો આનંદ પામ્યો. ગુરુયેં ધર્મલાજ દીધો. મરેં સુખશાતા પૂઠી. પઠી વાંદીને ઘેર ગયો. એમ નિરંતર વાંદવા જાય, મુનિ પણ ચારે માસ માસ સ્વમણનું પારણું કરે. ચરિમ દિવસે પાઠલી રાતે મરેં વિચાણું, અહો ! પ્રાતઃકાલે નિ વિહાર કરશે ! ત્યારેં ' કરી ' ? એમ વિચારી પાઠલી ચાર ઘડી રાત લેડને ની કહ્યો. થોડી જૂંડ ગયો એટલે સુગંધિ વાયરો વાયો. આકાશેં આલું થયું. ગંધાર પર્વત ગાજવા લાગ્યો. જયજયકાર શબ્દ સાંજલ્યો તેથી કુમરના મનમાં ઘણો હર્ષ થયો. આગલ ગયો એટલે પૃથ્વી સમી કરેલી દીઠી. તૃણાદિક સર્વ દૂર કરેલાં દીઠાં. સુગંધી પાણીની તથા સુગંધી ફૂલની વૃષ્ટિ દીઠી. થોકે થોકે દેવતા મલીને એમ સ્તવના કરે છે કે, અહો ! ધન્ય તમારો અવતાર ! તમે રાગ દ્વેષ ક્લેશ કહ્યા ! કર્મ સૈન્ય જીત્યું ! જવ સ ૬ શોષ વ્યો. એવા વચન સાંજલીને કુમરેં વિચાણું કે, ગુરુ કેવલજ્ઞાન પામ્યા દેશાય છે. જન્મ જરા મરણનાં દુઃખ કાપીને, શાશ્વતા સુખ પામ્યા. પઠી દેવતાયેં સિંહાસન રચ્યું. ત્યાં મુનિ બેઠા. મરેં કેવલ જ્ઞાનનો નિશ્ચય કહ્યો. વંદના કરી. કેવલીયેં દેશના દીધી. દેવ મનુષ્ય પોત પોતાના સંદેહ પૂઠવા લાગ્યા. કુમર પણ પોતાનો સંદેહ પૂઠે છે. હે સ્વામિન્ મહારો મિત્ર વિજ્ઞાવસુ ક્યાં ઓપન્યો છે ? કાલ ક્યાં ઘણા દિવસ થયા. મહારું હૃદય ઘણું બલે છે. હમણાં શું અનુજવે છે ? કેવલી બોલ્યા, એના જવ તમે સાંજલો તો તે મહા દુઃખદાઈ છે. જે માટે ધર્મ કહ્યાવિના સુખ ન હોય.

આજ નગરમાં ઓસુદિન નામેં ધોબી વસે છે. તે ધોબીને ઘેર મધુપિંગ નામેં કૂતરી તેના પેટનો ઓપન્યો કૂતરો થયો છે. તે કૂતરો રાસડીયેં બાંધ્યો થકો તેની પાસે એક ગર્દજી બાંધી છે. તેના પાટુ પ્રહાર સ્વમતો બુંબારવ કરતો રહે છે. એવું અનુજવે છે. પણ તહારે જે પૂર્વની પ્રીતિ છે તે સાંજલ.

પુષ્કરાર્દના નરત દેત્રેં કુસુમપુર નગરને વિષે તું સુમસાર નામેં શેઠ હતો. એ મિત્રનો જીવ તહારી સિરિકાંતા નામેં પિપણેં હતો. તેની સાથેં સ્નેહ ઘણો હતો. એ પ્રીતિ જાણજે. તે સાંજલીને કુમરેં, ઓસુદિનને ઘેર ચા

कर मोकली कूतराने मूकावीने अन्नपाणी आणी आप्युं. त्यां जेइ आव्या. घणां चांदां पड्यां ठे, कीडा पड्या ठे, लोही जरे ठे, शरीर क्षीण थयुं ठे, चाली पण शकतो नथी, जीन वहार काढे ठे, सघला दांत नजरे आवे ठे, ते देखीने कुमरने संवेग उपन्यो. कूतरो पण राजकुमरने देखीने पूंढुं ह लावतो आंखमां आंसु नराते उन्हावा लाग्यो. त्यारें कुमर, केवलज्ञानी ने पूठे ठे, ए कूतराने कांइ ज्ञान ठे ? ज्ञानी बोल्या. ज्ञानतो नथी पण सामान्ये प्रेम ठे. वली पूठ्युं, जे कर्म ए एम दुःखी थयो ? ज्ञानी बोल्या. एणें जातिमद कखो हतो. तेथी दुःखी थयो ठे. फरी पूठ्युं थ्यो मद क खो हतो ? ज्ञानी बोल्या. ए अनंतर जवे गणिका हती. ते गणिकाना वृं दमां तरुण पुरुषें परिवरी थकी वसंतनी क्रीडा करवा नीकली. एवामां धोबीना समूह मुखआगल नीकल्या. वेश्यायें जातिमदें करी विचाखुं के, ए नीचजाति अमारा मुख आगल केम नीकले ! एम करीने उसदिन धो बीमां मुख्य हतो, तेथी उसदिनने घणी कदर्थना करी. जकड वंधने वां धीने बंदीखाने नंखाव्यो. ते मदना परिणामथी तेणीयें अशुन आवखुं वांध्युं. पढी नगरना लोकें मलीने उसदिनने मूकाव्यो. ते वेश्या ए कर्म थी कूतरी थई. ते सांजलीने मरें विचाखुं, अहो ! संसार ते महाडुःखदाइ ठे !

पढी कुमरें हाथ जोडीने पूठ्युं, हे स्वामिन् ! एने ए कर्मनो अंत क्या रें आवजो ? तथा ए जव्य ठे के, अजव्य ठे ? ए बीज पाम्यो ठे के, न थी पाम्यो ? त्यारें ज्ञानी बोल्या, ए कर्मनो अंत थजो ते सांजजो. उस दिन आश्रीने मद कखो तेथी ए कूतरो थयो. हवे ए धोबीनीज रासजीने पेटे गर्दनपणें उपजजो. घणो नार वहेतो घणो क्लेश खमतो, त्यांथी काल करीने उसदिनना घरनो माइदिन नामें चंमालनी नार्था अणगा ठे तेनी कूखे नपुंसक चंमाल थजो. रूपें महाडुर्नागी थजो, ते सिंहना हार्थें मरीने एज चंमालणीनी कूखे पुत्रीपणें आवी उपजजो, तेने बालकालमांज सर्प करडजो, तेथी ते मरीने उसदिनने घेर दत्तिया नामें दासीनी कूखे जाति अंध नपुंसकपणें उपजजो. शरीरें वामणो, सहु पराजव करे एवो थजो. ए वामां नगरमां दाह लागजो तेमां वली मरण पामीने तेज दासीनी कूखे स्त्रीपणें उपजजो, ते एक दिवस राजद्वारमां हाथीयें मारी थकी काल करी ने तेज धोबीनी कालंजणी नामें तिनी कूखे पुत्रीपणें उपजजो.

તે યૌવન પામશે ત્યારેં ઝસરક્રિત નામેં દરિડી ધોબીને પરણાવશે. ઝ
હુ મેં ગર્જવંતી યશે ત્યારેં પ્રસવ સમયે તેની વેદનાયેં મરણ પામીને પઠી એ
નીજ કૂચે પુત્ર પળેં ઝપજશે. તે બાલ કાલમાંજ રમતો રમતો ગંધાર ન
દીને કાંતે જશે. તે નદીમાં પાણી ઘણું ઝંઝું છે. એવા સમયને વિપે ઝસદિ
નનો શત્રુ ચિલાત એવે નામેં ત્યાં આવશે. તે બાલકને ગણેશિલા બાંધીને નદી
માં નાં શે. ત્યાં મરણ પામશે. ઇળેં જાતિમદેં કર્મ બાંધ્યું તેનો ઇચ્છંત આવ્યો.

વલી એ સજવ્ય છે, સિદ્ધિગામી છે, પણ બીજ નથી પા ૧૦. જીવને ક
ર્મ બાંધતાં તો સ્વર ન પડે, પણ જોગવતાં મહાદુઃસ્વેં જોગવે. ફરી કુમરેં
પૂઠ્યું, હે જગવન્ ! જલમરણથી આગલ ક્યાં ઝપજશે ? ઝને સમકિત ક્યા
રેં તથા ક્યા ઠામે પામશે ? તે કૃપા કરી કહ્યો. કેવલી બોલ્યા, જલમાં મ
રણ પામતાં રૂઢા પરિણામ યશે. તેથી મરીને વ્યંતર દેવમાં ઝપજશે. તે
જવમાં આણંદ નામેં તીર્થકરની પાસે મોહ્નરૂપ કલ્પવૃક્ષના બીજજૂત સ
સમકિત પામશે. ત્યાર પઠી ચાર ગતિરૂપ સંસારમાં સંસ્થાતા જવ ઝ્રમણ
કરીને ગંધાર દેશમાં રાજા યશે. ત્યાં ઝમરતેજા નામેં આચાર્યની પાસે ચા
રિત્ર 'ગીકાર કરશે. તે ૬ ચારિત્ર પાલી' કર્મે કૃપકથ્રેણી માંમી ઘા
તિયાં કર્મ ક્ય કરી કેવલજ્ઞાન પામીને મોહે જશે.

એ વાત સાંજલીને મરને વૈરાગ્ય ઝપન્યો. તેળેં સંસાર સાર જાણ્યો,
ઝને માતા પિતાને પૂઠીને ઇંદત્ત ગુરુપાસે ચારિત્ર ઝંગીકાર કહ્યું. ઝનુકર્મે
પરમ ક્ષમાવંત ૬ ચારિત્ર પાલતા સૂત્રાન્યાસ કરતા ગીતાર્થે યયા. ગુરુયેં
આચાર્યપદે યાપ્યા. તેળેં ગ્રામા ગ્રામે વિચરતાં ઝનેક જવ્ય જીવને પ્રતિબોધ
કરીને શિષ્યપળેં કહ્યા. તેને ઝનેક શિષ્યના પરિવારથી વિચરતા છુઁ ઝ
ધ્યવસાયેં ચોથું મનઃપર્યવજ્ઞાન ઝપન્યું. ઝ કર્મે મોહ્ન ગયા. એ સાધુને વંદ
ના કરવા ગયા, તેથી એવા ગુણ પ્રગલ્યા. તે માટે સાધુ નિરાજ તે વંદન
કરવા યોગ્ય છે, ઇતિ શ્રીસમરાદિત્ય ચરિત્રે વિજયસેન આચાર્ય કથા.

હવે ચોથા પદનો થી કહે છે. જે નિમ્મમા તે પડિલાનિયવા. (જે કે૦)
જે સાધુ (નિમ્મમા કે૦) નિર્મમ એટલે નિરહંકારી હોય, ઝથવા જે નિ
શરીરને વિપે મમત્વ નથી રાસતા, (તે પડિલાનિયવા કે૦) તેવા નિયોને
પ્રતિજાનવા. એટલે ઝશનાદિક વહોરાવવા. તે ઝપર સુદત્તની કથા કહે છે.

साकेतपुर नगरमां घणा धनवंत पुरुष वसे ठे. त्यां प्रकृतीयें घणोज न इक एवो सुदत्त नामें कर्मकर वसे ठे. पण तेने दाननी घणी इठा रहे ठे. तथापि पोते इव्यरहित ठे, तेथी घणो खेद पामे ठे. ॥ यतः ॥ ह्यविहिणो दुविलसिय, दुगंपि एयं विमंवणावीयं ॥ किविन्नाण धणं तह, निद्वणाण दाणं मिजं वत्ता ॥१॥ हवे ते सुदत्त, नित्य वनमां काष्ठ लेवाने घणो दूर जाय, जोजन पण सार्थें लेइ जाय. दाननुं व्यसन ठे, माटे दान आपीने जमे.

एम करतां एकदा तेणें प्रतिमा प्रतिपन्न मुनिराजने वनमां दीठा. का उस्सग्ग करी उजा ठे. मुनि उपर बहुमान उपन्युं. सुहूर्त्त प्रमाण विसम्यो. एवामां ऋषि काउस्सग्ग पारीने जिह्वा ने माटे चाव्या. सुदत्तें जिह्वा नी निमं त्रणा करी. मुनियें पण घणो लाज जाणी उपयोगपूर्वक जिह्वा लीधी. सुदत्त घणोज आनंद पाम्यो. आत्माने कृतार्थ मानतो घेर आव्यो. धणियाणी आगल वात कही. स्त्रीपण हर्ष पामीने अनुमोदना करती हवी के, हे स्वामी ! आज जीवितव्यनुं फल पाम्या. एवी जावनामां केटलोक काल गयो.

हवे सुदत्त मरण पामीने एज साकेतपुरने विपे श्रीतेज नामें राजानी जा नुमती नामें सहेजें सौजाग्यवंती स्त्री ठे तेनी कूखने विपे ठीपमां मोतीनी पेटें उपजतो हवो. तेज राते राणी सुपनमां रत्ननी राशि देखती हवी. जागे थके जत्तारिने सुपन संजलाव्युं. जत्तारिं कथुं तहारे महातेजवंत पुत्र थरो, राणीयें ते वचन अंगीकार कथुं. तेज दिवसे राजाने निधाननी प्राप्ति थइ. अनुक्रमें राणीने मोहलो उपन्यो. जे हुं राजा सार्थें नदीने कांठे दान देती क्रीडा करूं. ते मोहलो राजायें पूरो पाड्यो. पुण्यवत प्राणीने कांइ डुकर नथी. ते नदीने कांठे राजा राणी क्रीडा करतां नदीनी चेखड पडी. तेमांथी मणिरत्नें पूर्या कलशना समूह निकल्या. गर्जनो प्रजाव जाणी लोक विस्मय पाम्या. अनुक्रमें जेनुं सूर्य सरखुं तेज ठे एवो पुत्र प्रसव्यो. जन्ममहोत्सव कखो. मास पूरो थये राजायें सर्व लोकने सन्मान देइ तेनुं वसुतेज एवुं नाम दीधुं. अनुक्रमें सर्व कलाउ जण्यो. यौवन पाम्यो.

हवे पूर्वजवनी स्त्रीपण कोसंबी नगरीने विपे जुगबाहु राजानी विमल मती नामें स्त्रीनी कूखे पुत्रीपणें उपनी. अनुक्रमें जन्म थये तेनुं मदनमंजरी एवुं नाम पाड्युं. ते समस्त कलाउनो समूह जणी. यौवन अवस्था पामी.

पूठ्युं के, तमे देशांतर जमो ठो, पण त्यां कोइ कन्यार ।दिक दीठी होय तो कहो. पंथी बोल्या, हे मर ! कोसंबी नगरीने विषे गबाडु राजानी पुत्रीने मिसैं इंझाणी अवतरी ठे. तेना विरहें बढ्यो जे इंइ ते सह नेत्रना ठलें क मलपत्र जाणीयें टाढकने अर्थें लगाव्या ठे. के शुं ! ते सांजली मंगल मरने राग उपन्यो. पोताना पुरुषोने मागवा मोकव्या. पण ते मागतां अपश न थया. तेथी कन्याना पितायें निषेध क ।ो. पुरुष पाठा वली आव्या.

हवे मदनमंजरी नर्तारिने अर्थें रोहिणी देवीने आराधे, नियम उपवास करे, जूमिकाये सूये, तेनो मंत्रपण नित्य जपे, नागरवेलीयें सोपारीना वृद्धने आलिंगन दीधुं होय, ते तलें शयन करे. एम करतां केटला एक दिवस गया.

न्यदा साकेतपुर नगरे एक मंत्रसाधक पुरुष ठे. ते बीलां प्रमुख जेगां करी नगरने बहार उद्यानमां विद्या साधे ठे. एवामां वसुतेज कु मर घोडो खेलाववा नीकव्यो ठे, ते त्यां आवी चढ्यो. तेणें मंत्रसाधकने पूठ्युं, तुं । ' करे ठे ? तेणें विद्या साधवानी वात कही. मरें चाक रने हुकम कखो के, मंत्रसाधनमां एने जे वस्तु जोइयें ते आणी आपो. तेणें पण तेमज कखुं. वली एक वर्ष पठी मर त्यां आव्या. जूएतो हजी विद्या साधे ठे. कुमरें विचाखुं. हजी एने विद्या सिद्ध थइ नथी. त्यारें मरें आवी नमस्कार करीने पूठ्युं, रेजइ ! शुं साधो ठो ? ते बोव्यो, यद्दणी साधुं बुं. मर बोव्यो, एटले कालें पण केम सिद्धि न पाय्या ? साधक बोव्यो, उत्तम वस्तुनी तरत सिद्धि थाय नही. वसुतेज बोव्यो, त्रण बीलां मने आपो. साधकें त्रण बीलां आप्यां. ते लइ एने घणो संक्लेश थाय ठे एम कहीने मरें, तेमांथी एक बीलुं होम्युं. वली एनुं दुःख देखी महाराथी खमातुं नथी, एम कहीने बीछुं बीछुं होम्युं. एटले जा ज्वल्यमान ' ममांथी देदीप्यमान दशे दिशि उद्योत करती यद्दणी प्रगट थ इने, कहेवा लागी के हे मर ! तुं कहे हुं ' कार्य करुं ? वसुतेज बोव्यो, हे देवी ! आ साधक पुरुष जे कहे ते करो. एम कहीने मर जतो रह्यो. ॥ यतः ॥ उवयरि उषह परेसिं, जं पञ्चवयारजीरुणो गरुया ॥ तत्तो हुंति निरीहा, तं ते संचरिय मञ्जरियं ॥ १ ॥ यद्दणीयें साधकने कखुं. जे काम होय ते कहे तो हुं करुं, त्यारें साधक बोव्यो. कार्य तो हमणां रखुं पण मने कहो के तमे एटले कालें पण मने दर्शन केम न दीधुं ? तथा कु

मरने क्लेश विना पण कैम सिद्ध थया? यद्दणी बोली, एने निश्चय हतो. जो हुं प्रगट न थइ होत तो ए पोतानुं मस्तक पण होमत ! साधकें विचायुं, ए महानुजाव ए महासत्त्वनो धणी एतो कांइ इहता नथी, पण हुं कौतुक निमित्तें रूपपरावर्त्तिनी विद्या एने आपुं. एम विचारी कुमरने आदरमानसहित बोलावी रूपपरावर्त्तिनी विद्या आपी. कुमरें पण जाणुं के, एवा पुरुष ते मानवा योग्य ठे. एम विचारी विद्या लीधी.

हवे मदनमंजरीने पण तेज दिवसे रोहिणी देवीयें तुष्टमान थइने तेने सुपनमां वसुतेज कुमर देखाड्यो. अने कह्युं के, रे जइ ! ए तहारो जर्त्तार थइ. तथा वसुतेज कुमरने पण सुपनमां मदनमंजरी देखाडी, अने कह्युं के, ए तहारी घरणी थइ. वेहु जणने नाम ठाम कुलप्रमुख बताव्यां. एम करीने आरोग्योदनामें समुद्धी उपन्यो एवो मुक्ताफलनो समूह तेथी निपन्यो एवो एकावली हार मदनमंजरीने दीधो, अने कह्युं के ए हारने एकवीश वार पाणीमां पखातीने ते पाणी जेने ठांटशो, तेने शालिकना प्रहार तत्काल रुजाइ जइ. तमे स्त्री जर्त्तार वे जण टालीने ए हारने योग्य बीजो कोइ नथी. एम कही देवी अदृश्य थइ गइ.

हवे प्रातःकाले जेटले मदनमंजरी जागी, एटले जाणियें तारामंजल गलीने हेठलज आव्युं होय नहीं! एवी साक्षात् मोतीनी माला पोताना हाथमां दीठी. त्थारें विचायुं जे वसुतेज कुमर मुऊने परणइ. एवुं जाणी जव सफल मानती थकी सर्व वात सखीने संजलावती हवी. सखीयें कुमरीनी माताने कह्युं. मातायें पोताना जर्त्तारने कह्युं. अनुक्रमें कुमरीना पितायें वसुतेज मरने ते कन्या दीधी, अने कुमरना पितायें ते वात अंगीकार करी. ए वात मंगलराजायें जाणी. तेवारें कंदर्प पीडा पामतो थको चिंतवतो हवो के, कुमरीने परणवा जतां मार्गमाथी पकडी लइश. एम विचारीने धाड तैयार करी.

हवे पितायें मरीने महा विचारें परणवा मोकली, दैवयोगें मार्गमां मंगलराजानी धाड जेगी थइ हती, तेणें पोतानी योग्यतानो विचार कखा विना संग्राम करीने कुमरीने हरण करी. मार्गमां तापसना आश्रम पदे उतारा कखा. तिहां मदनमंजरीयें तापसणीने देखी, एकांते तेडी तेने पोता वृत्तांत कह्युं. पढी एकावली तापसणीने हाथे आपीने क ' के, ।

हार योग्य पुरुषने आपजो. तापसणीयें माला लीधी, ते दिवस गयो, दे वयोगें बीजे दिवसे घोडें अपहखो वसुतेज कुमर पण त्यां आव्यो. तेने तापसणीयें दीठो. त्यारें जाणुं के, ए महानुजाव ठे, माटे एकावलीने योग्य ठे. पठी घणो आदर करीने एकावली आपी. ते मरें अंगीकार करीने वात पूढी, जे ए माला क्यांथी आवी ? तेणीयें पण दुःखसहित सर्व व्यतिकर क ।. ते सांजलीने वसुतेज कहेवा लाग्यो, अरे ते दुष्ट चरित्रनो धणी मंगल ! क्यां ठे ? एम कहेतो तेनी पठवाडे चाव्यो, ते अटवीमां जेगो थयो. कुमर विचारवा लाग्यो. जे एकवार कुमरीनुं चित्त जोउं. पठी घटती वात करीश. एम चिंतवी रूपपरावर्तिनी विद्यायें वामणानुं रूप कथुं. कौ तुक जाणी दासीयें कुमरीने देखाव्यो. मरीने पण पूर्वजवना अन्यासथी हर्ष उपन्यो, माटे पूठयुं के, तमे क्यांथी आव्या ? वामणो बोव्यो. हुं साके तपुरथी आव्यो, ते सांजली तेने पोताना ससराना जथी आव्यो जाणी मदनमंजरी चित्तमां हरखी. वली जर्तारना वियोगनुं दुःख सांजयुं, तेथी संताप करती हवी. वामणो बोव्यो, रे कुमरी ! तहारुं चित्त विषादवंत दे खाय ठे. त्यारें राजकन्या दीर्घ निसासो नांखी बोली, ए महारा विषादनी कथायें सखुं ! रे महानाग्य ! हुं मंदनाग्यनी धणियाणी हुं. एवुं कहेतां गद्गद्वाणी थइ गइ. ते जोइ वामणें विचाखुं, ए महारे माटे एटलो वि पाद करे ठे ! तो पण पारखुं जोउं, जे माटे कंदर्प डुर्जय ठे. एम विचारी बोव्यो, रे राज मरी ! विषाद मकर, में पण तहारो व्यतिकर सांजव्यो ठे, तहारा मातापितायें तने वसुतेज मरने दीधी हती; परंतु वचमा तु जने मंगल राजायें अपहरी, ते पण हुं जाणुं हुं. पण हवे ए वात युक्त ठे जे माटे मंगल राजा पण सामान्य पुरुष नथी. हवे ए वातमां बीजो उपाय नथी. तथा अवश्य जे नावि होय तेज थाय. पुराणमां पण एवी कथा सांजलीयें ठीयें. जे एरीतें पण ि परणे ठे. वली ते वसुतेजने पण में दीठो ठे. ते करतां आ मंगलराजा घणो सुंदर ठे. अने विवेकी प्राणी ने सुंदर पुरुषनो लाज थाय तेमां शो खेद करवो. ते माटे हे कुमरी ! ह वे तुं हर्ष कर. एवां वामणानां वचन सांजलीने ते मरी रीसैं करी होव फडफडावती बोली, रे वामणा ! तुं साकेतपुरथी आव्यो ठो. माटे में ए महारा कानमां ए ताहारा कहेला कडुआं वचन सांजव्यां तो पण हुं

बोली नहीं, परंतु तें कह्युं के, ए सामान्य पुरुष नथी. पण हुं एम कह्युं तुं के, ते रूडो पुरुष होय तो एवो अनाचार आचरेज नहीं. अने वली तें कह्युं के, ए वातमां उपाय नथी. ते केम उपाय नथी ? तुं जोतो खरो हुं क्खण्णकमां तरणानी पेठे एनो जीव काढी नाखुं. त्यारें केम उपाय नथी ? तथा तहारा कहेवा प्रमाणें अवश्य नाविनाव ते वली शुं थरो ? जे माटे पुरातन कथामां एथी विपरीत वात पण सांजलीयें ठीयें के, वलात्कारें जेइ जतां स्त्रीयो प्राणत्याग पण करे ठे, अने वली हुं एम जाणुं तुं के, तें कंदर्पावतार जेवा वसुतेज कुमरने दीगज नथी, तेथीज तुं मंगलराजाने व खाणे ठे, तथा सुवर्णशकी पीतल रूडुं ठे, एम कहेनारो तुं हवे इहांथी जतो रहे.

ते सांजली वसुतेज कुमरें विचाखुं. अहो ! ए स्त्रीनुं मन केबुं ठे ? माटे हवे प्रगट थाउं के, नहि थाउं ? वली विचारे ठे के प्रगट अइशतो, एकलो जाणी दुःख धररो. एम चिंतवीने बोड्यो, रे सुंदरी ! तहारुं चित्त में न उलख्युं, ते माटे हुं एम बोड्यो, ते महारो अपराध खमजो. तहारुं वांछित काम सिद्ध थाउं, हुं पण तहारा नर्त्तारनो मित्र तुं, तहारी खबर जोवा आब्यो हतो. माटे हवे जाउं तुं एम कही त्यांथी वामणो निकल्यो.

एवा अवसरने विपे त्यां लश्कर आव्युं जाणीने कोलाहल थयो. कोइकें पूछ्युं, के कोनुं लश्कर ठे ? बीजो बोड्यो, वसुतेजनुं लश्कर ठे. ते सांजलीने वामणो बोड्यो, रे राज मरी ! तुं धीरी थजे, ते वसुतेजनुं लश्कर आव्युं ठे, हवे ते लश्कर थोडुं जाणीने, मंगलराजा वसुतेज कुमरना लश्कर सामो थयो. ते यद्यपि वसुतेजनुं अल्प लश्कर हतुं, तो पण सिंह नी पेठें प्रबल शत्रुने जीतीने बांधी लीधो. जे माटे ज्यां धर्म त्यां जय ठे.

हवे वसुतेजने पण प्रहार लाग्या ठे, ते देखीने मदनमंजरी हर्ष वि पावें ग्रहेवाणी थकी कहेवा लागी, अरे ! ठूकडुं तपोवन ठे. त्यां हे नाथ ! तापसणीने हार्यें एकावली हार देवतानो आपेलो आब्यो ठे. तेनुं पाणी पखाजीने ठांटो इत्यादि ते हारना सर्व गुण कह्या. एटले राज कुमरीनी धाव माता त्यां जइने ते पाणी जेइ आवी, तेवारें मर बोड्यो, प्रथम मंगल राजाने साजो करो, कुमर महाप्रजावनो धणी ठे. एम विचारती मंगलराजाना शरीरे ते पाणी ठांट्युं. तेथी क्खण्णकमां तेना प्रहार रुजा

ણા. સાજો થયો જે માટે સ ન પુરુષ તે પકારના રનારને પણ
 ઉપકારજ કરે ॥ યતઃ ॥ અવયારપરે વિ પરે, ણંતિ ડવયાર તમં નૂણ ॥
 સુરદેહ ચંદણહુમો, પરસુ હં ઠિ માણોતિ ॥ ૧ ॥ ત્યાર પઢી તે પાણીયે
 કરી બેહુ ઢલનાં સુનટોને સ ક ૧, પઢી તેજ પાણીયે કરી વ તેજ
 કુમરને સ ક ૧૦. મંગલ રાજાને પણ ઘણો આદર દેહને મૂક્યો. વસુ
 તેજ પણ મદનમંજરી લેહને સાંતપુરેં ાવ્યો. ઘણા આમંબરેં મદનમંજરી
 પરણ્યો. અનુ મેં મદનમંજરી સાથે વિષયસુખ ઝોગવતાં એક પુત્ર આવ્યો.

હવે શ્રીતેજ રાજા, વસુતેજને રાજ્યે આપીને, તપોવને ગયા. વસુતેજ પણ
 મહારાજા થયો, ઘણા રાજાડને પોતાની આજ્ઞા મનાવી, સૂર્યની પેઠેં તેજવંત
 થયો. એકડા સુવર્ણમય ગોશ્વને વિષે વેઠા રાજાના મસ્તકના કેશ રાણી એ
 ઢે. એવામાં એક પલિત દીઠો ત્યારેં રાણી બોલી દૂત આવ્યો. તે સાંઝલી
 વસુતેજ રાજાયેં ચપલદૃષ્ટિયેં ઢજો દિશાયેં ઝોવા માંમયું, ત્યારેં મદનમંજરી
 બોલી હે નાથ ! તમેં ઘણા સંગ્રામમાં જય ક ૧, અને આ દૂતની વાતમાં
 કેમ થરહશ્યા ? રાજા હસીને બોલ્યો. હું દૂતની વાતેં નથી થરહશ્યો. પણ
 તું તે દૂતને દેશ્વે ઢે, અને હું નથી દેશ્વતો. તથા વલી પૂર્વેં મુઝને શ્વર ક
 શ્યા વિના દ્વારપાલ પણ તે દૂતને માંહેલી કોરેં કેમ પેસવા દે. બીઝું મહા
 રી દૃષ્ટિ કરતાં તહારી દૃષ્ટિ નિર્મલ પણ નથી. એ વાતના કૌતુકથી હું ચપ
 લ દૃષ્ટિયેં ઝોવું બું. રાણી બોલી, હું મનુષ્ય દૂત નથી કહેતી. મેં તો પલિ
 યો દેશ્વીને ધર્મેદૂત કહ્યો ઢે. એમ કહી રાણીયેં રાજાના મસ્તકમાંથી પ
 લિયો કાઢીને હાથમાં ાવ્યો, તે દેશ્વીને રાજાં મન કુમલાહ ગયું, નેત્ર
 માંથી આંસુની ધારા ચાલી. તે આંસુને રાણી વ ના ઢેહેં લૂંઢતી થકી
 હસીને બોલી. હે રાજન્ ! તમે જરાથી લાજ્યા ? તો હવે નગરમાં હું પડહ
 વજડાવું કે, જે કોહ મહારાજાને ઘરડા કહેજો, તેને ચોરનો દંડ દેવાજો.
 રાજા બોલ્યો, રે સુંદરી ! નિર્વિવેકીને તો એ વાત શ્વરી ઢે, જે માટે જીવ
 જરા થકી લાજતા યૌવન આણવાને અનેક પ્રકારના રસાયન સેવે ઢે, વ
 લી કેશ ધોલા ટાલવાને નિમિત્તેં મર્દન ઔષધ પ્ર શ્વ કરે ઢે, તરુણ િના
 મુશ્વ આગલ યુવાનની પેઠેં લીલાયેં ચાલવા જાય ઢે, કોહ પૂઢે તો ઘણાં
 વર્ષને સ્થાનકેં થોડાં વર્ષ ઝને થયાં ઢે એમ વતાવે ઢે, યૌવનાવસ્થા ગયે

अके पण यौवन विकार देखाडे ठे, ए सर्व अविवेकी पुरुषो करे ठे, पण हे राणी ! महारा पूर्व पुरुषोयें तो पलीत दीठा विनाज पुत्रने राज्यें आपी बलता तृण पूलानी पेठें राज्य ठांमीने परलोक साधवा उजमाल अता. अने हुं एटला काल सूधी वेसी रह्यो हुं. माटे हवे ए राज्यें सखुं ! हुं ए सर्व जो गनो त्याग करीने परलोकनुं हित करीश. एवा कानने विपे कडुआं वचन राजानां सांजलीने राणी मूर्खा खाइने धरतीये पडी. ते शीतल उपचारें क री स्वस्थ अइ थकी बोलवा लागी के, हे राजन् ! पलित देखाडवाने मिपें में हांसी करी, ते में पोताने असवारें करी पोतानी नगरी उपर धाड करावी ! अथवा पोताने हाथें अंगारानुं आकर्षण कखुं, हवे हे राजन् ! तमे प्रसाद करीने राज्य म ठांमो, हांसीनी वात साची करी मानवी ए तमने घटे नही. राजा बोव्यो, रे देवी ! जन्म, जरा अने मरण प्रमुखना दुःखेंकरी नख्यो ए वो जे संसार तेमां हवे महारी मति रमती नथी. ते माटे हवे हुं राज्य ठांमीने वश्य आत्महित आचरीश. जेनुं आलोक अने परलोकने विपे हित आय, ते म प्यनो जव प्रशंसनीय ठे.

एवा समयने विपे प्रतिबोधनो अवसर जाणीने चार ज्ञानना धणी अ मरतेज नामें आचार्य तिहां पधाव्या. ते वात पुरोहितें राजाने कही. ते सां जली हर्षना वशें राजानी रोमराजि विकस्वर अइ. मदनमंजरी साथें बंद ना करवा निकळ्यो, गुरुयें धर्मदेशना दीधी, ते सांजलतांज ग्रंथिनेद अयो, वैराग्यना अतिशयें चारित्रपरिणाम अयो, पढी जिनजुवन तथा संघपूजा करी पोताना पुत्रने राज्यें आपीने राणी साथें राजायें गुरुचरणो दीक्षा लीधी, रूडी रीतें साधु पणुं पाली, घोर तप करी स्वर्गे गया. अनुक्रमें अ प्रतिपातित धर्म अका राणी सहित देवता मनुष्यनां सुख जोगवीने वसु तेज राजा सातमे जवे मनुष्यावतार पामी शिवगति पाम्या. ए सुदत्तना जवमां निर्ममत्व निने पडिजान्या, तेनुं फल उग्युं ॥ इति सुमति चरित्रे सुदत्तकथा ॥ इति श्रीसकलसनाजामिनीजालस्थलतिलकायमानपंढितश्रीच त्तमविजयगणेशिष्यपंढितपद्मविजयगाणकृते गौतम लकप्रकरणे बालाव बोधे चतुर्दशगाथायां चत्वार्युदाहरणानि समाप्तानि ॥ १४ ॥

હવે પ રમી ગાથા કહે છે. તેનો પૂર્વ ગાથા સાથે એ સંબંધ છે કે, પૂર્વ ગાથાને અંતે એમ કહ્યું જે, નિર્મમને પડિલાજવા. ત્યાં મુનિ સર્વ વાતે નિર્મમ છે, તોપણ શિષ્યાદિકની વૃદ્ધિ તો અવશ્ય કરે. તે માટે લોકોત્તર માર્ગે શિષ્યાદિકની વૃદ્ધિ કરવી, અને સંસાર માર્ગે શિષ્ય તથા પુત્રાદિક એ બે સરસ્વા છે. એવી સરસ્વાસરસ્વી દેશાડતો પંદરમી ગાથા કહે છે.

**પુત્તા ય સીસા ય સમં વિજ્ઞત્તા, રિસીય દેવાય
સમં વિજ્ઞત્તા ॥ મુસ્કા તિરિક્કા ય સમં વિ
જ્ઞત્તા, મુચ્ચા દરિદ્રા ય સમં વિજ્ઞત્તા ॥૧૫॥**

અર્થ:—પુત્તા ય સીસા ય સમં વિજ્ઞત્તા. (પુત્તા ય કે ૦) પુત્ર અને (સી સાય કે ૦) શિષ્ય, એ બે (સમં કે ૦) સરસ્વા (વિજ્ઞત્તા કે ૦) જાણવા. એટલે લૌકીકપદે પુત્ર, અને લોકોત્તરપદે શિષ્ય, એ બેદુ સરસ્વા ક ૧. તે ઉપર આચાર્યનો શિષ્ય તથા રાજાનો પુત્ર તેવું દૃષ્ટાંત કહે છે.

કોંક રાજા તથા કોંક આચાર્ય એક દિવસ બેઠા હતા. તેવામાં તે બે હુને વાદ થયો તિહાં રાજા બોલ્યો. રાજપુત્ર વિનીત હોય, અને આચાર્ય બોલ્યા સાધુના શિષ્ય તે વિનીત હોય. પછી તે બેમાં પ્રથમ રાજપુત્રની પરીક્ષા કરવાનો ઠરાવ કહ્યો. એમ સાંજલીને રાજાએ વિનીત પુત્રને બોલાવ્યો, અને કહ્યું કે, ગંગા કિયે મુખેં વહે છે ? તે જોડ આવો. રાજકુમર બોલ્યો, એમાં શું જોડું છે ? ગંગા પૂર્વાજિમુખેં વહે છે, એતો પ્રસિદ્ધ છે. એમાં ' જોવાજવા જેવું છે. તોપણ ઘણી મેહેનત કરી તેને મોકલ્યો. પછી વાટેં જતાં તેને મિત્ર પુરુષ મળ્યા, તેણે પૂછ્યું ક્યાં જાઉં છો ? રાજકુમર બોલ્યો. રાજાએ વેઠ નલાવી છે. તે વેઠ કરવા જાઉં છું. અનુક્રમે વચમાંથી પાછો આવ્યો. અને રાજાને કહેવા લાગ્યો. હું ત્યાં જઈને જોડ આવ્યો. જે ગંગા પૂર્વાજિમુખેં વહે છે.

હવે આચાર્ય, સાધુને કહેતા હવા કે જાઉં, ગંગા કિયે મુખેં વહે છે ? તે જોડ આવો. સાધુ વિચારવા લાગ્યા, ગંગા તો પૂર્વાજિમુખેં વહે છે, તે હું જાણું છું, અને ગુરુ પણ જાણે છે. તેમ ઠતાં મને જોવા મોકલે છે, ત્યારે કાંઈક કારણ હશે. એમ વિચારીને જાણતાં થકાં પણ ગંગાએ ગયા. ગંગા પૂર્વાજિમુખેં વહે છે. એવું પોતે જોઈને નિર્ધાર કહ્યો. વલી લોકને પૂછ્યું તેણે

पण एमज कहुं. एवी रीतें निश्चय करी गुरु पासे आवीने कहुं के, गंगा पूर्वा
निमुखें वहे ठे. महारी नजरें तो एम आवे ठे. एनुं तत्त्वतो गुरुजी जाणे.
हवे बेहु जणनी पठवाडे चर पुरुष मूक्या हता, तेणें आवी बेहुना समा
चार कह्या, राजायें पण गुरुनुं वचन अंगीकार कहुं. ए रीतें राजानो पुत्र
तथा आचार्यनो शिष्य ए वे वरोवर. ॥ इति आवश्यक टिप्पनके. ॥ वली श्री
सख्यंनव आचार्यने मनक नामें पुत्र अने तेज शिष्य थया ए वरावर जाणवा.

हवे बीजा पदनो अर्थ कहे ठे. रिसी य देवा य समं विज्जता (रिसी य के०)
ऋषि एटले मुनि, अने (देवा य के०) देवता, ते (समं के०) सरखा (वि
ज्जता के०) जाणवा. एटले ए जाव के, ऋषि पण जे, कोइ धर्म न पामतो
होय, तेने हरकोइ उपायें धर्म पमाडे. तेम देवता पण हरकोइ उपायें ध
र्म पमाडे. इहां प्रथम ऋषि धर्म पमाडे, ते उपर उदाहरण कहे ठे.

॥ अजमेरनी पासे हर्षपुर नामें नगर ठे, तेनो सुजटपाल नामें राजा
ठे, त्यां त्रणशें जिन वन ठे, चारसैं लौकिक प्रासाद ठे, अठारसैं ब्राह्म
णां घर ठे, ठत्रीसैं वाणियानां घर ठे, नवसैं आराम ठे, सातसैं वाव्यो
ठे, बस्सैं कूवा ठे, सातसैं दानशालाउ ठे.

ते नगरने विषे एकदा प्रियग्रंथ नामें आचार्य पधाखा. त्यां एक दिवस
ब्रा णोयें यज्ञमां बकरो मारवा मांड्यो, ते वृत्तांत श्रावकोयें प्रियग्रंथ
आचार्यने कहुं, आचार्ये वास अजिमंत्रीने श्रावकने आप्यो, अने कहुं
के, ए बकराने मस्तके नांख जो. ते श्रावकें तेमज कहुं. तत्काल बकराना
शरीरमां अंबिका आव्यां, तेथी बकरो आकाशे जइने बोलवा लाग्यो. तमे
मने अग्निमां होमशो तो आवो मने बांधो, मारो, जोवं तो खरो पण जो
हुं तमारा सरखो निर्दय थावं, तो तमने सर्वने कृण्णेकमां मारुं. जो महारा
चित्तमां दया न होय तो जेम कांश्क कषायमां आवीने हनुमंतें लंकामां
कहुं तेम हुं आकाशमां रह्यो करुं. इत्यादिक वचन सांजलीने ब्राह्मण बो
ल्या. तुं कोण ठो ? त्यारें ते आत्मा प्रकट करी बोल्यो, हुं पावक ठुं. ए म
हारुं वाहन ठे. तेने तमे फोकट केम मारो ठो ? इहां प्रियग्रंथ नामा आ
चार्य पधाखा ठे, तेमनी पासे जइने धर्म पूढो. तथा ते धर्म अंगीकार करो.
ते आचार्य, जेम नरेंद्रमां चक्रवर्ती, जेम धनुर्वादीमां धनंजय, तेम सर्व सत्य
वादीमां शिरोमणि ठे. ते सांजलीने ते ब्रा णोयें पण आचार्यने धर्म पूढ्यो.

તે ધર્મ સાંનલીને સર્વ તેમજ આચરતા હવા ॥ ઇતિ કલ્પસૂત્ર યવિરાવલ્યાં,
 ॥ વલી બી ' ઉદાહરણ કહે છે. આનીર દેશને વિષે અચલપુર નગર. તેને
 ઢૂકડી કન્ના અને બે ૧ એવે નામેં બે નદી છે. તેની મધ્યે બ્રહ્મદીપ છે. ત્યાં
 પાંચસે તાપસ હતા. તેમાં એક તાપસ પગે લેપ કરાને જૂમિકાની પેઠે જ
 લ ઉપર ચાલે છે. તે પાણીયેં અણચરડે પગેં બેન્ના ઉતરીને પારણું કરવા
 જાય. ત્યારેં લોક પ્રશંસા કરે કે, જૂઠ આ તાપસની તપશક્તિ કહેવી છે ?
 એવો જૈનમાં કોઈ પ્રજાવિક નથી. તે સાંનલીને શ્રાવકોયેં શ્રીવયરસ્વામીના
 મામા આર્યસમિત આચાર્યને માણસ મોકલી તેડાવ્યા. અને તે સ્વરૂપ
 આચાર્યને કહ્યું. આચાર્ય બોલ્યા, એમાં યોડીશી પાદલેપશક્તિ છે. બીજું
 કાંઈ નથી. ત્યારેં શ્રાવકોયેં તાપસને પારણું કરાવવાની નિમંત્રણા કરી.
 તે જોઈ બીજા લોકોયેં જાણ્યું કે, આપણા ગુરુપાસેં શ્રાવક આવતા નહીં તે
 પણ એમના તપ પ્રજાવેં આવ્યા. તાપસેં પણ પારણાનો હાકારો કહ્યો.

હવે પૂર્વરીતેં બેન્ના ઉતરીને શ્રાવકને ઘેર પારણું કરવા તાપસ આવ્યો.
 શ્રાવકેં પણ તાપસના પગ જોમરેં કરી ઊભા પાણીયેં ધોડને ચોખા કહ્યા.
 પાવડિયો પણ ધોડને ચોખી કરી. પઠી નોજન કરાવ્યું. તે તાપસેં પણ મન
 માં ફિકર સહિત નોજન કહ્યું. અનુક્રમેં સર્વ શ્રાવક તથા બીજા પણ ઘ
 ણા લોકોની સાથેં તાપસ નદીને કાંઠે આવ્યો. ધિઘાઈ અવલંબીને નદીમાં
 પેસવા માંમ્યું, એટલે બૂડવા લાગ્યો, તેથી તે તાપસની ઘણી અપત્રાજના
 થઈ, કોલાહલ થઈ ગયો. ત્યારેં પૂર્વ સંકેતેં આર્યસમિતજી ત્યાં આવ્યા. આ
 વીને લોકને પ્રતિવોધવા માટે યોગચૂળ બેન્ના મધ્યે નાંચીને આચાર્ય બો
 લ્યા હે ! બેન્ના અમેં પેલેપાર જશું. એવું કહે થકે નદીના બેહુ તટ મલી ગયા,
 તે જોઈ લોકને ઘણો ચમત્કાર થયો. પઠી આચાર્ય તાપસને આશ્રમે જઈ,
 તેમને પ્રતિવોધીને પાંચસેને દીક્ષા દીધી ॥ ઇતિ કલ્પસૂત્રસ્યવિરાવલ્યાં આ
 ર્યસમિતકથા ॥ એમ ઋષિ હોય તે ઉપાય કરીને પણ પ્રતિવોધ દીધે.

હવે ધર્મમાં સ્થિર કરે, તે ઉપર ઉદાહરણ કહે છે.

॥ શ્રીવીરસ્વામીને મોઢૂ ગયા પઠી બરેં ને અઠાવીશ વર્ષેં પાંચમો નિહવ
 થયો. તેની કથા કહે છે. ઝલ્લુકા નામેં નદી. તેથી ઝલખાણો માટે તે
 દેશનું નામ પણ ઝલ્લુક છે. તે નદીને એક કાંઠે ધૂલના કોટ સહિત ગામ
 છે, માટે તેને રેહ કહીયેં. બીજે કાંઠે ઝલ્લુકા નામેં નગર છે, ત્યાં મહાગિરિ

આચાર્યના શિષ્ય ધનગુપ્ત નામા આચાર્ય અપર તટે રહે છે. તેના શિષ્ય આર્યગંગ નામા આચાર્ય હતા તે પૂર્વ તીરે રહે છે. તે અન્યદા શરત્ કાલ ને વિપે આચાર્યને વંદના કરવા માટે ગંગાનદી ઉતરે છે. તેને માથે ટાલ છે. તેણે કરીને તડકે માથાની ટાલ તપે છે. તથા પગે નદીના પાણીયે શીતલતા અનુજવે છે. તે અવસરે કોઈક મિથ્યાત્વમોહિનીના ઉદયથી તે શિષ્ય ચિંતવવા લાગ્યો કે, સિદ્ધાંતમાં તો એક સમયે સમકાલે વે ક્રિયા તું અનુજવું નિપેધ્યું છે. અને હું તો એક સમયે શીતતા તથા ઉષ્ણતા એ વે ક્રિયા સાર્યેજ અનુજવું હું. તે માટે અનુજવવિરુદ્ધ હોવાથી આગમમાં કહ્યું તે રૂઢું નથી લાગતું. એમ વિચારી ગુરુપાસે આવીને તે વાત કેહતો હતો. ગુરુ બોલ્યા, તું કહે છે કે, હું એક સમયે વે ક્રિયા અનુજવું હું. પણ તે અ ક્રમેજ નિપજે, પરંતુ સમકાલે ન નિપજે. જે માટે સમય આવલિ કાનો કાલ સૂદ્ધ છે. મતિ અતિચપલ છે. જે કાલે જે ઇન્દ્રિયસંયુક્ત મન થાય, તે કાલે તે જ્ઞાનતું હેતુ થાય. તે માટે પાદ અને મસ્તક એ વે દૂર અવયવ છે તેનો ઉપયોગ એકે કાલે કેમ હોય ? જે કારણે સકલ અસં રૂપા તે સમયે એક વસ્તુનો ઉપયોગ થયો પછી વીજી વસ્તુના ઉપયોગ થવામાં જીવનો કયો અંશ બાકી રહ્યો ? કે,જેથી વીજો ઉપયોગ થાય ! તે માટે કાલ સૂદ્ધ છે તેથી અનુક્રમે ઉપયોગ થતો હતાં પણ હ્રસ્વસ્થપણા માટે તું જાણે છે કે, હું સમકાલે વેક્રિયા અનુજવું હું.

જેમ કોઈ જુવાન પુરુષ કમલનાં શતપત્ર ઉપરા ઉપર માંમીને વીંધે, પછી તે એમ જાણે કે, મેં સમકાલે વીંધ્યાં, પણ એક વીંધાણાં વિના બીજું ન વિંધાય. જે માટે પહેલું પત્ર વીંધવાનો કાલ જુદો છે, અને બીજું પત્ર વીંધવાનો કાલ પણ જુદો છે. તે પછી ત્રીજું પત્ર વીંધાય તેનો કાલ પણ જુદો છે. એમ તું પણ અનુક્રમે ઉપયોગ જાણજે. પણ યુગપત્ ન હોય. તથા વલી જેમ ઝંબાડિયો કરીને ફેરવે છે, તે ચક્રસરખું દેખાય છે. પણ તે ઝંબાડિયો જ્યાં છે ત્યાં એક દિગ્ગે છે. પરંતુ ચક્રની પેઠે સર્વ દિશાયે નથી. તથાપિ ધ્રમણકાલ શીઘ્રપણા માટે ચક્ર જેવું દેખાય છે. તેમ જ્યાં પણ જાણજે. તથા વલી જેમ લાંબી અને ફલી તથા પાપડને કોઈક સ્વાતાં થકાં ચક્રુયે રૂપ દેખે છે, તથા નાસિકાયે તેની ગંધ પણ આવે છે, રસને દિયે સ્વાદ પણ આવે છે, ફરસદિયે તો, તે હાથમાં થયા છે માટે સ્પર્શજ્ઞાન

પણ થાય છે. તથા તાં ચકાં શબ્દ ઊઠે છે, તે શ્રોત્રેન્દ્રિયેં જિજ્ઞે છે. એ પાંચે જ્ઞાન, વે મેં કેડાવેહેં થાય છે. પણ તલ સૂદમપણા માટે તથા મન શીઘ્રચારી છે, તે માટે સમકાલે પાંચે અ જનું હું, એમ જાણે છે, તેમ તું પણ જાણજે. જો એમ ન હોય તો જેમ દેવદત્ત ડાહી આંચેં બેઠો હોય, અને તે બીજામાં હોય, તો સ્વ આગલથી હાથી ચાલ્યો જ તો હોય તેને પણ ન દેખે. એમ ગુરુયેં કહ્યું. ત્યારે ગંગ આચાર્ય બોલ્યા. જો એમ છે તો સ તલે કેમ ગ્રહણ ક ? આચાર્ય બોલ્યા. ગ્રહાનીના કોણેં કહી છે ? અમે તો બે ઉપયોગની ના કહીયેં થૈયેં. સ્કંધાવારાદિકનો સામાન્ય ઉપયોગ એક થાય, પણ હાથી ઘોડા પ્રમુખનો વિશેષ ઉપયોગ સમકાલે બે ન હોય, હંમાં ઘણી વક્તવ્યતા છે, પણ ગ્રંથ વધવાના જય માટે નથી લખતા. વિશેષના અર્થી જે હોય તે વિશેષાવશ્યક ગ્રંથ જો જો. એમ કહે ચકે પણ ગંગ આચાર્યેં પોતાનો કદાગ્રહ ન મૂક્યો. ત્યારે ગુરુયેં તેને ગહ્ન વહાર ક , સંઘવહાર ક , તે વિહાર કરતા રાજગૃહ નગરેં આવ્યો. ત્યાં મણિનાગ નામા નાગનું ચૈત્ય છે. તે ચૈત્યની સમીપે રહ્યો. ત્યાં પર્વદા મલી ત્યારે ગંગ આચાર્યેં દેશના દેતાં એક સમયે બે ક્રિયાનો ઉપયોગ થાય એવું પ્રરૂપ્યું. તે મણિનાગેં સાંજલ્યું. ત્યારે મણિનાગ કહેવા લાગ્યો. અરે હુષ્ટ શિષ્ય ! તું એમ શું પ્રરૂપે છે ? જે કારણ માટે એજ સ્થાનકેં શ્રીમન્મહાવીરસ્વામીનું સમવસરણ થયું હતું. તે સમવસરણમાં પ્રજ્ઞ શ્રી વર્ધમાનસ્વામીયેં એક સમયે એક ક્રિયાનું જ વેદવું પ્રરૂપ્યું હતું. તે હંમાં ચકાં મેં પણ સાંજલ્યું છે. તે પ્રજ્ઞી કરતાં પણ તું પ્રરૂપનારો અધિકો થયો કે કેમ ? જે માટે સમકાલે બે ઉપયોગ પ્રરૂપે છે ? માટે એ હઠવાદ મૂકી દે. જો એ યોટી પ્રરૂપણા નહિ મૂકેતો હું મારીશ. તું નાશ પામીશ. ઇત્યાદિક જય વચન સાંજલીને તથા પૂર્વોક્ત યુક્તિયેં પણ પ્રતિબોધ પામ્યા. મિહ્વામિ હુક્કડં પણ દીધું, પઠી ગુરુ પાસે જઈ આલોઈ પઢિક્કમીને રહ્યા. ઇત્યાદિક અધિકાર શ્રીવિશેષાવશ્યકે, પંચમ નિન્દ્વાધિકારેં છે. એ રીતેં દેવતા પણ પ્રતિબોધીને ઠેકાણે લાવે. એ અપેક્ષાયેં રૂપિ તથા દેવતા સરસ્વા જાણવા.

હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. મુસ્કા તિરિક્કા ય સમં વિજ્ઞતા (રક્કા કેળ) મૂર્ધ્વ અને (તિરિક્કા ય કેળ તિર્થંચ એ વેદુ (સમં કેળ) સ

रखा (विजिता के) जाणवा. एटले मूर्ख अने तिर्यंचने सरखा कहा ठे. तेनी उपर मरुकनो दृष्टांत कहे ठे.

एक गह्वने विपे एक साधु लब्धिवंत हतो. पण ते कोइ वाल अथवा गिलाननुं वैयावच्च न करे. एक दिवस तेने आचार्य कहुं. के, तुं वैयावच्च केम नथी करतो ? त्यारें साधु बोव्यो, मने कोइ साधु कहेतो नथी, जेम हारु वैयावच्च करो ? ते सांजली आचार्य बोव्या, तुं साधुनी प्रार्थनावांठे ठे ए तहारी नूल ठे. ते उपर तुज्जे मरुकनी कथा कहुं तुं ते सांजल.

एक मरुक नामें ब्राह्मण ज्ञानमर्दें करी मत्त हतो. ते कार्तिक पूर्णि माने दिवसे देशने विपे राजा दान देवा उजमाल थयो ठे. त्यारें सहु, को इ दान लेवा जाय ठे पण मरुक न जाय. पढी नार्यायें प्रेस्यो के तुं दान लेवा जा. मरुक बोव्यो, एक तो शूइना हाथनुं दान लेवुं अने वीजुं व ली तेने घेर सामुं जाउं. ए केम बने ? माटे जेने सात पेढी सूधी गरज होय ते आहीं आवीने मने आपी जाय. एम करतां जावज्जीव सूधी ते ब्राह्मण दरिडी रह्यो. एम मरुकनी पेटें हे साधु ! तुं पण चूके ठे. जो बाल वृद्धनी वैयावच्च करेतो निर्जरा थाय. तथा वैयावच्चना करनारतो बीजा साधु घणाये ठे, पण तहारे लब्धि ठे ते यम नियम सर्व विलय जाय ठे. एम गुरुयें कहे थके ते साधु बोव्यो. जो वैयावच्च करवुं तमे रूहुं जा णो ठो, तो तमें पोतेंज वैयावच्च केम नथी करता ? त्यारें आचार्य बोव्या. तुं वानरानी पेटें मूर्ख ठे. ते वानरानी कथा हुं कहुं तुं. सांजल.

कोइक जाडने विपे एक वानरो रहेतो हतो. ते वर्षाकाल आव्यो. त्या रें ताढ वायरो अने वर्षायें फुकलाइ जाय ठे. तेने जोइ सुग्रीवपंखिणी बोली. रे वानर ! तुं पुरुष सरखो ठे. बे हाथ फोकट धारे ठे जे माटे रहे वाने घर केम नथी करतो ? ताढें मरे ठे, दुःख खमे ठे, ते सांजली वानरो बोव्यो नही. वली सुग्रीवें बीजीवार त्रीजीवार कहुं. त्यारे वानरो रूठो थको उठलीने सुग्रीव पंखिणीनो मालो चूंथी नांखतो हवो. सुग्रीव जइने बीजे जाडे बेठी. त्यारें वानरो बोव्यो ॥ यतः ॥ सुचीमुखी डराचारे, रंमे पंक्तिवादिनी ॥ असमर्थो गृहारंजे, समर्थो गृहचंजने ॥ १ ॥ तेम तुं पण मुज्जे वैयावच्च करवा कहे ठे. पण महारे निर्जराघार घणा ठे तेथी निर्जरा घणी ठे. जो वैयाव करवा जाउं तो ते जानथी चूकुं. इत्यादिकथा आवश्यक

નિર્યૂક્તિમાં છે. તે માટે મૂર્ખ સાધુ અને વાનરો તિર્યંચ એ બેહુ બરાબર જાણવા.

હવે ચોથા પદનો અર્થ કહે છે. મુઝા દરિદ્રા ય સમં વિજ્ઞતા (આ કે०) મરણ પામેલા અને (દરિદ્રા ય કે०) દરિદ્રી એ બેહુ (સમં કે०) સરસ્વા (વિજ્ઞતા કે०) જાણવા. તે ઉપર સારણ જુવટિયાની કથા કહે છે.

૩ યણી નગરીને વિષે સારણ નામેં એક જુઝારી વસે છે. તે રમતાં રમતાં એક દિવસ સર્વ ધન હાલ્યો. ઘરમાં એકવ ત જમવા જેટલું પણ કાંઈ રહ્યું નહીં. પછી તે જુઝારી રાત્રીને વિષે ઘેર ઘેર જમતાં એક વાણિયાને ઘેર પિતા પુત્ર વાતો કરે છે. તે સાંજલવા ઝગો રહ્યો.

પિતાયેં કહ્યું, રે પુત્ર ! આપદા મટાડવાને અર્થેં કાંઈક ધન રાખીયેં, તો ઠીક. પુત્રેં હાકારો જણ્યો. પિતાયેં કહ્યું, દશ હજાર સોનેયા મસાણમાં દાટી મૂકીયેં. તે વાત જુઝારીયેં સાંજલી ત્યારેં આગલથીજ મસાણમાં જ ઇ જ્યાં અનાથ સ્મૃતક પડ્યાં હતાં તેની જેગો જડને સૂતો. એવામાં બાપ દીકરો બેહુ જણ ઇચ્છેને આવ્યા. ઇચ્છે ધરતીયેં મૂક્યું. શેઠેં પૂત્રને કહ્યું, રે વત્સ ! રૂઢી રીતેં ચારે દિશે જોડને આવ્ય. રચે કોઈ કપટચરિત્રવાલો હોય ! તે આપણું દાટેલું દેવજો, તો કાહાઢી લડજો. પુત્રેં જોયું, ત્યારેં અનાથ મહા મધ્યે સારણને દીતો. મહું જાણીને શંકાયેં રૂઢી રીતેં જોયો. મુખ તથા નાકનો પવન જોયો. તે વાયુ પણ નિકલતો ન દીતો. વલી હલાવી જોયો ત્યારેં એલો જાણ્યો. પછી પિતા પાસેં આવી સર્વ વાત કહી દેખાડી. પિતા બોલ્યા, રે વત્સ ! રચે કોઈ માયાવી કપટી પડ્યો ન હોય !! માટે ફરી જડને રૂઢી રીતેં નિર્ધારીને જો. તેવારેં બીજી વાર પણ ત્યાં ગયો ઝઢાલી જોયો. વલી ટાંટીયો ચેચી ઘસરડીને વેગલો પણ નાંચ્યો. પછી આવીને પિતાને કહ્યું કે, તે તો મુઝ પડ્યો છે. તેને પિતાયેં કહ્યું કે તું જડને તેનું નાક અને કાન કાપી લાવ. પછી જણાશે. પુત્રેં જડને નાક અને કાન પણ કાપ્યાં, તોપણ તે ધૂતારો બોલ્યો નહીં !!!

હવે તે પિતા પુત્ર ઇચ્છેને ધરતીમાં ઘાલીને પોતાને ઘેર ગયા. પછી ધૂર્ત પણ નિધાન લેઈ નગરમાં પેતો. યથા ઇચ્છાયેં વિજ્ઞાસ કરવા લાગ્યો, ન્ય દા શેઠેં પુત્રને કહ્યું. જાઉં નિધાન જોઈ આવો. પુત્ર પણ જોડને પાતો આવ્યો. નિધાન ન દીતું. શેઠને કહ્યું ઇચ્છતો કોઈક લડગ્યું છે. શેઠેં કહ્યું આ પણ ઇચ્છે ગોપવતી વચ્ચેં જેનાં નાક અને કાન કાપેલાં છે, તેણે લીધું છે.

पढी ते नगरमां वाप दीकरो वेहु जण खोलवा लाग्या. त्यारें तेने जे
 ठें दीतो. प्रधान वस्त्र पहेछां ठे, आचूपण पण पहेछां ठे, चाकर हाथमां
 पान ' बीडुं जालीने पासे उजो ठे, नाक तथा कान वेहु काप्यां ठे, एवो
 जुवटुं रमतो एक पुरुष दीतो. त्यारें जेठें निश्चय कस्यो के, एज चोर ठे; प
 ठी जेठ पढवाडेथी आवीने जमणा हाथनी आंगलियें फरय्यो. सारणें प
 ण पढवाडे जोयुं, तो जेठने दीता. जेठें संझा करी एकांते तेज्यो. जेठ ल
 गारेक हसीने बोल्या. अहो ! तमें डुप्कर कस्युं ? सारण वोड्यो. प्रयोजनें
 कस्युं ? पण कोश्यें पराणें नथी कस्युं. जेठ वोड्या, खाधा पीधाथी जेप रहु
 ते लाव्य. तेमांथी पण कांइक तुऊने आपीश. पण जो कजियो करीश तो
 सर्व राजद्वारे जज्ञे. ते सांजली जुआरी पण समज्यो. जेप डव्यरहुं हतुं ते
 जेठने पाहुं आप्युं. जेठें पण तेमांथी कांइक डव्य तेने आपीने मूकी दीथो.
 ए रीतें दरिडीने महुं ए वे बराबर जाणवा. दरिडीहतो ते महुं यइ पज्यो.
 इत्यादि सहस्रमल्लकथायाम् ॥ इति श्रीसकलसन्नानामिनीनालस्थलतिल
 कायमानपंमितश्रीवत्तमविजयगणिशिष्यपंमितपद्मविजयगणिविरचिते गौत
 म लकप्रकरणे बालावबोधे पंचदशगाथायां पडुदाहरणानि समाप्तानि ॥

हवे सोलमी गाथा कहे ठे. तेने पूर्वली गाथा साथें ए संबंध ठे के, पूर्व
 गाथायें पुत्रने शिष्य, ऋषिने देवता, मुखने तिर्यंच, अने मुखाने निर्धन द
 रिडी ए सरखा बताव्या. ए जेम सरखा तेम कोइकथी कोइक वस्तु अधि
 क पण होय. ते माटे सम देखाडीने हवे आ गाथायां अधिक देखाडे ठे.

**सवा कला धम्मकला जिणाइं, सवा कहा ध
 मकह जिणाइं ॥ सव वलं धम्मवलं जि
 णाइं, सुहं धम्मसुहं जिणाइं ॥ १६ ॥**

अर्थः—सवा कला धम्मकला जिणाइं, (सवा कला के०) पुरुषनी वों
 तेर कला अने स्त्रीनी चोशठ कला, ए सर्व कलाथी (धम्मकला के०) धर्म
 नी कला, ते (जिणाइं के०) जीतनारी ठे. ते उपर सहस्रमल्लनी कथा कहे ठेः—
 आज जंबुद्वीपना नरतक्षेत्रने विपे वज्जनामा देशमां कोशांबी नामा न

ગરી ત્યાં સહસ્રમહા નામેં લપુત્ર વસે છે. તે અનેક કૂડ કપટ ઠલનેદ કરતો, પરને ઠગવામાં તત્પર, વિપના કાંટાની પેઠેં સર્વ લોકનો હ્યકારી, લોકોને ઘેર ચોરી કરીને ડચ્ચની હાણનો કરનાર, મહાસાહસિક એવો છે. તેનો પિતા મરણ પામ્યો છે, મદિરાનો પ્રસંગી છે, લોકનું ડચ્ચ વ્યાજેં કાઢીને વિલસે, અને લોક માગે ત્યારેં કહે કે, મહારી પાસેં કાંડ નથી, તેથી લોકોયેં ઠાંડ્યો. કોંડ પાસેં કાંડ માગે તો પણ તે ન આપે. પઠી વ્યસનેં પરાજવ પામ્યો થકો ચોરી કરવા જાય. ચોરની સર્વ કલાઉ શીશ્યો. વાણિયા બ્રાહ્મણ પ્ર સ્વનો વેષ કરવાને ઘણોજ શલ છે. નાના પ્રકારની દેશજાણમાં વિચક્ષણ છે. જમી જમીને નિર્ધન અને ધનવાનનાં ઘર જુએ.

એમ કરતાં એક દિવસ ર સાગર નામેં વાણિયાને ર નો વ્યાપાર કર તો દીઠો. ત્યારેં પોતેં વાણિયાનો વેષ કરીને તેનાં હાટે ગયો. ર કઢાવી ને જોયાં. ફરી પૂછ્યું એટલાંજ છે કે, બીજાં પણ કાંડ છે ? ર સાગર બોલ્યો, બીજાં પણ છે. તે બોલ્યો, તે પણ દેખાડો. વાણિયેં હાટમાં પેશીને સ્વાડ સ્વોદીને ર નો માવડો ડઘાડ્યો, તેમાંથી ર કાઢાડીને તેને દેખાડ્યાં, ને મૂલ્ય પણ કહ્યું. તે બોલ્યો, આ ર હું લેઈ જઈં હું. મૂલ્ય પ્રજાતે

પીશ. વાણિયો બોલ્યો, હું કોંડને ડધાર આપતો નથી, એમ કહી ર પાઠાં લઈને રાખ્યાં. તે ચોર પણ રત્ન રાખવાનું સ્થાનક જોઈને પોતાને ઘેર ગયો. રાતે ચોરનો વેષ કરી વાણિયાને હાટેં આવ્યો. ત્યાં સ્વાતર પાડી ને પ્રથમથી પગ ઘાલ્યા. એટલે શય્યામાં રહ્યો ર સાગરનો દીકરો તેને ફરશ્યો. તેણેં પણ ચોરનો પ્રવેશ જાણ્યો ત્યારેં શય્યાથી ડઠી ચોરના વે પગ પકડ્યા. ત્યાં સ્વેંચાતાં કરતાં ચોરનું શરીર ઘસાણું. વાણિયાને દીકરે મૂકી દીધો. નાશીને પોતાને ઘેર ગયો. સર્વ વાત માતાને સંજલાવી. બીજે દિવસે વેદનાયેં કરી કળમણતાં માતાયેં કહ્યું, રે પુત્ર ! જે પાર ' ધન લેવા જાય તે સારણ જુઝારીની પેઠેં સર્વ સહે. તે સારણની કથા પાઠલા પદમાં કહી આવ્યા ઢીયેં, તે તેને માતાયેં કહી સાંજલાવી. તે માટે પારકું ધન લે તે સર્વ સહે. અનુક્રમેં તે સાજો થયો.

તેવરેં વલી ચોરી કરવા માંઝી. પુરોહિતને ઘેર સ્વાતર પાડ્યું. સાર ડચ્ચ કાઢ્યું. લાવીને માતાને આપ્યું. માતાયેં પૂછ્યું. રે વત્સ ! એ ધન તું ક્યાંથી લાવ્યો ? તે બોલ્યો, તહારેં એ ચિંતાનું શું કામ છે ? પણ લોકવાક્ય સાંજ

लीने मने कहेजे. प्रातःकाले नगरमां गइ पण कांइ माताने तेवी वातनी खबर पडी नही. त्यारें नगर बहार नीकलीने पणघटने मार्गे वेठी. क्षणेक थइ एटले पुरोहितनी पुत्री जल जरवा निमित्ते आवी, तेने कोइक स्त्रीयें पूढ्युं जे पुरोहितनुं घर चोर मूशी गयो, ए वात साची ठे ? ते बोली हा साची ठे. फरी पूढ्युं कांइ खुदि मली ? ते बोली महारा पितायें राजाने संनजाव्युं ठे, राजायें कोटवाल पण बोलाव्यो. एवा समयें धनसार नामा शेठ अने नापित ए वे जण कांइ कार्यविशेषें राजा पासे आव्या हता, त्यां शेठ बोल्या, एणें घणुं धन लीधुं ठे माटे प्रधान वस्त्र पहेरशे. ते वस्त्र महारे हाटें लेवा आवशे. तेम वली नापित बोव्यो, महारी पासे पण नख उत राववा सुंमन कराववा आवशे. त्यारें पकडीने तमने सोंपीशुं.

ए वात पुरोहितनी पुत्रीना मुखथी सांजलीने चोरनी माता घेर गइ. जेवुं सांजव्युं तेवुं पुत्रने कहुं. ते पण वाणियानो वेप करी नापितने घेर गयो. नापितें महोटुं आसन आप्युं, नख उतखा, वाणियानो वेप देखी ने नापितना मनमां घणो आनंद उपन्यो, विश्वास उपन्यो, तस्करसं झा गइ, चोरें पण उठती वेलायें कहुं के, कोइकने महारी साथें मोकलो तो तेने पैसा अपावुं. नापितें पोताना ठोकराने मोकव्यो, चोर धनसार शे ठेने हाटे गयो, शेठें आसन आप्युं ते उपर बेठो. शेठ बोल्या, शे प्रयोजनें आव्या. चोर बोव्यो, घणा अवल सुंदर वस्त्र देखाडो, शेठें वस्त्र देखाड्यां, ते मांथी प्रधान वस्त्र लेइने उठ्यो. शेठ बोल्या, एनुं मूढ्य कोण आपशे ? चोर बोव्यो, हुं इव्य लेइने हमणा आवुं तुं. त्यां सुधी आ ठोकराने मूकी जावुं तुं. शेठें कहुं सुखें जाउ. तेवारें चोर घेर गयो. वस्त्र माताने सोंप्या.

राजा बोव्यो एमज करो, ए वात मातायें पोताना पुत्रने कही ते सांज लीने ते चोर सार्थवाहनो वेष करीने नगर बहार नीकव्यो. सोदागर पासे आव्यो. सोदागरें आसन आप्पुं. फूल तंवोजादिक आपीने प्रतिपत्ति करी. कृणोक वातो करी सोदागरने पूठयुं, तमे नगर बहार केम उतखा ठो ? ते बोव्यो, अमारे इहां घर नथी. सहस्रमल्ल बोव्यो, महारे घेर केम नथी आवता ? आवो तो त्यां तमारा घोडापण वेचाओ. सोदागर बोव्यो, परघर प्रवेओ महारुं मन नथी चालतुं. ते बोव्यो, स नने घेर जवुं तेमां स नने शी शंका ? ए पोता ' घर जाणजो. अने ज्यां प्रेम थयो त्यां कपट शुं ? सोदागरें विचाखुं. अहो ! एनी महानुजावता ! अहो ! ए ' विशालचित्तपणुं ! अहो ! एनुं गिरुआपणुं ! हो ! एनुं गनीरपणुं ! अहो ! ए ' धीरपणुं, अहो ! एनुं विचक्षणतानुं वचन ! ते माटे एनी प्रार्थना जंग न थाय. एम विचारीने सोदागर बोव्यो, जे तमे कहो ते करीयें. ते बोव्यो, महारे घेर आवो. सोदागरें ते वचन मान्युं. तारें सह मल्ल आगलथी उठीने कामपताका वेच्याने घेर गयो. प्रथम तेनी दासीमली तेने कखुं. तहारी स्वामिनीने पूठ के, तमारुं घर महोटुं जाणीने सोदागर उतरवा इहे ठे. दासीयें वेच्याने पूठयुं. वेच्या पण लोनमां आवीने बोली सुखें आवो, तमारुं घर ठे. तेणें तेज वखतें घरनुं आंगणुं लींपी गुंपी चोखुं कखुं. सहस्रमल्ल पण सोदागरने तेडी लाव्यो. तेना घोडा वेच्याने आंगणे बंधाव्या.

कामपताका पासे गयो. तेणें आसन आप्पुं. पग धोवा पाणी लावी. सहस्रमल्ल बोव्यो. हमणां पग धोवानुं काम नथी. हुं हजी राजाने मव्यो नथी. महारी पासे आचूषण नथी. माटे कृणोकवार तमारां आचूषण आपो तो हुं राजाने मली आवुं. तेणीयें पण सोदागर जाणी आचूषण आप्यां. ते जइ सहस्रमल्ल पण सोदागर पासे गयो, अने कहेवा लाग्यो. हमणां रूडुं मुहूर्त ठे. तमारा घोडानुं स्वरूप कहेवा माटे शीघ्र राजा पासे जाउंहुं. माटे एक अवल घोडो आपो तो तरत जइ पहोचुं. सोदागरें पण घरधणी व्यवहारियो जाणी सुंदर घोडो आप्यो. ते घोडा उपर वेसी पोतानें घेर गयो. केटलिक बेला थइ तयारे वेच्याने शंका उपनी. तेणें सोदागरना माणसने पूठयुं. जे हजी सूधी सोदागर केम न आव्या ? ते बोव्यो, वारणे वेठा ठे. वेच्यायें तेनी पासे जइने पूठयुं के, सोदागर

तमे ठो ? ते वोढ्यो हा हुं हुं. वेज्या बोली. महारां आनूपण लेइ गयो ते कोण हतो ? सोदागर वोढ्यो. गुं ते घरधणी नही हतो ? वेज्या बोली, अहो मने मूसी महारां आनूपण लेइ गयो. सोदागर वोढ्यो, मने पण ठगीने महारां घोडो लेइ गयो ठे. पढी ते वेढु जण राजा पासे गया. राजाने सर्व व्यतिकर संज्ञाव्यो. राजा कोप्यो यको कोटवालने वालावीने तिर स्कार करी कहेतो हवो के, अरे ! पांच दिवसमां चोरने खोली काढो. कोटवालें ते वचन अंगीकार कछुं.

सहस्रमल्लें वली पण माताने कछुं. के लोकनी वातो सांजलीने मुजने कहो. तेणीयें पण सांजली आवीने पुत्रने कछुं. रे पुत्र ! आज कोट वालने, क्रोध करीने राजायें कछुं, कोटवालें पण वीहुं ठव्युं ठे. ते माटे सख राखीने काम करजे. ते वोढ्यो, तमे वीहो नही. जुठ गुं वने ठे ?

हवे ब्राह्मणनो वेप करीने नगरमध्ये पेठो. नमतां नमतां एक देवकु लने विपे कोटवालने जुवटें रमतो दीतो. चोरपण विप्रनेवेपे त्यांज वेठो. कोटवाल साथें रमवा लाग्यो. कोटवालें पोतानुं नामांकित मुझरत्न रम तां रमतां आप्युं. एणें पण साटे कांश्क आप्युं. एवामां राजानो द्वारपा ल आव्यो. तेणें आक्षेप करीने कोटवालने कछुं तमने राजा बोलावे ठे साटे शीघ्र चालो. कोटवाल तेनी साथें गयो. सहस्रमल्ल पण कोटवालने घेर गयो. कोटवालनी नार्यानि कछु. घरमां जे सार सार वस्तु होय ते आपो. ते बोली, तुजने कोणें मोकव्यो ठे ? ते वोढ्यो, कोटवालें मोकव्यो ठे. स्त्री बोली कोटवाल क्यां ठे ? ते वोढ्यो, तेने तो राजपुरुष बांधीने राजा पासे लेइ गया. त्यारें कोटवालें मने कानमां कछुं के, तमे महारे घेर जइने सार सार वस्तु बहार काढो, में निशानी मागी त्यारें मने पोता हुं मुझर आप्युं ठे, ते आ महारीपासे ठे. तमे जूथ्यो. ते जोइ तेणीयें पण प्रतीत आणीने सार सार ड्य आप्युं ते लेइने चोर पोताने घेर गयो.

केटलेक कालें कोटवाल घेर आव्यो नार्यायें पूढ्युं. केम मूकाणा ? कोटवाल वोढ्यो, केणें बांध्यो हतो, के जेथी तुं मूकवानुं पूढे ठे. स्त्री बो ली, राजायें बांध्यो हतो. कोटवाल वोढ्यो, तने कोणें कछु ? ते बोली, तमारा चाकरें कछुं. तेने तमे निशानीमां पोतानी मुझ आपी हती. ते नीशानीयें में घरमांथी सार सार ड्य आप्युं. कोटवाल वोढ्यो, में तो

कोइने मोकव्यो नथी. पण ने कोइक ठगी गयो देखाय ठे. पढी कोट वाल राजा पासे गयो. प्रणाम करीने विषादसहित हेवा लाग्यो, हे देव ! ते चोरें मने पण उग्यो. ते संबंधि सर्व वृत्तांत कहुं. त्पारें गर्व धरीने राजा बोव्यो, तमे सर्व बेठा रहो. हवे हुं पोतेंज एने खोजी काहुं बुं. जो आकाशमां जाओ थवा पातालमां जाओ अथवा स इमां पेसओ. ँ हओ त्यांथी लावीश. कोटवाल बोव्यो, तमे लावो एमां शो संदेह ठे !

चोरें पण माताने कहुं. के लोकवात सांजलीने ने कहो. तेणें पण सांजली आवीने पुत्रने कहुं. रे वत्स ! हवे तहारा प्राणनो पण संशय ठे. कारण के, राजा कोप्यो ठे ते पोतें प्रतिज्ञा करीने नीकलओ. चोरें पण गर्वसहित कोट उंची करीने माताने कहुं. हे 'बे ! तमे अंशमात्र पण नय राखओ नही. सह मछ ' साहस कोइ उपाडी शके एबुं नथी.

पढी ब्रा एनो वेष करीने राते राजद्वारे गयो, द्वारपालने कहुं. राजा ने जइने कहो ' , विज्ञानमां घणो मा ो एवो एक देशांतरथी अंगमर्द नियो ब्रा ए बारणो आय्यो ठे. तेणें पण जइराजाने कहुं. राजा बोव्यो, एने रूडी रीतें महारीपासें मोकलो. पोलीयें जइने तेने मोकव्यो. राजा ' अंगमर्दन करवा मांमहुं. राजानां आचरण लैइने एक स्थानके मूक्यां. राजाने उंध आवी गइ, त्पारें रूडी रीतें सूता जाणीने आचरण उपाडी बाहार नीकव्यो. अंगमर्दनियो जाणीने कोइयें निवा ो पण नही. तेथी कुसलें पोताने घेर गयो. प्रजाते राजा जाग्यो, त्पारें ' गमर्दनियाने दीठो नही. तथा आनूषण पण न दीठो. त्पारें राजा ' मन विलखुं थ '. आमण डुमणो थको राजा प्रजात ' कृत्य करीने आस्थान सजामां आवी वेठो. सामंत मंत्री प्र ख कचेरी मली. मंत्रीश्वरें पूठयुं हे राजन् ! तमे आमण डुमणा केम देखाउं ठे ? राजायें यथार्थ वात कही दीधी. मंत्री बोव्यो, ए कोइ गुप्त खबर काहाडनार धणी देखाय ठे. ए चोरनी मालम पडती नथी. ते माटे कोइ बीजो उपाय करीयें. राजा बोव्यो, शो उपाय ? मंत्री बोव्यो, सर्व पाखंमीने अ क्रमें बोलावीयें. पढी मंत्रें करीने अथवा होरायें करीने अथवा केवलिकायें ज्योतिष ग्रंथ करीने तेओ चोरनी शोध करओ. पढी आपणने आवी कहे ओ. राजा बोव्यो, एमज करो.

मंत्रियें पण जिनघंदन नामें श्वेतावर निने बोलाव्या. ते नि पण

समृद्ध नामें श्रावकना जिनरक्षित नामें पुत्र ठे, तेने सार्थे लेइने राजा पासे आब्या ॥ यतः ॥ जीवदया दइयाइं, निच्चंचि य समवगूढदेहाणं ॥ अरिहंताणं पणमिमो, तिहुअणसुपइच्छिअजसाणं ॥ १ ॥ एम तीर्थकर ने प्रणाम करीने पढी राजायें आपेला आसननी उपर वेठा. मंत्रीश्वरे मुनिने कहुं, चोर गूढ आचारनो धणी ठे. नगरने ठगे ठे. ते माटे तमारी केवलिकायें निर्धार करी देखाडो. मुनि बोल्या, ए आचार मुनिनो नथी. प्रधान बोव्यो ए तमने अकल्प ठे तो पण राजाने वचने करो. एटले जिनरक्षित श्रावक बोव्यो, में केवलिकानो अन्यास कखो ठे. माटे जे कहो ठो ते जोइने कहीश. मंत्री बोव्यो, अमारे चोर मदयानुं प्रयोजन ठे, माटे तमारे जोइयें एम करो. ते सांजली जिनरक्षितें पाननुं बीडुं ली धुं. राजायें तेने विसर्ज्यो. ते पोताने ठेकाणे गयो. ए वात चोरें जाणी के, मने जिनरक्षित केवलिकायें जाणगे. त्यारें ते चोर, कपट श्रावक थइ, श्वेतव पहेरी, धोतीनुं उत्तरासंग करी फलनी ठावडी हाथमां राखी, अ नुक्रमें चैत्यवंदना करतो, श्रीमहावीरस्वामीने देहेरे गयो, त्यां जिनरक्षित पण बेठा ठे. ते चोरने विधिपूर्वक चैत्यवंदना करतो जिनरक्षितें दीठो. त्यारें साधर्मिकना रागें जिनरक्षित बोल्या, हे महानाग ! तमें क्यांथी आब्या ? कोण ठो ? क्यां जशो ? ते बाव्यो, चंपानो वासी जिनदास नामें श्रावक हुं, दीक्षा लेवानो निश्चय करीने तीर्थयात्रा करवा नीकव्यो हुं. तमे पण सिद्धाचलजी, गिरनारजी, समेतशिखरजी, मथुरा, आयोध्या, तट्ट शिला, कलि मजी ने बीजां पण घणां चैत्योने वंदना करो. जिनरक्षितें पण त्यां बेठा नक्तियें करीने चैत्य वांद्या. पढी ते चोरनी प्रशंसा करी कहुं के, धन्य ठे तमने. जे माटे तमारा एवा उत्तम परिणाम होवाथी म प्यनो नव लेखे कखो. आज हवे तमे महारा घर चैत्य वांदो.

कपटी श्रावकें पण चैत्य वांद्या. पढी नीकलतां थकां जिनरक्षितें तेने नोजननी निमंत्रणा करी, ते बोव्यो ए घटे नही, जिनरक्षित बोव्या, म हारा जीवने शाता उपजावो तो, नोजन करवा रहो. चोर बोव्यो, ननुं, तमे कहो ठो, तो नोजन करी, पढी परम विनयथी नोजन कखुं. व ली जिनरक्षित बोव्या, ज्यांसूधी इहां रहो, त्यांसूधी नोजन महारे घेर करजो. हे महानाग ! आ घर तमारुं ठे. मेतो रखवाला ठीयें. चोरें पण

तेनुं वचन मान्युं. रात पडी त्यारें जिनरक्षित बोव्यो, तमे आज महारें घेर सुउं. एम कहिने घरमां ढोलीयो दे ाव्यो. अने हुं के, आज रात्रें चोरनी खबर काहाडवा सारुं महारे मंत्र जाप करवो ठे, जे माटे राजा नी आझा केम उलंघाय ? चोर बोव्यो, तमारा मनोरथ सिद्ध थाउं. पढी जिनरक्षित जाप करवा बेठा, सर्व परिजन सूता, अवसर पामीने कपट श्रावक घर ' सार मूसीने नागो. वहाणुं वायुं, त्यारें जोयुं तो घर ' सार सर्व छेइ गयो दीगो. ते जिनरक्षितें राजाने संजलाव्युं के, कोइ धूतारें म हारुं घर सर्व मूस्युं, ते संबन्धी सर्व वृत्तांत कहुं. राजाये मंत्रीने कहुं के, एने विसर्जन करो, ए दुःखीयानी केवलीकार्यें सखुं. मंत्रियें तेने विसर्ज्यो.

वली मंत्री बोव्यो के, हवे दिगंबरने बोलावो, राजायें कहुं सुखें बोलावो. मंत्रियें पण विमलकीर्त्ति नामें दिगंबरने बोलाव्यो. ते राजा पासे ाव्यो ते पण परमेश्वरने नमस्कार करीने बेगो. राजायें तेने प्रणाम कख्यो. मंत्रियें कहुं, हे जगवन् ! तमारी केवलिका जोइने राजाने, चोर प्रकट करी आपो. तेणें कहुं अमे रात्रे निरुपण करीने कहीशुं. राजायें तेने सन्मान देइ विसर्जन क ो, ते पोताने स्थानके गयो. चोरें पण ते वात जाणी, विमलकीर्त्ति पासे जइ वंदन करीने "धम्मबुद्धि होउ" एवुं कहुं. तेने ऋषियें पूठ्युं. तमे क्यांथी आव्या ? ते बोव्यो, हुं श्रीपुरपाटणथी ाव्यो हुं, संसारना जयथी उद्देग पा ो हुं, तमारी पासे दीक्षा लेवा ' मन ठे. त्या रें ऋषि बोव्या, तमे केटलाएक दिवस ठात्रपणें रहो. ते वचन तेणें अंगीकार कहुं. ऋषियें पण तेने कोइ रासल नामें पोताना पूर्वला ठात्रने जलाव्यो. अने कहुं के, ए तमारो लघु जाइ ठे. एनी सार्थें प्रीतिथी वर्त्तजो. ते बोव्यो, जे आप आझा करो ते महारे प्रमाण ठे. पढी रात पडी. विमलकीर्त्ति एकांते केवलिका जोवा बेगो, बेहु ठात्र मठमां सूता, पढी मूल ठात्रने निडाधीन थयेलो जाणीने ते चोर नासी गयो. प्रजातें रासल ठात्र उठयो, त्यारें लघुजाइने दीगो नही, तेणे ऋषिने जइ कहुं के, हे जगवन् ! ठात्र देखातो नथी, ऋषिपण शंका पामीने मठमां आव्यो. रासलने कहु. तुं आपणुं मठ रूडीरीतें जो, ते पण मठ जोइने बोव्यो, हे जगवन् ! औपधनी वर्त्तिका, जोगपट्टो, केवलिका अने पुस्तक प्रमुख सर्व देखातां नथी. ऋषि बोव्या, मूश्या, जाइ मूश्या. हवे कर्ममल पींढी लावो. तो कोटवा

जने संजलाबुं. ठात्र कमंमल पीठी जोइने आब्यो. अने कहुं हे जगवन् ! कमंमल पण नथी. अने पींठी पण नथी. रुषि बोल्या. एणें आपणने व गोव्या, जेमाटे आपणो लिंग पण ए मूर्ख लेइ गयो. ठात्र बोव्यो, श्रीशांतिनाथ पूज्य तमने प्रसन्न थाउं, आपणें वली वीजुं उपकरण करी लेहुं. वली ते ऋषीश्वर, एकाग्र चित्त करीने ऋणोक पठी बोव्यो. अहो हो कष्ट ! रे कष्ट ! एम कहेतां मूर्खा आवी गइ, पठी मौन रह्यो, त्यारें ठात्र, विनय करी हाथ जोडीने पूठवा लाग्यो. हे जगवन् ! प्रसाद करीने कहो के, तमे आवडो खेद करो ठो तो वली वीजुं पण कांइ लेइ गयो ठे के हुं ? पठी जे वारें चेतना पाय्यो, तेवारें रुषि बोव्यो, रे रासल ! औपधने निमित्तें वीश सोनैया राख्या हता, ते पण लइ गयो, ए धन हरतां पापीयें अमारुं कांइ न मूक्युं. ते सांजलीने ठात्रें पण गुरुनो खेद उतारवा माटे परिग्रहनी गाथानो अर्थ पूठयो. रुषि बोव्यो, हे वत्स ! तें रूडो उपयोग दीधो के, जे अकी में विषाद मूक्यो, हवे राजद्वारे जउं बुं. त्यारें ठात्र बोव्यो, राजाने पूजाना जाजन थाउं, जगवती चक्रेसरी तमारुं सांनिध्य करो. पठी दिगंबर राजा पासे गयो, राजायें वंदन सन्मान कहुं, आसन आय्युं, त्यां वेग. मंत्री बोल्या, हे जगवन् ! तमारी केवलिकानो ए कल्प ठे के, कमंमल अने पींठी विना पण राजद्वारे जउं ? रुषि बोल्या हे प्रधान, ए पापीनो ह्य थाउं, मने पण ते पापीयें उग्यो, कमंमल अने पींठी पण लेइ गयो, तेमज पोथीपानां पण सर्व लेइ गयो. त्यारें मंत्री बोव्यो, केवलिका तो अमने कहो. ते बोव्यो, हे प्रधान ! अमारी केवलीकापण ते लेइ गयो. ते सांजली राजायें कहुं हे प्रधान एमने वहेला विसर्जन करो, मंत्रियें पण तेमने विसर्जन कखा, ते पोताने ठेकाणें गया.

हवे चौद विद्यानो पारगामी नारायण नामें ब्राह्मण ठे तेने प्रधाने तेज्या, तेपण राजा पासे आब्यो ॥ यतः ॥ कमलासणो वेअ हो, चउवयणो प उमगस समवन्नो ॥ सचराचरविस्सपिया, पयावइ जयई पयडो ॥ १ ॥ एम ब्रा एने नमस्कार करीने आसने बेठो. मंत्रियें कहुं तमारी विद्यायें तस्कर खोलीने राजाने बतावो, ब्रा एणें कहुं, प्रातःकाले कहीश राजायें तेने सन्मान देइ विसज्यो, ते पोताने ठेकाणो गयो. हवे माताने मुखें व्यतिकर सांजलीने सहस्रमल्ल पण, बटुआनो वेष करीने नारायण नटने घेर आ

व्यो, जट्टने पगे लाग्यो. नारायणें पूठयुं तुं क्यांथी आव्यो, ते बोव्यो हुं । निनगरीनो वा नि दिजा नामें विप्र बुं, ते तमारी पासे वेद नणवा आव्यो हुं. नारायण बोव्यो, मने त्यां कोइ उलखे ठे ? त र बोव्यो तम ने त्यां घेर घेर सर्व कोइ उलखे ठे, तमारी प्रसिद्धता सांजलीने मने पण आववा न थयुं, ते टे आदर रीने आव्यो हुं. विप्र बोव्यो, तुं बीजे ठेकाणे जइश नही, ने वेदनो पारगामी करीश. सहस्रमहें कहुं, हुं परमाणु रखो हुं टे मने पार उ रो. एम कही पगें लाग्यो, रात्र पडी त्यारें । एणें कहुं तुं घरमां इ रहेजे, तो प्रयोजन वरें बीजे ठेकाणे रहीश. पडी रात्रे बीजे पहोरे ज्यारें सर्व निशमां आव्या, त्यारें घरमांथी सार डव्य जेइने सह मह नारी गयो. प्रातः ल थयो त्यारें लूटाणा, जाइ लूटाणा ! एवो शब्द घरना माणसें क १०. ते पोकार सांजलीने ब्रा ए पण त्यां आव्यो ते राजानी पासे जइने पोकार करी कहेवा लाग्यो, के हे हाराज ! महारुं घर धूतारो लूटी गयो. ते सांजली राजायें तेने विस र्जन क १०, ते पोताने ठेकाणे गयो.

तेवार पडी राजाये शिवधर्मी शिवधर्मेना आचार्यने बोलाव्यो. ते रा जानी सनामां आव्यो ॥ यतः ॥ केलासकयनिवासं, एगगवं चंदसे हरं सुदहं ॥ गंगागोरीस गम, प दियमणसं सिवं नमिमो ॥ १ ॥ ए रीतें महादेवने नमस्कार करीने बेठो. नि बोव्यो, हे जगवन् ! अलक्ष थको चोर नगर मूसे ठे, तेने ारी केवलिकायें प्रगट करो. शिवधर्मी बोव्यो, प्रजाते जाणी . राजायें तेने सत्कार करी विसज्यो, ते पोताने ठे काणे गयो, ए वात जाणीने “ते सह मह पण शिवधर्मी पासे गयो. त्यां उ नमः शिवाय” एम कहीने बोव्यो, हे जगवन् ! हुं तमारा व्रतने योग्य हुं, तो कालविलंब न करो, मने दीक्षा द्यो. तेणें पण अघोरशिव प्र ख चेलाने पूठयुं. चेलायें कहुं, हे जगवन् ! एने शीघ्र दीक्षा द्यो. जेमाटे “धर्मस्य रिता गतिरिति वचनात्” त्यारें तेणे ते चेलाने दीक्षा दीधी. रात्रिस मये केवलिका जोवाने शिवधर्मी एकांते बेठो, ते चोर पण चेलानी साथें सूतो. रात्रें मठ मूशीने नाठो. प्रजाते जाण्युं त्यारें शिवधर्मी राजा पासे पो कार करवा गयो, हे राजन् ! केवलिका महारे माथे पडी, तेने मंत्रियें पूठ्युं, केम ? तेवारें ते बोव्यो, केवलिका टे मठ मूकीने हुं एकांते जइ सूतो.

एवामां कोऽक तस्कर धूतारो मठ मूशीने नाशी गयो, राजायें कहुं एने पण विसर्जन करो, प्रधानें तेने काढी मूक्यो. ते पोताने ठेकाणे गयो.

हवे बौद्धमतनो धणी मंजुसिरि नामें निहुने बोलाव्यो, ते पण आव्यो. पोताना बुद्धदेवने नमस्कार करी वेगो. मंत्रियें कहुं तमारी केवलिका जोऽने गूढ चोरने जाणीने राजाने कहो, ते बोव्यो, प्रजाते निश्चय कहीशुं. राजायें सत्कार दीधो, ते पोताने ठेकाणे गयो. सहस्रमह्वें पण एव तांत जाणुं, तयारें बौद्धना श्रावकनो वेप कख्यो. मंजुसिरिने विहारस्था ने जइ वंदना करी. मंजुसिरियें पूठुं, हे श्रावक ! तमे क्यांथी आव्या ? ते बोव्यो, हुं दक्षिण पंथथी आव्यो तुं, हे जगवन् ! महारा उपर उपगार करो, जे माटे आज सर्व निहुने नोजन महारे घेर आपवुं ठे. मंजुसिरी बोव्यो, तमे परदेशी ठो, तमारा घर नथी, माटे केम करशो ? ते बोव्यो. इहांज रहीने करीश. ते वचन मंजुसिरियें कवूल कहुं. तेणें पण वजार मांथी मोदक मांमा प्रमुख लावीने यथाइहायें सर्वने नोजन कराव्युं. स हु ते श्रावक उपर प्रसन्न थया, विश्वास पास्या, मंजुसिरितो एकांते केवलिका जोवा वेगो, बीजा निहुयें ते श्रावकने पूठुं, तमे क्यां सइ रहे शो ? ते बोव्यो, तमारां चरणकमले निडा लइश, निहुयें कहुं, सुखें सइ रहो. पठी रात्रीने समयें ते तस्कर विहार मूशी नाशि गयो. विहार मूश्यो जाणीने निहु सर्व खेद पास्या, तेणें मंजुसिरीने कहुं, ते पण राजा पासे जइ खेदसहित बोलवा लाग्यो, हे महाराज ! धूतारो विहार मूशी गयो. ए हाथ केम आवे ? राजा बोव्या, एने पण विसर्जन करो, मंत्रियें तेने विसर्ज्यो.

हवे कपिलनो नक्तिवंतो परमहंस नामा कापिलने बोलाव्यो, ते तत्काल राजा पासे आव्यो. मंत्रियें कहुं, तमे तमारी केवलिकायें चोरनी खबर राजाने बतावो. परमहंस बोव्यो, प्रजाते कहीशुं. राजायें तेने आदर देऽने विसर्ज्यो, ते वात चोरें सांजली, चोर पण परम हंसनो सेवक थइ तेनी पासे गयो, तेने बे गदियाणा सुवर्णें पूज्यो, पगे पज्यो, गोष्ठी करवा मांमी, चोर बोव्यो, हे जगवन् ! मुजने ध्यानतुं स्वरूप कहो, ते बोव्यो, तमे प्रथम अन्यासी ठो, माटे महारो हंसनामा शिष्य ठे तेनी पासे अन्यास करो, चोर तेनी पासे गयो. तेने हंसें कहुं, रात्रे ध्यानमां निपुण थइयें. चोर बोव्यो, जो एम ठे तो, हुं रात्रे इहांज रहीश. हंस बोव्यो रूडुं. पठी ज्या

रें रात पडी त्यारें परमहंसतो एकांते केवलिका जोवा बेठो. चोर पण हं
पासे ध्याननो लेश मात्र शीखीने सूइ गयो. पढी सहु कोइ सूइ रह्या एटले
आश्रम मूशीने चोर जतो रह्यो. सूर्य उग्यो एटले हंसें आश्रममां कांइ
दीतुं नही. त्यारें परमहंसने जइ सज्जलाव्युं. तेणें पण राजाने कहुं, हे रा
जन् ! महारा आश्रमने गूढ चरित्रनो धणी चोर जुंटी गयो, माटे अमारी
सार संजाल करो. मंत्रि बोळ्यो, तमे जइने पोतानुं स्थानक शोजावो, जा
तुं बोलशो नही. एम सांजली ते पण पोताने ठेकाणे गयो.

हवे सुरप्रिय नामे नासि कवादी पारखंमीने बोलाव्यो. ते राजा पासे
आव्यो. ते बृहस्पति नामे पोताना देवने नमीने बेठो. मंत्रि बोळ्यो, त
मे तमारा ज्ञानें करी गूढ चरित्रवंत चोरने शोधीने कहो. ते बोळ्यो, प्रजा
ते एनो निश्चय करीश. तेने प्रधानें विसर्ज्यो थको पोताने ठेकाणे गयो.
ए व्यतिकर सहस्रमल्लें जाण्यो त्यारें ते गणिकावाडे गयो. त्यां प्रथम
यौवन वयमां वर्त्तती, परम रूपवंती, अद्भुत वेषनी धरनारी, जाणे कंदर्प
नी राजधानीज होय नहि !!! एवी अनंगसुंदरी नामें एक गणिका पासें
जइ कर्पूरसहित तंबोज आप्युं. वेण्याने कहुं, जो महारुं कार्य साधे तो हुं
तुज्जने दश दीनार अने अवल प्रधान व आपुं. ते वात सांजली वेण्यायें
कहुं सारुं, त्यारें चोर बोळ्यो, आज तुं कांइ बोलीश नही, जे हुं कहुं ते
मौनपणें करजे. ते वेण्यायें अंगीकार कहुं, तेवारें वेण्याने जेइने सुरप्रिय
पासे गयो. तेने नमस्कार करीने कहेतो हवो के, हे जगवन् ! ए महारी जगि
नीठे. ते नासि क मतमां वासित ठे, माटे तमारे हाथें दीक्षा लेवा इहे ठे.
सुरप्रिय बोळ्यो, व सारी वात, पण अमारी दीक्षानो ए आचार ठे के,
प्रथम दीक्षा लीधी एटले पोताने हाथें एक पशु मारवो, मदिरा पीवी,
महारा साथें एक जाजनमां वेसी नोजन करवुं, जाइने पण धणीनी न
जरें जोवो, चोर बोळ्यो, ए सर्व करजो, वेण्यायें पण तेमज कहुं. रात्री
पडी त्यारें सुरप्रियें धूर्त्तने कहुं. महारे तो कोइ प्रयोजन वजें एकांते सू
वुं ठे. माटे ए तहारी जगिनीने जइ तमे सहु महारा शिष्य साथें मदिरा
पान करो. धूर्त्त बोळ्यो, हे गुरु ! जे आप आज्ञा करो ते प्रमाण. सुरप्रिय
एकांते बेठो, तेणें पण मदिरापान प्रकट कहुं, अनंगसुंदरीने वचमां वेसा
डी ते पण घणा विकार प्रकट करती मदिरापान करती हवी, एम स ये

मदिरा पीधी, तेनी चेतना नाही, विसंस्थल केश थया, सहु धरतीये पड्या, चोरें अवसर जाणीने सर्व सार लीधुं, सर्वनां वस्त्र पण लीधां, सर्वने यथाजात एटले जेवा माताना उदरथी जन्म्या तेवा करीने नागे, पोताने घेर गयो. प्रजात थयो एटले सर्वनो मद उतख्यो, सहुये उठ्या. ते मांहो मांहे लाज पामता मठमां पेठा. सहुयें वेश्याने पूठ्युं, ए तहारो जाइ ह तो के ? वेश्या बोली ए महारो जाइ न हतो, सहुयें सुरप्रियने वात कही, सुरप्रियें राजा पासे जइ पोकार कखो के, हे राजन् ! चोरें महारो मठतो लूंढ्योज, पण महारो सर्व परिवार नग्न करीने गयो. माटे ए कोइ क महा धूतारो तस्कर ठे. राजा लगारेक हसीने बोल्या. रे मंत्री ! ए चोर धूतारें अमने एटलो तो गुण कखो के, अमारा वस्त्र लेइ गयो नही!!! ए नास्तिकाचार्य पण करुणा उपजे एवो विलाप करे ठे, माटे एने काढी मूको, ए दुःखीनां वचन सांजलवें सखुं, प्रधानें पण सुरप्रियने विसर्ज्यो, ते पोताने ठेकाणे गयो. ए रीतें ठे दर्शनना ज्ञाननो अहंकार मदीं नांख्यो. एवुं घर नथी, अथवा एवुं राजकुल नथी, अथवा एवुं देवकुल नथी के, जेने ए धूर्तें कपटक्रिया करीने नथी लूट्युं ! हवे राजा महा राज विपादवंत थयो, मंत्रीनी बुद्धि पण एमां न चाली, पांखंमी सर्वने ते धूर्तें विलखा कखा, तेमज घणा जीवोनो संहार पण करे, यथा इहा ये पर लियो पण जोगवे, ते निर्दय पापीनी जूवाइनो तो पारज नही. ए रीतें तेनो काल जाय ठे. पण ते मायावी मूढ चरित्रवत राजा प्रमुख को इना हाथमां न आवे. नरक प्रायोग्य तीव्र कर्मनां आचरण करतो कर्म बांधे.

एवा अवसरने विषे ग्रामा ग्रामे विहार करतां सुविशुद्ध नामें केवली जगवान त्यां पधाख्या. राजा वंदना करवा गयो, नगरना लोक पण वंदना करवा गया, ते चोर पण घणा लोक जेगा मद्या जाणीने चोरी करवाने परिणामें गुटिका प्रयोगें वेष फेरवीने त्यां आव्यो. केवली जगवानें पण धर्मदेशना दीधी. ते आवी रीतें केः—प्राणीनी हिंसाथी, पारकी चोरी करवाथी, महा कडुआ विपाक आवे. इत्यादिक धर्मदेशना दीधी. ते सांजलीने कोइ समकित, कोइ देशविरति, कोइक जडकजावी इत्यादिक अंगीकार करीने सर्व पर्षदा पोताने ठेकाणे गइ. सहस्रमह्न त्यां रीते, केवलीने वंदना करीने कहेवा लाग्यो के, हे जगवन् ! एवुं कोइ कुकर्म नथी के,

જે મેં નથી કું ! મેં અથોર પાપ કહ્યાં છે. હવે તમારાં વચન સાંજનીને સંસારવાસ થકી મહારું મન વિરમ્યું છે. મહારામાં યોગ્યતા હોય તો મુઝ ને જૈનદીક્ષા દેશ્ને અનુગ્રહ કરો. કેવલી બોલ્યા, હે દેવાણુપ્પિય ! નિર્વિગ્ન થાઉં, પ્રતિબંધ ન કરો, પણ આગલથી મન વચન કાયાના યોગની શુદ્ધિ કરો, આત્મા નિર્મલ કરો, પઠી નિઃશલ્ય થઈને દીક્ષા લ્યો. સહસ્રમદ્ધ બોલ્યો, હે જગવન્ ! મહા હુષ્ટકર્મનો કર્તા હું બું, હંહાનો રાજા મહારી ઉપર ઘણો દ્રેષી છે, તે માટે બીજે ઠામે જઈને દીક્ષા લેવું. કેવલી બોલ્યા, રે જહ ! તું બીહીક ન કરીશ, પ્રજાતે રાજા વંદના કરવા આવે, ત્યારે તું હંહાં વજે, સર્વ રૂઢું થશે, એમ સાંજની પ્રમાણ કરી તે ચોર પોતાને ઘેર ગયો.

પ્રજાતે રાજા કેવલીને વંદના કરવા આવ્યા, નગરના લોક પણ વંદના કરવા આવ્યા, સહ મદ્ધ પણ આવીને કેવલી પાસે બેઠો, ધર્મદેશના પ્રારંજી, અનેક જીવોના અતીત અનાગત વર્તમાન કાલના સંદેહ ઠેથ્યા. રાજાયેં કેવલી જગવાનને પૂછ્યું, હે જગવન્ ! તે ચોર કોણ હતો ? અને હમણાં તે ક્યાં છે ? કેવલી બોલ્યા, હે રાજન્ ! તે મહારી પાસે બેઠો છે. પણ તે ઉપર દ્રેષ કરવો નહીં. જે કારણ માટે એનું મન હવે કુકર્મ થકી નિવર્ત્યું છે; કર્મરૂપ પર્વતનું ઝન્મૂલન કરવાને વજ્રાગ્નિ સરખું એવું જે ચારિત્ર તે લેવાના એના પરિણામ થયા છે, તે માટે હે મહારાજ ! એ મોહનું અંગ પામ્યો, તેને સાહાય્ય કરવું ઘટે છે. રાજા બોલ્યો, આપેં જે આજ્ઞા કરી તે પ્રમાણ. પઠી રાજાને તેડીને સહસ્રમદ્ધ પોતાને ઘેર આવ્યો. જે ધન ચોચું હતું તે સર્વ ઝલજાવીને ધણી ધણીને આપ્યું, રાજાયેં દીક્ષાનો મહોત્સવ કહ્યો, સહસ્રમદ્ધેં કેવલી પાસે ચારિત્ર લીધું, સહસ્રમદ્ધની માતાયેં પણ ચારિત્ર લીધું, પ્રથમ દિવસેજ કેવલી પાસે અનિગ્રહ કહ્યો કે, મહારે જાવ િવ સૂધી માસ માસસખમણે પારણું કરવું. ગુરુયેં તેની ઘણી પ્રશંસા કરી. સહસ્રમદ્ધેં પણ ગ્રહણ તથા આસેવન શિક્ષા ગ્રહણ કરીને પાંચ સમિતેં સમિતા ત્રણ ગુપ્તિયેં ગુપ્તા, મુનિરાજ થયા. કોઈ કાલે એક માસ, કોઈ કાલે બે માસ, કોઈ અવસરે ત્રણ માસ, કોઈ સમયે ચાર માસ, કોઈ વેલા પાંચ માસ અને કોઈ વેલા ષ માસ, એમ હુકર તપસ્યા કરતાં અનેક વર્ષ વહી ગયાં, હર્ગતિ નિવંધનકર્મ ક્ષપિતપ્રાયેં થયું, કોઈકવેલા શુજ અધ્યવસાય ઝલસ્યાં, તેથી ક્ષપકથ્રેણી માંમી, અપૂર્વકરણ કહ્યું. અનુક્રમેં અવેદી

यथा. पठी मोहक्षय यथो, एटले क्षीणमोही यथा. त्यां ज्ञानावरणाया
दिक कर्म क्षय करीने केवलज्ञान पास्या. केटलो एक काल केवल पर्यायें
विचरीने योग निरोध करी, शैलेशीकरणे सकलकर्म क्षय करीने मोक्षे गया.
इति सहस्रमद्य कथा. जे माटे एमां बीजी घणीये कला हती, तथापि जो
धर्मनी कला न आवी होत, तो दुर्गतिये जात. अने जो धर्मकला आवी,
तो सिद्धि वया. माटे धर्मनी कला ते सर्वकलाने जीतनारी ठे ॥

हवें बीजा पदनो अर्थ कहे ठे. “ सद्वा कदा धम्मकदा जिणाई (स
द्वा कदा के०) सर्व कथामां (धम्मकदा के०) धर्मनी कथा (जिणाई
के०) जितनारी ठे. एटले ए अर्थ के, स्त्रीकथा, जक्तकथा, राजकथा
अने देशकथा प्रमुख अनेक जातनी कथाउं ठे, पण ते सर्व कथाउंने ध
र्मकथा ते चीतारानी पुत्रीनी पेटें जितनारी जाणवी. ते कथा कहे ठे.

जंबुद्वीपना जरत क्षेत्रने विपे वसंतपुर नगरमां शत्रुमर्दन नामें राजा
राज्य करे ठे. एकदा राजसजायें वेठां एक बटुक आव्यो. राजायें तेने
आसन आप्युं. ते उपर बेठा देश देशनो फरनार जाणीने राजायें पूछुं, रे
विप्र ! बीजा राजानी पासे वस्तु होय तेथी महारी पासें जे वस्तु ओढी
होय ते कहो. ते सांजलीने तेणें पण घणा महापणें उत्तर वाढ्यो के, हे
राजन् ! बीजा राजानी वाततो वेगली रहो, पण इंडने एक उच्चैःश्रवा अ
श्व ठे. तथा एक ऐरावण हाथी ठे. अने तहारे तो अनेक हाथी घोडा
ठे. महादेवने एक वृषज ठे अने तहारे तो लाखो गमे वृषज ठे. कृष्णने
पण एकज लक्ष्मी ठे. अने तहारे तो अनेक लक्ष्मी ठे. कंदर्पने रति अ
ने प्रीति ए बे स्त्रीयो ठे, अने तहारे तो अनेक स्त्रीयो ठे. स्वर्गमां एकज
कामधेनु ठे, अने तहारे तो क्रोडोगमे ठे. राजा बोळ्यो, रे बटुक ! तने
महारी प्रशंसा करवा बोळाव्यो नथी. माटे जे पूछुं ते कहे. त्यारे बटुक
बोळ्यो, हे राजन् ! तमारे सर्व ठे पण एक चित्रसजा नथी के, जे देखी स
जालोकनां चित्त रीजे. ते सांजलीने बटुकने विसर्जन करी, चित्रकारने बो
लावी, सद्दुने चित्र करवाने जीतना नाग करी वहेची आप्या.

एवामां एक चित्रांगद नामें चितारो इव्यरहित अने वयें घरडो एक
लो ठे तेने एक अनंगसुंदरी नामें महारूपवंती पुत्री ठे. ते निरंतर पिताने
काजे जमवासारु जातुं लेइ आवे. एक दिवस राजपंथमां जातुं लेइने आ

वे ठे, एवामां राजा पण घोडो दोडावतो सामो आवे ठे. त्थारें रखे मने घोडो मारे ! एम विचारी घणो य करीने ते पुत्रीपण चित्र नाये आवी. जा ' कीने एकांते रही. एटले तेनो बाप कार्यचिंताने अर्थे बहार गयो. ते कन्याने पण बीजुं काम नथी, तेथी जीतने विषे एक मोर ' पींढुं चितखुं.

एवा अवसरने विषे राजा चित्रसजा जोवा आव्यो. चितारानां चित्र जोतां चितारानी मरीयें चितरेलुं मोर ' पींढुं देखीने विचारवा लाग्यो.

हो ! ए केवुं मनोहर ठे ? एम विचारीने हार्थे लेवा गयो. राजा नखें डायो, एटले चितारी ताली कूटी हसीने कहेवा लागी. हे राजन ! मूर्ख ना त्रण पाश्यानो मांचो हतो, तेमां चोथो पाश्या तमे थया. राजा बोव्यो, रे गी ! त्रण पाश्या तें कया कळ्या ठे ? के, जेनीसार्थे हुं चोथो थयो !! ते बोली. एकतो ते मूर्खनो शिरोमणी, के लोकें संकीर्ण राजमार्गे घोडो दोडावतो आवतो हतो. बीजो मूर्ख महारो बाप ठे. जे निरंतर नोजन आवे ते वेलायें निहारने अर्थे जाय. त्रीजो ते मूर्ख के, जेने घणा दीकरा हता तेने अने महारा बापने बरावर जग्या चितरवाने वहेंची आपी. अने चोथा तमने जाण्या के, जे इहां पींढु सत्य के, असत्य समज्या विना ते लेवा गया. राजा पण विस्मय पामी विचारवा लाग्यो. अहो ! चितारानी दी करीयें त्रण मूर्खना जेवो चोथो मनेज गण्यो ? अहो ! एनी मतिनो घणो विलास ! अहो ! वचन विलास ! अहो ! रूपनी अद्भुतता ! माटे महारे एने परणवी ॥ यतः ॥ बालादपि हितं ग्राह्य, ममेध्यादपि कांचनम् ॥ नीचादप्युत्तमां विद्यां, गिरत्नं दुः लादपि ॥१॥ पढी ते चिताराने प्रार्थना करीने राजा परणतो हवो. ते स्त्रीने जुदो आवास आप्यो. त्यां सुखें वसे ठे.

एकदा चितारीने घेर वारो आव्याथी संख्याकर्म करी तेने घेर गयो. ढोलीयें वेतो. एवामां चितारीयें दासीसार्थे संकेत कखो ठे, ते दासीयें चितारीने पूछुं, हे स्वामिनि ! रात्री महोटी ठे. राजा जागे ठे. ते माटे मन विनोदने माटे कोशक कथा कहो. राणी बोली, राजाने निज्ञानो जंग थाय, माटे कथा कहेवी युक्त नथी. राजा उंध्या पढी कही . राजायें विचाखुं के, महारी लाजे ए नहि बोले. माटे कपटनिज्ञा करुं. एम विचारीने कपटनिज्ञा करवा लाग्यो. त्यार पढी राणी बोली.

कोशक गामने विषे उत्तम गुणवंत शेर वसे ठे. तेने यौवनवती एक क

न्या ठे. तेनो बाप, तथा चाइ तथा माता ए त्रण जएँ अणजाणते जूदे जूदे ठेकाणे विवाह कखो. लग्न माटे जे दिवस ठराव्यो हतो, ते दिवसे त्रणे परणवा आख्या. माता पिता सहु चिंतातुर थया के, कन्या एक ने वर त्रण माटे हवे केम करी शुं? एवा अवसरमां कन्याने साप करज्यो, तेथी मरण पामी. तेवात त्रणे वरें जाणी, त्यां आख्या. तेमां एकतो कहेवा लाग्यो के कारिमो प्रेम शा कामनो? जे साथे प्रेम होय, तेनो वियोग केम खमाय? ते माटे एनी साथें हुं बली मरीश. बीजो अन्नत्यागी अनशन लइ वेगो. बीजो बुद्धिवंत हतो तेणें विचाखुं के, कायर थवुं नही, उद्यम करीयें तो सर्व सीजे. एम चिंतवी, देवता आराधवा वेगो तेणें तुष्टमान यशने संजी वन मंत्र आप्यो, ते मंत्रनी अचिंत्य शक्तिकी कन्याने जीवती करी.

हवे परणवा माटे पहेलो बोढ्यो में डुकर करणी करी ठे. जेमाटे हुं ए साथें अग्निमां पेसतो हतो. बीजो बोढ्यो, तें शुं डुकर कखुं? में तो एनी पठवाडे आहार त्याग कखो. बीजो बोढ्यो, तमारी सर्व महेनत फोगट ठे, तमने तथा ए स्त्रीने में जीवता राख्या ठे. एटली वात कहीने राणी बोली, हे दासी! कन्या एक अने वर त्रणे कन्या परणवाना अर्थी ठे ते माटे ए कन्या कोने आपीयें? ते तुं कहे. दासी बोली, हे स्वामिनि! मने खबर नथी पडती, माटे तमे कहो के, ए कन्या कोने आपवी? चितारी राणी बोली, रे सखी! निझामां महारी आंखो घूंमाय ठे, माटे हमणातो उंधी शुं. काल ए वात कहीशुं. राजाने विस्मय उपन्यो, परमार्थ न जज्यो, ते माटे बीजे दिवसे पण राजायें एने वारो आप्यो, वली बीजे दिवसे राजा आख्या त्यारें दासी बोली, स्वामिनी! कालनी कथा अधुरी ठे ते कहो, ते नुं मने घणुं कौतुक ठे, अनंगसुंदरी बोली, तेनों आगल राजा अने प्रधानें मलीने विचार कखो के, जेणें जीवाडी ठे तेतो कन्यानो बाप उखो, अने जे कन्यानी साथें बलवा तयार थयो हतो ते एनो चाइ उखो, माटे जे अनशन करीने वेगो हतो तेने कन्या आपवी.

ते सांजलीने वली दासी बोली, बीजुं पण कोइक सुंदर दृष्टांत कहो, त्यारें चितारी कहेवा लागी. कोइक नगरमां राजानी आझायें अंतेउरने माटे आनूषण घडाववासारु वे सुवर्णकारने जूंशरामां राख्या. ते मणिर ना आलें काम करे. बहार निकजेज नही. ते बेहुमां एक बोढ्यो, हे

જડ ! હમણાં રાત્રી છે કે દિવસ છે ? બીજો બોલ્યો, રાત્રી છે. ઇટલી વાત સાંજનીને દાસી પૂછવા લાગી કે, હે સ્વામિની ! સદા યજ્યોતમય સ્થાનકે રહેતાં તેણે રાત્રી કેમ જાણી ? કેમકે ત્યાં ચંદ્ર સૂર્યનીતો સ્વરૂપ પડતી નથી ? રાણી બોલી, હે સરખી ! મેં આજ દહિં ઘણું સ્વાદવંત હું તે અધિ પીધું છે. માટે મને વંધ ઘણી આવે છે. તેને લીધે શેષ કથા કાલે કહીશ, એમ કહીને સૂઈ ગઈ. રાજાએ વિચાર્યું કે, એ આગલ શું કહેશે ? તે સાંજ જવા માટે ત્રીજે દિવસે પણ એને વારો આવ્યો. ત્રીજે દિવસે દાસી બોલી, હે સ્વામિની ! તમે કહોકે તેણે રાત્રી કેમ જાણી ? ત્યારે અનંગસુંદરી બોલી, તે સોની પોતે રાત્રીમાં હતો માટે તેણે રાત્રી જાણી ॥ ૫ ॥

વલી દાસી બોલી, કોઈક સરસ કથા કહો. તમને હાથ જોડીને કહું તું. રાણી કહેવા લાગી કોઈક રાજાના નગરમાં બે ચોર રહે છે. તેણે એક દિવસ વિચાર્યું કે, કોઈક ધનવંતનું ઘર ફાડી ધન લેઈએ. એમ ચિંતવીને કોઈક ધનવંતના ઘરમાં પેઠા, ત્યાં બાપ દીકરો વ્યાપારનું લેણું કરે છે, તેમાં એક કોડીનો મેલ મળતો નથી, તે માટે બાપે બેટાના મુખ ઉપર સ્વાસ્ત્ય કહ્યું, તે દેખી ચોરે નિર્વેદ પામીને વિચાર્યું ॥ યતઃ ॥ આજાનુલેખિતમલી મસશાટકાનાં, મિત્રાદપિ પ્રથમયાચિતજાટકાનામ્ ॥ પુત્રાદપિ પ્રિયતમૈ કવરાટકાનાં, વજ્રં દિવઃ પતતુ મૂર્ધ્નિ વરાટકાનામ્ ॥ ૧ ॥ તે માટે વાણી યાને ઇચ્છ્યું વહાલું હોય, તેથી એના ઘરે ચોરી કરીશું તો હૃદયસ્ફોટ થશે. તે માટે બીજે ઠામે જ્યાં ઘણું ધન હોય, ત્યાં જઈએ. એમ ચિંતવી બે સ્થાને ઘેર ગયો. ત્યાં વેશ્યા એક કોઢી પુરુષને કહે છે. તું મહારો સ્વામી પરમદેવ બરોબર છે, આ પ્રાણપણ તમારા છે. એમ સાંજની ચોરોએ વિચાર્યું. કે, એ પણ મહાકર્ણે ઇચ્છ્યું કરે છે, માટે એનું ઇચ્છ્યું લેવું તે પણ યુક્ત નથી, તે માટે કોઈ રાજાનું ઘર ફાડીએ. એમ ચિંતી રાજાનું ઘર ફાડીને તેમાંથી ઇચ્છ્યું લેને નિકળતાં તસ્કર જાણીને ચોકીયાતે પકડ્યા, રાજા પાસે લાવ્યા, રાજાએ પણ ધન લેને ચોરને પેટીમાં ઘાલી તે પેટીને નદીમાં તણાતી મૂકી દીધી, તે વહેતી થકી કેટલેક દિવસે કાંઠે આવી, તે પેટીને કોઈકે લીધી, ધનની આશાએ કહાડીને ઝગાડી, ત્યારે બે મનુષ્ય લીધા, તેને લોકે પૂછ્યું, તમને પેટીમાં કેટલા દિવસ થયા ? ત્યારે તેમાંથી એક બોલ્યો, આજ ચોથો દિવસ છે. ઇટલી વાત કહીને રાણી બોલી હે સરખી ! તું કહે

के, पेटीमां रह्या थकां सूर्य चंडतो देखातो नही त्थारें चोरें केम जाण्युं के, आज चोथो दिवस ठे ? दासी बोली हे स्वामिनी ! ए वातमां अमे मूर्ख माणस शुं समजीये ? एतो तमेज कहो. त्थारें राणी बोली. हे सखी ! आजे मध्यान्ह समये हुं सूती न हती माटे उंध आवे ठे. तेथी काले क हीशुं, एम कहीने सूती. राजायें विचाशुं एनो उत्तर शो हगे ? ते लाज थी पूढी पण न शक्यो, त्थारें वली चोथे दिवसे उत्तर सांजलवाना कौतु कें वारो आप्यो. चोथे दिवसें दासी बोली. हे स्वामिनी ! कृपा करीने क हो के, ते चोरें चोथो दिवस केम जाण्यो ? राणी बोली एने चोथीयो ता व आवतो हतो तेना अनुमानथी जाण्युं ? ॥ ३ ॥

दासी बोली. वली बीजी कोइ चमत्कार उपजावे एवी कथा कहो के, जेथी चतुर लोकने नणतां सांजलतां दिवस जाय ॥ यतः ॥ गीतशास्त्रवि नोदेन, कालो गठति धीमताम् ॥ व्यसनेन हि मूर्खाणां, निद्रया कलहेन च ॥

राणी बोली, एक गाममां वे शोक्यो हती, तेमां एकनी पासे रत्न ह तां, ते बीजी शोक्योनो विश्वास न करे. त्थारें तेणें विचाशुं. जे ए रत्न पे सतां निकलतां महारी नजरें आवे एवुं करुं. पढी ते रत्न तेणें एक घडामां घाली ते घडानुं मोहोहुं लीपी मूक्युं. त्थारें बीजी शोक्यें अवसर पामी ते रत्न काढी लीधां. पाढो घडो तेमज लीपीने मूक्यो. पहेलीयें जतां आव तां रत्न न दीठां त्थारें जाण्युं के, कोश्यें काढी लीधां. एटली वात कहीने राणी, दासीने कहेवा लागी के, हे दासी ! तमे कहो के, घडो लीप्यो हतो तोपण रत्न गयां एवुं केम जाण्युं ? दासी बोली, ए तमेज कहो. राणी बो ली, आजे उंध आवे ठे माटे काले कहीशुं. वली राजायें बीजे दिवसे वा रो आप्यो. बीजे दिवसें दासीयें पूढ्युं, शोक्यें रत्न काढी लीधा एवुं तेणे के म जाण्युं ? राणी बोली ते घडो काचनो हतो तेनी आज्ञायें जाण्युं ॥ ४ ॥

दासी बोली, वली पण बीजी कथा कहो. राणी बोली:—एक नगरने विपे एक राजा तेने एक दीकरी तेनी मातायें एक दिवस तेने स्फार गुंगार पहेरावीने राजसज्जामां मोकली. राजायें खोलामां बेसाडी. एवामां आका शयी कोइ विद्याधर ते कन्याने अपहरी गयो. हवे राजाने चार पुरुष रत्न ठे, तेमां एक निमित्तियो, बीजो रथकार, बीजो सहस्रयोद्धो अने चोथो वैद्य. ए चारेने राजायें कहुं. जे महारी पुत्री लावे तेने अर्ध राज्य अने

पुत्री आपुं. ए इंजलीने निमित्तियो बोव्यो, मरीने विाधर पूर्व दि
 ायें लेइ गयो ठे. ए हुं निमित्तने बलें क' हुं. त्पारें रथकारें आकाशगा
 मी रथ बनाव्यो. तेमां चारे ए बेसीने विद्याधरनी पठवाडे चाव्या. अ
 क्रमें संग्राम थयो त्यां सहस्रयोधीयें विद्याधरने प्रहार दीधो. विद्याधरें
 जाण्युं, ए ॥ महारे 'जोग्य न आवी. ते माटे एने हाथें केम जवा देइ
 ये? एम विचारी तेणे कन्या 'म क' ठेद्युं. ते मूइ देखीने स ये खेद पा
 १. एटले वैद्यें संजीवनी औषधीयें तेने जीवाडी.

हवे ते परणवाने माटे परस्परें क्लेश करता राजा पासे आव्या. त्पारें
 राज मरी बोली, स ये विवादेश 'म करो ठो? हुं 'मि' पेसुं हुं, मा
 टे महारी साथें जे अग्निमां पेसे ते महारो जर्तार. एटली बात कहीने रा
 णी बोली, हे दासी! तुं कहे के, कोण अग्नि 'म पेसे? दासी बोली, तमे
 हो? राणी बोली आजे निडा आवे ठे माटे ल कही'. राजायें व
 ली वारो 'प्यो. वली ते दिवसें दासीयें पृष्ठुं. कोण अग्निमां पेठो? म
 ने विचार करतां रात गइ पण खबर न पडी. राणी बोली, रे दासी! नि
 मित्तियो लीने त्रणे जणें विचाखुं के, ए अग्निमां पेसेतो खें पेसे पण
 'पणें तो नही पेसीयें. सोनानी ठरी होय, तो पण पेटे मराय नही.
 जो जीवता रहीशुं तो घणीये कन्याउं मलशे. एम चिंतवी बेठा. अने नि
 मित्तियें निमित्तमां शल दीतुं. त्पारें ते बोव्यो, हुं राजकन्यानी साथें अ
 ग्निमां प्रवेश करीश. राज मरीयें पण विश्वासी लोकना हाथें चयथी सुरं
 ग खोदावी राखी ठे, पठी सहु लोक देखतां इष्ट स्मरण करीने बेहु जण
 अग्निमां पेठां, काष्ठ जखा, चय लगाडी, ते बे जण सुरंग मारगें नीकलीने पा
 ठां त्यां आव्यां, लोक चमत्कार पास्यां, राजायें निमित्तियाने कन्या परणावी.

वली दासी बोली, बीजी कथा कहो. राणी बोली, एक 'ीने विवाह
 प्रमुख कारण हतुं माटे बीजी कोइ 'ी पासे कडां माग्यां, तेणीयें पण
 रूपैया ठरावीने आप्यां, तेमां रूपैया पण थोडा घणा आप्या, एम करतां
 अनुक्रमें विवाहादिक कारण तो थइ रखुं, त्पारें कडां आपनारीयें कडां मा
 ग्यां, पण ते पाठां आपे नही. एम करतां घणां वर्ष गयां. एक दिवस व
 ली कडां माग्यां. त्पारें ते कहेवा लागी के, आपुं हुं. एम कहीने कडां का
 ठवा मांम्यां पण शरीर स्थूल थइ गयुं तेथी हाथमांथी नीकल्यां नही.

त्यारें तेणीयें कहुं, जे रूपैया ठेराव्या ठे तेमां जे अधुरा होय ते व्यो. प
हेलीयें कहुं. हुंतो कडां लेश ते बोली, हाथतो कपाय नही. ते माटे त
मने एवांज बीजां कडां करावी आपुं. तो पण तेणीयें न मान्युं. अने एम
कहुं के, महारां एज कडां आपो. एटली कथा कहीने राणी कहेवा लागी,
हे दासी ! तुं कहे एनुं केम थाय ? दासी बोली तमे कहो. राणीयें कहुं
आज तो उंघ आवे ठे. फरी बीजे दिवसे दासीयें पूढवाथी. राणी बोली
ते कडां मागीलावनारीयें कहुं के, जे रूपैया में तमने आप्या हता तेज
रूपैया तमे मने पाठा आपो. तो कडां पण तेज पाठां आपुं ! ए रीतें
अनेक कथाउं कहेतां, राजा साथें जोग जोगवतां ठ महिना वही गया.
त्यारें बीजी राणीयो शाकिनीनी पेटें द्वेष करती बिड जोवा लागी. एक
दिवस चित्रकारपुत्री मध्यान्ह समये पोताना महोलनां कमाड देऩे पू
र्वलो वेष पहेरीने एम चिंतन करे ठे के, हे आत्मा ! तुं विवेक धर, तहारी
चित्रकारनी जाति ठे, तहारा वापें तो आ स्थूलशाडी प्रमुख आपी ठे.
आ पट्ट जादिक वस्त्र प्रमुखतो सर्व राजानां आपेलां ठे, आ आनूषण
पण राजानां ठे, वली उग्रकुलनी उपनी एवी घणी राणीयो ए राजाने
ठे, अने तेने मूकीने तुज्जे राजा आदर दे ठे तो तेनुं रखेने तुं अहंकार
करती होय ? एम निरंतर कमाड देऩे ते चित्रकार पुत्री आत्मनिंदा करे.
शोक्यो पण ते बिड पामी राजाने कहे के, हे राजन् ! पोताना आत्माने
रूडी रीतें जालव जो, गियोमां कपट घणुं होय, तेमां पण नीच जाति
नी गिनुं तो पूढुं !! ते माटे चित्तारीनो विश्वास करशो नही. ए नि
रंतर एकांते कांश्क कामण करे ठे. ते सांजली राजा पण चिंतववा ला
ग्यो के, ए गियोने शोक्य उपर द्वेष ठे. ते माटे द्वितें काने सांजल्या
मात्र करवुं नही ॥ यतः ॥ माहोदसूयअगाही, मपत्तियं जं न दिष्टि प
ञ्चस्कं ॥ प स्कंमि य दिष्टे, ताज्जुतं विचारि । ॥ १ ॥ ते टे , ठा
नो रहीने ए चित्तारी रूप जोउं, अने सांजलुं. एम विचारीने नो
कोइ न जाणे तेम जोयुं. चित्तारीनां आत्मनिंदानां वचन स जीने, रा
जा चमत्कार पा ो, तेने सर्व राणीयोमां पट्टराणी करी ॥ इति आवश्य
क निर्युक्तौ ॥ ते माटे चित्तारीने कथातो घणीये कहेतां आवडती हती,
पण आत्मनिंदा ए धर्मकथानो श हतो तेथी राजाने री थइ. ते न

હોત તો કાંઈક અનર્થ થાત. તે કારણ માટે સર્વ કથામાં ધર્મકથા તે જીતનારી છે. ઇતિ ચિત્રકારની દીકરીની કથા.

હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. સર્વં બલં ધર્મબલં જિણાં. (સર્વં બલં કે ૦) સર્વં બલને (ધર્મબલં કે ૦) ધર્મબલ, તે (જિણાં કે ૦) જિંતનાર છે. એટલે હાથી, ઘોડા, રથ, પાયક, સ્વજન, ટુંબપરિવાર ઇત્યાદિક સર્વં બલને એક ધર્મબલ જિંતનાર છે. તે ઉપર કોકાશનું ઉદાહરણ કહે છે.

નરતદ્વૈત્રને વિષે 'કણ દેશમાં સોપારક નામા નગર છે. જ્યાં જીવિત સ્વામી છે, ત્યાં વિ સધર નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. તે નગરને વિષે સોમી લ નામેં રથકાર વસે છે. તે રાજાને પરમ પ્રસાદ ' કારણ, ત્રણ જગત્માં અસાધારણ કલા શલ છે. તેની સોમા નામેં ચાર્યાને વિમલ નામેં પુત્ર છે. તેજ રથકારની દાસીનો પુત્ર બ્રા ણથી ઉપન્યો કોકાસ નામેં છે. હવે તે રથકાર પોતાના પુત્રને નિરંતર ઉદ્યમ સહિત કલા ગ્રહણ કરાવે. ॥ યતઃ ॥ પિતૃન્નિ ાહિતઃ પુત્રઃ, શિષ્યશ્ચ ગુરુશિક્ષિતઃ ॥ ઘનાહતં સુવર્ણં ચ, જાયતે જનમંમલમ્ ॥ ૧ ॥ પણ તે પુત્રની તેવી બુદ્ધિ નથી, તેવી હૃદય ક્ષિ પણ નથી, તેવો ઉદ્યમ પણ નથી, તેવો નાશ્યયોગ પણ નથી, તેણેંકરી પિતા ઘણોયે ઉ મ કરે, પણ તે પુત્ર કાંઈ કલા નિપુણ થયો નહી. તે રથકાર ઘણુંજ યત્ન કરે પણ અંધોપલની પેઠે તે નિર્મલ ન થાય. પરંતુ ત્યાં દાસીનો પુત્ર કોકાશ જે હતો, તે બુદ્ધિયેં વૃહસ્પતિસરસ્વો નિરંતર તેની પાસેં ઠાનો બેસે. તેથી તે તત્કાલ સમ કલા શીખ્યો, અનુક્રમેં રથ કારથી પણ અધિક કલાવંત થયો ॥ યંતઃ ॥ સ્થાને બીજં શુક્તૌ, સ્વાતિજલં સતિ ચ સત્કૃતિશ્ચૈવ ॥ પાત્રે દાનમતિ વિદ્યા, વક્તરિ વાચ્યંચ વૃદ્ધ્યૈ સ્યાત્ ॥

અને રથકારનો પુત્ર તો શૂન્ય હૃદયવંત, ફલારહિત, રાહુસરસ્વો થયો. અનુક્રમેં સોમિલ રથકાર સ્વર્ગે ગયો. રાજાની આજ્ઞાયેં તેના પદે કોકાશ બેઠો. જે માટે વિદ્યા તે કામધેનુસરસ્વી છે ॥ ઝક્કંચ ॥ વિદ્યા નામ નરસ્ય રૂપમધિકં પ્રહ્લન્નગુપ્તં ધનં, વિદ્યા જોગકરી યશઃસુખકરી વિદ્યા ગુરૂણાં ગુરુઃ ॥ વિદ્યા બંધુજનો વિદેશગમને વિદ્યા પરં દૈવતં, વિદ્યા રાજસુ પૂજ્ય તે નહિ ધનં વિદ્યાવિહીનઃ પશુઃ ॥ ૧ ॥ હર્તુર્યાતિ ન ગોચરં કિમપિ શં પુષ્ણાતિ સર્વાત્મના, પ્યર્થિન્યઃ પ્રતિપાદ્યમાનમનિશં વૃદ્ધિં પરાં ગૃહ્ણતિ ॥ કલ્પાંતેઽપિ ન પ્રયાતિ નિધનં વિદ્યાશ્ચમંતર્ધનં, યેષાં તાન્ પ્રતિ માનસુ

अत जनाः कस्तैः सह स्पर्द्धते ॥ १ ॥ दासेरोऽपि गृहस्वाम्यमुच्चैः का
म्यमवाप्तवान् ॥ गृहस्वाम्यपि दासेरः अहो प्राच्ये शुजाशुने ॥ ३ ॥

हवे ते कोकाशे एकदा गुरुनी पासे एवं सांजव्युं के, धर्मे ते दयामूल
एक रूपें ठे, तथा ज्ञान क्रियायें करीवे रूपें ठे, ज्ञान, दर्शन अने चारित्र्य
करी त्रण रूपें ठे, दान शील तप अने जावनायें चार रूपें ठे, पांच महा
व्रतें करी पांच रूपें ठे, ठक्काय रक्षायें ठ रूपें ठे. सातनय नैगम, संग्रह,
व्यवहार, रुजुसूत्र, शब्द, समजिरूढ अने एवजूत ए सात नयें सात प्र
कारें ठे, पांच समिति अने त्रण गुति ए आठ प्रवचन मातायें आठ प्र
कारें ठे. जीव, अजीव, पुण्य, पाप, आश्रव, संवर, निर्झरा बंध अने मोह
ए नव तत्त्वे करी नव प्रकारें ठे. क्षमा, मार्दव, आर्जव, मुक्ति, तप, संयम,
सत्य, शौच, अकिंचनत्व अने ब्रह्मचर्य ए दश प्रकारना यतिधर्मे दश प्रका
रें ठे. पण ए सर्व सम्यक्त्व रूप मूलें करी दृढता पामे. देव गुरु धर्मनी
श्रद्धा ते समकित कह्यै. तेना प्रपंच “ चउसद्वहणत्तिलिंगेत्यादि ”
सडसठ जेदें ठे. तेनुं व्याख्यान सर्व एज पुस्तकना त्रीजा जागमां ठापेला
दर्शनशित्तरी प्रकरणथी जाणवुं. एम सांजलीने ते कोकाश जिनमतमां
निपुण अने सम्यक्त्वमां दृढ मननो धणी थयो. सुखें काल गमावे ठे,
तेनी उपर राजानो पण घणो प्रसाद ठे.

एवा समये उ यणी नगरे यथार्थनामवालो विचारधवल राजा राज्य
करे ठे. तेने अजुत चमत्कार कारी एवा चार पुरुष रत्न ठे. तेमां एक सू
पकार, बीजो शय्यापालक, त्रीजो अंगमर्दक अने चोथो जंमारी. ते चार
मां रांधणियो मनोवांछित एवी रसोऽ निपजावे. जे रसोऽ खाधाथी ह्वाणं
तरे, तथा पहोरे, बे पहोरे, एम त्रण चार पहोरें, तथा एक बे दिवसे,
त्रण दिवसें, चार दिवसें, यावत् पद्द मासादिकें एम अवधिना प्रमाणें
चूख लागे, पण तेथी आगल न लागे तेम पाठल पण न लागे. तथा श
य्यापालक पण एवी शय्या पाथरे ठे के, जेनी उपर सूतां थकां परम पुरुष
जोगवतां, इच्छित कालें घडी रात्रि दिवस प्रमुखें जागें. तथा अंगमर्दकने
हाथें पण ब शेर, त्रण शेर, चार शेर, पांच शेर, ठ शेर, सात शेर अने आठ
शेरादि प्रमाण अथवा घणुं पण तेल मसलावे, पाठुं पण कढावे, परंतु ते
थी अंशमात्र दुःख न पामे, घणुंज सुख उपजे. तथा जंमारी एवोजंमार

હોત તો કાંઈક અનર્થ થાત. તે કારણ માટે સર્વ કથામાં ધર્મકથા તે જીતનારી છે. ઇતિ ચિત્રકારની દીકરીની કથા.

હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. સર્વં બલં ધમ્મં લં જિણાં. (સર્વં બલં કે ૦) સર્વ બલને (ધમ્મબલં કે ૦) ધર્મબલ, તે (જિણાં કે ૦) જિંતનાર છે. એટલે હાથી, ઘોડા, રથ, પાયક, સ્વજન, ટુંબપરિવાર ઇત્યાદિક સર્વ બલને એક ધર્મબલ જિંતનાર છે. તે ઉપર કોકાશનું ઉદાહરણ કહે છે.

નરતદ્દેત્રને વિષે 'કણ દેશમાં સોપારક નામા નગર છે. જ્યાં જીવિત સ્વામી છે, ત્યાં વિક્રમધર નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. તે નગરને વિષે સોમી લ નામેં રથકાર વસે છે. તે રાજાને પરમ પ્રસાદ ' કારણ, ત્રણ જગત્માં અસાધારણ કલા શલ છે. તેની સોમા નામેં જાર્યાને વિમલ નામેં પુત્ર છે. તેજ રથકારની દાસીનો પુત્ર બ્રા ણથી ઉપન્યો કોકાસ નામેં છે. હવે તે રથકાર પોતાના પુત્રને નિરંતર ઉદ્યમ સહિત કલા ગ્રહણ કરાવે. ॥ યતઃ ॥ પિતૃન્નિ રહિતઃ પુત્રઃ, શિષ્યશ્ચ ગુરુશિક્ષિતઃ ॥ ઘનાદતં સુવર્ણં ચ, જાયતે જનમંદલમ્ ॥ ૧ ॥ પણ તે પુત્રની તેવી બુદ્ધિ નથી, તેવી હૃદય દ્વિ પણ નથી, તેવો ડ મ પણ નથી, તેવો જાગ્યયોગ પણ નથી, તેણેંકરી પિતા ઘણોયે ડ મ કરે, પણ તે પુત્ર કાંઈ કલા નિપુણ થયો નહીં. તે રથકાર ઘણુંજ યત્ન કરે પણ 'ધોપલની પેઠેં તે નિર્મલ ન થાય. પરંતુ ત્યાં દાસીનો પુત્ર કોકાશ જે હતો, તે બુદ્ધિયેં વૃહસ્પતિસરસ્વો નિરંતર તેની પાસેં ઢાનો બેસે. તેથી તે તત્કાલ સમ કલા શીખ્યો, અનુક્રમેં રથ કારથી પણ અધિક કલાવંત થયો ॥ યતઃ ॥ સ્થાને બીજં શુક્તૌ, સ્વાતિજલં સતિ ચ સત્કૃતિશ્ચૈવ ॥ પાત્રે દાનમતિ વિદ્યા, વક્તરિ વાચ્યંચ વૃદ્ધયૈ સ્યાત્ ॥

અને રથ રનો પુત્ર તો શૂન્ય હૃદયવંત, ફલારહિત, રાહુસરસ્વો થયો. અનુક્રમેં સોમિલ રથકાર સ્વર્ગે ગયો. રાજાની આજ્ઞાયેં તેના પદે કોકાશ બેઠો. જે માટે વિદ્યા તે કામધેનુસરસ્વી છે ॥ ઉક્તંચ ॥ વિદ્યા નામ નરસ્ય રૂપમધિકં પ્રહ્લન્નગુપ્તં ધનં, વિદ્યા જોગકરી યશઃસુખકરી વિદ્યા ગુરૂણાં ગુરુઃ ॥ વિદ્યા બંધુજનો વિદેશગમને વિદ્યા પરં દૈવતં, વિદ્યા રાજસુ પૂજ્ય તે નહિ ધનં વિદ્યાવિહીનઃ પશુઃ ॥ ૧ ॥ હર્તુર્યાતિ ન ગોચરં કિમપિ શં પુષ્ણાતિ સર્વાત્મના, પ્યર્થિન્યઃ પ્રતિપાદ્યમાનમનિશં વૃદ્ધિં પરાં ગૃહ્ણતિ ॥ કલ્પાંતેઽપ્વપિ ન પ્રયાતિ નિધનં વિદ્યારત્નમંતર્ધનં, યેષાં તાન્ પ્રતિ માનમુ

પ્રત જનાઃ કસ્તૈઃ સહ સ્પર્ધતે ॥ ૨ ॥ દાસેરોઽપિ ગૃહસ્વામ્યમુઞ્ચેઃ કા
મ્યમવાપ્તવાન્ ॥ ગૃહસ્વામ્યપિ દાસેરઃ અહો પ્રાચ્યે ગુનાગુણે ॥ ૩ ॥

હવે તે કોકાર્શં એકદા ગુરુની પાસે એવું સાંજલ્યું કે, ધર્મ તે દયામૂલ
એક રૂપે છે, તથા જ્ઞાન ક્રિયાયેં કરીવે રૂપે છે, જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રેં
કરી ત્રણ રૂપે છે, દાન શીલ તપ અને જાવનાયેં ચાર રૂપે છે, પાંચ મહા
વ્રતેં કરી પાંચ રૂપે છે, ઠક્કાય રક્ષાયેં ઠ રૂપે છે. સાતનય નૈગમ, સંગ્રહ,
વ્યવહાર, રુજુસૂત્ર, શબ્દ, સમજિરૂઢ અને એવનૂત એ સાત નયેં સાત પ્ર
કારેં છે, પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ એ આઠ પ્રવચન માતાયેં આઠ પ્ર
કારેં છે. જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવર, નિર્ઝેરા બંધ અને મોહ
એ નવ તત્ત્વે કરી નવ પ્રકારેં છે. દ્વમા, માર્દવ, આર્જવ, મુક્તિ, તપ, સંયમ,
સત્ય, શૌચ, અકિંચનત્વ અને વ્રહ્મચર્ય એ દશ પ્રકારના યતિધર્મે દશ પ્રકા
રેં છે. પણ એ સર્વ સમ્યક્ત્વ રૂપ મૂલેં કરી દૃઢતા પામે. દેવ ગુરુ ધર્મની
શ્રદ્ધા તે સમકિત કહીયેં. તેના પ્રપંચ “ ચત્સદ્દહણત્તિલિંગેત્યાદિ ”
સહસ્રઠ જેવેં છે. તેતું વ્યાખ્યાન સર્વ એજ પુસ્તકના ત્રીજા જાગમાં ઢાપેલા
દર્શનશિત્તરી પ્રકરણથી જાણવું. એમ સાંજલીને તે કોકાશ જિનમતમાં
નિપુણ અને સમ્યક્ત્વમાં દૃઢ મનનો ધણી થયો. સુખેં કાલ ગમાવે છે,
તેની ઉપર રાજાનો પણ ઘણો પ્રસાદ છે.

એવા સમયે ડ યણી નગરે યથાર્થનામવાલો વિચારધવલ રાજા રાજ્ય
કરે છે. તેને અદ્ભુત ચમત્કાર કારી એવા ચાર પુરુષ રત્ન છે. તેમાં એક સૂ
પકાર, બીજો શય્યાપાલક, ત્રીજો અંગમર્દક અને ચોથો જંમ્મારી. તે ચાર
માં રાંધણિયો મનોવાંઙિત એવી રસોડ નિપજાવે. જે રસોડે સ્વાધાથી ક્ષણાં
તરે, તથા પહોરે, બે પહોરે, એમ ત્રણ ચાર પહોરેં, તથા એક બે દિવસે,
ત્રણ દિવસેં, ચાર દિવસેં, યાવત્ પહુ માસાદિકેં એમ અવધિના પ્રમાણેં
ચૂંચ લાગે, પણ તેથી ળગલ ન લાગે તેમ પાઢલ પણ ન લાગે. તથા શ
ય્યાપાલક પણ એવી શય્યા પાથરે છે કે, જેની ઉપર સૂતાં થકાં પરમ પુરુષ
જોગવતાં, ઈન્દ્રિત કાલેં ઘડી રાત્રિ દિવસ પ્રમુખેં જાગેં. તથા અંગમર્દકને
દાર્યેં પણ બે શેર, ત્રણ શેર, ચાર શેર, પાંચ શેર, ઠ શેર, સાત શેર અને આઠ
શેરાદિ ળણ અથવા ઘણું પણ તેલ મસલાવે, પાહું પણ કઢાવે, પરંતુ તે
થી અંશમાત્ર ડુઃખ ન પામે, ઘણુંજ સ્વ ઉપજે. તથા જંમ્મારી એવો જંમ્માર

रचे के, बीजाने ते जंमार ' बारणुं तो जडेज नही, कोइ, खातर प्रमुखतो देइ शके नहि, कदाचित् कोइ जंमारमां पेसे तो पण देखा । विना सू दृष्टियेंपण कोइ चीज न देखे. एवो जंमार राखे. ए चार र सहित ते राजा सुखें धर्ममां तत्पर थको राज्य पाले ठे. पण पूर्वजा दुर्दैववज्जें तेनी राणीने को इ पुत्र थयो नही. त्यारें राजा विर थयो थको दीक्षा लेवानी इच्छायें को इ गोत्रीयाने जेटले राज्य आपवानी इच्छा करे ठे, तेठले पामलिपुरना धणी जितशत्रु राजायें चार रत्नना लोर्ने करी " वीर जोग्या वसुंधरा. " एवो विचार करीने सैन्यसहित आवीने उ यणीने वींटी लीधी. जेटले मध्यपुरुषें इ करवा मामयुं तेठले दुर्दैवना वश थकी विचारधवल राजा ना पेटमां शूल उपन्युं, दाऊया उपर शोटक प्राय महावेदना प्रकट थइ, राजा विचारे ठे के, ॥ यतः ॥ धीरे एवि मरियव, कायरिए एवि अवस्स मरियव ॥ डुएहंपि हु मरियवे, वरं सुधीरत्ते ए मरिअव ॥१॥ एम विचारतो धीर थइ नशन करीने देव लोके गयो ॥ उक्तं च ॥ सूलविस अहिविससु इअ, पाणीयसङ्गिसंजमेहिं च ॥ देहंतरसंकमणं, करेइ जीवो तेणं॥१॥

त्यारें अमात्यादिकें नाथरहित सैन्य जाणीने दरवाजा उघाडा मूक्या, नगरना लोकें नेटणां प्रमुख करीने जितशत्रु राजाने नगरी सोंपी, ते राजायें पण हर्षित थइने सर्वने पोत पोताना व्यापार सोंप्या, ते राजा चारे रत्ननी परीक्षा करे. ते करतां, अंगमर्दकें अंगमर्दन करतां पंचकर्ष प्रमाणें तेल एक जंधामां पोतानी कलायें समाव्युं, वली सर्व शरीरमांथी तेल पाबुं काढ्युं. पण राजानी आझायें जांध ' तेल न काढ्युं. बीजो कोइ कलानो अजिमानवंत होय, ते तेल काढो, एवुं राजायें सजामां क ह्युं. ते सांजलीने कलामां पंमित, अजिमानवंत एवा घणा संवाहक पुरुष ते तेल काढवाने ब ब उपाय करें, तो पण ते तेल असाध्य व्याधिनी पेटें न नीकव्युं. अंगमर्दक रक्तक पण ते दिवसेंज काढी शकें, पण बीजे दिवसें काढी न शके. कूपनी यानी पेटें ते तेल त्यांज रहे. एवो नियम हतो, माटे तेल निकव्युं नही, त्यारें तेना विकारथी राजानी जंधा कांइक स्थूल अने अतिकाली थइ. ते दिवसथी ते राजा ' काकजंध एवुं यथार्थनाम विस्तार पाम्युं. महोटा लोक पण लोकोक्ति वारी न शके ? लोक बोकनुं मुख कोण बांधी शके ? ए वात प्रसिद्ध ठे. माष तुप, कूरग

डू अने सावद्याचार्यनी पेटें, ते काकजंघ राजा परिह्वा करीने ते चारे क लावंतने घणो आदर सन्मान देतो हवो. ते चारे रत्न पुरुष पोताना स्वामीनी तेवी अवस्था देखीने वैराग्य पामता हवा ॥ यतः ॥ किं राज्ये न धनेन ध्याननिचर्येदैवर्धिसद्गुणैः, पांमित्येन जुजावलेन महता वा चापटुत्वेन च ॥ जात्याप्युत्तमया कुलेन शुचिना शुचैर्गुणानां गणै, रात्म येन न मोचितोऽतिगहनात् संसारकारागृहात् ॥ १ ॥ वरमेका कला रम्या, यथाधः क्रियते नवः॥ बव्हीनिरपि किं तानिः, कलंको यासु वर्तते ॥ २ ॥ ते राजानो चारेनी उपर प्रीतिबंध हतो, तो पण घणा आग्रह थकी राजानी आज्ञा मागी दीक्षा लइ डुकर तप करी केवल ज्ञान पामी सिद्धि बध्या.

एवा अवसरने विपे कुंकण देशमां निर्धन लोकनो संहार करवा महा राक्षस सरखुं एवुं डुर्निह्म थतुं हवुं. जे डुकालने विपे धनवत पण निर्धननी पेटें आचरण करे, राजा ते रांकनी पेटें आचरे, साहसिक ते कायरनी पेटें आचरे, साधु शिरोमणि ते चोरनी पेटें आचरे. महा शेव ते तुडनी पेटें आचरे, दानेश्वरी ते मवुं रांधे, सुधर्मी ते निर्धर्मीनी पेटे आचरे, शु न्कर्मना करनार ते अशुनकर्मोनी पेटें आचरे, लज्जावंत ते निर्लज्जनी पेटें आचरे, स्नेही पण निस्नेहिनी पेटें आचरे, सशूक पण निःशूकनी पेटें आचरे, कोमलहृदयवालो पण कठोरहृदय वालानी पेटें आचरे. संतो षी पण असंतोषीनी पेटें आचरे, प्रतिष्ठावंत ते निःप्रतिष्ठावतनी पेटें आ चरे, सुबुद्धि पण निर्बुद्धिनी पेटें आचरें, किंबहुना ! जे डुकालने विपे बु छुद्धारूप महा राक्षसीयें करी परवश चित्त थया थका पितादिक पण पो ताना घणा वद्वन एवा पुत्रादिकने चाकरनी पेटें वेची नाखे, मुअानी पे रें निःशंकपणे ठांमी दे, तेनां मांसनक्षणादिक असमंजसपणुं आचरे ॥ ॥ उक्तंच ॥ मानं चति गौरवं परिहरत्यायाति दीनात्मतां, ल । मुत्सृ जति श्रयत्यदयतां नीचत्वमालंबते ॥ नार्यांबंधुसुहृत्सुतेष्वपकृतिनानावि धैश्चेष्टितैः किं किं यत्न करोति निंदितमपि प्राणी दुधापीमितः ॥ १ ॥

सर्व उपड्वथी अति बीहामणुं एवुं परचक्र आवे, अग्नि लागे, इत्या दिक उपड्वमां कांश्क पण उगरे. परंतु डुर्निह्ममां कांश् न उगरे. एवुं डु र्निह्म वर्त्ततां कोकाश पोताना टुंबनो पण निर्वाह करी शके नही. त्या रें पोता 'सम टुंब लेइने मालवदेशे उ यणी नगरीयें जतो हवो. प

ए त्यां साथें परिचित नथी, जोइ उलखीतो नथी तेने लीधे राजाने मली ने पोतानी कला देखाडी शके नही. तथा कलापात्रनो निर्वाह पण राजा विना थाय नही. यद्यपि ते कोकाश एवो कलापात्र हतो तो पण कोइ दृष्टेंकरी सा ' न जुए. नो स्थानक आपवुं तो वेगलुं रहो. त्यारें ते सर्व पंथीनुं उतरवा ' जे साधारण स्थानक हतुं तेमां रह्यो, त्यां तेणें शेंकडो गमे काष्ठना पारेवा बनाव्या. कोइ खीली प्रयोग एवो क ॥ के, जेणें करी ते पारेवा राजाने कोठारे जशने जीवतानी पेठें चंचूयें करी कण चुंगे. ते शालिकणें पेट नरीने पाठां आवे, ते कणें पोताना टुंबनो निर्वाह करे.

एक दिवस शालिरहक पुरुषो तस्करने खोजे ठे. तो त्यां कणें पूछ्यां पारेवां नजरे आव्यां. ते त्यांथी जहाजनी पेठें निसरतां दीठां. त्यारें चमत्कार पा ॥ थको पारेवां पूठें चाव्यो. यावत् कोकाशने कण काढी जेतां दीठो. त्यारें चोर मळ्यो. एम हर्षित थका ते कोकाशने राजानी पासे लेइ गया. राजायें तेने स्पष्टपणें पूठ्युं. कोकाशें पण पोतानुं सर्व वृत्तांत यथार्थ कह्युं ॥ यतः ॥ सत्यं मित्रैः प्रियं निजि, रत्नीकमधुरं द्विषा ॥ अ कूलं च सत्यं च, वक्तव्यं स्वामिना सह ॥ १ ॥ राजा पण तेने सत्यवादी जाणीने तथा तेवा काष्ठना पारेवा नीकव्या जाणीने हर्ष पामीने पूठवा लाग्यो के, हे अतुलकलाविलास ! हे कोकाश तुं बीजुं ' ' चमत्कारी विज्ञान जाणे ठे ? कोकाश बोळ्यो, तमारा प्रसादें सम बीजा कलावंतनो गर्व हरे एवुं रथकार ' सर्व विज्ञान जाणुं बुं. मनोवांछित स्थानके लेइ जाय एवो मनोहर काष्ठमय मयूर, गरुड, सूडा, कलहंस प्र ख मनोवांछित सर्व विश्वकर्मांनी पेठें करुं. जेणें करी कीलिकादि प्रयोगें मनोवांछित स्थान के जावुं. तथा प्रासाद घर प्रमुख मनोवांछित सर्व विश्वकर्मांनी पेठें करुं. ते सांजलीने कौतुकप्रिय राजा बोळ्यो, आकाशे गमनागमन करे एवो एक गरुड बनावो. जेणें करी सकल पृथ्वीमंजल मनोवांछित जोड्यें. ते सांजलीने कोकाशें पण तत्काल गरुड निपजाव्यो. ते जाणे वासुदेवनो गरुड ज होय नहि !!! एवो महोटो गरुड देखीने काकजंघ राजा हर्षित थयो. तेना विस्मय थकी घणुं धनकनकरत्नादिक तथा निवास योग्य आवास प्रमुख जे उपयोगी होता ते कोकाशने आप्या. त्यारें सकल नवी सामग्री पाम्यो थको राजाने मान्य एवी प्रसिद्धताने पाम्यो थको ते कोकाश

कुटुंबसहित सुखें त्यां रहे ठे ॥ यतः ॥ लवणसमो नहि रसो, विन्नाणस
मो अ बंधवो नहि ॥ धम्मस्स समो नहि निही, कोवसमो वेरिउ नहि ॥१॥

एक दिवस कौतुकयुक्त थको राजा पटराणी सहित जेम लक्ष्मी साथें
कृष्ण निकले तेनी पेठें ते गरुड उपर कोकाश साथें वेसीने आकाश मार्गे
नाना प्रकारनां वन, नदी, नगर, ग्राम, सीम, पहाड, पर्वत नजरें जोतां
उल्लंघन करतां थोडी वारमां जरुअच्च नगरना माथा उपरथी जतां राणी
राजाने पूठे ठे, हे स्वामिन् ! आ देवलोक सरखुं किथुं नगर ठे ? अने गं
गा सरखी निर्मल एवी आ जलवाही कोण ठे ? ते सांचलीने राजा सम्य
क स्वरूप अणजाणतो थको मौन करी रह्यो. त्यारें कोकाश बोड्यो, हे स्वा
मिन् ! वीशमा तीर्थंकर श्रीमुनिसुव्रतस्वामीयें पोतानां चरणकमलें
करी पवित्र कथुं. एवुं आ जरुअच्च नामे नगर ठे. अने ए नगरना लोक
ने सुखदाइ, हंस, चक्रवाक, सारस प्रमुखना युग्मनी क्रीडायें सहित, आ
काशचारी विद्याधर किन्नर प्रमुखने पण कौतुक हास्य थाय, एवी ए न
र्मदा नामें नदी ठे. ते नगरने विषे सुरासुरसेवित केवलज्ञानी एवा श्रीमु
निसुव्रतस्वामी पण दक्षिण दिशे रह्युं एवुं जे प्रतिष्ठान पुर नगर त्यांथी
एक रात्रिमां साठ योजन उल्लंघीने आब्या. त्यां यज्ञमां होमातो स
वींगसहस्रहणवंत एवो पोताना पूर्वजवनो मित्र जे अश्व तेने पूर्वजव क
थनादिकें करी जातिस्मरण ज्ञान उपजावीने प्रतिबोधता हवा. तेथी ते
अश्व सर्व सचित्तनो त्याग करी, धर्मेने विषे दृढ राग धरीने, सौधर्म देव
लोकें सामानिक देवता थयो. ते देवता कृतज्ञपणा माटे त्यां स्वामीना
समवसरणने स्थानके एक रत्नमयी अद्भुत महोदुं चैत्य बनावतो हवो.
तेमां घणीज मनोहर जीवितस्वामी एटले श्री निसुव्रतनाथनी मूर्ति थाप
तो हवो. वली पोताना पाठला जवनी अश्वमूर्ति आपतो हवो. ते दिव
सथी इहां अश्वावबोध तीर्थ प्रसिद्ध थयुं ठे, अने ते देवता पण आसन्नसि
द्धिया माटे नित्य प्रक्षुपदप नी सेवा करतो. जे यात्रायें आवे, तेना म
नोवांढित पूरतो तीर्थनो महिमा वधारतो हवो.

वली कालांतरे एक वटनी समली हती तेनी उपर पाठला जवना वै
रथी एक म्हेळें बाण मूक्युं. तेथी वींधाणी थकी पाठले जवें एक वार जि
नवंदन अने साध्वीनी शुश्रूषा करी हती, ते पुण्यें करी अंतसमये साधुयें

ए त्यां साथें परिचित नथी, कोइ उलखीतो नथी तेने लीधे राजाने मली ने पोतानी कला देखाडी शके नही. तथा कलापात्रनो निर्वाह पण राजा विना थाय नही. यद्यपि ते कोकाश एवो कलापात्र हतो तो पण कोइ दृष्टेकरी सामुं न जुए. नो स्थानक आपवुं तो वेगलुं रहो. त्यारें ते सर्व पंथीनुं उतरवा जे साधारण स्थानक हतुं तेमां रह्यो, त्यां तेणें शैकडो गमे काष्ठना पारेवा बनाव्या. कोइ खीली प्रयोग एवो क ॥ के, जेणें करी ते पारेवा राजाने कोठारे जश्ने जीवतानी पेठें चंचूयें करी कण चुंगे. ते शालिकणें पेट नरीने पाठां आवें, ते कणें पोताना टुंबनो निर्वाह करे.

एक दिवस शालिरहक पुरुषो तस्करने खोले ठे. तो त्यां कणें पूछ्यां पारेवां नजरे आव्यां. ते त्यांथी जहाजनी पेठें निसरतां दीठां. त्यारें चमत्कार पा ॥ थको पारेवां पूठें चाव्यो. यावत् कोकाशने कण काढी लेतां दीठो. त्यारें चोर मळ्यो. एम हर्षित थका ते कोकाशने राजानी पासे लेइ गया. राजायें तेने स्पष्टपणें पूठ्युं. कोकाशें पण पोतानुं सर्व वृत्तांत यथा र्थ कहुं ॥ यतः ॥ सत्यं मित्रैः प्रियं निजि, रलीकमधुरं द्विषा ॥ अनुकूलं च सत्यं च, वक्तव्यं स्वामिना सह ॥ १ ॥ राजा पण तेने सत्यवादी जाणीने तथा तेवा क ना पारेवा नीकल्या जाणीने हर्ष पामीने पूठवा ला ग्यो के, हे अतुलकलाविलास ! हे कोकाश तुं बीजुं चमत्कारी विज्ञा न जाणे ठे ? कोकाश बोळ्यो, तमारा प्रसादें सम बीजा कलावंतनो गर्व हरे एवुं रथकार सर्व विज्ञान जाणुं बुं. मनोवांछित स्थानके लेइ जाय एवो मनोहर काष्ठमय मयूर, गरुड, सूडा, कलहंस प्रमुख मनोवांछित सर्व विश्वकर्मांनी पेठें करुं. जेणें करी कीलिकादि प्रयोगें मनोवांछित स्थान के जाउं. तथा प्रासाद घर प्र ख मनोवांछित सर्व विश्वकर्मांनी पेठें करुं. ते सांजलीने कौतुकप्रिय राजा बोळ्यो, आकाशे गमनागमन करे एवो ए क गरुड बनावो. जेणें करी सकल पृथ्वीमंजल मनोवांछित जोड्यें. ते सां जलीने कोकाशें पण तत्काल गरुड निपजाव्यो. ते जाणे वासुदेवनो गरु होय नहि !!! एवो महोदो गरुड देखीने काकजंघ राजा हर्षित थ यो. तेना वि मय थकी घणुं धनकनकरादिक तथा निवास योग्य आवा स प्रमुख जे उपयोगी हता ते कोकाशने आप्या. त्यारें सकल नवी साम ग्री ॥ थको राजाने मान्य एवी प्रसिद्धताने पास्यो थको ते कोकाश

कुटुंबसहित सुखें त्यां रहे ठे ॥ यतः ॥ लवणसमो नडि रसो, विन्नाणसमो अ बंधवो नडि ॥ धम्मस्स समो नडि निही, कोवसमो वेरिउ नडि ॥१॥

एक दिवस कौतुकयुक्त थको राजा पटराणी सहित जेम लक्ष्मी साथें कृष्ण निकले तेनी पेठें ते गरुड उपर कोकाश साथें वेसीने आकाश मार्गे नाना प्रकारनां वन, नदी, नगर, ग्राम, सीम, पहाड, पर्वत नजरें जोतां उल्लंघन करतां थोडी वारमां जरुअच्च नगरना माथा उपरथी जतां राणी राजाने पूठे ठे, हे स्वामिन् ! आ देवलोक सरखुं कियुं नगर ठे ? अने गंगा सरखी निर्मल एवी आ जलवाही कोण ठे ? ते सांजलीने राजा सम्यक् स्वरूप अणजाणतो थको मौन करी रह्यो. त्यारें कोकाश बोड्यो, हे स्वामिन् ! वीशमा तीर्थंकर श्रीमुनिसुव्रतस्वामीयें पोतानां चरणकमलें करी पवित्र कछुं. एवुं आ जरुअच्च नामे नगर ठे. अने ए नगरना लोक ने सुखदाइ, हंस, चक्रवाक, सारस प्रमुखना युग्मनी क्रीडायें सहित, आ काशचारी विद्याधर किन्नर प्रमुखने पण कौतुक हास्य आय, एवी ए नर्मदा नामें नदी ठे. ते नगरने विषे सुरासुरसेवित केवलज्ञानी एवा श्रीमुनिसुव्रतस्वामी पण दक्षिण दिशे रह्युं एवुं जे प्रतिष्ठान पुर नगर त्यांथी एक रात्रिमां साठ योजन उल्लंघीने आब्या. त्यां यज्ञमां होमातो स वांगसहस्रहणवंत एवो पोताना पूर्वजवनो मित्र जे अश्व तेने पूर्वजव कथनादिकें करी जातिस्मरण ज्ञान उपजावीने प्रतिबोधता हवा. तेथी ते अश्व सर्व सचित्तनो त्याग करी, धर्मेने विषे दृढ राग धरीने, सौधर्मे देव लोकें सामानिक देवता थयो. ते देवता कृतज्ञपणा माटे त्यां स्वामीना समवसरणने स्थानके एक रत्नमयी अद्भुत महोदुं चैत्य बनावतो हवो. तेमां घणीज मनोहर जीवितस्वामी एटले श्री निसुव्रतनाथनी मूर्ति थापतो हवो. वली पोताना पाठला जवनी अश्वमूर्ति थापतो हवो. ते दिवसथी इहां अश्वावबोध तीर्थ प्रसिद्ध थयुं ठे, अने ते देवता पण आसन्नसिद्धिया माटे नित्य प्रक्षुपदपद्मनी सेवा करतो. जे यात्रायें आवे, तेना मनोवांछित पूरतो तीर्थनो महिमा वधारतो हवो.

वली कालांतरे एक वटनी समली हती तेनी उपर पाठला जवना वैरथी एक म्हेडें वाण मूक्युं. तेथी वींघाणी थकी पाठले जवें एक वार जिनवंदन अने साध्वीनी शुश्रूषा करी हती, ते पुण्यें करी अंतसमये साधुयें

ए त्यां सार्थें परिचित नथी, कोइ उलखीतो नथी तेने लीधे राजाने मली ने पोतानी कला देखाडी शके नही. तथा कलापात्रनो निर्वाह पण राजा विना थाय नही. यद्यपि ते कोकाश एवो कलापात्र हतो तो पण कोइ दृष्टेंकरी सामुं न जुए. तो स्थानक आपवुं तो वेगलुं रहो. त्यारें ते सर्व पंथीनुं उतरवा ' जे साधारण स्थानक हतुं तेमां रह्यो, त्यां तेणें शैकडो गमे काष्ठना पारेवा बनाव्या. कोइ खीली प्रयोग एवो क ॥ के, जेणें करी ते पारेवा राजाने कोठारे जइने जीवतानी पेठें चंचूयें करी कण चुंगे. ते शालिकणें पेट नरीने पाठां आवें, ते कणें पोताना टुंबनो निर्वाह करे.

एक दिवस शालिरक्तक पुरुषो तस्करने खोजे ठे. तो त्यां कणें पूछ्यां पारेवां नजरे आव्यां. ते त्यांथी जहाजनी पेठें निसरतां दीठां. त्यारें चमत्कार पाम्यो थको पारेवां पूठें चाव्यो. यावत् कोकाशने कण काढी लेतां दीतो. त्यारें चोर मव्यो. एम हर्षित थका ते कोकाशने राजानी पासे लेइ गया. राजायें तेने स्पष्टपणें पूठ्युं. कोकाशें पण पोतानुं सर्व वृत्तांत यथार्थ कव्युं ॥ यतः ॥ सत्यं मित्रैः प्रियं निजि, रत्नीकमधुरं द्विषा ॥ अनुकूलं च सत्यं च, वक्तव्यं स्वामिना सह ॥ १ ॥ राजा पण तेने सत्यवादी जाणीने तथा तेवा काष्ठना पारेवा नीकल्या जाणीने हर्ष पामीने पूठवा जाग्यो के, हे अतुलकलाविलास ! हे कोकाश तुं बी ' चुं ' चमत्कारी विज्ञान जाणे ठे ? कोकाश बोव्यो, तमारा प्रसादें सम बीजा कलावंतनो गर्व हरे एवुं रथकार ' सर्व विज्ञान जाणुं बुं. मनोवांठित स्थानके लेइ जाय एवो मनोहर काष्ठमय मयूर, गरुड, सूडा, कलहंस प्रमुख मनोवांठित सर्व विश्वकर्मांनी पेठें करुं. जेणें करी कीलिकादि प्रयोगें मनोवांठित स्थान के जाउं. तथा प्रासाद घर प्रमुख मनोवांठित सर्व विश्वकर्मांनी पेठें करुं. ते सांजलीने कौतुकप्रिय राजा बोव्यो, आकाशे गमनागमन करे एवो ए क गरुड बनावो. जेणें करी सकल पृथ्वीमंजल मनोवांठित जोड्यें. ते सांजलीने कोकाशें पण तत्काल गरुड निपजाव्यो. ते जाणे वासुदेवनो गरुड ज होय नहि !!! एवो महोदो गरुड देखीने काकजंघ राजा हर्षित थयो. तेना विस्मय थकी घणुं धनकनकरत्नादिक तथा निवास योग्य आवास प्रमुख जे उपयोगी हता ते कोकाशने आप्या. त्यारें सकल नवी सामग्री पाम्यो थको राजाने मान्य एवी प्रसिद्धताने पाम्यो थको ते कोकाश

कुटुंबसहित सुखें त्यां रहे ठे ॥ यतः ॥ जवणसमो नहि रसो, विन्नाणस
मो अ बंधवो नहि ॥ धम्मस्स समो नहि निही, कोवसमो वेरिउ नहि ॥१॥

एक दिवस कौतुकयुक्त थको राजा पटराणी सहित जेम लक्ष्मी साथें
कल निकले तेनी पेटें ते गरुड उपर कोकाश साथें वेसीने आकाश मार्गे
नाना प्रकारनां वन, नदी, नगर, ग्राम, सीम, पहाड, पर्वत नजरें जोतां
उल्लंघन करतां थोडी वारमां नरुअच्च नगरना माथा उपरथी जतां राणी
राजाने पूछे ठे, हे स्वामिन् ! आ देवलोक सरखुं कियुं नगर ठे ? अने गं
गा सरखी निर्मल एवी आ जलवाही कोण ठे ? ते सांजलीने राजा सम्य
क् स्वरूप अणजाणतो थको मौन करी रह्यो. त्यारें कोकाश बोव्यो, हे स्वा
मिन् ! वीशमा तीर्थकर श्रीमुनिसुव्रतस्वामीयें पोतानां चरणकमलें
करी पवित्र कथुं. एवुं आ नरुअच्च नामे नगर ठे. अने ए नगरना लोक
ने सुखदाइ, हंस, चक्रवाक, सारस प्रमुखना युग्मनी क्रीडायें सहित, आ
काशचारी विद्याधर किन्नर प्रमुखने पण कौतुक हास्य आय, एवी ए न
र्मदा नामें नदी ठे. ते नगरने विषे सुरासुरसेवित केवलज्ञानी एवा श्रीमु
निसुव्रतस्वामी पण दक्षिण दिशे रहुं एवुं जे प्रतिष्ठान पुर नगर त्यांथी
एक रात्रिमां साठ योजन उल्लंघीने आव्या. त्यां यज्ञमां होमातो स
वींगसहस्रहणवंत एवो पोताना पूर्वजवनो मित्र जे अश्व तेने पूर्वजव क
थनादिकें करी जातिस्मरण ज्ञान उपजावीने प्रतिबोधता हवा. तेथी ते
अश्व सर्व सचित्तनो त्याग करी, धर्मने विषे दृढ राग धरीने, सौधर्म देव
लोकें सामानिक देवता थयो. ते देवता कृतज्ञपणा माटे त्यां स्वामीना
समवसरणने स्थानके एक रत्नमयी अद्भुत महोदुं चैत्य बनावतो हवो.
तेमां घणीज मनोहर जीवितस्वामी एटले श्री निसुव्रतनाथनी मूर्ति थाप
तो हवो. वली पोताना पाठला जवनी अश्वमूर्ति थापतो हवो. ते दिव
सथी इहां अश्वावबोध तीर्थ प्रसिद्ध थयुं ठे, अने ते देवता पण आसन्नसि
द्धिया माटे नित्य प्र पदप नी सेवा करतो. जे यात्रायें आवे, तेना म
नोवांढित पूरतो तीर्थनो महिमा वधारतो हवो.

वली कालांतरे एक वटनी समली हती तेनी उपर पाठला जवना वै
रथी एक म्हेळें बाण मूक्युं. तेथी वींघाणी थकी पाठले जवें एक वार जि
नवंदन अने साध्वीनी शुश्रूषा करी हती, ते पुण्यें करी अंतसमये साधुयें

तेने नवकार दीधो. तेथी नध्यानं मरण पामीने सिंहल द्वीपना राजा नी सात पुत्रनी उपर एक पुत्री अइ ते अनुक्रमें यौवन पामे अके एकदा एक शेर जरुअ थी आव्यो. तेने राजसज्जामां ठीक आवी. त्यारें ते शेरें नमोअरिहंताणं ए पद कहुं. ते सांजली ते पुत्रीने जातिस्मरण ज्ञान उ पय्युं. पढी माता पिताने आग्रह करी सातसैं जहाज लेइने जरुअ आवी. त्यां चैत्यनो उद्धार प्र ख करी घणुं पुण्य उपार्जती हवी. ते दिवस थी ते तीर्थनुं नाम समलिका विहार एवुं प्रसिद्ध पामतुं हवुं. अनुक्रमें वली अंबड मंत्रीश्वरें ए तीर्थनो उद्धार कखो. इत्यादिक घणो विार ठे. वली बीजां लौकिक तीर्थपण इहां घणां ठे. एवो ते कोकाशने खें महिमा सांजलीने राजा, राणी तथा कोकाश ते तीर्थने नमतां हवां.

वली गरुड उपर बेसी आगल जतां दक्षिण दिशें एक महानगर उपर अइ जतां तेमज राणीयें पूठ्युं. राजा न बोळ्यो, त्यारें कोकाश बोळ्यो, हे स्वामिन! ए घणुंज प्रसिद्ध एवुं प पुर नामें नगर ठे. इहां विद्यमान श्रीचं डप्रजस्वामीना वचनें सौधमेंइ पासेथी लीधी एवी चंडकांतर मयी श्रीचंड प्रजजीनी प्रतिमा ते आगल मांमी. तेवारे महायागनी सिद्धी अइ तेथी हर्ष पामीने त्यां श्रीचंडप्रज विहार करावतो हवो.

वली अनुक्रमें श्रीरामचंडजी पोताना पिता वचन पालवाने वनवास मां रह्यां अकां रावणनी जगिनी शूर्पनखा नो पुत्र बारवर्ष सूधी वंशनी जालिमां रह्यो हतो, तेनुं म क ठेद अयुं देखीने मारनारनुं पगळुं शोध ती अकी शूर्पनखा श्रीरामचंडजीनी पासें आवी. रामचंडने देखीने व्या मोह पामी अकी जोगनी प्रार्थना करती हवी, तेने रामचंडजीयें निषेधी अकी लक्ष्मणजी पासें गइ. तेणें पण जोजाइ जाणी निषेध कखो. तेथी क्रोधें जराणी एटले नाक काप्युं त्यारें ए नगर नाम नासिक्यपुर कहेवाणुं.

वली रामें, रावणने मारीने सीताने लेइने पाठा वलतां इहां श्रीचंडप्रज चैत्यनो उद्धार कखो. वली पांशुराजानी पटराणी तियें एकाग्रमनें जैनधर्म आराध्यो, ते महिमायें श्रीयुधिष्ठिर आव्या. तेणें ए चैत्यनो उद्धार कखो. त्यां कुंतिविहार एवुं नाम अयुं. इहां गोदावरी नामें ए नदी देखाय ठे.

वली आगल जतां समुडने विपे सुवर्णमय नगर देखीने तेमज राणी यें प्रश्न कखुं तेने राजायें कांइ उत्तर न आप्यो त्यारें कोकाश बोळ्यो, हे

राजन् ! ए लंका नामें नगरी ठे. कूट डुर्ग तथा महासमुद्रनी खाइ तेणें करी शत्रु एनी सामुं जोइ न शके, ए पुरीने विषे प्रकृतियेंज अहंकारी एवो रावणनामा प्रतिवासुदेव जेनी लाखो विद्याधर सेवा करता, तें पूर्वे राज्य करतो हतो. तेणें अहंकार धरते चंडसूर्यादि देवता तथा विद्याधरने विविध प्रकारनी सेवाधारे पोटाना आत्माने इंद्रकी पण अधिक मान्यो हतो. लौकिकमां तो एनी रुद्रिनुं स्वरूप एम कहे ठे.

रावणने नव ग्रहतो शय्याने पाये बंधाणा, मृत्युने बांधीने पाताले मूक्युं, वायुदेवतातो वाशीडुं वाजे, वारे मेघ ते सुगंध पाणी वरसावे, वनस्पति पुष्पप्रकर करे, एमज पोताने पाडें करी जल लावे, साते समुद्र तेने मन करावे. साते माता आरती उतारे, विश्वकर्मा शृंगार करावे, जेप ना गेंड धरे, गंगा यमुना चामर वीजे, पदरुतु ते पुष्पकारक थया, सरस्वति वीणा बजाडे, रंजातिलोत्तमादिक नाटक करे, तुंबरु गायन करे, नारद ताल बजाडे, सूर्य रसोइ करे, चंडमा अमृत जरे, मंगल जेश दूहे. बुध आरिसो देखाडे, वृहस्पति घडियालां बजाडे, शुक्र मंत्रीश्वर थाय, शनिश्वर घृष्टरक्षा करे, तेंत्रीश क्रोड देवता सेवा करे, अठवाशी हजार रुषि पाणीनी पर्व चलावे, नारायण दीपिका धरे, चंड माला करे, ब्रह्मा पुरोहित थयो, जीमूत रुषी ठोकराने रमाडे, विश्वानर वस्त्र धोवे, कार्त्तिकेय कोटवाल थयो, गणेश गधेडां चारे, लक्ष्मी वस्तुनी रक्षा करे, नारद ते दूतकर्म करे, धनद जंमारी थयो, इत्यादि घणा दर्शनीउ असत् प्रलाप करे ठे. एवो रुधिवंत पण परस्त्री जंपट पणायें करी डुर्बुद्धि उपनी, तेशी सीता ने हरी गयो. ते महापापथी तेनुं सर्व बल निष्फल थयुं. सम्यक् न्यायवंत रामचंड, लक्ष्मण तेने लीलामात्रमां सकल परिवार सहित संहरीने परलोकें प होचाड्यो. ए लंकाने विषे विद्याधरनां इंद्रोयें तीर्थनूत घणा प्रासाद जव्य जनना मनने आनंददायक एवां कराव्यां ठे. ते सांजली राजाराणी अने कोकाशे त्यां देव बांध्या. बली आगल चाल्या, अनुक्रमें पाठा बल्या.

बली एक दिवस कोकाशना मुखशी श्रीसिद्धाचलजी तथा गिरनारजी नो महिमा सांजलीने त्रयो जण देववंदना करवा जता हवा. एम उत्तर दिशे अष्टापद जेनुं बीजुं नाम कैलास पर्वत ठे, ते नाना प्रकारना आश्चर्य मय, विशि स्फटिक शिलामय, आव योजननो उंचो ठे, तेने विषे श्रीजर

તચક્રવર્તીયેં કરાવ્યો એવો જે સિંહનિષદ્યા નામા પ્રા ૧૬ તેને વિષે ચોવી
શે પરમેશ્વરનાં સ્વસ્વપ્રમાણ વર્ણાદિકસહિત નવીન ર મય વિંચ થાપેલાં
હે. એવું શ્રી અષ્ટાપદતીર્થ પ્રસિદ્ધ હે. તથા વલી શ્રીસમેતશિવર જે અ
જિતાદિક વીશ પરમેશ્વરના નિર્વાણ સ્થાનકને વિષે દિવ્યસ્વરૂપ રત્નમય
સ્થૂનેં અલંકૃત હે. વલી આગલ જતાં શાશ્વત ચૈત્ય પ્રમુખ આશ્ચર્યેં જાણ્યો
એવો વૈતાલ્ય પર્વત દીઠો. ત્યાં શ્રીરૂષ્ણદેવસ્વામીની સેવાથી ધરણિંદ્ર તુષ્ટ
માન થયા તેથી અડતાલીશ હજાર વિદ્યા નમિ અને વિનમિ એ વે જાણે
આપી. તે બેહુ જાણે દક્ષિણ શ્રેણિયેં પચાસ નગર, ઉત્તર શ્રેણિયેં સાત ન
ગર વસાવીને રહ્યા. ઇત્યાદિક પ્રવંધ તેમને બુદ્ધિવંત કોકાશેં કહ્યો.

વલી દિવસાંતરે પૂર્વ દિશે શ્રીઅયોધ્યાને વિષે રૂષ્ણાદિ પાંચ તીર્થક
રના જન્મ કલ્યાણિકાદિક મહીમા વર્ણવ્યો. તેમજ તિહાંપણ નમસ્કાર ક
ળો. વલી હઠિણાઝર નગરે આવ્યા. તેનું વર્ણન પણ કોકાશેં કહ્યું. જેમ
કે, શાંતિ 'શુ અને અર એ ત્રણે તીર્થકર તથા સનત મારાદિક પાંચ ચ
ક્રવર્તી વલી ચરમ શરીરી પાંચ પાંખવ પ્ર સ્વ અનેક ઉત્તમ પુરુષ 'ઉત્પ
ત્તિ સ્થાનક એ હે. વલી શ્રીરૂષ્ણદેવસ્વામીને વરસી તપનું પારણું કરાવવા
શ્રીશ્રેયાંસેં પ્રથમ દાન દીધું, તે એ સ્થાનક હે. શ્રીશાંતિ, 'શુ અને અરનાથના
એક મોઢું કલ્યાણિક ટાલી શેષ ચાર કલ્યાણકે ઇહાં થયાં હે. શ્રી શાં
ત્યાદિક ત્રણ તથા મહ્મીનાથ એમનાં સમવસરણ ઇહાં થયાં હે. વલી ઇહાં
વિષ્ણુ મારેં જાણે યોજનનું રૂપ કરીને સાધુના દેષી ન ચીને શિક્ષા ક
રી હે. વલી સૌધર્મેડના જીવ કાર્તિક શેઠેં રાજાના આગ્રહથી ગૈરિક તાપ
સને પીરસતાં વૈરાગ્ય ઉપન્યો, તેથી શેઠેં એક હજાર ને આઠ વાણોતરસા
થેં દીઠા લીધી. ઇત્યાદિક અનેક વૃત્તાંત ઇહાં ઉપન્યાં હે, ઇત્યાદિક વર્ણવ
તાં શાંત્યાદિક ચક્રી ઇહાં થયાં. એ વાત આમાં કહેવાણી.

તે સાંજલીને ચમત્કાર પામતો રાજા ચક્રવર્તિનું સ્વરૂપ કોકાશને પૂઠ
તો હવો, ત્યારેં સર્વ વાતમાં નિપુણ એવો જે કોકાશ તે કહેતો હવો. હે રા
જન્ ! સાંજલો. ચક્રવર્તિને જરતદેવના ઠ સ્વંમ, નવ નિધાન અને ચૌદ
રત્ન હોય, ત્યાં પ્રથમ નવ નિધાનનાં નામ કહે હે. નૈસર્પિ, પાંમૂક, પિંગ
લ, સર્વરત્ન, મહાપદ્મ, કાલ, મહાકાલ, માણવક અને શંખ એ નવે નિધા
નમાં શાશ્વતાં પુસ્તક લખ્યાં હે. તેમાં તે તે વસ્તુની ઉત્પત્તિ તથા વિશ્વ

स्थिति लखी ठे. कोइक कहेठे के, साक्षात् ते वस्तु ठे. प्रत्येकें ते आठ चक्रें अधिष्ठित ठे. आठ योजन उंचां ठे. मंजूपाने आकारें ठे. सदा गंगा ने कांठे रहे ठे. नव योजन विस्तारें ठे. बार योजन पहोलां ठे. तेने वैमूर्ध मणिनां कपाट ठे. चंडमा सूर्यनां लक्षण ठे. समवदनें सहित ठे. एक पद्मोपमने आउखें प्रत्येक निधानने नामें एकेक देवता तेनो अधिपति ठे. इत्यादिक निधाननुं स्वरूप प्रवचन सारोद्धार ग्रंथ ठपायुं ठे तेथी जाणवुं.

हवे सेनापति प्रमुख चौद रत्न कहीयें ठीयें. तेमां एक सेनापति रत्न ते गंगा सिंधुने पहेलेपार विजय करवा समर्थ, अप्रतिहत शक्तिवत ठे. वीजुं गृहपति र ते शाक्यादि सर्व धान्य, सर्व फल, सर्व शाक, तत्काल निप जावनार होवाथी चक्रिना सर्व सैन्यने पूरुं पाडे एवुं ठे. त्रीजुं पुरोहित रत्न ते सर्व कुडोपडवने शांतिकर्म करनार होय. चोथुं हस्तिरत्न तथा पांचमुं अश्वर अत्यंत वेग वाला पराक्रमवंत ठे. बडुं वार्द्धिकरत्न ते सर्व सैन्यने तत्काल जे अवसरे जेवा जोइये तेवा सर्व जातना जवन करवा समर्थ तथा उन्मग्ना निमग्ना नामें नदियोमां सुगम पाऊ वांधवा समर्थ होय. सातमुं स्त्रीरत्न ते सर्वथी अतिशायी कामसुखनुं निधान होय. आठमुं चक्ररत्न ते हजार आरानुं, वाम प्रमाणें, सर्व आयुधमां मुख्य, ठ खंम पृथ्वीनुं मार्ग देखाडे. तथा ए अमोघशस्त्र होय. नवमुं ठत्ररत्न ते पण एक वाम प्रमाणें होय, ते स्वामीना हस्तस्पर्शकी बार योजन विस्तारवंत थाय, वली वैताढ्यथी उत्तर दिशाना जे म्लेच्छ राजा तेना आक्राकारी, मेघकुमार देवता ते जेवारें मुसलधारायें वर्षाद वरसावे, त्यारें ते धारानो निवारनार थाय, नवाणुं हजार सुवर्ण शलाकायें ग्रथित, कांचनमयी दंमैं शोजित, वस्तिप्रदेशें पंजरे विराजित, तथा जेनो पुंतनो नाग ते अर्जुन नामा उज्ज्वल सुवर्णना ठांकणेंकरी ठांक्यो ठे, शीत, ताप, वायु, वृष्टि प्रमुख दोषोना नाशनुं करनार ठे. दशमुं चर्मरत्न ते बे हाथ प्रमाणें होय, वैताढ्य पर्वत थी उत्तर दिशाना जे म्लेच्छराजा ते ज्यारें मेघनो अत्यंत उपडव करे, त्यारें ए स्वामीना हाथस्पर्शें बार योजन विस्तारवंत थाय, तेनी उपर ठत्रर धरे, एटले मावडा सरखुं थाय, तेमां रहुं चक्रवर्तिनुं सैन्य तेने पृथ्वी नी पेटें आधारचूत थवाथी तेमां प्रातःकाले वावे, अने पावला पहोरे धान्य निपजे, एम एरत्न शाक्यादिक धान्य उत्पत्तिनुं निमित्त जाणवुं. अग्नी

ચાર ' મણિર તે ચાર આંગલ દીર્ઘ અને બે આંગલ પહોલું. વૈમૂર્ય રત્નમ
 ય ત્ર્યંસ્ર ઠહાંસી ઠત્રને વસ્તિ પ્રદેશે રહ્યું ઉદ્યોત કરે. અથવા હાથીને સ્કં
 ધે રહ્યું થ ' બાર યોજન પ્રકાશ કરે, કુદ્ડ ઉપડ્વ ટાલે, હાથમાં મણિરત્ન
 હોય તો યૌવન અવસ્થિત રહે, અથવા હાથીને સ્કંધે ર ' થકો તેનું યૌવન
 અવસ્થિત રહે. તથા કેશ ને નચ્ચ એ અવસ્થિત રહે. બાર ' કાંગણીર
 અષ્ટ સોનેયા પ્રમાણ હોય, ચાર આંગલ સમચોરસ હોય, સર્વ વિષને હરે,
 તથા તમિસ્રા, સ્વંમ પ્રપાતા ગુફામાં બાર યોજન સૂધી અંધકાર હરે. ચક્ર
 વર્તીના સૈન્યમાં મૂક્યું થકું સૂર્યની પેઠે પ્રકાશ કરે. ચક્રવર્તી તમિસ્રા ત
 યા સ્વંમપ્રપાતા ગુફામાં પૂર્વ પશ્ચિમની જીંત પ્રત્યે યોજન યોજનને આંતરે
 પાંચગ્રો ધ પના પહોલા ચક્રનેમિની પેઠે ગોલ ગો ત્રિકાકારેં એક જીંતે પ
 િશ અને બીજી જીંતે ચોવીશ, એવાં ઝંગણપ ાશ માંમલાં કરે. તે એકેક
 યોજન સૂંધી ઉદ્યોત કરે. કોડ્ક એમ કહે ઢે કે, એકેક જીંતે ૪૯ માંમ
 લાં કરે. એ મતે ૯૮ માંમલાં યાય એમ શ્રીજંબુદ્વીપપત્તિની વૃત્તિમાં કહ્યું
 ઢે, તે પળે સ્વહીની પેઠે સુખેં જલ્પતા ચાલે. તે માંમલાં જરતદેત્રના ઉત્ત
 રાર્દનો વિજય કરવા માટે જ્યાંસૂધી ચક્રી હોય ત્યાંસૂધી રહે, અને ગુ
 ફા પળે ત્યાંસૂંધી ડઘાડી રહે. તેરમું સ્વહ્ગર તે બત્રીશ આંગલ પ્રમાણ
 હોય, તેની સંગ્રામને વિષે અપ્રતિહત શક્તિ હોય. ચૌદમું દંમર ર મય
 પંચલતાક વજ્રસાર, એક વામ પ્રમાણ હોય. વૈરીની સેનાનું વિત્રાસક, ઝં
 ચી નીચી જગ્યાને સમ કરે, શાંતિકારક, મનોરથપૂરક, સર્વત્ર અપ્રતિહત
 શક્તિવાળું, તે દંમ એક હજાર યોજન સુધી ઝંઘું જાય.

એ ચૌદે રત્ન પ્રત્યેકેં હજાર યદેં અધિષ્ઠિત ઢે. એ ચૌદમાં સેનાપતિ પ્ર સ્વ
 સાત પંચેંડિય રત્ન ઢે, અને ચક્રપ્રમુખ સાત એકેંડિય ર ઢે તે પૃથ્વી પરિ
 ણામ ઢે. તે સાતેને અનુયોગદ્વાર તથા ઠાણાંગ એ બેહુની વૃત્તિ તથા મલય
 ાગરિકત વૃહત્સંગ્રહિણીની વૃત્તિને અનુસારેં પ્રમાણાંગુલેં કહ્યું ઢે. અને શ્રી
 અનુયોગદ્વાર સૂત્રને અનુસારેં ઝત્સેધાંગુલેં જણાય ઢે. તથા પ્રવચન સારો
 દ્વારની વૃત્તિમાં આત્માંગુલેં જણાય ઢે. એ ત્રણ મતમાં નિર્ણય તો કેવલી
 જાણે. ઇતિ ચૌદ રત્ન સ્વરૂપમ્ ॥

વલી ચક્રવર્તિને શોલ હજાર દેવતા સેવા કરે, તેમાં ચૌદરત્નના ચૌદ
 હજાર અને બે હજાર બે જાના જાણવા. તથા બત્રીશ હજાર ટવંધ

राजा सेवा करे, चोसठ हजार अंतेउरी, एक लाख अछावीश हजार वा रांगना, बत्रीश हजार देश, बहोतेर हजार महापुर, अडतालीश हजार पाटण, नवाणुं हजार झोणमुख, बत्रीश हजार बेलाउल, चौद हजार जलमार्ग, एकवीश हजार संनिवेश, बत्रीश हजार महोटी नगरी, सोल हजार रत्ननी खाण्यो, नवाणुं हजार सुवर्णादिकनी खाण्यो, वीश हजार सामान्य आगर, सोल हजार द्वीप, ठप्पन्न अंतर्द्वीप, ठुनुं क्रोड ग्राम, उंगणपचास हजार उद्यान, उंगणपचास कुराज्य, सोल हजार म्लेच्छ राजा, चोराशी लाख हाथी, चोराशी लाख घोडा, चोराशी लाख रथ, ठुनुं क्रोड पाला, सर्व सैन्यमां अठार क्रोड अस्वार, चौद हजार मंत्री, एंशी हजार पंमित, चोराशी हजार कोटवाल, चोराशी हजार सूत्रधार, चोराशी हजार आनरणधारक, त्रण क्रोड नियोगी, सात क्रोड कुटुंबिक, त्रणसे साठ रसोइया ते तो एकज मात्र चक्रवर्तिना नोजनने माटे होय. वाकी तो बत्रीश हजार बीजा होय. चोसठ हजार कव्याण महाकव्याण कारक, बत्रीश क्रोड अंगमर्दक, त्रण लाख शस्त्रधर, पांच लाख दीवीधर, त्रण क्रोड वाजिंत्र, चोराशी लाख निशान, दश क्रोड ध्वजा, बत्रीश हजार बत्रीशबद्ध नाटक, त्रण लाख नोजन स्थानक, बत्रीस क्रोड कुल, एक क्रोड गोकुल, अठार श्रेणि प्रश्रेणि, बीजा पण घणा श्रेव सार्थवाहादिक होय. तथा गंगा सिंधु ए बे नदीयोनी अधिष्ठा वे देवियो खंमप्रपाता अने तमि । गुफानी बे देवीयो, मागध, वरदाम, प्रजास तीर्थना त्रण देवता, हिमवंत पर्वत अने ऋषज कूटना अधिष्ठायक वे देवता, ए सर्व चक्रीने वश वर्ती होय. इति चक्रिस्वरूपम्.

ए रीतें निरंतर कौतुककारी नवी नवी बातो सांजलतां कोकाशने राजायें पूठ्युं, हे महाजाग ! तुं ए तीर्थना महिमा प्रमुख केम जाणे ठे ? कोकाश बोळ्यो, हे राजन् ! सोपारक नगरने विषे वसनारा, जैनसिद्धांत रूप बनने विषे सिंहसरखा, एवा गीतार्थ आचार्यनी पासे आदरें करी ने में सांजळ्युं ठे. जे माटे देवता प्रमुखनी सेवा ते घणे कालें फलवंती थाय. अने साधुनी सेवा ते तत्काल फल आपे ॥ तडुकं ॥ सेवि इ सी हगुफा, पाविक्कइ मुत्तिया य गयदंतो ॥ जंबूअघरे लप्पइ, खुरखंमं च म्मखंमं च ॥१॥ एम साधुना गुण सांजलीने राजा अक्य निधाननी पेंवें

साधु संग दोहिनो मानतो हवो. जैन निनी उपर बहुमान धरतो हवो. संगतें करी अचेतन 'पण परिणमन तथा प्रकारें आय तो सचेतननुं 'ज कहेवुं ? ॥ उक्तंच ॥ एके चेज्जुर्यतिकरगतास्तुंबिकाः पात्रलीलां, गायंत्यन्ये सरसमधुरं शुद्धवंशो विजग्नाः ॥ एके केचिद्वथितसुगुणा दुस्तरं तारयन्ति, तेषां मध्ये ज्वलितहृदया रक्तमन्ये पिबन्ति ॥ १ ॥ एम कोकाशनी सा सहाय्यें ते राजा, महाबलवत्तर राजाउने पण गगन मार्गे अकस्मात् ज इने बांधी लीयें, तेथी ते राजा घणोज बलीयो थयो.

एकदा उद्यानने विषे पांचसे मुनिने परिवारें परिवस्था महा महिमा वंत एवा धर्मानंद आचार्य पधारता हवा. तेमने वंदन करवाने कोकाश सार्थें घणा आमंवरें घणा हर्षें राजा जता हवा. परिवारसहित आचार्यने प्रणामी यथोचित स्थानके बेठा. गुरुयें साधुधर्म श्रावकधर्म विारसहित धर्मदेशनामां कखो, तेथी प्रतिबोध पामीने राजायें पोतानी इहायें सम कितमूल बार व्रत यथाशक्तियें आदखां. तेमां पण ठठा दिग्ब्रतने विषे यद्यपि कोकाशनी सहाय्यें घणां शैकडो योजन पर्यंत एक दिवसमां जवा नी शक्ति ठे. तो पण पवित्र चिंतनो धणी ते राजा एक दिवसे सो योजन थी उपरांत न जवानो नियम करतो हवो. ते धर्म अंगीकार कखो एटले पुराणा घणां दुकर्म खपावतो हवो. गुरु पण राजानी प्रशंसा करता हवा. वली गुरु राजाने कहेता हवा के, जो महानाग ! तुं चिंतामणिनी पेटें ड लंजधर्म पाम्यो, एटले सार्थक थयुं एम जाणजे. किंतु अंगिकार करीने वि धियें आराध्यां सार्थकता थाय. जे माटे एकतो जीवने स्वनावेंज घणो प्रमाद होय. वली राज्यना व्यासंगमां विशेष प्रमाद थाय. ए प्रमाद ते अग्निसरखो ठे. जे माटे थोडी वारमां व्रतनो संहार करे, ते माटे अप्रमादी अइने जेम व्रत लीधां ठे, तेम निरंतर संजारीने सम्यकरीतें आराधवां. थोडोये अती चार न लगाडवो. एम करतां गृहस्थपणें पण तमे मोक्ष सुख साधशो. एम शिक्षा सांजलीने राजा घणो संतोष पामतो हवो, अनुक्रमें घेर गयो.

हवे धर्म, अर्थ अने काम ए परस्पर बाधा न पामे, एम ते राजा, व्रतने सेवतो हवो. राजाने बीजी विजया नामें राणी ठे. ते एम चिंतवती हवी के, राजा, निरंतर जसोदेवी राणीने बहुमानसहित कौतुक प्रमुख देखाडवा पासे राखे ठे, पण मने अनिष्टनी पेटें कांइ कहेतो नथी. तो

राजाने महारी अवज्ञानुं फल देखाडुं. एम विचारीने एक अन्य रथकार ने बोलावीने गरुडने पाठो वालवानी कीलिकाने स्थानके बीजी कीलिका घडावी. पढी मूलगी कीलिका लेइने गुप्त स्थानके मूकी. अने तेने स्थान के नवी कीलिका घाली. एवं कृत राणीयें कछुं.

हवे एकदा राजा राणी सहित गरुड उपर बेसीने कोकाशनी साथें पूर्वनी पेटें कोइक देशें चाल्या. यावत् थोडी बेला मांज नवनवां कौतुक जोतां ते कौतुकथी आह्वित मन अइने राजायें घणो मार्ग उलंघन कख्यो. एटले राजाने दिग्व्रत सांजखुं. कोकाशने पूठवा लाग्यो, रे प्रियमित्र ! आपणें केटली धरतीयें आव्या ? महाप्रज्ञावंत कोकासपण, निश्चय करीने बोव्यो, हे राजन् ! बस्से योजन आव्या. एवं करवतनी पेटें हृदयस्फाटन करतुं वचन सांजलीने राजा बोव्यो, रे रथकार ! शीघ्र शीघ्र गरुड पाठो वालो. एम कह्नीने शोच करवा लाग्यो के, है है मुऊने महोदुं पाप लाग्युं ! अहो ! महारुं व्रत कामकुंननी पेटें फोगट जंग थयुं. अहो ! प्राणीने अनुपयोगें वर्तवुं, ते अनर्थनुं मूल, ठे. अहो ! कुतूहलप्रिय प्राणी जे ठे ते पोताना आत्माने अहित थाय ते पण न जाणो. हा ! अपार संसारने विपे पूर्वे क्यारें पण न पाय्यो, एवं जे धर्मरत्न तेने नव्यत्वना परिपाकें पामीने, मलिन कछुं. इत्यादिक सर्व इव्य गयानी पेटें, राजा शोच करतो हवो, रथकारने आगल चलाववानो निषेध कख्यो, एटले रथकार पण गरुड पाठो वालवाने कीलिका लेवा गयो त्यां बीजी कीलिका दीठी, त्यारें चिंता करतो राजाने कहेवा लाग्यो के, हे राजन् ! कोइक डुष्टे डुईवना वशथी कीलिका फेरफार करी ठे. जे माटे ए महारा हाथनी कीलिका नथी, अने महारी कीलिका विना गरुड पाठो फरे नही, माटे आगल आ हूकडुं नगर देखाय ठे. त्यां कोइक सूत्रधारने घेर जइने नवी कीलिका करुं. तो ते प्रयोगें पाठा विघ्न रहित आपणो स्थानके जइयें. हमणा एनो ए उपाय ठे. नहीं कांतो इहांथीज नीचे पृथ्वीउपर जइ पडखुं इत्यादि अनर्थ थरो. जीवितनी पण शंका थरो.

ते सांजलीने राजा, जेम कुवैथें बतावेलुं नैषज्य ते मुखें तो मीतुं पण परिणामे डुष्ट होय तेनी पेटें हुंहुंकार करतो अरुचीनी पेटें बोव्यो, हे कोकाश ! तुं शुं ए अयोग्य अवक्तव्य वात बोव्यो. तुं धर्म मर्मनो जाण ठ तां जो धर्मने ध्वंस करे, एवं वचन बोले ठे तो, धर्मव्यवस्थाकारी वच

न कोण बोलशे ? कोण एवो मूढ होय के, जव जवने विषे पामवुं सुज
 न एवुं आलोक संबंधी सुख ठे, तेने माटे अनंता जवमां दुःखें पामवा
 योग्य एवुं परलोकनुं परम शंबल जूत धर्म तेने मारवाडमां कल्पवृक्षनी
 पेठें उन्मूल्ले. जे कारण माटे अजाणपणें जो नियमजंग थाय, तो व्रत
 मलिनतारूप अतिचार लागे. तथा जाणीने जो थोडुंये व्रतजंग करे, तो
 व्रत जांगे, माटे जे अतिचारें करी खंमित व्रत थयुं होय ते काचा कुंजनी
 पेठें सुखे सांधी शकीयें. परंतु व्रत जाग्युं ते पाका घटनी पेठें कोण सांधी
 शके ? ते माटे जे थनार होय ते थाउ. परंतु प्राणांते पण आगलतो एक
 पगलुं जवुं तेपण महारे कबूल नथी. महोटा पुरुषें जे अंगीकार कस्युं ते
 नोज निर्वाह करवो. ते माटे बीजी चिंता मूकीने गरुड पाठो वालवाने ।
 ज कीलिका घालो. कदाचित् पुण्ययोगें जो गरुड चाले तो चाले. एवां र
 जानां वचन सांजलीने कोकाश चित्तमां चमत्कार पाम्यो यको विचा
 वा लाग्यो के, अहो ! ए राजानी धर्मनेविषे दृढता कहेवी ठे के, जेने पोत
 ना जीवितनी पण अपेक्षा नथी ! कोकाशें आगल जवानो उपदेश कस्य
 हतो माटे कोकाशने ल । उपनी, तेथी नीचुं जोयुं. पढी कोकाशें पण इ
 नन्य गतिकने करवाने माटे, दैवने आलंबीने, पूर्व प्रयुंजी जे गमनकीलिक
 तेने काढीने, गरुडने वालवाने बीजी कीलिका घाली. एटले बेहु पांख मर्ल
 गइ तेथी त्रणे जण पुरातन पुण्यें करी नीचें सरोवरमां पड्या. अखंम शरीं
 सरोवर तरीने कांठे आव्या ॥ यतः ॥ वनेरणे शत्रुजलाग्निमध्ये, महार्णव
 पर्वतमस्तके वा ॥ सुप्तं प्रमत्तं विषमस्थितं वा, रक्षन्ति पुण्यानि पुराकृतानि
 ॥१॥ त्यां दूकडुं एक नगर देखीने राजा कोकाशने पूढता हवा, हे मित्र
 सर्वांगे शौचावंत एवुं ए कोण नगर ठे ? त्यारें सर्व वा । विचक्षण एवं
 कोकाश बोळ्यो, हे राजन् ! कलिंग नामा देशने विषे कंचनपुर नामें नगर
 ठे. त्यां कनकप्रज नामें राजा राज्य करे ठे. ते अतिशय मानवंत ठे. देव
 तायें पण असह्य एवा तेजवंत दुर्ग्रहने तमे वश कस्यो ठे. जेमाटे अजिमा
 नीने अपमान थाय ते महा संतापनुं हेतु ठे ॥ यतः ॥ तरुणजनो निर्वि
 जवः, तरुणी विधवा गुणी निरनुजावः ॥ अपमानितोऽजिमानि, यदुःखं व
 हति तदनुपमेयम् ॥१॥ ते दुःखें दुजाणो यको कदाचित् तमने मित्रनीपेठे
 मले, तोपण तमारे एनो विश्वास न करवो. जे माटे हुं नगरमां जशने को

इकनां शस्त्र लेइने नवी कीलिका करीने हुं पाठो आबुं, त्यांसूधी तमारे सावधानपणें वृद्धने स्थाने तथा वाडीने आंतरे देवीसहित जेम कोइ न जाणे तेम रहेबुं. एरीतें अत्यंतपणे कहीने ते कोकास नगरमां निःशंकप णें गयो. त्यां कोइक सूत्रधार रथचक्र घडवाने उद्यमवंत थयो ठे, पोताना घरनी बहार शालामां वेठो ठे, त्यां जइने कीलिका घडवा माटे विशिष्ट उपकरण याच्यां, ते सूत्रधार उपकरण लेवा घरमध्ये गयो, एटले कोकाश घडवाना विज्ञाननो रसियो होवाथी ते रथचक्र ह्णोकमां निपजावतो ह वो. जे चक्र पोतानी मेळें उजुं रहे, हाथयकी मूक्युं थकुं दिव्यचक्रनी पेटे पोतानी मेळें फरतुं आगल जाय, नींत प्रमुखने विपे हणायु थकुं तेमज पाबुं आवे, अहो ! कलानी निपुणतानो रस केवो असमंजस ठे के जेथी प्राणी पोताना हितनी वात पण न चिंतवे. हवे ते कोकाश परीक्षाने अर्थ रथचक्र फेरवे ठे. एटले ते सूत्रधार पण घरमांथी उपकरण लेइने वा हर आव्यो. त्यां ते अनुपम चक्र देखीने महापणपणें विचारवा लाग्यो के, निश्चयें ए असाधारण कलावालो कोकाश ठे, एवो कलावंत पृथ्वी मंमलने विषे अन्य कोइ दीठो नथी, अने सांजव्यो पण नथी, माटे ए वात राजाने जणावुं. जेमाटे ए राजाना द्वेपीनो मित्र ठे. तेथी राजा महारी उपर प्रसन्न थरो. एवुं डुर्ध्यान करीने पोताना पुरुषने कथुं के, एने नजरमां राखजो, हुं आबुं त्यांसूधी जवा देशो नही. एम कही राजा पासे जइने कथुं. हे देव ! तमारा जाग्यनो आकर्ष्यो, सर्व सूत्रधारमां शिरोमणी महा कलावंत जे कोकाश ते क्यांकथी महारे घर आव्यो ठे. जेणें गरुड निपजाव्यो ते ना बलें काकजंघ राजा डुर देशांतरवर्ती राज्य संपदा पोताने वश करतो हवो. ते वात सांजलीने राजा साधु साधु एम बोलतो पोताना पुरुषोने कोकाशने बांधवा मोकलतो हवो. तेणें पण कोकाशने बांधी आण्यो. तेने राजायें क्रींच बंधने बंधावी अति कदर्थना करते पूढ्युं, हे कोकाश ! काक जंघ क्यां ठे ? पुष्ट बुद्धिना धणी एवा कोकाशें पण कांइक चित्तमां चिंतवीने काकजंघ राजातुं स्थानक प्रमुख देखाडी दीधुं. अथवा शुद्ध बुद्धिवंत पुरुषनो आशय स इनी पेटें कोण जाणी शके ?

हवे कनकप्रज्ञ राजा परम हर्षें करीने जाणवा लाग्यो के, आज हुं त्र ए छवनतुं राज्य पांम्यो. एम विचारी यम सरखा सुनट साथें लेइने नी

कव्यो. रे काकजंघ ! क्यां गयो ? क्यां गयो ? इत्यादि बोलतो त्यां गयो. काकजंघ राजा पण उंचां वचन सांजलीने श्रुं ? एम आ ल व्या ल यतां जेटलामां नासवा मांमे ठे, एटलामां तो सुजटो आवी तेने मयूरिका बंधनें बांधीने बंदीवाननी पेठें राजा राणीने कषायवर्जो नाना प्रकारनां वचन कहेतां अनेक विटंबनापूर्वक नगरमां लावीने काष्ठपंजरमां नांख ता हवा. काकजंघ राजायें विचाखुं के, अहो ! ए रथकार खलथकी पण खल ठे. नहिंतर अमे ठाना रह्या हता तेने ए विटंबना केम आवे ? मा टे एतो पाणीमांथी अग्नि उठी, चंडमंमलथी गरल ऊखुं, अथवा एमां ए नो शो वांक ? पोतानाज दुष्टकर्मनो ए विपाक ठे, नहि तो एवा स ननुं मन दुर्जननी पेठें केम थाय ? इत्यादिक चिंता करे ठे, जन्मथकी पण एवी आपदा तेणें नथी जोगवी, एम ते राजा वचनातीत मानसिक पीडा जोग वतो एवाने पण ते राजा अन्न मात्र न आपे. तेथी पासे र १ जे लोक, ते करुणायें करी कनकप्रज राजानी बीहीकें वायसपिंमनी पेठे कांश्क अ

नांखता हवा. ते दिवसथी वायसपिंम प्रवर्त्यो. जेमाटे लोक कांश् पर मार्ये जाणता नथी. ए रीतें वायस पिंमीयें राजा राणी बेहु पोताना प्रा ण धरेठे. जूड के, महोटा पुरुषोने पण एवी अवस्था आवे ठे ! अथवा जवस्थिति सर्वत्र प्रसिद्ध जे ॥ यतः ॥ को इड सया सुहिउ, कस्त य लङ्गी थिराइ पिम्माइ ॥ को मिञ्जुणा न गहिउ, को गिद्धो नेव विसएसु ॥१॥

एक दिवस कनकप्रज राजायें विचाखुं के, सर्व अनर्थनुं मूल ते ए कोकाश ठे. माटे एने राखवो नही. एम विचारीने कोकाशने चोरनी पेठें मारवा नो हुकम कव्यो. तत्काल सुजटो तेने विटंबना पूर्वक पशुनी पेठें वधस्थानके लेइ जतां पूर्वना शुजकर्मना वर्जो अ कंपायें नगरना लोकोयें दीगो. त्यारें लोकोयें जेगा अग्ने घणो आग्रह करी राजाने विनंती करी के, हे महा राज ! हे महा निर्मल यशना धणी ! जे काम करियें ते विचारीने करियें, तो परिणामे सुखदाइ थाय ॥ यतः ॥ शल्यवन्धिविषादीनां, सुकरैव प्रतिक्रिया ॥ सहसा कृतकार्योत्था तापस्य तु नौषधम् ॥ १ ॥ दैववर्जो एवो कलापात्र, कामकुंजनी पेठे इडित अर्थनो साधक जे पंमित होय तेनो कोण विध्वंस करे ? जे कलावंत होय तेनी साधारण वृत्ति होय, तेने पोतानो तथा परनो एम न होय, ते सर्वने ब मान करवा योग्य होय, माटे एवा कलावंतने

पोतानी पासे राखो, एना महिमाथी सर्व राजाथी अधिक तेजवंत तमे याउ.

एवुं सांजलीने राजायें ते कोकाशने तेडावीने पूठ्युं के, तुं शुं विज्ञान जाणे ठे ? ते बोव्यो, हे राजन् ! समस्त सूत्रधारनुं अतिशय विशेष विज्ञान न हुं जाणुं तुं. त्यारें राजा बोव्यो, हे कलाकुशल ! महारे योग्य कमला कर नामा एक मंदिर बनावो. कमलनी पेंठें सो पांखडी करी तेनी मध्य कर्णिका उपर महारुं नवन, तथा सो पांखडी उपर सो पुत्र योग्य सो नवन निपजावो, एवी कलानो अतिशय करो, जेम सकल राजा थकी अधिक नवनरुद्धि महारे थाय. एवो आदेश कोकाशें प्रमाण कखो. तेथी बंदिखानादिक परवशपणुं दूर अयुं. पठी ते जुवन नीपजाववा माटे राजा यें काष्ठ लेवानी आज्ञा करी.

हवे गूढ आशयनो धणी एवो जे कोकाश तेने जीववानी आशा यइ. महेल करवाने उजमाल अयो थको काकजंघ राजाने मलवाने अत्यंत इ ह्वा करे ठे, पण कनकप्रन राजानी आज्ञा बिना मली शके नही. त्यारें विचायुं के, काकजंघ राजा महारा उपर घणुं हीणुं मानता हशे, मनमां एम जाणता हशे जे, अमे राजा राणी वेहु जण गुप्त रह्यां हतां तेने को काशें बताव्यां, माटे ए कोकाश असमंजसनो करनार दुर्जन अयो, एवो तेमने संदेह थतो हशे. ते संदेह टालवाने कोकाश पोतानो अनिप्राय सूचक एक श्लोक लखी मोकलतो हवो. ते आ प्रमाणे:—“ कर्कशकर्मणि निषजा, विहिते मा मंद दुर्मनायिष्ठाः ॥ सपदि गुणायैव तवै, तद्भविता निश्चि ष्वेति ॥ १ ॥ अर्थ:—वैद्यें अति कर्कश औषध दीधुं, तेथी रे मंद ! आमण दुमणो न यइश. जे कर्कश औषध ठे ते तत्काल गुणमाटेज ठे. एम निश्चय करजे. ते अन्योक्ति वांचीने राजा विचारतो हवो के, कोकाशें मने हित जाणीनेज नगरमां तेडाव्यो जणाय ठे. अन्यथा कनकप्रन राजा मने कोण जाणे ? मारत के, शुं करत ? ए उक्तियें जाणुं तुं के, को काश बंधुनी पेंठें महारी पासेज ठे, मने ए क्लेशथकी मूकावशे, एम निश्चय करीने ते राजा त्यां काल गमावतो हवो.

हवे कोकाश पण पोताना स्वामीने मूकाववानो उपाय चिंतवतो चक्र वर्तिना वार्द्धिक रत्ननी पेंठें विशिष्ट आवासनी रचना करे ठे, तेवामां ते राजानो दीपिकाधारक प्रकृतियें घणो सत्य पुरुष ठे, तेणें विचायुं के, र

खे आ पुरुष रत्ननो विनाश आय ! ए विचारीने कनकप्रज राजानो गूढमंत्र जे हतो ते कोकाशने कह्यो के, हे विज्ञानीमां शिरोमणी ! राजायें तुज्जने मारवानी इच्छा करी हती, पण न माख्यो. परंतु नवो प्रासाद निप जाव्या पढी ते घरप्रवेशनुं मुहूर्त्त करीने तेज दिवसे निश्चें तुज्जने तथा त हारा स्वामीने मारगो. ते वचन सांजलीने कोकाश महा कषायवंत अइ कलिंगदेशना कनकप्रज राजाने नगरसहित ध्वंस करवानो इच्छक थयो थको, तत्काल काकजंघ राजानो पुत्र जे विजय एवे नामें ठे, तेनी पासें ए क पुरुषने प्रह वृत्तियें मोकलीने कहेवरावतो हवो के, तमे सार सार परिवार लेइने प्रह पणें आ देशनी सीमायें आवी रहेजो. ते सांजलीने विजय राजा पण, पोताना पितानुं वैरनिर्यातन करवाने उजमाल थको जे थोडुं पण घणा लइकरनुं काम करे, एवं सारसार सैन्य लेइने ठानो कं चनपुरने ठूकडो दैत्यनी पेवें कोइ जाणे नही ए रीतें रहेतो हवो.

हवे कोकाशें पण विचित्र आश्चर्यकारी एवा तोरण द्वार प्रमुख ते प ाकर नामा प्रासादने विषे निपजाव्यां, ते देखीने कनकप्रज राजा घणो हर्षवंत थयो. गुन मुहूर्त्त महोत्सवपूर्वक ते राजा पोताना पुत्रो सहित प्रासादमां पेवो, त्यां सर्व घणो विस्मय पामता आ ल व्याकुल थका प्रासाद जोवा लाग्या, घणुं प्रशंसवा लाग्या, कोकाशने प्रासाददान दीधुं. अने कहेवा लाग्या के, अहो ! कोकाश ! अमें पूर्वे नथी दीगो, नथी सां नव्यो एवो ए प्रासाद न संजविये एवी तहारी विज्ञान चातुरीथी नीपज्यो ठे. अथवा पृथ्वीने विषे गुं न संजवीयें ? ॥ यतः ॥ दाने तपसि शौर्ये च, विज्ञाने विनये नये ॥ विस्मयौ नैव कर्त्तव्यौ, बहुरत्ना वसुंधरा ॥ १ ॥

हवे गूढ अग्निप्रायवंत एवो जे कोकाश ते कनकप्रज राजाने एम कहे तो हवो के, हे राजन् ! ए महोटा एक स्तंजिया प्रासादने विषे एकज की लिका ठे ते कीलिका जो रूडी रीतें प्रयुंजी होय तो, ए आवास, पोतानी मेले विमाननी पेवें आकाशें चाव्यो जाय. ते सांजलीने कौतुक जोवानो र सियो एवो ते राजा ते यद्यपि कोकाशनुं बोलवुं जूवुं हवुं तथापि तेने अंत चित्तथकी सत्य मानतो घणा सन्मान सहित कोकाशने एम कहेतो हवो के, हे विज्ञान रचना करवामां निपुण ! तुं ए कौतुक अमने देखाड्य, के जे

थी करी असे प्रवर महोटा नगर जोश्ये. कोकाश बोव्यो, तमारा पुत्र स हित तमने तत्काल अपूर्वतर देखाडुं. माटे हे राजन् ! तमे तथा तमारा पुत्र सहु पोतपोताना स्थानके वेसो, पठी हुं कीलिका प्रयोगें करी तमो ने अतुल कौतुक देखाडुं. ते सांजलीने जेम डकालमां नूख्या रांकजनो होय ते नोजन करवा वेसे, तेनी पेठें शीघ्र शीघ्र ते राजा तथा राजाना शो पुत्रो मलीने सहु ते प्रासादने विपे पोत पोतानी पांखडियें वेसी गया.

हवे ते कोकाश पण जेम कोइ वंदिखानाथी निकले तेनी पेठें प्रासाद मांथी बहार नीकलीने बोव्यो. के जो जो रे मूर्खों ! तमे महारो प्रभु जे काकजंघ राजा तेने मारवानी इहा करी तेनुं किंपाक वृद्धनी पेठें महा दा रुण फल देखाडुं हुं एम कहेवाने समकालेज, उत्सुकपणें कीलिका प्रयूज तो हवो. ते प्रयोगथकी तत्काल सर्व प्रासाद मली गयो. त्यारें जेम कमल मां चमर रही जाय, तेना मनोरथनी पेठें तेमां रह्यो थको राजा पोता ना पुत्र सहित सोर बकोर करवा लाग्यो. ॥ यतः ॥ अन्योक्तिः ॥ रात्रिर्ग मिष्यति नविष्यति सुप्रजातं, नास्वानुदेप्यति हसिष्यति पंकजश्रीः ॥ इहं विचिंतयति कोशगते द्विरेफे, हा हंत हंत नलिनीं गज उ हार ॥ १ ॥ एवा अवसरने विपे कोकाशने संकेतें विजय राजा पण प्रलय कालना मे घनी पेठें, कनकप्रज राजानो वध करवा माटे नगर बहार आव्यो. ते वे प्रकारनुं असमंजस देखीने हाहाकारें व्याकुल एवो सर्व नगरने विपे हुं बारव थतो हवो. एवुं देखीने कनकप्रज राजानो सेनानी नगर बहार नी कव्यो, तेणें विजय राजाने नगरमां पेसतां कृणोक थोनाव्यो. अने त्यां पोतानुं घणुं पराक्रम फोरवीने विजय राजानी साथें अत्यंत युद्ध कछुं. तेमां शरें शर, कुंते कुंति, दंमैं दंमी, खड्गें खड्गी, शकें शक्ति, पट्टिशायें पट्टिशी, मुजरें जरी, शव्यायें शव्यी, शूलियें शूली, चक्रे चक्री, यष्टियें यष्टी, मुष्टियें मुष्टी, केशें केशी, बाहुयें बाहु, कूर्परें कूर्परी, करायें करी, स्कंधा यें स्कंधी, शीर्षायें शीर्षि, पगें चालनारा साथें पगें चालनारो, पादें पा दी, ए रीते ते दुर्धर क्रोधें बेहु तरफना सुजटोयें संग्राम कछ्यो. “ परं हतं सैन्यमनायकं ” ॥ इति वचनात् ॥ परंतु नायकविनानुं सैन्य हणाथो त्यारें हलवे हलवे कनकप्रज राजाना सेनानीना लोक नाठा. ते जोइ विजय राजानुं सैन्य गाममां पेसीने सर्व नगरनो ध्वंस करतं ततं ते ध्वंसने जा

नंतर जेम कोइने नरकमांथी काढीयें तेम विजय मर काष्ठ पंजर ध्ये
थी पोताना माता पिताने ाढतो हवो. पठी संपूर्ण नोरथवंत एवो वि
जय राजा ते कोकाशने साथें लेइने निःप्रकंप मनथको नगरमांथी नीकली
ने चतुरंगी सेनायें परिवखो शीघ्र हेम शलें पोताने नगरें पहतो, माता
पिता तथा कोकाश ते सर्व महामहोत्सवें पोताना नगरमां पेसता हवा.

हवे काकजंघ राजा ते, कृतज्ञ शिरोमणि, परोपकारी एवा कोकाश न
णी, अगणित मणिसुवर्णादिक अति घणी, अति अद्भुत एवी विनूति देंतो
हवो. तथा सूर्य रथना अश्व सरखा हजारो अश्व, शैकडोगमें ऐरावण स
रखा हाथी, घणा रुद्रिवंत गाम, आपतो हवो. एम कोकाशने पोताना
सरखो करतो हवो ॥ यतः ॥ कृतज्ञस्वामिसंसर्ग, तम िपरिग्रहम् ॥
र्वन् मित्रमलोचनं च, नरो नैवावसीदति ॥ १ ॥

यद्यपि विजयाराणीयें कीलिका परावर्त्तादिक हीणुं काम कछुं. पूर्वे पण
शोक्य उपर घणी इर्ष्या राखती, तेथी राजायें निश्चय कछो के, ए कीलि
का परावर्त्तन राणीयें कछुं. तेम राणी पण नित्य शंकाती रहे, परंतु राजा
पोतें अति गंजीर ठे माटे राणीनी कांइ पण वात प्रकट न करतो हवो.
॥ यतः ॥ अर्थनाशं मनस्तापं, गृहे दुश्चरितानि च ॥ वंचनं चापमानं च,
मतिमान्न प्रकाशयेत् ॥ १ ॥ राणी साथें रोष सर्व निष्फल करतो हवो. राजायें
मनमां एम विचाखुं के, प्रायें घणुकरी स्त्रीलोक ईर्ष्यालुज होय ठे ॥ यतः ॥
अवंचको वणिग् विप्रः, संतोषी कृत्रियः कृमी ॥ वायुः स्थास्तुरनुष्मोग्नि,
र्योषानीर्ष्यानवेत् क्वचित् ॥ १ ॥

हवे कांचनपुरे पद्माकर नामा महोल हतो ते कीलिकायें करी संको
चाइ गयो, तेने उधाडवाने मंत्री प्रमुख कोइ समर्थ न थया, त्यारें राजा
तथा कुमरने काढवा माटे कुहाडाना घात नांख्या, एटले महोल मध्ये
यंत्रें करी प्रयुंजेला जे एकसोने एक मनुष्य तेने काष्ठना घा मस्तक उपर
पडे. पोतानी मेले उठलीने माथा उपर टक्कर मारे. तेथी ते एकशो एक ज
ए डुहवाणा थका पंजरमां पंखीनी पेटें पोकार करता आक्रंद करे. त्यारें
कोइ पण उपायें पोताना स्वामीने राखवो, एम प्रधान लोकोयें विचारीने
ते अनन्य गतिपणें उतावला उतावला उ यणीयें आवी, कोकाशने जइ
ने पगें लाग्या. अने घणो आग्रह करी पोताना स्वामीने जीवाडवानी जि

ह्वा मागी. त्थारें कोकाशें अवकाश पामीने, पोताना कनकप्रन्न राजाना घ
रना दासनी पेठें ते सर्व सेवा करे. एवं तेमनी पासें कबूल करावीने तत्काल
ते नगरीयें जश्ने, प्रासादनी कीलिका काढी. त्थारे ते एकसो एकनी आशा
सहित ते कमलाकर जुवन विकस्वर कखुं. ते सर्व कंठगत प्राण थया ह्ता,
तेने जेम गर्जावासथी कोश्ने काढीयें तेम ते एकसोने एक जणने प्रा
सादमांथी कोकाश काढतो ह्वो. ते पण सर्व नवा, अवतारमां आव्या.
एटला माटे ते राजा पण, सूत्रधारने पितानी पेठें आराधतो ह्वो. चाकर
नी पेठें सूत्रधारनी सेवा करतो ह्वो, पद्माकर नामें महोल पण काकजंघ
राजाने आपतो ह्वो. राजायें विचाखुं के, अहो ! आ कोकाशनी कला के
वी अतुल्य ठे के, जेणें हिंसादिक कर्मविना पण पोतानो स्वामी बंधाणो
ह्ता तेने मूकाव्यो ! वैरीने स्वकला देखाडीने वश कखो. अथवा एनो रा
जा पण धर्मी ठे माटे धर्मीने जे कार्य विपम होय तेपण सम थइ जाय.

हवे एकदा चारझानी मुनिराज पधाव्या. तेमने राजायें वंदनादिक वि
धियें वांदीने पठी पोताना अने कोकाशना पूर्वनव पूढ्या. मुनि बोव्या,

गजपुर नगरने विपे तुं जैनी राजा ह्ता, अने कोकाश जैनी ब्राह्मण ह्
तो. तुज्जे प्रसादनुं पात्र सूत्रधार ह्ता. ते जैनी ब्राह्मणने वचनें तें अ
नेक जैनजीणोंद्वार कराव्या, नाना प्रकारना र मयी विंव जराव्या.
॥ यतः ॥ नवणं जिणस्स न कयं, नय विंवं नेव पूइथा साहु ॥ दुइर वयं न
धरिथं, जम्मो परिहारिउं तेहिं ॥ १ ॥ हवे सूत्रधार पण राजाना कह्या
थकी वली अधिकतर नवी नवी रूप शोचानी रचनाने धर्मबुद्धियें चैत्यादि
कमां करतो ह्वो ॥ यतः ॥ कला कलयतः सैवं, श्लाघनीया मनीषिणा
म् ॥ यां श्रीसर्वज्ञसुखदां, हेतुत्वेनोपयुजंते ॥ १ ॥

एकवार ते सूत्रधारें जातिमद कखो. वली एकदा कोइक राजाथी नाठो.
तेवारें जैनमतधारक जैन सूत्रधार महा कलावंत त्यां आव्यो. त्थारें तेणें
कलाना मात्सर्य माटे राजा आगल चाडी करीने इर्ष्यायें कोइ बीजा साध
मी सूत्रधारने बतावी दीधो ॥ यतः ॥ कलावान धनवान् विद्वान्, क्रिया
वानपमानवान् ॥ नृप पस्वी दाता च, स्वतुल्यं सहते नहि ॥ १ ॥ राजा
कानना काचा होय, तेमाटे ठ घडी सूधी तेने धरी राख्यो, पठी पश्चात्ताप
करीने तेने मूकाव्यो, सत्कार कखो ॥ यतः ॥ साधर्मिकाणां सत्कार, स्तिर

સ્કારઃ કિલાપદામ્ ॥ તેષાં પુન સ્તિરસ્કારઃ, પુરસ્કારઃ સુહર્ગતેઃ ॥ ૧ ॥

તે રાજા અને સૂત્રધાર બેહુ જણ અણ આલોશને સૌધર્મ દેવલોકેં દેવ તાની રુદ્ધિ નોગવીને તમે હાં ઉપન્યા. તેં પૂર્વે શ્રી અરિહંતની જતિ કરી હતી, માટે એટલી ઠકુરાઈ પામ્યો, તથા કોકાશ અતુલ્ય કલામાં શ લ થયો, એક વાર જાતિમદ કસ્યો હતો, તેથી દાસીપુત્રપણું પામ્યો. ફોકટ ઠ ઘડી સૂધી સાધર્મિકને ધરી રાખ્યો, માટે ઠમાસ સૂધી બેહુ જણને કનક રાજાયેં ધરી રાખ્યા. પઠી સાધર્મિકને મૂક્યો, માટે હાં પણ બંદીખાનાથી મૂકાણા ॥ યતઃ ॥ વાચિકં કાયિકં માન, સિકં કર્મપુરાકૃતમ્ ॥ અવંધ્યબીજ વદત્તે, સ્વાનુરૂપં પુનઃ ફલમ્ ॥ ૧ ॥ અનાલોચિતશબ્દત્વે, વિપાકોગ્રં વિ દન્નપિ ॥ બાલો નાલોચયેષ્ઠલ્ય, મહોવાલ્યવિજૃંજિતમ્ ॥ ૨ ॥ એવાં જ્ઞાની નાં વચન સાંનલીને વિચાલું કે, અણઆલોયું પાપ તે ઘણા વિપાકને આ પે. એમ જાણીને રાજાયેં, ઢિગ્વ્રતમાં જે અતિચાર લાગ્યો હતો તે રૂઢીરીતેં આલોયો, ગુરુયેં જે પ્રાયશ્ચિત્ત આપ્યું તે આચરીને બેહુ પોતાને ઠેકાણે આચ્યા.

એ રીતેં રાજાયેં ઘણા કાલ સૂધી રાજરુદ્ધિ નોગવીને, વસરે પોતા ના પુત્રને રાજ્ય આપીને, બેહુ રાણી સાથે પ્રવ્રજ્યા લીધી. તે રાજા, ચારિત્ર પાલીને સૌધર્મ દેવલોકેં દેવતા થયો, ફરી મનુષ્યાવતાર પામી રાજા અશ્ને સિદ્ધિનાં સુખ અનુનવશે. કોકાશ પણ રાજા સાથેં ચારિત્ર લેઈ ઘ ણા કાલ સૂધી ચારિત્ર પાલીને માહેં દેવલોકેં હંડનો સામાનિક દેવતા અશ્ને પઠી મનુષ્યાવતાર પામીને સિદ્ધિ પામશે. ॥ એ કાકજંઘ રાજા તથા કોકાશની કથા આચાર પ્રદીપ પ્રકરણમાં છે.

તે માટે રાજાને તથા કોકાશને બીજું ઘણુયેં બલ હતું તો પણ જો ધર્મરૂપ બલ હતું, તો બંદિખાનામાંથી નીકલ્યા. તથા જો ધર્મબલ હતું તો અંતે સિદ્ધિને પામ્યા. માટે ધર્મબલ તે સર્વ બલને જીતનાર છે. ઇતિ તૃતીયપદ.

હવે ચોથા પદનો અર્થ કહે છે. “સર્વં સુહં ધમ્મસુહં જિણાં. (સર્વં સુ હં કે ૦) સર્વ સુખને (ધમ્મસુહં કે ૦) ધર્મસુખ (જિણાં કે ૦) જીતે. એટલે સર્વ સુખને ધર્મસુખ જીતનાર છે. ॥ યતઃ ॥ તણસંથારનિસન્નો, મુણિવરો નઠરાગમયમોહો ॥ જં પાવઈ મુત્તિસુહં, કત્તો તં ચક્કવટ્ટી વિ ॥ ૧ ॥ એટલા માટે શ્રી જગવર્તી સૂત્રે વાર માસની ઢીઢા પર્યાયવંત નિયેં અનુ ત્તર વિમાનના સુખને પણ ઉદ્ધંધ્યા છે. તે ઉપર સંયતિ રાજાનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

॥ कांपिल्लपुर नगरने विपे संयति नामें राजा राज्य करे ठे. ते एकदा स मये हाथी घोडा रथ पायक चतुरंगी सेनायें परिवख्यो मृगया करवा नी कव्यो. रसनो गृध्र थयो थको मृगने हणो ठे, ते राजा, केसरी नामा उद्याने गयो. त्यां एक मुनिराज अणगार तपोधन सप्पाय ध्यानयुक्त धर्मध्यान ध्याय ठे, वृक्षादिकें व्याप्त नागरवेली प्रमुखना मंमपमां रह्या ठे, पाप आश्रव खपाव्या ठे, एवा मुनिनी पासे एक मृग आव्यो. तेने संयति राजा यें हण्यो. ते वेलायें घोडो दोडावीने शीघ्र त्यां राजा आव्यो. मृगने मूठ देखीने अणगार दीठा. त्यारें राजा संच्रांत थयो थको विचारे ठे के, जगा रेक मुनिनें में हण्या. अहो! हुं घातक तुं, मने हणवातुं शील ठे, हुं मंद पुण्यनो धणी तुं. एम चिंतवी, घोडाने विसर्जन करी, मुनिने विनयसहित वंदना करीने, एम कहेतो हवो के, हे जगवन् ! तमे महारो अपराध खमो. परंतु मुनि पण ध्यानमां रह्या थका राजाने बोलावे नही, त्यारें जयच्रांत थको राजा विचारे ठे के, आ मुनि रखे मुऊने नीच जाणीने वणो कोप करे !!! एवुं जाणीने बोळ्यो, हे जगवन् ! हुं संयति राजा तुं. मने बोलावो. जो साधु कोप करे तो क्रोडोगमें मनुष्यने वाली नांखे.

हवे मुनि बोळ्या, हे राजन् ! तुऊने अनय ठे. तुं पण सर्व जीवने अनयनो देनार थाउं. आ अनित्य जीवलोकमां हिंसा करीने गुं रीऊ पामे ठे ? तथा शरीर अनित्य ठे. सर्व ठांमीने अवश्य जतुं ठे, माटे राज्यमां गुं मन्न थयो ठो ? जीवित तथा रूप तो बीजलीसरखुं चंचल ठे, तेमां तुं मूं जाणो ठो, अने परजवने अर्थे कांइ बूजतो नथी. स्त्री, पुत्र, मित्र, बांधव, ते सर्व पोतें जीवतो होय, त्यांसूधी सर्व खावा पीवा जोग जोगववा मजे, पण सुआ पढी कोइ केडे न आवे. सुआ पढी जो पिता मुठ होय तो दुःखीया थका तेना पुत्र तेने बालवा काढे. पुत्र मुठ होय तो पिता बालवा काढे, बांधव मूठ होय तो बांधव काढे. पढी जे ते जीव इव्य उपार्जी गयो होय ते, पढवाडाना लोक, हर्ष करी करीने संतोष पामी पामीने, अलंकारादि जोग जोगवे. अने जे मुठ तेणें तो जे गुनागुन कर्म वांथ्यां, ते कर्म सहित परजवे जाय. ते माटे हे राजन् ! गुनने हेतु यें तुं तप अंगिकार कर. ते सांजलीने राजा, महा संवेग निर्वेद पास्यो. राज्य ठांमीने गईजाली मुनिनी पासे जिनशासनने विपे परमसुख रूप

એવું ચારિત્ર લેતા હવા. પઠી અનિયત વિહાર કરતાં થકાં, તથાવિધ કો ૬ ગામને વિપે આવતા હવા. એવામાં કોઈ અનિર્દિષ્ટ નામા કૃત્રિય જાતિ નો ઉપન્યો રાજા તે સ્વર્ગથી ચ્યવીને આવ્યો છે. તેણે કોઈ નિમિત્તે જાતિ સ્મરણ જ્ઞાન ઉપન્યાથી વૈરાગ્ય પામી રાજ્ય ઢાંધીને દીઠા લીધી છે. તે પણ વિહાર કરતા ત્યાં આવ્યા. તે સંયતિ મુનિને દેખીને એમ કહેતા હવા કે, હે નિ! તમારું નામ શું? ગોત્ર શું? માહણપણું શાને અર્થે લીધું છે? આચાર્યની સેવા કેમ કરો છો? અને વિનીત કેમ કહેવાઈ છે? તેવારે સંયતિ નિ બોલ્યા, મહારું સંયતિ એવું નામ છે. તથા હું ગૌતમગોત્રી હું. ગર્દનાલી નામે મહારા આચાર્ય છે, હું જીવઘાતથી નિવર્ત્યો હું માટે માહણ હું, ક્તિને અર્થે ક્રિયા કરું હું. અને તે આચાર્યના હુ મ પ્રમાણે તે મની સેવા કરું હું. એટલાજ માટે વિનીત કહેવાઈ હું.

વલી વગર પૂઠેજ કૃત્રિય મુનિ બોલ્યા. હે મુનિ! ક્રિયાવાદી, ક્રિયાવાદી, વિનયવાદી, અને અજ્ઞાનવાદી, એ ચારેને જે નવ તત્ત્વના જાણ પુરુષો છે તે કુત્સિત કહે છે, હીણા કહે છે, એમ તત્ત્વના જાણ ક્ષાયક જ્ઞાની શ્રીમન્મહાવીરસ્વામી કહે છે. તેનું ફલ દેખાડું હું કે, જે પાપકારી પુરુષ હોય તે, ધોર નરકે પડે છે. તથા જે શુદ્ધ પ્રરૂપણા રૂપ ધર્મ સેવે છે, તે પ્રાણી દિવ્યગતિ પામે છે. તે માટે ક્રિયાવાદી પ્રમુખનાં જે વચન છે, તે માયાવી હોવાથી પરમાર્થે શૂન્ય છે. તેની સૃષ્ટાનાષા છે, તે કારણે હું તેનાં વચન અણ સાંજલતો પોતાને યોગ્ય સ્થાનકે વસું હું, ગોચરી પ્રમુખ જાઈ હું. એવીરીતે તે કૃત્રિય મુનિયે સંયતિરાજ ઋષિને સ્થિર કરવા માટે તેણે એમ કહ્યું. હવે વલી તે વાદીના વચનથી સાંજલતો તેનો હેતુ કહે છે.

તે ક્રિયાવાદિપ્રમુખ મિથ્યાદૃષ્ટિ, અનાર્થ સર્વને મેં જાણ્યા છે, પરલોક હતો છે, મહારો આત્મા સયોગરીતે જાણું હું, હું પાંચમે દેવલોકે મહાપ્રાણ નામા વિમાનને વિપે મહા કાંતિવંત ઉત્કૃષ્ટ આઝખે દેવતા હતો, ત્યાંથી ચ્યવીને મનુષ્યના જવમાં આવ્યો, એ સર્વ જાતિસ્મરણ જ્ઞાનેં કરી હું જાણું હું, વલી વિશેષ જ્ઞાનેકરીને પોતાનું અને પરનું આઝખું જાણું હું. તે માટે અનેક વાદીના મતનો જે અજિલાષ તે પોતાનું સ્વહંદપણું છે જે અનર્થકારી સંયમના ઘાત હેતુ તે સર્વ હે સંયતિમુનિ! તમે વર્જજો.

વલી સાંજલો હું શુનાશુનસૂચક પ્રશ્ન, તથા ગૃહસ્થના ઘર સંબંધિ

कार्यना जे विचार कहेवा तेथी निवर्त्यो बुं. माटे जे कोइ एवा मार्ग चा
ले, ते आश्चर्यकारी जाणवा. तथा में जे कहुं के, हुं आउखा प्रमुख जाणुं
बुं, ते विज्ञान श्री जिनशासनमां ठे, पण बौद्धादिकना शासनमां नथी,
ते माटे श्रीजिनशासनमां उद्यम करवो. उद्यम करवाथीज हुंपण जाणुं
बुं, तेम तमे पण जाणशो. ते माटे तमोने उपदेश देतां कहुं बुं के, तमेअ
स्तिस्वजाव अंगिकार करजो, नास्तिकस्वजाव तजजो, सम्यक्ज्ञानें संयुक्त
अथाथका दुःखें आचराय एवुं धर्माचरण करजो.

वली पण क्षत्रिय मुनि महापुरुषोनां उदाहरण देइने संयति मुनिने स्थिर
र करतो कहे ठे के, एवी पूर्वोक्त वातो सांनजीने नरत राजायें नरत क्षेत्र
ठांमथुं, सगर राजायें सागरांत पृथ्वी त्यागी, एम मघवा चक्रवर्तीयें, नर
तना ठ खंम ठांमी दीक्षा लीधी, सनत्कुमारें पण पुत्रने राज्यें थापीने तप
अंगिकार कखो, लोकने विषे शांतिना करनार श्रीशांतिनाथस्वामी पण नरत
क्षेत्रना ठ खंम पृथ्वीनुं राज्य ठांमी अनुत्तर गतिने पाम्या, एमज इद्धवाकु
लराजामां वृषज सरखा विख्यात कीर्तिना यणी कुंथु नामें राजाधिराज
सिद्धि वखा, तथा श्रीअरनाथ पण ठ खंम त्याग करीने शाश्वत सुख पा
म्या, तेमज महापद्म चक्रीयें उत्तम नोग ठांमीने तप अंगिकार कखो, व
ली एक ठत्री धरती साधीने श्रीहरिपेण चक्रीयें अव्यावाध सुख वखुं, तेम
जय नामें चक्री एक हजार राजा साथें दीक्षा लेइने शाश्वत सुखना नोगी
थया, वली दशार्णेनद्राजा दशार्ण देशनुं राज्य ठांमीने दीक्षा लेता हवा.
जेने साक्षात् इंदु महाराजायें धणी रुद्रि देखाडीने धर्मेने विषे प्रेख्या,
तथा नमिराजा तो साक्षात् परीक्षा करतां पण न चव्या. त्यारें इंदें वारं
वार प्रणाम कखो. पण नमिराजायें पोताना आत्माने न नमाव्यो. वली
करकंमू कलिंगदेशने विषे उपन्या, दुर्मुख राजा पंचाल देशने विषे उपन्या,
नमिराजा विदेह देशने विषे उपन्या, निग्गइ राजा गंधार देशने विषे
उपन्या, ए सर्वे राजाउमां वृषज सरखा थका पोताना पुत्रोने राज्यें था
पीने जिनशासनमां दीक्षा लेता हवा, वली सौवीर देशनो धणी उदाइ रा
जा राज्य ठांमी दीक्षा लेइ अनुत्तर गति पाम्यो, तेम काशी देशना धणी
नंदन नामें सातमा बलदेवें संयम लेइ कर्मशत्रुने हण्या, तथा विजय ना

મા બલદેવે ગુણસમૃદ્ધ રાજ્ય ઠાંત્રી દીક્ષા લીધી, વલી મહાબલ રાજર્ષિ
ઝગ્ર તપસ્યા કરીને માથા સાટે સિદ્ધિ વ ૧.

એમ તે ક્ષત્રિય નિયે, સંયતિ મુનિને મહા પુરુષોનાં ઝડાહરણે કરી
જ્ઞાન પૂર્વક ક્રિયાનો મહિમા કહીને હવે ઝપદેશ દે છે, હે સંયતિ નિ!
તે માટે તે જરત રાજા પ્ર સ્વનાં ઝડાહરણ સાંજનીને ઝન્મત્ત પ્રજાપ સરસ્વા
ક્રિયાવાદી આદિકના નામને કોણ અંગિકાર કરે? જેમાટે શ્રીજિનમત
અંગિકાર કરીને કેશક સંસાર સમુદ્ધ તથા, માટે જે બુદ્ધિવંત હોય તે પ્રમાદ
ન કરે. એટલે એમ કહ્યું કે, જિનશાસન અંગિકાર કરવું, તે અંગિકાર કરીને
કેશક સંસારસ ૬ તથા, કેશ તરે છે, કેશ તરશે. એ કહેવાથી સિદ્ધિરૂપ
ફલ વતાવ્યું. અનુક્રમે ક્ષત્રિય મુનિ તથા સંયતિ નિ બે સિદ્ધિ વરશે,
॥ ઇતિ શ્રીઝત્તરાધ્યયન સૂત્રે ॥ એટલે પ્રસ્તુત પદને એમ જોડીયે, જે સર્વ
સુખને જીતનાર એક ધર્મસુખ છે, તેથી જરત રાજા પ્રમુખે ઢ સ્વંમનાં રાજ્ય
સુખ ઠાંત્રીને ચારિત્ર અંગિકાર કહ્યાં ॥ ઇતિ શ્રીસકલસજ્જાનામિનીજાલસ્ય
જતિજકાયમાનપંક્તિશ્રીઝત્તમવિજયગણિશિષ્યપંક્તિપ વિજયગણિવિરચિતે
બાલાવબોધેગૌતમ લકપ્રકરણેષોડશગાથાયાંચત્વાર્યુદાહરણાનિસમાપ્તાનિ॥

હવે સત્તરમી ગાથા કહે છે. તેનો પૂર્વગાથા સાર્યે એ સંબંધ છે કે, પૂર્વ ગા
થામાં ચાર વાના થકી પણ ધર્મ ઝત્કૃષ્ટ છે એમ કહી દેશાહ્યો. તે માટે હવે
સાત વાના સેવતો ધર્મનો પ્રતીપક્ષી અધર્મ થાય છે. તે અધર્મના કાર્યજૂત જે
ધન પ્રમુખ છે તેનો નાશ દેશાહે છે. એસંબંધે આવી સત્તરમી ગાથા કહે છે.

**જૂએ પસત્તસ્સ ધનસ્સ નાસો, મંસં પસત્તસ્સ
દયા઼ નાસો ॥ મં પસત્તસ્સ જસસ્સ ના
સો, વેસાપસત્તસ્સ કુલસ્સ નાસો ॥ ૧ ॥**

અર્થ:—“જૂએ પસત્તસ્સ ધનસ્સ નાસો” જે પ્રાણી (જૂએ કેળ) જૂવટું
રમવાને વિપે (પસત્તસ્સ કેળ) આસક્ત હોય, તે પ્રાણીનું (ધનસ્સ
કેળ) ધનનો (નાસો કેળ) નાશ થાય, એટલે જૂવટું રમવામાં આસક્ત
હોય તેના ધનનો નાશ થાય. તે ઝપર નલકૂવરનો દૃષ્ટાંત કહેવો. તેની કથા

एज पुस्तकना बीजा जागमां श्री नेमीश्वर जगवानना रासमां आवेली होवाथी इहां लखी नथी. तथा पांमव चरित्रमां पण ठपाइ गइ ठे.

हवे बीजा पदनो अर्थ कहे ठे. “ मंसं पसत्तस्स दयाइ नासो ” जे प्राणी (मंसं के०) मांसने विपे (पसत्तस्स के०) आसक्त होय, ते प्राणीने (दयाइ के०) दयानो (नासो के०) नाश होय. ते प्राणी हिंसा करीने कडुआ विपाक जोगवे. ते उपर सोदामनो दृष्टांत कहे ठे.

एकदा श्रीकृष्णना पिता वसुदेवजी फरता थका त्रण सोपक पुरने विपे आव्या, त्थारें रात्री हती तेथी बहार देवकुलमां जइने सइ रह्या. ए वामां एक राक्षस आव्यो, तेणें वसुदेवजीने उठाज्या. उपाडी लेइने जवा मांमयुं. एटले वसुदेवजीयें मुष्टिप्रहार कखो. एम करतां वेहु जणने युद्ध थयुं. प्रथम बाहुयुद्ध कखुं, पढी शस्त्रयुद्ध कखुं, पढी पकडीने जेम धोवी शिला उपर वस्त्रने पठाडे, तेम शिला उपर पठाज्यो. तेथी राक्षस मरण पाम्यो. एवामां वहाणुं वाहुं, घणा लोक जेगा थया, ते घणुं आदरमान देइ, श्री वसुदेवजीने रथ उपर वेसारी घणां वाजिंत्र वाजते नगरमां लेइ गया. सहुए मली वसुदेवजीने पांचसे कन्या देवा मांमी. परणवानो आग्रह कखो. वसुदेवजी बोल्या, हमणां हुं पाणिग्रहण नही करूं. एक वार तमे मने ए वात कहो के, ए अधम पुरुष कोण हतो ? जेने माख्यां थकां तमने आवडो हर्ष उपजे ठे !! त्थारें तेमांथी एक पुरुष बोव्यो.

कलिंग देशें कांचनपुर नगरने विपे जितशत्रु नामें राजा राज्य करे ठे. तेने सोदाम नामें पुत्र थयो. पण ते सोदामने सहज स्वभावें मांस खाधानो ढाल पज्यो. ते घणो मांसनो लोलुपी थयो. जेनो जे स्वभाव पज्यो ते टाव्यो टले नही. जेम श्वान एक पग उंचो राखी भूतरे तेने श्यां चीर खरडाय ठे के, जे माटे एने एक पग उंचो करवो पडे ठे ? तेमज दरजी कप ढानो शिवनार पोतानी आंगली चाटे ठे ते क्यां आंगली मधनी मीठासें खरडी ठे ? तथा मोची टांको मारे ने कराजे एटले मोची चामडाने टांको मारे अने घणो नार ताणनार जेवो आकार देखाडे ठे ते क्यां चालीश मणने गामले जोतखो ठे ? तथा कागडो पाणीयें नरेलुं सरोवर मूकीने जने जइ विटाले ठे ए सर्व तेमनी देव पडी गयेली ठे ते कांइ मटे नही.

इत्यादिक दृष्टांतें सोदामने मांस खाधानो ढाल पज्यो ते मटे नही.

राजा पोतें तो घणो परोपकारी ठे, पण दीकरो दुष्ट थयो तेशी बुढ्युं जाय नही. माटे राजायें नित्य एकेका मोरना मांसनो हुकम कख्यो. ते वं शगीरि नामा पर्वतमांथी एकेको मोर, एने नहुण करवा माटे आणी आपे.

एकदा रांधणिये मोरनुं मांस लावीने मूक्युं, अने पोते क्यांक आडो अवलो गयो. एवामां मांजार आवीने मांस लेइ गयो. त्यारें रांधणियें नय थकी कोइकुनुं बालक मारीने रांध्युं, तेने सोदाम नहुण करवा बेतो. तेनो स्वाद घणो सारो लाग्यो, त्यारें रांधणियाने पूठ्युं, ए केनुं मांस हतुं ? रांधणियायें सर्व हकिकत कही संजलावी. त्यारें सोदामें रांधणियाने कहुं के, तुं निरंतर मोरने बदले म प्यनुं मांस लावीने रांधजे. पढी ते दुष्ट सोदाम, निरंतर लोकोनां बालक लेइ जाय. एम करतां ए कदा राजायें ते व्यतिकर जाएयुं. त्यारें राजा कोपें कलकव्यो थको ते सो दामने, नगरमांथी काढी सूकावतो हवो, ते पण पिताथी बीहीतो थको पर्वतमां जइने वश्यो. परंतु ते निरंतर आ नगरमांथी एकेकुं मनुष्य लेइ जतो हतो, तेने तमे यमपुरीयें पोचाड्युं ते काम घणुं रूडुं कखुं. ए तमे घणा मनुष्यनी हत्या उतारी. ते सांजलीने वसुदेवजी घणो हर्ष पांम्या. त्यां पांचसे कन्यानुं पाणिग्रहण कखुं. ए रीते मांसना खानारने दया न होय, ते माटे मांस नहुण न करवुं. मांसना खानार प्रायें नरके जाय. एवुं श्री जगवतीजी सूत्रमां कहुं ठे. ॥ ए सोदामनी कथा श्रीनेमिचरित्रमां ठे.

हवे त्रीजा पदनो अर्थ कहे ठे:—“ म पसत्तस्स जसस्स नासो ” ॥ जे प्राणी (मज्झं के०) मदिराने विपे (पसत्तस्स के०) आसक्त होय. ते प्राणीनुं (जसस्स के०) यश जे ठे ते (नासो के०) नाश पामे. ते उपर राजाना पुत्रनी कथा कहे ठे.

साकेतपुर नगरना राजानी मदनलता राणीनी कूखने विपे पुत्र आयो, ते पुत्र अनुक्रमें महोठो थयो, राजाने घणो वहालो हतो, ते यौवनावस्था पांम्यो, एटले तेने मदिरा पीवानी टेव पडी. गइ तेणे कर्मदोषें करीने एकदा मदिरा पीधी ठे तेशी मदोन्मत्त थयो, थको राजानी माता ने आक्रोश गालो ताडना तर्जनी करवा लाग्यो. ते वृत्तांत राजायें जाएयुं. तेणें पुत्रने तेडीने घणो ठवको दीधो. त्यारें मदिराना परवशथी ते राजा ने पण आक्रोश करवा लाग्यो. तेशी राजाने घणो कषाय जाग्यो. राजायें

विचारुं के, सुवर्णनी बुरी होय तोपण पेटमां मारवाने काम न आवे, ते माटे ए महारो पुत्र ठतां पण जो महारी माताने आक्रोश करे, अने मने खातरमां न गणे, तो ते महारे शा काममां आवे ? एम विचारी पुत्रनी जीज कपावी. तेथी तेनो मद उतरी गयो. लोकमां घणुं लाज्यो. न गरीमां घणो अपयश थयो, पढी एक मासनुं अनशन करीने ब्राह्मणनो दी करो थयो. इत्यादिक विशेष अधिकार श्रीसमरादित्य चरित्रथी जाणजो, इहां मदिरानुं प्रयोजन हतुं तेढलीज वात कही. एम वली सांवकुमर प्रमुखें मदिरा पीधी, तेथी अनर्थ थयो ठे ॥ यतः ॥ शैवशास्त्रेऽपि ॥ मूलं समस्तदोषाणां, मद्यं यस्मादुदिरितम् ॥ मद्यपानं कथं कार्यं, नरेणाशुचिन्नक्षणम् ॥ ॥ १ ॥ इत्यादि ॥ दूहा ॥ अंब फले पति राखके, महुआ फले पत खोय ॥ ताको रस सुखमां पडे, क्युं न हीन बुद्धि होय ॥ १ ॥ इत्यादि ॥

हवे चोथा पदनो अर्थ कहे ठे:—वेसापसत्तस्स कुलस्स नासो” जे प्राणी (वेसा के०) वेस्याने विपे (पसत्तस्स के०) आसक्तहोय, ते प्राणी ना (कुलस्स के०) कुलनो (नासो के०) नाश थाय. एटले कुल वधे न ही. ते उपर उल्लित कुमारनो दृष्टांत कहे ठे. यथा:—

वाणिज्य गाम नगरने विपे इशान कूपे द्युतिपलाश नामें उद्यान हतुं. तेमां सुधर्म यद्धनुं देहेरुं ठे. त्यां मित्र नामें राजा राज्य करे ठे. तेने श्री नामें देवी ठे. ते नगरमां कामध्वजा नामें गणिका वसती हती. ते वेस्या बहोंतेर कजानी पंमित, चोसठ गणिका गुणें सहित, एकवीश रति गुणें प्रधान, बत्रीश लक्षणा पुरुषने वश करती, अठार देशनी जाषामां विशारद, महारूपवंती, हजारोगमे गणिकानुं अधिपतिपणुं जोगवती विचरे ठे.

वली ते नगरने विपे महाक्रुद्धिवंत एवो विजयमित्र नामें सार्थवाह वसे ठे. तेने सुजडा नामें जार्या ठे. तेने उल्लित नामें पुत्र ठे. एकदा जगवान श्री महावीरस्वामी समोसखा. तेमने राजावंदना करवा नीकड्यो, धर्म सांजलीने पर्षदास्थानके गइ. पढी जगवंत श्री गौतमस्वामी ठठ ठठनुं, पारणुं करता पारणाने दिवसे वाणिज्य गाम नगरने विपे गोचरी पधाखा, राजमार्गमां आव्या, त्यां घणा हाथी घोडा सुजट संन-इब-इ थइ, हाथमां विविध प्रकारनां हथियार धर्यां ठे, तेना वृंदमां मथ्य जागे एक पुरुष ठे, ते बंधनें बांध्यो ठे. कान नाक काप्यां ठे, वध्य मंढनें मंमित ठे, गले

राजा पोतें तो घणो परोपकारी ठे, पण दीकरो दुष्ट थयो तेशी दुट्ठुं जाय नही. माटे राजायें नित्य एकेका मोरना मांसनो हुकम कख्यो. ते वं शगीरि नामा पर्वतमांथी एकेको मोर, एने नह्ण करवा माटे आणी आपे.

एकदा रांधणिये मोरनुं मांस लावीने सूक्षुं, अने पोते क्यांक आडो अवलो गयो. एवामां मांजार आवीने मांस लेइ गयो. त्यारें रांधणियें नय थकी कोइकुनुं बालक मारीने रांध्युं, तेने सोदाम नह्ण करवा बेगो. तेनो स्वाद घणो सारो लाग्यो, त्यारें रांधणियाने पूढ्युं, ए केनुं मांस हतुं ? रांधणियायें सर्व हकिकत कही संजलावी. त्यारें सोदामें रांधणियाने कखुं के, तुं निरंतर मोरने बढले मनुष्यनुं मांस लावीने रांधजे. पढी ते दुष्ट सोदाम, निरंतर लोकोनां बालक लेइ जाय. एम करतां ए कदा राजायें ते व्यतिकर जाएयुं. त्यारें राजा कोपें कलकल्यो थको ते सो दामने, नगरमांथी काढी सूकावतो हवो, ते पण पिताथी बीहीतो थको पर्वतमां जइने वश्यो. परंतु ते निरंतर आ नगरमांथी एकेकुं मनुष्य लेइ जतो हतो, तेने तमे यमपुरीयें पोचाड्युं ते काम घणुं रूडुं कखुं. ए तमे घणा मनुष्यनी हत्या उतारी. ते सांजलीने वसुदेवजी घणो हर्ष पाम्या. त्यां पांचसे कन्यानुं पाणिग्रहण कखुं. ए रीते मांसना खानारने दया न होय, ते माटे मांस नह्ण न करवुं. मांसना खानार प्रायें नरके जाय. एवुं श्री जगवतीजी सूत्रमां कखुं ठे. ॥ ए सोदामनी कथा श्रीनेमिचरित्रमां ठे.

हवे त्रीजा पदनो अर्थ कहे ठे:—“ मं पसत्तस्स जसस्स नासो ” ॥ जे प्राणी (मज्झं के०) मदिराने विपे (पसत्तस्स के०) आसक्त होय. ते प्राणीनुं (जसस्स के०) यश जे ठे ते (नासो के०) नाश पामे. ते उपर राजाना पुत्रनी कथा कहे ठे.

साकेतपुर नगरना राजानी मदनलता राणीनी कूखने विपे पुत्र आयो, ते पुत्र अनुक्रमें महोटो थयो, राजाने घणो वहालो हतो, ते यौवनावस्था पाम्यो, एटले तेने मदिरा पीवानी टेव पडी. गइ तेणे कर्मदोषें करीने एकदा मदिरा पीधी ठे तेशी मदोन्मत्त थयो, थको राजानी माता ने आक्रोश गालो ताडना तर्जनी करवा लाग्यो. ते वृत्तांत राजायें जाएयुं. तेणें पुत्रने तेडीने घणो ठवको दीधो. त्यारें मदिराना परवशथी ते राजा ने पण आक्रोश करवा लाग्यो. तेशी राजाने घणो कपाय जाग्यो. राजायें

विचारुं के, सुवर्णनी बुरी होय तोपण पेटमां मारवाने काम न आवे, ते माटे ए महारो पुत्र ठतां पण जो महारी माताने आक्रोश करे, अने मने खातरमां न गणे, तो ते महारे शा काममां आवे ? एम विचारी पुत्रनी जीज कपावी. तेथी तेनो मद उतरी गयो. लोकमां घणुं लाज्यो. न गरीमां घणो अपयश थयो, पढी एक मासनुं अनशन करीने ब्राह्मणनो दी करो थयो. इत्यादिक विशेष अधिकार श्रीसमरादित्य चरित्रथी जाणजो, इ हां मदिरानुं प्रयोजन हतुं तेढलीज वात कही. एम वली सांवकुमर प्रमुखें मदिरा पीधी, तेथी अनर्थ थयो ठे ॥ यतः ॥ शैवशास्त्रेऽपि ॥ मूलं समस्तदोषाणां, मद्यं यस्मादुदिरितम् ॥ मद्यपानं कथं कार्यं, नरेणाद्युचिन्नक्षणम् ॥ ॥ १ ॥ इत्यादि ॥ दूहा ॥ अंब फले पति राखके, महुआ फले पत खोय ॥ ताको रस सुखमां पडे, क्युं न हीन बुद्धि होय ॥ १ ॥ इत्यादि ॥

हवे चोथा पदनो अर्थ कहे ठे:-वेसापसत्तस्स कुलस्स नासो” जे प्राणी (वेसा के०) वेश्याने विपे (पसत्तस्स के०) आसक्तहोय, ते प्राणी ना (कुलस्स के०) कुलनो (नासो के०) नाश थाय. एढले कुल वधे न ही. ते उपर उल्लित कुमारनो दृष्टांत कहे ठे. यथा:-

वाणिज्य गाम नगरने विपे इशान कूणे द्युतिपलाश नामें उद्यान हतुं. तेमां सुधर्म यक्षनुं देहेरुं ठे. त्यां मित्र नामें राजा राज्य करे ठे. तेने श्री नामें देवी ठे. ते नगरमां कामध्वजा नामें गणिका वसती हती. ते वेश्या बहोंतेर कलानी पंमित, चोसठ गणिका गुणें सहित, एकवीश रति गुणें प्रधान, बत्रीश लक्षणा पुरुषने वश करती, अठार देशनी जाषामां विशारद, महारूपवंती, हजारोगमे गणिकानुं अधिपतिपणुं जोगवती विचरे ठे.

वली ते नगरने विषे महाक्रुद्धिवंत एवो विजयमित्र नामें सार्थवाह वसे ठे. तेने सुजडा नामें जार्या ठे. तेने उल्लित नामें पुत्र ठे. एकदा जगवान श्री महावीरस्वामी समोसखा. तेमने राजावंदना करवा नीकव्यो, धर्म सांजलीने पर्षदास्थानके गइ. पढी जगवंत श्री गौतमस्वामी ठठ ठठनुं, पारणुं करता पारणाने दिवसे वाणिज्य गाम नगरने विपे गोचरी पथाखा, राजमार्गमां आव्या, त्यां घणा हाथी घोडा सुजट संनदबद थइ, हाथमां विविध प्रकारनां हथियार धर्यां ठे, तेना वृंदमां मध्य जागे एक पुरुष ठे, ते बंधने बांध्यो ठे, कान नाक काप्यां ठे, वध्य मंमनें मंमित ठे, गले

कणेरनी माला घाली ठे, तिलनी पेठे ठेदतां तेनुंज मांस तेना ख मां खवरावता, कांकराना सेकडो तेणें मारी जतो, अनेक नरनारीयें परि वख्यो ठे, राजपुरुष चोतरे चोतरे उद्धोषणा करे ठे के, जे कोइ उड्डित कुमर नी पेठें अपराध करशे, तेने पोतानां कर्म अपराधी करशे. ते वात गौतम स्वामीयें सांजली, यथापर्याप्त आहार लेइने प्र पासे आवी, आहार दे खाडी, वंदना नमस्कार करीने एम कहेता हवा के, हे जगवन् ! में नगर मां आज पूर्वोक्त वृत्तांत दीतुं, ते पुरुष पाठले नवे कोण हतो ? प्रभु बोल्या.

आ जंबुद्वीपना नरतक्षेत्रने विषे हस्तिणावर नामें नगर हतुं. त्यां सुनंद नामा राजा राज्य करतो हतो, ते नगरने विषे एक महोदुं गोमंमल हतुं, त्यां घणां गोरूप अनाथ होय, सनाथ होय आदिक सर्व नगरीनी गायो, बलदिया, पाडा, वृषज सर्वने चारोपाणी संपूर्ण मलें, तेथी निरुपसर्ग थकां सुखें रहे ठे. ते नगरमां एक जीम नामें कूटग्राह वसे ठे, ते घणो धर्मी ठे, तेनी उत्पला नामें नार्या ठे तेने एकदा गर्ज रह्यो. ते गर्ज त्रण मासनो थयो त्यारें उत्पलाने, एवो दोहोलो उपन्यो के, जे रि यो, गायो अने वृषज प्रमुखना कान, नाक, आंखो, जीज, होठ, गलकंबल, खांधां प्र ख नां सोजा करी तली जुंजी संस्कारी मदिरा प्रमुख सहित आस्वादन कर ती हशे, तेने धन्य ठे. एवा पदार्थ जो होयतो हुं पण नोजन करूं. एम विचारती दिवसे दिवसे दूबली थाय, मुख कुमलाय, यथोचित पुष्प, व , गंध, माव्य, अलंकार नोगवे नही, ते जीम कूटग्राहें जाण्युं. त्यारें उत्पलाने पूठेयुं के, तुं डबली केम थइ ठो ? त्यारें तेणीयें दोहोलानी सर्व वात कही. जीमें कथुं, तहारो दोहलो हुं पूरो पाडीश. तुं दूबली न थइश. पठी एकदा जीम कूटग्राह मथ्यरात्रे एकलो निर्वीकपणें संन-६ व-६ हथियार पडि हार लेइने गोमंमलमां जइने कोइना कान, कोइनी आंख, कोइना खांधा, इत्यादिक कापी कापीने लेइ आव्यो. उत्पलाने आप्यां. तेणें तेज रीतें वावखां. दोहोलो संपूर्ण थयो. अनुक्रमें नव मास पूरा थया, पुत्र आव्यो, ते महोटे महोटे शब्दें आरडवा लाग्यो, घणुं विरूप विस्वर आरड्यो. ते ठोकरानो शब्द सांजलीने आखा हस्तिणावर नगरनी गायो तथा गामनां वा ठडां बलदिया प्रमुख त्रास पाय्या थका चारे तरफ नासवा लाग्या. तेमाटे तेना मातापितायें तेनुं गोत्रास एवुं नाम दीधुं. अनुक्रमें ते महोटी थयो.

एवामां तेनो पिता जीम मरण पाम्यो. त्यारें तेना मित्र ज्ञाती स्वजन प्र खें घणुं रोतां आक्रंद करतां तेनुं मरणकार्य कछुं.

एकदा सुनंद राजायें ते गोत्रासने कूटग्राहपणें थाप्यो. जे कोइ मार्ग प्र खमां हीणाचारी होय, तेने पकडे, दंभ करे, त्यारें गोत्रास निरंतर अ ईरात्रीसमये संनद्धवद्ध प्रमुख आयुद्ध लेइ, गोमंमल मध्ये जइने, कोइना नाक, कोइना कान, कोइना गलकंबल, ठेदीने घेर लावे. तेना सोला प्रमुख निपजावीने जह्ण करे. एम घणां पापकर्म आचरी पांचसे वर्षेनुं आयु पाली, आर्त्तध्यानें मरीने, बीजी नरके त्रण सागरने आउखें जइ उपन्यो.

हवे इहां विजयमित्र सार्थवाहनी सुजडा जायाने वालक आवे ठे, ते जी वतां रहेतां नथी, एवामां ते गोत्रास नारकीथी नीकलाने सुजडानी कूखें आवी पुत्रपणें उपन्यो, प्रसव्या पढी उकरडे नांखी देइ वली पाठो त्यां थी उपाडी लीधो. पढी अनुक्रमें महोदो कखो. वारमे दिवसे उकरडाथी लीधो माटे गुणनिष्पन्न उज्जितकुमार एवुं नाम दीधुं. अनुक्रमें ते खीरधाव्य, म नधाव्य, मंमनधाव्य, खिलावणधाव्य, अने अंकधाव्य, ए पांच धाव्यें पालीजतो महोदो थाय. एवा अवसरे विजयमित्र सार्थवाह गणिम धरि म मे पारिष्ठेय ए चारे प्रकारनां जांम लेइने लवण समुद्रमां जहाजे चढयो. त्यां जहाज जाग्युं, सर्वजांम बूड्या, सार्थवाह अशरण थको मरण पाम्यो, त्यारें ते मुउं जाणीने, घणा ईश्वर, तलवर, मामंबिकादिक हता ते बाह्य हस्तगत सर्व इव्य लेइ गया. सुजडा सार्थवाही पण जत्तारिनुं मरण सांजलीने घणो शोक संताप करती आर्त्तरौइ ध्यान धरती रोती आक्रंद क रती विजपती थकी रही. मित्र, ज्ञाति, स्वजनादिकें मली मरण कार्य कछुं.

अन्यदा जडा सार्थवाही साथनो विनाश, जहाजनो विनाश, जत्तारि नो विनाश चिंतवती थकी, कालधर्म पामी. तेने मरण पामी जाणीने को टवालें आवी उज्जित मारने घरमांथी काढी मूक्यो, अने ते घर बीजाने आप्युं. ते उज्जित मार पण पोताना घरमांथी नीकल्यो थको वाणिज्य गामने विषे जुवटुं रमतां त्यां वेस्याना घरने विषे फरतो रहे, कोइ वारना र नही तेथी स्वइच्छायें जोग जोगवतो थको विचरे. स्वहंदाचारी, मद्यप्र संगी, चोरप्रसंगी, द्यूतप्रसंगी, वेस्याप्रसंगी थको एकदा कामध्वजा गणि का साथें लाग्यो, ते साथें उदार विषय सुख जोगवतो विचरे ठे.

एवा अवसरे इहां मित्रराजानी राणी श्रीदेवीने योनिशूल प्रकट थयुं. तेमाटे मित्रराजा पोतानी राणी साथें मनुष्य संबंधी जोग जोगवी शके न ही. त्यारें राजायें उज्जित कुमारने कामध्वजा गणिकाना घरथी काढी मू काव्यो, अने पोते ते मध्वजागणिकाने अंगिकार करी.

हवे उज्जित कुमार ते वेश्या उपर गृह थयो, तेमांज तल्लीन थयो थको मूर्ध्तिन थयो तेने बीजुं कांइ गमे नही. ए गणिकानोज अवसर ताकतो फरे. एकदा ते अवसर पामीने कामध्वजा गणिकाना घरमां गयो. का मध्वजा गणिका साथें जोग जोगववा लाग्यो. एवा अवसरे मित्रराजा स्नान री, बलिकर्म करी, सर्वाङ्कारें विनूषित थइ, मनुष्यना वृद्धें परि वख्यो ज्यां गणिका घर ठे, त्यां आव्यो. एटले उज्जित मारने गणिका साथें जोग जोगवतो दीठो. त्यारें कषायमां री, त्रिवली चढावीने उज्जित मारने पोताना पुरुष पासे पकडावी यष्टि छिटीं चण अने कूणीने प्रहारें करी वा सरखो कख्यो. पढी अवले बंधनें, बांधीने हे गौतम ! जेम तमे जोइ आव्या एवी अवस्थायें पमाज्यो ठे.

एम जगवाने कहे थके श्री गौतमस्वामी पूढे ठे के, हे जगवन ! ए इहांथी काल करीने क्यां जशे ? प्रभु बोल्या, ए उज्जित मार, प णिश्च व पैनं परम आउखुं पालीने र प्रजायें नारकी थशे. त्यांथी नीकलीने वानर टोलांमां वानरो थशे, ते यौवनमां तिर्यचना जोगनेविषे गृह थयो थको एक वानर साथें युद्ध करतां मरण पामीने एज नरतक्षेत्रें इंदुर नगरमां गणिकाना कुलने विषे पुत्रपणें उपजशे. त्यां जन्मतांज तेना माता पिता वर्धित कर्म करी तेने नपुंसक कर्म शिखवशे. प्रियसेन कुमार नाम थापशे. ते नपुंसक, यौवनावस्था पामे थके, रूपलावण्य उत्कृष्ट पामशे. पढी ते प्रियसेन कुमार इंदुर नगरने विषे राजा प्रमुख घणा लोकनी विद्या, प्रयोग, मंत्र, चूर्ण, वशीकरण प्रमुखें मनुष्य संबंधी उदार जोग जोगवतो विचरशे. तेथी घणां पापकर्म उपार्जशे. एकवीशसैं वर्षेनुं परम आउखुं पालीने रत्नप्रजायें नारकीपणें उपजशे. त्यांथी च्यवीने अनुक्रमें तिर्यचना जव प्रमुखने आंतरे साते नरकमां उपजशे. पढी जलचर, थलचर, खेचर, उरःपरि सर्प, भुजपरि सर्प तेनी जेटली जाति जेटली कुलकोडी ठे ते मां एकेकमां अनेक लाख वार उपजशे. तेमज चौरिंदियमां, तेइंदियमां,

वे इन्द्रियमां एकेक जातिमां अनेक लाखवार उपजज्ञे. एम कडवी वनस्पति प्रमुखमां तथा वाउ, तेउ, अप अने पृथ्वीमां अनेक लाखवार उपजज्ञे. त्यांथी आज जंबुद्वीपना नरतक्षेत्रने विपे चंपा नगरीमां पाडापणें उपजज्ञे. ते पाडाने गोठील पुरुष मारज्ञे. त्यांथी च्यवी एज चंपा नगरीमां शेर ने कुले पुत्रपणें उपजज्ञे. ते यौवनावस्था पामज्ञे, त्यारें स्थविरनी पासे समकित पामी, चारित्र लेज्ञे. पांच समितें समिता, त्रण गुप्तें गुप्ता अइ, घणां वर्षे सूधी साधुपर्याय पाली, आलोइ पडिक्कमी, समाधिमां काल करीने, सौधर्म देवलोके देवता अज्ञे. त्यांथी च्यवीने महाविदेह क्षेत्रे उत्तम कुलमां उपजी केवलज्ञान पामीने मोक्ष जज्ञे. ए उल्लित कुमारनी कथा श्री विपाक सूत्रना बीजा अध्ययनमां ठे, माटे विस्तारना अर्थियें त्यां जोवुं. ते उल्लित कुमार वेश्यासंगी अयो तो पुत्रसंतति न अइ, अने माठा विपाक पाम्यो. माटे वेश्यासंग तजवो ॥ इति श्रीसकलसज्जानामिनीजालस्थलतिलकायमानपंमितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्यपंमितपद्मविजयगणिविरचिते बालावबोधे गौतम लकप्रकरणे सप्तदशगाथायां चत्वार्युदाहरणानि.

हवे अठारमी गाथा कहे ठे. तेनो संबंढतो पूर्वे मेलव्यो ठे.

**हिंसापसत्तस्स सुध मनासो, चोरीपसत्त
स्स सरीरनासो ॥ तहा परब्बीसु पसत्तय
स्स, सवस्स नासो अहमा गई य ॥१७॥**

अर्थ:-“ हिंसापसत्तस्स सुधम्मनासो ” जे प्राणी (हिंसा के०) जी वहिंसाने विपे (पसत्तस्स के०) आसक्त होय, ते प्राणीना (सुधम्म के०) जला धर्मनो (नासो के०) नाश आय. इहां गुरु प्रत्यें शिष्य पूछे ठे के, ज्यारें हिंसा करतां धर्मनो नाश आय, त्यारें दान देवपूजा प्रमुख करतां धर्म केम अज्ञे ? कारण के, तेमां तो हिंसा आय ठे. हवे गुरु म हाराज उत्तर आपे ठे के, हे शिष्य ! श्रीसूयगडांग सूत्रमां अर्थदंमने अधिकारे नागने हेतें, जूतने हेतें, यद्धने हेतें, जो पूजा करे, तो हिंसा आय, पण जिनपूजाने हेतें हिंसा नथी कही. एटले पूजा यइ ए दयाना

નામ શ્રીપ્રશ્ન ।કરણ સૂ ।કહ્યાં છે. તેમાટેજ શ્રીજ્ઞાતા ધર્મકથાંગ મધ્યે ડોપડીયેં, તથા રાયપસેણીમધ્યે સૂર્યાનંદેવતાયેં, શ્રીજીવાનિગમમધ્યે વિજય દેવતાયેં, પૂજા કરી કહી છે. તથા “હાયા કયબલિકમ્મા” એવા ઠામ ઠામ પાઠ છે. ત્યાં બલિ મેં કહેતાં પૂજા કહીયેં. એ જ્ઞાતાસૂ મધ્યે મહ્ત્રી કન્યા પિતાને પગે લાગવા ગઈ, ત્યારેં ઠ રાજા ઝંડામાં આવ્યા, ત્યાં એવો પાઠ છે ॥ તણેં સે મહ્ત્રિવિદેહ રાયવરક । એહાયા જાવ પાયહ્તિ સવાલંકારવિનૂસિયા બહુહિં સુ ।હિં જાવપરિક્તિતા ઇતિ ॥ એ બે ઠામે સરસ્વો પાઠ છે. તે માટે મહ્ત્રીયેં બે વાર દેવપૂજા કરી. વલી “પ્પણો પહિમં કારે” કહેતાં મહ્ત્રિયેં પોતાની પ્રતિમા નરાવી. વલી યતિના પહિ મણા સૂત્રમધ્યે ॥ મંમી પાહુડિયાએ, બલિપાહુડિયાએ, (મંમીપાહુડિયા એ કે ૦) નૈવેદ્ય ધાન્ય હેવું નહીં. કદાપિ અજાણતાં વહોરીને સ્વાધું હોય તો તે મિહ્ત્તામિ હુ હં. અઠાર નામ માલામાં “પૂજાર્હણાસપર્યાર્ચા ડપહારવલીસમૌ” (બલિપા હિયાએ કે ૦) નૈવેદ્ય જાણવું. તથા મહા નિશીથ સૂત્રમાં ધૂપ દીપને બલિપૂજા કહી. તથા આવશ્યકનિર્યુત્તિ માં ગામમાં જે વહેરો હોય તે દશ શેર રાંધ્યા ચોખાનો બલિ ડઠાલે. ત્યારેં તીર્થ કર વ્યાખ્યાન મૂકે. વલી વાસ્તુકશા , જ્યોતિષશા ને વિષે ઘર દેવતાની પૂજા કરીને નૂતને બલિ દેડને પેસવું કહ્યું છે ॥ યતઃ ॥ ગૃહપ્રવેશ સુવિની તવેષઃ, સૌમ્યેડ્યને વાસરપૂર્વજાગે ॥ યાદિધાયાલયદેવતાર્ચા, કલ્યાણદાં નૂતવલીંક્રિયાં ચ ॥ ૧ ॥ એમ જોજરાજાને વારે આવસે વર્ષ પહેલાં કાલિ દાસેં મેઘદૂત મધ્યે (બલિ કે ૦) નૈવેદ્ય કહ્યું છે. અને સૂત્રમાં તો ઠામ ઠામ બલિ તે પૂજા કહી છે. તે માટે પૂજામાં હિંસા નથી. તે હિંસા ડંજા રાવવા માટે હિંસાના ત્રણ પ્રકાર કહે છે. એક હેતુહિંસા, વીજી સ્વરૂપહિંસા, અને ત્રીજી અનુવંધહિંસા. હેતુહિંસા જે અયતનાયેં પ્રવર્તવું તે, સ્વરૂપહિંસા જે જીવની હિંસા થાય તે, અને અનુવંધહિંસા તે જેના કહુઆ વિપાક આવે તે. તેમાં અયતના અને અનુવંધ એ બે હિંસા ન જોઈયેં. અને સ્વરૂપહિંસા જો થતી હોય તો પણ તેથી સિદ્ધિવરે. જેમ સ ડમાં પડતા સિદ્ધિ થાય તેની પેઠે જાણવું. એટલા માટેજ હિંસા અહિંસા અનેક પ્રકારેં અહિંસાષ્ટકમાં કહી છે ॥ અવિધાયાપિ હિ હિંસાં, ફલજાજનં જવત્યેકઃ ॥ કૃત્વાપ્યપરો હિંસાં, હિંસાફલજાજનં ન સ્યાત્ ॥ ૧ ॥ જાવાર્થઃ—કેશક હિંસા ન કરે, અને હિં

सानां फल जोगवे. ते तंडुलमत्स्य तथा जमालीनी पेटें जाणवा. केइक हिंसा करे पण हिंसानुं फल जोगवे नही. जेम क्षीणमोही संयोगीने, इ त्यादि ॥ १ ॥ ते माटे परमेश्वरनी आज्ञा सहित दया पालवी. ते आज्ञा विना हिंसा करेतो धर्मनो नाश करे, तेना उपर यमपाशनी कथा कहे ठे.

आज जंबुद्वीपना नरतक्षेत्रमां वणारसी नामे नगरीने विपे दुर्मर्षण नामें राजा तेनी कमलश्री नामा राणी ठे. ते नगरीमां यमपाश नामें चं माल वसे ठे, पण ते कमें चंमाल नथी. वली ते नगरीमां एक नलदाम नामें वाणियो वसे ठे. तेनी सुमित्रा नामें स्त्री तेने मम्मण नामें दीकरो ठे.

एकदा कोइ सोदागर घोडा लाव्यो. राजा, तेनी परीक्षाने माटे एक घोडा उपर चढ्यो. एवामां कोइ वैरी राजानो देवता घोडाना शरीरमां पेशी रा जाने आकाशे लेइ गयो. तेणें कोइक वनमां जइ मूक्यो. त्यां राजा घोडा थी हेतो उतख्यो, एटले घोडो मरी गयो. एवामां एक हरिण राजाने देखी ने जातिस्मरण पाय्यो. ते हरिण जूमि उपर अक्षर लखीने एम कहेतो हवो के, हुं तमारो देवल नामा चाकर हतो. ते आर्त्तध्यानं मरीने तिर्यं च थयो तुं. तेणें आगल यइने राजाने पाणीनुं स्थान देखाड्युं. राजा पाणी पीने स्वस्थ थयो. एटले पोतानुं सैन्य आवी पहोच्युं. राजा कख्या गुणनो जाण होवाथी ते हरिणने नगरमां लइ आव्यो. राजायें नगरमां सर्व ठामे उद्घोषणा करावी के, कोइयें पण आ हरिणने मारवो नही. पठी निर्जयथको ते हरिण नगरमां स्वेच्छायें फरतो रहे.

एकदा ते हरिण जमतो जमतो मम्मणने हाटे आव्यो, कोइ पाठला जवना वैरथी मम्मणने कोष चढ्यो, बापने कहेवा लाय्यो के, ए मृग अ पराधी ठे, माटे एने मारो. त्यारें तेनो पिता नलदाम बोळ्यो, वाणियाना कुलमां अपर जीव पण न मारवो, अने ए तो वली राजाने इष्ट ठे, माटे नज मराय, तो पण पिता कांइक व्याक्षेपमां रह्यो, एटले मम्मणें ते मृग ने मारी नांख्यो. पण वेगलां रह्यां कोटवाळें अने यमपाशें दीगो, ते वृत्तां त कोटवाळें राजाने कळुं. राजा बोळ्यो, ए वातनो साक्षी कोण ? ते बो ल्यो, एनो बाप साक्षी ? राजायें एना बापने तेडावीने पूढ्युं, तेणें साचे साचुं कळुं के, महारा पुत्रें माखो तो खरो. राजायें तेने सत्यवादी जाणी ने पूज्यो, अने मम्मणने मारवानो कम कळ्यो, यमपाशने मारवा सोंप्यो,

ઘટલે યમપાસ બોલ્યો હે રાજન્ ! હું હિંસા નહીં કરું. રાજા બોલ્યો. તું ચંદ્રાલ ચડને હિંસા કેમ ન કરે ? ત્યારે ચંદ્રાલ બોલ્યો, સાંજલો.

હરિ શીર્ષ નગરને વિષે દમદંત નામે વાણિયો હતો, તેણે શ્રીઅનંતના ચ તીર્થંકર પાસે ધર્મ સાંજલીને ચારિત્ર લીધું. તપસ્યા કરતાં ચકાં અનેક લબ્ધિવંત ચયા. તથા ગીતાર્થ ચયા. તે દમદંતરૂપિ વિહાર કરતાં આ નગરે પાધા ૧. સ્મશાનમાં કાઝસ્સગ્ગ કરીને રહ્યા. એવામાં મહારો પુત્ર અતિ મુક્તક નામે છે તેને કોઈ વ્યંતર પ્રમુખના ડપસગે ઘણા રોગ ડપન્યા હતા. તે સ્મશાનમાં ગયો. નિને નમસ્કાર ક ા, ઘટલે મુનિની શક્તિયે નિરોગી ચયો. તે પુત્રે ઘેર આવીને મને સર્વ વૃત્તાંત સંજલાવ્યું, હું પણ કુટુંબસહિત રોગી હતો, તે ટુંબને લેઈ મુનિપાસે ગયો. અમે સહુ રોગચકી મૂકાણાં, ત્યારે હું શ્રાવક ચયો, મેં જાવ િવ હિંસા કરવાના પ સ્કાણ કહ્યાં, ને સાધુને વૈરાગ્યનું કારણ પૂઢ્યું, ત્યારે તે સાધુયે પોતાનું સર્વ વૃત્તાંત મને પ્રતિ બોધવા માટે કહી સાંજલાવ્યું, તેથી હું જાણું છું. તે સાંજલીને રાજાયે હર્ષ પામી તેને પૂજ્યો. અને સર્વ ચંદ્રાલમાં તેને વહેરો કહ્યો. બીજે ચંદ્રાલે મમ્મ ણને માચ્યો. યમપાશ મરીને સ્વર્ગે ગયો ॥ ઁકથા શ્રી શાંતિનાથ ચરિત્રમાં છે.

અર્થ:—“ ચોરીપસત્તસ્સ સરીર નાસો ” જે પ્રાણી (ચોરી કે) ચોરીને વિષે (પસત્તસ્સ કે) આસક્ત હોય, તે પ્રાણીના (સરીર કે) શરીરનો (નાસો કે) નાશ યાય. તે ડપર હુંમિક ચોરની કથા કહે છે

મથુરા નગરીને વિષે શત્રુમર્દન નામે રાજા રાજ્ય કરે છે. તે રાજા સ જ્ઞાન લોકને પિતાની પેઠે હિતકારી છે. અને હું નને યમસરચો છે. ત્યાં ઁક જિનદત્ત નામે શ્રેષ્ઠી શ્રાવકમાં વહેરો છે. તે કરુણારસનો સમુદ્ર ને સત્વરૂપ રત્નનો સાગર હતો. તે નગરને વિષે ક્યાંથી પણ ઁક હુંમિક નામા ચોર આવીને કોઈ ન જાણે ઁવી રીતે ચોરી કરે. પણ તે સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ છે.

ઁકદા તે ચોરે કોઈ વ્યવહારિયાનાં ઘરમાં સ્વાતર ઢેડને સુવર્ણ લીધું. ઁવામાં ઘરના લોક જાગ્યા. તેણે પોકાર કહ્યો ઘટલે કોટવાલે ચારે તરફ વીટીને તેને ધનસહિત પકડ્યો. સ્વરું છે કે, બિલ બિલને વિષે ગોધા ન હોય. પ્રાતઃકાલે સૂર્યને ડડયે ચોરની વાત રાજાને કહી. રાજાયે કહ્યું, ઁ જગત્નો શત્રુ છે, માટે ઁને વિટંવના ઢેડને મારો. ત્યારે કોટવાલે લીંવડાના પત્રની માલા તથા કણેરની માલા, સરાવલાની માલા તેણે કરી વચ્ચ મંમને

मंदित कखो, जुनां सडेलां सूपडानुं ठत्र धखुं, चोखुं धन गले वांध्युं, गर्द न उपर चढाव्यो, दंमेरानुं वाजुं वागते चोतरें चबुतरे एम कहेता के रे रे लोको ! सांजलजो. आ रीतें हुंमिक चोरें चोरी करी ते माटे एने मारवा लेइ जइयें ठीयें. तेथी कोइ चोरी करशो नही. जे चोरी करशे, तेनो अ न्याय, राजा न्यायी ठे माटे नही खमे. तेज वेला यष्टिमुष्ट्यादिक ताड नायें ताडी जतो. तिहां निर्दयपणें लोक एम कहेता हवा के, जूउं एपोता ना पापनुं फल केवुं पाम्यो ठे ? एम सज्जन लोक नजरें जोता, लांठिया लोक हांसी करता, मुनिराज कर्मनां फल विचारता कहे ठे के, एवां पा पकर्म न करवां. चारे तरफ दुर्दंत ठोकरें परिवख्यो कोइ दिशि सूजे नही, एम आहुं अवलुं जोतो, विटंबनापूर्वक वधा नगरमां फेरवीने कोटवालें वध स्थानके आण्यो, शूलीये आरोपीने चर पुरुष ठाना जोवाने मूक्या, के जो एने कोइ कांइ मदत करे तो तेनो पण निग्रह करीयें. एवी अवस्थाने विपे ते चोरने तडकानो ताप लागते, लोहीनी धार नीकलते, अत्यंत तृपा लागी. तेवारें जे कोइ मार्गें ढूकडो नाकले, तेनी पासे पाणी मागवा लाग्यो, पण राजानी बीहीकें कोइ पाणी आणी आपे नही.

एवा अवसरमां जिनदत्त श्रावक ते मार्गें आव्या. ते शेर पास तेणें पाणी माग्युं. त्पारें शेर दयावंत यका बोल्या, तने हुं पाणी पाइश. पण पंच परमेष्ठिनो नमस्कार संजारे तो तुं स्वर्गें जाय. ते सांजलतांज तेणें पाठ संजलाववा विनंती करी, श्रावकें नमस्कार कह्यो, ते बारंवार संजार वा लाग्यो. श्रावक पण जेटले घेरथी पाणी लाव्या, एटले उतावलो उता वलो नमस्कार संजारतो मरण पाम्यो. मरीने महर्द्धिक यहु पणें उपन्यो.

एवा अवसरे चर पुरुषें राजाने जिनदत्तशेरनुं वृत्तांत संजलाव्युं. राजा यें शेरने पण मारवानो हुकम कखो. कोटवाल पण ते शेरने शीघ्र गर्दजे चढावीने जेटले विटंबना करवा तैयार अयो एटले ते यद्दराजें अवधिज्ञा नें जाण्युं के, अहो ! महारा गुरुने आवी अवस्था आवी ! एम विचारीने मायायें एक महोटो पर्वत रच्यो. पढी सढुने कहेवा लाग्यो, अरे ! राजा प्रमुख लोको, सांजलजो हुं आ पर्वतें सर्वने चूरीश, जे कारण माटे आ शेर दयानो समुझ, जगतनो हितवांठक ठे, तेने तमें आरीतें विटंबना करो ठो ? ए तो महारो प्रभु ठे. ते सांजलीने राजा संत्रांत अको पुरना लोक सहित

मीने धर्मकार्यने विपे लगारे प्रमाद करशो नही, ब्राह्मणें पण ते वचन त हत्ति पणें अंगिकार कछुं, वली मुनि बोल्या, तमारा व्रतनो सुखें निर्वाह थाय ठे ? विप्र बोल्या, तमारा पसायथी एटलो कालतो सुखें निर्वाह थ यो ठे, हवे आगलतो न जाणीयें के, केम वनशे. जे माटे सुरप्रिष कुमार सौजाग्यादिक अतिशयवंत ठे, तेने पगले पगले स्त्रीयो प्रार्थना करे ठे. ते माटे हे जगवन् ! जो ए निर्मल शील खंमशे, तो शरत्कालना चंडमा सर खुं अमारुं कुल ठे, तेमां कलंक लागशे. ते सांजलीने मुनि बोल्या, हे वि प्र ! तमे विपाद न करो, ए पुण्यानुबंधी पुण्यवालो ठे, माटे ते अकार्य केम करे ? ते बात सांजली मुनिने वंदना करीने यज्ञप्रियें पूढ्युं के, एणें पूर्वजवे छुं सुकृत कछुं ते कहो, त्यारें मुनि बोल्या, ए पाठला नवने विपे वणारसी नगरीना अरिर्मर्दन राजानो जयमालि नामें पुत्र हतो. ते एकदा वसंत तिलक नामा उद्याने क्रीडा करवा गयो. त्यां अशोकवृक्षतले चारण मु निने उजा दीठा. तेने नक्तियें नमस्कार करी तेमना मुख आगल बेठो.

एवामां अनंगकेतु नामें एक विद्याधर स्त्रीसहित त्यां आव्यो, ते मुनिने वंदना करीने बेठो, त्यारें मुनियें विद्याधरने पूढ्युं, हे विद्याधर ! ए रूपवं ती अबला कोण ठे ? त्यारें ते चारण मुनिने नमीने लज्जायें माथुं नीचुं करीने बोळ्यो, ए ताराचंड नामा विद्याधरना स्वामीनी पुत्री ठे, एनो न चत्तार मातंगी साथें रक्त थयो, त्यारें ए चत्तार उपर विरक्त थइ, एवुं जाणी ने में एने अंगिकार करी ठे. मुनि बोल्या, हे नइ ! परस्त्रीगमन ते पुरु षने पोताना कुलमां कलंक ठे, तथा वैर अने अपजसनुं कारण ठे, तेम परजवे नरकने विपे घोर दुःख आपे, परमाधामी बलती त्रांबानी पुतली साथें आलिंगन करावे, एवुं मुनि कहे ठे. एवामां ते स्त्रीनो चत्तार उघाडे शस्त्रें ते अनंगकेतुने अत्यंत तर्ना करतो त्यां आव्यो, अनंगकेतु पण लडवा माटे तेनी सामो थयो, अने कहेवा लाग्यो के, हे मातंगीना धणी ! आज तुं पोताने कमें मुठ, एम आक्षेप करतो युद्ध करवा लाग्यो, ते बेहु जण धणी वार युद्ध करतां बन्ने मरण पाय्या. ते ॥ पण अपरपति जे अनंगकेतु, तेनुं शरीर लेइ अग्निमां बली इ. त्यारें चारण नि शोक करवा लाग्या ते देखीने जयमालियें पूढ्युं. तमे शोकवंत केम थया ठो ? नि बोल्या, ए विद्याधर संसारपणें महारो नाइ ठे, ते हमणा नवकारवर्जित अक

સ્માત્ પાપેં કરી મરણ પા ૧૦, તે અમને શોક ૧ કારણ થઈ પડ્યું છે.

এবু সাঁজলী, નમસ્કાર કરીને જયમાલિ એમ કહેતો હવો કે, હે નગવન્ ! મને પર ૧૧ગમન વ્રત આપો, ત્યારેં નિ બોલ્યા, પ્રથમ એ વ્રત નું સ્વરૂપ હું કહું તું તે ૧૧જલો. પર ૧૧ બે જેદેં છે. એક વૈત્રિ ય શરીરસં બંધી, અને બીજી ઔદારિક શરીરસંબંધી. તેમાં પણ ૧૧૦દારિક બે જેદેં છે, એક મનુષ્યસંબંધી, અને બીજી તિર્યંચસંબંધી. તેમાં વલી મનુષ્યસંબંધી પ ૧૧ બેહુ જેદેં છે, એક પરણેલી, અને બીજી સંગ્રહ કરેલી. એટલા જેદમાં જે નાંગે વ્રત લેવું તેની વિરતિ તે ચોથું વ્રત છે. એ વ્રતના પાંચ અતિચાર છે, તે કહું તું. તેમાં પ્રથમ અપરિગૃહીતાગમન, બી ૧૧ સ્ત્વર તે અલ્પકાલ સૂ થી કોઈ ૧૧ને નાઢે રાખે, એ બે અતિચાર સેવતાં વ્રત નાંગશે, એવું પોતેં જાણતાં ઢતાં સેવે તો વ્રતજંગ થાય, તથા કદાચિત્ વિધવાગમન અથવા વેશ્યાગમન કરવા ગયો ૧૧ને વ્રત સાંજણું કે, મહારે તો પર ૧૧નાં પ સ્કાણ છે અને એ કોઈ પરની ૧૧ તો નથી. તો એથી મહારું વ્રત શામાટે નાંગે ? તથા બીજે અતિચારેં નાઢે રા ૧૧ હોય તેમાં એમ વિચારે કે, એ મ હારી ૧૧ છે, તેમાં મહારું વ્રત શા માટે નાંગે ? એમ વ્રતસાપેક્ષપણેં અ જ્ઞાનપણેં વિચારી નોગવે તો અતિચાર લાગે. તથા જાણીને નાંગવે તો વ્રતજંગ થાય. ત્રીજો અનંગક્રીડા અતિચાર તે રિ યાદિકને વલન ડુંબ નાદિ કરે તો લાગે. તથા પારકા વિવાહ પ્ર ૧૧ સ્વ મેલવે, સાટાં કરે, એ પ રિવિવાહકરણ ચોથો અતિચાર. તથા તીવ્ર અનુરાગ રાખે, રાત્રી દિવસ કંદર્પમાં ચિત્ત રાખે તો એ પાંચમો અતિચાર. એ પાંચ ૧૧તિચાર વર્જવા.

એ વ્રત પાડ્યાનું ફલ કહે છે. આ લોકને વિષે યશ ૧૧ કીર્તિ સૌનાગ્ય વધે. પર ૧૧લોકેં સ્વર્ગ તથા ૧૧ પવર્ગનાં સુખ પામે. તથા જે પ્રાણી, એ વ્રત ૧૧ને ગ્રહણ ન કરે, અથવા ગ્રહણ કરીને નાંગે, તે પ્રાણી ડુર્જાગિયા થાય, ન પુંસક થાય, અને ડુર્ગતિયેં જાય. તે સાંજલી રાજ ૧૧ મરેં પણ વિજેપેં તત્ત્વ જાણીને મુનિપાસે ચોથું વ્રત અંગિકાર ૧૧કયું.

તે ચારણ મુનિ પણ આકાશ માર્ગેં ગરુડની પેઠેં ડહીને બીજે ઠામે ગ યા. રાજકુમર પણ પોતાના આત્માને કૃતાર્થ માનતો ઘેર આવ્યો. તે કુ મરને સૌનાગ્યાદિક ગુણેં કરી અપરિગૃહીતા પર ૧૧યો ઘણી મલે, તોપણ તે કુમરેં પોતાના વ્રતમાં અતિચાર ન લગાવ્યો. અને શીજ સંમિત ન ૧૧કયું.

एकदा राजसज्जामां वेगं वर्णावर्णनी वात नीकली, तेमां एम कहेवा एं के, सर्व वर्णमां कृत्रिय वर्ण जे ठे; ते सर्वने राखे ठे; माटे कृत्रिय वर्ण प्रधान ठे. ते सांजलीने जयमालिने जातिमद उपन्यो. अनुक्रमे त्यांथी मरीने पहेले देवलोके देवता थयो. त्यांथी ज्यवीने तमारो पुत्र थयो. ए रीतें पाठले नवे एणें चोथुं व्रत रूढी रीतें पाठ्युं ठे. तेथी ए सौजागी थ यो ठे. सुरूपी थयो ठे तथापि पोतानुं शील खंमन नही करे.

ते वात मुनिना मुखथी सांजलीने सुरप्रिय कुमारने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. त्यारें पिताने कहेतो हवो के, हे पिता ! मने आझा आपो, जेम हुं चारित्र अंगिकार करूं. त्यारें यज्ञप्रिय बोड्यो, हे वत्स ! केटला एक काल पडखो, अवसर पामीने श्री प्रजास गणधरजी पासे चारित्र लेइशुं. ते सांजलीने धर्मरुचि मुनि पासे यद्यपि यतिधर्मनो रागी ठे, तथापि पिताना वचनथी सुरप्रिय कुमारें श्रावकनां व्रत अंगिकार कख्यां. मुनि पण शिक्षा देइ विहार करता हवा. सुरप्रिय कुमार पण शुद्ध बुद्धि यें श्रावक धर्म पालता हवा.

एकदा समयने विपे सुरप्रिय कुमार उद्यानने विपे केलिना घरमां स्नान ता ठे, एवामां एक रूपवंत व्यंतरी आवी ते कुमरनुं रूप देखी मोह पामी. थकी मारिका स्त्रीनुं रूप करी विकारनां वचनो बोलवा लागी त्यारें मरें विचायुं के, निश्चयें ए मनुष्यस्त्री नथी. जे माटे एने लाज नथी. तथा एनी आंखो मींचाती नथी. एम चिंतवीने पोताने घेर आव्या. ते व्यंतरी पण पोतोना नत्तारि पासें जइ कहेवा लागी के, ए ब्राह्मणें मने घणी प्रार्थना करी, पण ते दुष्टथी धैर्य आलंबीने हुं नाठी. ते सांजलीने व्यंतर पण कोपायमान थयो. संध्या समये जेटले मरने मारवा आव्यो, एटले कुमर पण पोताना वासजवनमां आव्या. स्त्रीने पूठवा ला ग्या. आज तुं वनमां केम आवी हती ? स्त्री पण कान डांकीने बोली. अहो ! ए वात शुं बोड्या ? हे स्वामिन् ! बीजी स्त्री पण जवंती होथ ते एकली न जाय. तो हुं श्रीप्रजासजीनी स्नुषा थइने एकली वनमां केम जावं !!! पण मने साची वात कहो. जे ए वात पूठवा शुं कार ए ठे ? त्यारें मरें पण व्यंतरीनी सर्वे वात यथार्थ कहो. दीधी ते वात सांजलीने बाहेर रहेलो व्यंतर विचारवा लाग्यो. अहो ! महारी नि ' दुष्ट

ચેષ્ટિત ! એ હુઃશીજનું ઘર છે, એવી નારીને ધિ ર પડો. પઠી તે વ્યંતર સુર પ્રિય કુમારને પોતાની સર્વ વાત કહીને કહેવા લાગ્યો. હું તહારા શીલેં કરી તુષ્ટમાન થયો હું. કાંઈક વર માગ્ય. મર બોલ્યો. હું ધર્મ પામ્યો હું. માટે મહારે બીજું કાંઈ પ્રયોજન નથી. ફરી વ્યંતર બોલ્યો, દેવ દર્શન સ્વાલી ન જાય. માટે કાંઈક પણ માગ્ય. ત્યારેં કુમર બોલ્યો, કહો મહારું આઝ સું કેટલું છે? વ્યંતર બોલ્યો, આઝસું ટુકડું છે. એમ કહીને કુમરની ઘણી સ્તવના કરી એના ઘર આગલ સોનેયાની વૃષ્ટિ કરીને વ્યંતર અદૃશ્ય થયો.

મરેં પણ અરિહંતની પૂજા કરીને સંચારો કહ્યો. એક માસની સલેષ ણા કરી સમાધિસહિત મરણ પામીને બારમા અચ્યુત દેવલોકે દેવતા થ યો. ત્યાં ઉત્કૃષ્ટ બાવીશ સાગરોપમનું આયુઃ જોગવી મનુષ્યાવતાર પામીને ઉત્કૃષ્ટ વ્રતના પ્રજાવચ્ચકી ઉત્કૃષ્ટ શાશ્વત સ્થાનક પામશે. એમ અનંગકે તુ વિદ્યાધરને પર િ ચકી સર્વ ડ્ય નાશ પામ્યું, અને જીવથી ગયો, હુ ગતિયેં પહોંચ્યો. તે માટે પરસ્ત્રીનો ત્યાગ કરીને સુરપ્રિય કુમરની પેઠેં શી જ પાલવું ॥ એ કથા વૃંદારવૃત્તિમાં છે ॥ ઇતિ શ્રીસકલસજ્જાનામિનીજાલ સ્થલતિલકાયમાનપંક્તિશ્રીઉત્તમવિજયગણિશિષ્યપંક્તિપ વિજયગણિવિર ચિતે બાલાવવોધે ગૌતમ જલકપ્રકરણે અષ્ટાદશગાથાયાં ત્રીણુદાહરણાનિ॥

હવે ઝંગલીશમી ગાથા કહે છે. પૂર્વની ગાથાના અંતે કહ્યું કે, જે પરસ્ત્રી માં આસક્ત થયો તેને સર્વ ડ્યનો નાશ થાય. અને અધમ ગતિ થા ય. હવે હ્યાં કહે છે કે, ઉત્તમ ગતિ કેમ થાય? તો કે, દાન દેતાં થાય માટે દાન દેવું. અને જો શક્તિ ન હોય તે હુકર વાત છે. એમ દેખાડે છે.

**દાણં દરિદ્રસ્સ પહુસ્સ સ્વંતી, ઇ નિરોહો
ય સુહોદ્યસ્સ ॥ તારુણ્ણં ઇંદિયનિ ગહો
ય, ચત્તારિ ઇયાણિ સુહુક્કરાણિ ॥ ૧૯ ॥**

અર્થ:—“ ચત્તારિ ઇયાણિ સુહુક્કરાણિ ” (ઇયાણિ કે ૦) એ એટલે આ ગલ જે (ચત્તારિ કે ૦) ચાર વાંનાં કહેશે તે ઉત્તમ પુરુષોને તજવાં, તે (સુહુક્કરાણિ કે ૦) હુકર જાણવાં. તે ચાર વાંનાં કયાં કયાં તે કહે છે.

“ दाणं दरिद्रस्स ” (दरिद्रस्स के०) दरिद्रने (दाणं के०) दान देवुं, ते डुकर. एटले पासे डव्य न होय अने दान देवुं ते डुकर ठे. तेम ठतां प ए जो दान दे, तो सज्जति पामे. ते उपर अमरसेन वयरसेननो दृष्टांत कहे ठे.

आ जरतद्धेत्रने विपे रूपजपुर नामें नगर, त्यां अजयंकर नामें शेर वसे ठे. ते महाडव्य पात्र ठे एनां आगल लोक वैश्रमणने श्रमण सरखो माने ठे. तेने कुशलमति नामें जार्या ठे. तेने घेर वे चाकर ठे. ते चाकर शेरने जिन पूजाने विपे तथा मुनि दान प्रमुखने विपे रक्त देखीने चिंतववा लाग्या के, धन्य ठे ए शेरने ! जे, ए रीतें धर्म करे ठे ! ! ! अमे अपुत्रिया शुं करीयें ! एम करतां अन्यदा चोमासानो दिवस आव्यो. त्यारें शेर पोताना वेहु चाकरने देहेरे तेडी गया. तेमने जिनप्रतिमा पूजवाने माटे शेरें फूल आ पवा सांज्यां पण तेणें लीधां नही. अने कहेवा लाग्या के, जेना फूलथी पूजा करीयें तेने धर्म थाय. अमारें तो केवल वेठ थाय. तेने शेरें घणुं समजाव्या तो पण ते समजे नही त्यारें शेर गुरुपासें तेडी लाव्या. गुरु यें कहुं. तमें फूलें करी परमेश्वरनी पूजा केम नथी करता ? ते बोल्या, अमे पोताना डव्यें फूल लेइने पूजा करीयें. अने डव्य तो अमारी पासे नथी. एक बोल्या के, महारा पासे पांच कोडी ठे, ते अति थोडी ठे मा टे तेडला फूलें मन चालतुं नथी. गुरु बोल्या, पोतानी शक्तियें जो थोडुं दीये तो पण ते विपुल फल पामे. धर्मने विपे तो मात्र जाव तेज प्रधान ठे. ते सांजलीने ते पांच कोडीनां फूल वेचाता लेइने जिनपूजा करतो ह वो. बीजायें मनसां विचाशुं के, एनी पासें तो एटलुं पण डव्य हतुं, परंतु महारामां तो एटली शक्ति पण नथी. ते माटे हुं शुं करुं ? एम विचारतां एक जणने पञ्चस्काण करतो तेणे दीतो. त्यारें गुरुने पूठवा लाग्यो, हे जगवन् ! एम पञ्चस्काण करतां पण शुं कांइ धर्म थाय ठे ? गुरु बोल्या, एमां पण घणो धर्म थाय ठे. ते सांजली तेपण उपवासनुं पञ्चस्काण करीने घेर गयो, त्यां विचारवा लाग्यो के, जो आज साधु आवेतो महारी जुजायें उपाज्युं अन्न आपुं, अने घणुं फल पामुं. एम विचारतां एक मुनिराजें कोइ ग्ला न गुरुनुं वैयावच्च करवाने कारणे उपवास नथी कस्यो, ते त्यां बहोरवा पधाखा. ते मुनिने बधते परिणामें पोतानी पातीनुं अन्न जे शेरपासेथी खावा सजे ठे, ते पोतें तो उपवास कस्यो ठे, माटे ते अन्न शेरपासेथी मा

ગીને સાધુને આપ્યું. તે અવસરે નફલસહિત પરજવનું આઝઘું બાંધ્યું.

એવા સમયને વિષે કલિંગ દેશનો સુરસેન નામેં રા ૧ તે ' રાજ્ય ગૌત્રિ યેં પઢાવી લીધું છે. તેને લીધે તે રાજા ત્યાંથી રુદેશે જડને ગજપુર નગર ના રાજાની ડલગમાં ર ૧૦ છે. તે ગજપુરના ધણીયેં તેને ચાર ગામ આપ્યાં. તે ચાર ગામ માંહેલા શાલીશીર્ષ નામા ગ્રામેં વાસ કરીને રહ્યો. તેની વિજ યા નામેં રાણી છે, તેની સ્વે તે બે જાડમાંથી જે સાધુને દાન દેનારો જાડ હતો તે પ્રથમ પુત્રપણેં જડ ઉપન્યો. અને બીજો શ્રીજિનપૂજાનો કરનારો જાડ તે લઘુપુત્ર પણેં જડ ઉપન્યો. અ ક્રમેં બે પુત્રનો જન્મ થયો. મહોટા પુત્ર ' નામ અમરસેન અને ન્હાના પુત્રનું નામ વીરસેન દીધું. પૂર્વ સુકૃત ને પ્રજાવેં રૂપ લાવણ્યના ગુણસહિત થયા. કલાના કલાપ જણ્યા. અનુક્ર મેં યૌવન અવસ્થા પામ્યા. વિવિધપ્રકારની ઠીકા કરતાં ૧૦૦ અવલા આ મંબરથી ફરતા ફરે. તે દેખીને તેની શોક્ય માતાને કષાય ઉપન્યો. ડલગથી જતાર આપ્યા. તેણેં રાણીને કોપમાં બેઠી દીઠી. ત્યારેં જતારેં આગ્રહ કરીને કોપ ' કારણ પૂઠ્યું. રાણી કહેવાલાગી કે, જે દિવસથી તમે ડલગે રહ્યા તે દિવસથી તમારા પુત્રેં મને જોગ નિમિત્તે ઉપસર્ગ કરવા માંમ્યું છે, તે ઇટલા દિવસ સૂધી તો મેં મહારી દઢતા રાખી. હવે તો તું તહારું જાણે. તે સાંજલી રાજાયેં કોપમાં આવી ચંમ્પાલને તેડાવીને કહ્યું કે, તહારા માતં ગોને લેડને ગામની સીમાયેં મરો ક્રીડા કરે છે, તેનાં મ ક લેડ આપ્ય.

તે સાંજલી માતંગેં વિચાણું કે, રાજાને શું જૂત વ્યંતર વલગ્યું છે ? કે, એવી આજ્ઞા કરે છે. અથવા રૂઢું થયું કે, મને આજ્ઞા કરી જો કદાપિ વીજા કોડને કરી હોત તો એમાંથી અનર્થ થાત એમ વિચારી રાજાનો આ દેશ પ્રમાણ કરીને તે ચંમ્પાલ મર પાસે ગયો. કુમરને કહ્યું કે, તાતે તમોને મારવાની આજ્ઞા આપી છે. ત્યારેં કુમર બોલ્યા, તાતનું વચન પ્રમાણ કરો. અમારા અપરાધ વિના તાત આજ્ઞા આપે નહી. ત્યારેં ચંમ્પાલ બોલ્યો, મહારી પ્રાર્થનાયેં તમે દેશાંતર જાઉં. આહીં તમને કુટુંબસહિત તમારો પિતા અ નર્થ કરજો. હું તમારે પ્રજાવેં સર્વ સમાધાન કરીશ ? પણ તમે જાઉં. એમ કહે થકે કુમરો દેશાંતર ગયા. ચંમ્પાલ પણ કુમરોને વેસવાના બે ઘોડાલેડ ચિતારા પાસે જડ કુમરનાં મસ્તક સરસાં બે મસ્તક કરાવીને રાજાને સં થ્યા સમયે દૂરથી દેખાડ્યાં. રાજા બોલ્યો, એ મસ્તક ગોપવી મૂકો, જેમ કો

इ देखे नहीं. चंमालें पण तेमज कथुं. ते जोइने शोक्य माता घणो हर्ष पामी.

हवे कुमरने आगल जतां अटवीमां एक सरोवर आव्युं, त्यां सूर्य आ यम्यो. हाथ पग धोइने आंवाना वृद्ध हेतल पांनडांनो संथारो करीने वे हु नाइ वेठा. वयरसेनें महोटा जाइने पूठ्युं के, तातने रोप चढवानुं कार ए तमे कांइ जाणो ठो ? महोटा जाइ वोव्यो, हुं नथी जाणतो, पण ईर्ष्या यें शोक्य माता रूठी देखाय ठे ! एवुं में इंगित आकारें जाण्युं. तेथी तातें ए काम कथुं जणाय ठे. स्त्रीना प्रेखा रागांध पुरुष गुं गुं न करे ? अथवा ए माता उपगारणी थइ, नहिकां आपणने देशदर्शन क्यांथी थात ? एम वात करीने महोटा जाइ सूतो, अने न्हानो जाइ चोकी करवा जागतो रह्यो.

एवा अवसरने विपे आंवा उपर एक सूडो अने सूडी रहे ठे. तेमां सूडो सूडीने कहे ठे के, आपणा वृद्ध हेतल वे पुरुष आव्या ठे ते प्रादुणागती करवा योग्य ठे, पण गुं करियें आपणी पासे कांइ नथी. सूडी बोली, त मने सांजरतुं नथी. आपणे सुकूट पर्वतने विपे गयां हतां, त्यारें विद्याधरें मंत्रीने बे आंवा वाव्या हता, ते वखत ते विद्याधरोयें परस्पर एम कथुं के, एक आंवानुं लघुफल ठे, ते खाधा पठी तेनुं फल गले अने ज्यां सू धी ते पेटमां रहे, त्यां सूधी निरंतर सूर्यने उदये पांचसे इव्य मुखमांथी पडे. बीजुं महोटा आंवानुं महोटुं फल ठे. ते फल जे खाय ते सातमे दिव से राज्य पामे, ते माटे ते फल लावीने एकेकुं फल आपणे एने आपीयें. पठी ते शुक्रयुगलें तेमज ते फल आणी आप्यां. वयरसेनें वे फल पड्यां दीठां, ते लेइने ठेडे बांध्यां अने विचारवा लाग्यो के, गुं ए वात साची हजो ? अथवा विद्यामंत्रनो प्रनाव अचिंत्य ठे, माटे कांइ कही शकाय नहीं.

हवे महोटा जाइ निडा करी उठ्यो तेवारें लघुनाइ सूतो, प्रजातें बेहु नाइ आगल चाव्या, महोटा जाइने परमार्थ कहा विनाज न्हाना नाइयें तेने महोटुं फल आप्युं, अने लघुफल पोतें गव्युं. पठी एकला थइने सरो वर पासे जइ मुखशुद्धि करी एटले मुखमांथी पांचसे इव्य हेठां पड्यां. ते लइने महोटा जाइ साथें मलीने नोजन वस्त्रादिक सर्व सुख नोगववा मां ते इव्य कामे लगाडे. महोटा नाइयें पूठ्युं. तहारी पासे इव्य क्यांथी ? लघु नाइ वोव्यो. आपणा पिताने दाणनुं इव्य आवतुं हतुं ते में चंमार मां सूक्युं नहीं, अने महारी पासें राख्युं ठे. एम आगल जतां कंचनपुर

नगरे पहुँच्यो, त्यां अमरसेन आंवा तले सूतो, वयरसेन जोजन प्रमुख नी सामग्री करवा नगर मध्ये गयो. एवा समयने विपे त्यां अपुत्रियो रा जा मरण पाव्यो ठे. पांच दिव्य प्रकट कख्या ठे. ते ज्यां अमरसेन सूतो ठे, त्यां आख्या, तेने हस्तियें पोताने खंधे बेसाखो, ठत्रधारकें मस्तकें ठत्र धरुं, बेहु पासे चामर विंजते नगरमां लइ चाव्यो. वयरसेन पण ते वृत्तां त जाणी विचारवा लाग्यो के, पारका मुखसामुं जोवुं पडे ते रुडुं नही. एम चिंतवीने मगधा नामें गणिकाने घेर गयो. त्यां विविध गीडा करतां दिवस गमावे ठे. राजायें लघुनाइनी शोध करावी, पण जड्यो नही. त्यारें चिंतातुर अको राज्यचिंतामां लहेपें करी दिवस गमावे ठे.

एकदा द्विणीयें मगधाने कहुं. एने पूढो के, एवडुं इव्य क्यांथी ला वे ठे ? कांइ व्यापारतो करतो नथी. वेझायें पण एज रीतें पूढ्युं. त्यारें तेणें पण सरल स्वजावें जेवी वात हती तेवी कही दीधी. द्विणीयें ते वृत्तांत जाणी कोइ इव्य संयोगें तेना पेटमांथी वमन करावीने ते आत्र फल पोताना आलमां लेइने वयरसेनने घरमांथी काढी मूक्यो. ते पण चिंतातुर अको जमतो जमतो रात्रीने विपे नगर बहार देव लमां पहुँच्यो. त्यां चार चोर चोरी करी लाव्या ठे, ते वहेंचण करतां पोत पोता मां श करे ठे. ते जाणी कुमरें तस्करसंज्ञा करी. त्यारें चोरें जाण्युं, ए चोर देखाय ठे. एम जाणी तेने जेगा थइ पासे बेसा ठे. पोतानी वात संजलावी के, अमे एक कंथा, बीजी लकूट, अने त्रीजी पावडी, ए त्रण वस्तु लाव्या ठीयें. मरें पूढ्युं एथी शुं कार्य थाय ? चोर बोल्या, जे एक सिद्ध पुरुषें ठमास सूधी मसाणमां विद्यादेवी आराधी. ते विद्यादेवीयें तुष्ट मान थइने ए त्रण वस्तु तेने आपीने तेना फल आ रीतें कह्या. एक तो निरंतर कंथा जाटकीये तो पांचसे र पडे. बीजी लकूट (लाकडी) जो मस्तक उपर जमाडीयें, तो प्रहार न लागे. त्रीजी पावडी पगमां पहेरीये तो आकाश मार्गें थइ इक्षित स्थानके पहुँचीयें. एवां फल देवतायें कह्या, त्यारें अमे पण ठमास सूधी तेनी केड पडीने ते सिद्ध पुरुषने मारी ए त्रण वस्तु लीधी. हवे वस्तु त्रण ठे, अने अमे चोर चार जण ठैयें माटे वहेंची शकता नथी. कुमरें कहुं, शा माटे शुद्ध करो ठो ? हुं तमारो विवाद टाली आपुं. मने एकवार ए वस्तु परीक्षा करवा आपो. एम कहिने

हाथमां लाकडी लीधी. अने अंगमां कंथा पहेरी तथा पगमां पावडी घा लीने आकाशे चाव्यो, नगरने बीजे पासे आवी रह्यो, ते जोइ चोर पण विलखा थइ पोत पोताने ठामे गया. कुमर पण कंथा जाटकी तेमांथी पांचसे रत्न पड्यां ते ग्रहण करी, पढी वेप फेरवीने नगरमां आव्यो. त्यां नित्य जुवटुं रमतो जोग विलास करतो फरे.

तेने कोइक रीतें कथां एक कुट्टिणीयें दीगो. तेणें घेर जइ सर्व व्यतिकर मगधाने कह्यो. अने मगधाने श्वेत वस्त्र पहेरावी वेणीबंध रचीने कुमर पासे तेडी लावी नें कह्युं के, में पापणीयें तने काढी मूक्यो, पण मगधातो तहारे विरहें आरीतें रोती रहेती नथी. इत्यादिक कपट वचन सांजली कुमरें विचाखुं के, ए रंमायें वली कूड कपट करवा मांमथुं ठे, पण जलुं जे अशे ते आगल जणाइ रहेजो. एम चिंतवी अकाने प्रणाम करीने कुमर बोव्यो, तहारी पुत्रीने एमज घटे ठे, हवे महारे खुं करवुं ? अक्यायें कह्युं, हवे एनी साथे घेर चालो. एम कही घेर तेडी लावी. केटला एक दिव स पढी कुट्टिणीये कुमरने पूठ्युं. रे वत्त ! तहारे इव्यनी उत्पत्ति कथांथी आय ठे ? कुमर बोव्यो, हे माता ! आ पावडी पहेरी देशांतर जावुं बुं. त्यांथी लोकनुं इव्य अपहरीने लावुं बुं. कुट्टिनी बोली, जो एम ठे तो म हारो मनोरथ पूर्ण करो केम के, ज्यारे तहारो विरह हतो त्यारें में मा न्युं हवुं के, जो कुमर मज्जे तो समुद्र मध्ये देवजमां काम देवनी प्रति मा ठे तेनी हुं पूजा करीश. ते माटे मनें त्यां जेइ जाउ. कुमरें पण तेने उपाडीने समुद्रमध्ये कामदेवने देहेरे मूकी.

हवे मर पाडुका मूकीने कामदेवना देहेरामां पूजा करवा गयो, ए टले कुट्टिणी पाडुका पहेरीने आकाशमार्गे उडी पोताने घेर आवी. कुम रें विचाखुं. अहो ! ए महा प्रपंचवंती रंमाये वली पण मुज्जे उग्यो ! एम चिंतातुर थको रहे ठे. एवामां एक विद्याधर त्यां आव्यो तेणें मर ने देखी पूठ्युं. तु इहां केम आव्यो ? कुमरें सर्व वृत्तांत मांमीने कह्युं. वि द्याधर बोव्यो, तुं खेद म कख. महारे महोटुं काम ठे ते काम करीने पा ठो वलुं त्यां सूधी एक पखवाडियुं इहां कामदेवनी पूजा करतो रहे, जे प ढी तने तहारे स्थानकें मूकीश. पण ए देवजने द्वारदेशे वे वृद्ध ठे, तेनी समीपे तुं जइश नही. मरें ते वचन अंगिकार कखुं. विद्याधर पण पंड

२ दिवस सूधी खाय एटला लाडुआ आपीने । जो गयो. ए दिवस मरें कौ कें करी एक वृद्ध फूल सुंध्युं, एटले गर्दन थड़ गयो.

हवे प २ दिवसने ते विद्याधर आव्यो, तेणें गधेडा रूपें मरने दीठो, त्थारें बीजा वृद्ध फूल सुंधाव्युं तेथी पाठो मनुष्य थयो, विद्याधरें उलंजो दीधो. मरें पण पोतानो दोष क १०. मरें विद्याधरने पूठ्युं. आ अचरि ज शुं ? विद्याधर बोड्यो, ए बे वृद्ध खर ने मनुष्य निमित्त करी वा व्यां ठे. तेनो ए प्रजाव ठे. एम कही विद्याधर कामदेवनी पूजा करवा गयो. एटले कुमरें बे रुं नां वेहु फल लीधा. दी दी गांठे बांध्यां. विद्याधरें मरने कंचनपुर नगरे मूक्यो. त्यां निरंतर विलास करे ठे. वली एकदा तेने अक्कायें दीठो. देखीने विस्मय पामी. घेर जइ मगधाने वात कही. मगधायें तेने वारी के, जवा दे. हवे ए ठगवा काम न कर, तो प ए कपटें करी ढींचणें एीये पाटा बांधीने मर पासे गइ. कुमरने पण अमर्ष उपन्यो. तथापि इंगित आकार गोपवीने बोड्यो, रे माता ! आ शुं ? ते पण रोती थकी बोली, हे मर, तुं कामदेवना देहेरा मध्ये गयो, त्यां एक देवतायें पाडुका हरीजवा मांमी त्थारें हुं तेने वलगीने तेनी सा थें आकाशें उडी पण तेणे मुठने उल्लालीने हेठी नांखी दीधी, ते पुण्य यो गें हुं आ नगरमां पडी पण पडतां थकां महारा हाथ पग जांग्या. मर बोड्यो, रे माता ! धूल नांखी पावडी गइ तो, जवाद्यो, ते कांइ डुः उ पजतुं नथी, पण तमने जीवतां दीठां एटले सर्व मली ग्युं.

पठी अक्का, कुमरनो हाथ पकडीने घेर लावी. वली लोचवंती थइ कु मरने पूठ्युं. तमें इहां केम आव्या, अने एवा विलास क्यांथी करो ठो ? कुमर बोड्यो, में कामदेव आराध्यो ते मने प्रत्यक्ष थयो, तेणें मने घणुं इव्य आपी इहां मूक्यो. वली अक्कायें पूठ्युं, वीजुं कांइ कामदेवें आप्युं ? कुमर बोड्यो, आप्युं ठे ! ते बोली, शुं आप्युं ? मर बोड्यो, जे औषधी सुंघे, ते वृद्ध होय तो जुवान आय. एवी औषधी आपी ठे त्थारें अक्काहर्ष पामीने कहेवा जागी के, ते औषधी मने आपो. मर बोड्यो, हे माता ! हुं तमारे माटेज लाव्यो हुं, एम कहीने कुमरें लकुट पोताना हाथमां लीधुं, पठी फूल सुंधाव्युं. एटले ते गर्दजी थइ गइ, ते गर्दजीने चपेटो देइ पुंठ उ पर चढी वेठो, लकुटें करी मारतो नगर मध्ये नीकड्यो, मगधा हर्ष पा

મી કે, કુમરેં યોગ્ય કહ્યું, એને લોનતું ફલ દેવાડ્યું, વીજા લોક પોકાર કરવા લાગ્યા, કોટવાલ આવ્યો, તેણે નગરને પરિસરેં કુટ્ટિણીને મારતો કુ મર દીતો. કોટવાલેં હાંકીને કહ્યું, અરેં શું એવું અસમંજસ કામ કરે છે ? કુ મર કોપ કરી બોલ્યો, જે મહારે ગમશે તે હું કરીશ. તમારામાં શક્તિ હોય તો નિવારણ કરો, ત્યારેં કોટવાલ જાલા સ્વદ્ગ પ્રમુખેં કરી પ્રહાર કરવા લાગ્યો, કુમર પોતાના મસ્તક ઉપર લકુટ નમાડે, એટલે એકે પ્રહાર ન લાગે, એ વ્યતિકર સાંજલીને રાજા ત્યાં આવ્યો, તેણેં તરત જાણેને ડાહ્યા, ત્યારેં હાથથી હેતો ડાહ્યાને આલિંગન દેતો હવો. કુમર બોલ્યો, મૂક મૂક જાણ ! એકવાર હાથનો રસ પૂરો લેવું. રાજા બોલ્યો હે વત્સ ! એવડું શું છે ? વાત કહો, ત્યારેં સર્વ વ્યતિકર કહ્યો. પઠી તે ગર્દનીને નગર મધ્યે આંજે વંધાવીને, પોતેં હાથી ઉપર બેસી રાજા સાર્થેં નગરમાં પેતો. કુટ્ટિણીને તે અવસ્થાયેં રહેલી દેખીને લોક કહેવા લાગ્યા ॥ યતઃ ॥ અતિલોનો ન કર્ત્તવ્યો, લોનં નૈવ પરિત્યજેત્ ॥ અતિલોનાજિનૂતાદિ, કુટ્ટિની ગર્દનાકૃતિઃ ॥ ૧ ॥ પઠી રાજાયેં ઘણો આગ્રહ કરીને વીજું ફૂલ સુંઘાવીને મનુષ્યણી કરાવી, પાવડી લેણે મૂકી, વચરસેન યુવરાજા થયા, જલા જોગ જોગવતા હવા, પિતાને તેડાવીને કહ્યું, અમે તમારા પસાર્યેં રાજ્ય પામ્યો ઠિયેં, એમ કહીને શોક્યમાતાને સ્થિર કરી.

એકદા બે જાણે ગોસ્વને વિષે બેઠા જુએ છે, એવામાં ધુંસરા પ્રમાણ દૃષ્ટિ દેશ, ડ્યોસમિતિ શોધતા, મહા તપસ્યાવંત એવા મુનિનું યુગલ રાજપંથેં જાલતું દેખીને, જાતિસ્મરણ જ્ઞાન વપનું. જણે મુનિને વંદના કરી. એક મુનિયેં અવધિજ્ઞાનેં જાણીને તેમનો પૂર્વજવ કહ્યો, અને કહ્યું કે, તમે થોડું પુણ્ય કહ્યું હતું, તેનું આ ફલ પામ્યા, તે માટે જિનપૂજા અને મુનિદાનને વિષે ઘણું પુણ્ય વપાર્જો. તે જાણે પણ મુનિવચન અંગિકાર કરી ધર્મમાં યદ્યમીથે વિપુલ જોગ જોગવી અર્થે સુગતિ પામ્યા. એ દાન દેવું હુકર પણ જો દીધું તો એવા ફલ પામ્યો. તે ઉપર શ્રીસુમતિનાથ ચરિત્રમાં ગણધરદેશનાને અધિકારેં અમરસેન વચરસેનની કથા છે તે કહી.

તથા વીજો “પદુસ્સ સ્વંતી” (પદુસ્સ કે ૦) પ્રજુ પળામાં ૮ રાણામાં સ્વંતી કે ૦) ક્રમા કરવી, હર્ષન છે. તે ઉપર સહસ્રમહાની કથા કહે છે. આ જંબુદ્વીપના જરતદેવે શંખપુર નામેં નગર છે. લક્ષ્મીયેં વિચાલું કે,

महारा जाइने नामे ए नगर ठे । टे महारे अंगि । र रवा योग्य ठे
 एवं जाणीने क्षीर मुझनी पुत्रीयें त्यां वास १० ठे. त्यां कनकरथ न
 में राजा राज्य करे ठे, तेनी सेवा नला नला सुनट दूरथी पण आवीने
 नमरानी पेटें करे ठे. एक दिवस राजा पर्षदामां बेठो ठे, एवामां तेन
 सेवा करवा माटे वीरसेन नामें एक सुनट ।वतो हवो, तेने वृत्तिम
 सो गाम राजायें आपवा मांमद्यां, पण तेणें न लीधां, एमज सेवा करवा रह्यो
 हवे कालसेन नामें कोइ ममंवनो स्वामी ठे, ते में में आवीने व
 नकरथ राजानो देश छूटी जाय. ते जाणीने राजायें पोतानी सजामां न
 जर करी के, कोइ कालसेनने जीतीने लावे एवो शूरवीर ठे ? ते सांज
 ली सर्व नीचां मुख करीने बेठा. त्यारें वीरसेन बोळ्यो, हे देव ! दुकम
 करो तो हुं कालसेनने जीतीने महाराजने चरणे लावुं. बीजाने क
 वा कहो ठो ? राजा पण विशेषनो जाण ठे. माटे एकलानेज आज्ञा क
 रतो हवो वीरसेन पण सजालोकनां मुख श्याम करतो अ क्रमें पोतानी
 सीम उलंधीने आगल पहाँच्यो. एटले कालसेनें विचारुं के, ए एकलो शुं
 करजो ? एम अवज्ञायें साहामो आव्यो. बाण खेंची खेंचीने मूकवा मां
 मद्यां. ते पण बाणने ढाल आडी करीने धरतो, विकराल तरवारें केइकनां
 तो लनी पेटें म क ठेदतो, केइकनी छुजाउ कमलनी पेटें उखाडतो,
 केइकनी राखो राखो एवी वाणी सांजलतो, प्रलयकालनी अग्निनी पेटें
 दुःखें जोवा योग्य थतो हवो. अनुक्रमें पोतें कालसेनने बांधीने कनकरथ
 राजाने जेटणुं करतो हवो. त्यारें राजापण, अहो ! सह मल्लना पुरुषा
 त्मापणानो महिमा ! एम स्तवना करतो, ते राजा कस्या गुणनो जाण ठे
 माटे तेणें महा सामंतपणें तेने थापीने, महोटा नगर राज्य आप्णुं,
 तथा सह मल्ल एवं नाम दीधुं. कालसेनने पण पोतानी आज्ञा मनावीने
 पाठो तेने स्थानके माकळ्यो.

एवा अवसरने विपे विहार करता, नव्य जीवने उपदेश देता, सुदर्श
 न नामें आचार्य तिहां पथाख्या, सहस्रमल्ल पण निने वंदना करवा आ
 व्यो, गुरु पण तेने देशना देवा लाग्या के, जो नइ ! जेम बाह्यशत्रु जी
 तवानो प्रयत्न कखो, तेम हवे अंतर शत्रु जीतवानो उद्यम करो के, जे
 थ्री तमने शाश्वत राज्यनी लक्ष्मी मले. ते सांजली सहस्रमल्ल विनंति क

रतो हवो के, हे नाथ! हुं बाह्यशत्रुनो जय तो जाएं तुं, पण अंतर शत्रु नो जय नहीं जाएतो. शत्रु कोण अने जीताय केम ? ते कहो. गुरु वो व्या, हे वत्स ! अंतर शत्रु कर्म ठे, ते जीतवां घणां दोहिलां ठे, तेतो प्रव्र ज्यानी सेन्या तथा क्षमारूप खड्ग जे हाथमां जे, ते अंतर शत्रुने जीती ने मोहनगरीना राज्यतुं सुख पामे. ते सांजली सहस्रमह तृणानी पेठें रा ज्य ठांमीने गुरुने चरणे दीक्षा लेता हवा. ते अनुक्रमें गीतार्थ थया, क्रमें करी उत्सर्गमार्ग जिनकल्प अंगिकार कखो, ते विहार करतां कालसेन राजाने नगरे पथाखा, तिहां पर्वतनी पेठें अचल थका काउसर्गें रहेता हवा.

एवा समये ते कालसेन पण रयवाडीये रमवा नीकव्यो. ते मुनिने दे खी छुष्टपणें विचारवा लाग्यो के, अहो ! आ तो तेज सहस्रमह ठे, ते स्व नावें शत्रु ठे पण कपटें मुनि अशने फरी मुऊने पकडवा आव्यो ठे. ते मा टे आज एने अवश्य मारूं. एम विचारीने ते दुरात्मायें नाना प्रकारना मारवाना उपाय करवा मांन्या. सहस्रमह तेने जीतवा समर्थ ठे, तोपण एम विचारतो हवो के, हे आत्मा ! ए अप्रीतिकारी पण परलोके सार्थवा हनी परें तुऊने मव्यो ठे, माटे कोप न करीश, समतानेज नजजे, पोता नां कखां कर्म उदय आव्यां ठे, तेमां कोनो वांक ठे ? एवी पीडा तहारे सहेवी घटे ठे, जे पुरुष समर्थ ठतां पण सहन करे. ते तेने महापुण्यजणी थाय. एवा गुनध्यानने विषे तत्पर थया थका सहस्रमहर्षि समाधिमां काल करीने सर्वार्थसिद्धि विमाने देवता थया. त्यांथी म प्यावतार पामी, मोह जशे ॥ इति प्रश्नोत्तर मांलायाम् ॥

हवे बीजा पदनो अर्थ कहे ठे:—“इहानिरोहो य सुहोइयस्स” (सुहोइ यस्स के०) जे प्राणी सुखोचित होय, तेने (इहानिरोहोय के०) इहानो रोध करवो, ते धर्मराजाना पूर्व जवनी पेठे महाडुर्जन ठे. ते कथा कहे ठे:—

कमलपुर नगरने विषे कमलसेन राजा राज्य करे ठे. तेनी पासे एक दिवस एक निमित्तियो आव्यो. तेणें कहुं के, हे राजन् ! बार वर्ष डुकाल पडशे. ते सांजलीने राजा महा चिंतातुर थको सज्जामध्ये बेठो ठे. एवा अवसरे आषाढशुद्धि नवमीने दिवसे मांखीनी पांख जेटलुं वादलुं थयुं, ते हणोकमां वधवा लाग्युं, वधतां वधतां वरसवा लाग्युं, वरसतां थकां जल थल सर्व एक थयुं. अ में खेतीवाडीथी घणा धान्य निपन्यां, लो

કોનાં પાપ અને હુકાલ સર્વ વિસરાલ થયાં, તેવારેં સદુ કોઈ અહો ! નિમિત્તિયોતો મહોટો જ્ઞાની !! ઇત્યાદિ વચને તેની હાંસી કરવા લાગ્યાં.

અન્યદા ત્યાં ચાર જ્ઞાનના ધણી શ્રી જુગંધર નામા આચાર્ય પધારતા હવા, રાજા પ્ર સ્વ લોક વંદના કરવા નીકલ્યા, જશ્ને ગુરુને વિધિપૂર્વક વંદના કરી, અવસર પામીને રાજા પૂઠવા લાગ્યો, હે જગવન્ ! નિમિત્તિયા તું વચન કેમ ન મલ્યું ? ગુરુ બોલ્યા, ગ્રહાચાર યોગેં કરીને બારવર્ષી હુકાલ પડત એવું હતું, પણ કોઈ પુણ્યવંત જીવ તદ્વારા નગર મધ્યે ઉપન્યો, તે ના પુણ્યે હુકાલને તેલી કાઢ્યો. તે સાંજની રાજા બોલ્યો, હે સ્વામિન્ ! તે કેમ ? ત્યારેં તુરુ બોલ્યા, સાંજલ તે ' સ્વરૂપ કહું તું.

પુરિમતાલ નગરે પ્રવર નામેં કોઈ કુલપુત્ર વસતો હતો, પણ તેણે જલ ઝહિન્ન થ ' ઢે, દરીદ્રિયકો ફરે, વળી તે અવિરતિનો ધણી ઢે, કોઈ વાત નો નિયમ કલ્પોનથી, સર્વજન્મી જે હાથમાં ' ઐ તે સ્વાય, એમ કરતાં સ્વાધાનો ધડો રહ્યો નહી, તેથી જીર્ણ થયું, કોઢ રોગ ઉપન્યો, તે કોઢીયો દેસીને લોકેં ધિ ' ર કલ્પો, નગર બહાર નીકલ્યો, ફરતાં થકાં કોઈ સ્થાનકે મુનિ દીઠા, ત્યારેં પૂઠવા લાગ્યો, હે જગવન્ ! મને કોઢ રોગ કેમ થયો ? અને એ રોગ કેમ ક્ષય જાય ? ત્યારેં તે રૂષિબોલ્યા, રે જશ્ ! અવિરતિ આત્મા તે અસંતોષી હોય, તે જો કાંઈપણ વસ્તુ ન વાવરે તોપણ તેને વિરતિનો લાજ ન થાય. જે માટે ડવ્ય કોઈને ઘેર મૂક્યું હોય પણ જો વ્યાજ મુલેં બોલ્યો હોયતો તે ' પે, અન્યથા ન આપે. તે માટે વિરતિ કરે ત્યારેં વિરતિનો નફો થાય. તથા જેમ એકેંદ્રિય જીવો કાંઈ પાપ કરતા નથી, કાંઈ વાવરતા નથી પણ વિરતિવિના અઢારે પાપસ્થાનક તેને લાગે ઢે. તેમ તેં પણ અવિરતિને જોરેં જ્યાં જ્યાં જતાં જે જે વેલાયે જે જે મલ્યું તે તે સ્વાધું, પણ રાત્રી દિવસ કાંઈ જોયું નહી, તેથી તુજને અજીર્ણ થયું. તે અજીર્ણની પ્રવલતાયેં કોઢનો રોગ ઉપન્યો. માટે જો વિરતિ કરે, ચારે આહાર તું પરિમાણથી નોજન કરે, તો રોગ જાય, પરમ કલ્યાણ થાય.

તે સાંજનીને તેણે ગુરુ ' વચન તદ્વત્તિપણેં અંગિકાર કલ્પું ગુરુને કહેવા લાગ્યો, હે જગવન્ ! આજથી મહારે એક અન્ન લેવું, એક વિગય વાવરવી, એક શાક સ્વાધું અને અચિત્ત પાણી વાવરવું, એરીતેં પ્રમાણોપેત નોજન કરીશ. ગુરુયેં કહ્યું, જેમ બોલ્યા. તેમજ પાલ જો, પાલ્યાનો મહોટો લાજ

हे. ते गुरुनुं वचन प्रमाण करीने पोताने स्थानकें आव्यो. अनुक्रमें पू
र्वोक्त नियम पालतां निरोगी थयो, त्यारें धर्मनो महिमा जाण्यो, धर्म उ
पर घणो आदर थयो, व्यापार करवा मांम्यो, ते पण निःपापवृत्तियें
व्यापार करे. एम करतां धर्मने प्रजावें कोटि धन पाम्यो. तो पण पोतें
नियम लीधुं हे, तेने खंभित न करे, सुखीयो थको पण इहानो रोध क
रतो हवो, नियमित आहार नोजन करतो थको, सुपात्रे दान देतो, दीन
अनाथने दान देवाने विपे तत्पर थको रहे हे.

एकदा दुर्जिह् पड्युं त्यारें एक लाख मुनिने एपणीय धृतादिकनुं दान
देतो हवो, गुप्तदान देइने लास्कोगमे साधर्मिकनो उद्धार करतो हवो, एम
जाव नीव दृढव्रती थको काल करीने सौधर्म देवलोकने विपे इइनो मह
र्धिक सामानिक देवता थयो, त्यां ते देवतापणें एवी जावना करे हे ॥ य
तः ॥ सावयकुलंमि वरहु, ऊ चेडउ नाणदंसणसमेउ ॥ मिहत्तमोहियमइ,
वरं न राया चक्रवट्टीवि ॥ १ ॥ अर्थः—श्रावकना कुलने विपे उपजीने जे
दासपणुं पामवुं, ते पण ज्ञान दर्शन सहित होय माटे रूडुं जाणवुं पण
मिथ्यात्वमतिथें मुंजाणो थको चक्रवर्त्ति राजा पणुं पण न थाउ ॥ १ ॥ इत्या
दिक जावना जावतो देवतानो जव पूरो करी त्यांथी ज्यवीने आ तहारा
नगरमां शुद्धबोध नामें शेठनी व्योमला नामें धणियाणीनी कूखने विपे
पुत्रपणे आवी उपन्यो. एना पुण्यना उदयें करी दुष्टग्रहचारें डुकाल उप
जवानो हतो, ते पण नाश पामतो हवो.

एवां गुरुनां वचन सांजलीने राजा घणो विस्मय पामतो हवो, सर्व
नगरना परिवार सहित राजा शुद्धबोध शेठने घेर आव्यो, त्यां ते पुत्रने
उत्संगे जइ कहेवा लाग्यो, जो पुण्यशाली ! जो जगदाधार ! जो दुर्जिह्
चंजक ! तने नमस्कार थाउ. इहां परमार्थे विचारतां राजा तो तुंहिज
हे, हुं तो तहारो कोटवाल हुं, एम कहीने धर्मराजा एवुं तेनुं नाम
देइने, राजा घेर गयो. अनुक्रमें ते मर यौवनावस्था पाम्यो, त्यारें घणी
राजकन्या परणतो हवो. तेना पुण्यना प्रजावथी प्रजाना दुर्जिह् प्रमुख
ना अशिव उपइव सर्व नाश पामता हवा, प्रजा प्रमोदमय रहेती हवी,
घणा जन समकित मूल बार व्रत आराधीने जक्त नोगी थइ दीक्षा अंगि
कार करता हवा. ते मुनिराज प्रमोदें उग्र तप करी कृपक श्रेणी मांमी घाति

કર્મ ક્ષય કરી કેવલ જ્ઞાન પામીને તેજ નવે મોઢેં ગયા. એ રીતે સુખો ચિતને ઇહારોધ કરવો, તે હુ ર છે. અને જો ઇહારોધ કસ્યો તો સંસાર પાર પામ્યા. માટે ઇહાનો રોધ કરવો ॥ ઇતિ ઉપદેશર ાકરે ॥

હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. “ તારુન્ન એ ઇંદિયનિગ્ગહો ય ” (તારુ એ કેળ) તરુણ અવસ્થાને વિપે (ઇંદિય કેળ) ઇંદિયોનો (નિગ્ગહોય કેળ) નિગ્રહ કરવો, એ હુ ર છે. તે ઉપર કામ પાલની કથા કહે છે.

ધાતકીર્ત્ત્વમ્મદ્વીપે નરતક્ષેત્ર મધ્યે લલ્લમીપુર નામા નગરને વિપે જયધ મે નામેં રાજા રાજ્ય કરે છે. એકદા પ્ર ાવેં રાજા સજ્જા જોડી બેઠો છે. એ વામાં પ્રશસ્ત શા નો જાણ કોશ્ક પંમિત આવ્યો. તેની સાર્થેં ગોષ્ઠી કર તાં રાજાયેં પૂછ્યું. “ કિં ગહનં ? ” એટલે ગહન ને ? પંમિત બોલ્યો, “ ઇહીચરિયં ” એટલે િનું ચરિત્ર તે ગહન છે. ॥ યતઃ ॥ સાયરજલપ રિમાણં, સુરગિરિમાણં તિલોયસંઠાણં ॥ જાણંતિ બુદ્ધિમંતા, મહિલાચરિ યં ન યાણંતિ ॥ ૧ ॥ તે સાંજલી રાજાયેં વિચાણું કે, િમાં તે એવું શું સત્ત્વ ? શો વ્યવસાય ? કે, જે માટે પંમિત પણ એમ કહે છે ! તે માટે આજ મહારે સ્ત્રીચરિત્ર જોવું. એમ વિસ્મય પામીને રાત્રે અંધાર પહેડો ં ઢી ચોકીદારને વંચીને રાજા પોતાના ઘરથકી નીકલ્યો, વિપ્રનો વેષ ક રીને અગ્નિશર્મા બ્રાહ્મણને ઘેર ગયો. ત્યાં અગ્નિશર્મા વેદ પાઠ કરે છે, તે વે દપાઠ કરતાં બોલ્યો. રે નહ્ ! તું શું માગે છે ? રાજા બોલ્યો. હું દેશાંતરથી આવ્યો હું, અને બ્રા ંણ હું, માટે મને સુવાને જગ્યા આપો. વિપ્ર બોલ્યો, મહારે ઘેર જગ્યા નથી. રાજા બોલ્યો, તમને ઉત્તમ બ્રા ંણ જાણીને હું હ્માં આવ્યો હું, જે માટે શૂદ્રને ઘેર બ્રાહ્મણ નહીં જાય. બ્રાહ્મણ બોલ્યો, મ હારે જગ્યા નથી તો પણ નહું. આ કુપડીમાં તમે પણ વસો. રાજા ત્યાંજ રહ્યો.

એવા સમયમાં નટ્ટાણી બ્રાહ્મણને કહેવા લાગી, રે નટ્ટ ! આ પુત્રને લ્યો. તમારા નાફને ઘેર ંઠી જાગરિકા છે, માટે હું અરુપાત્ર આપવા જાઉં હું. નટ્ટ બોલ્યો, તું કેમે કરતાં ઉતાવળી નહિં આવે, અને ઢોકરો રોતો થ કાં મને કદર્થના ઉપજાવશે, માટે પુત્રને સાર્થેં લેજ જા. નટ્ટાણી બોલી, મહારે ત્યાં શું કામ છે ? અરુપાત્ર આપીને તરત આવું હું. એમ કહી ન ટ્ટને પુત્ર આપીને નીકલી. રાજા પણ સ્ત્રીચરિત્ર જોવા તેની પુંઠે ચાલ્યો.

એવામાં નટ્ટાણી હાટ ઝેરિયેં આવી, ત્યાં પૂર્વસંકેતિક કોશ્ક યુવાન પુ

रूप उन्नो ठे, ते पुरुषें नट्टाणीने पूठुं. गृंगार करीने क्यां जाय ठे ? न ट्टाणी बोली, वधावणाने कामें दीयरने घेर जावं तुं, पण तरत आवीश एम जाणजे. माटे तुं इहांज उन्नो रहेजे. राजायें विचायुं के, एनुं चरित्र जोवं. राजा पण त्यां उन्नो रह्यो. युवान पण वाट जोतो त्यांज उन्नो रह्यो. तेवामां नट्टाणी आवी. त्यारें युवान बोळ्यो, आपणे रतिसुख कये स्थानके नोगवीशुं ? नट्टाणी बोली, तुं महारे घेर आवीने नट्ट पासे रहेवानी जग्या माग्य. त्यां महारा घरमां सुखें निर्विघ्नपणें कामक्रीडा करीशुं. ते सांजली युवान चाढ्यो. नट्टाणी पण वेपपरावर्त्तन करी पूंठे चाली. राजा पण कौतुकनो लीधो पूंठे चाढ्यो. युवान पण नट्ट पासे जइ वेद अध्ययन करीने बोळ्यो, हे नट्ट ! हुं रूपनपुरमां वसुं तुं, अने आ महारी स्त्री ठे एने में कांइक शिखामण दीधी एटजे ते रीसाइने पुत्रने मूकीने इहां आवती रही. हुं पण एनी पूंठे इहां आय्यो. आवतां थकां असुर थइ गयुं. माटे हुं ब्राह्मण तुं. मने रात्री रहेवानी जग्या आपो. तमे पण ब्राह्मण ठो. वे पहो रनुं काम ठे. पढी तो घेर जइशुं. एम कहे थके नट्ट बोळ्यो, बीजी जग्या तो नथी पण रांधवानी जग्या ठे, त्यां रह्यो, त्यारें ते बेहु जण त्यां पेठां.

हवे मथ्यरात्रे ठोकरे रोवा मांमशुं, त्यारें युवान बोळ्यो, रे नट्ट ! ए बालक केम रुप ठे ? नट्ट बोळ्यो, एनी मा दियरने घेर गइ ठे. में जतां वारी पण न रही, ठोकरो नूख्यो थयो ठे, तेथी रोतो रहेतो नथी, ए पण न आवी माटे शुं करुं ? युवान बोळ्यो, महारी ब्राह्मणीनो दीकरो घेर रह्यो ठे, तेथी तमारो पुत्र आपो, ते धावशे, एटजे सुखें उंघशे. नट्टें पुत्र आप्यो, तेणें धवरावीने पाठो आप्यो, ठोकरो सुखें सूतो. हवे नट्टाणी अने युवान पुरुष ए बेहुयें रतिक्रीडा करीने ज्यारें प्रजात समय थयो त्यारें युवाने नट्टने कयुं. अमे जाइयें ठीयें, तमे पण प्राहुणा अमारे घेर आवजो. एम कही बेहु जण द्वार देशें गयां. युवान जतो रह्यो. अने नट्टाणी पूर्वनो वेष करी तंबोज सहित थाल लेइने घेर आवी. नट्ट पण आक्रोश करवा लाग्यो, रे रंमे ! रात्रे केम न आवी ? तहारा पुत्रें मने संताप्यो. नट्टाणी बोली, आज तें घरमां रांम घाली देखाय ठे. घरमां जघुनीतियें खरडयुं कुंरुं ठे, शीकुं हेतुं पडयुं ठे. ज्यारें हुं बहार जावं तुं, त्यारें तुं एवां फेज करे ठे. जो रूडा लोकने ए वात कहुंतो तने दक्षिणा पण कोण

આપણે ? એમ સાંજની તે બ્રા એ આક્રોશ પામતો ઘરમાંથી બહાર નિકલ્યો.

હવે રાજા જટ્ટાણી પાસે આવ્યો. આવીને પૂછવા લાગ્યો, હે જટ્ટાણી ! તું જયવર્મ રાજાને ઝલે છે ? તે બોલી, હા એની નગરીમાં તો હું વસું બું. અને રાજા તો જગત્પ્રસિદ્ધ છે તેને કેમ ન ઝલે ? રાજા બોલ્યો, તે હું જ બું. તે બોલી તમે એવો વેષ કેમ કહ્યો છે ? રાજા બોલ્યો, પીચરિત્ર જાણ વા માટે કહ્યો છે. તે બોલી, સ્ત્રીચરિત્ર કેવું હોય ? રાજા બોલ્યો, તમારા જેવું હોય. એમ કહીને સર્વ વૃત્તાંત પ્રત્યયસહિત કહ્યું, તે સાંજનીને જટ્ટાણી ક્ષણેક લાજ પામી, પછી ધૈર્ય ધરીને મહોટે સ્વરે બોલી, તમે મહારું ચરિત્ર શું દીધું. પણ તદ્વારા નગરમાં એવી સ્ત્રીઓ વસે છે કે, મને પગે બાંધીને ઝડે ! રાજા બોલ્યો, એવી એક પિની વાત તો મને સંજલાવ. ત્યારે તે બોલી.

આજ નગરમાં મહાધનપાત્ર, દાનેશ્વરી, મનોરથ નામે જોઈ વસે છે. તે ને લક્ષ્મી નામે જાણ્યા છે. તેને ચાર પુત્ર ઉપર ઘણા મનોરથે રૂપે સુરસુંદરી સરસ્વી એવી સુંદરી નામે એક પુત્રી થઈ. તેને પરણાવી એટલે જતાર તરત મરણ પામ્યો. ત્યારે જોઈ દીકરીને કહ્યું સંસાર એવો જ છે. સુર અસુરનું પણ મરણ આગલ ન ચાલે. માટે તું સ્વેદ કરીશ નહીં. મહારા ઘરમાં રહી થકી સુખમાં કાલ ગમાવજે. ઘરનું કામકાજ પણ કરીશ નહીં. પુત્રી પણ વાપનું બોલવું અંગિકાર કરી સુખે રહે છે.

એકદા તેણે ગોલ્ધને વિષે બેઠાં દેશાંતરથી આવેલો કામપાલ નામે રાજ પુત્ર તેને રાજમાર્ગે જતો દીધો. તે વિશિષ્ટ રૂપવંત, વિશિષ્ટ વસ્ત્ર, વિશાલ હૃદય હોવાથી તેને જોઈ પ્રત્યક્ષ કામદેવનો ભ્રમ થયો, તેથી તેણે ઉપરથી ફૂલની માલા નાંધી. કટાક્ષે જોયું, એવામાં બિરુદાવલીનો બોલનાર બોલ્યો, વંગદેશનો રાજા હુવનપાલ, તેનો પુત્ર કામપાલ, તે અતિશય રૂપ દેખી જેને દેવાંગના પણ ઇચ્છે છે, તે કામપાલ જયવંતો વર્તો. તે સાંજનીને સુંદરીયે તેનું નામ ઠામ ધાણું, કામપાલે પણ લગારેક રાગસહિત ઝંઝું જોયું, તેથી તે સ્ત્રીને જ ચિંતવતો, પોતાને આવાસે ગયો, કામજ્વરેં ગ્રહે વાળો, શ્રેષ્ઠિપુત્રી પણ કામવર્ણ પીઢાતી જોઈને જોઈ ઘણો સ્વેદ કરવા લાગ્યો.

એકદા એક પરિવ્રાજિકા નિહાને અર્થે આવી તેને જોઈ કહ્યું. રે જડે ! મહારી પુત્રી અશાતાવંત છે, તેને સાજી કરો. પરિવ્રાજિકા બોલી, હું ન જ રેં જોઈ. એમ કહી કુમરી પાસે ગઈ, જોયું તો કંદર્પવિકાર જાણ્યો. પછી

कहेवा लागी, हे नडे ! आशातानुं कारण जाण्युं. जेवी वात होय तेवी कहे. सुंदरीयें विचाखुं के, बीजो उपाय नथी, एम विचारीने जेवी हती तेवी वात कही. परिव्राजिका बोली, कांइ खेद करीश नही, तुं आदित्य वारे आदित्यने देहेरे आदित्यनी पूजा निमित्ते आवजे, हुं तेनी साथें त हारो संगम करावीश. एम कहीने परिव्राजिका उठी, शेठने कखुं, कांइक तो दोष टळ्यो ठे. पण सघलो रोग तो आदित्यनी पूजाथी जशे. एम कहीने कामपालने मंदिरे गइ. त्यां तेना चाकरें कखुं, हे जगवती ! कांइ जाणो ठो ? ते बोली, सर्व जाणुं हुं. काम होय ते कहो, ते बोळ्यो, अमारा स्वामी राजपुत्रने घणी अशाता ठे, तेने साजो करो, एम कही राजपुत्र पासे लाव्या. तेणें एकांते राजकुमरने कखुं, तें शेठनी पुत्री दीठी ठे, ते दिवस थी तुज्जने कंदर्पें पीळ्यो ठे, तेनी ए अशाता ठे. त्यारें लगारेक हसीने राजकुमर बोळ्यो, हे जगवती ! तमें केम जाण्युं ? अथवा तपस्वी होय ते दिव्यज्ञानवंत होय, ते माटे मने शाता थवानो उपाय तमेज विचारो. ते बोली, में तो उपाय विचारी मूक्यो ठे. तुं आदित्यवारें आदित्यने देहेरे जाजे. त्यां तुज्जने तेनी साथें समागम थशे.

हवे श्रेष्ठिपुत्री पण स्वजनने परिवारें परिवरी आदित्यने देहेरे गइ. आदित्यनी पूजा करी, बहार नीकलतां राजकुमरें हाथे पकडी. एटले, सुंदरीयें पोकार कख्यो. रे रे ! मने पर पुरुष फरश्यो. हवे अग्निविना महारी शुद्धि नथी. ते माटे काष्ठ काढो. एम कहेतां पितायें घणी विनंती करी समजावी. पाठी वाली घेर आणी, त्यां तेज राजपुत्रने तेडीने परिव्राजिका आवी. वे जणनो संगम कख्यो. सुंदरीयें विचाखुं के, ठ काननो मंत्र जेदाय ॥ यतः ॥ षट्कर्णो जियते मंत्रः, च ष्कर्णो न जियते ॥ द्विकर्णस्य तु मंत्रस्य, ब्र ॥ प्यंतं न गच्छति ॥ १ ॥ एम विचारीने घरमां ग मूकी, वे जण नीकळ्यां, बारणुं बंध कखुं, मांहे परिव्राजका बली मूइ, राजपुत्रने आवासे गयां, शेठें पण परिव्राजिका मूइ देखी जाण्युं के, महारी पुत्री बली मुइ. विलाप करवा लाग्यो. हा पुत्री ! पर पुरुषनो स्पर्श थयो, ते दुःखें तें अग्नि माग्यो, पण में न आप्यो. ते माटे पोतानी मेळेंज अग्नि साध्यो. एम विलाप करी मरण कृत्य कखां. हाड हतां ते तीर्थें मोकळ्यां. हवे राजपुत्र पण केटलेक दिवसें धन खूट्युं. त्यारें दरीने कहेवा

લાગ્યો, રે જડે ! ચાલ મહારે દેશ જઈયે. સુંદરી બોલી, ત્યાં જવા ' શું કામ છે ? આપણને ફાંજ રહ્યાં મહારો પિતા સર્વ કાંઈ પૂરજો. તમે શેઠ ને હાટે જડને મહામૂલની પટસાડી મૂલે માગો. તે પણ હાટે ગયો. તેમજ કહ્યું. તે ડાહી દે ડાહવા જાર્યા પાસે મોકલી. તેને ગમી નહી. માટે પા ઠી મોકલી. એમ બે ત્રણ વાર પાઠી મોકલી. શેઠ બોલ્યો, તહારી જાર્યાને ફાંજ ' ટાંટિયા ઘાસે છે ? તે જાર્યાને તેડી લાવ્યો. તે દેખી શેઠ બોલ્યો, રાજપુત્રે મહારી પુત્રીને રસ કહ્યો, ત્યારે મને મહા કોપ ડપન્યો. પણ શું કરું તું રાજપુત્ર ઠો, માટે હું બોલ્યો નહી. રાજપુત્ર બોલ્યો, મેં મહારી જાર્યાને ફરજી હતી. તહારી પુત્રીને કોણ અડક્યું છે ? શેઠ બોલ્યો, શું એ મહારી પુત્રી નહી ? રાજપુત્ર બોલ્યો, રે શેઠ ! તું સ્નેહે કરીને ઘેલો થયો ઠો ? તહારી પુત્રી અગ્નિમાં બલી ૬. તે નથી સાંજરતું ? શેઠ બોલ્યો, સત્ય કહ્યું. સરસ્વાપણે કરી હું મૂઢ થયો. તો પણ સરસ્વાપણે કરી મેં એ ને દીકરી પણે કબૂલ કરી, તે માટે જે જોડ્યે તે મહારા હાટેથી લેજો.

એ રીતે જટ્ટાણીનું ચરિત્ર દેખીને તથા શેઠ પુત્રીનું ચરિત્ર સાંજલીને ન રવર્મ રાજાએ પ્રતીત કરી કે, િચરિત્ર ગહન છે એ સ્વરૂપ છે. એમ નિર્ધારી વૈરાગ્ય પામી શીલંધર ગુરુ પાસે ચારિત્ર અંગિકાર કરી, તેણે આત્મકાર્ય સાધ્યું. એ કથા શ્રીસુમતિનાથ ચરિત્રમાં પૂર્વજન્મ અધિકારે છે. તે માટે ત રુણ અવસ્થાએ ઇંડિયોનો રોધ કરવો તે ડુકાર છે ॥ ઇતિ કામપાલકથા ॥

તે ઇંડિયોનો રોધ કરવો એવાત યૌવન અવસ્થામાં ડુકાર છે તો પણ તેને જેણે રોધ કહ્યો તે ડપર ગુણધર્મ રાજ્ય મરની કથા કહે છે.

આ જરતદેત્રને વિષે સૂર્યપુર નામે નગર ત્યાં દૃઢધર્મ નામે રાજા તેને શીલશાલિની એવા યથાર્થ નામે રાણી છે, તેની કુલને વિષે ગુણધર્મ ના મેં પુત્ર ડપન્યો તે લોકને ચંડમાની પેઠે વદ્ધજન, કલાવંત છે, કંદર્પાવતાર છે, તેથી કરીને સ્ત્રીયોને ઘણો વદ્ધજન છે, સોજાગી, સરજ, ચૂર, સત્ય જાપી છે, તેને એક પ્રિયંવદ નામે દૃઢ મિત્ર છે. તે સુરૂપી અને સર્વગુણસહિત છે.

એવામાં વસંતપુર નગરને વિષે ઇશાનચંડ રાજાની કનકવતી નામે પુત્રી છે, તેનો સ્વયંવર મંદપ માંડ્યો છે, ત્યાં વીજા ઘણા રાજા આવ્યા છે, તેમાં ગુણધર્મ કુમર પણ આવ્યા છે, રાજાએ આવાસ દીધા, ત્યાં ડતારો કરીને ગુણધર્મ કુમર સ્વયંવરા મંદપ જોવાને આવ્યા, કુમરી પણ મંદપ જોવા

आवी ठे, त्यां बेहु जणने परस्परे राग उपन्यो, स्वस्व स्थानके गया. संख्या काले कुमरीयें कुमर पासे एक दासी मोकली, ते दासीयें एक चित्रपट्टि का आपी. तेमां एक हंसिका आलेखी ठे. तेना हेठल एक श्लोक लेख्यो ठे. ते श्लोक कुमर वांचे ठे ॥ यतः ॥ आदौ दृष्टे प्रिये सानु, रागासौ कुल हंसिका ॥ पुनस्तद्वर्शनं शीघ्रं, वांढत्येव वराक्यहो ॥ १ ॥ अर्थः—धुरथी पो ताना प्रियने दीठां थकां कलहंसी रागी थइ, ते वराकी फरी शीघ्र तेडुं दर्शन इहे ठे. ते वांचीने कुमरें पण बीजुं हंसतुं रूप आलेखीने तेनी नीचे एक श्लोक लेख्यो तथाहि ॥ कलहंसोऽप्यसौ सुभ्रु, कृणुं दृष्ट्वा नुरागवान् ॥ पुनरेव प्रियांदृष्टु, महो वांढत्यनारतम् ॥ १ ॥ अर्थः—हे सुभ्रु ! कलहंस पण कृणोक दीठाथी रागवंत थयो. फरी निरंतर देखवा वांढे ठे ए नावार्थ जाणवो. हवे कुमरीयें मोकळ्युं जे तांबुल, विलेपन तथा फूल ते कुमरें लेइने फूलने मस्तके वांध्यां, तांबुल वावळ्युं, थने विलेपन अंगें ल गाव्युं, दासीने संतोषदानमां हार आप्यो. वली दासी बोली, स्वयंवरा मंमपे वरमाला तमारे गले घालीश, एम कुमरीयें कह्युं ठे. पण विषयसेवा कांश्क काल रहीने पठी करवी, ते वात कुमरें अंगिकार करी. प्रातःकाले एमज गुणधर्म कुमरने वरमाला घाली बीजा राजाने विसर्ज्यो, राजायें गुणधर्म कुंवरने पाणिग्रहण कराव्युं, अनुक्रमें ससरानी आझा मागीने स्त्री ने पोतानी साथें लेइने कुमर पोताने नगरे आव्या.

एकदा कनकवतीयें कह्युं के, कोश्क प्रहेलिका कहो. कुमर बोळ्यो, थल मां उपनी ठे, जलमां स्वेच्छायें विचरे ठे, पण जल पीती नथी, ते स्त्री कोण जाणवी ? कुमरीयें कह्युं, नावा जाणवी. हवे मरीयें पूढ्युं पयोधरने नारें करी आक्रमी ठे, पातळुं शरीर ठे, गुणसहित ठे, पुरुषने खंधे बेठी ठे, ए नी कोण ? मर बोळ्यो जे पाणी उपाडी आववाना काममां आवे ठे ते कावडी जाणवी. एम कृणोक विनोद करीने पोत पोताने ठेकाणे गया.

हवे मर तन नोजन करी आस्थाने बेठो ठे, एवामां एक कापडी आव्यो. ते बोळ्यो, हे कुमर ! नैरवाचार्यें तमोने तेडवा माटे मुळने मोकळ्यो ठे, कुमर बोळ्यो, ते कथां ठे ? कापडी बोळ्यो, नगर बहार अमुक स्थानकें ठे. कुमर बोळ्यो, प्रातःकाले आवीश. ते सांजली कापडी ठेकाणे गयो. अनुक्रमें रात्री गइ, प्रातःकाल थयो त्यारें मर पण पोतानो परिवार

तो, ए योगीनुं मन वांछित पूरुं कर. क्षेत्रपाल बोड्यो, तहारा प्रजावें एने वांछित फलदायक मंत्र सिद्ध थयो, पण तुं कांश्क माग्य, जे माटे देवद शीन खाली जाय नही. त्यारें कुमरें कछुं, महारी ज्ञार्या कनकवती ठे, ते महारे वश आवे तेम करो. क्षेत्रपाल ज्ञानें जोइने बोड्यो, ते तमारे वश थरो, पण कामितरूपें वश थरो, ते कामितरूप तहारुं थरो, एम वर देइ ने अदृश्य थयो. योगींइ पण विद्यामंत्र सिद्ध थये थके कुमरनी प्रशंसा करतो हवो, कुमरने कहेवा लाग्यो, हे परोपकारी ! मने संजारजो, एम क ही शिष्यसहित पोताने ठेकाणे गयो, कुमर पण अंग परखालीने पोताने घेर आव्यो, वीरवेष सूकीने शय्याने विषे सूतो.

बीजे दिवसे पहोर रात्री गये थके अदृश्यरूपें पोतानी स्त्रीना महोल मां गयो, त्यां बे दासी सहित कनकवतीने दीठी, ते अवसरें कनकवती दासीयोने पूठवा लागी के, रात्री केटली गइ ? दासीयो बोली. हजी मध्य रात्री नथी गइ, त्यां जवानी वेला थइ ठे. त्यारें कुमरीयें स्नान विलेपन करी, वस्त्रालंकार पहेरीने, ह्णोकमां विमान रच्युं, तेमां दासीसहित बेठी. ए टले गुणधर्म कुमरें विचार्युं के, अहो ! अहो ! एणीयें ह्णोकमां विमान केम रच्युं ? तथा ए रात्रीने विषे क्यां जरो ? अथवा ए कल्पनानुं शुं प्रयोजन ठे ? अदृश्यरूप थको हुं पण एनी साथेज जउं, अने कौतुक जोउं के, ए त्यां जइ शुं करे ठे ? एम चिंतवीने विमानने एक देशे बेसीने चाव्या. दूरदेशे जइने विमान उतखुं. एक महा सरोवरने ठूकडुं अशोक वन ठे, तेमां एक विद्याधरने कुमरें दीठो. कुमरनी स्त्री पण विमानथी उतरिने विद्याधरने प्रणाम करी बेठी, ए रीतें बीजी त्रण स्त्रीयो आवीने तेने प्रणाम करीने बेठी, बीजा पण विद्याधर आव्या, वली ते वनखंमना ईशान कूपे एकमनोहर विशाल निर्मल श्रीयुगादि परमात्मानुं चैत्य ठे, तेना सुवर्ण मणीनां पग थीयां ठे, अनेक स्तंभ सहित ठे, देवतानुं विमान जाणीयें अटवीमां उ तखुं होय नही, एवुं ते चैत्य ठे ! ह्णोकमां सद्गुण ते देहेरे आव्या. त्यां विद्याधरोयें जिनस्नात्र महोत्सव करवा मांमथो. विद्याधरेंइ बोड्यो, आज कोनो वारो ठे ? ते सांजलीने कनकवती उठी, पोतानां व ठीकठाक क रीने नाटकनी नूमिकाने विषे पेसीने हावजाव करवामां घणी माहीथकी नाटक करती हवी. बीजी त्रणमां एके वीणा, बीजीयें वेणु, त्रीजीयें ताल

बजाववा मांमी, ते देखीने गुणधर्म मर महा विस्मय पा । ते वै स्वरूप नजरें जोतो हवो. तेवामां कनकवतीने नाचतां केडथकी सोनानी घुघरीनी माला त्रुटी पडी, ते ग्रह पणें गुणधर्म मारें लीधी. नाटक क । पढी घणीये जोइ पण जडी नही, पढी सहु पोत पोताने स्थानके गया, कनकवती पण दासीसहित पोताने स्थानके आवी, गुणधर्म मर पण स्वस्थानके आव्या, ।वीने शेष रात्रीयें सूइ रह्या, विमान संहयुं.

हवे प्रातःकाले मतिसागर नामें प्रधाननो पुत्र, ते कुमरनो मित्र ठे, ते ने घुघरीनी माला आपीने मरें कह्युं के, आ घुघरी वसरे महारी । ने आपजे. एम कह्नीने ते मित्र साथे । पासे गयो, ।यें पण उजी थ इ आसन आप्युं, कुमर त्यां बेठा, मित्र पण पासे बेठा, सोगटां पासे रमतां मरी जीती, पढी कुमरी बोली कांश्क आनूषण आपो, त्यारें मरें मित्रना सामुं जोयुं. मित्रें पोताना व मांथी काढीने घुघरमाला आपी. ते देखी ने स्त्री बोली, एतो महारुं आनूषण ठे ते तमने क्यांथी जडयुं ? मर बोळ्यो, क्यां पडयु हतुं ? ते बोली स्थानक तो ऊने सांजरतुं नथी. मर बोळ्यो, महारो मित्र निमित्तनो जाण ठे, ते तमारुं अनूषण पाडवा स्थानक केह्णे, मित्र बोळ्यो, हुं कहीश. पढी मर पोताने मंदिरे आव्या.

वली बीजी रात्रे तेमज जैनचैत्ये गया, ।यें वीणा बजावतां पगमां हेळुं नेउर कोश्करीतें नीकली पडयुं, ते मरे पूर्वनी पेठें लीधुं, तेणीयें खोळ्युं पण जडयुं नही, स्वस्थानके आव्या, मरें नेउर मित्रने आप्युं. बीजे दिवसे वली मित्र साथें लेइने मर गयो, तेणीयें आसन आप्युं, ते उपर बेसीने क्णोक शास्त्र गोष्टी करीने स्त्रीयें मतिसागरने पूठ्युं. रे नइ ! तमे निमित्त जोयुं होय ते कहो. ते बोळ्यो, रे तन्वंगी ! हुं निमित्त बलें ए म जाणुं हुं, के तमारुं कांश्क बीजुं पण आनूषण गयुं ठे. ते सांजलीने

।ना चित्तमां शंका उपनी तो पण ते गोपवीने बोली, शुं आनूषण गयुं ठे ? ते निमित्त जाणीने कहो. त्यारें गुणधर्म कुमर बोळ्या, ते तुं नथी जाण ती ? ते बोली जाणुं हुं, पण पडवानुं स्थानक नथी सांजरतुं. मर बोळ्या, मने कोश्कें कह्युं ठे के, तुं दूर गइ हती त्यां नेउर गयुं, ते जेने हाथे आव्युं, तेने हुं उजखुं हुं, तेना हाथमांथी बलात्कारें में लीधु. ते सांजलीने कनकवती विचारवा लागी. कोश्क प्रयोगें करी निश्चे महारा नत्तारिं

महारुं सर्व वृत्तांत दीतुं ठे ॥ यतः ॥ कुरनईं कला चांडी, चौरिकाक्रिडि
तानि च ॥ प्रकटानि तृतीयेऽह्नि, सुब्रह्मं सुकृतानि च ॥१॥ एवुं विचारीने
बोली, ते नेउर क्यां ठे ते वेला कुमरनी आझाये मित्रें आप्युं. पठी ते बो
ली, सत्य कहो, ए तमने क्यांथी जडयुं ? कुमर बोल्या, तमे क्यां पाडयुं ते
कहो. एम करतां ते बोली, हे नाथ ! ज्यां पडयुं ते स्थानक तमे दीतुं होय
तो रूडुं ठे, अन्यथा कोइ कही देशे तो महारी अग्निमां पेसतां पण शुद्धि
नथी. एम कही माबो करतल गलस्थल देइ नीचुं जोतीशोकातुर थकी बेठी,
मर पण कांइक हांसीनी वात काढी तेने हसावीने पोताने ठेकाणे गयो.

वली रात्रे अदृश्य थका आव्या. सखीयोयें कनकवतीने कयुं, हे स्वा
मिनी ! वेला जाय ठे. विद्याधर रीश करशे. त्यारें तें लांवो निसासो नां
खीने बोली, हुं मंदनाग्यवत शुं करुं ? विषम कार्य आवी पडयुं. जे मा
टे हुं, ज्यारें पिताने घेर हती, त्यारें कुमारीपणे विद्याधरें मने सम दीधा
हता जे, महारी आझाविना तहारे नर्तार सेववो नही. अने विमा
न उपर बेसीने नित्य रात्रें महारी पासे आववुं. त्यार पठी माता पिता
ना आग्रह थकी तथा महारो पण राग हतो, तेथी हुं राजकुमरने परणी.
महारे तो ए पण प्रमाण ठे, ते वेढुने पण हुं मानुं बुं. पण हे सखी !
त्यां जतां मुजने महारा नर्तारें कोइक रीतें जाण्युं ठे. एणें विद्याध
रने साक्षात् दीठो ठे. हुं विद्याधरने तथा एने सामान्य बुं, तेमाटे कां
तो विद्याधर, नर्तारने मारशे, अथवा विद्याधर मने मारशे. माटे शोक
करुं बुं. वली हे सखी ! तुं सांजल. महारी यौवनावस्था ठे, ते घणा अ
पायसहित ठे, तथा पितानुं अने सासरानुं कुल घणुं उत्तम ठे, अने लो
कतो महा विषम ठे, जेम गमे तेम बोले. ते माटे कार्य गहन ठे तेथी
आ ली थाउं बुं. ते सांजली सखी बोली, हे स्वामिनि ! जो एम ठे तो त
मे इहांज रहो, हुं तिहां जाउं बुं जो विद्याधर पूढशे तो हुं कहीश के महारी
स्वामिनीने शरीरे शाता नथी. तेवारें कनकवती बोली, एमज करो एम
करीने विमान रची आप्युं. ते उपर दासी बेठी. गुणधर्म कुमरें पण एम
चिंतव्युं, जे हुं आज एतुं विद्याधरनुं स्वामी पणुं टालीश, जीवलोकने नाटक
जोवानी इच्छा टालीश, एम चिंतवीने अदृश्यपणे विमानमां आरुढ थयो.
हवे विद्याधरें जिनेश्वर ' ।त्र करवा मांमयुं, एटले विमानथी उतरीने

वजाववा मांझी, ते देखीने गुणधर्म कुमर महा विस य पाम्यो वं स्वरूप नजरें जोतो हवो. तेवामां कनकवतीने नाचतां केडथकी सोनानी घुघरीनी माला त्रुटी पडी, ते प्रहन्न पणें गुणधर्म रें लीधी. नाटक क १ पढी घणीये जोइ पण जडी नही, पढी सहु पोत पोताने स्थानके गया, कनकव ती पण दासीसहित पोताने स्थानकें आवी, गुणधर्म मर पण स्वस्थानकें आ १, आवीने शेष रात्रीयें सूइ रह्या, विमान संहयुं.

हवे प्रातःकाले मतिसागर नामें प्रधाननो पुत्र, ते कुमरनो मित्र ठे, ते ने घुघरीनी माला आपीने मरें कहुं के, आ घुघरी व रे महारी १ ने आपजे. एम कहीने ते मित्र साथे १ पास गयो, १ियें पण उजी थ १ आसन आप्युं, मर त्यां बेठा, मित्र पण पासे बेठा, सोगटां पासे रमतां

मरी जीती, पढी मरी बोली कांश्क आनूषण आपो, त्यारें मरें मित्रना सासुं जोयुं. मित्रें पोताना व मांथी काढीने घुघरमाला आपी. ते देखी ने १ बोली, एतो महारुं आनूषण ठे ते तमने क्यांथी जडयुं? मर बोळ्यो, क्यां पडयुं हतुं? ते बोली स्थानक तो जने सांजरतुं नथी. कु मर बोळ्यो, महारो मित्र निमित्तनो जाण ठे, ते तमारुं अनूषण पाडवा स्थानक केहरो, मित्र बोळ्यो, हुं कहीश. पढी मर पोताने मंदिरे १ व्या.

वली बीजी रात्रे तेमज जैनचैत्ये गया, १ियें बीणा वजावतां पगमां हेळुं नेउर कोइकरीतें नीकली पडयुं, ते मरे पूर्वनी पेटें लीधुं, तेणीयें खोळ्युं पण जडयुं नही, स्वस्थानके आव्या, मरें नेउर मित्रने आप्युं. बीजे दिवसे वली मित्र साथें लेइने मर गयो, तेणीयें आसन १प्युं, ते उपर बेसीने कृणोक शास्त्र गोष्टी करीने स्त्रीयें मतिसागरने पूढयुं. रे नइ ! तमे निमित्त जोयुं होय ते कहो. ते बोळ्यो, रे तन्वंगी ! हुं निमित्त बळें ए म जाणुं हुं, के तमारुं कांश्क बीजुं पण १नूषण गयुं ठे. ते सांजलीने

१ीना चित्तमां शंका उपनी तो पण ते गोपवीने बोली, हुं १नूषण गयुं ठे ? ते निमित्तें जाणीने कहो. त्यारें गुणधर्म कुमर बोळ्या, ते तुं नथी जाण ती ? ते बोली जाणुं हुं, पण पडवा स्थानक नथी सांजरतुं. मर बो ड्या, मने कोइकें कहुं ठे के, तुं दूर गइ हती त्यां नेउर गयुं, ते जेने हाथे आव्युं, तेने हुं उलखुं हुं, तेना हाथमांथी बलात्कारें में लीधुं. ते सांज लीने कनकवती विचारवा लागी. कोइक प्रयोगें करी निश्चे महारा नत्तिरें

महारुं सर्व वृत्तांत दीतुं ठे ॥ यतः ॥ कुरज्जं कला चांडी, चौरिकाक्रिडितानि च ॥ प्रकटानि तृतीयेऽहि, सुब्रह्मं सुकृतानि च ॥१॥ एवं विचारिने बोली, ते नेउर क्यां ठे ते वेला कुमरनी आझाये मित्रें आप्पुं. पढी ते बोली, सत्य कहो, ए तमने क्यांथी जडयुं ? कुमर बोल्या, तमे क्यां पाडयुं ते कहो. एम करतां ते बोली, हे नाथ ! ज्यां पडयुं ते स्थानक तमे दीतुं होय तो रुडुं ठे, अन्यथा कोइ कही देशे तो महारी अग्निमां पेसतां पण शुद्धि नथी. एम कही मावो करतल गलस्थल देइ नीचुं जोतीशोकातुर थकी बेठी, कुमर पण कांइक हांसीनी वात काढी तेने हसावीने पोताने ठेकाणे गयो.

वली रात्रे अदृश्य थका आव्या. सखीयोयें कनकवतीने कह्युं, हे स्वामिनी ! वेला जाय ठे. विद्याधर रीश करजे. त्यारें तें लांवो निसासो नां खीने बोली, हुं मंदजाग्यवंत शुं करुं ? विषम कार्य आवी पडयुं. जे माटे हुं, ज्यारें पिताने घेर हती, त्यारें कुमारीपणे विद्याधरें मने सम दीधा हता जे, महारी आझाविना तहारे नर्त्तार सेववो नही. अने विमान उपर बेसीने नित्य रात्रें महारी पासे आवबुं. त्यार पढी माता पिताना आग्रह थकी तथा महारो पण राग हतो, तेथी हुं राजकुमरने परणी. महारे तो ए पण प्रमाण ठे, ते बेहुने पण हुं मानुं बुं. पण हे सखी ! त्यां जतां मुजने महारा नर्त्तारें कोइक रीतें जाय्णुं ठे. एणें विद्याधरने साक्षात् दीगो ठे. हुं विद्याधरने तथा एने सामान्य बुं, तेमाटे कां तो विद्याधर, नर्त्तारने मारजे, अथवा विद्याधर मने मारजे. माटे शोक करुं बुं. वली हे सखी ! तुं सांजल. महारी यौवनावस्था ठे, ते घणा अपायसहित ठे, तथा पितानुं अने सासरानुं कुल घणुं उत्तम ठे, अने लोकतो महा विषम ठे, जेम गमे तेम बोले. ते माटे कार्य गहन ठे तेथी आली थावं बुं. ते सांजली सखी बोली, हे स्वामिनी ! जो एम ठे तो तमे इहांज रहो, हुं तिहां जावं बुं जो विद्याधर पूढजे तो हुं कहीश के महारी स्वामिनीने शरीरे शाता नथी. तेवारें कनकवती बोली, एमज करो एम करीने विमान रची आप्पुं. ते उपर दासी बेठी. गुणधर्म कुमरें पण एम चिंतव्युं, जे हुं आज एनुं विद्याधरनुं स्वामी पणुं टालीश, जीवलोकने नाटक जोवानी इडा टालीश, एम चिंतवीने अदृश्यपणे विमानमां आरुढ थयो. हवे विद्याधरें जिनेश्वरनुं । त्र करवा मांमयुं, एटले विमानथी उत्तरीने

દાસી પણ દેહેરામાં ગઈ. કુમર પણ ઠાનો રહી જુએ છે, એટલે એક વિદ્યા
 ધરેં દાસીને પૂછ્યું, આજ ઘણી વેળા કેમ લાગી ? અને તહારી સ્વામિની
 ક્યાં છે ? દાસીયેં કહ્યું કે, મહારી સ્વામિનીના શરીરેં શાતા નથી માટે મ
 ને મોકલી છે. તે સાંજલી વિદ્યાધરેંડને કોપ ડપન્યો, હોઠ ફડફડવા
 લાગ્યો, બીજા વિદ્યાધરોને કહ્યું, તમે રૂષનપ્ર તું ત્ર રો, હુંતો એ દા
 િના શરીરની ચિકિત્સા કરીશ, એમ કહીને તેણેં દાસીની વેણી પકડી.
 એટલે કુમરેં પણ નિબિડપણેં પરિકર બાંધીને સ્વઙ્ગ તૈયાર કહ્યું, નાટકમાં
 નંગાણ પડ્યું, વિદ્યાધરેં કહ્યું, પ્રથમ એ દાસીના રુધિરેં કરી હું મહારો કો
 પાત્રિ શમાવું, પઠી જે યુક્ત હશે તે કરીશું. તે માટે રે દાસી ! તું તહારો
 ઇષ્ટ દેવ સંજાર, તહારો મરણસમય છે. માટે તહારે ગમે તે ' સ્મરણ કર.
 દાસી બોલી, શ્રી સર્વજ્ઞ ઇંડ નરેંડને પૂજનિક એવા ઇષ્ટદેવ તો શ્રી રૂષન
 પ્રજુ છે, તેનું હું સ્મરણ કરું તું. તેનું આ અટવીમાં મેં શરણ કહ્યું, શરણ પ
 એ શ્રી રૂષનપ્રજુ છે, કોઈ બીજો નથી. પણ હું એમ કહું તું કે, શૂર, ધી
 ર, મહા ડદાર, વૈરીરૂપ હાથીની ઘટાને વિપે સિંહ સરસો, મહા ગુણવંત
 એવો તે આર્યપુત્ર એક ળને શરણ હો. વિદ્યાધર બોલ્યો, રે અધર્મ ! તે આ
 ર્યપુત્ર કોણ છે ? તે વચ્ચે કુમરેં વિચાણું, કે એણેં રૂઢું પૂછ્યું, મહારાચિત્ત
 માં પણ એ સંદેહ હતો. હવે દાસી બોલી હે વિદ્યાધર ! જેને અમારી સ્વા
 મિની સ્વયંવરા મંમપમાં વરી છે, જેને ઢીઠાં ચકાં પાપ ન રહે, તે ગુણધ
 ર્મ કુમરનું મેં શરણું કહ્યું. તે સાંજલી જેવામાં તે વિદ્યાધર તરવાર ડઘા
 ઢીને મારવા જાય છે, એવામાં ડઘાડી તરવાર કરીને કુમર બોલ્યો, સાંજ
 લ રે અધર્મ ! તું આ અવલાને કેમ મારે છે ? ॥ યતઃ ॥ વિશ્વસ્તે આકુલે
 ઢીને, વાલવૃક્ષાવલાજનૈ ॥ પ્રહરંતિ ચ યે પાપા, ધ્રુવં તે યાંતિ હુર્ગર્તિસ્મ ॥
 ॥ ૧ ॥ અરે તું સ્ત્રીહત્યાનું પાપ કરવા ડજમાલ ચયો છે ? તેનું પ્રાયશ્ચિ
 ત્ત દેવાને હું તહારો ગુરુ અજ્ઞ. ત્યારેં વિદ્યાધર હસીને બોલ્યો, તુજને ત્યાં
 જડને મહારે મારવો હતો. તે તું તો ઇહાંજ મરવા આવ્યો છે. એમ કહીને
 યુદ્ધ કહ્યું, કોઈ ઢલ પામીને ગુણધર્મ કુમરેં મહા પ્રયત્ને કરી વિદ્યાધરનું
 મસ્તક ઢેદન કહ્યું, સૈન્ય પણ સ્વામિ વિનાનું ચયું ચકું પોતાને સ્થાનકે ગયું.
 તે જોઈ પહેલી ત્રણ સ્ત્રીયો બોલી, હે સ્વાધીન્ ! અમને જેમ ગુરુ પ્રસ
 ન્ન ચડને સૂકાવે, તેમ વિદ્યાધરથી તમે સૂકાવી. કુમર બોલ્યા, તમે કોની

पुत्रीयो ठो ? त्यारें एक बोली, शतपुर नगरनो धणी दुर्जन राजा तेनी हुं कमलवती नामें पुत्री हुं, एना नये करी में विवाह न कखो, जे कारण माटे महारा महोल थकी एणें थपहरी. पढी जीन कापवा मांमी. मने कखुं, महारी आझा थाय त्यारें तहारे परणबुं, महारी आझायें तहारे निरंतर विमान थजो. तेनी उपर वेसीने रात्रे महारी समीपे अवश्य आव बुं. एम करेतो हुं तुजने जीवती मूकुं, मने सम दीधा, में कबूल कखुं, ए एं मने नाटक प्रमुख कला शीखवी, ए रीतें बीजी त्रणे जणीने एणें ने गी करी, ते माटे तमे एने मारतां थकां सर्वने सुख कखुं. एम सांजलीने कुमरें सहुने पोत पोताने घेर मोकली, कुमर पण दासीनी साथें घेर आ व्या. कनकवती देखीने दासीने पूठती हवी के, अरे ! आज महारे नत्तारिं दुष्ट विद्याधरने माखो ? दासीयें पण कुमरीने सर्व वृत्तांत कखुं, पोताना नत्तारिहुं पौरुष सांजलीने कुमरी घणो हर्ष पामी, गुणधर्म कुमर पण स्त्री साथे वातो करीने शेष रात्रे त्यां स्नेहथकी सूतो.

हवे ते विद्याधरना नाइयें कपायना वशथी कुमरने उपाडीने समुड्मां नांख्यो. कनकवतीने पण समुड्मां क्यांक जूदी नांखी. एवामां पाटीहुं हाथ आव्हुं तेथी सात रात्री दरियामां रहिने कुमर कांठो पाम्यो, त्यां ए क तापस दीगो, ते तापस साथें आश्रमे पहाँच्यो, त्यां पोतानी स्त्री कन कवतीने दीठी, कुमर पण कुलपतीने प्रणाम करीने वेगो. कुलपति बोव्यो, रे नड ! आ तहारी स्त्री ठे ? कुमरें हा कही. कुलपति बोव्यो, ए आज थी त्रीजा दिवसें वृद्धसाथे गळे फांसो घालीने मरती हती ते में दीठी, त्यारें एतुं पास ठेदीने, बलात्कारें में राखी. ज्ञानवर्द्धे करीने तहारुं आ वहुं में एने कखुं. पढी केलि प्रमुख वृद्धना फले प्राणवृत्ति करीने रात्रे ए कांते स्त्री नत्तारि सूतां ठे. त्यां वली पण ते विद्याधरें उपाडीने बेहुने समु ड्मां नांख्यां, वली बेहु जणने पाटीयां मव्यां, तेथी कांठो पामी जाविजावें फरी मव्यां. कुमर बोव्यो, अहो ! विधातानो विलास जुड ! अथवा विष यासक्त चित्तवालाने शी शी आपदा न आवे ?

एवामांज वैराग्यें समस्त परिग्रहनो त्याग करी ममत्व ठांमीने महास त्वना धणी एक मुनिराज त्यां तपस्या करे ठे, तेमने जोड कनकवती बोली, हे नाथ ! पुरुषोत्तमपणुं पामीने खेद शो करो ठो ? हजुं मनुष्य

દાસી પણ દેહેરામાં ગઈ. કુમર પણ ઠાનો રહી જુએ છે, એટલે એક વિદ્યા
 ધરેં દાસીને પૂછ્યું, આજ ઘણી વેળા કેમ લાગી ? અને તહારી સ્વામિની
 ક્યાં છે ? દાસીયેં કહ્યું કે, મહારી સ્વામિનીના શરીરેં શાતા નથી માટે મ
 ને મોકલી છે. તે સાંજલી વિદ્યાધરેંડને કોપ ઉપન્યો, હોઠ ફડફડવા
 લાગ્યો, બીજા વિદ્યાધરોને કહ્યું, તમે રૂષનપ્રચુનું ત્ર કરો, હુંતો એ દા
 િના શરીરની ચિકિત્સા કરીશ, એમ કહીને તેણેં દાસીની વેણી પકડી.
 એટલે કુમરેં પણ નિબિડપણેં પરિકર બાંધીને સ્વજ્ઞ તૈયાર કહ્યું, નાટકમાં
 જંગાણ પડ્યું, વિદ્યાધરેં કહ્યું, પ્રથમ એ દાસીના રુધિરેં કરી હું મહારો કો
 પાન્નિ શમાવું, પઠી જે યુક્ત હશે તે કરીશું. તે માટે રે દાસી ! તું તહારો
 ઇષ્ટ દેવ સંજાર, તહારો મરણસમય છે. માટે તહારે ગમે તેનું સ્મરણ કર.
 દાસી બોલી, શ્રી સર્વજ્ઞ ઇંડ નરેંડને પૂજનિક એવા ઇષ્ટદેવ તો શ્રી રૂષન
 પ્ર છે, તેનું હું સ્મરણ કરું હું. તેનું આ અટવીમાં મેં શરણ કહ્યું, શરણ પ
 ણ શ્રી રૂષનપ્રચુ છે, કોઈ બીજો નથી. પણ હું એમ કહું હું કે, શૂર, ધી
 ર, મહા ઉદાર, વૈરીરૂપ હાથીની ઘટાને વિપે સિંહ સરસો, મહા ગુણવંત
 એવો તે આર્યપુત્ર એક જને શરણ હો. વિદ્યાધર બોલ્યો, રે અધર્મ ! તે આ
 ર્યપુત્ર કોણ છે ? તે વચ્ચે કુમરેં વિચાણું, કે એણેં રૂઢું પૂછ્યું, મહારાચિત્ત
 માં પણ એ સંદેહ હતો. હવે દાસી બોલી હે વિદ્યાધર ! જેને અમારી સ્વા
 મિની સ્વયંવરા મંડપમાં વરી છે, જેને દીઠાં થકાં પાપ ન રહે, તે ગુણધ
 ર્મ મર ' મેં શરણું કહ્યું. તે સાંજલી જેવામાં તે વિદ્યાધર તરવાર ઝઘા
 ડીને મારવા જાય છે, એવામાં ઝઘાડી તરવાર કરીને કુમર બોલ્યો, સાંજ
 લ રે અધર્મ ! તું આ અવલોને કેમ મારે છે ? ॥ યતઃ ॥ વિશ્વસ્તે આકુલે
 દીને, બાલવૃદ્ધાવલાજને ॥ પ્રહરંતિ ચ યે પાપા, ધ્રુવં તે યાંતિ હુગર્તિસ્મ ॥
 ॥ ૧ ॥ અરે તું િહત્યાનું પાપ કરવા ઝજમાલ થયો છે ? તેનું પ્રાયશ્ચિ
 ત્ત દેવાને હું તહારો ગુરુ અક્ષ. ત્યારેં વિદ્યાધર હસીને બોલ્યો, તુજને ત્યાં
 જડને મહારે મારવો હતો. તે તું તો ઇહાંજ મરવા આવ્યો છે. એમ કહીને
 યુદ્ધ કહ્યું, કોઈ ઢલ પામીને ગુણધર્મ કુમરેં મહા પ્રયત્નેં કરી વિદ્યાધરનું
 મસ્તક ઢેદન કહ્યું, સૈન્ય પણ સ્વામિ વિનાનું થયું થકું પોતાને સ્થાનકે ગયું.
 તે જોઈ પહેલી ત્રણ સ્ત્રીયો બોલી, હે સ્વાધીન ! અમને જેમ ગુરુ પ્રસ
 ન્ન થડને સૂકાવે, તેમ વિદ્યાધરને પણ સૂકાવે.

पुत्रीयो ठो ? त्थारें एक बोली, शतपुर नगरनो धणी डुर्लेन राजा तेनी हुं कमलवती नामें पुत्री हुं, एना जये करी में विवाह न कखो, जे कारण माटे महारा महोल थकी एणें अपहरी. पढी जीन कापवा मांमी. मने कखुं, महारी आझा थाय त्थारें तहारे परणबुं, महारी आझायें तहारे निरंतर विमान यज्ञो. तेनी उपर बेसीने रात्रे महारी समीपे अवश्य आव बुं. एम करेतो हुं तुजने जीवती मूकुं, मने सम दीधा, में कबूल कखुं, ए णें मने नाटक प्रमुख कला शीखवी, ए रीतें बीजी त्रणे जणीने एणें ने गी करी, ते माटे तमे एने मारतां थकां सर्वने सुख कखुं. एम सांजलीने कुमरें सहुने पोत पोताने घेर मोकली, कुमर पण दासीनी साथें घेर आ व्या. कनकवती देखीने दासीने पूठती हवी के, अरे ! आज महारे नत्तारें दुष्ट विद्याधरने माखो ? दासीयें पण कुमरीने सर्व वृत्तांत कखुं, पोताना नत्तारिनुं पौरुष सांजलीने कुमरी घणो हर्ष पामी, गुणधर्म कुमर पण स्त्री साथे वातो करीने शेष रात्रे त्यां स्नेहथकी सूतो.

हवे ते विद्याधरना नाइयें कषायना वशथी कुमरने उपाडीने समुझमां नांख्यो. कनकवतीने पण समुझमां क्यांक जूदी नांखी. एवामां पाटीयुं हाथ आवुं तेथी सात रात्री दरियामांरहीने कुमर कांगो पाम्यो, त्यां ए क तापस दीगो, ते तापस साथें आश्रमे पहाँच्यो, त्यां पोतानी स्त्री कन कवतीने दीगी, कुमर पण जपतीने प्रणाम करीने बेगो. कुलपति बोव्यो, रे नड ! आ तहारी स्त्री ठे ? कुमरें हा कही. कुलपति बोव्यो, ए आज थी त्रीजा दिवसें वृद्धसाथे गळे फांसो घालीने मरती हती ते में दीगी, त्थारें एनुं पास ठेदीने, बलात्कारें में राखी. ज्ञानबलें करीने तहारुं आ वतुं में एने कखुं. पढी केलि प्रमुख वृद्धना फळे प्राणवृत्ति करीने रात्रे ए कांते स्त्री नत्तारि सूतां ठे. त्यां वली पण ते विद्याधरें उपाडीने बेहुने समु झमां नांख्यां, वली बेहु जणने पाटीयां मळ्यां, तेथी कांगो पामी नाविजावें फरी मळ्यां. कुमर बोव्यो, अहो ! विधातानो विजास जुठ ! अथवा विष यासक्त चित्तवालाने शी शी आपदा न आवे ?

एवामांज वैराग्यें समस्त परिग्रहनो त्याग करी समत्व ठांमीने महास त्वना धणी एक मुनिराज त्यां तपस्या करे ठे, तेमने जोइ कनकवती बोली, हे नाथ ! पुरुषोत्तमपणुं पामीने खेद शो करो ठो ? हं म थ

जव ' जतो पा । नथी ! दीन जननो उद्धार नथी खो, एकठत्री पृथ्वी नथी करी, विषय नथी जोगव्या, एवा कनकवतीना वचनथी रात्री जा गता रह्या. एवामां ते विद्याधर आब्यो, तेने कुमरें, जीतीने जीवतो सूक्यो.

हवे लपतीनी आझा मागीने कोइक पाटणने विषे गया, ते पाटण ने बहार गुणर महोदधि नामें आचार्यने दीठा, तेमना चरणने स्त्री न त्तिरें वंदना करी, पढी मोहनिडा निवारनारी पुण्यवृद्धनी शीचनारी ए वी धर्मदेशना सांजलीने आचार्यने वंदना करी, बीजे स्थानकें गया. कुमर वैराग्यवंत थको िने कहेवा लाग्यो, रे स्त्री ! आपणे सद्गुरु पासे दी क्हा लेइयें. त्यारें ते स्त्री विषयथी अणविरमी थकी बोली, आपणुं नहुं यौवन ठे, ते माटे व्रत केम लइयें ? त्यारें कुमर बोळ्यो, वृद्धावस्थायें प ण केइकने विषयनी इत्ता देखीयें ठीयें ॥ यतः ॥ अंगं गलितं पलितं 'मं, दशनविहीनं जातं तुमम् ॥ वृद्धो याति गृहीत्वा दंमं, तदपि न मुंचत्या शापिंमम् ॥ १ ॥ तेम केइकने यौवन अवस्थाये पण वैराग्य देखीयें ठी यें, त्यारें ि बोली, कोइक झानीने पूढीने जेम युक्त हजे तेम करी शुं. गुणधर्म ते वचन अंगिकार करी िने त्यांज बेसाडी आहार करवा माटे पोते नगरमां 'कांइक जोजन लेवा गयो.

एवा अवसरने विषे गुणचंड नामे राजकुमर वनमां आब्यो, ते त्यां यौवन अवस्थाये िने देखीने रागवंत थयो, िने पूढ्युं, रे स्त्री ! तुं को ण ठे ? इहां एकली शा हेतुयें बेठी ठो ? शुं तहारे जत्तिर नथी ? ियें प ण तेने रागी जाण्यो, अने पोतानो जत्तिर ।वरक्त जाण्यो, माटे पोतानुं सघळुं वृत्तांत तेने कळुं. ते पण प्रार्थना करतो जाणी मरी तेनी उपर अ रागिणी थइने बोली के, महारा जत्तिरने वंचीने हुं तमारे घेर । वीश. ते सांजलीने गुणचंड कुमार पोताने घेर गयो.

हवे गुणधर्म कुमरें पण नगरमां जइ जूवटुं रमीने कांइक इव्य उपा र्ज्युं, पढी मांमा करावीने उद्यानमां आब्या, प्रिया सार्थें जोजन कळुं. प ण ि शून्यचित्तवती, धरती खणती दीठी. कुमरें पण तेनो जाव जाण्यो के, ए थनासक्त थइ ठे. एम जाणीने कुमर विलखो थको वनमां जमवा लाग्यो.

एवामां एक पुरुषें पूढ्युं तमे इहां राज कुमरने दीठो ? कुमरें पूढ्युं. राजकुमर ते कोण ? ते बोळ्यो. गुणचंड नामे राजानो मर, इहां आ

व्यो हतो, ते कोइ स्त्री साथें वातो करवा तत्पर थयो, अने मने बीजे कामे मोकव्यो हतो, ते हुं आव्यो. माटे पूबुं बुं के, ते स्त्री कुमरने मंदि रे गइ के नथी गइ. गुणधर्म कुमर बोल्या, ते त्यां गइ, एम कहीने कुमरें ते पुरुषने विसर्ज्यो. कुमर चिंतववा लाग्यो, स्त्रीने उपकार करतां अने ते महारुं पराक्रम देखतां थकां पण रही नहि. तथा स्त्री कुलशील मर्यादा पण गणे नही ॥ यतः ॥ रहो न जायते यावत्, कृणुश्चार्थयिता न च ॥ सतीत्वं तावदेतासां, नारीणां नारदोऽब्रवीत् ॥ १ ॥ तयार पढी स्त्रीने ठूक डे नगरे मामाने घेर सूकीने कोइ ठूकडा मुनिराज मव्या. तेमनी पासे कुमरें, चारित्र अंगिकार कयुं. ते उग्र तपस्या करीने देवलोके गया, त्यांथी च्यवी म प्यावतार पामीने मोह जज्ञे. स्त्री पण मामाना घरथकी कोइ क मियें नीकलीने, कनकवती गुणचंडनी धणियाणी थइ. ते गुणचंडनी बी जी स्त्रीयें कनकवतीने जेर दीधुं. त्यां रौडध्यानें मरीने चोथी नरके ना रकी थइ, त्यांथी नीकलीने घणो काल संसारमां रज्जज्जें. कुमरें यौवना वस्थायें विषय त्याग कस्यो, अने इंडियो जीती ए डुकर ठे ॥ ए कथा श्री शांतिनाथ चरित्रमां ठे ॥ १ ए ॥ इति श्रीसकलसंज्ञानामिनीजालस्थलतिल कायमानपंढितश्रीउत्तमविजयगणेशिष्यपंढितपद्मविजयगणिविरचितेवाला वबोधे श्रीगौतमकुलके एकोनविंशतिगाथायां पंचोदाहरणानि समाप्तानि.

हवे बीशमी गाथा कहे ठे. तेने पूर्वेली गाथा साथें ए संबंध ठे, जे पूर्व गाथामां चार वानां डुकर देखाड्यां, ते डुकर जे करे ते धर्म पामे. तेमाटे जीवित आशाश्वतुं देखाडीने धर्मोपदेश करे ठे. तथा ग्रंथने अंतें मंगल जो इये, त्यां धर्म ते उत्कृष्ट मंगल ठे. “ धम्मो मंगलं किंठं ” ॥ इति दशवैकालिक सूत्र वचनात् ॥ माटे धर्मरूप मंगल देखाडे ठे. ए संबंधें आवी जे बीशमी गाथा ते कहे ठे.

असासयं जीवियम लोए, धम्मं चरे सा
हु जिणोवइठं ॥ धम्मो य ताणं सरणं गइ
य, धम्मं निसेवित्तु सुहं लहंति ॥ १ ॥

અર્થ:-“ અસાસયં જીવિયમા લોએ ” આ સંસારરૂપ (લોએ કે૦) લોકને વિષે (જીવિયં કે૦) જીવિતવ્ય જે છે તે શ્રીજિનેશ્વર મહારાજે (અસાસયં કે૦) અશાશ્વતું (આહુ કે૦) કહ્યું છે. એટલે લોકને વિષે આઝઘું અશાશ્વત છે. એમ પરમેશ્વરે કહ્યું છે ॥ ઇતિ જાવઃ ॥ ૬૫૦ જીવનાં આઝઘાં બે પ્રકારે છે. એક સોપક્રમી છે. અને બીજા નિરુપક્રમી છે. તેમાં દેવતા, નારકી, ગણિયાં, ત્રેશઠ ઉત્તમપુરુષ તથા ચરમ શરીરી જે જીવો છે તે સર્વનાં આઝઘાં યદ્યપિ નિરુપ મી છે. તો પણ તે અશાશ્વત છે ॥ યતઃ ॥ જડ તાલવ મસુરા, વિમાણવાસીવિ પરિવડંતિ સુરા ॥ ચિંતિં ' તં સેસં, સંસારે સાસયં કયરં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ઉપદેશમાલાયામ્ ॥ વલી નિરુપક્રમી આઝઘાવાલા એવા યુગલિયા પણ અપર્યાપ્તિ અવશ્યાર્યે ત્રણ પલ્લોપ મ ' અપવર્તન કરીને અંતર્મુદૂર્તમાં મરણ પામે. તથા સોપક્રમી આઝઘાવાલા ' આઝઘુ સાત પ્રકારે ઘટે છે ॥ યતઃ ॥ વસાણનિમિત્તે, આહાર વેચ્છનાપરાધાએ ॥ પાસે આણાપાણ, ત્તવિહં જિહ્વણ આઝ ॥ ૧ ॥ ઇતિ અવશ્યકનિર્યુક્તૌ ॥

તેમાં અધ્યવસાયે કરી જે ઝઘું ઘટે, તેના પ્રકાર કહે છે:-કોઈક ગામને વિષે તસ્કરેં ગાયો લીધી, તેની વાહાર ચઢીને લોકો ગાયો મૂકાવીને પાઠો વલ્યા, તેમાં એક પુરુષ રૂપવંત યુવાન છે, તેને પાણીની તૃષા લાગી. તેણે કોઈક િ પાસે પાણી માગ્યું, તે સ્ત્રીયેં પાણી લાવીને પાવા માંડ્યું, ત્યારેં તે િ પેલા પુરુષનું રૂપ દેખી વ્યામોહ પામીં. હવે પાણી પીને પેટ જણ્યા પઠી તે પુરુષ હોકારો કહ્યાં કરે તો પણ તે િ પાણી રેડતી રહે નહી. ત્યારેં તે પુરુષ તો એમજ મૂકાવીને ચાલ્યો ગયો. િ પાણી જૂમીયેં રેડતી

ક્રમેં પુરુષ સામી દૃષ્ટિ રાખતી હવી તે પુરુષ ગલ જાતાં જાતાં જેટલે દૃશ્ય થયો. એટલે તે િ તેને ન દેખવાથી મરણ પામી. એ રાગના અધ્યવસાયેં કરી આ ઘટે તે ઉપર દ્વંત ક િ. ઇતિ રાગ ઉપર િંત.

હવે સ્નેહે કરીને આ ં ઘટે, તેનો ાર, કહે છે:-કોઈ નગરને વિષે િ જત્તારને પરસ્પરે પ્રીતિ ઘણી છે, એકદા પુરુષ વ્યાપારે ગયો, ત્યાંથી પાઠો વલ્યો, જ્યારેં પોતા ' ગામ એક મજલ છેટે રહ્યું, ત્યારેં તેના મિત્રેં વિચાણું કે, જોડ્યે ! તો સ્વરા કે, એ બે ને માંહો માંહી અત્યંત પ્રીતિ છે, તે સાચું કે, જૂતું ! એમ ચિંતવીને તેના મિત્રેં પરીક્ષા કરવા માટે તેની

स्त्री पासे आवीने कह्युं के, तमारो नर्त्तार मरण पाय्यो. ते सांजलीने स्त्री बोली, गुं साचुं ! साचुं !! साचुं !!! एम त्रणवार कहेतांज ते स्त्रीनां प्राण नीकली गया. वली ते वात तेना नर्त्तारिने कही, एटले तेणें पण त्रणवार पूठ्युं के, गुं साचुं ! साचुं !! साचुं !!! एम कहेतांज ते मरण पाय्यो. ए स्नेहें करी आउखुं घटे ते उपर दृष्टांत कह्यो.

हवे नयें करी आउखुं घटे, तेनो प्रकार कहे ठे. देवकीजी कोइक स्त्री पुत्रने धवरावती देखीने अधैर्य करवा लागी. कृष्ण पूठ्युं, अधैर्य केम करो ठो ? ते बोली, हे पुत्र ! कोइ पुत्र में धवराव्यो नही. कृष्ण बोड्या, अधैर्य न करो, हुं तमने देवताने प्रजावे पुत्रसंपत्ति करुं तुं. कृष्णें देवता आराध्यो. तेणो कह्युं. दिव्य पुरुष पुत्र अशे. अनुक्रमें पुत्र आव्यो, तेनुं गजसुकुमार एवुं नाम दीधुं, ते सर्व यादवने घणो वहालो यको सुखें सुखें रमे ठे.

अनु में सोमिल नामा ब्राह्मणनी दीकरी अत्यंत रूपवंती जाणीने ते ने परणावी, पढी गजसुकुमारें पण श्रीनेमिनाथस्वामी पासे धर्म सांजली ज्या जेइ प्रभु साथें विहार कखो. तेथी ब्राह्मणने पण अप्रीति उपनी.

अन्यदा वली जगवंत साथें द्वारिका नगरीयें आव्या, स्मशानने विषे काउस्सगगे रह्या, तेमने सोमिल ब्राह्मणें दीठा त्यारें कषायमां आवीने मस्तके माटीनी पाल बांधी, तेमां धगधगता अंगारा जह्या, ते उपसर्ग स म्यक् रीतें अहियासतां केवलज्ञान उपन्युं, अंतगड केवली थया, कलें आ वी श्रीनेमिनाथ जगवानने बांध्या, शेष साधुने पण वंदना करीने पूठ्युं के, हे जगवन् ! गज मार क्यां गया ? प्रभु बोड्या मसाणमां काउस्सगगे रह्यो ठे. श्रीकृष्ण त्यां जोवा गया तो गजसुकुमारने काल करेला दीठा. त्यारें को पमां । वी प्रभुने पूठ्युं हे स्वामिन् ! जाइने कोणे माखो ? जगवंत बोड्या, तमने नगरमां पेसतां देखी जेलुं म क फूटशे, तेणें माखो. हवे सोमिल पण बहार जवा माटे नीकड्यो एवामां वासुदेवने सामा आवता दीठा, त्यारें नयें करीने म कना सो खंम थया. ए नयथी आउखुं त्रूटे ते उपर दृष्टांत कह्यो.

हवे निमित्तें आउखुं त्रूटे, तेनो प्रकार कहे ठे.

निमित्त ते दंभ, कोरडा, शस्त्र, रज, अग्नि, पाणी, विष, सर्प, शीत, उष्ण, अरति, नय, क्रुधा, पिपासा, रोग, वडीनीतिनो रोध अने अजीर्ण प्र सुखना निमित्तें आउखुं त्रूटे. घणो आहार करे, अथवा मूलगो आहार

ન કરે, તો આઝઁ ઘટે. મસ્તક અને નેત્ર પ્રમુખની અત્યંત વેદનાયે આઝઁ ઘટે. વલી પરાઘાતે આઝઁ ઘટે. પરાઘાત તે વીજલી પડવાથી તથા ઘાટા પ્રમુખમાં પડવાથી આઝઁ ઘટે, તે પરાઘાત કહિયે. તથા ફરસે આઝઁ ઘટે એટલે ત્વચામાં સર્પનું વિષ ફરસે તેનાથી મરણ પામે. અથવા

દત્ત ચક્રિયે કાલ કહ્યો ત્યારે તેનો પુત્ર, ચક્રવર્તિની સ્ત્રીરત્નને કહેવા લાગ્યો કે, તું મહારી સાથે નોગ નોગ્ય. તે બોલી, તું મહારો ફરસ લે મી શકે નહીં. એમ કહેથકે પણ પુત્ર માને નહીં. ત્યારે એક ઘોડો મંગાવી ને તેની ઉપર મુઠાથી માંદીને કેહેડ સૂધી હાથ ફેરવ્યો, એટલે ઘોડો ઝરી ને મરણ પામ્યો. તે ઠોકરાયે દીઠો તોપણ માને નહિ, ત્યારે લોઢાનો પુરુષ કરાવીને આલિંગન દીધું. એટલે લોઢાનો પુરુષ ગતી ગયો. તે દેહીને માન્યું. એમ ફરસથી આઝઁ ઘટે. તથા શ્વાસોત્થાસનો નિરોધ કરવાથી પણ આઝઁ ઘટે છે. એમ પ્રથમ પદે પાંચ ઉદાહરણ થયાં.

હવે વીજા પદે તે આઝઁ અશાશ્વતું છે માટે “ ધર્મં ચરે ” (સાદુજિણોવશ્કં કે) સાધુ જનનો ઉપદેશ્યો જે (ધર્મં કે) ધર્મ તેને (ચરે કે) આચરજે. તે ઉપર ચિલાતિપુત્રની કથા કહે છે.

વિદ્યુન્માલિ નામે એક બ્રાહ્મણ તે પંથિત માની, જિનશાસનની ફેલના નો કરનાર. તે એમ કહેતો હવો કે, જે જીને જીતે, તેનો હું શિષ્ય થાઉં. એકદા આચાર્યે તેને સજામાં જીત્યો. તે માટે વલાત્કારે શિષ્ય કહ્યો. પછી દેવતાયે સમજાવ્યો, સ્થિર કહ્યો, પણ ડુગંઢા મૂકે નહિ, તેની પિયે સ્નેહે કરી કામણ કહ્યું, તેથી મરણ પામીને દેવલોકે ગયો. નાર્યા પણ તે નિર્વેદે દીક્ષા લેઈ આણ આલોઈ કાલ કરીને દેવલોકે ગઈ. તે જ્યવીને રાજગૃહ નગરને વિષે ધનનામા સાર્થવાહ તેને ચિલાતિકા નામે દાસી તેની કૂચે પુત્ર પણે ઉપન્યો. તે ચિલાતિપુત્ર નામ દીધું. અને તેની પણ દેવલોકથી જ્યવીને તેજ જોતનાં પાંચ પુત્ર ઉપરે સુસમાનામે પુત્રી થઈ. ચિલાતિપુત્ર તેને રમાડે, રમાડતાં અપલક્ષણ કરે, તે જાણીને જોતે ઘરમાંથી કાઢી મૂક્યો. તે ફરતો ફરતો સિંહગુફા નામે ચોરની પાલે ગયો. તે પછીપતિને ઘણો વહાલો થયો. અનુક્રમે પછીપતિ મરતાં થકાં એને પછીપતિપણે આપ્યો.

એકદા તેણે ચોરને કહ્યું કે, રાજગૃહ નગરે ધનસાર્થવાહને ઘેર સુસમા નામે પુત્રી છે, તે આવેતો મહારી અને જે ધન લેવે તે સર્વ તમારું. એમ છે

राव करी धनसार्थवाहने घेर आवी अवस्वापिनी निझ देइ धन लूटी सुसमा पुत्री लेइ वढ्या. ते वेला धनसार्थवाह नागो. पढी धनसार्थवाहें कोटवालने कछुं, महारी पुत्री अपावो, धन आवे ते तमे लेजो. त्यारें कोटवाल, धनसार्थवाह तथा पांच पुत्र ए सर्व चोरनीपूठे थया. अनुक्रमें लोक धन लेइने पाठा वढ्या. शेठ पांच पुत्र सहित चिलातिपुत्रनी पूठे गया.

हवे चिलातिपुत्रपण, सुसमानो नार लेइ दोडी शके नहि, शेठ पण हूकडा आवी पढोच्या. त्यारें चोर पण सुसमा पुत्रीतुं मस्तक लेइ धड पडतुं सूकीने नागो. ते जोइ शेठें विचाछुं के, जेनामाटे केड करता हता ते तो मरण पामी ! हवे जवानुं शुं प्रयोजन ठे ? एवामां ते अटवीमां शेठ प्रसु खने घणी नूख लागी, त्यारें शेठें पुत्रोने कछुं तमे मने मारीने न्हण क रो, अने कुशल खेमें नगर सूधी पढोचो. पण ते वात पुत्र माने नही. त्यारें महोटो पुत्र बोड्यो, मने मारो. एम यावत् लघु पुत्रे कछुं, त्यारें ते नो पिता बोड्यो, आपणे कोइने जीवता शुं करवा मारीयें ? आ सुसमा ने चंमालें मारी ठे, तेनुं न्हण करीने कुधा शांत करियें. पढी तेनुं मांस खाधुं. एम साधु पण कारणे मात्र एक संयम निर्वाह करवा माटे पुत्रीना मांसनी उपमायें आहार करे ठे. परंतु लोलुपिपणें नहि. ते शेठ पण न गरे पढोच्या. सुखी थया. एम साधु पण मोक्षसुखना जोगी थाय.

ते चिलातिपुत्र पण हाथमां मस्तक लेइने जतां दिशामूढ थयो. एवा समयने विषे आतापना लेता एक साधु दीता. देखीने कहेवा लाग्यो के, संक्षेपें धर्म कहो. नहिंतो आ रीतें तमारुं पण मस्तक ठेदीश. नि वो व्या, उपशम, संवर अने विवेक ए त्रण पद सांजलीने चिलातिपुत्र एकां ते चिंतववा लाग्यो जे, क्रोधादिकनो उपशम करवो, अने हुंतो ओधें न खो तुं ! वली विवेक ते तो धन स ननो त्याग करवो, अने महारे तो रागथी सुसमा मस्तक हाथमां ठे. त्यारें खड्ग तथा मस्तक सूकी दी धुं. तथा संवर ते पांच इंडियनो संवर अने नोइंडिय ते मननो संवर, ते प ए महारामां एके नथी. एम विचारी संवर करी त्यांज कावस्सगो उजोर तो.

हवे लोहीयें खरडी काया हती तेनी गंधथी कीडियोयें आवी खावा मांमी. तेणें चालणी जेवुं शरीर कछुं. पगथी कीडी पेसे ते मस्तकथी नीकले. एवो थयो तो पण ध्यानथी न चळ्यो. एवो उपसर्ग अढीदिवस

સ્વમ્યો. એવા હુ ર ધ્યાન કરનારને વંદના કરું બું. પઠી તે કાલ રીને દેવલોકે ગયો ॥ ચતઃ ॥ જો તિહિંપાહેસમ્મં, સમનિગતં સંજમં સમારૂઠો ॥ ઊવસમવિવેગસંવર, ચિલાઇપુત્તં નમંસામિ ॥ ૧ ॥ ઇત્યાદિ આવશ્યકનિર્યુક્તૌ ॥

હવે ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. “ ધમ્મો ય તાણં સરણં ગણ્ય ” (ધમ્મો ય કે ૦) ધર્મ તેજ (તાણં કે ૦) ત્રાણ છે. એટલે અનર્થનો ધાતક છે. વલી કર્મરૂપ ઊપડવ્યથી બીહીતા એવા પ્રાણીને (સરણં કે ૦) શરણ કરવા યોગ્ય છે. વલી હુઃસ્વીયા પ્રાણીને સુખ આપવાને અર્થે (ગણ્ય કે ૦) રૂઢી ગતિનો આપનારો છે. એમાં ધર્મ ત્રાણ છે તેની ઊપર કમલશે ની કથા એજ પુસ્તકના ચોથા ઝાગમાં પૃષ્ઠ ૧૪૫ મધ્યે ઢપાડ છે, ત્યાંથી વાંચવી.

તથા કર્મ ઊપડવ્યથી બીહીના એવાં જે પ્રાણી તેને ધર્મ શરણ યાય છે. તે ઊપર મહાનંદ કુમરની કથા એજ પુ કના ચોથા ઝાગમાં ૨૫૧ મધ્યે સવિ ર ઢપાડ ગડ છે ત્યાંથી વાંચવી. આ વે કથા વિષે આ ગ્રંથમાં પણ લખેલું હતું જે એ શ્રાદ્ધપ્રતિ મણા સૂત્રની વૃત્તિમાંથી લીધી છે.

હવે જે હુઃસ્વીયો જીવ હોય તે સુખને અર્થે ધર્મને ાદરે, આશ્રયે તો રૂ ડીગતી પામે. તે ગતિ કહીયે. તેની ઊપર વસુદેવજીનો જીવ પ લે નવે નંદિ પેણ નામેં સાધુ હતો તેનો દૃષ્ટાંત કહેવો. તે કથા એજ પુસ્તકના બીજા ઝાગમાં શ્રીનેમીશ્વર જગવાનના રાસમાં પૃષ્ઠ ૧૧૩ માં ઢપાડ ગડ છે.

હવે ચોથા પદનો અર્થ કહે છે:—“ ધમ્મં નિસેવિત્તુ સુહં લહંતિ ” જે ણી (ધમ્મં કે ૦) ધર્મને (નિસેવિત્તુ કે ૦) સેવે છે, તે પ્રાણી (સુહં કે ૦) અવ્યાવાધ સુખ અર્થાત્ શાશ્વતાં સુખ અથવા જ માંગલિકને (લહંતિ કે ૦) પામે છે. તે ઊપર લક્ષ્મીધર શેઠનો દૃષ્ટાંત કહે છે.

આ જરતક્ષેત્રને વિષે લક્ષ્મીપુર નામા નગરમાં લક્ષ્મીવિલાસ નામેં રા જા રાજ્ય કરે છે. તે નગરમાં જિનમાર્ગમાં રક્ત, મહાસત્ત્વવંત, એવો લ ક્ષ્મીધર નામેં શેઠ વસે છે. તેને કમલ સ્ત્રી અને કમલદલનયના એવી ક મલા નામેં ઝાર્યા છે. એક દિવસ શેઠેં રાત્રીને સમયે સૂતાં થકાં ઊજ્જ્વલ વ ાનૂપણવંતી એક ની દીઠી. ત્યારેં શેઠેં પૂછ્યું, હેં જડે ! તું કોણ છે ? તે બોલી, હું તહારા ઘરની લક્ષ્મી બું. શેઠ બોલ્યા, કેમ ાવી છે ? તે બોલી, હું હવે તહારા ઘરમાંથી જવાની બું, માટે તમને કહેવા આવી બું. ત્યારેં મહા સત્ત્વનો ધણી તે શેઠ પણ તેને પાટુ પ્રહાર દેશ્ને બોલ્યો, જો પઠી

तुज्जने जवुं ठे तो हमणांज जा ॥ यतः ॥ पुरिसा तेच्चिय वुच्चंति, जे विर
ते जणे न रङ्गंति ॥ तं मिवि जे अणुरायं, कुणंति तेसिं फुससुलिहं ॥१॥
त्यारें लक्ष्मी अन्य स्थानकें गइ. प्रातःकाले शेर उठ्या. नित्य करणी करीने
पढी व्यापारने अर्थे धण, कण, कप्पड, चोपड, सुवर्ण प्रमुख कांइ घरमां
न दीतुं. त्यारें चिंतववा लाग्यो के, ए बापडी रांक गइ तो खुं थयुं, महारुं
सत्त्व तो नथी गयुं, ते माटे उद्यम करुं. एम विचारीने पाडोशी पासेथी
कांइक इव्य उठीनुं लेइ तेनुं तेल मीतुं प्रमुख लइ कोथलो जरीने नगरमां
पाडे पाडे नमवा लाग्यो. ते क्रय विक्रय करतां पाडोशीनुं इव्य जे उठीनुं
लीधुं हतुं ते तेने पाहुं आपी, घेर आवी देवगुरुनी पूजा करी अतिथिने
पण कांइक आप्थुं, एम निरंतर करतां जे कांइ लाज आवे तेमांथी आ
जीविका चलावे. पण घणो लाज न थयो. तेवारें पोटलो लेइने पासेनां
ढूकडा गामोमां जइ माल वेचे, एम कालनिर्गमन करे ठे.

हवे लक्ष्मीपण कृपणने घेर गइ, त्यां ते कृपण पोतें पण न खाय, अ
ने परने पण न आपे, खाड खोदीने तेमां इव्य घाली राखे, तेथी लक्ष्मी
आकरुं दुःख जोगववा लागी त्यारें उद्देग पामीने चिंतववा लागी के, अ
हो ! में अयुक्त कछुं ! जे कारण माटे ते महानुजावने में मूक्यो ! हवे
तेने घेर पाढी जाउं, पण ते मुज्जने घरमां पेसवा देशे नही, ते माटे कां
इक उपाय करीने आगलथी तेने प्रसन्न करुं अने पढी जाउं.

हवे शेर गामडेशी पाठा वलीने वडना जाड हेवल विसामो लेवा आ
वतां एक ॥ संपूर्ण कलश हाथमां लेइने वड हेवल उनी रही, तेने शेरें
दीठी. त्यारें विचाखुं के, ए कोइक परस्त्री उनी ठे. एम चिंतवीने वडथी
वेगलो चाब्यो, वली बीजे दिवसे पण सामी आवी, शेरने बोलाब्यो,
त्यारें शेर पण उत्तर दीधा विना चाब्यो गयो. त्रीजे दिवसे शेरना बे प
गनी वच्चे वलगीने रही, त्यारें शेर बोल्या, तुं कोण ठे ? ते बोली, तहारा
घरनी लक्ष्मी तुं, हवे हुं तहारे घेर आवीश. शेर बोल्या, तहाराथी सखुं !
तहारामां शो ढंग ठे ? माटे महारा पग मूकीने वेगली जा. लक्ष्मी बोली,
महारा उपर प्रसन्न थाउं, अने घरमां आववानी हा पाडो, तमे महोटा
ठो तेथी महारी प्रार्थना जंग करवी घटे नही, एम घणो आग्रह करे थ
के शेर बोल्या, तुं चपल ठे माटे हुं जाणुं तुं के, तहाराथी एक ठेकाणे

રહેવાજો નહીં, તે માટે જ્યારે તને જવાની ઇચ્છા હોય, ત્યારે મને એક વર્ષ પહેલાં કહેજે તો હું તુજને મહારા ઘરમાં પેસવા દેવું? લક્ષ્મીયે તે વચન માન્યું. શેઠ ઘેર આવ્યા, શેઠાણીયે પણ ઘણો આદર કસ્યો, ઘરમાં પણ જુએતો ઠામ ઠામ ધનના ઢગલા પડ્યા હતા, તે ડબ્બે કરીને ધણ ધણ કપ્પડ પ્રેમ ધરમાં લાવી. શેઠ પણ યથેચ્છાએ લક્ષ્મી નોગવવા લાગ્યો, દીન અનાથને દાન દીધે, એમ લક્ષ્મીનું ફલ લેતાં કેટલાક દિવસ વહી ગયા.

એકદા રાત્રે લક્ષ્મી આવીને શેઠને કહેવા લાગી. તને મૂકીને હવે હું એક વર્ષ પઠી બીજે ઠેકાણે જશ. એ વાત સાંજલીને શેઠે પ્રાતઃકાલે સૂત્રધાર શિલાવટને તેડી તેને ઘણું ડબ્બ આપીને એક જિનમંદિર કરાવવા માં મર્યું, સાધુને વાત્ર વસતી પ્રમુખ દેવા માંમી, સિદ્ધાંત લખાવીને સાધુને આપવા તથા પુસ્તકોના નંદારા કરવા માંમયા, જીવોને અજયદાન દેવરાવ્યા, ટુંબ મિત્ર બંદીવાન દીન હુઃખી જનોના ઉદ્ધાર કસ્યા, એમ સર્વ ડબ્બ આપીને એક કઠોટી વાલી, તૃણાંનો સંચારો કરીને, શેઠ સૂતા. વલી લક્ષ્મી આવી રોતીચકી કહેવા લાગી, હે શેઠ ! દેવ ગુરુ ધર્મને કાર્યે લક્ષ્મી વાવરીને તેં મને ઠલી, તો હવે હું નાગી ચકી ક્યાં જાઉં? તે માટે હવે બીજે ઠેકાણે નહીં જઈ, દાસીની પેઠે ાલોટતી તહારેજ ઘેર રહીશ. શેઠ બોલ્યા, જેમ તને ગમે તેમ કર, કિં બહુના ! વલી પણ શેઠને ઘેર પૂર્વની પેઠે લક્ષ્મી વિસ્તાર પામી. ત્યાર પઠી લક્ષ્મીધર શેઠ પણ દેવ, ગુરુ તથા ધર્મકાર્યને વિષે ઘણાકાલ સૂધી લક્ષ્મી વાવરીને સ્વર્ગે ગયા. અનુક્રમે મોક્ષ જશે. શાશ્વતા કાલ સુખીયા થશે. તે માટે ધર્મથીજ શાશ્વતાં સુખ વપજે.

હવે સિદ્ધનું સ્વરૂપ ગ્રંથાંતર ચકી કાંઈક લખિયે થૈયે. આ નવમાં સમ કર્મનો ક્ષય કરી તથા આત્મપ્રદેશનો ધન કરી ચરમ શરીરની જેટલી અવગાહના હતા, તેમાં ત્રીજો નાગ ઘટાડીને એક સમયમાં રૂઝુ ગતિયે ા ઘાપાઠા આકાશ પ્રદેશને અણ ફરસતાં લોકના અગ્રનાગે જઈ રા. ૧.

જેને રોગ નથી, શોક નથી, જન્મ જરા અને મરણ નથી. અચ, અચિંત્ય, અક્ષય થયા. અશરીરી, અણાહારી, અવિનાશી, શાશ્વત કાલ સુખી થયા. સાદિ અનંતનાગે સિદ્ધ થયા. જ્યાં એક સિદ્ધ નગવાન હતા, ત્યાં અનંતા સિદ્ધ રા. ૧ હતા, તેથી દેશે પ્રદેશે ફરશીત અસંખ્યાતગુણ હતા, પણ કોઈ કોઈને નીડ ન કરે, પોત પોતાની સત્તામાં રહે, જે માટે સર્વ સિદ્ધ નગવા

न स्वद्वय, स्वक्षेत्र, स्वकाल अने स्वजाववंत ठे. केवलज्ञान केवल दर्शनना धणी एक समयमां लोकालोकना अतीत अनागत अने वर्तमान कालना जाव सर्व उत्पाद व्यय अने ध्रुव पणे जाणे ठे, पण कोइ परजावमां रा गद्घेपें परिणमता नथी. एटलाज माटे अक्रोधी, अमानी, अमायी, अलोन्नी, अरागी, अद्वेषी, अक्लेशी, अवेदी, अयोगी, निर्द्वंद्वी, निर्लेपी, अवर्णें, अगंधे, अरसे अने अफासे एवां विरुद्धधारक कहियें. वली नहाना नथी, महोटा नथी, वृत्त नथी, त्र्यम्ब नथी, चौरस नथी, केवल ज्योतिमय स्वसत्ता ना जोगी, परजावना अजोगी, स्वजावना कर्त्ता, परजावना अकर्त्ता, स्वजावरमणीय, कोइने कांइ आपे नहि, लीये नही, कोइने सुख दुःख करे नही, अव्याबाध सुखना धणी एवा सिद्ध परमात्मा ते जिन सिद्धादिक पन्नर चेदें ठे. जेने आठ कर्मना ह्यथी आठ गुण प्रकट थया ठे. अथवा आठ कर्मना अजावें विशेषथी एकत्रीश गुण प्रकट थया ते आ प्रमाणेः—

ज्ञानावरणीय कर्म गये पांच गुण प्रगट थया, दर्शनावरणीय कर्म गये नव गुण प्रगट थया, वेदनीय कर्म गये बे गुण प्रगट थया, मोहनीय कर्म गये बे गुण प्रगट थया, आठखा कर्म गये चार गुण प्रगट थया, नामकर्म गये बे गुण प्रगट थया, गोत्रकर्म गये बे गुण थया, अंतराय कर्म गये पांच गुण थया, एम एकत्रीश गुण कहेवा ॥ तथाचोक्तं ॥ स्त्रीण मइना णावरणे १ स्त्रीणसुयनाणावरणे २ स्त्रीणउहीनाणावरणे ३ स्त्रीणमणप वनाणावरणे ४ स्त्रीणकेवलनाणावरणे ५ एवं स्त्रीण चस्कुदंसणावरणे ४ स्त्रीणनिद्वे ५ एवं १४ स्त्रीणसायावेयणि २ एवं १६ स्त्रीण दंसण मोहणि २, स्त्रीण चरित्तमोहणि २, एवं १७ स्त्रीण नरगाउए इत्यादि ४ एवं २२ स्त्रीण सुजणाम स्त्रीण असुजणाम, एवं २४ स्त्रीण उ गोत्ते, स्त्रीणनीचगोत्ते एवं २६ स्त्रीण दाणांतराइए, ५ एवं ३१ गुण जाणवा.

वली आवश्यक निर्यूक्तियें बीजी रीते सिद्धना एकत्रीश गुण कह्या ठे. पांच वर्णने अजावे पांच गुण, बे गंधने अजावे बे गुण, एवं ७ पांच रसने अजावे पांच गुण, एवं १२ आठ फरसने अजावे आठगुण, एवं २० पांच संस्थानने अजावे पांच गुण, एवं २५ त्रण वेदने अजावे त्रण गुण, एवं २७ असंगीपणुं १ अशरीरीपणुं २ अरूपीपणु एवं ३ एवं ३१ गुण थया. इत्यादिक सिद्ध स्वरूप स्वयकी कोण कही शके? यद्यपि केवलज्ञानी केवल

ज्ञानें करी सिद्धुं स्वरूप जाणो ठे, तो पण संसारमां उपमा विना कही शके नही. तेमाटे धर्मजे जावधर्म तेने सेवन करीने एहुं सिद्ध स्वरूप पामे.

॥ अथ प्रशरि : ॥

॥ सूरिर्विजयदेवा , स्तपागङ्गाधिनायकः ॥ विख्यातरि जगत्यासीत्, वि
दया रुसद्भि नः ॥ १ ॥ तस्य पट्टोदयाज्ञो श्री,—विजयात् सिंहसूरिराट् ॥
आदित्य इव तेजस्वी, सिंहवच्च परा मी ॥ २ ॥ सत्यादिविजय स्यां,—ते
वासी सत्यनापकः ॥ क्रियोदारः कृतो येन, प्या झां गुरोरपि ॥ ३ ॥
विनय स्य कर्पूर,—विजयः सात्विकः सुधीः ॥ कीर्त्तिः कर्पूरवद्यस्य, प्राप्ता
सर्वत्र विश्रुता ॥ ४ ॥ कृमादिगुणसंदर्भ,—कृमाविजय इत्यनूत् ॥ तस्य शि
ष्यो विनीतात्मा, शिष्यानेकसमन्वितः ॥ ५ ॥ शब्दशा दिशा णां, वेत्ता
शिष्यगणान्वितः ॥ जिनादिविनयाह्वान,—स्यासीद्विष्यरूपनाक् ॥ ६ ॥
कर्मप्र तिप्रवृत्ति,—शा तत्त्वविचारवित् ॥ उच्यमाद्विजयस्तस्य, शिष्योऽनू
द्भूरिशिष्यकः ॥ ७ ॥ तस्य पाद गांजोज, नृगनुद्येन चाणुना ॥ ८ ॥ विजयशि
ष्येण, स्वपरानुग्रहाय वै ॥ ९ ॥ रागवैदो तथां नाग,—चंडाविति (१७४४)
च वत्सरे ॥ वसंतपंचमी घस्त्रे, विक्रमात् बुधवासरे ॥ १० ॥ गौतमं लंकं ना
म, प्रोक्तं श्री गौतमर्षिणा ॥ मया बालावबोधोऽयं, क स्यात्पबुद्धिना ॥ ११ ॥
(त्रिनिर्विशेषकम्) यत् किंचिद्विशेषं प्रोक्तं, मतिमांद्यादजानता ॥ तत्सर्वं धी
धनेः शोधयं, विधाय मयि सत्कृपाम् ॥ १२ ॥ वीरस्य शासनं यावत्, वर्त्तते
विश्वदीपकम् ॥ तावद्बालावबोधोऽयं, तिष्ठ शुद्धवासनः ॥ १३ ॥ इतिप्रशरि :

इति श्रीसकलसज्जानामिनीजालस्थलतिलकायमानर्पितउत्तमविजय
गणेशिष्यपंक्तिप विजयगणिविरचिते बालावबोधे श्रीगौतमकुलकप्रकरणे
विंशति गाथायां नवोदाहरणानि समाप्तानि ॥

इति श्रीगौ मकुलक बालावबोधः संपूर्णः ॥
तत्समाप्तावयं जैनकथारत्नकोषस्य षष्ठ्यागः समाप्तः ॥